"Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2017 жылғы 25 қазандағы № 545 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылғы 13 қарашада № 15982 болып тіркелді.

? Р Қ А О - н ы ң е с к е р т п е с і !

Осы бұйрықтың қолданысқа енгізілу тәртібін 4-т. қараңыз

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8424 болып тіркелген, "Егемен Қазақстан" газетінің 2013 жылғы 12 маусымдағы № 146 (28085) санында жарияланған) мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

көрсетілген бұйрыққа 177-қосымша орыс тілінде жаңа редакцияда жазылсын, мемлекеттік тілдегі мәтіннің 1-38 тармақтары өзгермейді;

39-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"39. Оқу жүктемесінің бөлінуі:

1-кесте

Сынып	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
1	2 сағат	66 сағат
2	3 сағат	102 сағат
3	3 сағат	102 сағат
4	4 сағат	136 сағат

";

мынадай мазмұндағы 47-тармақпен толықтырылсын:

"47. Шет тілін игеру деңгейін бағалаудың жалпыеуропалық жүйесі бойынша А1, А2 деңгейлеріне жету үшін білім алушылар осы Үлгілік оқу бағдарламасының қосымшасына сәйкес оқу басылымдарында көрсетілген лексикалық-грамматикалық минимумды игереді.";

осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес) қосымшамен толықтырылсын;

185-қосымшада:

39-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"39. Оқу жүктемесінің бөлінуі:

1-кесте

Сынып	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
1	1 сағат	33 сағат
2	1 сағат	34 сағат
3	1 сағат	34 сағат
4	1 сағат	34 сағат

";

192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199-қосымшалар осы бұйрыққа 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9-қосымшаларға сәйкес редакцияда жазылсын;

осы бұйрыққа 10, 11-қосымшаларға сәйкес 199-1, 199-2-қосымшалармен толықтырылсын;

200-қосымша осы бұйрыққа 12-қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын;

201-қосымшада:

12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"12. Оқу пәнінің мазмұны 7 бөлімді қамтиды:

1) "Ғылым әлемі";

2) "Ғалам. Жер. Адам";

3) "Заттар және материалдар";

4) "Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер";

5) "Энергия және қозғалыс";

6) "Экология және тұрақты даму";

7) "Әлемді өзгертетін жаңалықтар".

13. Оқу пәнінің базалық мазмұны. "Ғылым әлемі" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) ғылымның рөлі;

2) зерттеу мәселесі;

3) зерттеуді жоспарлау;

4) деректерді жинау және жазу;

5) деректерді талдау;

6) қорытынды және талқылау.

14. "Ғалам. Жер. Адам" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

1) макро- және микроәлем;

2) жер туралы жалпы мағлұматтар. Жер планетасының пайда болуы Жердің құрылымы мен құрамы;

3) жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері;

4) жердегі тіршілік;

5) жер бетін бейнелеу тәсілдері;

6) материктер мен мұхиттар;
7) халық географиясы.
15. "Заттар және материалдар" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:
1) заттардың құрылысы мен қасиеттері;
2) заттардың жіктелуі;
3) заттардың пайда болуы және заттарды алу.
16. "Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:
1) өлі табиғаттағы үдерістер;
2) тірі табиғаттағы үдерістер.
17. "Энергия және қозғалыс" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:
1) энергия түрлері мен көздері;
2) қозғалыс.
18. "Экология және тұрақты даму" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:
1) экожүйелер. Экожүйенің компоненттері;
2) тірі ағзалардың алуан түрлілігі;
3) табиғатты қорғау.
19. "Әлемді өзгертетін ашылулар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:
1) әлемді өзгерткен жаңалықтар;
2) болашақ жаңалықтары.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

20. Бағдарламада оқыту мақсаттарын кодтау арқылы ұсынылған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді.

Білім алушылар білуі тиіс:			
Бөлімдер	Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып
1. Ғылым әлемі	1 . 1 Ғылымның рөлі	5.1.1.1 ғылымның қызметтерін адам іс-әрекетінің түрі ретінде анықтау	6.1.1.1 жаратылыстану ғылымдарының зерттеу нысандарын атау
	1.2 Зерттеу сұрағы	5.1.2.1 зерттеу сұрағы мен болжамды тұжырымдау	6.1.2.1 тәуелді, тәуелсіз және бақыланатын айнымалыларды анықтау
	1.3 Зерттеуді жоспарлау	5.1.3.1 зерттеу жоспарын құрастыру ; 5.1.3.2 зерттеу жүргізу кезіндегі техника қауіпсіздігі ережелерін тұжырымдау	6.1.3.1 жоспар бойынша зерттеу жұмысын жүргізу; 6.1.3.2 қауіпсіз жұмыс жүргізудің жағдайларын анықтау
	1.4 Деректерді жинау және жазу	5.1.4.1 нысандар параметрлерін өлшем бірліктермен анықтау; 5.1.4.2 бақылаулар мен өлшеу деректерін тіркеу	6.1.4.1 Халықаралық бірліктер жүйесінің өлшем бірліктерін пайдалану
		5.1.5.1 қайталанған өлшеулер кезіндегі арифметикалық орташа	

	1.5 Деректерді талдау	шаманы есептеу және тенденцияларын анықтау	6.1.5.1 алынған деректерді графикалық түрде көрсету
	1 . 6 Қорытынды және талқылау	5.1.6.1 зерттеу сұрағы бойынша қорытынды тұжырымдау	6.1.6.1 алынған қорытындыларды түрлі формада көрсету
2. Ғалам. Жер. Адам	2.1 Макро- және микроәлем	5.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарын ажырата білу және мысалдар келтіру	6.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарының параметрлерін атау
	2.2 Жер туралы жалпы мағлұматтар	5.2.2.1 Жер ғаламшарының пайда болуын түсіндіру; 5.2.2.2 Жердің құрылысы мен құрамын атау	6.2.2.1 Жер бетіндегі бақыланатын үдерістер мен құбылыстарды түсіндіру; 6.2.2.2 Жердің қасиеттерін түсіндіру
	2.3 Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	5.2.3.1 Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктерін сипаттау	6.2.3.1 Жердің сыртқы қабықтарының өзара байланысын түсіндіру
	2.4 Жердегі тіршілік	5.2.4.1 Жерде тіршіліктің пайда болуын сипаттау; 5.2.4.2 тіршілік ету үшін қажетті жағдайларын анықтау	6.2.4.1 Жердегі тіршіліктің пайда болуы туралы ғылыми болжамдарды салыстыру; 6.2.4.2 адамның Жердегі тіршілік етуінің қазіргі жағдайларын бағалау
	2.5 Жер бетін бейнелеу тәсілдері	5.2.5.1 "жоспар" және "шартты белгілер" ұғымдарын түсіндіру; 5.2.5.2 шартты белгілерді қолданып , жергілікті жердің планын оқу; 5.2.5.3 бір тәсіл бойынша жергілікті жердің түсірілімін жасау; 5.2.5.4 рәсімдеу талаптарына сай жергілікті жердің қарапайым жоспарларын сызу	6.2.5.1 географиялық карталар мен шартты белгілерді жіктеу; 6.2.5.2 шартты белгілерді пайдаланып, географиялық карталарды оқу; 6.2.5.3 масштабты пайдаланып, арақашықтықты есептеу; 6.2.5.4 географиялық координаттарды анықтау; 6.2.5.5 - сағаттық белдеулер картасын пайдаланып, уақытты анықтау
	2 . 6 Материктер мен мұхиттар	5.2.6.1 материктер мен дүние бөліктерін игеру және зерттеу тарихын сипаттау; 5.2.6.2 мұхиттарды зерттеу тарихын сипаттау	6.2.6.1 жоспар бойынша материктер мен олардың физикалық-географиялық аймақтарының табиғат ерекшеліктерін анықтау; 6.2.6.2 жоспар бойынша мұхиттар табиғатының ерекшеліктерін анықтау
	2.7 Халық географиясы	5.2.7.1 дүниежүзі халқының нәсілдік құрамын және негізгі нәсілдер мен нәсіларалық топтардың таралу аймақтарын анықтау; 5.2.7.2 нәсілдік белгілердің қалыптасу факторларын анықтау; 5.2.7.3 нәсілдер теңдігін дәлелдеу	6.2.7.1 халықтың қоныстану заңдылықтарын анықтау; 6.2.7.2 халық тығыздығының көрсеткіштеріне баға беру; 6.2.7.3 дүниежүзіндегі халық тығыздығының жоғары және төмен аймақтарын анықтап, себептерін түсіндіру
		5.3.1.1 бөлшектердің сұйық және газдарға таралуын түсіндіру; 5.3.1.2 заттардың қатты, сұйық және газ күйіндегі құрылымын	

3. Заттар және материалдар	3.1 Заттардың құрылысы мен қасиеттері	бөлшектер теориясына сәйкес түсіндіру; 5.3.1.3 заттардың қасиеттерін: тығыздығын, аққыштығын, жылу және электрөткізгіштігін, созылмалығын, иілімділігін сипаттау; 5.3.1.4 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырату	6.3.1.1 атомдар мен молекулаларды, жай және күрделі заттарды ажырату; 6.3.1.2 атомның негізгі бөлшектерін және олардың орналасуын сипаттау; 6.3.1.3 заттардың қасиеттерін (балқу және қайнау температураларын) сипаттау
	3.2 Заттардың жіктелуі	5.3.2.1 қоспалардан таза заттарды ажырату; 5.3.2.2 қоспалардың түрлерін сипаттау және бөлу әдістерін ұсыну; 5.3.2.3 құрамы белгілі ерітінді дайындау; 5.3.2.4 еріген заттың массалық үлесін анықтау; 5.3.2.5 заттардың ерігіштігі бойынша, металдар және бейметалдарға жіктеу	6.3.2.1 заттарды органикалық және бейорганикалық заттарға жіктеу; 6.3.2.2 тірі және өлі табиғаттағы қышқылдық, сілтілік және бейтарап орталарды ажырату және әмбебап индикатор көмегімен ортаны анықтау; 6.3.2.3 бейтараптану үдерісін түсіндіру
	3.3 Заттардың түзілуі және алынуы	5.3.3.1 табиғатта түзілген және жасанды жолмен алынған заттарға мысалдар келтіру; 5.3.3.2 зертханалық жағдайда заттарды бөлінуін түсіндіру	6.3.3.1 табиғи және жасанды материалдардың артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 6.3.3.2 тұрмыстық химия өнімдерін қолдану саласын және оларды қауіпсіз қолдану ережелерін түсіндіру; 6.3.3.3 Қазақстандағы пайдалы қазбалардың кен орындарын және қолдану салаларын анықтау; 6.3.3.4 Қазақстандағы пайдалы қазбаларды өндеудің ірі орталықтарын атау және көрсету; 6.3.3.5 пайдалы қазбаларды өндіру мен өңдеудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
4. Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер	4.1 Өлі табиғаттағы үдерістер	5.4.1.1 өлі табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер); 5.4.1.2 өлі табиғат-тағы болып жатқан үдерістердің себеп-салдарын түсіндіру	6.4.1.1 өлі табиғаттағы болып жатқан үдерістерді модельдеу (тау түзілу, үгілу, заттардың табиғаттағы айналымы); 6.4.1.2 табиғаттағы заттардың химиялық айналымын түсіндіру
		5.4.2.1 тірі ағзалардың ортақ қасиеттерін сипаттау; 5.4.2.2 тірі ағзалардың құрылымдық деңгейлерін сипаттау; 5.4.2.3 микроскоппен жұмыс істеу ережелерін қолдану;	6.4.2.1 жасуша компоненттерін анықтау; 6.4.2.2 тірі ағзаларға тән үдерістерді түсіндіру; 6.4.2.3 ағзалардың қоректену типтерін ажырату; 6.4.2.4 толыққанды тамақтану рационын құру; 6.4.2.5 азық-түлік өнімдердегі органикалық заттардың болуын

	4.2 Тірі табиғаттағы үдерістер	5.4.2.4 уақытша микропрепарат дайындау; 5.4.2.5 фотосинтез үдерісін түсіндіру; 5.4.2.6 өсімдіктерде пигменттердің болуын зерттеу; 5.4.2.7 фотосинтездің жүруі үшін қажетті жағдайларды зерттеу	тестілеу; 6.4.2.6 ағзалардағы қоректік заттардың тасымалдануын модельдеу; 6.4.2.7 тыныс алғанда және тыныс шығарғандағы ауа құрамындағы айырмашылықты зерттеу; 6.4.2.8 ағзадағы бөлініп шығатын өнімдерді атау; 6.4.2.9 тірі ағзалардағы тітіркендіргіштерге жауап беру реакциясын зерттеу
5. Энергия және қозғалыс	5.1 Энергия түрлері мен көздері	5.5.1.1 энергия түрлерін ажырату; 5.5.1.2 температура мен жылу энергиясын ажырату; 5.5.1.3 термометрді пайдалана отырып температураны өлшеу; 5.5.1.4 ғимараттарда жылу оқшаулағышта-рын пайдаланудың практикалық әдістерін түсіндіру; 5.5.1.5 жылулық ұлғаюды сипаттау; 5.5.1.6 энергияның өзара айналымына мысалдар келтіру	6.5.1.1 энергия көздерін атау; 6.5.1.2 энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атау және мысалдар келтіру; 6.5.1.3 электр энергиясының бірлігін атау; 6.5.1.4 электр энергиясының құнын есептеу; 6.5.1.5 энергияны алудың балама көздерін ұсыну
	5.2 Қозғалыс	5.5.2.1 тірі және өлі табиғатта қозғалыстың маңыздылығына мысалдар келтіру және түсіндіру; 5.5.2.2 әртүрлі жануарлардың қаңқа түрлерінің ерекшелік-терін зерттеу; 5.5.2.3 денелер қозғалысының себебін анықтау	6.5.2.1 қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру және түсіндіру; 6.5.2.2 қатты денелер, сұйықтар мен газдардың қысымдарын айыра білу; 6.5.2.3 адам қаңқасының құрылысын сипаттау; 6.5.2.4 бұлшық еттің құрылысын сипаттау; 6.5.2.5 тірі ағзалар үшін қысымның мәніне мысалдар келтіру; 6.5.2.6 атмосфералық қысымды өлшеу және оның мәнін түсіндіру
6. Экология және тұрақты даму	6.1 Экожүйелер	5.6.1.1 экожүйенің құрамдас бөліктерін анықтау; 5.6.1.2 экожүйе түрлерін жіктеу; 5.6.1.3 экожүйеге экологиялық факторлардың ықпал етуін түсіндіру; 5.6.1.4 табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру	6.6.1.1 экожүйе құрамдас бөліктерінің өзара байланысын графикалық түрде көрсету және түсіндіру; 6.6.1.2 экожүйелердің ауысу себептерін түсіндіру; 6.6.1.3 экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын түсіндіру;
	6.2 Тірі ағзалардың сан алуандығы	5.6.2.1 ағзаларды тірі табиғат дүниесіне жіктеу; 5.6.2.2 біржасушалы және көпжасушалы ағзаларды сипаттау	6.6.2.1 өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін анықтау үшін ағзалардың өзіндік ерекшеліктерін қолдану; 6.6.2.2 жергілікті экожүйелердегі тірі ағзалардың алуан түрлілігін зерттеу
	6.3 Табиғатты қорғау	5.6.3.1 Қазақстан Республикасының экологиялық мәселелерін атау; 5.6.3.2 өз аймағының экологиялық мәселелерін зерттеу; 5.6.3.3 Қазақстан Республикасы	6.6.3.1 өз аймағындағы кейбір экологиялық мәселелердің себептерін

		Қызыл кітабының маңыздылығын анықтау	т а л д а у ; 6.6.3.2 экологиялық мәселелерді шешу жолдарын ұсыну
7. Әлемді өзгертетін жаңалықтар	7.1 Әлемді өзгертетін жаңалықтар	5.7.1.1 әлемді өзгерткен ғылыми жаңалықтарға мысалдар келтіру	6.7.1.1 әлемді өзгерткен жаңалықтардың маңызын талқылау; 6.7.1.2 қазақстандық ғалымдардың жаратылыс-тану ғылымдарын дамытуда қосқан үлестерін талқылау
	7.2 Болашақ жаңалықтары	5.7.1.2 болашақ ғылыми зерттеулер үшін идеялар ұсыну	6.7.1.3 ғылыми зерттеулер бағыттарының болашақтағы дамуына болжам жасау

21. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Жаратылыстану" оқу пәні бойынша жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

22. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.";

202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218 қосымшалары осы бұйрыққа 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 қосымшаларға сәйкес редакцияда жазылсын;

осы бұйрыққа 29, 30 қосымшаларына сәйкес 218-1, 218-2 қосымшаларымен толықтырылсын.

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Мектепке дейінгі және орта білім департаменті (Ш.Т. Каринова) Қазақстан Республикасы заңнамасымен белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін қағаз және электронды түрде қазақ және орыс тілдерінде "Республикалық құқықтық ақпарат орталығы" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына ресми жариялау және Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін жолдауды;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелген күннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспа басылымдарына ресми жариялау үшін жолдауды;

4) ресми жарияланғаннан кейін осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

5) осы бұйрық мемлекеттік тіркеуден өткеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Заң қызметі және халықаралық ынтымақтастық департаментіне осы тармақтың 1), 2), 3) және 4) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Білім және ғылым вице-министрі А.Қ. Аймағамбетовке жүктелсін.

4. Осы бұйрық 5, 7-сыныптары үшін алғашқы жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі және 2017 жылғы 1 қыркүйектен бастап пайда болған қатынастарға қолданылады, 6, 8-сыныптары үшін 2018 жылғы 1 қыркүйектен бастап, 9 (10)-сыныптары үшін 2019 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің Б. Асылова
міндетін атқарушы

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
1-қосымша
Бастауыш білім беру деңгейінің
1-4-сыныптарына арналған
"Қазақ тілі" оқу пәні (оқыту
қазақ тілінде емес) бойынша
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

1-4-сыныптарына арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1-сынып:

Өзім туралы – 17 сөз					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
1	1	жоқ	мд	16115	Өрнек: Бұл кім? Бұл – *оқушы*. Бұл – *Гүлім*. Бұл не? Бұл – *ойыншық*. ... – *кім*? ... – *оқушы*. Кімнің аты? Менің *атым*. Сенің *атың*. Сенің атың кім? Менің *атым*– ... . Менің *жасым алтыда*. Менің *кітабым* бар. Көптік мағына: *Кітаптар* *Қаламдар* *Кімдер?*
2	2	бар	мд	13032	
3	3	жас	зт	3142	
4	4	ат	зт	7955	
5	5	кім?	ес	6799	
6	6	ойыншық	зт	238	
7	7	бұл	ес	32850	
8	8	мен	ес	12260	
9	9	не?	ес	1482	
10	10	неше?	ес	1766	
11	11	жеті	ет	1832	
12	12	оқушы	зт	7370	
13	13	отыр	ет	22038	
14	14	сен	ес	15345	
15	15	ол	ес	62796	
16	16	кітап	зт	4405	

17	17	қалам	зт	3586	Шақтық мағына (осы іс-әрекет): Мен *отырмын*. Сен *отырсың*.
Менің мектебім – 17 сөз					
18	1	қыркүйек	ет	468	Өрнек: Бұл кітап па? Иә, бұл – *кітап*. Қандай? *Қызыл* қалам. *Қара* қарындаш. *Ақ* сөмке. Бұйыру мағынасы: Сен *сал*. Сен *оқы*. Сен *жаз*. Бүгін *оқы*. Бүгін *жаз*. Нешінші? *Бірінші* сынып *Бірінші* сабақ *Бірінші* қыркүйек *Бірінші* күн...
19	2	жаз	ет	3676	
20	3	ақ	сн	1201	
21	4	қара	сн	4765	
22	5	қызыл	сн	2112	
23	6	мектеп	зт	7586	
24	7	оқы	ет	11511	
25	8	бүгін	үс	5350	
26	9	күн	зт	18245	
27	10	сал	ет	4983	
28	11	бірінші	са	7289	
29	12	сынып	зт	2380	
30	13	бер	ет	40295	
31	14	ал	ет	43359	
32	15	тақта	зт	653	
33	16	тыңда	ет	25	
34	17	сабақ	зт	5562	
Менің отбасым және достарым – 12 сөз					
35	1	аға	зт	3389	Кімнің отбасы? *Менің* отбасым. Кімнің досы? *Менің* досым. *Сенің* досың. Кімніңауласы? *Менің*аулам. *Сенің* аулаң. Сөйлем құрылымы: Ағамды жақсы көремін.
36	2	ана	зт	4671	
37	3	дос	зт	3312	
38	4	әпке	зт	853	
39	5	әже	зт	3091	
40	6	іні	зт	800	
41	7	қарындас	зт	527	
42	8	әке	зт	5583	
43	9	отбасы	зт	8643	
44	10	ата	зт	2501	
45	11	сіңлі	зт	205	
46	12	жақсы/көр	ет	8118/13790	
Қоршаған әлем – 14 сөз					
47	1	ағаш	зт	2439	Өрнек: Сөйлем құрылымы: Күн жылы. Бұл не? Бұл – *қоян*. Бұл – *ағаш*. (Шақтық мағына) нақ осы іс-әрекет: Мен *жүрмін*.
48	2	аула	зт	281	
49	3	бар	ет	16156	
50	4	ойна	ет	2295	
51	5	жүр	ет	16849	
52	6	жылы	сн	5260	
53	7	қар	зт	1528	

54	8	қасқыр	зт	1065	Сен *жүрсің.* Сіз *жүрсіз.* Ол *жүр.* Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет): Мен *ойнаймын.* Менаулада *ойнаймын.* Менкөшеде *ойнаймын.* Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Мен *көрдім.* Мен қасқырды *көрдім.* Тауды *көрдім.*
55	9	үй	зт	11948	
56	10	қоян	зт	923	
57	11	көр	ет	13790	
58	12	суық	сн	769	
59	13	тау	зт	4647	
60	14	көше	зт	3965	
Саяхат - 16 сөз					
61	1	әуежай	зт	213	Дыбыстардыүйренейік! Ә, І, Ө, Қ, Ғ көлік [көлүк] әуежай, іні, көлік, қала, аға. Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Мен *демалдым.* Сен *демалдың.* Сіз *демалдыңыз.* Ол *демалды.* Неге? *Көлікке* мінді. Ол *ұшаққа* отырды. *Мәшинеге* отырды. Немен? *Көлікпен* бардым. *Ұшақпен* бардым. Қайда? *Әуежайға* бардым. *Саяхатқа* шықтым.
62	2	ауыл	зт	6069	
63	3	ұна	ет	1935	
64	4	демал	ет	562	
65	5	демалыс	зт	1349	
66	6	ертең	үс	1228	
67	7	жиырма	са	1024	
68	8	жол	зт	11756	
69	9	кеше	үс	733	
70	10	көлік	зт	1415	
71	11	саяхат	зт	404	
72	12	қала	зт	10871	
73	13	мін	ет	1354	
74	14	шық	ет	12374	
75	15	теп	ет	699	
76	16	ұшақ	зт	450	
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті – 16 сөз					
77	1	айт	ет	23421	Дыбыстарды үйренейік! Ұ, Ү, Ң, h үйрен [үйрөн] үйрен, менің, Гауһар Қалай? Сен *жылдам* жүр. Бұйыру мағынасы: Дұрыс *айт.* Жылдам *жүр.* *Домбыра* *тарт.* Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет): Мен *айтамын.* *Домбыра тартамын.*
78	2	біл	ет	165	
79	3	домбыра	зт	810	
80	4	дұрыс	сн	4443	
81	5	ертегі	зт	1549	
82	6	жатта	ет	557	
83	7	жылдам	үс	654	
84	8	шашу	зт	99	
85	9	қызық	сн	379	
86	10	мереке	зт	1432	
87	11	жұмбақ	зт	1156	
88	12	сәлемдес	ет	164	
89	13	сіз	ес	6119	

90	14	сыйла	ет	1170	
91	15	тарт	ет	6839	
92	16	тұр	ет	28643	
Тағам мен сусын – 14 сөз					
93	1	сүт	зт	1218	Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Сіз сорпа *іштіңіз*. Ол алмұрт *жеді*. Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет): Мен алмұрт *жеймін*. Сен ботқа *жейсің*. Немен? *Қасықпен* жеймін. Мен балмұздақты *қасықпен* жеймін. Сен сорпаны *қасықпен* іш. Бұйыру мағынасы: Сүт *іш*. Тамақ *іш*. Балмұздақ *же*. Нан *же*.
94	2	алмұрт	зт	108	
95	3	нан	зт	697	
96	4	ботқа	зт	85	
97	5	же	ет	2063	
98	6	іш	ет	2242	
99	7	қасық	зт	165	
100	8	қияр	зт	94	
101	9	пісір	ет	576	
102	10	сорпа	зт	190	
103	11	тамақ	зт	2062	
104	12	тәтті	сн	369	
105	13	балмұздақ	зт	233	
106	14	шырын	зт	260	
Тәні саудың – жаны сау – 14 сөз					
107	1	мұрын	зт	528	Меншіктік мағына: Менің қолым. Менің оң қолым. Сенің қолың. Сенің сол қолың. Бұйыру мағынасы: Сен *тазала*. *Сен жу*. Нені? *Үйді* тазала. *Қолыңды* жу. *Тісіңді* жу. Мәлік *қолын* жуды. Мәлік *қолын, аяғын* жуды. Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет): Мен *тазалаймын*. Сен *тазалайсың*. Сіз *жуасыз*. Ол *жуады*.
108	2	аяқ	зт	3242	
109	3	бас	зт	10983	
110	4	көз	зт	12837	
111	5	тазала	ет	381	
112	6	ауыз	зт	3734	
113	7	жу	ет	676	
114	8	құлақ	зт	2432	
115	9	шаш	зт	825	
116	10	қол	зт	11526	
117	11	оң	сн	1240	
118	12	сол	сн	215	
119	13	су	зт	7800	
120	14	тіс	зт	790	

2-сынып:

№	№	Лексика (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
Өзім туралы – 24 сөз					
1	1	ән	зт	3544	
2	2	биле	ет	1032	
3	3	бірге	үс	2618	
4	4	бөлме	зт	937	

5	5	жина	ет	2138	Меншіктік мағына:
6	6	жүз	ет	737	Менің бөлмем.
7	7	көйлек	зт	576	Менің бөлмем жарық.
8	8	ки	ет	1205	Менің ісім
9	9	мынау	ес	760	Менің сүйікті ісім.
10	10	кешке	үс	177	Қандай?
11	11	көмектес	ет	1162	*Тәртіпті* бала.
12	12	тіл	зт	19604	*Таза* бөлме.
13	13	жарық	зт	1313	Шақтық мағына
14	14	пәтер	зт	376	(күнделікті іс-әрекет):
15	15	сурет	зт	4079	Мен *жинаймын*.
16	16	сүйікті	сн	641	Сен *билейсің*.
17	17	кел	ет	34526	Сіз ән *айтасыз*.
18	18	тәртіпті	сн	229	Ол *көмектеседі*.
19	19	ту	ет	2966	Бұйыру мағынасы:
20	20	үйрен	ет	2311	Бөлмені *жина*.
21	21	түс (мезгіл)	үс	397	Шақтық мағына
22	22	шалбар	зт	212	(күнделікті іс-әрекет):
23	23	жейде	зт	130	Мен *үйренемін*.
24	24	іс	зт	8726	Мен тіл *үйренемін*.
Менің отбасым және достарым – 26 сөз					
25	1	адам	зт	25614	
26	2	емес	ет	18238	
27	3	әдепті	сн	488	
28	4	бауыр (омоним)	зт	1088	
29	5	бой	зт	5218	
30	6	дастарқан	зт	581	
31	7	дәмді	сн	325	
32	8	және	шл	39765	Кім?
33	9	көп	сн	12872	*Анам* шақырды.
34	10	жақсы	сн	8118	Не ні?
35	11	көрші	зт	1009	*Сыйлықты* бердім.
36	12	күл (у)	ет	2408	Сөйлем құрылымы:
37	13	қамқор	зт	208	Мөлдіртілек айтты.
38	14	ең	үс	9017	Қандай?
39	15	қуан	ет	1286	Ол – *қамқор* адам.
40	16	қысқа	сн	961	Бұйыру мағынасы:
41	17	немере	зт	561	Жақсы *бол*.
42	18	бол	ет	108133	Жақсы адам *бол*.
43	19	сыйлық	зт	1395	Қамқор *бол*.
44	20	тату	сн	393	Қайда?
45	21	гүл	зт	2753	*Дастарқанға* кел.
					Кімге?
					Шыңғысқа тілек айт.

46	22	тілек	зт	942	
47	23	ұзын	сн	878	
48	24	үлкен	сн	7146	
49	25	шақыр	ет	3229	
50	26	қандай?	ес	21378	
Менің мектебім – 18 сөз					
51	1	апта	зт	939	Қ а й д а ? Кітап *үстелде* жатыр. Б ұ л н е ? Бұл – асхана. Сөйлем құрылымы: Біз оқушымыз. О л а р оқушы. Н е ш і н ш і ? *Екінші* сыныпта. *Екінші* сыныпта оқимыз. Н е н і ? *Дәптерді* аш. *Орындықты* ал. К і м н е н ? *Айжаннан* сұра. Мезгілді білдіретін сөздер: *Күнде* сабаққа барамын. Сөйлем құрылымы: Бір аптада жеті күн бар.
52	2	асхана	зт	394	
53	3	аш	ет	2918	
54	4	біз	ес	21267	
55	5	дайында	ет	1939	
56	6	жатыр	ет	5815	
57	7	қой	ет	7522	
58	8	дәптер	зт	2223	
59	9	доп	зт	751	
60	10	қайтала	ет	1588	
61	11	сана	ет	980	
62	12	сөйле	ет	5530	
63	13	үзіліс	зт	163	
64	14	сұра	ет	5 187	
65	15	орындық	зт	296	
66	16	сыз	зт	291	
67	17	ұл	зт	1974	
68	18	қыз	зт	2277	
Менің туған елім – 20 сөз					
69	1	ауа	зт	2472	К і м н і ң ? *Менің* отаным. *Менің* елім. *Менің* туған елім. Қ а н д а й ? *Таза* ауа. *Мөлдір* бұлақ. *Жасыл* орман. Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Орманға *бардым*. Жануарды *көрдім*. Тауға *шықтым*. Далада *ойнадым*. Н е н і ? Мен *Отанымды* жақсы көремін.
70	2	биік	сн	2211	
71	3	бақша	зт	360	
72	4	бұлақ	зт	837	
73	5	дала	зт	3997	
74	6	құс	зт	559	
75	7	ел	зт	22098	
76	8	елорда	зт	209	
77	9	жануар	зт	1228	
78	10	жер	зт	19611	
79	11	кең	сн	1936	
80	12	қай?	ес	3889	
81	13	жасыл	сн	389	
82	14	мөлдір	сн	176	
83	15	орман	зт	2249	
84	16	отан	зт	1878	

85	17	сақта	ет	5789	
86	18	әдемі	сн	1303	
87	19	табиғат	зт	2 925	
88	20	өсімдік	зт	1620	
Тәні саудың-жаны сау – 30 сөз					
89	1	дәрумен	зт	84	Меншіктік мағына: *Дәрігердің* кеңесі. *Дәруменнің* пайдасы. *Дәруменнің* денсаулыққа пайдасы. Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Көзім *ауырды*. Құлағым *ауырды*. Дәрігер *кеңес берді*. Немен? *Тұмаумен* ауырдым. *Сабынмен* жуындым. *Аурумен* күресу керек. Қайда? Сен қайда болдың? Мен *емханада* болдым. Мезгілді білдіретін сөздер: *Қазір* дәрігерге барамын. Не? *Жаттығу* пайдалы. Үнемі *жаттығу* жасаймын.
90	2	дәрігер	зт	768	
91	3	дәріхана	зт	32	
92	4	дене	зт	1734	
93	5	денсаулық	зт	2 403	
94	6	емде	ет	370	
95	7	емхана	зт	146	
96	8	жеңіл	сн	721	
97	9	жөтел	зт	89	
98	10	кеңес	зт	4388	
99	11	жүгір	ет	1849	
100	12	тон	зт	351	
101	13	күт	ет	2 878	
102	14	қайда?	ес	3480	
103	15	етік	зт	412	
104	16	жаттығу	зт	506	
105	17	бал	зт	489	
106	18	қысқы	сн	330	
107	19	мықты	сн	23	
108	20	керек	мд	14306	
109	21	пайдалы	сн	974	
110	22	сабын	зт	133	
111	23	ауыр	ет	1441	
112	24	жұқа	сн	153	
113	25	қазір	үс	7047	
114	26	тұмау	зт	37	
115	27	қалың	сн	1351	
116	28	көрсет	ет	11867	
117	29	үнемі	үс	461	
118	30	шынық	ет	77	
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті – 25сөз					
119	1	аспап	зт	476	
120	2	асық	зт	204	
121	3	бауырсақ	зт	180	
122	4	бәрі	ес	8 756	
123	5	салқын	сн	352	
124	6	жаңылтпаш	зт	259	

125	7	қашан?	ес	1538	Ө р н е к : Меншіктік мағына: Біздің қонағымыз. Әжемнің бауырсағы. Қ а ш а н ? Сен қашан келдің? Ауылға қашан барамыз? Н е (н і) ? *Асық (ты)* ойнаймын. *Өлең (ді)* жаттаймын. Қ а й д а н ? *Қонақтан* келдім. Сөйлем құрылымы: Ертегі өте қызық екен. Тақия өте әдемі. Шақтық мағына (осы іс-әрекет): Атам төрде отыр. Үміт тақтада тұр.
126	8	тақпақ	зт	207	
127	9	бәйге	зт	367	
128	10	аз	сн	2427	
129	11	көже	зт	203	
130	12	қонақ	зт	1 772	
131	13	арқан	зт	322	
132	14	құрт	зт	174	
133	15	күрес	ет	714	
134	16	санамақ	зт	37	
135	17	мақал	зт	454	
136	18	мол	сн	1 508	
137	19	өлең	зт	13532	
138	20	өте	үс	5404	
139	21	бата	зт	703	
140	22	тақия	зт	90	
141	23	төр	зт	675	
142	24	әртүрлі	сн	3727	
143	25	шапан	зт	238	
Қоршаған орта – 24 сөз					
144	1	қарлығаш	зт	451	Қ а й д а ? *Орманда* аңдар бар. *Аспанда* жұлдыздар бар. Көптік мағына: *Құстар* – біздің досымыз. *Көбелектер* әдемі. Қ а ш а н ? *Көктемде* күн жылы *Жазда* ауылға барасың ба? Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет): Бәйшешек *жинаймыз*. Н е ? Далада *бәйшешек* өседі. Болымсыздық мағына: Қызыл бағдаршамға *жүрме*. Ағашты *сындырма*
145	2	аспан	зт	1 537	
146	3	ауа райы	зт	34	
147	4	бәйшешек	зт	76	
148	5	ит	зт	1578	
149	6	байқа	ет	3238	
150	7	тоқта	ет	2008	
151	8	жұлдыз	зт	1 028	
152	9	жаз	зт	603	
153	10	көбелек	зт	323	
154	11	бағдаршам	зт	162	
155	12	жаңбыр	зт	652	
156	13	көктем	зт	1024	
157	14	жау	ет	923	
158	15	сары	сн	1132	
159	16	құй	ет	762	
160	17	аң	зт	918	
161	18	торғай	зт	572	
162	19	сындыр	ет	244	
163	20	жапырақ	зт	827	
164	21	қара	ет	11895	

165	22	мысық	зт	1035	
166	23	қыс	зт	611	
167	24	күз	зт	1050	
Саяхат – 21 сөз					
168	1	аялдама	зт	154	Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Біз *шықтық*. Олар *шықты*. Сұраулы сөйлем: Сендер саяхатқа шықтыңдар ма? Сендер саяхатқа немен бардыңдар? Қалай? Саябаққа *жаяу* бардық. Қанша? Саябақта көп кептер көрдім.
169	2	ерекше	үс	3361	
170	3	жаяу	сн	427	
171	4	жет	ет	8527	
172	5	жолақы	зт	10	
173	6	сапар	зт	413	
174	7	зат	зт	1543	
175	8	көне	сн	972	
176	9	кеме	зт	875	
177	10	қыдыр	ет	156	
178	11	көл	зт	1505	
179	12	теңге	зт	2283	
180	13	саябақ	зт	307	
181	14	шомыл	ет	160	
182	15	серуен	зт	126	
183	16	сияқты	шл	6 311	
184	17	кептер	зт	74	
185	18	төле	ет	1 382	
186	19	жоғары	үс	5364	
187	20	өйткені	шл	693	
188	21	ұста	ет	3355	

3-сынып:

Жанды табиғат – 24 сөз					
№	№	Лексика (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
1	1	ара	зт	6528	
2	2	құмырсқа	зт	285	
3	3	балық	зт	1251	
4	4	секір	ет	929	
5	5	түйе	зт	1587	
6	6	тауық	зт	409	
7	7	жәндік	зт	264	Көмекші сөздер: Түлкі: "Сәлем, Қасқыр!" – деді. Сөйлем құрылымы: Ағаштың жапырағы жасыл. Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Күз *келді*. Көктем *шықты*. Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет):
8	8	қой	зт	3976	
9	9	үйрек	зт	290	
10	10	сиыр	зт	864	
11	11	көгершін	зт	70	
12	12	өс	ет	4078	
13	13	жылқы	зт	1176	

14	14	мекенде	ет	145	Далада қызғалдақ өседі. Ағаш гүлдеді. Неге? *Сиырға* су бердік. Неде? *Кемеде* жолаушылар бар.
15	15	құлын	зт	339	
16	16	қызғалдақ	зт	95	
17	17	төмен	үс	2483	
18	18	бота	зт	209	
19	19	қозы	зт	469	
20	20	бұзау	зт	434	
21	21	төл	зт	542	
22	22	ұя	зт	695	
23	23	ұш	ет	2019	
24	24	лақ	зт	170	
Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен – 26 сөз					
25	1	ақылды	сн	509	Өрнек: Кімге? Мен – *маған* Сен – *саған* Ол *маған* кеңес берді. Болымсыздық мағына: Жалқау *болма*. Сабаққа *кешікпе*. Жаман сөз *айтпа*. Қоқысты *тастама*. Жалқау *болма*. Сөйлем құрылымы: Айжан – ұқыпты қыз. Сен кімге ренжідің? Мен ешкімге ренжімедім. Меншіктік мағына: *Өзім* жинаймын. *Өзіме* керек. Қандай? Бұл сұрақ оңай. Бұл жаттығу қиын. Модаль сөздер: – Бұл қызық мультфильм. – *Рас* па?
26	2	апар	ет	1319	
27	3	қауіп	зт	918	
28	4	әрқашан	үс	552	
29	5	таста	ет	279	
30	6	бөліс	ет	552	
31	7	ереже	зт	2596	
32	8	ерке	сн	202	
33	9	ешкім	ес	2378	
34	10	жалқау	сн	144	
35	11	жаман	сн	1459	
36	12	тентек	сн	172	
37	13	кешік	ет	503	
38	14	көтер	ет	4913	
39	15	қате	зт	515	
40	16	мінез	зт	1059	
41	17	қоқыс	зт	140	
42	18	оңай	сн	1053	
43	19	өз	ес	29594	
44	20	ренжі	ет	452	
45	21	қиын	сн	1702	
46	22	сыпайы	сн	165	
47	23	үлгілі	сн	191	
48	24	ұқыпты	сн	271	
49	25	шула	ет	244	
50	26	рас	мд	1190	
Уақыт – 18 сөз					
51	1	дейін	шл	12102	
52	2	ерте	үс	1429	
53	3	жарым	са	308	

54	4	жиі	сн	1256	Неше?
55	5	жыл	зт	30882	Сағат *тоғыз*.
56	6	кейін	үс	2635	Сағат *он жарым*.
57	7	кет	ет	22105	Сағат *он екі*.
58	8	күндіз	үс	450	8-ге 5 минут қалды
59	9	қал	ет	16242	9-дан 10 минут кетті
60	10	мезгіл	зт	939	Сөйлем құрылымы:
61	11	мың	са	3667	Түске *дейін* мектепке барамын.
62	12	сағат	зт	2331	Түстен *кейін* үйірмеге барамын.
63	13	таңертең	үс	686	Қанша?
64	14	тәулік	зт	369	Жылдың *төрт* мезгілі бар.
65	15	кеш	зт	514	Нешінші?
66	16	түн	зт	2109	*Үшінші* сынып.
67	17	уақыт	зт	6767	*Алтыншы* қатар.
68	18	қолдан	ет	3403	*Екі мың он жетінші* жыл.
Сәулет өнері – 20 сөз					
69	1	сәулет	зт	274	
70	2	бәйтерек	зт	321	
71	3	ғимарат	зт	1 935	
72	4	қабат	зт	1132	Өрнек:
73	5	ескі	сн	619	Көмекші сөздер:
74	6	жаңа	сн	8617	Ғимараттың *ішінде*
75	7	киіз	зт	721	Мұнараның *жанында*
76	8	мұнара	зт	214	Мектептің *алдында*
77	9	кір	ет	4762	Үйдің *артында*
78	10	қызғылт	сн	194	Неден?
79	11	қабырға	зт	1048	Сарайды *кірпіштен* салады.
80	12	құм	зт	586	Есікті *ағаштан* жасайды.
81	13	құрылыс	зт	2868	Не қажет?
82	14	сарай	зт	811	Құрылысқа *құм* қажет.
83	15	сырт	зт	1673	Құрылысқа *шыны* қажет.
84	16	тас	зт	2367	Құрылысқа *кірпіш* қажет.
85	17	темір	зт	2334	Сөйлем құрылымы:
86	18	төбе	зт	1163	Күмбездің түсі көк.
87	19	орналас	ет	1604	Қандай?
88	20	шыны	зт	279	*Сәнді* ғимарат.
					Биік мұнара.
Өнер – 30 сөз					
89	1	қу	сн	234	
90	2	алтын	зт	2271	
91	3	алқа	зт	140	
92	4	бұйым	зт	811	

93	5	белгілі	сн	4524	
94	6	би	зт	4084	
95	7	бұрын	үс	3197	
96	8	зергер	зт	175	Кім? *Биші* билейді. *Әнші* сахнада ән айтады. Не? Бұл – *бұйым*. Мынау – *қобыз*. Қандай? Зергерлік бұйымдар *әдемі*. Неден? Сырғаны *күмістен* жасайды. Нені? *Кілемді* тоқыды. Немен? *Қобызбен* күй тартады. Шақтық мағына (нақты осы іс-әрекет): *Тоқып жатыр*. Кілем *тоқып жатыр*. Әжем кілем *тоқып жатыр*. Сөйлем құрылымы: Кілем әдемі. Өйткені оны әжем тоқыды.
97	9	іл	ет	1322	
98	10	қимыл	зт	223	
99	11	кілем	зт	412	
100	12	көрме	зт	1342	
101	13	күй	зт	2126	
102	14	шебер	зт	756	
103	15	күміс	зт	730	
104	16	қобыз	зт	202	
105	17	қолөнер	зт	298	
106	18	қылқалам	зт	54	
107	19	моншақ	зт	135	
108	20	ою	зт	1192	
109	21	өнер	зт	4301	
110	22	өрнек	зт	576	
111	23	сандық	зт	217	
112	24	сахна	зт	853	
113	25	бояу	зт	185	
114	26	сырға	зт	137	
115	27	тері	зт	518	
116	28	тоқы	ет	412	
117	29	түсір	ет	2663	
118	30	үн	зт	2109	
Атақты тұлғалар – 26 сөз					
119	1	ақын	зт	6361	
120	2	аудар	ет	3174	
121	3	әңгіме	зт	3876	
122	4	балуан	зт	648	
123	5	батыр	зт	2600	
124	6	білімді	сн	2081	
125	7	ғалым	зт	6534	Кім? *Жазушы* кітап жазады. *Аудармашы* сөзді аударады. Қандай? Абай – *ұлы* тұлға. Қ.Сәтбаев – *білімді* ғалым. Бекзат – әлемге *танымал* спортшы. Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет): Ұстаз балаларды *оқытады*. Жазушы кітап *жазады*.
126	8	дара	сн	250	
127	9	жұмыс	зт	13756	
128	10	жазушы	зт	2265	
129	11	жеке	сн	7961	
130	12	жаңалық	зт	1025	
131	13	зертте	зт	9371	
132	14	ірі	сн	2460	
133	15	қарсы	үс	4597	

134	16	өмір	зт	10465	Сөйлем құрылымы:
135	17	танымал	сн	596	Жазушы үнемі жазады.
136	18	дарынды	сн	121	Ғалым үнемі ойлайды.
137	19	әлем	зт	3646	Бұйыру сөздер:
138	20	тұлға	зт	3543	Сен өлең *жатта*.
139	21	тұңғыш	сн	1026	Сен шығарманы *оқы*.
140	22	қалай	ес	5039	
141	23	ұлы	сн	3695	
142	24	ұстаз	зт	1833	
143	25	бірақ	шл	14620	
144	26	шығарма	зт	3478	
Су – тіршілік көзі – 24 сөз					
145	1	өзен	зт	4644	Қандай?
146	2	айнала	зт	724	Өзеннің суы *тұщы*.
147	3	көлшік	зт	30	Көлдің суы *салқын*.
148	4	асты	зт	12	Шақтық мағына
149	5	сусын	сн	219	(өткен іс-әрекет):
150	6	әрине	мд	2393	Біз *шөлдедік*.
151	7	бет	үс	6029	Олар *шөлдеді*.
152	8	бу	зт	161	Болымсыздық мағына:
153	9	дәм	зт	472	Суды *төкпе*.
154	10	жағажай	зт	18	Суды *үнемде*.
155	11	иіс	зт	507	Сөздер тіркесі:
156	12	мұз	зт	612	Терең көл.
157	13	қайна	ет	454	Әдемі жағажай.
158	14	ақ	ет	256	Сөйлем құрылымы:
159	15	үнемде	ет	212	Судың дәмі жоқ.
160	16	лас	сн	101	Судың иісі жоқ.
161	17	құдық	зт	237	Қалау мәнді сөйлем:
162	18	тамшы	зт	279	Сусын ішкім келеді.
163	19	теңіз	зт	2242	Сусын ішкім келмейді.
164	20	терең	сн	1892	
165	21	төк	ет	884	
166	22	тұщы	сн	444	
167	23	қат	ет	350	
168	24	шөлде	ет	115	
Демалыс мәдениеті. Мерекелер – 20 сөз					
169	1	алаң	зт	1184	
170	2	арала	ет	693	
171	3	көңілді	сн	293	
172	4	өткіз	ет	4187	

173	5	бірлік	зт	4009	Ө р н е к : Қимылдың бағыты: Сен *көрмеге* бардың ба? Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Біз құттықтадық. Сендер құттықтадыңдар. Сіздер құттықтаңыздар. Олар құттықтады. Қ а й д а ? Олар *саяжайда* демалды. Сөйлем құрылымы: Маған "Балапан" мультфилімі ұнайды. Септеулік шылаулар: Мерекеден *кейін* үйге барамын. Сабақтан *соң* ойнаймын.
174	6	бос	сн	969	
175	7	думан	зт	137	
176	8	күтім	ет	465	
177	9	жеңіс	зт	1171	
178	10	жоспар	зт	1273	
179	11	көшет	зт	86	
180	12	құттықта	ет	473	
181	13	шеру	зт	144	
182	14	қоштас	ет	138	
183	15	мерекеле	ет	51	
184	16	мәлімет	зт	2266	
185	17	саяжай	зт	88	
186	18	таныс	ет	1375	
187	19	топ	зт	5941	
188	20	шипажай	зт	40	

4-сынып:

Менің Отаным – Қазақстан – 32 сөз					
№	№	Лексика (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
1	1	аймақ	зт	2735	Қ а н д а й ? Бағдаршамның түсі *қызыл, сары,жасыл.* Т у д ы ң т ү с і *к ө к .* Біріккен сөз (екі сөзден жасалады): *Ел+таңба, қонақ+жай.* Н е д е ? *Елтаңбада* шаңырақтың суреті бар. Ілік септік + тәуелдік жалғауының III жағы: Қазақстан*ның* азамат*ы* Қазақстан*ның* теңге*сі* Қ а л а й ? Қазақ елі *бірлікте* өмір сүреді. Х а б а р л ы с ө й л е м : Қазақстанның аумағы үлкен.
2	2	аудан	зт	3405	
3	3	ұлт	зт	6005	
4	4	барыс	зт	2481	
5	5	батыс	зт	2104	
6	6	бейнеле	ет	451	
7	7	елбасы	зт	1159	
8	8	елтаңба	зт	119	
9	9	еркін	сн	1250	
10	10	міне	ес	2849	
11	11	көк	сн	1461	
12	12	қыран	зт	421	
13	13	мақтан	ет	440	
14	14	мәңгі	үс	462	
15	15	мемлекет	зт	8993	
16	16	оңтүстік	зт	1026	
17	17	жинал	зт	1266	
18	18	орталық	зт	4772	
19	19	орын	зт	1892	
20	20	рәміз	зт	104	
21	21	солтүстік	зт	1698	
22	22	сұр	ет	1574	

23	23	таны	ет	1908	Сұраулы сөйлем: Тудың түсі көк пе?
24	24	анау	ес	577	
25	25	тәуелсіз	сн	2232	
26	26	күзет	ет	329	
27	27	ту	зт	474	
28	28	ұлан	зт	175	
29	29	халық	зт	16505	
30	30	шаңырақ	зт	561	
31	31	шегара	зт	1098	
32	32	шығыс	зт	1711	
Адами құндылықтар – 36 сөз					
33	1	адал	сн	1566	
34	2	азамат	зт	3651	
35	3	алғашқы	сн	1784	
36	4	атамекен	зт	1119	
37	5	сабырлы	сн	85	
38	6	әдет	зт	722	
39	7	баспана	зт	279	
40	8	борыш	зт	376	
41	9	достық	зт	893	
42	10	ыстық	сн	805	
43	11	жауапты	сн	660	
44	12	жомарт	сн	523	Өрнек:
45	13	еңбекқор	сн	96	Меншіктік мағына:
46	14	шындық	зт	1516	Біздің мақсатымыз.
47	15	көрікті	сн	192	Сендердің мақсаттарың.
48	16	қарапайым	сн	1433	Сіздердің мақсаттарыңыз.
49	17	қарт	зт	748	Олардың мақсаты.
50	18	қасиет	зт	2981	Қандай?
51	19	таныстыр	ет	1044	*Қонақжай* халық.
52	20	осындай	сн	3292	*Ақылды* бала.
53	21	құрмет	зт	1260	*Адал* дос.
54	22	мақсат	зт	6876	Хабарлы сөйлем:
55	23	мейірімді	сн	226	Менің туысқаным – қарапайым адам.
56	24	міндет	зт	3536	Мен досымнан ұялдым.
57	25	ойымша	үс	69	Кімді?
58	26	пікір	зт	3214	Еңбекқор*адамды* құрметтеймін.
59	27	рет	зт	5304	Сөйлем құрылымы:
60	28	себебі	шл	816	Жақсы оқуым керек, себебі ол менің борышым.
61	29	орта	ес	5646	Менің ойымша, достар адал болуы керек.
62	30	сыйлы	сн	128	
63	31	шыдам	зт	109	

64	32	тірек	зт	663	
65	33	туысқан	зт	177	
66	34	уәде	зт	454	
67	35	ұмыт	ет	1607	
68	36	ұял	ет	521	
Мәдени мұра – 24 сөз					
69	1	айтыс	зт	299	Н е н і ? Кесенеден *құмыраны* көрдім. Н е д е н ? Құмыра *мыстан* жасалған. *Жырдан* үзінді жаттаймыз. Ілік септік + тәуелдік жалғауының III жағы: Абай*дың* қолжазба*сы*. Қазақ*тың*мәдениет*і*. Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Біз мұнараға *бардық*. Сендер мұнараға *бардыңдар*. Сіздер мұнараға *бардыңыздар*. Олар мұнараға *барды*.
70	2	баспа	зт	514	
71	3	саз	зт	489	
72	4	ғасыр	зт	4919	
73	5	қасы	ке	1502	
74	6	сәнді	зт	181	
75	7	жетіген	зт	49	
76	8	жыр	зт	1725	
77	9	мәдениет	зт	3782	
78	10	кесене	зт	173	
79	11	қолжазба	зт	273	
80	12	құмыра	зт	183	
81	13	қымбат	сн	886	
82	14	маңызды	сн	2925	
83	15	текемет	зт	63	
84	16	қоржын	зт	284	
85	17	мұра	зт	1338	
86	18	ескерткіш	зт	827	
87	19	таңғал	ет	366	
88	20	тап	ет	6204	
89	21	тиын	зт	273	
90	22	құжат	зт	4907	
91	23	мыс	зт	551	
92	24	туралы	шл	8011	
Мамандықтар әлемі – 28 сөз					
93	1	аспаз	зт	123	Жіктік жалғау: Біз суретшіміз. Сендер тілшісіңдер. Сіздер сатушысыздар. Олар жүргізушілер. Қосымшалар: -шы, -ші суретші тілші аудармашы
94	2	осы	ес	25995	
95	3	болашақ	зт	2438	
96	4	даяшы	зт	40	
97	5	дикан	зт	77	
98	6	есепте	ет	1406	
99	7	есепші	зт	14	
100	8	жүргізуші	зт	643	
101	9	қи	ет	253	
102	10	құрылысшы	зт	123	

103	11	қызмет	зт	11732
104	12	әнші	зт	755
105	13	ек	ет	471
106	14	мамандық	зт	1319
107	15	наубайшы	зт	7
108	16	сазгер	зт	144
109	17	сат	ет	6132
110	18	сатушы	зт	232
111	19	сәнгер	зт	9
112	20	таңда	ет	1803
113	21	тігуші	зт	5
114	22	тік	ет	527
115	23	тілші	зт	160
116	24	түр	зт	9399
117	25	биші	зт	109
118	26	ұста	зт	282
119	27	ұшқыш	зт	215
120	28	шаштараз	зт	52

жазушы
Қосымша:-гер
заңгер
дәрігер
қаржыгер
Сөйлем құрылымы:
Аспаз ас әзірлейді.
Сатушы киім сатады.
Наубайшы нан пісіреді.
Шақтық мағына (келер шақ):
Мен заңгер *боламын*.
Сен суретші *боласың*.
Сіз мұғалім *боласыз*.
Ол құрылысшы *болады*.
Тұйық етістік: -у
Мамандықты дұрыс *таңдау*.
Көп *оқу*.
Сабаққа жақсы *дайындалу*

Табиғат құбылыстары – 40 сөз

121	1	абайла	ет	144
122	2	аққала	зт	120
123	3	гүлде	ет	95
124	4	ашық	сн	1889
125	5	аяз	зт	611
126	6	биыл	үс	655
127	7	боран	зт	419
128	8	ауыс	ет	770
129	9	бұлт	зт	481
130	10	бұршақ	зт	198
131	11	былтыр	үс	628
132	12	дауыл	зт	242
133	13	еру	ет	623
134	14	қаш	ет	1231
135	15	жаңбырлы	сн	26
136	16	жел	зт	820
137	17	кемпірқосақ	зт	98
138	18	күркіре	ет	252
139	19	қатты	сн	2995
140	20	қолайлы	сн	615
141	21	қолшатыр	зт	31
142	22	қорық	ет	604
143	23	құла	ет	211

Шақтық мағына (өткен іс-әрекет):
Жел *соқты*.
Жаңбыр *жауды*.
Кемпірқосақ *шықты*.
Жалғаулардың орын тәртібі:
Түбір+көптік жалғау+тәуелдік жалғау
Табиғат *апат+тар+ы*.
Шақтық мағына (келер шақ):
Су *ағады*.
Мұз *ериді*.
Болымсыз мағына:

144	24	құлақшын	зт	47	Мен *қорықпаймын*.
145	25	құрғақ	сн	243	Ол *тоңбайды*.
146	26	құтқар	ет	610	Мезгіл үстеу:
147	27	қоңыр	сн	693	*Былтыр* қыс жылы болды.
148	28	найзағай	зт	208	*Биыл* қыс жылы болады.
149	29	өрт	зт	448	
150	30	сарғай	ет	107	
151	31	сәуле	зт	657	
152	32	тағы	шл	6215	
153	33	жайсыз	сн	45	
154	34	сөндір	ет	103	
155	35	тайғақ	сн	63	
156	36	қайта	үс	4920	
157	37	тоң	ет	176	
158	38	тұман	зт	22	
159	39	шана	зт	177	
160	40	шаңғы	зт	186	
Қоршаған ортаны қорғау – 36 сөз					
161	1	азаю	ет	694	
162	2	киік	зт	284	
163	3	артық	сн	1881	
164	4	ая	ет	787	
165	5	тамыр	зт	828	
166	6	бұтақ	зт	536	
167	7	гүлзар	зт	33	
168	8	дән	зт	1739	
169	9	емен	зт	138	
170	10	жақ	ет	656	
171	11	жойыл	ет	515	
172	12	жылан	зт	717	
173	13	ін	зт	319	Көптік мағына:
174	14	бағала	ет	4586	Қазақстанда *қорықтар* бар. Орманда *теректер, қайыңдар* өседі.
175	15	көгал	зт	46	Қайда?
176	16	қайың	зт	188	*Гүлзарда* қызғалдақ, раушан гүлдері өседі.
177	17	жусан	зт	115	Неге?
178	18	бозторғай	зт	62	Ара *гүлге* қонды.
179	19	қоректен	ет	194	Қандай?
180	20	қорық	зт	168	*Қызыл* қалампыр.
181	21	маса	зт	234	*Ақ* раушангүл.
182	22	мұхит	зт	568	*Сары* жапырақ.
183	23	өрмекші	зт	114	Сөйлем құрылымы:

184	24	немқұрайды	үс	46	Сіздер гүл *тересіздер*. Олар құсқа дән *береді*.
185	25	раушангүл	зт	5	
186	26	сексеуіл	зт	50	
187	27	сирек	сн	470	
188	28	тер	ет	156	
189	29	терек	зт	235	
190	30	тоғай	зт	326	
191	31	марал	зт	30	
192	32	түтін	зт	318	
193	33	тышқан	зт	3	
194	34	қорға	ет	3787	
195	35	шөл	зт	409	
196	36	аяла	ет	153	
Ғарышқа саяхат – 31 сөз					
197	1	айлақ	зт	67	
198	2	арнайы	үс	2219	
199	3	айнал	ет	6002	
200	4	әуе	зт	426	
201	5	жарқыра	ет	428	
202	6	батыл	сн	477	
203	7	ғаламшар	зт	306	
204	8	ғарыш	зт	773	
205	9	ғарышкер	зт	95	
206	10	ғылым	зт	3739	
207	11	дөңгелек	сн	518	
208	12	тар	сн	441	Қосымша: -кер Ол –ғарышкер. Неменең? *Ол зымыранмен* ұшты. Сөйлемдегі сөздердің орын тәртібі: *Бастауыш+баяндауыш.* Зымыран ұшты. Тікұшақ ұшты. Септеулік шылау: Ғарышқа ұшқан *соң*, аспан құпияларын білдім.
209	13	жымыңда	ет	45	
210	14	жоғал	ет	682	
211	15	зымыран	зт	99	
212	16	ізде	ет	2409	
213	17	үркер	зт	50	
214	18	кеңістік	зт	867	
215	19	тозаң	зт	42	
216	20	құпия	зт	888	
217	21	марапат	зт	62	
218	22	мәзір	зт	62	
219	23	орал	ет	2160	
220	24	ұқсас	сн	673	
221	25	салмақ	зт	662	
222	26	серік	зт	591	
223	27	сынақ	зт	312	
224	28	түзу	сн	319	

225	29	алыс	сн	698	
226	30	жақын	сн	2073	
227	31	шақырым	зт	351	
Болашаққа саяхат – 29 сөз					
228	1	ақпарат	зт	3514	Сұраулы сөйлем: Сенің арманың бар ма? Тұйық етістік (-у) + модаль сөз (қажет): *Алға ұмтыл+у қажет.* Қалау, тілек мағына: *ет.түбір+ гі+м келеді* Қазақ тілін *меңгер+гі+м келеді.* Белгісіздік мағына: *Бірнеше* тілді меңгеру.
229	2	ақта	ет	504	
230	3	алға	үс	2755	
231	4	арман	зт	1520	
232	5	атқар	ет	3368	
233	6	әсіресе	үс	2002	
234	7	бірнеше	ес	1953	
235	8	даму	ет	6059	
236	9	ақырын	үс	310	
237	10	жақында	ет	1025	
238	11	көпір	зт	292	
239	12	заман	зт	3318	
240	13	келесі	сн	844	
241	14	күнтізбе	зт	122	
242	15	озық	сн	396	
243	16	өзге	сн	2802	
244	17	қатыс	ет	8733	
245	18	меңгер	ет	1400	
246	19	ойлас	ет	127	
247	20	пән	зт	933	
248	21	сенім	зт	1275	
249	22	сұйық	сн	632	
250	23	шарша	ет	547	
251	24	үлгер	ет	594	
252	25	үміт	зт	1179	
253	26	кезінде	үс	3296	
254	27	шетел	зт	957	
255	28	шешім	зт	2315	
256	29	өзгер	ет	3481	

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушысының 2017 жылғы 25 қазандағы № 545 бұйрығына 2-қосымша

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына 192-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Қазақ тілі пәнін оқыту мақсаты – ана тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, қазақ әдеби тілі нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

3. "Қазақ тілі" оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

1) қазақ тілін ана тілі ретінде тани отырып, өмірлік қажеттіліктеріне коммуникативтік әрекеттер түрінде (тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым) сауаттылықпен қолдану;

2) тіл сауаттылығы мен сөйлеу сауаттылығын, сөз байлығын, басқалармен еркін қарым-қатынасқа түсу;

3) аудиовизуалды материалды тыңдау барысында өз көзқарастарын білдіру;

4) мәтіндерге қойылған мақсатқа сәйкес қорытынды, синтез, анализ жасау дағдыларын қалыптастыру.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

5. Оқу мақсаттары мұғалім мен білім алушыларға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін 4 бөлімнен тұрады:

1) тыңдалым және айтылым;

2) оқылым;

3) жазылым;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау.

6. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;

2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;

3) мәтіннен ақпаратты анықтау;

4) негізгі ойды анықтау;

5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;

6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

7. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты түсіну;

2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;

3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;

4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;

5) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;

6) оқылым стратегияларын қолдану;

7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

8. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жоспар құру;

2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;

4) эссе жазу;

5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;

6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

9. "Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі" келесі бөлімшелерден тұрады:

1) орфографиялық норма;

2) орфоэпиялық норма;

3) лексикалық норма;

4) грамматикалық норма;

5) пунктуациялық норма.

10. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау, негізгі ойды анықтау, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау, қыстырма, қаратпа, одағай сөздер арқылы өз ойын білдіру;

2) оқылым:

мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану, хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы, жанрлық ерекшеліктері, ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер, оқылым стратегияларын қолдану, қажетті ақпаратты таба білу;

3) жазылым:

мәтін бөлімдеріне (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) жоспар құру, хат, хабарлама, жарнаманы жанрлық ерекшеліктеріне сәйкес жазу, сюжетті суреттер негізінде әңгіме

жазу, эссенің бөлімдерін меңгеру (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды), мекен мен оқиғаны сипаттайтын не суреттейтін эссе жазу;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: қазақ тілінің дыбыстар жүйесі, үндестік заңы, емле заңдылықтары;

орфоэпиялық норма: ілгерінді, кейінді, тоғыспалы ықпал;

лексикалық норма: сөздердің тура және ауыспалы мағынасы, көп мағыналы сөздер, синоним, омоним, антоним;

грамматикалық норма: туынды сөздер, күрделі сөздер, зат есімнің мағыналық түрлері, сын есім, шырай категориясы, сан есім, мағыналық түрлері, төл сөз бен төлеу сөз, автор сөзі;

пунктуациялық норма: төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

11. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

көтерілген мәселені болжау, әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі көтерілген мәселені талдау, мәтін мазмұнын түсіну , детальді ақпаратты түсіну, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау, жалпы және нақты сұрақтар, мәтін мазмұнын шынайы өмірмен байланыстыру, ресми сөздер мен тіркестерді, терминдерді орынды қолдану, диалогке қатысу;

2) оқылым:

мәтіннен негізгі және детальді ақпаратты анықтау, ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеуді тілдік құралдар арқылы тану, ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату, мәтін негізінде нақтылау сұрақтарын құрастыру, оқылым стратегияларын қолдану, комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу, сілтеме жасау;

3) жазылым:

әртүрлі жанрдағы мәтіндер жазу үшін жоспар құру, мінездеме, өмірбаян, құттықтауды жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай жазу, графиктік мәтін құрастыру, эссе жазу барысында абзацты жүйелі құрастыру, "келісу, келіспеу" эссесін жазу, жинақы мәтін жазу, мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жеке, бірге, бөлек, дефис арқылы жазылатын сөздер;

орфоэпиялық норма: сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін;

лексикалық норма: көнерген сөз, эвфемизим, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздер;

грамматикалық норма: есімдік, етістік, етіс түрлері, салт және сабақты етістік, үстеу , үстеудің мағыналық түрлері;

пунктуациялық норма: қазақ тіліндегі тыныс белгінің түрлері, даралаушы тыныс белгілері.

12. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

мәтін негізінде оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау, әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау, факті мен көзқарасты ажырату, дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау, дәлелді жауап беру, салыстыру, талқылау, коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу;

2) оқылым:

мәтіндік және графиктік ақпаратты интерпретациялау, тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін тану, хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, мәтіннің тақырыбын, құрылымын, мақсатты аудиториясын, тілдік ерекшеліктерін талдау, мәтін негізінде проблемалық сұрақтар құрастыра білу, комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу, сілтеме жасау;

3) жазылым:

күрделі жоспар құру, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, графиктік мәтін түрінде берілген процесті сипаттап жазу, дискуссивті эссе жазу, жинақы мәтін жазу, мәтін негізінде лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану;

лексикалық норма: фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану;

грамматикалық норма: есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлері, еліктеу сөздер, шылау түрлері, одағай, оқшау сөздер;

пунктуациялық норма: сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану.

13. 8-сыныпқа арналған

"Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

дәйексөз, үзінді негізінде мәселені болжау, әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас

үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау, астарлы ойды анықтау, тұрмыстық, әлеуметтік мәтіндерді талдау арқылы негізгі ойды анықтау, перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу;

2) оқылым:

тұтас және аралас мәтіндердегі ақпаратты салыстыру, тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін тану, мақала, аннотация, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, ғылыми және публицистикалық стильде жазылған мәтіндерді талдау, сілтеме жасау;

3) жазылым:

тезистік жоспар құру, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу, графиктік мәтіндердегі деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, аргументативті эссе жазу, бұқаралық ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;

лексикалық норма: сөздік қор мен сөздік құрам;

грамматикалық норма: сөз тіркестерінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді және етістікті сөз тіркестері, тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелері, сөйлемнің бірыңғай мүшелері мен айқындауыш мүшелері, жай сөйлем,жай сөйлемнің айтылу мақсатына қарай бөлінуі;

пунктуациялық норма: қабаттаса қолданылатын тыныс белгілері.

14. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

әртүрлі жанрдағы орта көлемді мәтіндердегі мақсатты аудитория мен тілдік құралдардың рөлін талдау, тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу, мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау, мәтінде айтылған ойға өз көзқарасын білдіру, сыни тұрғыдан баға беру;

2) оқылым:

тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу, қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану, мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, әртүрлі стильдегі мәтіндердің қызметін, құрылымын, ерекшелігін салыстыру, белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана

білу, ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау;

3) жазылым:

күрделі жоспар құру, әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, жағдаятты талқылау, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе), перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру, мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру , мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу,эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе, оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу , жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау;

орфоэпиялық норма: мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;

лексикалық норма: лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану;

грамматикалық норма: құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу, салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану;

пунктуациялық норма: құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, әріппен берілген белгі сөйлеу әрекетінің дағдысын (тыңдалым және айтылым, оқылым, жазылым, әдеби тіл нормалары), әріппен қоса берілетін сандар бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1" – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

16. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып

1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрация лар арқылы тақырыпты болжау	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	9.1.1.1 мәтін мазмұны дайындал ған болжаммен ж түпнұсқа мен
2. Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырып-тарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалар дан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	9.1.2.1 қоғамдық-сая әлеуметтік-эко , ғылыми тақ байланыс ты жанрдағы кең мәтіндер дег интервью, пі мақала, Ж мақсатты ауди көркемде гіш дың рөлін тал
3. Мәтін нен ақпаратты анық тау	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау	9.1.3.1 тыңдалған м ақпаратты мәселелер мен тыра білу
4. Негізгі ойды анық тау	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау	9.1.4.1 мәтіннің мақса негізгі ойды ан
5. Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және баға лау	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау	9.1.5.1 мәтіндегі айты өз көзқарасын сыни тұрғыдан айту
6. Сөйлеу мәден	5.1.6.1 коммуникатив тік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары	6.1.6.1 коммуника тивтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын	7.1.6.1 коммуникатив тік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және	8.1.6.1 коммуникатив тік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми	9.1.6.1 қоғамдық-саяс коммуникати жағдаятқа са

иетін дамыту	арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу	мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу	деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу	сөздер мен фр таңдау, орта монолог

2) оқылым:

	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру	9.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу
2. Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшелікте рін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшелікте рін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3. Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	6. 2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшелікте рін ажырату	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшелікте рін ажырату	9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшелік терін ажырату
4. Мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		6.2.5.1 мәтіннен негізгі			9.2.5.1 мәтінде көтерілген

5 . Мәтін бойынша сұрақ тар құрас тыра білу	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
6 . Оқы лым страте гияла рын қолда ну	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу	6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау , іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу , зерттеп оқу	8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегия ларын тиімді қолдана білу
7. әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпа рат алу	5.2.7.1 энциклопедия лар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	6.2.7.1 энциклопе дия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.7.1 ғаламтор, энциклопе дия , газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау

3) жазылым:

	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жос пар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру	9.3.1.1 жинақтал ған материал дар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру
2. Әртүр лі жанрда мәтін дер құрас тыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктері не сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық,	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала,	9.3.2.1 мақсатты аудитория ның қызығушылығын ынталандыру

	құрастырып жазу	құрастырып жазу	әңгіме құрастырып жазу	аннотация, тезис құрастырып жазу	үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі форма да ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
4. Эссе жазу	5. 3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу ("келісу, келіспеу" эссесі)	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)	8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргумента тивті эссе)
5. Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материал дары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
6. Мәтін дерді түзету	5.3.6.1 мәтіндегі орфография лық қателерді	6.3.6.1 мәтіндегі орфография лық және пунктуациялық қателерді	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру,	8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды,	9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат,

және редакциялау	сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау	сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау	орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау	идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

5) әдеби тіл нормаларын сақтау:

1. Орфографиялық норма	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфография-лық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
2. Орфоэпиялық норма	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	-
3. Лексикалық норма	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктері не сай қолдану	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	9.4.3.1 стильдік ерекшелік терге сай тілдік бірліктерді дұрыс қолдана білу
	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану;	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану;	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің

4 . Грамматикалық норма	жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану; 5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану	7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну. 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану	мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
5 . Пунктуациялық норма	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырата тын) ережеге сай қолдану

17. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр тарауда қамтылуы тиіс оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

18. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдер	Грамматикалық материал	Тақырыптар / жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Мәдениет: тіл және қарым-қатынас. Фонетика	Дауысты, дауыссыз дыбыстардың емлесі. Үндестік заңы. Орфографиялық норма	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
		Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану
		Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу
2. Киіну. Сән.Талғам. Фонетика	Дыбыс үндестігі	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог,монологтердегі (ән мәтіні, жарнама) көтерілген мәселені түсіндіру ; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау
		Оқылым	5.2.3.1 жарнама құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
		Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, жарнама құрастырып жазу ; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді

			сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу
3. Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер. Лексика	Сөз және оның мағынасы	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.3.1 хаттың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат құрастырып жазу; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздеркөркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану
2- тоқсан			
4. Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі. Лексика	Омоним. Синоним. Антоним	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау
		Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.3.1 хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	5.4.3.1 омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану
		Тыңдалым және айтылым	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру
			5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы

5. Бос уақыт және хобби. Морфология	Сөздің жасалу жолдары	Оқылым	т а н у ; 5.2.3.1 хабарлама құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не с у р е т т е п ж а з у ; 5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым ж о с п а р қ ұ р у ; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хабарландыру құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан			
6. Қиял әлемі. Морфология	Сөздің топтары. Зат есім. Зат есімнің мағыналық түрлері. Зат есімнің түрленуі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
		Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы т а н у ; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар қ ұ р а с т ы р у ; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
		Жазылым	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не с у р е т т е п ж а з у ; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	5.4.2.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану
7. Көлік және жол белгілері. Морфология	Сан есім. Сан есімнің мағыналық түрлері. Сан есімнің заттануы	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	5.2.3.1 нұсқаулық құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
			5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып,

		Жазылым	жинақы мәтін жазу; 5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу
8. Адамның сырт келбеті мен мінезі. Морфология	Сын есім. Сын есімнің мағыналық түрлері. Сын есімнің шырайлары. Сын есімнің заттануы	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу
		Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру
		Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу
4-тоқсан			
9. Аспан әлемінің құпиялары. Синтаксис	Төл сөз. Автор сөзі. Төлеу сөз. Төл сөзді төлеу сөзге айналдыру жолдары	Тыңдалым және айтылым	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
		Оқылым	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
		Жазылым	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.5.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру
			5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру;

10. Саяхат және демалыс. Синтаксис	Төл сөз бен автор сөзінің тыныс белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
		Оқылым	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.3.1 хаттың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру; 5.4.5.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану

2) 6-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдер	Грамматикалық материал	Тақырыптар / жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Қазақстандағы көрікті жерлер. Лексикография	Орфографиялық норма. Орфографиялық сөздік	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
		Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
			6.1.4.1мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау;

2. Ұлттық және отбасылық құндылықтар. Фонетика	Екпін, оның түрлері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (құттықтау, интервью) көтерілген мәселені талдау
		Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып мінездеме, құттықтау құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
3. Әлемнің жеті кереметі. Лексикография	Орфографиялық норма. Орфографиялық сөздік	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
		Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
		Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу ("келісу, келіспеу" эссесі)
		Әдеби тіл нормалары	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
2-тоқсан			
		Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (хабарландыру, жаңалық) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
			6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық

4. Астана – мәдениет пен өнер ордасы. Лексика	Неологизм сөздер. Термин сөздер. Диалект сөздер. Кәсіби сөздер	Оқылым	ерекшеліктерін ажырату; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
		Жазылым	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу ("келісу, келіспеу" эссесі); 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6.4.3.1 неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу
5. Тарихи тұлғалар. Лексика	Көнерген сөздер. Эвфемизм. Дисфемизм. Табу	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
		Оқылым	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, өмірбаян құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу
3-тоқсан			
6. Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер. Морфология	Есімдік, оның мағыналық түрлері	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
		Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
			6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру;

		Жазылым	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу ("келісу, келіспеу" эссесі)
		Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану
7. Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары. Морфология	Етістік, оның мағыналық түрлері. Етіс түрлері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, өмірбаян) көтерілген мәселені талдау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау
		Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
		Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану
8. Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз. Морфология	Үстеу. Үстеудің мағыналық түрлері	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (жаңалық, құттықтау) көтерілген мәселені талдау
		Оқылым	6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, құттықтау құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану
4-тоқсан			
			6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог,

9. Әлемдегі ірі кітапханалар. Морфология	Үстеу. Үстеудің мағыналық түрлері	Тыңдалым және айтылым	монологтердегі (өмірбаян, хабарландыру) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		Оқылым	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану
10. Ғылым мен технология жетістіктері. Пунктуация	Тыныс белгілерінің түрлері мен қызметі	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу ("келісу, келіспеу" эссесі)
		Әдеби тіл нормалары	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдері	Грамматикалық материал	Тақырыптар / жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			

1. Ауа райы және климаттық өзгерістер. Фонетика	Интонация. Кідіріс. Логикалық екпін	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
2. Көшпенділер мәдениеті. Орфография	Шылаудың емлесі. Орфографиялық норма	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
		Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді

			және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
3. Денсаулық – зор байлық. Лексика	Қанатты сөздер. Фразеологизм. Мақал-мәтелдер	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, нұсқаулық құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормалары	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану
2-тоқсан			
4. Сүйіспеншілік пен достық. Морфология	Етістіктің есімше, көсемше түрлері. Тұйық етістік	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше түрлерін, тұйық етістікті тілдесім барысында қолдану
		Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (ән, интервью) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау

5. Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы. Морфология	Етістіктің шақ түрлері. Рай түрлері	Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан			
6. Ғаламтор ғаламаты. Морфология	Шылау түрлері. Шылау емлесі	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану
7. Қазақстандағы ұлттар достастығы. Морфология	Еліктеуіш сөз. Бейнелеуіш сөз	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату

		Жазылым	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе); 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну
8. Дұрыс тамақтану. Морфология	Одағай. Одағай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (пікірталас, жаңалық) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу
		Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын әңгіме құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану
4-тоқсан			
9. Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым. Морфология	Оқшау сөздің түрлері. Оқшау сөздердің қызметі	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, көркем әдеби шығармадан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу

		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу
10. Ғылыми фантастика. Пунктуация	Сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілер. Сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану

4) 8-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдері	Грамматикалық материал	Тақырыптар / жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Көне түркі жазбалары және қазақ жазуы. Орфография	Жалқы есім емлесі	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация) жазу; 8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау

		Әдеби тіл нормасы	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу
2. Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті. Фонетика	Сөйлеу ағымындағы әуен, әуез, тембр, қарқын, кідіріс	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау
		Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.3.1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормасы	8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
2-тоқсан			
3. Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары. Лексика	Сөздік қор. Сөздік құрам	Тыңдалым және айтылым	8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
		Оқылым	8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
		Жазылым	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану
		Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу

4. Ғарышты игеру жетістіктері. Синтаксис	Сөз тіркесінің байланысу тәсілдері. Сөз тіркесінің байланысу түрлері. Сөз тіркесінің түрлері	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
		Әдеби тіл нормасы	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану
3-тоқсан			
5. Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер. Синтаксис	Сөйлемнің тұрлаулы мүшелері. Сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері	Тыңдалым және айтылым	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
		Оқылым	8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
		Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
		Әдеби тіл нормасы	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану
		Тыңдалым және айтылым	8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
		Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және

6. Қоршаған орта және энергия ресурстары. Синтаксис	Сөйлемнің бірыңғай мүшелері. Сөйлемнің айқындауыш мүшелер		публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
		Жазылым	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер және айқындауыш мүшелерді қолдана білу
7. Жасөспірім және заң. Синтаксис	Сөйлемнің айтылу мақсатына қарай түрлері	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		Оқылым	8.2.3.1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату ; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3. 4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
4-тоқсан			
8. Театр өнері мен мәдениеті. Синтаксис	Жай сөйлемнің түрлері	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау

		Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
		Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
9. Қазақстандағы туризм және экотуризм. Пунктуация	Сөйлем соңында қабаттасып қолданылатын тыныс белгілері	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау ; 8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
		Оқылым	8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
		Жазылым	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдер	Грамматикалық материал	Тақырыптар/ жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Мәңгілік Ел – мұратым. Стилистика	Мәтіндегі сөз таңдау, сөз қолдану (қисыны), сөз әрлеу	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру ; 9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
		Оқылым	9.2.3.1 мақала құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
			9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын

		Жазылым	ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
2. Жаһандану мәселелері. Стилистика	Қазақ әдеби стилінің түрлері	Тыңдалым және айтылым	9.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту;
		Оқылым	9.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		Жазылым	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	9.4.3.1 стильдік ерекшеліктерге сай тілдік бірліктердің дұрыс қолдана білу
2-тоқсан			
3. Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО-2017 Синтаксис	Құрмалас сөйлемнің жасалу жолдары. Құрмалас сөйлемнің түрлері	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
		Оқылым	9.2.3.1 мақала, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

		Әдеби тіл нормасы	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу
4. Адам құқығы мен бостандығы. Синтаксис	Ыңғайлас салалас. Себеп-салдар салалас. Қарсылықты салалас	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
		Оқылым	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе); 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіру
3-тоқсан			
5. Отбасы және демографиялық өзгеріс. Синтаксис	Түсіндірмелі салалас. Талғаулы салалас. Кезектес салалас	Тыңдалым және айтылым	9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; 9.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	9.2.1.1тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
		Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
		Әдеби тіл нормасы	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
		Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (пікірталас, дәріс) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау

6. Биотехнология және гендік инженерия келешегі. Синтаксис	Шартты бағыныңқы сабақтас. Қарсылықты бағыныңқы сабақтас. Мезгіл бағыныңқы сабақтас	Оқылым	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
7. Бұқаралық ақпарат құралдары. Синтаксис	Себеп бағыныңқы сабақтас. Қимыл-сын бағыныңқы сабақтас. Мақсат бағыныңқы сабақтас	Тыңдалым және айтылым	9.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту
		Оқылым	9.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
4-тоқсан			
		Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (мақала, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
			9.2.3.1 тұжырымдамалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін

8. Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік. Синтаксис	Аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдары	Оқылым	а ж ы р а т у ; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
		Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
9. Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану. Пунктуация	Құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін т а л д а у ; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
		Оқылым	9.2.3.1 мақала, презентацияның құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін а ж ы р а т у ; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушы-лығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер қ ұ р а с т ы р у ; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажыратын) ережеге сай қолдану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына 3-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым
министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
193-қосымша

Негізгі білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлігілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Қазақ әдебиеті пәні бағдарламасының басты бағыты – білім алушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, тілдік-эстетикалық талғамдарының дамуына, коммуникативтік құзыреттіліктерінің жетілдірілуіне іргетас қалап, өмірлік дағдыларын шыңдауына, өздігінен білім алуларына мүмкіндік туғызу. Білім алушыларды ұлттық мәдениет пен әдеби мұраларды түсінуге, қазіргі заманғы әдебиетті бағалай білуге үйретеді. Бағдарламада әдеби-теориялық ұғымдар, талдауға, бағалау мен салыстыруға негізделген адамзаттың мәңгілік сұрақтары, қазіргі заманғы дилеммалар, мәселелер қарастырылған.

3. Қазақ әдебиеті бағдарламасының мақсаты – білім алушыларды креативті ойлауға бағыттау. Олардың ойларын ауызша еркін жеткізуіне және жаза білуіне қолдау көрсету , дәлелдер келтіру, салыстыру және анализ жасау, бағалау дағдыларын қалыптастыру, білім алушыларға жанрларды меңгерту.

4. Теориялық материалдар оқушының қазақ әдебиеті туралы ұғымдарын кеңейтуге, әдебиет туралы дүниетанымын қалыптастыруға және адамзатқа ортақ ойларды, дилеммаларды, мінездерді зерттеуге мүмкіндік береді. Қазақ әдебиеті білім деңгейі, ой-өрісі дамыған, әдеби тіл және әдеби формалар арқылы өз ойын еркін жеткізе алатын , туындаған мәселелерді шеше білетін өмірге бейім ұрпақ тәрбиелейді.

5. Қазақ әдебиеті пәнін оқу арқылы білім алушылар:

1) қазақ әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

2) қазақ әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін, қазақ халқының қалыптасқан тарихын, алға қойған міндеттерін, жеңістерін, мәселелерін, қарама-қайшылық пен қиындықтарын анықтайды және түсінеді;

3) түрлі жағдайларға бейімделе білу және өздігінен шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады;

4) заманауи, ғылыми және қоғамдық дамуға сәйкес дүниетанымын дамытады.

2-тарау. "Қазақ әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. "Қазақ әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

7. "Қазақ әдебиеті" пәндік білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген: түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстырмалы анализ, сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады.

8. "Түсіну және жауап беру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көркем шығарма мазмұны мен пішіні;

2) әдеби шығарманың тұжырымдамасы;

3) көркем шығармадағы образ;

4) шығарма үзінділерімен жұмыс.

9. "Анализ және интерпретация" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициясы;

2) автор бейнесі;

3) көркем шығарманың тілі;

4) шығармашылық жұмыс.

10. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) тарихи және көркемдік құндылығы;

2) заманауилығы мен жаңашылдығы;

3) әдеби эссе;

4) әдеби сын.

11. 5-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

әдеби шығарманың фабуласы мен сюжеттік дамуы, кейіпкерлер портреті мен образы, шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту, әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясы;

2) анализ және интерпретация:

салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу, шығармадағы тілдік бейнелеу: теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы, эпикалық шығармадағы автор бейнесі, көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу;

3) бағалау және салыстыру:

шығарманың тарихи құндылығын бағалау, кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау, әдеби эссе, сыни хабарлама жазу.

12. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) "Керқұла атты Кендебай" ертегісі;

2) "Қобыланды батыр" жыры;

3) Асан қайғы "Асан қайғының жерге айтқан сыны" аңызы;

4) Дулат Бабатайұлы "О, Ақтан жас, Ақтан жас" өлеңі;

5) ЫбырайАлтынсарин "Қыпшақ Сейітқұл", "Атымтай Жомарт", "Дүние қалай етсең табылады?" әңгімелері;

6) Ахмет Байтұрсынұлы "Егіннің бастары" мысалы, "Адамдық диқаншысы" өлеңі;

7) Бердібек Соқпақбаев "Менің атым Қожа" хикаяты;

8) Марат Қабанбай "Бауыр" әңгімесі;

9) Тынымбай Нұрмағамбетов "Анасын сағынған бала" әңгімесі;

10) Нұрдәулет Ақыш "Нағыз әже қайда?" әңгімесі;

11) Джек Лондон "Мексика ұлы" әңгімесі.

13. 6-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау, шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселе, идеясы, кейіпкерлердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау, көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту;

туған өлкенің табиғаты және тарихы сипатталатын поэтикалық, прозалық шығармаларды білу; туған өлкеге арналған бір өлеңді жатқа мәнерлеп оқу, өлкетану аясында прозалық үзінділер жазудың алғашқы дағдыларын меңгеру;

2) анализ және интерпретация:

шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау, әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу, шығармадағы көркем ауыстырулар: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау;

туған өлкенің ақындары мен жазушыларының шығармашылығы туралы деректер жинау және презентация дайындау. Мәтіннің ақпараттылық, оның көркемдік, тілдік ерекшеліктері негізінен өлкетану сипаттамаларын талдау;

3) бағалау және салыстыру:

кейіпкерлерді өзара салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру, кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру, әдеби эссе жазу, сыни хабарлама жасау.

14. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) "Аяз би" ертегісі;

2) "Алып Ер Тұңға" жыры;

3) Әл Фараби "Қашықтасың туған жер", "Тіршілікте құрыштай бол төзімді" өлеңдері;

4) Доспамбет жырау "Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық" толғаулары;

5) Абай Құнанбайұлы "Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін", "Ғылым таппай мақтанба" өлеңдері, қара сөздері: "Бірінші сөз", "Жетінші сөз", "Отыз бірінші сөз";

6) С. Торайғыров "Шығамын тірі болсам адам болып", "Шәкірт ойы" өлеңдері;

7) С. Мұратбеков "Жусан иісі" әңгімесі;

8) О. Бөкей "Тортай мінер ақбоз ат" әңгімесі;

9) Қалмақан Әбдікадыров "Қажымұқан" хикаяты;

10) А. Алтай "Прописка" әңгімесі;

11) Е. Жүніс "Менің атым -Тәуелсіздік" өлеңі;

12) Р. Ғамзатов "Ана тілі" өлеңі, "Менің Дағыстаным" әңгімесі.

15. 7-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау, әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау, кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау, көркем шығармадағы кейіпкер бейнесі, үзінділерді жатқа айту;

өңірде шығатын газет-журналдарды білу, энциклопедия ұғымын түсіну;

2) анализ және интерпретация:

шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру, эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесі, шығармадағы көркемдегіш құралдар: символ, синекдоха, эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ қолданысы, шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктердің ақпараттылығы, мазмұнының тереңдігі, эмоционалдық әсері тұрғысынан талдау, энциклопедияға қажетті материалдарды іріктей білу, өлкетанудың бағыттарын анықтау, өлкетанудың бағыттары бойынша электрондық энциклопедия құрастырудың ұжымдық жұмысына қатысу;

3) бағалау және салыстыру:

кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемесі, тарихи және көркемдік құндылығын, әдеби жанр түрлерінің даму барысы, жаңашылдығы, шығарманы ұлттық құндылығы, әдеби эссе жазу, әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы сыни шолу жазу.

16. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қазтуған жырау "Қазтуғанның қонысымен қоштасуы";

2) Орхон-Енисей ескерткіштері "Күлтегін" жыры;

3) "Қыз Жібек" жыры;

4) Жиембет жырау "Еңсегей бойлы Ер Есім";

5) Ш. Қанайұлы "Зар заман";

6) С. Аронұлы "Сүйінбай мен Қатағанның айтысы";

8) Жамбыл Жабаев "Зілді бұйрық";

9) М. Жұмабаев "Батыр Баян";

10) М. Әуезов "Көксерек";

11) Қ. Қайсенов "Жау тылындағы бала";

12) С. Сарғасқаев "Тәмпіш қара";

13) М. Шаханов "Нарынқұм зауалы";

14) Медетбек Темірхан "Тәуелсізбін" өлеңі;

15) Т. Әбдіков "Қонақтар";

16) А.С. Пушкин "Ескерткіш".

17. 8-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілер, эпилог, прологтар, әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу, көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулер, көркем шығармалардан алған үзінділерді орынды қолдану;

2) анализ және интерпретация:

композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау, автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісі, шығармадағы көркемдегіш құралдары: психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис қолданысы, автор стилі, шығармадан алған үзінділерді өңдеп креативті жазу;

3) бағалау және салыстыру:

шығарманың тақырыбы мен идеясы, тарихи және көркемдік құндылығы, шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстыру, жаңашылдығы, шығарманың көркемдік-идеялық құндылығының гуманистік тұрғысы, әдеби эссе, шығармада жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

18. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр", Қорқыттың нақыл сөздері;

2) Ахмет Йассауи "Даналық кітабы";

3) Ақтамберді жыраудың "Күлдір-күлдір кісінетіп", "Балаларыма өсиет" толғаулары ;

4) Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы";

5) Мұрат Мөңкеұлы "Үш қиян", "Сарыарқа" өлеңдері;

6) Ш. Құдайбердіұлы "Еңлік- Кебек" дастаны, "Жастарға" өлеңі;

7) М. Дулатов "Бақытсыз Жамал" романы;

8) Б. Момышұлы "Ұшқан ұя" әңгімесі;

9) Д. Исабеков " Әпке" драмасы;

10) М. Мақатаев "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы;

11) Т. Ахтанов "Күй аңызы" әңгімесі;

12) Ж. Сахиев "Айдағы жасырынбақ", "Дабыл" фантастикалық әңгімелері;

13) Р. Мұқанова "Мәңгілік бала бейне" әңгімесі.

19. 9-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау, әдеби шығармадағы психологизм, көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесі, көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану;

2) анализ және интерпретация:

эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдар, автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөлі, шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлері, автор стилі, автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу;

3) бағалау және салыстыру:

шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау, шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру, әдеби эссе жазу, әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдау, шағын сын мақала жазу.

20. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Ж. Баласағұн "Құтты білік";

2) Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба "Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз?";

3) Төле би "Ердің бақыты –әйел", Әйтеке би "Қасқакөл дауы", Қазыбек би "Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?";

4) Сырым Датұлы "Балаби мен Сырым";

5) Бұқар жырау "Тілек", "Әй, Абылай, Абылай", "Асқар таудың өлгені";

6) "Біржан-Сара" айтысы;

7) Нысанбай жырау "Кенесары – Наурызбай";

8) Махамбет Өтемісұлы "Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны", "Мен, мен, мен едім" , "Бағаналы терек";

9) Ш. Уәлиханов "Ыстықкөл күнделігі";

10) І. Жансүгіров "Құлагер" поэмасы;

11) Б. Майлин "Шұғаның белгісі" хикаят;

12) Ғ. Мүсірепов "Ұлпан" романы;

13) Т. Айбергенов "Сағыныш", Ф. Оңғарсынова "Өлең, мен сені аялап өтем";

14) Н. Айтұлы "Бәйтерек" поэмасы;

15) Қажығали Мұхамбетқалиев "Тар кезең" романы.

Ескерту. 20-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Білім және ғылым министрінің 26.07.2019 № 334 (01.09.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

21. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, әріппен берілген белгі дағдыны (түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстыру), әріппен қоса берілетін сандар бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны

.

22. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) түсіну және жауап беру:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Көркем шығарманың мазмұны мен пішіні	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау	6. 1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау
2. Әдеби шығарманың тұжырымдамасы	5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау	6.1.2.1 әдеби шығарма да көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру	7.12.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау	8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу	9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау
3. Көркем шығармадағы образ	5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу	6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау	7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау	8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу	9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау
	5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді	6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді	7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып	8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз	9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді

4. Шығарма үзінділерімен жұмыс	мәнерлеп оқу, жатқа айту	үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	,үзінділерді жатқа айту	көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану	шығармашылық жұмыстарда қолдану

2) анализ және интерпретация:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әдеби шығарманың композициясы	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулермен қарама-қарсы суреттеулерді табу	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтармен бейнелерді салғастыру	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау
2. Автор бейнесі	5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	6.2.2.1 эпикалық,поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау	7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау	9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау
3. Көркем шығарманың тілі	5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау	6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (тропта рды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау	7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау	8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау	9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтағыш (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
4. Шығармашылық жұмыс	5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу	6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға	7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу	8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу	9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып,

		орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу			шығармашылық жұмыс жазу

3) бағалау және салыстыру:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Тарихи және көркемдік құндылығы	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2. Заманауилығы мен жаңашылдығы	5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау	6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру
3. Әдеби эссе	5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу	9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
4. Әдеби сын	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу

23. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу

бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр тарауда қамтылуы тиіс оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

24. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Жоспарға өзгеріс енгізілді – ҚР Білім және ғылым министрінің 26.07.2019 № 334 (01.09.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

5-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
Таза, мінсіз асыл сөз	"Керқұла атты Кендебай" ертегісі, "Қобыланды батыр" жыры, Асан қайғы "Асан қайғының жерге айтқан сыны" аңызы	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау;

			5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
2-тоқсан			
"Тәрбиенің қайнар бұлағы "	Дулат Бабатайұлы "О, Ақтан жас, Ақтан жас", Ыбырай Алтынсарин " Қыпшақ Сейітқұл", "Атымтай Жомарт", "Дүние қалай етсең табылады?"	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу ; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсенісалыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу ; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
3-тоқсан			
		Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу ; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
			5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу;

Адамгершілік - асыл қасиет	А. Байтұрсынұлы "Егіннің бастары" мысалы, "Адамдық диқаншысы" өлеңі, Б. Соқпақбаев "Менің атым Қожа" хикаяты, М. Қабанбай "Бауыр" әңгімесі	Анализ және интерпретация	5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан			
Отбасы құндылықтары	Т. Нұрмағамбетов "Анасын сағынған бала" әңгімесі, Нұрдәулет Ақыш "Нағыз әже қайда?" әңгімесі, Д. Лондон "Мексика ұлы" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу

6-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			

Туған жерім -аялы алтын бесігім	"Аяз би" ертегісі "Алып Ер Тұңға" жыры, Әл Фараби "Қашықтасың туған жер", "Тіршілікте құрыштай бол төзімді", Доспамбет жырау "Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық"	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.2.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.3.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.3.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
2-тоқсан			
		Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау;

Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы "Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін", "Ғылым таппай мақтанба", "Бірінші сөз", "Жетінші сөз", "Отыз бірінші қара сөз"		6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.2 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
3-тоқсан			
Мен балаң жарық	С. Торайғыров "Шығамын тірі болсам адам болып", "Шәкірт ойы",	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия,

күнде сәуле куған...	С. Мұратбеков "Жусан иісі", О. Бөкей "Тортай мінер ақбоз ат", Қалқаман Әбдікадыров "Қажымұқан"		гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада		Түсіну және жауап беру	6. 1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру
4-тоқсан			
		Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау;

			6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
Тәуелсіздік-қасиет тұнған ұлы ұғым	Е. Жүніс "Менің атым - Тәуелсіздік" өлеңі, А. Алтай Прописка", Р. Ғамзатов "Ана тілі", "Менің Дағыстаным"	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композиция-сындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
Өлкені сипаттау өнері		Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру
		Анализ және интерпретация	6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу

7-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
Көнеден жеткен жәдігерлер	"Қыз Жібек" жыры, Орхон-Енисей ескерткіштері, "Күлтегін" жыры, Жиембет жырау "Еңсегей бойлы Ер Есім", Қазтуған жырау "Қазтуғанның қонысымен қоштасуы"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
2-тоқсан			
Толғауы тоқсан қызыл тіл	Ш. Қанайұлы "Зар заман", С. Аронұлы "Сүйінбай мен Қатағанның айтысы", Жамбыл Жабаев "Зілді бұйрық"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу

3-тоқсан			
Балалар мен үлкендер	М. Жұмабаев "Батыр Баян", М. Әуезов "Көксерек", Қ. Қайсенов "Жау тылындағы бала", С. Сарғасқаев "Тәмпіш қара"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Туған өлке публицистика беттерінде		Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.12.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру
4-тоқсан			
Ұрпақ тәрбиесі	М. Шаханов "Нарынқұм зауалы", Медетбек Темірхан "Тәуелсізбін"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
			7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау;

	өлеңі, Т. Әбдіков "Қонақтар", А.С. Пушкин "Ескерткіш"	Анализ және интерпретация	7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
"Менің туған өлкем" электрондық энциклопедиясы		Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.12.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 электронды энциклопедияның эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

8-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
Дананың сөзі – ақылдың көзі	Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр", Қорқыттың нақыл сөздері, Ахмет Йассауи "Даналық кітабы", Ақтамберді жырау "Күлдір-күлдір кісінетіп", "Балаларыма өсиет", Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы"	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
			8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып,

		Бағалау және салыстыру	жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік- идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
2-тоқсан			
Көркем әдебиет және эпикалық сарын	Мұрат Мөңкеұлы "Үшқиян", "Сарыарқа", Ш. Құдайбердіұлы " Еңлік- Кебек" дастаны, "Жастарға" өлеңі	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
3-тоқсан			
Махаббат және абырой	М. Дулатов "Бақытсыз Жамал" романы, Б. Момышұлы "Ұшқан ұя" әңгімесі, Д. Исабеков " Әпке"	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу

	драмасы, М. Мақатаев "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан			
Қиял мен шындық	Т. Ахтанов "Күй аңызы" әңгімесі, Ж. Сахиев "Айдағы жасырынбақ", "Дабыл" фантастикалық әңгімелері, Р. Мұқанова "Мәңгілік бала бейне"	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог,прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік- идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

9-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
			9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы

Атадан қалған асыл сөз	Ж. Баласағұн "Құтты білік", Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба "Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз? " , Төле би "Ердің бақыты –әйел", Әйтеке би "Қасқакөл дауы", Қазыбек би "Кім жақын?Не қымбат? Не қиын? ", Сырым Датұлы "Балаби мен Сырым", Бұқар жырау "Тілек", "Әй, Абылай, Абылай", "Асқар таудың өлгені", "Біржан-Сара" айтысы	Түсіну және жауап беру	психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау ; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
2-тоқсан			
Тарихи шындық пен	Нысанбай жырау "Кенесары – Наурызбай", Махамбет Өтемісұлы "Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны", " Мен, мен,	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау ; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау ; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді

көркемдік шешім	мен едім", "Бағаналы терек", Ш.Уәлиханов "Ыстықкөл күнделігі"		құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
3-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	І. Жансүгіров "Құлагер" поэмасы, Б. Майлин "Шұғаның белгісі" хикаяты, Ғ. Мүсірепов "Ұлпан" романы, Т. Айбергенов "Сағыныш", Ф. Оңғарсынова "Өлең, мен сені аялап өтем"	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті

			үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
4-тоқсан			
Мәңгілік Ел – мәңгілік мұрат	Н.Айтұлы "Бәйтерек" поэмасы, Қажығали Мұхамбетқалиев "Тар кезең" романы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыдасалыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушысының 2017 жылғы 25 қазандағы № 545 бұйрығына 4-қосымша

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына 194-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

(оқыту орыс тілінде)
1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Білім беру процесінде "Орыс тілі" оқу пәні екі түрлі қызмет атқарады: біріншіден, зерттеу пәні, екіншіден, басқа пәндерді зерттеу құралы болып табылады.

3. "Орыс тілі" пәнінің оқыту мақсаты – тіл білімін меңгеру негізінде сөйлеу қызметінің барлық түрлері бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру, әртүрлі деңгейдегі құралдарды пайдалану нормалары мен оларды өнімді сөйлеу қызметінде жетілдіру, сондай-ақ сөздік қорын байыту арқылы шығармашыл, белсенді тілдік тұлғаны дамыту.

4. Оқыту пәні қазіргі замандағы Қазақстанның көпұлттылық және көптілділік жағдайларында оның шынайы қызмет етуінде заманауи орыс әдеби тілі болып табылады.

5. Оқыту міндеттері:

1) орыс тілі туралы білімді қалыптастыру, оның түрлі салаларда және қарым-қатынас жағдайларында, стилистикалық ресурстарда, әдеби тілдің негізгі нормаларында (орфоэпиялық, орфографиялық, лексикалық және грамматикалық) және сөйлеу этикетінің ережелеріндегі қызметі;

2) пайдаланылатын грамматикалық құралдардың сөздік қорын байыту және аясын кеңейту;

3) нормативтілік, қарым-қатынас жағдайларының сәйкестігі тұрғысынан тілдік құралдарды бағалай және таңдай білуін қалыптастыру;

4) әртүрлі тілдік жанрларда ауызша және жазбаша монолог құра білуін дамыту және жетілдіру;

5) әртүрлі салаларда және коммуникативтік жағдайларда диалогтік қарым-қатынас, пікірталас жүргізе білу іскерліктерін жетілдіру;

6) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық және стилистикалық сауаттылықты жетілдіру;

7) орыс тілінің ұлттық-мәдени спецификасы, орыс, қазақ және басқа да халықтардың мәдениеті туралы ұғымдарды қалыптастыру;

8) тілге қарым-қатынас құралы, білім көзі, рухани-адамгершілік құндылық, қоғамда ойдағыдай әлеуметтенуге ықпал ететін тілдік капитал ретінде танымдық тұрғыдан қарауға тәрбиелеу.

6. Грамматикалық материал тілдік тақырыптар контексінде оқытылады.

7. "Орыс тілі" оқу пәні бойынша оқу бағдарламасы негізгі орта мектепте 5 жыл оқуға есептелген.

2-тарау. "Орыс тілі" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

8. "Орыс тілі" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылына 102 сағат;

2) 6-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылына 102 сағат;

3) 7-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылына 102 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына – 2 сағат, оқу жылына 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына – 2 сағат, оқу жылына 68 сағат.

9. "Орыс тілі" пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны бөлімдерге бөлінеді. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, олар сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

10. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар, оқушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді .

11. Оқыту пәнінің мазмұнын 4 бөлім құрайды:

1) тыңдалым және айтылым;

2) оқылым;

3) жазылым;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау.

6. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтіннің мазмұнын түсіну;

2) негізгі ойды анықтау;

3) тыңдалған материалды қайталап айту;

4) оқиғаны болжау;

5) диалогқа қатысу;

6) тыңдалған материалды бағалау;

7) монолог құру.

7. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты түсіну;

2) мәтіннің құрылымдық бөліктері мен негізгі ойды анықтау;

3) оқылған мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктерді қолдана білу;

4) мәтін түрлері мен стилдерін анықтау;

5) сұрақтар қою және бағалау;

6) оқылым түрлерін қолдану;

7) әртүрлі ақпарат көздерінен ақпарат алу;

8) мәтіндерге салыстырмалы талдау.

8. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жоспару құру;
2) тыңдалым, оқылым және аудиовизуалды материалды мазмұндау;
3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
4) әртүрлі мәтін түрлері мен стилдерін қолдану;
5) эссе жазу;
6) шығармашылық хат;
9) мәтіндерді редакциялау.
9. "Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі" келесі бөлімшелерден тұрады:
1) орфографиялық нормаларды сақтау;
2) лексикалық нормаларды сақтау;
3) грамматикалық нормаларды сақтау;
4) пунктуациялық нормаларды сақтау.
12. 5-сыныпқа арналған базалық мазмұн:

1) айтылым және тыңдалым: басты ақпаратты анықтау, тақырыптар мен негізгі ойды анықтауда сұрақтарға сүйену, хабарлама, сипаттау, мәтінді мазмұндау, мәтіннен үзінді бойынша мәтін мазмұнын болжау, диалог-сауалнамаға қатысу, "айтушыдан" " тыңдаушыға" ауысу, "ұнайды/ұнамайды", "дұрыс/бұрыс" дауыстап айтуды бағалау, белгілі бір түрін айту, көрнекі материалдарға сүйену;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндер, мәтіннің мазмұны мен құрылымы негізінде негізгі ойды анықтау, сөздің тура және ауыспалы мағынасы, синонимдер, антонимдер, омонимдер, көп мағыналы сөздер, сипаттау, хабарлау, талқылау, кітаби және сөйлеу стилі, хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі, сұрақтар құрастыру, таныса оқу, нақты тапсырмаларға арналған ақпаратты табу, тақырыптар мен әртүрлі мәтіндердің композициясын салыстыру;

3) жазылым: қарапайым жоспар, мәтіннің негізгі мазмұны, ақпаратты сурет түрінде ұсыну, көркем және ауызекі сөйлеу стилдерінде хабарлау және сипаттау, мақсатты аудиторияны есепке алу, эссе-хабарлама, эссе-талқылау, шығармашылық жұмыстар (120-150 сөз), кейіпкердің орнына өзін қою, сөздіктің көмегімен орфографиялық қателерді түзету, сөйлемдерді редакциялау;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: сөздің түбіріндегі дауысты және дауыссыз дыбыстар, НЕ сөзінің зат есімдермен, сын есімдермен, болымсыз есімдіктермен, етістіктермен, сондай-ақ сөздің әртүрлі бөліктерінде жалғаулармен, тура және ауыспалы мағынамен, синонимдермен, антонимдермен, омонимдермен қолданысы және көп мағыналы сөздер, кірме сөздер, эмоционалдық-бейнелі сөздер, гиперболалар, эпитеттер, теңеулер, родтағы, түр мен септіктегі атау тұлғадағы сөз таптары, сөйлеудегі және қаратпа сөздегі тыныс белгілер, жай сөйлемдердегі, бірыңғай мүшелердегі, сондай-ақ сөйлемнің бірыңғай мүшелеріндегі жалпылауыш сөздердегі сызықша.

13. 6-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: негізгі және қосымша ақпарат, тірек сөздердің көмегімен негізгі ойды анықтау, толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, тірек сөздер бойынша оқиғаның дамуын болжау, ұсынылған тақырып бойынша диалогқа қатысу, тыңдалынған материалды мазмұнына, құрылымына, сөз логикасына бағалау, жоспар, сұлба, иллюстрациялар, жарнама роликтеріне сүйене отырып талқылау элементтері бар сипаттама және хабарлама сипатындағы монолог, орфоэпиялық нормаларды сақтау;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпарат, белгілі және белгісіз ақпараттарды табу, негізгі ойды анықтау, құрылымдық бөліктерін анықтау және мәтін құраудың мәнін түсіндіру, фразеологизмдер, қаратпа сөздер, сөйлемнің бірыңғай мүшелері, сұраулы және лепті, бұйрықты сөйлемдер, сипаттау, талқылау, хабарлау, мінездеме беру, публицистикалық және көркем стилдегі мәтіндердің (өлең, ертегі, әңгіме, қолжазба, репортаж, сұхбат) сипаты, хабарлама, талқылау, мінездеме, публицистикалық және көркем стилдегі мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері (мәтіннің өзектілігін, құндылығын, сапасын және пайдасын бағалайтын сұрақтар құрастыру, танысу және пікір білдіре оқу, әртүрлі ақпарат көздерінен ақпарат табу, әртүрлі көзқарасты анықтау, құрылымдық ерекшеліктерін ескере отырып әртүрлі мәтіндердің (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру;

3) жазылым: қарапайым және күрделі жоспар, хабарлама-мәтіндер, сипаттама-мәтіндерді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде ұсыну, мәтіндерді публицистикалық және көркем стилде (өлең, ертегі, әңгіме, қолжазба, репортаж, сұхбат) сипаттау, хабарлау, талқылау, эссе-хабарлама, эссе-талқылау, эссе-сипаттама, шығармашылық жұмыстар (150-200 сөз), орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: Ъ және Ь белгілерін ажырату, күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік есімдік, сондай-ақ приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтары, фразеологиялық тіркестер, метафоралар, кейіптеу, риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, сан есімдердің, сын есімдердің, есімдіктердің септелуі, сын есімдер мен үстеулердің салыстырмалы түрі, кірме конструкциялары бар сөйлемдердің, төл сөздер мен төлеу сөздердің тыныс белгілері.

14. 7-сыныпқа арналған базалық мазмұн:

1) тыңдалым және айтылым: негізгі және қосымша ақпарат, тірек сөздердің көмегімен негізгі ойды анықтау, жағын ауыстырып толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, тірек сөздер бойынша оқиғаның дамуын болжау, диалогқа және дәлел келтіруге қатысу , тыңдалынған материалды өз көзқарасы тұрғысынан бағалау, материалдың мазмұнына, құрылымына, мазмұнының логикасына, жоспар, сұлбалар, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 шағын тақырыптан тұратын аргументтелген монологқа (сипаттау, хабарлау, талқылау) назар аударуға арналған тілдік құралдарды қолдану;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндер, негізгі және қосымша ақпаратты, негізгі ойды ашатын құрылымдық бөлімдерін және олардың элементтерін (сөйлем, абзацтар) табу, мәтіндегі жекелеген сөздер мен ойлардың анық және астарлы (мәтін ішіндегі) мәні, паронимдер, кіріспе сөздер, қайталаулар, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібі, мәтіндердің аралас түрлері, сипаттық белгілері, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар), қорытындылар негізінде әртүрлі сұрақтар сұрақтар құрастыру, оқылым түрлері, соның ішінде іздестіру, дерек пен пікірлерді шектеу, композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктері, мақсаттары мен мақсатты аудиториясы (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар);

3) жазылым: қарапайым және күрделі жоспар, хабарлама-мәтіндер, сипаттама-мәтіндер мен талқылама-мәтіндерді жағын ауыстырып, толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, сұлбалар, кестелер, диаграммалар, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтіндер, талқылау элементттері бар хабарлама-мәтіндер, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі мәтіндері (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар), өз пікірін білдіру, эссенің түрлері, аргументтелген эссе, шығармашылық жұмыстар (200-250 сөз), белгілі бір әлеуметтік рөлі мен тілдік тәртібін таңдау, мәндік, деректік, логикалық кемшіліктерін түзету, мәтінді редакциялау, жекелеген сөйлемдердің немесе мәтін үзінділерінің құрылымын өзгерту;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстылар және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғаулары, әр сөз таптарының жұрнақтары, паронимдер, терминдер, аллегория, инверсия, анафора, етістік және оның түрлері, көмекші сөздер, етістік нормалары, дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілері.

15. 8-сыныпқа арналған базалық мазмұн:

1) тыңдалым және айтылым: ашық және жасырын (мәтін ішінде) ақпарат, айту мақсаты, мәтіннің құрылымдық элементтері мен мақсатты аудитория негізінде негізгі ойды анықтау, жағын өзгертіп және мәтіннің бастапқы құрылымын сақтап сөйлеу түрлерін қолданып мазмұндау, мәтін атауы немесе басталуы бойынша мазмұнын болжау, пікірталасқа қатысу, аргумент келтіру, қорытынды шығару, сөйлеу қарқыны мен мақсатты аудиторияның сәйкестігі тұрғысынан тыңдалған материалды бағалау, блогтар мен БАҚ хабарламалары негізінде кемінде 2 шағын тақырыптан тұратын ашық аргументтелген монолог (сипаттау және хабарлау, сендіру элементтерімен талқылау);

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпарат, ауызша сөйлеудің жазбаша түрлерінің ерекшеліктері, ашық және жасырын (мәтін ішіндегі)

ақпаратты табу, негізгі ойды ашатын мәтін құрылымының ерекшеліктері, мәтіндегі жекелеген сөздердің, сөз тіркестері мен сөйлемдердің мағынасы, эмоциональдық-бейнелі және кәсіби сөздер, неологизмдер, лексикалық үйлескен окказионализмдер, мәтіндердің аралас түрлері, сипаттық белгілері, публицистикалық, сөйлеу, ғылыми, ресми-іскери стилдердің (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумадағы пікірлер) тілдік және жанрлық ерекшеліктері , оқылған мәтін негізінде сұрақтар мен өз идеяларын қалыптастыру, деректер мен пікірлерін шектеу, оқылымның түрлері, соның ішінде түрлі дереккөздерден ақпараттарды зерттеу, табу және синтездеу, оның өзектілігін, қарама-қайшылығын, анықтылығын анықтау, композициялық, тілдік (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумадағы пікірлер) мақсаттар мен мақсатты аудиторияны ескере отырып әртүрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру;

3) жазылым: цитаттық жоспар (қарапайым және күрделі), жағын ауыстырып, аралас мәтіндердің мазмұнын толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, суреттер, сұлбалар, кестелер, диаграммалар және керісінше түрінде бөлікке бөлінбеген мәтіндердегі ақпараттарды, талқылау элементтері бар сипаттама- мәтіндер, сипаттау элементтері бар хабарлама-мәтіндер, публицистикалық, ресми-іскери және ғылыми, ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумадағы пікірлер) ұсыну, эссенің түрлері, соның ішінде академиялық, шығармашылық жұмыстар (250-300 сөз), мазмұны бойынша үйлескен үзінді/мәтін үзінділері, мағыналық, деректік, логикалық, стилистикалық кемшіліктерді түзету, мәтінді редакциялау, мәтіннің құрылымын өзгерту;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: омонимдік, дара және көмекші сөз таптары, кәсіби сөздер, терминдер, неологизмдер, инверсия, градация, сөйлемнің дара мүшелері, сөйлем мүшелерін, нақыл сөздерді, сондай-ақ толымсыз сөйлемді анықтайтын тыныс белгілер.

16. 9-сыныпқа арналған базалық мазмұн:

1) тыңдалым және айтылым: мәтіндегі негізгі және бөлшек ақпарат, тыңдалған мәтінге сыни көзқарас, тақырыпшалар негізінде негізгі ойды анықтау, тыңдалған мәтінге өз қарым-қатынасын айту, ақпаратқа шығармашылық интерпретациясы бар аралас түрдегі мәтіндерді мазмұндау, мәтіннің соңы бойынша мазмұнын болжау, пікірталасқа қатысу, түрлі көзқарас тұрғысынан синтездеу, тыңдалған материалды сөйлеу нормалары тұрғысынан бағалау, материалдың мазмұны, құрылымы, мазмұндау логикасы, өз пікірін білдіру, оқу, қоғамдық-саяси және әлеуметтік-мәдени салалар шеңберінде кемінде 3 тақырыпшадан тұратын ашық аргументтелген монолог (берілген

тақырыпты талқылау, сендіру), нақты жағдайларда сөйлеу нормаларына сәйкес сөйлеу үлгілерін қолдану;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпарат, мәтінде берілген ақпараттың басқа дереккөздерден алынған ақпараттармен/жеке тәжірибемен арақатынасы, негізгі ойды берудегі мәтін құрылымының ерекшеліктері мен рөлдерін анықтау, сөз тіркестеріндегі аббревиация, парцелляция, мысқыл, ишара, асыра кішірейту, асыра үлкейту және басқа да тәсілдер, мәтін түрлері, сипаттау белгілері, әртүрлі жанрдағы, стилдегі мәтіндердің (ғылыми мақалалар, іссапар туралы есептер) тілдік ерекшеліктері, сұрақтар мен идеялар құрастыру, мәтін мазмұнын интерпретациялау, оқылым түрлері, соның ішінде қарап оқу, жоспар, тезис, конспект құрып оқу, әртүрлі дереккөздерден ақпараттар табу және синтездеу, алынған мәліметтер негізінде қорытынды шығару, өз пікірін білдіру, әртүрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін, композициялық, тілдік және жанрлық ерекшеліктерін салыстыру, мақсаттарды, мақсатты аудиторияны және автор ұстанымдарын (ғылыми мақалалар, іссапар туралы есептер) назар алу;

3) жазылым: жоспардың түрлері, соның ішінде цитаттық, тезистік, мәтінді мазмұндау, тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалдағы ақпаратты синтездеу, сілтемелер, гиперсілтемелерді қолданып таныстырылым түрінде ақпаратты ұсыну, талқылау элементтері бар сипаттама-мәтіндер, тиісті стилдерді (ғылыми мақалалар, іссапар туралы есептер) талқылау элементтері бар хабарлама-мәтіндер;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: орфографиялық нормалар, стилистикалық бояма сөздер, аббревиатура, парцелляция, құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары (шылаулар мен шылаулы сөздер), жай, күрделенген жай және құрмалас сөйлемдердегі тыныс белгілер.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

17. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4 кодында: "6" – сынып, " 2.1." – бөлім мен бөлімше, "4" – оқыту мақсатының реттік саны.

18. Оқыту мақсаттары әр сыныпқа бөлімшелер бойынша жазылған:

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтін	5.1.1.1 мәтіндегі басты ақпаратты анықтай отырып, негізгі	6.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты таба	7.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша, белгілі және белгісіз ақпаратты таба	8.1.1.1 мәтіндегі ашық және жабық (мәтін ішіндегі) ақпаратты, сөйлеу мақсатын анықтай	9.1.1.1 тыңдалған мәтінге сыни көзқарасын білдіре отырып,

нің мазмұнын түсіну	мазмұнын түсіну	отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну	отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну	отырып, мәтіннің мазмұнын түсіну	мәтіндегі негізгі және толық ақпаратты түсіну
2. Негізгі ойды анықтау	5.1.2.1 сұрақтар арқылы тақырыпты және негізгі ойды анықтау	6.1.2.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.2.1 құрылымына сүйене отырып негізгі ойды анықтау	8.1.2.1 мәтіннің құрылымдық элементтері мен мақсатты аудиториясы негізінде негізгі ойды анықтау	9.1.2.1 тыңдалған мәтінге өз қатысын білдіре отырып, тақырыпшалар негізінде негізгі ойды анықтау
3. Тыңдалған материалды мазмұндау	5.1.3.1 мәтінді мазмұндау (хабарлау, сипаттау)	6.1.3.1 мәтінді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау)	7.1.3.1 мәтінді жағын өзгерте отырып толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау және талқылау)	8.1.3.1 мәтіннің бастапқы құрылымын сақтай отырып, жағын өзгертіп мәтінді сөйлеу түрлерін қолданып мазмұндау	9.1.3.1 ақпаратты шығармашылық тұрғыдан интерпретациялай отырып аралас мәтінді мазмұндау
4. Оқиғаларды болжау	5.1.4.1 мәтіннің үзіндісі бойынша мазмұнды болжау	6.1.4.1 тірек сөздер бойынша сюжеттің дамуын болжау	7.1.4.1 мәтіндегі негізгі ойға қарай мазмұнды болжау	8.1.4.1 мәтін атауы немесе басталуы бойынша мазмұнды болжау	9.1.4.1 мәтін соңындағы мазмұнды болжау
5. Диалогқа қатысу	5.1.5.1 "сөйлеушіден" "тыңдаушы" позициясын өзгерте отырып және атқаратын рөлінің жас ерекшелігін ескере отырып диалог-сауалға қатысу	6.1.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлерін алмаса отырып диалогқа қатысу	7.1.5.1 өз көзқарасын білдіре отырып, ұсынылған проблема бойынша диалогқа қатысу	8.1.5.1 өз сенімін білдіре отырып, оппонентті өз ұстанымының дұрыс екендігіне сендіре отырып ұсынылған проблема бойынша пікірталасқа қатысу, қорытынды шығару	9.1.5.1 әртүрлі көзқарасты синтездеп және пробеламаларды шешуді ұсына отырып полемикаға қатысу
6. Тыңдалған материалды бағалау	5.1.6.1 өз позициясын дәлелдей отырып, "ұнайды/ұнамайды", "дұрыс/дұрыс емес" позициясымен сөйлеген сөзді бағалау	6.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, құрылымы және материалды мазмұндау логикасы тұрғысынан бағалау	7.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны тұрғысынан бағалау, құрылымы және назар аударту, құрылымы мен материалды мазмұндау логикасы үшін	8.1.6.1 сөйлеу қарқыны мен мақсатты аудиторияның сәйкестігі тұрғысынан тыңдалған материалды бағалау	9.1.6.1 өз пікірін білдіре отырып сөйлеу нормативтілігі, мазмұны, құрылымы, материалды мазмұндау логикасы

			тілдік құралдарды қолдану		тұрғысынан бағалау
7 . Монолог құрас тыру	5.1.7.1 Көрнекі құралдарға сүйеніп, құрылымы анық, бірізді пікірдің белгілі бір түрін құру строить; 5.1.7.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	6.1.7.1 жоспарға, сұлбаға, иллюстрацияларға, жарнама роликтеріне сүйеніп талқылау элементтерімен сипаттау және хабарлау түрінде монолог құру	7.1.7.1 жоспар, сұлба, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 тақырыпша дан тұратын дәлелді монолог құру (сипаттау, хабарлау, талқылау); 7.1.7.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	8.1.7.1 оқу, әлеуметтік-мәдени және қоғамдық-саяси салалар аясында, блогтар мен бұқаралық ақпарат құралдарының хабарламалары негізінде мақсатты аудиторияны ескере отырып, кемінде 2 тақырыпша дан тұратын ашық дәлелді монолог құру (сипаттау және хабарлау, сендіру элементтері бар талқылау); 8.1.7.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	9.1.7.1 оқу, әлеуметтік-мәдени және қоғамдық-саяси салалар аясында, кемінде 3 тақырыпша дан тұратын ашық дәлелді монолог құру (сипаттау және хабарлау, сендіру элементтері бар талқылау); 9.1.7.2 нақты жағдайларда сөйлеу нормаларына сәйкес сөйлеу тәртібінің үлгілерін қолдану

2) оқылым:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс
1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 тақырыбын анықтай отырып бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну	6.2.1.1 белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну	7.2.1.1 басты және қосымша ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну	8.2.1.1 ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну (соның ішінде жазбаша сөйлеу түрлерінің ерекшеліктері)	9.2.1.1 мәтіндегі ақпаратқа басқа дереккөздерден алынған ақпаратқа/жеке тәжірибеге сүйене отырып бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты түсіну
2. Мәтін нің құрылымдық	5.2.2.1 мазмұны мен композияция сы негізінде негізді	6.2.2.1 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және	7.2.2.1 негізгі ойды ашатын құрылымдық бөліктерін	8.2.2.1 негізгі ойды ашатын	9.2.2.1 негізгі ойды берудегі мәтіннің

бөлігін және негізгі ойды анықтау	ойды анықтау	мәтіннің құрылу мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау	және олардың элементтерін (сөйлемдер, абзацтар) анықтау	мәтін құрылымының ерекшеліктерін анықтау	ерекшеліктері мен құрылымының рөлдерін айқындау
3 . Оқылған мәтіннен лексикалық және синтаксистік бірлік терді қолдануды түсіну	5.2.3.1 автордың түрлі мақсатта мәтінде қолданған тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, синоним дерді, антонимдерді, омонимдерді және көп мағыналы сөздерді, синтаксистік бірліктерді қолдана білу	6.2.3.1 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу	7.2.3.1 мәтіндегі жекелеген сөздердің және пікірлердің ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) мәнін, паронимдерді, кірме сөздерді, қайталауларды, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібін түсіну және қолданылуын түсіну	8.2.3.1 мәтіндегі жекелеген сөздердің, сөз тіркестерінің және сөйлемдердің, эмоциональды-бояма сөздердің, кәсіби сөздердің, неологизмдер дің, окказионализмдерің лексикалық үйлесімдігін ескере отырып беретін мағынасын түсіну және қолдану	9.2.3.1 аббревиация лардың, парцелляция лардың, мысқыл, ишаралардың, асыра кішірейту мен асыра үлкейтудің және басқа да сөз тіркестерінде гі тәсілдерді қолданылуын түсіну
4. Мәтін дердің түрлері мен стилдерін анықтау	5.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау: сипаттау, хабарлау және талқылау, кітаби және ауызекі сөйлеу стилдерін негізгі белгілері бойынша (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) ажырату	6.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау және ажырату: , хабарлау, талқылау, мінездеме белгілерін танып білу, публицистикалық және көркем стилдегі (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері	7.2.4.1 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктерін анықтау	8.2.4.1 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистикалық, сөйлеу, ғылыми, ресми-іскери стилдердің (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумадағы пікірлер) тілдік және жанрлық ерекшеліктерін анықтау	9.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, әртүрлі жанрдағы, стилдегі мәтіндердің (ғылыми мақалалар, іссапар туралы есептер) тілдік ерекшеліктерін анықтау

5. Сұрақ тар құрас тыру және бағалау	5.2.5.1 мәтінге қатысты сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 өзектілігі, құндылығы, сапасы мен пайдасы тұрғысынан мәтінді бағалайтын сұрақтар құрастыру	7.2.5.1 қорытындылар мен нәтижелер негізінде түрлі сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 оқылған мәтін негізінде сұрақтар мен жеке идеялар қалыптастыру, фактілер мен идеяларды ажырату	9.2.5.1 мәтін мазмұнын интерпрета циялай отырып сұрақтар мен идеялар қалыптастыру
6. Оқылым түрлерін қолдану	5.2.6.1 оқылымның танысу түрін қолдану	6.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану: танысу, пікір айту	7.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану, соның ішінде іздестіре оқу	8.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану, соның ішінде зерттей оқу	9.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану, соның ішінде қарастыра оқу, жоспар, тезис, коспект құра оқу,
7. Әртүрлі дереккөздерден ақпарат тар табу	5.2.7.1 нақты тапсырмалар ды орындауға арналған ақпаратты табу	6.2.7.1 алынған ақпаратты салыстыра отырып, әртүрлі көзқарастарды анықтап, түрлі дереккөздерден ақпараттар табу	7.2.7.1 фактілер мен пікірлерді ажырата отырып, түрлі дереккөздерден ақпараттар табу	8.2.7.1 түрлі дереккөздерден ақпараттар табу және синтездеу, оның өзектілігін, қарама-қайшылығын, анықтылығын, мақсатты аудиторияны анықтау	9.2.7.1 түрлі дереккөздерден ақпараттар табу және синтездеу, интерпретациялау, өз пікірін білдіре отырып алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау
8. Мәтін дерді салыстырмалы талдау	5.2.8.1 түрлі мәтіндердің тақырыптары мен композицияларын (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) салыстыру	6.2.8.1 түрлі мәтіндердің композиция лық (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) ерекшеліктерін, мақсаттар мен мақсатты аудиторияны ескере отырып, түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру	7.2.8.1 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшелікте рін, мақсаттары мен мақсатты аудиториясын (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар)	8.2.8.1 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшелікте рін, мақсаттары мен мақсатты аудиториясын (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумадағы пікірлер) салыстыру)	9.2.8.1 түрлі мәтіндердің стилистика лық (композиция лық, тілдік, жанрлық) ерекшелікте рін, мақсаттары мен мақсатты аудиториясын (ғылыми мақалалар, іссапар есептері) және автордың позициясын

			салыстыру		ескере отырып салыстыру

3) жазылым:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс
1. Жоспар құру	5.3.1.1 қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру	7.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру, шығармаға материал жинау және оны жоспарға сәйкес ұйымдастыру	8.3.1.1 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ескере отырып, цитаттық жоспар (қарапайым және күрделі) құру	9.3.1.1 жоспардың түрлерін құру, соның ішінде цитаттық, тезис
2. Тыңдал ған, оқылған және аудиовизуалды материалды мазмұн дау	5.3.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын баяндау	6.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің мазмұнын 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп баяндау	7.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің және талқылау-мәтіндерінің мазмұнын жағын өзгертіп, толық, қысқаша, іріктеп баяндау	8.3.2.1 аралас мәтіндердің мазмұынын жағын өзгертіп толық, қысқаша, іріктеп баяндау	9.3.2.1 тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалдағы ақпаратты синтездей отыры мәтін мазмұыны баяндау
3. Елестетудің түрлерін қолдана отырып мәтіндер жазу	5.3.3.1 ақпаратты сурет ттүрінде ұсыну	6.3.3.13 ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде, соның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана отырып ұсыну	7.3.3.1 ақпаратты түрлі сұлбалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну	8.3.3.1 бөлінбеген мәтіндердегі ақпаратты суреттер, сұлбалар, кестелер, диаграммалар түрінде және керісінше ұсыну	9.3.3.1 сілтемелер мен гиперсілтемелерд қолдана отырып таныстырылым түрінде ұсыну
4. Әртүрлі стилдегі	5.3.4.1 көркем және ауызекі сөйлеу стилдерінде (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру,	6.3.4.1 публицистика лық және көркем стилде (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж,	7.3.4.1 публицистика лық және ресми-іскери стилдег (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар)	8.3.4.1 публицистика лық, сөйлеу, ғылыми, ресми-іскери стилде (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер,	9.3.4.1 тиісті стилде ғылыми мақалала іссапар туралы есептер), мақсатт аудиторияны ескере отырып

мәтіндер құрастыру	күнделік, өлең, ертегі) мақсатты аудиторияны ескере отырып, хабарлама-мәтін және сипаттама жазу	сұхбат) мақсатты аудиторияны ескере отырып, сипаттама-мәтін және хабарлама, талқылау жазу	мақсатты аудиторияны ескере және өз пікірін білдіре отырып, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтін, талқылау элементтері бар хабарлама жазу	реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумадағы пікірлер) мақсатты аудиторияны ескере отырып, талқылау сипаттама, сипаттау элементтері бар хабарлама жазу және мәтін құру	талқылау элементтері бар сипаттама-мәтінд , талқылау элементтері бар хабарлама-мәтінд құрастыру
5. Эссе жазу	5.3.5.1 хабарлама-эссе, талқылама-эссе жазу	6.3.5.1 хабарлама-эссе, талқылама-эссе, сипаттама-эссе жазу	7.3.5.1 проблемаға және/ немесе автор ұстанымына өз қатысын білдіре отырып эссенің түрлерін, соның ішінде аргументті, мәтін негізінде эссе жазу	8.3.5.1 эссенің түрлерін, соның ішінде проблемалар дың бір жағын қарастыра отырып академиялық эссе жазу	9.3.5.1 эссенің түрлерін соның ішінде проблемалар ды жан-жақты қарастыра отыры және шешу жолдарын ұсын отырып пікіртала эссесін жазу
6. Шығармашылық жат	5.3.6.1 өзін кейіпкердің орнына қойып, өмірлік тәжірибесін қолданып, шығармашылық жұмыстар жазу (65-85 сөз),	6.3.6.1 өзін ұсынып отырған жағдайға қойып және сезімін сипаттай отырып, шығармашылық жұмыстар жазу (90-110 сөз)	7.3.6.1 белгілі бір әлеуметтік рөлді және сөйлеу тәртібін таңдай отырып шығармашылық жұмыстар жазу (110-130 сөз)	8.3.6.1 мазмұн бойынша сәйкес келетін үзінді/мәтін үзіндісін келтіріп, шығармашылық жұмыстар жазу (130-150 сөз)	9.3.6.1 белгілі бір композициялық элементтер романның басталуы,, әңгіменің жалғас болып таылаты үзінді/мәтін үзіндісі бойынш шығармашы лы жұмыстар жазу 150-170 сө
7. Мәтін дерді түзету және редакциялау	5.3.7.1 сөздіктің көмегімен, орфографиялық қателерді түзету , сөйлемдерді редакциялау	6.3.7.1 орфографиялық және пунктуация лық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау	7.3.7.1 мәндік, деректік, логикалық кемшіліктерін түзете отырып, мәтінді түзету; 7.3.7.2 жекелеген сөйлемдердің немесе мәтін үзінділерінің құрылымын өзгерте	8.3.7.1 мәндік, деректік, логикалық, стилистика лық кемшіліктерін түзете отырып , мәтінді түзету; 8.3.7.2 мәтін құрылымын	9.3.7.1 мәтіндегі кемшіліктерді

			отырып, мәтінді редакциялау	қайта құра отырып мәтінді редакциялау	түзету және редакциялау

4) әдеби нормаларды сақтау:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс
1. Орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.1.1 сөздің түбіріндегі дауысты және дауыссыз дыбыстарды, НЕ сөзін зат есімдермен, сын есімдермен, болымсыз есімдіктермен, етістіктер мен, сондай-ақ сөздің әртүрлі бөліктерінде жазу	6.4.1.1 ажырату Ъ және Ь белгілерін, күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік есімдіктерді, сондай-ақ приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу	7.4.1.1 ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстыларды және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғауларын, әр сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу	8.4.1.1 омонимдік, дара және көмекші сөз таптарын дұрыс жазу	9.4.1.1 орфографиялық нормаларды сақтау
2. Лексикалық нормаларды сақтау	5.4.2.1 сөздерді тура және ауыспалы мағынамен, синонимдер мен, антоним дермен, омонимдер мен және көп мағыналы сөздерді, кірме сөздерді, эмоционалдық-бейнелі сөздерді, гиперболаларды, эпитеттерді, теңеулерді қолдану	6.4.2.1 фразеологиялық тіркестерді, метафораларды, кейіптеуді, риторикалық фигураларды, антитезаны, перифразды, олардың мағынасына тән сөздерді қолдану	7.4.2.1 паронимдерді, терминдерді, аллегорияны, инверсияны, анафораны қолдану	8.4.2.1 кәсіби сөздерді, терминдерді, неологизмдерді, инверсияны, градацияны қолдану; 8.4.2.2 қайталаулардан мөртабандардан аулақ болу	9.4.2.1 стилистикалық бояма сөздерді, аббревиатураны, парцелляцияны қолдану
3. Грамматикалық нормаларды сақтау	5.4.3.1 родтағы, түр мен септіктегі атау тұлғадағы сөз таптарын қолдану,	6.4.3.1 сан есімдердің, сын есімдердің, есімдіктердің септелген түрін дұрыс қолдану; 6.4.3.2 сын есімдер мен үстеулердің салыстырмалы түрін нормаға сәйкес жасау	7.4.3.1 етістік және оның түрлерін, көмекші сөздерді қолдану; 7.4.3.2 етістік нормаларын сақтау	8.4.3.1 сөйлемнің дара мүшелерін дұрыс қолдану	9.4.3.1 құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдарын (шылаулар мен шылаулы сөздер) дұрыс қолдану

4. Пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.4.1 сөйлеудегі және қаратпа сөздегі тыныс белгілер, жай сөйлемдердегі, бірыңғай мүшелердегі, сондай-ақ сөйлемнің бірыңғай мүшелерін дегі жалпылауыш сөздердегі тыныс белгілерді қолдану	6.4.4.1 кірме конструкция лары бар сөйлемдердің, төл сөздер мен төлеу сөздердің тыныс белгілерін қолдану	7.4.4.1 дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану	8.4.4.1 сөйлем мүшелерін, нақыл сөздерді, сондай-ақ толымсыз сөйлемді анықтайтын тыныс белгілерін қолдану	9.4.4.1 жай, күрделенген жай және құрмалас сөйлемдердегі тыныс белгілерді қолдану

14. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр тарауда қамтылуы тиіс оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

15. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Затесім (жіктеу, түрі, септіктер).	5.1.1.1 басты ақпаратты анықтай отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 5.1.3.1 мәтіндердің мазмұнын айту (әңгімелеу, сипаттау)
	Оқылым		5.2.1.1 тақырыпты анықтай отырып, бөлікке бөлінген және бөлікке бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну;

Мәдениет: тіл және қарым-қатынас. Морфология. Синтаксис және пунктуация.		Сын есім(түрі, септіктер) . Синтаксис. пунктуация. Қаратпа сөздер. Қаратпа сөздердегі тыныс белгілері	5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау
	Жазылым		5.3.1.1 қарапайым жоспар құру; 5.3.4.1 мәтіндер құру – мақсатты аудиторияны ескере отырып көркем және ауызекі стилдерде сипаттау мен әңгімелеу (хат, жарнама мәтіні, хабарлама)
	Әдеби тіл нормалары		5.4.3.1 септігін, түрін қарастыра отырып сын есімдерді, зат есімдерді қолдану; 5.4.4.1 қаратпа сөздері бар сөйлемдерде тыныс белгілерді қолдану
Бізді қоршаған әлем: транспорт және инфраструктура. Морфология және орфография	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Затесім (зат есімдердің жіктелуі) . Сын есім (жіктелуі). НЕ - зат есім және сын есімдермен қолданысы. Сөзтіркесі (сын+ зат) Сөздің түбіріндегі айтылмайтын дауыссыздар. Суффикстердің дұрыс жазылуы -чик-, -щик-; -ек, -ик. Сөздің түбіріндегі дауыстылардың қайталануы, тексерілетін және тексерілмейтін дауыстылар.	5.1.2.1 сұрақтарға сүйене отырып, негізгі ой мен тақырыпты анықтау; 5.1.5.1 "сөйлеуші" позициясын " тыңдаушыға" ауыстыра және атқаратын ролінің жас ерекшеліктерін ескере отырып, диалог сауалнамаларға қатысу
	Оқылым		5.2.4.1 мәтін түрлерін анықтай алу: әңгімелеу, сипаттау, пайымдау, негізгі сипаттарына қарай жазба және ауызекі стилдерді ажырата білу (күнделік, өлең, әңгіме); 5.2.6.1 таныстырмалы оқыту түрін қолдану
	Жазылым		5.3.1.1 қарапайым жоспар құру; 5.3.4.1 мәтіндер құру – мақсатты аудиторияны ескере отырып көркем және ауызекі стилдердегі сипаттау мен әңгімелеу (хат, жарнама мәтін, хабарлама)
	Әдеби тіл нормалары		5.4.1.1 сөз түбіріндегі дауыстылар мен дауыссыздарды, не - шылауын зат есімдермен, сын есімдермен дұрыс жазу; 5.4.3.1 зат есімдерді жіктей отырып, сөздердің дұрыс септелуін, сөзін таңдай отырып, зат, сын есімдерді қолдану
2-тоқсан			
Өмір құндылықтары. Морфология	Тыңдалым және айтылым	Синонимдер. Антонимдер. Омонимдер және көпмағыналы сөздер	5.1.2.1 сұрақтарға сүйене отырып, негізгі ой мен тақырыпты анықтау
	Оқылым		5.2.5.1 мәтінге қатысты сипаттайтын сұрақтарды құрастыру
	Жазылым		5.3.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын түсіндіру

	Әдеби тіл нормалары		5.4.2.1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді, көп мағыналы сөздерді, тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану
Мамандықтар әлемі. Лексика және сөз мәдениеті. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Кіріктірілген сөздер. Эмоциональды-әрленген сөздер. Гипербола. Эпитет. Теңеу Синтаксис негізіндегі пунктуация: Салыстырмалы шырайдың ерекшелігі, біртекті сөйлем мүшелеріндегі пунктуация	5.1.4.1 мәтін үзінділері арқылы мазмұнды болжау
	Оқылым		5.2.3.1 мәтінде автор әртүрлі мақсатқа арнап қолданған синонимдердің, антонимдердің, омонимдердің, көп мағыналы сөздердің, тура және ауыспалы мағынада тұрған сөздердің қолданысын түсіну
	Жазылым		5.3.3.1 ақпаратты сурет түрінде елестету
	Әдеби тіл нормалары		5.4.2.1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді, көп мағыналы сөздерді, тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану
3-тоқсан			
Қиял-ғажайып әлемі. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Төл сөз. Төлеу сөздердің тыныс белгілері	5.1.6.1 өзінің ұстанымын түсіндіре отырып, айтылған сөзді "ұнайды/ұнамайды", "дұрыс/дұрысемес" позициясынан бағалау
	Оқылым		5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау; 5.2.3.1 мәтінде автор әртүрлі мақсатқа арнап қолданған синонимдердің, антонимдердің, омонимдердің, көп мағыналы сөздердің, тура және ауыспалы мағынада тұрған сөздердің қолданысын түсіну
	Жазылым		5.3.5.1 көркем-әдеби эссе, пайымдық эссе жазу; 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы орфографиялық қателерді түзету, мәтінді коррекциялау
	Әдеби тіл нормалары		5.4.4.1 төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
Тірі организмдер: өсімдіктер. Синтаксисжәне пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Бастауыш және атау септікте тұрған зат есімде берілген баяндауыш арасындағы сызықша	5.1.6.1 өзінің ұстанымын түсіндіре отырып, айтылған сөзді "ұнайды/ұнамайды", "дұрыс/дұрыс емес" позициясынан бағалау
	Оқылым		5.2.7.1 нақты тапсырманы орындау үшін ақпаратты табу
	Жазылым		5.3.5.1 көркем-әдеби эссе, пайымдық эссе жазу; 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы

			орфографиялық қателерді түзету, мәтінді коррекциялау
	Әдеби тіл нормалары		5.4.4.1 төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
Каникул және демалыс. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Сөйлемнің бірыңғай мүшелері. Бірыңғай мүшелері бар сөйлемдердегі тыныс белгілер	5.1.6.1 өзінің ұстанымын түсіндіре отырып, айтылған сөзді "ұнайды/ұнамайды", "дұрыс/дұрыс емес" позициясынан бағалау
	Оқылым		5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау; 5.2.3.1 мәтінде автор әртүрлі мақсатқа арнап қолданған синонимдердің, антонимдердің, омонимдердің, көп мағыналы сөздердің, тура және ауыспалы мағынада тұрған сөздердің қолданысын түсіну
	Жазылым		5.3.5.1 көркем-әдеби эссе, пайымдық эссе жазу; 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы орфографиялық қателерді түзетіп, мәтінді коррекциялау
	Әдеби тіл нормалары		5.4.4.1 төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
4- тоқсан			
Астрономия: жұлдыздар мен шоқжұлдыздар. Морфологияжәнеорфография	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Есімдік. НЕ-болымсыз есімдіктермен бірге. Етістік. НЕ-етістіктермен бірге. Сөздің әртүрлі бөліктеріндегі тыныс белгілер	5.1.5.1 "сөйлеуші" позициясын "тыңдаушыға" ауыстыра және атқаратын ролінің жас ерекшеліктерін ескере отырып, диалог сауалнамаларға қатысу; 5.1.7.1 көрнекі құралдарға сүйене отырып, айқын құрылымы бар, жүйелі ретпен белгілі бір түрдегі ойды құрастыру
	Оқылым		5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау; 5.2.8.1 әртүрлі мәтіндердегі тақырыптарды және композицияларды салыстыру (хат, жарнама мәтін, хабарлама)
	Жазылым		5.3.6.1 өмірлік жәжірибені қолданып, өзін батырдың орнына қойып, шығармашылық жұмыстарды жазу (65-85 сөз); 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы орфографиялық қателерді түзету, мәтінді коррекциялау
			5.4.1.1 сөз түбіріндегі дауыстылар мен дауыссыздарды, не- шылауын зат

	Әдеби тіл нормалары		есімдермен, сын есімдермен дұрыс жазу
Әлем кереметтері. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Бірыңғай мүшелердегі жалпылауыш сөздер. Бірыңғай мүшелердегі жалпылауыш сөздері бар сөйлемдердегі тыныс белгілері	5.1.5.1 "сөйлеуші" позициясын " тыңдаушыға" ауыстыра және атқаратын ролінің жас ерекшеліктерін ескере отырып, диалог сауалнамаларға қатысу; 5.1.7.1 көрнекі құралдарға сүйене отырып, айқын құрылымы бар, жүйелі ретпен белгілі бір түрдегі ойды құрастыру
	Оқылым		5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау; 5.2.8.1 әртүрлі мәтіндердегі тақырыптарды және композицияларды салыстыру (хат, жарнама мәтін, хабарлама)
	Жазылым		5.3.6.1 өмірлік тәжірибені қолданып, өзін батырдың орнына қойып, шығармашылық жұмыстарды жазу (6 5 - 8 5 с ө з) ; 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы орфографиялық қателерді түзету, мәтінді коррекциялау
	Әдеби тіл нормалары		5.4.4.1 жалпылама сөздері бар, төлеу сөзді сөйлемдерде тыныс белгілерін қ о л д а н у

1) 6-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1 четверть			
Саяхат және қоанқжайлылық . Морфология и орфография. Синтаксис жәнепунктуация	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Күрделі зат есім. Орфография. Зат есімдердің жұрнақтарын дқрыс ж а л ғ а у . Жұрнақтарды дұрыс ж а л ғ а у –ек, -ик зат есімдерге. Ажырату белгілері: ъ ж ә н е ь . Синтаксис. Пунктуация. Қыстырма сөздер. Сөйлемдегі қыстырма	6.1.1.1 мәтіндегі басты ақпаратты анықтай отырып, негізгі мазмұнын түсіну; 6.1.3.1 мәтінді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау)
	Оқылым		6.2.1.1 белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну; 6.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану: танысу, пікір айту
	Жазылым		6.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру; 6.3.2.1 мәтінді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау)
			6.4.1.1 ажырату Ъ және Ь белгілерін, күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік есімдіктерді, сондай-ақ приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу;

	Әдеби тіл нормаларын сақтау	сөздердің тыныс белгілері.	6.4.4.1 сөйлемдерде қыстырма сөздердің тыныс белігілерін қолдану
Өмір салты және мәдениет: ежелгі өркениет. Морфология и орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Сын есім (разрядтар). Сын есімнің септелуі. Күрделі сын есімдер. Орфография. Күрделі сын есімдердің жазылуы. раз-(рас-), роз (рос-), без- (бес-) приставкаларының жазылуы. Ызың дауыссыздардан және Ц әрпінен, зат есімдер мен сын есімдердің жұрнақтары мен жалғауларынан кейінгі О, Е. Синтаксис. Пунктуация. Төл сөз. Сөйлемдегі төл сөздің тыныс белгілері.	6.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 6.1.3.1 мәтінді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау); 6.1.4.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		6.2.1.1 белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну; 6.2.5.1 өзектілігі, құндылығы, сапасы мен пайдасы тұрғысынан мәтінді бағалайтын сұрақтар құрастыру; 6.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану: пікір айту
	Жазылым		6.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің мазмұнын 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп баяндау; 6.3.3.1 ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде, соның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана отырып ұсыну
	Әдеби тіл номаларын сақтау		6.4.1.1 күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік есімдіктерді, сондай-ақ приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу; 6.4.4.1 сөйлемде төл сөздің тыныс белгілерін қолдану
		2 четверть	
Отбасы және отбасылық құнылылықтар. Морфология және орфография	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Сын есімнің қысқа түрі. Сын есімнің салыстырмалы шырайы. Орфография. ПРЕ- және ПРИ-приставкаларын дұрыс жазу. Сын есімдерде –Н-, -НН- жұрнақтарын дұрыс жазу. Орфография. Лексика және фразеология.	6.1.2.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.7.1 жоспарға, сұлбаға, иллюстрацияларға, жарнама роликтеріне сүйеніп талқылау элементтерімен сипаттау және хабарлау түрінде монолог құру
	Оқылым		6.2.2.1 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және мәтіннің құрылу мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау; 6.2.3.1 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу
	Жазылым		6.3.3.1 ақпаратты комикстер түрінде, соның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана отырып ұсыну; 6.3.6.1 өзін ұсынып отырған жағдайға қойып және сезімін сипаттай отырып, шығарма шылық жұмыстар жазу (90-110 сөз)
			6.4.2.1 фразеологиялық тіркестерді қолдану; 6.4.3.1 сан есімдердің, сын есімдердің,

	Әдеби тіл нормаларын сақтау		есімдіктердің септелген түрін дұрыс қолдану, сын есімдердің шырайларын жасау
Қазақстанда және шетелде Жаңа жылды мерекелеу дәстүрлері. Морфология. Сөйлеу мәдениеті.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Сан есімдер. Есептік және реттік сан есімдер. Сан есімнің септелуі. Сөйлеу мәдениеті. Метафора.	6.1.2.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.4.1 тірек сөздер бойынша сюжеттің дамуын болжау
	Оқылым		6.2.2.1 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және мәтіннің құрылу мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау; 6.2.3.1 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу; 6.3.7.1 алынған ақпаратты салыстыра отырып, әртүрлі көзқарастарды анықтап, түрлі дереккөздерден ақпараттар табу
	Жазылым		6.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру; 6.3.6.1 өзін ұсынып отырған жағдайға қойып және сезімін сипаттай отырып, шығарма шылық жұмыстар жазу (90-110 сөз)
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.2.1 метафораларды, олардың мағынасына тән сөздерді қолдану; 6.4.3.1 есептік және реттік сан есімдерді дұрыс қолдану
3-тоқсан			
Қазақ халқының танымал тұлғалары. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Сан есімдердің септелген түрін дұрыс жазу. Сөйлеу мәдениеті. Перифраз. Синтаксис. Пунктуация. Қыстырма сөздер бар сөйлемдердің тыныс белгілері. Сөздің тура және ауыспалы мағынасы	6.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 6.1.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлерін алмаса отырып диалогқа қатысу
	Оқылым		6.2.2.1 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және мәтіннің құрылу мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау; 6.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау және ажырату: хабарлау, талқылау, мінездеме белгілерін танып білу, публицистика лық және көркем стилдегі (репортаж, сұхбат) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері
	Жазылым		6.3.4.1 публицистикалық және көркем стилде (репортаж, сұхбат) мақсатты аудиторияны ескере отырып, сипаттама-мәтін және хабарлама, талқылау жазу; 6.3.7.1 орфографиялық және пунктуация лық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.1.1 сан есімдердің септелген түрін дұрыс қолдану ; 6.4.2.1 перифразды қолдану
			6.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, құрылымы және материалды мазмұндау логикасы тұрғысынан бағалау; 6.1.7.1 жоспарға, сұлбаға, иллюстрацияларға,

Спорт және диета. Морфология және орфография	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Есімдік (разрядтар). Есімдіктің жіктелуі. Болымсыздық, белгісіздік есімдіктердің дұрыс жазылуы. Сөйлеу мәдениеті. Риторикалық фигуралар	жарнама роликтеріне сүйеніп талқылау элементтерімен сипаттау және хабарлау түрінде монолог құру
	Оқылым		6.2.3.1 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу; 6.2.5.1 өзектілігі, құндылығы, сапасы мен пайдасы тұрғысынан мәтінді бағалайтын сұрақтар құрастыру
	Жазылым		6.3.5.1 хабарлама-эссе, талқылама-эссе, сипаттама-эссе жазу; 6.3.7.1 орфографиялық және пунктуация лық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.2.1 фразеологиялық тіркестерді, метафораларды, кейіптеуді, риторикалық фигураларды, антитезаны, перифразды, олардың мағынасына тән сөздерді қолдану; 6.4.3.1 салыстырмалы үстеулерді дұрыс қолдану
Тірі ағзалар: жануарлар. Морфология және орфография.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Слитное и раздельное написание местоимений. Культура речи. Олицетворение. Антитеза.	6.1.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлерін алмаса отырып диалогқа қатысу; 6.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, құрылымы және материалды мазмұндау логикасы тұрғысынан бағалау
	Оқылым		6.2.3.1 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу; 6.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау және ажырату: , хабарлау, талқылау, мінездеме белгілерін танып білу, публицистика лық және көркем стилдегі (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері
	Жазылым		6.3.4.1 мәтін түрлерін анықтау және ажырату: хабарлау, талқылау, мінездеме белгілерін танып білу, публицистика лық және көркем стилдегі (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері; 6.3.7.1 орфографиялық және пунктуация лық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.1.1 сан есімдердің, сын есімдердің, есімдіктердің септелген түрін дұрыс қолдану; 6.4.2.1 перифразды, олардың мағынасына тән сөздерді қолдану
4-тоқсан			
			6.1.2.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау;

Ыстық және суық: экстремальды ауа райы. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Наречие. Правописание суффиксов наречий: 1)-а- , -о-; 2) –н-, -нн-; 3) –о- , -е-. Синтаксис. Пунктуация. Косвенная речь. Знаки препинания в предложениях с прямой и косвенной речью.	6.1.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлерін алмаса отырып диалогқа қатысу
	Оқылым		6.2.7.1 6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.8.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым		6.3.5.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану
Қазақстан болашағы: өнертапқыштар және энергия Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Салыстырмалы үстеу. Күшейтпелі үстеу. Синтаксис. Пунктуация. Төл бен төлеу сөздің тыныс белгілері	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (жаңалық, құттықтау) көтерілген мәселені талдау
	Оқылым		6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, құттықтау құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
		1 четверть	
Климат климаттық	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Етістіктер.	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау;

өзгерістер. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация.		Етістік жұрнақтарындағы дауысты дыбыстар. Есімше. Ц кейінгі И-Ы дауысты дыбыстар. Синтаксис. Пунктуация. Анықтауыш. Анықтауыштың тыныс белгілері	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
Салт-дәстүрлер. Морфология және орфография. Синтаксис и пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Етістік түрлері. Көсемше. Көсемше жұрнақтары. НЕ- етістіктермен қолданысы. Синтаксис. Пунктуация. Дара анықтауыш. Анықтауыштың тыныс белгілері.	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым		7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
		2-тоқсан	
Білім: әлем және шет тілдері. Морфология және орфография.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Паронимдер. Орфография. Правописание НЕ-	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
			7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу;

	Жазылым	етістіктермен жазылуы. Етістіктің райлары.	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
Жылмезгілдері. Морфология орфография.	Тыңдалым және айтылым	Орфография. Сөйлеу мәдениеті НЕ есімшелермен қолданылуы. Аллегория. Морфология. Шартты рай етістіктері. Одағайлар. Одағайдың түрлері. Сөйлеуде одағайлардың қолданылуы. Союзы. Жалғаулық және жалғаулықсыз шылаулар. Предлогтар. Синтаксис. Анықтауыштың түрлері ..	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым		7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
3 -тоқсан			
Жастар мәдениеті. Морфология және орфография. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Орфография. Культура речи. Правописание НЕ и НИ с разными частями речи. Инверсия. Сравнение. Пунктуация (обособление сравнительных оборотов)	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу

	Әдеби нормаларды сақтау		7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
Қорғансыз азаматтарды әлеуметтік қорғау мәселелері. Морфология. Сөйлеу мәдениеті 1. 2. 2. 22	Тыңдалым және айтылым	Сөйлеу мәдениеті. Ресми-іскери стиль. Анафора. Бұйрық рай етістері. Етістік нормалары.	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым		7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
Дұрыс тамақтану. Лексика. Морфология орфография.	Тыңдалым және айтылым	Лексика Термин. Морфология. Орфография. Жақсыз етістік. Етістік түрлері. Көсемше жұрнақтарын дұрыс қолдану	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Жазылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Әдеби нормаларды сақтау		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу

4-тоқсан			
Жеңіс күні. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Етістік нормалары. Синтаксис. Пунктуация. Пысықтауыш. Пысықтауыштың тыныс белгілері.	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым		7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
Егер мен әлемді билесем … Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Дара қосымшалар. Пысықтауыштың тыныс белгілері. Аллегория. Инверсия.	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Жазылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Әдеби нормаларды сақтау		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу

4) 8-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Отбасы: құқық пен міндеттер. Морфология. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Омонимдер дара және көмекші сөздер. Синтаксис. Сөйлемнің дара мүшелер (анықтауыш, пысықтауыш, предлогы бар зат есімдер).	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
	Оқылым		8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым		8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация) жазу; 8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу
Бос уақыт және спорт. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Сөйлем мүшелері (күрделі).	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау
	Оқылым		8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.3.1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым		8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
2 тоқсан			
			8.1.2.1 определять основную мысль на основе структурных элементов текста и целевой аудитории;

Мамандықтар әлемі. Лексика. Синтаксис пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Кәсіби сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Цитата. Цитаттың тыныс белгілері	8.1.3.1 пересказывать содержание текстов различных типов речи с изменением лица, сохраняя структуру исходного текста
	Оқылым		8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
	Жазылым		8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Әдеби нормаларды сақтау		8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
Ғарыш. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Термин. Неологизм. Синтаксис. Пунктуация. Сөйлем мүшелерінің тыныс белгілері	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану
	Оқылым		8.1.3.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Жазылым		8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Әдеби нормаларды сақтау		8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
3 -тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	Орфография. Жеке сөз таптарындағы омонимдер	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
			8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру;

Әр алуаг өмір салты. Морфология орфография. Синтаксис пунктуация.	Оқылым	Синтаксис. Пунктуация. Қыстырма сөз тіркестері және сөйлемдер. Қыстырма сөз тіркестерінің тыныс белгілері	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым		8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану
Сі – тіршілік көзі. Синтаксис.	Тыңдалым және айтылым	Сөйлеу мәдениеті. Перифраз. Штампы Тавтология. Синтаксис. Атаулы сөйлемдер. Жақты сөйлемдер. Жақсыз сөйлемдер.	8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым		8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
	Жазылым		8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер және айқындауыш мүшелерді қолдана білу
Тағам: қажеттілік пе, шығын ба?	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Эмоциональдық-бояма сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Жайылма сөйлемдер.	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
	Оқылым		8.2.3.1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар,

Лексика. Синтаксис пунктуация.		Жақсыз сөйлем. Толымсыз сөйлем. Толымсыз сөйлемдердің тыныс белгілері	оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3. 4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
4 тоқсан			
Қазіргі қоғамдағы музыка. Лексика. Морфология. Синтаксис пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Окказионализм. Инверсия. Градация. Морфология. Омонимді жеке сөздер. Синтаксис. Дара қосымшалар.	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
	Оқылым		8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
Ғылыми жаңалықтар мен технологиялар. Лексика және сөйлеу мәдениеті Морфология. Синтаксис	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Термин. Неологизм. Сөйлеу мәдениеті. Штампы. қайталаулар. Морфология. Омонимді жеке сөздер мен көмекші сөз таптары. Синтаксис.	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
	Оқылым		8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым		8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің

		Сөйлемнің дара мүшелері	артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік. Синтаксис. Морфология орфография.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Орфография. Құрмалас сөйлем түрлері. Морфология. Шылаулар (жалғаулықты және жалғаулықсыз). Шылаулардың емлесі	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
	Оқылым		9.2.3.1 мақала құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым		9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
Құрлық елдері. Синтаксис	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыстар. Шылаулар мен	9.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту;
	Оқылым		9.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
			9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды

	Жазылым	шылаулы сөздер.	тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.3.1 стильдік ерекшеліктерге сай тілдік бірліктердің дұрыс қолдана білу
2 -тоқсан			
Дәстүрлер мен мәдениет. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Стилистикалық бояма сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Салалас құрмалас сөйлем. Салалас құрмалас сөйлемның тыныс белгілері	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
	Оқылым		9.2.3.1 мақала, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлелретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу
	Тыңдалым және айтылым		9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
			9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік

"Жер" ресурстары. Синтаксис және пунктуация.	Оқылым	Синтаксис. Пунктуация. Сабақтас құрмалас сөйлем. Сабақтас құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері	ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым		9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе); 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіру
3-тоқсан			
Қазіргі әлемдегі жасөспірімдер. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары. Шылау мен шылаулы сөздер. Орфография. Бірге, дефис арқылы жазылатын сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Шылаусыз құрмалас сөйлемдер. Шылаусыз құрмалас сөйлемдердің тыныс белгілері.	9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; 9.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		9.2.1.1тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым		9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
	Тыңдалым және айтылым	Құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары. Шылау мен шылаулы сөздер. Орфография.	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (пікірталас, дәріс) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
			9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау;

21-ғасырдағы әлемдік байланыстар. Морфология. Синтаксис және пунктуация.	Оқылым	Бірге, дефис арқылы жазылатын сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Шылаусыз құрмалас сөйлемдер. Шылаусыз құрмалас сөйлемдердің тыныс белгілері.	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлелретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
4 -тоқсан			
Дилемалар мен таңдар. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Парцелляция. Морфология. Құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары. Синтаксис. Пунктуация. Құрмалас сөйлемнің түрлері. Құрмалас сөйлемнің түрлерінің тыныс белгілері	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (мақала, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
	Оқылым		9.2.3.1 тұжырымдамалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым		9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
			9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс)

Бұқаралық ақпарат құралдары. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Аббревиатура. Морфология. Құрмалас сөйлемнің түрлері: Синтаксис. Пунктуация. Шылаусыз құрмалас сөйлем. Шылаусыз құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері	мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
	Оқылым		9.2.3.1 мақала, презентацияның құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушы-лығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
5-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
195-қосымша

Негізгі білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

21. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

22. "Орыс әдебиеті" пәнін оқытудың мақсаты - адамның рухани құндылықтарын көркемдік шығармаларды қабылдау мен талдау арқылы қалыптастыру, әлемді және

жеке таңдау негізінде өз білімін, дағдыларын және білімін қолдануға қабілетті құзыретті оқырмандарды тәрбиелеу.

23. "Орыс әдебиеті" академиялық пәнін оқытудың міндеттері:

1) орыс, қазақ және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде табысты әлеуметтік бейімделуге ықпал ететін білім мен білік дағдыларды қалыптастыру;

2) көркем әдебиет туындылардағы автордың ойын тереңірек түсінуге мүмкіндік беретін әдеби тұжырымдамаларды меңгеруіне жәрдемдесу;

3) туындыларды талдау негізінде логикалық және критикалық ойларды, сыни талдау, салыстыру, жалпылау, ұқсастықтар мен себеп-салдар байланысын қалыптастыру, құбылыстарды классификациялау, ой түю мен тұжырымдар жасау дағдыларын қалыптастыру;

4) әр түрлі жанрлардағы көркем туындыларды терең түсіну және талдау негізінде коммуникативтік дағдыларды дамыту.

2-тарау. "Орыс әдебиеті" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Орыс әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

5."Орыс әдебиеті" пәні бойынша білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады: білік пен дағды, білім және түсіну.

6. Жүйелі түрде ұйымдастырылған әрбір бөлімшелердің ішкі білім беру мақсаты: мұғалімдердің өз жұмыстарын жоспарлау және оқушылардың жетістігін бағалау, сонымен қатар оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпараттандыру:

7. Оқыту пәнінің базалық мазмұны 3 бөлімнен тұрады: "Мәтінді түсіну және жауап беру", " Мәтінді талдау және интерпретациялау", "Баға және салыстырмалы талдау".

8. "Мәтін бойынша түсіну және жауап беру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) терминдерді түсіну;

2) көркем туындыны түсіну;

3) жатқа оқу және дәйексөз табу;

4) жоспар құру;

5) мазмұнын айтып беру;

6) сұрақтарға жауап беру.

9. " Мәтінді талдау және интерпретациялау":

1) жанр;

2) тақырып пен идея;

3) композиция;

4) эпизодтар сараптамасы;

5) бас кейіпкерге мінездеме;

6) Шығарманың көркем әлемін әр қырынан таныстыру;

7) автордың қатынасы;

8) көркем-бейнелеу құралдары;

9) шығармашылық хат.

10. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көркем шығарманы бағалау;

2) көркем туындыны басқа өнердің туындыларымен салыстыру;

3) әдеби шығармаларды салыстыру;

4) пікірлерді бағалау.

11. 5-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны:

1) түсіну және мәтін бойынша жауап беру: көркем әдебиет, фольклор, батырлар эпосы, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, гипербола, композиция, көркем әдебиеттегі уақыт және кеңістік, тартыс, батыр, әңгімеші, эпитет, баяндаушы, салыстыру, аллегория, параллелизм, көркем туынды туралы жалпы түсінік беру, тақырыпты түсіну, шағын көлемдегі (поэтикалық, прозалық) мәтіндерді мәнерлеп жатқа оқу, жай жоспар жасау, туындының немесе үзіндінің мазмұнын қысқаша мазмұндау, сұрақтарға қысқаша және толық жауап беру;

2) түсіндіру және талдау:

мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін (Қисса, ертегі, әдебиет ертегі) және оның белгілерін және негізгі идеясын анықтау, мұғалімнің көмегімен туындыдан композициялық элементтері бар мәтінді белгілеу, мұғалімнің көмегімен негізгі кейіпкерлерге сипаттама беру үшін маңызды эпизодтарды сараптау, мұғалімнің көмегімен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтап, оны сурет, кесте, кластер арқылы өзінше таныстыра білу. мұғалімнің көмегімен көркем туындыдағы бейнелеу құралдарын (гипербола, сын есім, Теңеу, аллегории, параллелизм) сараптау, мұғалімнің көмегімен шығармашылық жұмыстар (әдеби тақырыптағы тірек сөздер мен иллюстрациялар бойынша ертегі, әңгіме, шағын- мазмұндама) жазу;

3) бағалау және салыстырмалы талдау:

шығарманы талқылауға, өз ойларын және сезімдерін білдіруге қатысу, өнер туындыларын басқа өнер туындыларымен салыстыру, ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіру, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің тақырыпқа жақын шығармаларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша сөздерін (оның, сыныптастардың) тақырыпқа сәйкестігі тұрғысынан бағалау.

12. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қиссалар. Цикл об Илье Муромце;

2) А.С. Пушкин. "Песнь о вещем Олеге";

3) М.Ю. Лермонтов. "Бородино";

4) М. Шаханов. "Отрарская поэма о побеждҰнном победителе, или ПросчҰт Чингисхана";

5) В.А. Жуковский. "Сказка о царе Берендее";

6) А.С. Пушкин. "Сказка о мертвой царевне и семи богатырях";

7) К. Д. Бальмонт. "Фейные сказки";

8) Г.Х. Андерсен. "Снежная королева";

9) О. Уайльд. "Соловей и роза";

10) К.Г. Паустовский. "Теплый хлеб";

11) Г.В. Черноголовина. "Сказка об одном зҰрнышке";

12) А.С. Пушкин. "Руслан и Людмила";

13) М.М. Пришвин. "Кладовая солнца".

13. 6-сыныпқа арналған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру: Көркем өнер әлемі, миф, мифтік кейіпкер, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу, антитеза, риторикалық тұлғалар, перифраз, шығармадан туындаған драма, эпос, еліктеу, лирика, негізгі және қайталама ақпараттар, мәтін (поэзиялық, прозалық, драмалық), үзінділерін мәнерлеп жатқа оқу, дәйексөзге арналған жай жоспар, шағын көлемді эпикалық немесе драмалық шығарманы қысқаша, егжей-тегжейлі мазмұндау,

сұраққа толық жауап;

2) талдау және интерпретация: жанрдың түрін (әңгіме, повесть, пьеса-ертегі) және оның белгілерін анықтау, шығарманың негізгі ойын құрылымдық элементтеріне қарап анықтау, туынды мәтінінен композиция элементтерін бөлу, туынды сюжетіндегі олардың атқаратын ролін түсіндір, драмалық және прозалық туындыдағы басты кейіпкерлердің сипаттама беру үшін эпизодтарға талдау жасау, жоспарды және мәтіннен алынған дәйексөздерді пайдалану арқылы кейіпкерге сипаттама беру. негізгі және қосымша кейіпкерлерге авторлық көзқарасты анықтау, уақыт пен көркем өнер кеңістігіне талдау жасау және өзінің көзқарасын сурет, сызба, кластер арқылы көрсету. Көркемдегіш құралдар (метафора, дербестендіру) және ақындық синтаксис қайраткерлері (риторикалық сұрақтар, апелляциялық, антитезы, мазмұндау,перифраза, арнау), шығармашылық жұмыстар (мифтер, әңгімелер, шағын шығарма әдеби тақырыптар бойынша, салыстырмалы сипаттамалар) түсініп оқығанын айта білу, тілдің көркемдегіш құралдарын пайдалану;

3) бағалау және салыстырмалы талдау:

туындыны талдауға қатысу, бас кейіпкердің әрекетіне баға беру, өзара салыстыру, көркем туындыны басқа өнер түрімен салыстыру. Мұғалім көмегімен ұқсастығы мен

ерекшелігін түсіндіру, тақырып пен мәселе бойынша жақын орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің шығармаларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша сөздерін (оның, сыныптастардың) тақырыпқа сәйкестігі тұрғысынан бағалау. Дәйексөздің орындылығы.

14. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Ежелгі Грек аңыздары (Прометей, Геракл, Икар, Актеон);

2) Е.В. Курдаков. "Псы Актеона";

3) Славян мифологиясы (күн туралы миф, Төменгі мифология өкілдері туралы мифтер);

4) Түркі мифологиясы (әлемнің пайда болуы туралы миф);

5) Библия мифологиясы (Вавилон мұнарасы, Соломон патша);

7) Б.Л. Пастернак. "Рождественская звезда";

8) Н.В. Гоголь. "Ночь перед Рождеством";

9) А. Гофман "Щелкунчик и Мышиный король"

10) И.С. Тургенев. "Муму";

11) Л.Н. Толстой. "Кавказский пленник";

12) В.С. Высоцкий. "Песня о друге";

13) В.П. Астафьев "Конь с розовой гривой";

14) А.Н. Островский. "Снегурочка";

15) И.С. Тургенев "Бежин луг";

16) М.Ю. Лермонтов. "Русалка".

15. 7-сыныпқа арналған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру: өсиет, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт , классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, көркем деталь, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора,көркем туындыны деталь бойынша түсіну, белгілі және белгісіз ақпарат, дәйексөзді мәтіннен өз бетінше іздеп тауып мәнерлеп оқу, персонаж–бейне мен лирикалық кейіпкердің сипаттамасына байланысты туындының фрагменттері, күрделі жоспар, туындының мазмұнын қысқаша, егжей-тегжейлі, іріктеп айтып беру, кейіпкерлер мен оқиғалар туралы пікірін білдіру, проблемалық сұраққа негізделген жауап.

2) анализ және интерпретация: жанрдың түрін (өсиет, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, көркем деталь, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора,) және оның белгілерін анықтау, шығарманың негізгі ойын құрылымдық элементтеріне қарап анықтау, туынды мәтінінен композиция элементтерін бөлу, туынды сюжетіндегі олардың атқаратын ролін түсіндір, драмалық және прозалық туындыны эпизодтарын талдау, басты кейіпкерлердің сипаттамалары үшін маңызды болып табылады, жоспарды және мәтіннен алынған дәйексөздерді

пайдалану арқылы кейіпкерге сипаттама беру, негізгі және қосымша кейіпкерлерге авторлық көзқарасты анықтау,Уақыт пен көркем өнер кеңістігіне талдау жасау және өзінің көзқарасын сурет, сызба, кластер арқылы көрсету. Көркемдегіш құралдар (метафора, дербестендіру) және ақындық синтаксис қайраткерлері (риторикалық сұрақтар, антитезы, мазмұндау,перифраза, арнау), шығармашылық жұмыстар (мифтер, әңгімелер, шағын шығарма әдеби тақырыптар бойынша, салыстырмалы сипаттамалар) түсініп оқығанын айта білу, тілдің көркемдегіш құралдарын пайдалану;

3) бағалау және салыстыру:

туындыны талдауға қатысу, бас кейіпкер және оқиға туралы пікір білдіру, көркем туындыны басқа өнер түрімен салыстыру. Мұғалім көмегімен ұқсастығы мен ерекшелігін түсіндіру, тақырып пен мәселе бойынша жақын орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің шығармаларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша сөздерін (оның, сыныптастардың) тақырыпқа сәйкестігі тұрғысынан бағалау. Дәйексөздің көңілге қонымдылығы,

16. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Притча о блудном сыне, легенда об Арионе;

2) А.С. Пушкин "Арион", "Анчар";

3) А.С. Пушкин. "Станционный смотритель";

4) К.Г. Паустовский "Телеграмма";

5) А.С. Пушкин, С.А. Есенин, А.А. Фетаның өлеңдері;

6) У. Блейк. "Тигр";

7) О.О. Сулейменов. "Волчата";

8) Р. Бредбери. "Зеленое утро";

9) А. Новоселов. "Санькин марал";

10) И.А. Крылов. Басни;

11) Д.И. Фонвизин. "Недоросль";

12) М.Е. Салтыков-Щедрин. "Сказка о том, как один мужик двух генералов прокормил";

13) М.М. Зощенко. Сатирические рассказы (по выбору учителя);

14) В.А. Жуковский. Баллады;

15) В. Набоков. "Рождество";

16) В. Тендряков. "Хлеб для собаки";

17) Д. Толкиен. "Хоббит, или Туда и Обратно".

17. 8-сыныпқа арналған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

әдеби бағыттағы романтизм және реализм, тарихи бейне (персонаж), трагедич, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян, өнер туындысын түсіну, ақпаратты сыни түсіну, ашық және жасырын (субтекст) ақпараттардың айырмашылығы, мәтіннен өз бетінше тауып мәнерлеп оқу,

туындының тақырыбын ащатын үзінділерді, дәйексөзді жатқа оқу, кешенді баға белгілеу жоспары, туындының мазмұнын немесе үзінділерін айтып беру, әртүрлі дәйектемелерді қолдану, проблемалық сұраққа негізделген жауап.

2) талдау және интерпретациялау:

жанрдың түрін (трагедия, комедия, поэма) және оның белгілерін анықтау. Туындының тақырыбы мені идеясын анықтау, мәселелер бойынша өз пікірін білдіру, туынды мәтінінен композиция элементтерін бөлу, қосылған эпизодтардың мағынасын түсіндір, олардың туынды сюжетіндегі дамуындағы атқаратын ролін мен мәселесін түсіндір, туынды кейіпкерлерінің сипаттамалары, олардың іс-әрекеттерін, ниеттерін, аты-жөнінің мағынасын, көркем бейненің жүйелі сараптамасын, хронотоп, туындының құрылысы және әртүрлі әдістері арқылы (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ментальды карталар, графиктер), авторлардың кейіпкерлерге деген көзқарастарын білдіру жолдары, көркемдеуіш құралдар, оның ішінде үнтаспа және түсі, ақындық синтаксис фигуралары (риторикалық фигуралар, антофесттер, парафрактар, инверсиялар, анафейлер, градация) әдебиет құрылғылар (символ, психологиялық параллелизм, өмірбаян), шығармашылық жұмыстарды жазу (әдеби кейіпкерге хат, сценарийлер), кейіпкерге деген көзқарас, оның әрекеттері, бейнелеу құралдарын пайдалану;

3) бағалау және салыстырмалы талдау:

шығарманы талқылауға қатысу, өз көзқарасын сақтау, бас кейіпкерлердің әрекеттерін бағалау, автордың ұстанымын бағалау, шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, әртүрлі өнер туындыларында бейнелерді жасаудың ерекше құралдарының тән ерекшеліктер, ұлттық ерекшеліктерін ескере отырып тақырып пен мәселе бойынша жақын орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру, тақырыптың ашылуының толықтығы мен тереңдігі туралы ауызша және жазбаша сөздерін (оның, сыныптастардың) тақырыпқа сәйкестігі тұрғысынан бағалау.

Дәйексөздің көңілге қонымдылығы, композициялық бірлік және нақты дәлдік.

18. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) С. Жунусов (мұғалімнің таңдауы бойынша) "Первый вагон" - әңгімелер жинағы,

А. Алексин "Фотография, на которой меня нет", "А тем временем где-то" (мұғалімнің таңдауы бойынша)

2) В. Распутин. "Уроки французского";

3) Ч. Айтматов. "Первый учитель", "Красное яблоко"

4) У. Шекспир. "Ромео и Джульетта";

5) А.С. Пушкин. "Капитанская дочка";

6) Лирика поэтов 19 века;

7) О.О. Сулейменов. "Последнее слово акына Смета";

8) Н.В. Гоголь. "Ревизор";

9) А.П. Чехов. Рассказы (по выбору учителя);

10) В. М. Шукшин. Рассказы (по выбору учителя);

11) М.Ю. Лермонтов. "Мцыри";

12) А. Грин. "Алые паруса";

13) Антуан де Сент-Экзюпери. "Маленький принц";

14) М. Цветаева. Лирика;

15) А. Ахматова. "У самого моря".

19. 9-сыныпқа арналған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

шығармадан жанр, сонет, роман, қасиетті әңгіме, лирикалық дигрессия, типология, психология, ішкі монолог, оксиморон, хронотоп, градация, парцелляция,, афоризм, өнер туындысын түсіну, ақпаратты сыни түсіну, естігені мен оқығанына байналысты ой - қатынасы, туындының проблемасына байланысты үзінділерді, дәйексөзді мәтіннен өз бетінше тауып мәнерлеп оқу, жатқа оқу, тезистік жоспар, туындының мазмұнын айту, әртүрлі әдістерді қолдана отырып, сюжетті әзірлеудің шығармашылық ойлануымен, проблемалық мәселе бойынша толық негізделген жауаптармен сөйлеуге деген көзқарастың көрінісі;

2) талдау және интерпретация:

жанр мен оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, қасиетті әңгіме) туындының тақырыбы мен идеясы, өзіндік ұстанымында олардың өзектілігі мен айқындығы туралы пікірін білдіру, туынды мәтінінен композиция элементтерін бөлу, туынды сюжетіндегі олардың атқаратын ролін түсіндіру, драмалық және прозалық туындыдағы басты кейіпкерлердің сипаттама беру үшін эпизодтарға талдау жасау, маңызды болып табылатын жоспарды және мәтіннен алынған дәйексөздерді пайдалану арқылы кейіпкерге сипаттама беру. негізгі және қосымша кейіпкерлерге авторлық көзқарасты анықтау,Уақыт пен көркем өнер кеңістігіне талдау жасау және өзінің көзқарасын сурет, сызба, кластер арқылы көрсету. Көркемдегіш құралдар мен ақындық тұлғалар синтаксис қайраткерлері (эпитет, салыстыру, метафора, риторикалық сұрақтар , апелляциялық, антитеза, мазмұндау,перифраза, арнау перифразы, ассонанс, аллегории , инверсии, анафора, градация, парцелляция), шығармашылық жұмыстар (мифтер, әңгімелер, шағын шығарма әдеби тақырыптар бойынша, салыстырмалы сипаттамалар) түсініп оқығанын айта білу, тілдің көркемдегіш құралдарын пайдалану;

3) бағалау және салыстырмалы талдау:

туындыны талдауға қатысу, өз көзқарасын сақтау, әр түрлі пікірде өз ұстанымын түсіндіру, шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, әртүрлі өнер туындыларында бейнелерді жасаудың ерекше құралдарының тән ерекшеліктер, ұлттық ерекшеліктерін ескере отырып тақырып пен мәселе бойынша жақын орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру, авторлық көзқарасты анықта,

мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша жауап арқылы (оның, сыныптастардың) тақырыпты ашудағы сөздерінің тереңдігі мен толықтығы тұрғысынанн бағалау, композициялық және стилистикалық бірлік, нақты дәлдік.

20. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) У. Шекспир. Сонеты;

2) П.Н. Васильев. "И имя твоҰ…" басқада өлеңдер;

3) А.С. Пушкин. Лирика, "Цыганы";

4) И.С. Тургенев. "Ася";

5) А.И. Куприн. "Олеся";

6) Н.В. Гоголь. "Шинель";

7) Ф.М. Достоевский. "Бедные люди";

8) Л.Н. Толстой. "После бала";

9) А.И. Куприн. "Гранатовый браслет";

10) А.С. Грибоедов. "Горе от ума";

11) Н.В. Гоголь. "Мертвые души";

12) А.С. Пушкин. "Пиковая дама";

13) А.П. Чехов. "Ионыч", "Человек в футляре" (мұғалімнің таңдауы бойынша);

14) Н.С. Лесков. "Жемчужное ожерелье".

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

21. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, әріппен берілген белгі дағдыны (түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстыру), әріппен қоса берілетін сандар бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны .

22. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) түсіну және жауап беру:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	5.1.1.1 Терминдерді түсіну: Көркем шығарма, фольклорь. батырлар эпосы, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем	6. 1.1.1 Терминдерді түсіну: Көркем әлем, миф, мифтік батыр, мифологияық. образ, әңгіме, Повесть, Песьа- ертегі, афиша, ремарка	7.1.1.1 Терминдерді түсіну: Нақыл сөздер, баллада, мысал, әдебиеттік бағыт, классицизм, әжуа, қия-ғажайыптық әңгіме, комедия,	8.1.1.1 Терминдерді түсіну: әдеби үрдістер ретінде романтизм мен реализм, тарихи	9.1.1.1 Терминдерді түсіну: Жанр, Сонет, романс, Рождество тарихы,

1 . Терминдерді түсіну	әдебиеттегі уақыт және кеңістік, шиеленіс, батыр, баяндаушы, жыршы, әңгіме айтушы, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория. параллелизм.	.,портрет, пейзаж, метафра, еліктеу, риторикаық фигуралар, антитеза, перифраз, эпос, лирика, шығамадан туындаған драма	фантастика, сатира, юмор, сарказма, ирония, көркемдік деталь, лирикалық кейіпкер, ритм мен рифма, альитация, асононизация, аллегория, инверсия , анапора	сурет (сипаты), трагедия, комедия, өлең, сипаты, психологиялық параллелизм, афоризмдер, эпиграфы, прототип, автобиографизм	ауытқуға, типтендіру, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, афоризмдер градация, парфилляция
2. Көркем шығарманы түсіну	5.1.2.1 өнер туындысы туралы жалпы түсінікке ие болу, тақырыпты түсіну	6.1.2.1 Көркем шығама тураы жалпы түсінік болу, негізгі және қосымша ақпаратты түсіну	7.1 2.1 белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда егжей-тегжейлі өнер жұмысын, түсіну	8.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын (субтекст) ақпаратпен бөліседі	9.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну ; тыңдаған немесе оқылған нәрсеге деген көзқарасын білдіру
3. Жатқа оқу және дәйексөз келтіру	5.1. 3.1 шағын көлемдегі (поэтикалық, прозалық) мәтіндердің үзінді үзінділерін жатқа оқу,	6.1.3.1 мәтіндерді мәнерлеп жатқа оқу, түрде аудару (поэтикалық, прозалық, драмалық)	7.1.3.1 дербес мәтінді табу және анық лирикалық сипаты және / немесе кескіннің тән байланысты тырнақшалар, өнім фрагменттері жатқа таңба	8.1.3.1 Жұмыс тақырыбын көрсететін дәйексөзді мәтіннен өз бетімен тауып мәнерлеп жақа оқу.	9.1.3.1 жұмыс мәселелеріне байланысты дәйексөзді мәтіннен өздігінен тауып , мәнерлеп жақа оқу.
4. Жоспар құру	5.1.4.1 Оңай жоспар құрыңыз	6.1.4.1 Дәйексөзді жай жоспар құру	7.1.4.1 Қиын жоспар құрыңыз	8.1.4.1 Дәйексөзді қиын жоспар құрыңыз	9.1.4.1 Тезистік жоспар құрыңыз
5. Айтып беру	5. 1.5.1 Шығарма немесе үзіндінің мазмұнын қысқаша баяндау	6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өзінің пікірін білдіретін кішкентай эпикалық немесе драмалық формадағы жұмыстың мазмұнын қысқаша	7.1. 5.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың мазмұнын немесе үзіндісін қысқаша (қысқаша, егжей-тегжей, іріктеп)	8. 1.5.1 әртүрлі тәсілдермен дәйексөзді қолданып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта жасаңыз	9.1.5.1 әртүрлі тәсілдерді қолданып, сюжетті дамытуды шығармашылық түрде қайта қарастырып,

		баяндау (қысқаша, егжей-тегжей, іріктеп)			жұмыс мазмұнын қайта жасаңыз
6 . Сұрақтарға жауап беру	5.1.6.1 сұраққа қысқа және толық жауап беріңіз	6.1.6.1 егжей-тегжейлі жауап сұрақ беру	7.1.6.1 проблемалық сұраққа негізделген жауап беру	8.1.6.1 Дәйексөзді пайдалана отырып проблемалық мәселеге дәлелді жауап беру	9.1.6.1 Мәселелік сұраққа толық, дәлелге негізделген жауап беріңіз

2) мәтінді талдау және интерпретациялау:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жанр	5.2. 1.1 мұғалімнің қолдауымен жанр мен оның белгілерін (эпикалық, ертегі, әдеби кейіп) анықтау	6.2. 1.1жанр мен оның белгілерін анықтау (әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі)	7.2.1.1 жанр мен оның белгілерін (аңыз, баллада, көрнекті, аңыз, комедия, лирикалық поэма, қиял, фантастикалық әңгіме) анықтаңыз	8.2.1.1жанр мен оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, өлең)	9.2. 1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, қасиетті әңгіме)
2 Тақырып пен идея	5.2.2.1 мұғалімнің қолдауымен жұмыстың негізгі идеясын анықтау	6.2.2.1 оның құрылымдық элементтеріне сүйене отырып, жұмыстың негізгі идеясын анықтайды	7.2.2.1 кейіпкерлердің әрекеттері туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтайды	8.2.2.1 жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтап, проблемалар бойынша өз пікірін білдірді	9.2.2.1 жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтайды, олардың өзектілігі туралы пікірін білдіріп, өз позицияларын талқылайды
3 . Композиция	5. 2.3.1 мұғалімнің қолдауымен композицияның жұмыс элементтерінің мәтініне бөліп беру.	2.3.1 композицияның жұмыс элементтерінің мәтінін ажырата білу, жұмыстың сюжесінде олардың рөлін түсіндіру	7.2. 3.1 композицияның жұмыс элементтерінің мәтінін ажырату, эпиграфтың рөлін және оның мәнін түсіндіру	8.2. 3.1 шығарма эпизодтарының мәнін түсіндіруге, мәтіннің құрамындағы элементтерді таңдау	9. 2.3.1 композицияның жұмыс элементтерінің мәтінін ажырата білу, композиция түрлерін ажырату, лирикалық доғарды түсіндіру
	5.2. 4.1 мұғалімнің қолдауымен басты кейіпкерлерді	6.2. 4.1 негізгі кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды, драмалық және	7.2. 4.1 негізгі және кішігірім кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды,	8.2. 4.1 шығармалар эпизодтарын талдайды, оларды проблемалармен	9.2. 4.1 қақтығысты айқындау үшін маңызды эпизодтарды

4 . Эпизодтар сараптамасы	сипаттау үшін маңызды эпизодтарды талдау	прозалық шығармалар эпизодтарын талдау	драмалық және лирикалық шығармалардағы эпизодтарға талдау жасау	байланыстырады және сюжетті дамытудағы рөлін түсіндіреді	талдау, басқа эпизодтармен байланысты түсіндіру
5 . Батырға мінедеме	5. 2.3.1 мұғалімнің қолдауымен композицияның жұмыс элементтерінің мәтініне бөліп беру.	6.2.3.1 композицияның жұмыс элементтерінің мәтінін ажырата білу, жұмыстың сюжесінде олардың рөлін түсіндіру	7.2. 3.1 композицияның жұмыс элементтерінің мәтінін ажырату, эпиграфтың рөлін және оның мәнін түсіндіру	8.2. 3.1 шығарма эпизодтарының мәнін түсіндіруге, мәтіннің құрамындағы элементтерді таңдау	9.2.3.1 композицияның жұмыс элементтерінің мәтінін ажырата білу, композиция түрлерін ажырату, лирикалық доғарды түсіндіру
6 . Көрнекіліктің әртүрлі нысандарындағы шығармашылық әлемі	5.2. 6.1. көркем кеңістікті талдап, суреттерде, диаграммаларда, кластерлерде және т.б.	6.2. 6.1. көркем кеңістікпен уақытты талдайды және суреттерде, диаграммаларда, кластерлерде және т.б.	7. 2.6.1 сюжетті және композицияны, көркемдік суреттерді талдайды және кестелеріңізді, диаграммаларды, кластерлерді, презентацияларды көрсете аласыз	8.2. 6.1. суреттердің жүйесін, хронотопты, жұмыс құрылымын талдайды және ақпараттың әртүрлі әдістерінің көмегімен диаграммаларды (диаграммаларды, кестелерді, интеллектуалдық карталарды, ақыл-ой карталарын, формулаларды, диаграммаларды)	9.2. 6.1. көркем әлемдік жұмыс істейді талдау, әр түрлі әдістер арқылы олардың өкілдігін өңдеу ұюы деректер (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, формулалар, диаграммалар)
7 . Авторлық көзқарас	5.2.7.1 мұғалімнің қолдауымен автордың басты кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтайды	6.2. 7.1. автордың негізгі және қайталама кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтайды	7.2. 7.1. Автордың негізгі және қайталама кейіпкерлеріне деген көзқарасын анықтау, оның позициясын талқыға салу	8.2. 7.1. Батырларға қатысты авторлық көзқарастарды білдіру жолдарын анықтау	9.2.7.1 Автордың кейіпкерлерге және ұсынылған оқиғаларға деген көзқарастарын білдіру жолдарын анықтау
				8. 2.8.1 кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия	9.2.8.1 Суреттерді құру құралдары

8. Әдеби қабылдау және көрнекі құралдар	5.2. 8.1 мұғалімдер қолдауымен әдеби мәтін (гипербола, сын, салыстыру, аллегория параллелизм) графикалық құралдарды талдау	6.2. 8.1 көрнекі құралдар (метафора, дербестендіру) және ақындық Синтаксис қайраткерлері талдау (риторикалық сұрақтар)	7. 2.8. 1 поэзия өнері мәтін (аллитерация ассонанс, аллегории инверсия), негізгі әдістері күлкілі (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм) көрнекі құралдар мен синтаксис бөліктерін талдау	синтаксисіне, соның ішінде әдістері авторлық сипаттамалары таңбаларды талдау, графикалық құралдар (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм, автобиографизм)	мен әдістерін талдау графикалық құралдар және поэзия синтаксис (сын есім, салыстыру метафора еліктеу риторикалық фигуралар, антитеза, аллитерация, ассонанс, аллегории, инверсиялар, анафоры, градация, парцелляция)
9 . Шығармашылық хат	5. 2.9. 1 шығармашылық жұмыстар (ертегілер, әңгімелер, негізгі сөздер әдеби тақырыптар бойынша шағын эссе, иллюстрациялар) жазу	6.2. 9.1 көрнекі құралдар тілін пайдалана отырып, олардың оқып түсіну білдіріп, шығармашылық жұмыстарын (мифтер, әңгімелер, мини-эссе, әдеби тақырыптар бойынша, салыстырмалы сипаттамалары) жазу	7. 2.9.1 көрнекі құралдар тілін пайдалана отырып, оқып өз көзқарасын білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарын (эссе , астарлы әңгімелерді, шолу , есеп, әдеби кейіпкер сұхбат) жазу	8. 2.9. 1 батырлық арақатынасы білдіріп, шығармашылық жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу, оның іс-әрекеттері, көрнекі құралдарды пайдалану арқылы	9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптар бойынша эссе жазу, шолулар (жұмыстарды орындауға және / немесе жұмыстарды киноға бейімдеуге)

3) бағалау және салыстырмалы талдау:

Білім алушылар білуге тиісті:					
Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып
1 . Өнер туындысын бағалау	5.3. 1.1 жұмысты талқылауға қатысу, өз ойларын және сезімін білдіру	6. 3. 1.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы пікірін білдіретін жұмысты талқылауға қатысады.	7.3.1.1. негізгі кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалауға жұмысты талқылауға қатысады	8.3.1.1 жұмыстарды талқылауға, олардың көзқарасын қорғауға, мінез-құлқына, қаһармандардың іс-әрекеттеріне баға беруге, автордың	9.3. 1.1 Жұмысты талқылауға қатысуға, әр түрлі пікірлерді ескере отырып, өз ұстанымын түсіндіріп,

				ұстанымына қатысады	жұмыстың өзектілігін бағалау
2. Көркемөнер туындыларын өнердің басқа түрлерімен салыстыру	5.3.2.1 Өнердің жұмысын басқа өнер формаларымен салыстыра отырып, мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіріңіз	6.3.2.1 өнер туындысын басқа өнер формаларының жұмыстарымен салыстыру, мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіру (салыстырмалы сипаттамалар жоспары)	7.3.2.1 өнер туындыларының бейнелеу құралдарының ұқсастығы мен айырмашылығын сипаттайтын басқа өнер формаларының туындыларымен салыстыру	8.3.2.1 өнер туындыларының өнердің әртүрлі түрлеріндегі бейнелерді құрудың ерекше құралдарын сипаттайтын басқа да өнер формаларының жұмыстарымен салыстырыңыз	9.3.2.1 өнер туындыларының бейнесін жасау құралдарының ұқсастығы мен айырмашылығын сипаттайтын, жеке авторлардың әдістемелерін ерекшелейтін басқа өнер формаларының шығармаларымен салыстырыңыз.
3. Әдебиеттерді салыстыру	5. 3.3.1 орыс, Орыс және әлем әдебиетінің еңбектерін (немесе үзінділерін) мұғалімнің қолдауымен салыстыруға болады	6. 3.3.1 орыс, Орыс және әлем әдебиетінің еңбектерін (немесе үзінділерін) салыстырып, тақырыптар мен проблемалармен тығыз байланыстыру	7. 3.3.1 орыс, Орыс және әлем әдебиетінің еңбектерін (немесе үзінділерінің) тақырыптарын / проблемаларын / жанрларын салыстыру	8. 3. 3.1 орыс, Орыс және әлемдік әдебиеттер-дің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстыруға, проблема / жанр, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып	9. 3. 3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, пәндік / проблемалық / жанрдағы орыс, Орыс және әлем әдебиеттерінің жұмыстарын (немесе үзінділерін) салыстыруға; авторлардың жағдайын түсіндіру
4. Сөздерді бағалау	5.3.4.1 тақырыпқа сәйкестікте ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өздерінің, сыныптастарымен және басқалармен) бағалау	6.3.4.1 ауызша және жазбаша мәлімдемелерді бағалау (олардың жеке, бір класс сников және басқалар) тақырыбын жариялаудың толықтығы, дәйексөздің өзектілігі туралы	7.3. 4.1 ауызша және жазбаша мәлімдемелерді бағалау (олардың жеке, бір класс сников және басқалар) тақырыбын жариялаудың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөздің өзектілігі, композициялық бірлік	8.3..4.1 тақырыптың ашылуының толықтығы мен тереңдігіне, композициялық бірлікті және нақты дәлдікке қатысты ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өздерінің, сыныптастарымен және басқалармен) бағалау	9.3.4. 1 тақырыптың ашылуының толықтығы мен тереңдігі, композициялық және стилистикалық бірлік, нақты дәлдікке қатысты ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өздерінің, сыныптастарымен және басқалармен) бағалау

23. Бұл оқу бағдарламасы жаңартылған мазмұндағы негізгі орта білім деңгейінің 5-9 сыныптары үшін "Орыс әдебиеті" пәні бойынша типтік оқу жоспарының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

24. Тоқсан бойынша кварталдар бойынша бөлімдер мен секциялар бойынша бөлу оқытушының қалауы бойынша өзгереді.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

5-сынып:

Тақырыптар/	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1 тоқсан			
Батырлық эпос	1. Қиссалар. Илье Муромце туралы 2. А.С. Пушкин. "Песнь о вещем Олеге" 3. М.Ю. Лермонтов. "Бородино" 4. М. Шаханов. "Отрарская поэма о побеждҰнном победителе, или ПросчҰт Чингисхана"	Түсіну және жауап беру мәселелері	5.1.1.1 Терминдерді түсіну: Көркем шығарма, фольклорь. батырлар эпосы, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем әдебиеттегі уақыт және кеңістік, шиеленіс, батыр, баяндаушы, жыршы, әңгіме айтушы, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория. параллелизм 5.1.2.1 өнер туындысын жалпы түсіну, тақырыпты түсіну; 5.1.3.1 шағын көлемдегі мәтіндерден үзінділерді (поэтикалық, прозалық) үзінділермен оқып шығыңыз; 1.4.1 қарапайым жоспарды жасау; 5.1.6.1 Сұраққа қысқа және толық жауап беріңіз
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 мұғалімнің қолдауымен жанр мен оның белгілерін (эпикалық, ертегі, әдеби кейіпкер) анықтау; 5.2.2.1 мұғалімнің қолдауымен жұмыстың негізгі идеясын анықтау; 5.2.5.1 кейіпкерлерді мұғалімнің қолдауымен сипаттау; 5.2.8.1 Мұғалімнің көмегімен графикалық құралдарды көркем мәтінде (гипербола, эпитеттер, салыстыру, аллегориялар, параллелизм) талдау

		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.1.1 өздерінің ойларын және сезімдерін білдіретін жұмыстарды талқылауға қатысады
2 тоқсан			
Әдеби поэтикалық ертегі	1. В.А. Жуковский. "Сказка о царе Берендее" 2. А.С. Пушкин. " Сказка о мертвой царевне и семи богатырях" 3. К.Д. Бальмонт. " Фейные сказки"	Түсіну және жауап беру мәселелері	5.1.2.1 өнер туындысы туралы жалпы түсіну, тақырыпты түсіну; 5.1.3.1 шағын көлемдегі мәтіндерден үзінділерді (поэтикалық, прозалық) үзінділермен оқып шығыңыз ; 5.1.5.1 жұмыс мазмұнын немесе өтпелі кезеңді қысқа мерзімде қайта тағайындаңыз
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 мұғалімнің қолдауымен жанр мен оның ерекшеліктерін анықтау (эпикалық, ертегі, әдеби кейіп) ; 5.2.2.1 мұғалімнің қолдауымен жұмыстың негізгі идеясын анықтау; 5.2.3.1 мұғалімнің қолдауымен шығарма мәтініндегі композиция элементтерін бөліп көрсету ; 5.2.4.1 Негізгі кейіпкерлерді сипаттау үшін мұғалімнің қолдауымен маңызды эпизодтарды талдау ; 5.2.5.1 кейіпкерлерді мұғалімнің қолдауымен сипаттау ; 5.2.9.1 Шығармашылық жұмыстарды жазу (әңгімелер, әңгімелер, әңгімелер бойынша әдеби тақырып бойынша әңгімелер, әңгімелер, суреттер)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.3.1 орыс, қазақ және әлем әдебиетінің еңбектерін (немесе үзінділерін) мұғалімнің қолдауымен пән бойынша жақынырақ салыстыру
3 тоқсан			
Әдеби прозалық ертегі	1. Г.Х. Андерсен. " Снежная королева" 2. О. Уайльд. " Соловей и роза" 3. К.Г. Паустовский. "Теплый хлеб" 4. Г.В. Черноголовина. " Сказка об одном зҰрнышке"	Түсіну және жауап беру мәселелері	5.1.1.1 терминдер: фантастика, фольклор, батырлық эпос, эпика, ертегі, әдеби ертегі, сюжеті, композициясы, шығармашылық уақыты мен кеңістігі, қақтығысы, батыры, әңгімелесуші, баяндаушы, гипербола, эпитет, салыстыру, аллегория, параллелизм; 5.1.3.1 шағын көлемдегі мәтіндерден үзінділерді (поэтикалық, прозалық) үзінділермен оқып шығыңыз ; 5.1.6.1 Сұраққа қысқа және толық жауап беру
		Анализ және интерпретация	5.2.2.1 мұғалімнің қолдауымен жұмыстың негізгі идеясын анықтау; 5.2.4.1 Негізгі кейіпкерлерді сипаттау үшін мұғалімнің қолдауымен маңызды эпизодтарды талдау ; 5.2.5.1 кейіпкерлерді мұғалімнің қолдауымен сипаттау ; 5.2.6.1 сурет кеңістігін талдайды және сызбалардағы, диаграммалардағы, кластерлерде оның ұсынылуын қалыптастырады; 5.2.7.1 Мұғалімнің қолдауымен автордың

			протагонистерге қатынасын анықтаңыз; 5.2.8.1 Мұғалімнің көмегімен графикалық құралдарды көркем мәтінде (гипербола, эпитеттер, салыстыру, аллегориялар, параллелизм) талдау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.2.1 өнер туындысын басқа өнер туындыларымен салыстыру, мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіру
4 тоқсан			
Әдеби шығармалардағы фольклорлық элементтер	1. А.С. Пушкин. "Руслан и Людмила" 2. М.М. Пришвин. "Кладовая солнца"	Түсіну және жауап беру мәселелері	5.1.2.1 өнер туындысының жалпы идеясы бар, тақырыпты түсінеді; 5.1.3.1 шағын көлемдегі мәтіндерден үзінділерді (поэтикалық, прозалық) үзінділермен оқып шығыңыз; 5.1.4.1 Жай жоспар жасаңыз
		Анализ және интерпретация	5.2.3.1 мұғалімнің қолдауымен шығарма мәтініндегі композиция элементтерін бөліп көрсету; 5.2.4.1 Негізгі кейіпкерлерді сипаттау үшін мұғалімнің қолдауымен маңызды эпизодтарды талдау; 5.2.5.1 кейіпкерлерді мұғалімнің қолдауымен сипаттау; 5.2.6.1 сурет кеңістігін талдайды және сызбалардағы, диаграммалардағы, кластерлерде оның ұсынылуын қалыптастырады; 5.27.1 Мұғалімнің қолдауымен автордың протагонистерге қатынасын анықтаңыз; 5.2.8.1 Мұғалімнің көмегімен графикалық құралдарды көркем мәтінде (гипербола, эпитеттер, салыстыру, аллегориялар, параллелизм) талдау; 5.2.9.1 Шығармашылық жұмыстарды жазу (әңгімелер, әңгімелер, әңгімелер бойынша әдеби тақырып бойынша әңгімелер, әңгімелер, суреттер)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.4.1 Тақырып бойынша өзектілік тұрғысынан ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (олардың, сыныптастардың және басқалардың) бағалау

2) 6 сынып:

Тақырыптар	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1 тоқсан			
	1. Мифы Древней Греции (о Прометее, Геракле, Икаре, Актеоне)		6.1.1.1 понимать термины: художественный мир, миф, мифический герой, мифологический образ, рассказ, повесть, пьеса-сказка, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, олицетворение, риторические фигуры, антитеза, перифраз; эпос, лирика, драма как роды литературы; 6.1.2.1 иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию;

Мифы народов мира	2. Е.В. Курдаков. "Псы Актеона" 3. Славянская мифология (миф о Солнце, мифы о представителях низшей мифологии) 4. Тюркская мифология (миф о создании мира) 5. Библейская мифология (о Вавилонской башне, царе Соломоне)	Түсіну және жауап беру мәселелері	6.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты текстов (поэтических, прозаических, драматических); 6.1.5.1 пересказывать (кратко, подробно) содержание произведения небольшой эпической или драматической формы, выражая своЎ мнение о героях и событиях
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 определять жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка); 6.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять их роль в сюжете произведения; 6.2.5.1 характеризовать героев, используя план и цитаты из текста; 6.2.9.1 писать творческие работы (мифы, рассказы, мини-сочинения на литературные темы, сравнительные характеристики), выражая свое понимание прочитанного, используя изобразительные средства языка
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев
2 тоқсан			
Әдебиеттегі Рождества в тақырыбы	1. Б.Л. Пастернак. "Рождественская звезда" Н.В. Гоголь. "Ночь перед Рождеством" А. Гофман "Щелкунчик и Мышиный король"	Түсіну және жауап беру мәселелері	6.1.1.1 терминдер: көркем әлем, миф, мифтік сипаттағы, мифологиялық кескін, әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі, пьеса, ескерту, портрет, ландшафт, метафора, жеке қасиет, риторикалық фигуралар, антитез, периферия; эпикалық, лирикалық поэзия, драма әдебиет түрі; 6.1.3.1 Мәтіннің үзінді фрагменттерін оқыңыз (поэтикалық, проза, драмалық); 6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өзінің пікірін білдіретін шағын эпикалық немесе драмалық формадағы жұмыстың мазмұнын қысқаша (қысқаша, егжей-тегжейлі); 6.1.6.1 сұраққа толық жауап беріңіз
		Анализ және интерпретация	6.2.2.1 жұмыстың негізгі идеясын оның құрылымдық элементтеріне сүйену; 6.2.3.1 жұмыстың мәтінінде құрамның элементтерін бөліп көрсетіп, олардың жұмыс жоспарындағы рөлін түсіндіру; 6.2.4.1 негізгі кейіпкерлерді сипаттайтын маңызды драмалық және прозалық шығармалар эпизодтарын талдау; 6.2.5.1 мәтіннен жоспар мен тырнақшаларды пайдалана отырып таңбаларды сипаттау; 6.2.7.1 автордың негізгі және кішігірім кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.3.1 өздерінің субъектілері мен проблемалары бойынша ұқсас ресей, қазақ және әлем әдебиеттерінің жұмыстарын (немесе үзінділерін) салыстыруға

3 тоқсан			
Адамды моральдық таңдау	1. И.С. Тургенев. "Муму" 2. Л.Н. Толстой. "Кавказский пленник" 3. В.С. Высоцкий. "Песня о друге" 4. В.П. Астафьев "Конь с розовой гривой"	Түсіну және жауап беру мәселелері	6.1.4.1 Жай жоспарын жасау
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі); 6.2.2.1 жұмыстың негізгі идеясын оның құрылымдық элементтеріне сүйену; 6.2.4.1 негізгі кейіпкерлерді сипаттайтын маңызды драмалық және прозалық шығармалар эпизодтарын талдау; 6.2.5.1 мәтіннен жоспарды және тырнақшаларды пайдалана отырып таңбаларды сипаттау; 6.2.6.1 сурет кеңістігін және уақытты талдап, презентацияңызды сызбаларға, диаграммаларға, кластерлерге шығарыңыз; 6.2.7.1 негізгі және қосалқы кейіпкерлерге автордың көзқарасын анықтау; 6.2.8.1 графикалық құралдарды (метафоралар, сипаттамалар) және поэтикалық синтаксис фигураларын талдау (риторикалық сұрақтар, мекенжайлар, леп белгісі, антитездер, парафразы); 6.2.9.1 Шығармашылық жұмыстарды жазу (мифтер, әңгімелер, әдеби тақырыптар бойынша мини-композициялар, салыстырмалы сипаттамалар), оқылған нәрселер туралы түсінік беру, тілдің көрнекі құралдарын пайдалану
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.2.1 өнердің жұмысын басқа өнер туындыларымен салыстыру, мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіру (салыстырмалы сипаттамалар жоспары)
4 тоқсан			
Әдеби шығармалардағы фантастикалық және мифологиялық элементтер	1. А.Н. Островский. "Снегурочка" 2. И.С. Тургенев "Бежин луг" 3. М.Ю. Лермонтов. "Русалка"	Түсіну және жауап беру мәселелері	6.1.1.1 терминдер: көркем әлем, миф, мифтік сипаттағы, мифологиялық кескін, әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі, пьеса, ескерту, портрет, ландшафт, метафора, жеке қасиет, риторикалық фигуралар, антитез, периферия; эпикалық, лирикалық, драма; 6.1.2.1 өнер туындысын жалпы түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты түсіну; 6.1.3.1 Мәтіннің үзінді фрагменттерін оқыңыз (поэтикалық, проза, драмалық); 6.1.4.1 қарапайым тырнақша жоспарын жасау; 6.1.6.1 егжей-тегжейлі жауап беру
		Анализ және интерпретация	6.2.5.1 мәтіннен жоспар мен тырнақшаларды пайдалана отырып таңбаларды сипаттау; 6.2.6.1 көркем кеңістік пен уақытты талдау, суреттерде, диаграммаларда, кластерлерде өздерінің өкілдерін көрсету; 6.2.8.1 графикалық құралдарды (метафоралар, сипаттамалар) және поэтикалық синтаксис фигураларын талдау (риторикалық сұрақтар, мекен-жайлар, леп белгісі, антитездер, парафрактар)

		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.4.4.1 тақырыптың ашылуының толықтығы, дәйексөздің өзектілігі тұрғысынан ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өздерінің, сыныптастарымен және басқалармен) бағалау

3) 7 сынып:

Тақырыптар/	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1 тоқсан			
Әдебиеттегі нақыл сөздер мен аңыздар	1. Притча о блудном сыне, легенда об Арионе 2. А.С. Пушкин "Арион", "Анчар" 3. А.С. Пушкин. "Станционный смотритель" 4. К.Г. Паустовский "Телеграмма"	Түсіну және жауап беру мәселелері	7.1.1.1 терминдерді түсіну: Нақыл сөздер, аңыздар, балладалар, ертегі, әдеби қозғалысы, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, көркем деталь, лирикалық кейіпкер, ырғағы, рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анапора; 7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда егжей-тегжейлі көркем туынды, түсіну; 7.1.3.1 дербес мәтінді табу мен тікелей лирикалық сипаты және / немесе сипаттағы имиджін тән байланысты тырнақшалар, өнім фрагменттері жатқа; 7.1.4.1 кешенді жоспарды құрастырады; 7.1.6.1 проблемалық сұраққа негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	7.2.2.1 кейіпкерлердің іс-әрекеттері туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау; 7.2.3.1 композицияның элементтерін жұмыстың мәтініне аудару, эпиграфтың рөлін және оның мәнін түсіндіру; 7.2.4.1 басты және қайталама кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды, драмалық және лирикалық шығармалар эпизодтарына талдау жасау; 7.2.5.1 мәтіннің егжей-тегжейлері мен цитаталарына негізделген жұмыстың кейіпкерлерін сипаттайды
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.4.1.1. Кейіпкерлер мен оқиғалар туралы пікірін білдіретін жұмыстарды талқылауға қатысады
2 тоқсан			
Адам және табиғат	1. Өлеңдер А.С. Пушкина, С.А. Есенина, А.А. Фета 2. У. Блейк. "Тигр" 3. О.О.	Түсіну және жауап беру мәселелері	7.1.3.1 Мәтінді өз бетімен табу және лирикалық кейіпкерді сипаттауға және / немесе кейіпкердің имиджіне қатысты туындылар, үзінділерді мұқият оқып шығу
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 Жанр мен оның ерекшеліктерін анықтау (аңыз, баллада, көрнекті, аңыз, комедия, лирикалық поэма, қиял, фантастикалық оқиға); 7.2.2.1 кейіпкерлердің іс-әрекеттері туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау; 7.2.3.1 композицияның элементтерін жұмыстың мәтініне аудару, эпиграфтың рөлін және оның мәнін түсіндіру; 7.2.5.1 мәтіннің егжей-тегжейлері мен цитаталарына негізделген жұмыстың кейіпкерлерін сипаттау; 7.2.6.1 сюжетті және композицияны, көркемдік

	Сулейменов. "Волчата" 4. Р. Бредбери. "Зеленое утро" 5. А. Новоселов. "Санькин марал"		суреттерді талдайды және оларды кестелерде, диаграммаларда, кластерлерде, презентацияларда көрсете алады; 7.2.8.1 поэзия өнері мәтін (аллитерация assonances, аллегории инверсия анафора), негізгі әдістері күлкілі (сатира, әзіл-оспақ, гротеск, ирония, сарказм) Синтаксис көзбен құралдары мен бөліктерін талдау; 7.2.9.1 Шығармашылық жұмыстарды жазу (эссе, әңгіме, шолу, репортаж, әдеби кейіпкермен әңгімелесу)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.3.3.1 орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттердің тақырыптары / проблемалары / жанрлары бойынша ұқсас жұмыстардың (немесе үзінділерінің) салыстырулары
3 тоқсан			
Әдебиеттегі сатира мен әзіл	1. И.А. Крылов. Басни 2. Д.И. Фонвизин. "Недоросль" 3. М.Е. Салтыков-Щедрин. "Сказка о том, как один мужик двух генералов прокормил" 4. М.М. Зощенко. Сатирические рассказы (по выбору учителя)	Түсіну және жауап беру мәселелері	7.1.1.1 терминдерді түсіну: Нақыл сөздер, аңыздар, балладалар, ертегі, әдеби қозғалысы, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, көркем деталь, лирикалық кейіпкер, ырғағы, рифма, аллитерация, assonance, аллегория, инверсия, анапора; 7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда егжей-тегжейлі көркем туынды, түсіну; 7.1.3.1 дербес мәтінді табу мен тікелей лирикалық сипаты және / немесе сипаттағы имиджін тән байланысты тырнақшалар, өнім фрагменттері жатқа; 7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың мазмұнын немесе үзіндісін қысқаша (қысқаша, егжей-тегжей, іріктеп); 7.1.6.1 проблемалық сұраққа негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	7.2.5.1 мәтіннің егжей-тегжейлері мен цитаталарына негізделген жұмыстың кейіпкерлерін сипаттау; 7.2.6.1 сюжетті және композицияны, көркемдік суреттерді талдайды және оларды кестелерде, диаграммаларда, кластерлерде, презентацияларда көрсету ; 7.2.7.1 автордың негізгі және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау, оның позициясын айқындау; 7.2.8.1 Көркемдік мәтіндегі (альитация, асонизация, аллегория, инверсия, анапора), күлкілі (сатира, юмор, гротеск, ирони, сарказм) негізгі әдістеріндегі көрнекі құралдар мен фигураларды талдау.
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.3.2.1 өнер туындысын бейнелеу құралдарының ұқсастығы мен айырмашылығын сипаттайтын басқа өнер туындыларымен салыстыру
4 тоқсан			
		Түсіну және жауап беру мәселелері	7.1.4.1 кешенді жоспарды құрастырады; 7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өз пікірлерін білдіретін жұмыстың немесе өтудің мазмұнын қысқаша (қысқаша, егжей-тегжейлі, селективті)
			7.2.1.1 Жанр мен оның ерекшеліктерін анықтау (аңыз, баллада, көрнекті, аңыз, комедия, лирикалық поэма, қиял, фантастикалық әңгіме);

Мораль, этика, құндылықтар	1. В.А. Жуковский . Баллады 2. В. Набоков. " Рождество" 3. В. Тендряков. " Хлеб для собаки" 4. Д. Толкиен. " Хоббит, или Туда и Обратно"	Анализ және интерпретация	7.2.3.1 композицияның элементтерін жұмыстың мәтініне аудару, эпиграфтың рөлін және оның мәнін түсіндіру; 7.2.4.1 басты және қайталама кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызы бар драмалық және лирикалық шығармалар эпизодтарына талдау жасау; 7.2.5.1 мәтіннің егжей-тегжейлері мен цитаталарына негізделген жұмыстың кейіпкерлерін сипаттау; 7.2.7.1 автордың негізгі және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау, оның позициясын айқындау; 7.2.9.1 Шығармашылық жұмыстарды жазу (эссе, әңгіме , шолу, репортаж, әдеби кейіпкермен әңгімелесу)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.4.4.1 ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өздерінің , сыныптастарымен және басқалармен) ашылу тереңдігі мен тереңдігі, дәйексөздің өзектілігі, композициялық бірлік

4) 8 сынып:

Тақырыптар /	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1 тоқсан			
Балалар мен ересектер	1. В. Распутин. " Уроки французского" 2. Ч. Айтматов. "Первый учитель", "Красное яблоко" 3. С. Жунусов. (по выбору учителя) " Первый вагон" - сборник рассказов 4. А. Алексин. " Фотография, на которой меня нет", "А тем временем где-то" (по выбору)	Түсіну және жауап беру мәселелері	8.1.1.1 Терминдерді түсіну: романтизм және реализм әдеби үрдістер, тарихи имидж (кейіпкер), трагедия, комедия, өлең, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян сияқты; 8.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын (субтекст) ақпаратпен бөлісу; 8.1.3.1 Мәтінді өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді, үзінділерді мұқият оқып білу; 8.1.4.1 кешенді сілтеме жасау жоспарын жасау; 8.1.5.1 әртүрлі дәйектемелерді қолданып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта белгілеу; 8.1.6.1 Баға ұсыныстарын пайдалана отырып, проблемалық мәселеге негізделген жауап беріңіз
		Анализ және интерпретация	8.2.2.1 жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау, проблемалар бойынша өз пікірін білдіру; 8.2.3.1 композицияның элементтерін жұмыстың мәтініне аудару, кірістірілген эпизодтың мағынасын түсіндіру; 8.2.5.1 жұмыстың кейіпкерлерін, олардың әрекеттерін, жүріс-тұрыс мотивтерін, атаулар мен тегі туралы мағынасын сипаттайды
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.4.1.1 Жұмысты талқылауға қатысу, оның көзқарасын қорғау, мінез-құлықты бағалау, кейіпкерлердің әрекеттері, автордың ұстанымы
2 тоқсан			
			8.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын (субтекст) ақпаратпен бөлісу;

Махаббат пен құрмет	1. У. Шекспир. " Ромео и Джульетта " 2. А.С. Пушкин. " Капитанская дочка " 3. Лирика поэтов 19 века 4. О.О. Сулейменов. " Последнее слово акына Смета"	Түсіну және жауап беру мәселелері	8.1.3.1 Мәтінді өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді, үзінділерді мұқият оқып шығу
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1; жанр және оның сипаттамалары (трагедия, комедия, өлең) анықтау 8.2.2.1; мәселелер бойынша өз пікірін білдіру, жұмыстың тақырыбын және идеясын анықтау 8.2.3.1 эпизодтар салыңыз мәтін композициясы түсіндіру жұмыс элементтерді бөлу; 8.2.6.1 Суреттерді жүйесі хронотоп, өнім құрылымын талдау және әр түрлі әдістерін ұюы деректер (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, поп-формулалар, диаграммалар), олардың өкілдігін ұйымдастырады; 8.2.7.1 автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау 8.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар; 8.2.9.1 көрнекі құралдарды пайдалана отырып, батырдың коэффициентін білдіріп, оның іс-әрекетін шығармашылық жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями других видов искусства, характеризуя специфические средства создания образов в разных видах искусства; 8.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/проблематике/жанру, учитывая особенности национальной культуры
3 тоқсан			
Сатира мен юмор	1. Н.В. Гоголь. " Ревизор" 2. А.П. Чехов. Рассказы (по выбору учителя) 3. В.М. Шукшин.	Түсіну және жауап беру мәселелері	8.1.1.1 Терминдерді түсіну: романтизм және реализм әдеби үрдістер, тарихи имидж (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян сияқты; 8.1.5.1 әртүрлі дәйектемелерді қолданып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта белгілеу; 8.1.6.1 Баға ұсыныстарын пайдалана отырып, проблемалық мәселеге негізделген жауап беріңіз
		Анализ және интерпретация	8.2.4.1 проблемалар мен сюжет рөлін өз байланысын түсіндіру үшін жұмыстарды эпизодтарын талдау; 8.2.5.1 сипаттаған таңбалар, олардың мінез-құлық, ниеттерін, атаулардың маңызы жұмыс; 8.2.6.1 Суреттерді жүйесі хронотоп, өнім құрылымы мен түрлі әдістермен ұюы деректерді өз өкілдігін ұйымдастыруға (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, формулалар, диаграммалар) талдау; 8.2.7.1 автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау;

	Рассказы (по выбору учителя)		кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау 8.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм, автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.3.2.1 өнер туындысын өнердің басқа түрлерімен салыстыра отырып, өнердің әртүрлі түрлеріндегі кескіндерді құрудың ерекше құралдарын сипаттайды; 8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, жанрдағы орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттердің еңбектерін (немесе үзінділерін) салыстыру;
4 четверть			
Армандар мен шындық	1. М.Ю. Лермонтов. "Мцыри" 2. А. Грин. "Алые паруса" 3. А. де Сент-Экзюпери. "Маленький принц" 4. М. Цветаева. Лирика 5. А. Ахматова. "У самого моря"	Түсіну және жауап беру мәселелері	8.1.3.1 Мәтінді өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді, үзінділерді мұқият оқып білу; 8.3.4.1 кешенді баға белгілеу жоспарын құрастырады
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1; жанр және оның сипаттамалары (трагедия, комедия, өлең) анықтау 8.2.4.1 проблемалар мен сюжет рөлін өз байланысын түсіндіру үшін жұмыстарды эпизодтарын талдау; 8.2.6.1 Суреттерді жүйесі хронотоп, өнім құрылымы мен түрлі әдістермен ұюы деректерді өз өкілдігін ұйымдастыруға (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, формулалар, диаграммалар) талдау; 8.2.7.1 автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау 8.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм, өмірбаян) қоса алғанда, графикалық құралдар; 8.2.9.1 көрнекі құралдарды пайдалана отырып, батырдың коэффициентін білдіріп, оның іс-әрекетін шығармашылық жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.4.1.1 Жұмысты талқылауға қатысу, олардың көзқарасын қорғау, мінез-құлқын бағалау, кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалау, автордың позициясы; 8.4.4.1 тақырыптың ашылуының толықтығы мен тереңдігі, композициялық бірлік және нақты дәлдікке қатысты ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (жеке, сыныптастар және т.б.) бағалау

5) 9 сынып:

Тақырыптар/	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1 тоқсан			

Махаббаттың қызығы	1. У. Шекспир. Сонеты 2. П.Н. Васильев. "И имя твоЎ..." и другие стихотворения 3. А.С. Пушкин. Лирика, " Цыганы" 4. И.С. Тургенев. " Ася" 5. А.И. Куприн. " Олеся"	Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.1.1 Терминдерді түсіну: романтизм және реализм әдеби бағыттар, тарихи имидж (кейіпкер), трагедия, комедия, өлең , символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян; 9.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын (субтекст) ақпаратпен бөлісу; 9.1.3.1 мәтіннен өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін тырнақшаларды, фрагменттерді мұқият оқып білу; 9.1.4.1 кешенді сілтеме жасау жоспарын жасау; 9.1.5.1 әртүрлі дәйектемелерді пайдаланып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта жазу; 9.1.6.1. Баға ұсыныстарын пайдалана отырып, проблемалық мәселеге негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	9.2.2.1. Жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау, мәселелер бойынша өз пікірін білдіру; 9.2.3.1 эпизодтар салыңыз мәтін композициясы түсіндіру жұмыс элементтерді бөлу; 9.2.5.1 сипаттаған таңбалар, олардың мінез-құлық, ниеттерін, атаулардың маңызы жұмыс; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау 9.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.4.1.1 Жұмысты талқылауға қатысу, олардың көзқарасын қорғау, мінез-құлықты бағалау, кейіпкерлердің әрекеттері, автордың ұстанымы
2 тоқсан			
Кішкентай адамның тақырыбы	1. Н.В. Гоголь. "Шинель" 2. Ф.М. Достоевский. " Бедные люди" 3. Л.Н. Толстой. " После бала". 4. А.И. Куприн. " Гранатовый браслет"	Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын (субтекст) ақпаратпен бөлісу; 9.1.3.1 мәтінде өздігінен табуға және жұмыстың тақырыбын бейнелейтін үзінділерді үзінділерге аудару
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 Жанр мен оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, өлең); 9.2.2.1. Жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау, мәселелер бойынша өз пікірін білдіру; 9.2.3.1 эпизодтар салыңыз мәтін композициясы түсіндіру жұмыс элементтерді бөлу; 9.2.6.1 Суреттерді жүйесі хронотоп, өнім құрылымын талдау және әр түрлі әдістерін ұюы деректер (диаграммалар , кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, поп-формулалар, диаграммалар), олардың өкілдігін ұйымдастырады; 9.2.7.1 авторлардың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау 9.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар; 9.2.9.1 көрнекі құралдарды пайдалана отырып, батырдың

			коэффициентін білдіріп, оның іс-әрекетін шығармашылық жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.4.2.1 өнер туындысын өнердің әр түрлі түрлерінде бейнелерді құрудың ерекше құралдарын сипаттайтын басқа өнер формаларының жұмыстарымен салыстырыңыз
3 тоқсан			
Қоғамдағы сатира	1. А.С. Грибоедов. " Горе от ума" 2. Н.В. Гоголь. "Мертвые души"	Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.1.1 Терминдерді түсіну: романтизм және реализм әдеби бағыттар, тарихи имидж (кейіпкер), трагедия, комедия, өлең , символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян; 9.1.5.1 әртүрлі дәйектемелерді пайдаланып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта жазу; 9.1.6.1. Баға ұсыныстарын пайдалана отырып, проблемалық мәселеге негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	9.2.4.1 жұмыстың эпизодтарын талдау, олардың проблемалармен байланысын және учаскені дамытудағы рөлін түсіндіру; 9.2.5.1 сипаттаған таңбалар, олардың мінез-құлық, ниеттерін, атаулардың маңызы жұмыс; 9.2.6.1 Ақпараттық коагуляцияның әртүрлі әдістері (диаграммалар, кестелер, интеллектуалдық карталар, ақыл-ой карталар, формулалар, диаграммалар) көмегімен бейнелеу жүйесін, хронотопты, жұмыс құрылымын талдау және өз өкілін қалыптастыру; 9.2.7.1 авторлардың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау 9.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.4.2.1 өнер туындысын өнердің басқа түрлерінің шығармаларымен салыстыру, өнердің әртүрлі түрлеріндегі бейнелерді құрудың ерекше құралдарын сипаттайды; 9.4.3.1 орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттердің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстырып тексеру, проблема / жанр, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып
4 тоқсан			
		Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.3.1 мәтіннен өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін тырнақшаларды, фрагменттерді мұқият оқып білу; 9.1.4.1 кешенді баға белгілеу жоспарын құрастырады
			9.2.1.1 Жанр мен оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, өлең); 9.2.4.1 жұмыстың эпизодтарын талдау, олардың проблемалармен байланысын және учаскені дамытудағы рөлін түсіндіру; 9.2.6.1 Ақпараттық коагуляцияның әртүрлі әдістері (диаграммалар, кестелер, интеллектуалдық карталар,

Адамның жанының құпиялары	1. А.С. Пушкин. "Пиковая дама" 2. А.П. Чехов "Ионыч", "Человек в футляре" (по выбору учителя) 3. Н.С. Лесков. "Жемчужное ожерелье"	Анализ және интерпретация	ақыл-ой карталар, формулалар, диаграммалар) көмегімен бейнелеу жүйесін, хронотопты, жұмыс құрылымын талдау және өз өкілін қалыптастыру; 9.2.7.1 авторлардың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау 9.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар; 9.2.9.1 көрнекі құралдарды пайдалана отырып, батырдың коэффициентін білдіріп, оның іс-әрекетін шығармашылық жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.4.3.1 орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттердің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстырып тексеру, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, проблемалар / жанрлар; 9.4.4.1 Тақырыптың, композиторлық бірліктің және нақты дәлдіктің толықтығы мен тереңдігіне қатысты ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (жеке, сыныптастар мен басқалардың) бағалау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрліндетін
атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
6-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
196-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнін оқыту мақсаты:негізгі орта білім беру деңгейіне арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" бағдарламасының мақсаты – оқушылардың тілдік

дағдыларын дамыту, қазақ тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, тіл нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

3. "Қазақ тілі мен әдебиеті" оқу бағдарламасының негізгі міндеттері:

1) шығармашылық тұрғыда жұмыс істеуге, сын тұрғысынан ойлауға дағдыландыру;

2) білім деңгейі жоғары, ой-өрісі дамыған тұлға қалыптастыру;

3) туындаған мәселелерді шеше білетін, шынайы өмірге бейім жаңашыл ұрпақ тәрбиелеу;

4) оқушыларды сөйлесім әрекетінің түрлерін әлеуметтік ортада қолдана білуге үйрету;

5) оқушылардың тілдік дағдысы мен ойлау қабілетін дамыту;

6) оқушыны қазақ халқының мәдениетімен, әдебиетімен, ұлттық салт-дәстүрімен таныстырып, мәдени ортада пайдалануға баулу, қазақ еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу.

4. Негізгі орта білім беру деңгейіндегі "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәні бойынша оқушылардың білім, білік және дағдыға қойылатын талаптары "Шет тілін меңгерудің жалпы еуропалық құзыреті" деңгейлерін (B1, B2) негізге ала отырып, айқындалған.

5. Бағдарлама әр деңгейдің соңындағы күтілетін нәтижелер түрінде берілген.

2-тарау. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

7. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің оқу мазмұны 5 бөлімге бөлінеді. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, олар сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

8. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар, оқушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді .

9. Оқыту пәнінің мазмұнын 5 бөлім құрайды:

1) тыңдалым;

2) айтылым;

3) оқылым;

4) жазылым;

5) тілдік бағдар.

10. "Тыңдалым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;

2) назарын шоғырландырып тыңдау;

3) сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;

4) көркем шығармаларды тыңдау;

5) негізгі ойды анықтау;

6) тыңдалым материалдары бойынша жауап беру.

11. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтіндегі ақпаратты анықтау;

2) стильдік ерекшеліктерді анықтау;

3) көркем шығармаларды оқу;

4) мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау;

5) қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу;

6) өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау.

12. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру;

2) эссе жазу;

3) көркемдегіш құралдарды қолданып жазу;

4) мәліметтерді жинақтау;

5) орфография және пунктуация.

13. "Айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөздік қорының алуандығы;

2) сөз мәнері мен сөйлеу этикеті;

3) орфоэпиялық нормаларды сақтау;

4) мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау;

5) сенімді және еркін жауап беру;

6) визуалды материалдар арқылы тілді дамыту.

14. "Тілдік бағдар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөз таптары;

2) сөйлем.

15. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым:

тірек сөздер арқылы болжау, негізгі мазмұнын түсіну, нақты ақпаратты анықтау, күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты сөздердің мағынасын түсіну, көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну, негізгі тақырыпты анықтау, сұрақтарға жауап беру ;

2) айтылым:

жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу, амандасу мәнері мен ұлттық этикет формалары, қазақ тіліндегі төл дыбыстары мен үндестік заңы, мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, берілген сұраққа лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу, иллюстрацияларды сипаттау;

3) оқылым:

негізгі ақпаратты анықтау, хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау, көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау, мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру, қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу, тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру;

4) жазылым:

ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарына сай хабарлама, хабарландыру, хат жазу, эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу, жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу, мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау, заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін орынды қолдану, болымды және болымсыз етістіктер, мекен және мезгіл үстеулер, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу;

сөйлем: хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру.

16. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым:

мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау , тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну, әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау, тыңдалым материалдары бойынша шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру;

туған өлкенің табиғаты және тарихы сипатталатын поэтикалық және прозалық шығармаларды білу;

2) айтылым:

тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу, тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу

этикеті формаларын білу, сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту, шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау, диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру;

туған өлкенің ақындары мен жазушыларының шығармашылығын білу; Мәтіннің ақпараттылық сипаттамаларын талдау;

3) оқылым:

мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме, орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау, мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру, қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру;

туған өлкеге арналған бір өлеңді жатқа мәнерлеп оқу;

4) жазылым:

мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу, эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру, жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу, мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау, үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

олардың шығармашылығы туралы деректер жинау және презентация дайындау. Өлкетану аясында прозалық үзінділер жазудың алғашқы дағдыларын меңгеру;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді қолдана білу, өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін орынды қолдану, етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді орынды қолдану, талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу;

сөйлем: жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру.

мәтіннің ақпараттылық, оның көркемдік, тілдік ерекшеліктері негізінен өлкетану сипаттамаларын талдау.

17. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым:

мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну, повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардың тақырыбы мен идеясын талдау,сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау, өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру;

өңірде шығатын газет-журналдарды білу;

энциклопедия ұғымын түсіну, өлкетанудың бағыттарын анықтау;

2) айтылым:

мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану, мәтін мазмұнын дамыту, кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу, екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту, шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау, коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші >тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру, кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді ақпараттылығы, мазмұнының тереңдігі, эмоционалдық әсері тұрғысынан талдау;

өлкетанудың бағыттары бойынша электрондық энциклопедия құрастырудың ұжымдық жұмысына қатысу;

3) оқылым:

кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, ресми-іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін талдау, прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау, мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып талдау, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну, мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді оқу;

Энциклопедияға қажетті материалдарды іріктей білу;

4) жазылым:

мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу, жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация

түрінде ұсыну, тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, топтау сан есімдерін, одағай түрлерін орынды қолдану, етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, мақсат және себеп-салдар үстеулерді орынды қолдану, септеулік шылаулардың қызметін білу;

сөйлем: жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

18. 8-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым:

мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау , мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну, орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау, тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау, деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру;

2) айтылым:

тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу, сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту, идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісін салыстыру және талдау, тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру, кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру;

3) оқылым:

перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау, публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау, прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру, мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып талдау, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолданып, мәтінге өзгеріс енгізу, тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстырып, баға беру;

4) жазылым:

мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну, жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін

қолданып жазу,тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану, тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер), сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: болжалдық және бөлшектік сан есімдерді орынды қолдану, еліктеу сөздерді орынды қолдану, етістіктің шартты рай және бұйрық рай қызметін білу, күшейткіш үстеулерді орынды қолдану, демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарында орынды қолдану;

сөйлем: жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

19. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым:

тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау, әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну, орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру, мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау, көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру;

2) айтылым:

мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау, коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу, сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу, шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау, тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу, кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау;

3) оқылым:

мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау, ғылыми стильде (аннотация, пікір, тезис, мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау, прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау, мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін талдау, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру, мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру;

4) жазылым:

мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, өз ойын дәлелдеп жазу, жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу, түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу, тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу, сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, мекен және мезгіл үстеулерді орынды қолдану, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтыққатынасты білдірретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;

сөйлем: жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

20. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, " 2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

21. Оқыту мақсаттары:

1) "Тыңдалым":

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау
2. Назарын шоғырландырып тыңдау	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау
	5.1.3.1 күнделікті	6.1.3.1 тұрмыстық -	7.1.3.1 әлеуметтік - мәдени	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына	9.1.3.1 әлеуметтік - қоғамдық

3. Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну	әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну	тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну.	тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
4. Көркем шығармаларды тыңдау	5.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну	6. 1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау	7. 1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
5. Негізгі ойды анықтау	5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау	6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау	9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
6. Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру	6. 1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру	7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру	8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру	9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру

2) "Айтылым":

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Сөздік қорының алуандылығы	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу	6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау

2. Сөз мәнері мен сөйлеу этикеті	5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу	7.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
3. Орфоэпиялық нормаларды сақтау	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту	6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту	7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту	8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
4. Мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау	7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау	9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
5. Сенімді және еркін жауап беру	5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру	7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші > тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
				8.2.6.1 кесте,	9.2.6.1 кесте,

6. Визуалды материал дар арқылы тілді дамыту	5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау	диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру	диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау

3) "Оқылым":

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтіндегі ақпаратты анықтау	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау	9.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау
2. Стильдік ерекшеліктерді анықтау	5.3.2.1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме)	7.3.2.1 ресми -іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау	9.3.2.1 ғылыми стильде (аннотация, пікір, тезис, мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау
3. Көркем шығармаларды оқу	5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау
	5.3.4.1 мәтіндердің	6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына,	7.3.4.1 мәтіндердің	8.3.4.1 мәтіндердің	9.3.4.1 мәтіндердің стилін

4. Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру	мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру	идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау	түрлерін, тілдік ерекшелік терін салыстырып, талдау жасау	, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
5 . Қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу	5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу	6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау	7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма , сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну	8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау	9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
6. Өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау	5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру	6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланысты-ру	7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу	8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып , баға беру	9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелер мен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру

4) "Жазылым":

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазу	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу
	5.4.2.1 эссе құрылымын	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай,	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған

2 . Эссе жазу	сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу	әрбір абзацты жүйелі құрастырып , қажетті мазмұнын ашып жазу	мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу	байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну	шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу
3. Көркемдегіш құралдарды қолданып жазу	5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу	6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу	8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу	9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
4 . Мәліметтерді жинақтау	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану	9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
5. Орфография және пунктуация	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер) ; оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер); сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану

5) "Тілдік бағдар":

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	5.5.1.1 мәтіндерден	6.5.1.1 - мәтіндерден деректі және	7.5.1.1 мәтіндерден		

	жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау	дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану	көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану	-	-
	5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану	6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану	7.5.1.2 Салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану -	-	-
	5.5.1.3 сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану	6.5.1.3 реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	7.5.1.3 топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.1 болжалдық және бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	
1. Сөз таптары	5.5.1.4 жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.4 өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану.	7.5.1.4 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	
	5.5.1.5 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	7.5.1.5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	8.5.1.3 етістіктің шартты рай және бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.1 өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	5.5.1.6 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және	6.5.1.6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша	7.5.1.6 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша	8.5.1.4 күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба	9.5.1.2 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және

	жазба жұмыстарда орынды қолдану	және жазба жұмыстарда орынды қолдану	және жазба жұмыстарда орынды қолдану	жұмыстарда орынды қолдану	жазба жұмыстарда орынды қолдану
	5.5.1.7 ынғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.7 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	7.5.1.7 септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.5 демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.3 ынғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
2. Сөйлем	5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті, бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру	6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ынғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

22. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарға арналған "Қазақ тілі және әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр тарауда қамтылуы тиіс оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

23. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

24. Шет тілін игеру деңгейін бағалаудың жалпыеуропалық жүйесі бойынша B1, B2 деңгейлеріне жету үшін білім алушылар осы Үлгілік оқу бағдарламасының қосымшасына сәйкес оқу басылымдарында көрсетілген лексикалық-грамматикалық минимумды игереді.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі және әдебиеті" оқу пәнінен

жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына 1-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі және әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуника-тивтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 -тоқсан (45 сағат)			
Отбасындағы дәстүр мен мерекелер	М. Мақатаев "Тоқта, ботам!" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтін құрауда жалғау түрлерін дұрыс жалғау
Мектеп өмірі. Әдепті бала - арлы бала	Б. Соқпақбаев "Менің атым Қожа" повесі (үзінді)	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
			5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама

		Жазылым	ж а з у ; 5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу
Қазақстанда ғы жан -жануарлар мен өсімдіктер ә л е м і	Ж а н - жануарлар т у р а л ы ертегілер, жұмбақтар	Тыңдалым	5.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін , түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
2 -тоқсан (40 сағат)			
Е ж е л г і көшпелілер мәдениеті	Т ұ м а р ханшайым туралы аңыз	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу; 5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту
		Оқылым	5.3.2.1 хат мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін а н ы қ т а у ; 5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу; 5.4.5.1 жазба жұмыстарында сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5.5.1.3 сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану
		Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
			5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау;

Су – тіршілік көзі	Ә. Тәжібаев "Сырдария" өлеңі	Айтылым	5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.4 жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Әлемдегі ірі кітапханалар	Абай Құнанбайұлы "Ғылым таппай, мақтанба" өлеңі	Тыңдалым	5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 5.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану; 5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.5 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3- тоқсан (50 сағат)			
Денсаулық – зор байлық	"Ең үлкен байлық" ертегісі	Тыңдалым	5.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру

		Жазылым	5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу; 5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.6 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Менің Тәуелсіз Қазақстаным	Қ. Сарин "Тәуелсіздік" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу; 5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.4.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарландыру жазу ; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.7 ынғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Аспан әлемінің құпиялары	Жұлдыздар туралы аңыздар, ертегілер	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.7 қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

Компьютер дің тілін табу - өнер	Ы. Алтынсарин "Өнер-білім бар жұрттар" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау; 5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама жазу
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
4-тоқсан (35 сағат)			
Қазақстанда ғы ұлттар достастығы	М. Мағауин "Бір атаның балалары" (үзінді)	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хат, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында сұраулы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
Ұлы Дала табиғаты	Қ. Мырзалиев " Табиғат – жаратылыс пернесі" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу

		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу; 5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
Ер есімі – ел есінде!	Ғ. Мүсірепов "Қазақ солдаты" романы (үзінді)	Тыңдалым	5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарландыру жазу; 5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру

2) 6-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 -тоқсан (45 сағат)			
Отан отбасынан басталады	М. Әуезов "Абай жолы" романы, "Қайтқанда" тарауы (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда хабарлы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (мінездеме); 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа

			байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
Қазіргі қазақ ауылы мен қаланың тыныс-тіршілігі	Ә. Дүйсенбиев " Бәтіңке, шұжық, балқаймақ" өлеңі	Тыңдалым	6.5.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау ; 6.5.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік); 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
Таулар сыры	М. Мақатаев "Мен таулықпын" өлеңі	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырып-тарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 6.1.4.1 шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру ; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін

			қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.3 реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2- тоқсан (40 сағат)			
Қуат көзін үнемдей білеміз бе?	М. Жұмабаев "От" өлеңі (үзінді)	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау ; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (түсініктеме); 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, түсініктеме жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.4 өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада		Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру ; 6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау

		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Ә. Ысқақ "Күн ұлымын"	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда лепті сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (өмірбаян, түйіндеме)
		Жазылым	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, өмірбаян жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Қазақстан қорықтары	Ө.Тұрманжанов " Қарлығаш, дәуіт, жылан"	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық

			құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (ауыспалы осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3- тоқсан (50 сағат)			
Болашақ мамандықтары	А. Машанов "Жер астына саяхат"	Тыңдалым	6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
		Жазылым	6.3.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездемежазу; 6.3.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (жедел өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Қазақстан және Ұлы Жібек жолы	Д. Досжан "Жібек жолы" романы (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (өмірбаян);

			6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Жер байлығына аяулы көзқарас	Ш. Айтматов "Ана - Жер Ана"	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу; 6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау
		Оқылым	6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Олимпиада жеңімпаздары	М. Әлімбаев " Шыныққсаң, шымыр боларсың" өлеңі,	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау;

– Қазақстан мақтанышы	Ә. Дүйсенбиев " Күшті болсам мен егер"		6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.1.7 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
4- тоқсан (35 сағат)			
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы Табиғат лирикасы, " Жазғытұры", "Жаз", "Күз", "Қыс" өлеңдері	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау ; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, өмірбаян жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.7 себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Қазақ ұлттық қолөнері	О. Бөкей "Апамның астауы" әңгімесінен (үзінді), Ф.Оңғарсынова " Оюлар" өлеңі (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру ; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін

			қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Өлкені сипаттау өнері		Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; 6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
		Тыңдалым	6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
			6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен

Саяхат және туризм	Шоқан Уалиханов "Жоңғария очерктері" (үзінді)	Оқылым	байланыстыру; 6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік)
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру

3) 7-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан (45 сағат)			
Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі - қазақ тілін оқып-үйренеміз. Үштілді білу – үлкен өнер	М. Жұмабаев "Қазақ тілі" өлеңі	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
		Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.4.1 лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау

Уақыт – ұлы күш	Абай Құнанбаев "Сағаттың шықылдағы емес ермек"	Айтылым	7.2.2.1 кеңес берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші-тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (нұсқаулық) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.2 салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
Жердегі климаттық өзгерістер	Д. Дефо "Робинзон Крузо" романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші>тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс -әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.1.3 топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану

2- тоқсан (40 сағат)			
Қазақстанның ежелгі қалалары және Ұлы Жібек жолы	Б. Ұзақов "Жантаза"	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.2.1 талап етудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ресми құттық-таулар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.4 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Туған өлке публицистика беттерінде		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс -әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің

			маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Спорт және денсаулық күтімі	Т. Нұрмағанбетов "Он төрт жасар жігіт"	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7.2.2.1 өтініш жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістік шақтарының (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		Тыңдалым	7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.3.1 әлеуметті-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту ; 7.2.2.1 бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу

Ұқсатым. Сән. Талғам	Ақан сері "Жігіт сипаты", "Қыз сипаты"	Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (нұсқаулық, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістік шақтарының (мақсатты және болжалды келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3- тоқсан (50 сағат)			
Ғаламтормен дұрыс жұмыс жасау – мәдениет	Жюль Верн "Әлемді сексен күн ішінде шарлау" романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7.2.1.1 терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, түйіндеме жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің қалау рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
			7.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті

Музыка. Қазақтың киелі домбырасы	І. Жансүгіров "Күйші" поэмасы (үзінді)	Айтылым	формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші >тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7.5.1.6 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану.
Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі	Ғ. Мұстафин "Шығанақ" романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші>тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.7 септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау;

Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын!	М. Мақатев "Наурыз "		7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ресми құттықтаулар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4-тоқсан (35 сағат)			
Жастықтың оты қайдасың?	М. Жұмабаев "Мен жастарға сенемін" өлеңі	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.2.1 талап ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші>тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс -әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)

		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында қарсылықты салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
"Менің туған өлкем" электрондық энциклопедиясы		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану; 7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары	Майкл Х. Харт "100 ұлы адам" атты кітабынан -"Альберт Эйнштейн"	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші>тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс -әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау

		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Батыр туса – ел ырысы	А. Нұршайықов "Аңыз бен ақиқат" (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ресми құттықтаулар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

4) 8-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан (45 сағат)			
	Т. Сұлтанбеков "Ғажайып планета	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтін-дердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау

Білім. Ғылым. Инновация	" әңгімесі (үзінді)	Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 болжалдық сан есімдердіжазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Сауда жасай білесің бе ?	Абай Құнанбаев "Базарға қарап тұрсам әркім барар"	Тыңдалым	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 бөлшектік сан есімдердіжазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру

Жаһандық энергетикалық дағдарыс	Ш. Айтматов "Кассандра таңбасы"	Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
2 -тоқсан (40 сағат)			
Достық пен татулық - таптырмас бақыт	Т. Айбергенов "Бір тойым бар"	Тыңдалым	8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің шартты рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау ; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі

Кәсіп – бақыттың шырағы, Еңбек – ырыстың бұлағы	С. Мұқанов " Саятшы Ораз" әңгімесі		оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қазақстанның су ресурстары	Ә. Нұрпейісов " Қан мен тер"	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау
		Айтылым	8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3- тоқсан (50 сағат)			
		Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну
			8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер

Тарихи тұлғалар тағылымы	Т. Әлімқұлов " Қараой" әңгіме	Айтылым	қ ұ р а у ; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (сұраулық, күшейткіш) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қызым – жағадағы құндызым, Ұлым – аспандағы жұлдызым	"Қозы Көрпеш – Баян сұлу" жыры (үзінді)	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін ж а у а п б е р у ; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (болжалдық, шектік) қызметін білу, ауызша және жазба ж ұ м ы с т а р д а о р ы н д ы қолдану
		Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру.

Биоалуан түрлілік. Жойылып бара жатқан жануарлар мен өсімдіктер	М. Әуезов "Көксерек"	Айтылым	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану; 8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (болымсыздық немесе қарсы мәнді, нақтылау) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшелік т е р і	Б.Ж. Бопай ұлы "Қазақы наурызнама" (үзінді).	Тыңдалым	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қ о л д а н а б і л у ; 8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4- тоқсан (35 сағат)			

"Мәңгілік елдің нұрлы жолы!"	Н.Ә. Назарбаев "Қазақстан жолы" (үзінді)	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау.
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында талғаулы салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті	Ринат Заитов пен Аманғазы Кәріпжанов айтысы	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны

			негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
Қазақстан - Байқоңыр-Ғарыш	Нұртөре Жүсіп "Қыран қазақ" (деректі әңгіме)	Айтылым	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

5) 9-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан (45 сағат)			
Қазақ жазуының даму жолы	"Күлтегін" жыры	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау ; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау ; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау ; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру

		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 өздік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жолың болсын, жолаушы	М. Мақатаев "Ертең біз жол жүреміз"	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау; 9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, нұсқаулық жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 өзгелік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 9.1.6.1 кесте мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау

Көшпенділер мәдениеті. Қазақтың халық күнтізбесі	І. Есенберлин "Көшпенділер" (үзінді)	Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
2 -тоқсан (40 сағат)			
Заң – қоғамның тірегі	Айбатыр Сейтақ "Азат елдің ар-намысы – Ата Заң"	Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (аннотация, тезис) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау;

			9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні – Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы.	Маралтай Ыбыраев " Елбасыма"	Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шолу жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	Қ. Аманжолов " Жас дәурен"	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу

		Тілдік бағдар	9.5.1.2 мекен үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3-тоқсан (50 сағат)			
ЭКСПО-2017 – Қазақстан белесі	Н.Ә. Назарбаев "Тәуелсіздік толғауы"	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау ; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.3 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Биотехнология жаңалықтары	Сахиев Жүніс "Уақыт қайтарымы"	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық

			ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 жазба жұмыстарында (шартты бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Болашақ энергия көздері.	Медеу Сәрсеке "Жетінші толқын"	Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 жазба жұмыстарында (қарсылықты бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру

Алаш идеясы мен қайраткерлері	Д.Әшімханов "Бес арыс" кітабынан үзінді	Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шолу жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (мезгіл бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4- тоқсан (35 сағат)			
Жаһандық мәселе: демография	Абай Құнанбайұлы "Адамның кейбір кездері"	Тыңдалым	9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 9.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу

		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (себеп) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Роботтар мен киборгтар әлемі	Айзек Азимов "Мен - роботпын" жинағынан үзінді	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
		Оқылым	9.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (қимыл-сын бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақстандағы туризм және экотуризм	І. Жансүгіров "Жетісу суреттері"	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, аннотация, мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру

		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация, нұсқаулық жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі және әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына 2-қосымша

5-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1 тоқсан –86 сөз					
Отбасындағы дәстүр мен мерекелер М. Мақатаев. "Тоқта, балам, атаң келеді артыңда!"					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
1.	1	балалық	зт	163	Мәтін құрауда жалғау түрлерін дұрыс жалғау
2.	2	шақ	зт	567	
3.	3	ата-ана	зт	2122	
4.	4	жәрдем	зт	399	
5.	5	күлкі	зт	403	
6.	6	қария	зт	365	
7.	7	дәстүр	зт	1402	
8.	8	қонақжай	сн	67	
9.	9	мерейтой	зт	279	
10.	10	ие	зт	9430	
11.	11	ауызбірлік	зт	38	
12.	12	нәресте	зт	169	
13.	13	зейнеткер	зт	179	
14.	14	көпбалалы	сн	36	
15.	15	сағын	ет	493	
16.	16	құрметте	ет	452	
17.	17	бесік	зт	511	
18.	18	бақытты	сн	267	
19.	19	тәрбиелі	сн	183	
20.	20	амандас	ет	323	

21.	21	сүйінші	зт	130	
22.	22	мәпеле	ет	55	
23.	23	жай	ет	554	
24.	24	тамашала	ет	146	
25.	25	таңдан	ет	329	
26.	26	шілдехана	зт	58	
27.	27	шығар	ет	4593	
28.	28	сондай	үс	1097	
29.	29	төрлет	ет	7	
Мектеп өмірі Әдепті бала – арлы бала Б. Соқпақбаев "Менің атым Қожа" повесі (үзінді)					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
30.	1	ар	зт	666	
31.	2	жағымсыз	сн	293	
32.	3	ес	зт	675	
33.	4	лақтыр	ет	752	
34.	5	алда	ет	904	
35.	6	мінез-құлық	зт	490	
36.	7	көшбасшы	зт	489	
37.	8	баға	зт	1960	
38.	9	дайындық	зт	724	
39.	10	зерек	сн	98	
40.	11	мазақта	ет	49	
41.	12	үлгі	зт	3132	
42.	13	өтірік	сн	871	
43.	14	еріншек	сн	58	
44.	15	емтихан	зт	269	
45.	16	белсенді	сн	824	Мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу
46.	17	ұрлық	зт	244	
47.	18	айналыс	ет	813	
48.	19	уәделес	ет	23	
49.	20	төбелес	ет	48	
50.	21	көшір	ет	955	
51.	22	өтін	ет	540	
52.	23	кейіпкер	зт	1180	
53.	24	бауырмал	сн	46	
54.	25	тапсыр	ет	1001	
55.	26	тиянақты	сн	79	
56.	27	ізден	ет	269	

57.	28	еңбек	зт	13259	
58.	29	қалжың	зт	323	
59.	30	әділ	сн	620	
Қазақстандағы жан-жануарлар мен өсімдіктер әлемі Жан-жануарлар туралы ертегілер, жұмбақтар					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
60.	1	аққу	зт	321	Лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
61.	2	аққайың	зт	13	
62.	3	аю	зт	766	
63.	4	қырғауыл	зт	98	
64.	5	жыртқыш	зт	193	
65.	6	жабайы	зт	306	
66.	7	құрлық	зт	325	
67.	8	арқар	зт	71	
68.	9	қанат	зт	1184	
69.	10	қарағай	зт	238	
70.	11	қауырсын	зт	132	
71.	12	қонжық	зт	88	
72.	13	өрмеле	ет	126	
73.	14	қақпан	зт	95	
74.	15	мүйізтұмсық	зт	32	
75.	16	шың	зт	262	
76.	17	тұмсық	зт	710	
77.	18	тіршілік	зт	1318	
78.	19	итбалық	зт	39	
79.	20	айлакер	сн	74	
80.	21	қорқақ	сн	230	
81.	22	қон	ет	772	
82.	23	тиін	зт	273	
83.	24	жиде	сн	16	
84.	25	көпжылдық	сн	18	
85.	26	батпақ	зт	167	
86.	27	түлкі	зт	1074	
2- тоқсан–66 сөз					
Ежелгі көшпелілер мәдениеті Тұмар ханшайым туралы аңыз					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
87.	1	шаруашылық	зт	462	
88.	2	жүк	зт	649	

89.	3	тұрақ	зт	2246	
90.	4	бейне	шл	196	
91.	5	дерек	зт	1757	
92.	6	тұрмыс	зт	1313	
93.	7	қыстау	зт	717	
94.	8	азық-түлік	зт	613	
95.	9	мал	зт	2205	
96.	10	мекен	зт	1027	
97.	11	күздеу	зт	8	
98.	12	арба	зт	473	
99.	13	қазан	зт	1199	
100.	14	ханшайым	зт	54	Сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану
101.	15	ханзада	зт	34	
102.	16	жайлау	зт	520	
103.	17	керуен	зт	264	
104.	18	көктеу	зт	16	
105.	19	әшекей	ет	208	
106.	20	сауда	ет	1842	
107.	21	көшпелі	сн	476	
108.	22	садақ	зт	204	
С у – т і р ш і л і к к ө з і Ә. Тәжібаев "Сырдария" өлеңі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
109.	1	арық	зт	197	
110.	2	таяз	зт	46	
111.	3	нөсер	зт	76	
112.	4	тартыл	сн	726	
113.	5	қамыс	зт	264	
114.	6	жағалау	зт	594	

115.	7	дария	зт	179	Жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
116. е	8	шағала	зт	112	
117.	9	тұзды	сн	54	
118.	10	шипалы	сн	45	
119.	11	арна	зт	488	
120.	12	толқын	зт	586	
121.	13	баяу	үс	278	
122.	14	құра	ет	221	
123.	15	тасы	ет	1486	
124.	16	ернеу	зт	34	
125.	17	пайдалан	ет	5283	
126.	18	шаш	ет	546	
127.	19	суар	ет	251	
128.	20	жайылым	зт	307	
129.	21	қаз	зт	402	
130.	22	ағыс	зт	441	
Әлемдегі ірі кітапханалар Абай Құнанбайұлы "Ғылым таппай, мақтанба" өлеңі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
131.	1	оқырман	зт	972	
132.	2	кездес	зт	3750	
133.	3	тізімде	ет	17	
134.	4	сирек	сн	470	
135.	5	қанағат	зт	152	

136.	6	шол	ет	99	
137.	7	мұқаба	зт	64	
138.	8	тақтайша	зт	67	
139.	9	қор	зт	650	
140.	10	бөлім	зт	2816	
141.	11	тап	зт	285	Болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
142.	12	кітапхана	зт	2634	
143.	13	рақым	зт	109	
144.	14	тіркел	ет	165	
145.	15	зерде	зт	67	
146.	16	пайда/бол	зт	1 4 2 / 108133	
147.	17	қайтар	ет	561	
148.	18	тапсырыс	зт	462	
149.	19	мекенжай	зт	703	
150.	20	жуық	үс	975	
151.	21	тек	үс	111	
152.	22	сөре	зт	155	

3 тоқсан –96 сөз

Д е н с а у л ы қ – з о р б а й л ы қ
"Ең үлкен байлық" ертегісі

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
153.	1	дәулет	зт	146	
154.	2	ақуыз	зт	56	
155.	3	итмұрын	зт	34	

156.	4	күш-қуат	зт	70	
157.	5	түшкір	ет	46	
158.	6	құрам	зт	2918	
159.	7	өнім	зт	2822	
160.	8	көмірсу	зт	47	
161.	9	шұбат	зт	117	
162.	10	зиянды	сн	217	
163.	11	жұқпалы	сн	79	
164.	12	күнделікті	сн	74	Қалау рай, жекеше түрі: Мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
165.	13	сергек	сн	104	
166.	14	зор	сн	2179	
167.	15	ірімшік	зт	126	
168.	16	ескерт	ет	814	
169.	17	жалық	ет	187	
170.	18	қуыр	зт	86	
171.	19	нашарла	ет	691	
172.	20	сау	сн	640	
173.	21	сезін	ет	847	
174.	22	жұмыртқа	зт	417	
175.	23	май	ет	722	
176.	24	тұтын	ет	298	

Менің Тәуелсіз Қазақстаным

Қ. Сарин"Тәуелсіздік" өлеңі

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум

177.	1	жетістік	зт	987	
178.	2	отар	зт	324	
179.	3	қойнау	зт	1366	
180.	4	ата-баба	зт	477	
181.	5	дүниежүзі	зт	430	
182.	6	зәулім	сн	86	
183.	7	береке-бірлік	зт	43	
184.	8	еркіндік	зт	476	
185.	9	әкім	зт	1904	
186.	10	тату-тәтті	сн	152	
187.	11	ұрпақ	зт	603	
188.	12	егеменді	сн	327	Ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
189.	13	дамы	ет	6059	
190.	14	таңба	зт	790	
191.	15	таныт	ет	1281	
192.	16	сипат	зт	1838	
193.	17	мойында	ет	145	
194.	18	өлке	зт	1269	
195.	19	елшілік	зт	221	
196.	20	аманат	зт	202	
197.	21	ресми	сн	1253	
198.	22	құрсау	сн	89	
199.	23	жарияла	ет	1997	

200.	24	киелі	сн	275	
Аспан әлемінің құпиялары Жұлдыздар туралы аңыздар, ертегілер					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
201.	1	қараңғы	сн	525	Қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
202.	2	шоқжұлдыз	зт	26	
203.	3	қашықтық	зт	313	
204.	4	құсжолы	зт	1	
205.	5	жылт-жылт	ел	24	
206.	6	қыстыгүні	үс	35	
207.	7	ұсақ	сн	502	
208.	8	әне	ес	351	
209.	9	шырақ	зт	442	
210.	10	көкжиек	зт	135	
211.	11	темірқазық	зт	41	
212.	12	бақыла	ет	1669	
213.	13	таңғажайып	сн	127	
214.	14	аңыз	зт	871	
215.	15	бағыт	зт	3077	
216.	16	жұлдызшы	зт	15	
217.	17	жетіқарақшы	зт	10	
218.	18	шолпан	зт	101	
219.	19	жүйе	зт	5034	
220.	20	тұтыл	ет	19	

221.	21	қозғал	ет	785	
222.	22	теңел	ет	41	
223.	23	шексіз	зт	403	
224.	24	жаздыгүні	үс	35	
Компьютердің тілін табу – өнер Ы. Алтынсарин "Өнер-білім бар жұрттар" өлеңі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
225.	1	парақ	зт	478	Жазба жұмыстарында хабарлы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
226.	2	пернетақта	зт	37	
227.	3	желі	зт	594	
228.	4	орнат	ет	1528	
229.	5	енгіз	ет	2511	
230.	6	ғаламтор	зт	262	
231.	7	дербес	зт	1467	
232.	8	тегін	зт	725	
233.	9	ақылы	сн	84	
234.	10	байланыс	ет	2230	
235.	11	шапшаң	үс	169	
236.	12	хат	зт	2512	
237.	13	жібер	ет	5740	
238.	14	алмас	ет	196	
239.	15	бағдарлама	зт	4592	
240.	16	көмекші	зт	420	
241.	17	тінтуір	зт	4	

242.	18	қабілет	зт	1890	
243.	19	қарым-қатынас	зт	1478	
244.	20	шам	зт	371	
245.	21	сондықтан	шл	4836	
246.	22	сұрақ	зт	4727	
247.	23	құпиясөз	зт	3	
248.	24	жүкте	ет	232	
4-тоқсан – 76сөз					
Қ а з а қ с т а н д а ғ ы ұ л т т а р д о с т а с т ы ғ ы М. Мағауин "Бір атаның балалары" (үзінді)					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
249.	1	ақылдас	ет	251	
250.	2	баспасөз	зт	761	
251.	3	бейбітшілік	зт	593	
252.	4	белгі	зт	3869	
253.	5	бірлес	ет	995	
254.	6	негіз	зт	7596	
255.	7	қазақша	үс	431	
256.	8	дос-жаран	зт	32	
257.	9	төзімді	сн	8	
258.	10	аударыл	зт	597	
259.	11	құрыл	ет	2607	
260.	12	пейіл	зт	133	
261.	13	мүше	зт	2676	Жазба жұмыстарында сұраулы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру

262.	14	ортақ	сн	967
263.	15	жетім	зт	1345
264.	16	өкіл	зт	3812
265.	17	пана	зт	170
266.	18	салтанатты	сн	199
267.	19	төраға	зт	1365
268.	20	тұрақты	сн	1599
269.	21	ұжым	зт	603
270.	22	келісім	зт	1934
271.	23	шеш	ет	3486
272.	24	ынтымақ	зт	244
273.	25	іс-шара	зт	415

Ұ л ы Д а л а т а б и ғ а т ы

Қ. Мырзалиев "Табиғат – жаратылыс пернесі" өлеңі

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
274.	1	тегіс	сн	188	
275.	2	самал	зт	136	
276.	3	жазық	сн	334	
277.	4	көрініс	зт	1400	
278.	5	бұғы	зт	138	
279.	6	шырша	зт	383	
280.	7	аласа	сн	248	
281.	8	қысым	зт	664	
282.	9	ылғал	зт	67	

283.	10	балауса	зт	29	Жазба жұмыстарында лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
284.	11	жартас	сн	215	
285.	12	сарқырама	зт	55	
286.	13	өзгеше	үс	1104	
287.	14	қалдыр	ет	2415	
288.	15	жұл	ет	455	
289.	16	қазына	зт	585	
290.	17	құйын	сн	158	
291.	18	қоңыз	зт	147	
292.	19	тасбақа	зт	295	
293.	20	кірпі	зт	209	
294.	21	бақбақ	зт	39	
295.	22	жұпар	зт	79	
296.	23	байтақ	зт	159	
297.	24	құмды	сн	95	
298.	25	жазира	зт	30	
		Ер есімі – ел есінде! Ғ. Мүсірепов "Қазақ солдаты" романы (үзінді)			
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
299.	1	есім	зт	2119	
300.	2	ардагер	зт	310	
301.	3	әскер	зт	1786	
302.	4	бітір	ет	3068	
303.	5	марапатта	зт	336	

304.	6	ержүрек	сн	114	
305.	7	ерлік	зт	1019	
306.	8	майдан	зт	865	
307.	9	ұран	зт	312	
308.	10	тағзым	зт	87	
309.	11	соғыс	зт	2809	
310.	12	жаралан	ет	55	
311.	13	жау	зт	1452	Жазба жұмыстарында лепті (бұйрықты) сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
312.	14	бірде	үс	456	
313.	15	жауынгер	зт	632	
314.	16	дұшпан	зт	362	
315.	17	белгісіз	сн	445	
316.	18	ересек	сн	309	
317.	19	ешқашан	ес	680	
318.	20	ұмытыл	ет	57	
319.	21	атау	зт	5632	
320.	22	кенеттен	үс	57	
321.	23	жара	зт	725	
322.	24	алау	зт	96	
323.	25	отансүйгіш	сн	50	
324.	26	оқиға	зт	2501	

6-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1- тоқсан–86 сөз

Отан отбасынан басталады М. Әуезов "Абай жолы" романы, "Қайтқанда" тарауы (үзінді)					
№	№	Лексика (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
1.	1	туыс	зт	595	Мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
2.	2	асық	ет	763	
3.	3	жауапкершілік	зт	869	
4.	4	намыс	зт	609	
5.	5	береке	зт	447	
6.	6	ағайын	зт	579	
7.	7	бір-бірі	ес	1021	
8.	8	бастал	ет	1139	
9.	9	аяқтал	ет	1166	
10.	10	қатал	сн	353	
11.	11	сезімтал	сн	77	
12.	12	өзімшіл	сн	62	
13.	13	отбасылық	сн	711	
14.	14	еркеле	ет	131	
15.	15	қолда	ет	4922	
16.	16	түсін	ет	5113	
17.	17	пікірлес	ет	197	
18.	18	ескер	ет	1423	
19.	19	шәкірт	зт	742	
20.	20	тіле	ет	55	
21.	21	шағын	сн	3369	
22.	22	үйрет	ет	3739	
23.	23	тәрбиеле	ет	1855	
24.	24	үйлен	ет	427	
25.	25	шыда	ет	463	
26.	26	нағашы	зт	239	
27.	27	ал	шл	8393	
28.	28	өнеге	зт	815	
29.	29	жасырын	ет	299	
30.	30	түс	ет	8712	
31.	31	хабарлас	ет	363	
32.	32	қайт	ет	5669	
Қазіргі қазақ ауылы мен қаланың тыныс-тіршілігі Ә. Дүйсенбиев "Бәтіңке, шұжық, балқаймақ" өлеңі					
33.	1	жергілікті	сн	1879	
34.	2	айырмашылық	зт	704	
35.	3	тыныс	зт	262	
36.	4	қора	зт	456	

37.	5	бақташы	зт	72	Лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
38.	6	қармақ	зт	176	
39.	7	шұжық	зт	92	
40.	8	балқаймақ	зт	16	
41.	9	жент	зт	26	
42.	10	кептеліс	зт	11	
43.	11	отшашу	зт	29	
44.	12	тынық	ет	258	
45.	13	ауылдық	сн	402	
46.	14	қалалық	сн	410	
47.	15	жидек	зт	88	
48.	16	ойын-сауық	зт	134	
49.	17	дайын	үс	997	
50.	18	шымыр	сн	61	
51.	19	нәзік	сн	380	
52.	20	бейімдел	ет	250	
53.	21	хауыз	зт	13	
54.	22	шулы	сн	25	
55.	23	тыныш	сн	345	
56.	24	қарбалас	үс	16	
57.	25	күні-түні	үс	42	
58.	26	епті	сн	76	
Т а у л а р М. Мақатаев "Мен таулықпын"					с ы р ы .
59.	1	асқар	сн	540	Реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
60.	2	етек	зт	621	
61.	3	көшкін	зт	32	
62.	4	сел	зт	174	
63.	5	нүкте	зт	664	
64.	6	көтеріл	ет	1587	
65.	7	биіктік	зт	527	
66.	8	тік	сн	204	
67.	9	әдемілік	зт	108	
68.	10	бұзыл	ет	761	
69.	11	тастақ	сн	38	
70.	12	кенді	сн	28	
71.	13	орташа	сн	521	
72.	14	үңгір	зт	368	
73.	15	қарлы	сн	50	
74.	16	үгіл	ет	2	
75.	17	мұздық	зт	200	
76.	18	жолық	ет	258	

77.	19	белгіле	ет	2111	
78.	20	шіркін	од	299	
79.	21	алақай	од	175	
80.	22	тайғанақ	сн	10	
81.	23	абайсызда	үс	31	
82.	24	өрле	ет	363	
83.	25	жота	зт	349	
84.	26	шоқы	зт	36	
85.	27	гүріл	зт	16	
86.	28	біресе	шл	392	
2- тоқсан – 66 сөз					
Қ у а т к ө з і н ү н е м д е й б і л е м і з б е ? М. Жұмабаев "От" өлеңі(үзінді)					
87.	1	қуат	зт	796	Өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
88.	2	ылғи	үс	347	
89.	3	сұраным	зт	19	
90.	4	көмір	зт	540	
91.	5	өндір	ет	2917	
92.	6	жап-жарық	сн	32	
93.	7	жан	ет	847	
94.	8	өш	ет	304	
95.	9	балауыз	зт	19	
96.	10	жалға	ет	1971	
97.	11	жетеле	ет	336	
98.	12	соқ	ет	2443	
99.	13	отын	зт	289	
100.	14	жұмса	ет	685	
101.	15	жылыт	ет	104	
102.	16	есептеуіш	зт	17	
103.	17	шығын	зт	491	
104.	18	тұрғын	зт	2635	
105.	19	тұтынушы	зт	592	
106.	20	күй	ет	296	
107.	21	қап	од	50	
108.	22	мазмұн	зт	2321	

Астана – мәдениет пен өнер ордасы
Ә. Ысқақ "Күн ұлымын"

109.	1	ұйымдастыр	ет	2132	Болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
110.	2	көрермен	зт	216	
111.	3	шырқа	ет	190	
112.	4	шетелдік	сн	1158	
113.	5	отандық	сн	480	
114.	6	ауыстыр	ет	739	
115.	7	көріктендір	ет	13	
116.	8	мәдени	сн	1308	
117.	9	ұзындық	зт	632	
118.	10	тыныс-тіршілік	зт	81	
119.	11	нышан	зт	152	
120.	12	өнерлі	сн	159	
121.	13	кезек	зт	1586	
122.	14	іскери	сн	28	
123.	15	жаға	зт	771	
124.	16	әкімшілік	зт	1356	
125.	17	сәулетті	сн	63	
126.	18	шаһар	зт	245	
127.	19	саяси	сн	3568	
128.	20	рухани	сн	1466	
129.	21	алақан	зт	397	
130.	22	жарыс	зт	796	

Қ а з а қ с т а н қ о р ы қ т а р ы Ө. Тұрманжанов "Қарлығаш, дәуіт, жылан"					
131.	1	аң-құс	зт	176	Етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
132.	2	ну	зт	100	
133.	3	шөлейт	зт	102	
134.	4	молай	ет	92	
135.	5	таутеке	зт	17	
136.	6	сазан	зт	45	
137.	7	бекіре	зт	40	
138.	8	суыр	зт	38	
139.	9	қамысты	сн	4	
140.	10	бұлақтай	сн	3	
141.	11	өсіп-дамы	ет	3	
142.	12	кесіртке	зт	36	
143.	13	құнды	сн	492	
144.	14	алуан	сн	1125	
145.	15	қорықша	зт	24	
146.	16	дәуіт	зт	65	
147.	17	жар	зт	253	
148.	18	мекендеуші	зт	12	
149.	19	құры	ет	141	
150.	20	көлем	зт	2898	
151.	21	парыз	зт	360	
152.	22	күзет	зт	358	
3- тоқсан – 96 сөз					

Б о л а ш а қ м а м а н д ы қ т а р ы . А. Машанов "Жер астына саяхат"					
153.	1	кәсіп	зт	853	
154.	2	мүмкіндік	зт	4074	
155.	3	салыстыр	ет	1646	
156.	4	анықта	ет	4906	
157.	5	тырыс	ет	1254	
158.	6	білікті	сн	133	
159.	7	ірікте	ет	321	
160.	8	дамыт	ет	4478	
161.	9	сәйкес	сн	3668	
162.	10	шығармашыл	сн	13	
163.	11	талдат	ет	18	
164.	12	тәжірибе	зт	1676	
165.	13	сұраныс	зт	743	Етістіктің шақтарының (ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
166.	14	заңгер	зт	273	
167.	15	қаржыгер	зт	36	
168.	16	сәулетші	зт	30	
169.	17	ғой	шл	6508	
170.	18	дәріс	зт	573	
171.	19	талапкер	зт	120	
172.	20	дінтанушы	зт	6	
173.	21	оқытушы	зт	552	
174.	22	бағдарламашы	зт	5	

175.	23	сала	зт	6726	
176.	24	арманда	ет	356	
Қазақстан және Ұлы Жібек жолы. Д. Досжан "Жібек жолы" (үзінді)					
177.	1	созыл	ет	288	Етістіктің шақтарының (жедел өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
178.	2	торғын	зт	28	
179.	3	жалғас	ет	78	
180.	4	гүлден	ет	103	
181.	5	бағалы	сн	521	
182.	6	отырықшы	сн	52	
183.	7	базар	зт	560	
184.	8	тарал	ет	643	
185.	9	тауар	зт	2088	
186.	10	саудагер	зт	257	
187.	11	өрік	зт	117	
188.	12	мейіз	зт	42	
189.	13	барқыт	зт	74	
190.	14	жібек	зт	819	
191.	15	тие	ет	69	
192.	16	жәрмеңке	зт	188	
193.	17	негізгі	сн	4762	
194.	18	киім-кешек	зт	460	
195.	19	мата	зт	244	
196.	20	мақпал	сн	17	

197.	21	мақта	зт	247	
198.	22	қорған	зт	330	
199.	23	соқпақ	зт	99	
200.	24	торап	зт	118	
Ж е р б а й л ы ғ ы н а а я у л ы к ө з қ а р а с . Ш. Айтматов "Ана - Жер Ана"					
201.	1	мұнай	зт	1174	Сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
202.	2	қазба	зт	403	
203.	3	шикізат	зт	225	
204.	4	құбыр	зт	360	
205.	5	мәрмәр	зт	48	
206.	6	қорғасын	зт	130	
207.	7	арпа	зт	101	
208.	8	бидай	зт	18	
209.	9	күріш	зт	246	
210.	10	жез	зт	57	
211.	11	кен	зт	5547	
212.	12	тоз	ет	185	
213.	13	кеніш	зт	134	
214.	14	қалпы	зт	1124	
215.	15	келтір	ет	2838	
216.	16	бедер	зт	383	
217.	17	таусыл	ет	324	
218.	18	қасиетті	сн	604	

219.	19	ері	ет	519	
220.	20	жанғыш	сн	26	
221.	21	сарғыш	сн	57	
222.	22	топырақ	зт	1408	
223.	23	құмтас	зт	26	
224.	24	мырыш	зт	20	
Олимпиада жеңімпаздары – Қазақстан мақтанышы. М. Әлімбаев "Шыныққан, шымыр боларсың" өлеңі. Ә. Дүйсенбиев "Күшті болсам мен егер"					
225.	1	мәрте	үс	292	Талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
226.	2	сайыс	зт	474	
227.	3	иегер	зт	196	
228.	4	жігер	зт	249	
229.	5	жеңімпаз	сн	610	
230.	6	жанкүйер	зт	72	
231.	7	зілтемір	зт	15	
232.	8	жүлде	зт	327	
233.	9	оз	ет	647	
234.	10	көзде	ет	1151	
235.	11	жаттықтырушы	зт	71	
236.	12	жүлделі	сн	68	
237.	13	алайда	шл	1310	
238.	14	табанды	сн	100	
239.	15	мәре	зт	73	
240.	16	мерей	зт	136	

241.	17	жең	ет	865	
242.	18	ұт	ет	280	
243.	19	үлес	зт	1457	
244.	20	ұпай	зт	535	
245.	21	баулы	ет	372	
246.	22	жар	ет	725	
247.	23	тынымсыз	сн	86	
248.	24	жұдырықтас	ет	11	
4-тоқсан – 76 сөз					
А б а й д ы о қ ы , т а ң ы р қ а ! Абай Құнанбайұлы. Табиғат лирикасы "Жазғытұры", "Жаз", "Күз", "Қыс" өлеңдері					
249.	1	жазғытұрым	үс	37	
250.	2	шеберлік	зт	758	
251.	3	данышпан	сн	175	
252.	4	надандық	зт	52	
253.	5	шаттан	ет	90	
254.	6	талаптан	ет	72	
255.	7	рақымшыл	сн	3	
256.	8	әділдік	зт	428	
257.	9	мәнерле	ет	322	
258.	10	сипатта	ет	853	
259.	11	көн	ет	469	
260.	12	жирен	ет	18	
261.	13	әсемпаз	зт	16	Себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
262.	14	өнерпаз	зт	192	

263.	15	зейінді	сн	12
264.	16	суретте	ет	1060
265.	17	әділетсіздік	зт	116
266.	18	ертеден	үс	180
267.	19	әлек	зт	103
268.	20	көгорай	зт	24
269.	21	таңырқа	ет	69
270.	22	әуес	сн	122
271.	23	денелі	сн	39
272.	24	сыз	ет	291
273.	25	дымқыл	сн	55
274.	26	арқылы	шл	8120
Қазақ ұлттық қолөнері О. Бөкей "Апамның астауы" әңгімесі (үзінді) Ф. Оңғарсынова "Оюлар" өлеңі (үзінді)				
275.	1	білезік	зт	127
276.	2	сақина	зт	127
277.	3	жіп	зт	575
278.	4	құрақ	зт	316
279.	5	сырмақ	зт	57
280.	6	сәукеле	зт	59
281.	7	тұскиіз	зт	17
282.	8	кесте	зт	1224
283.	9	жон	ет	53
284.	10	ине	зт	193

285.	11	қайшы	зт	61	
286.	12	көрпе	зт	255	Жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
287.	13	сүйек	зт	765	
288.	14	бас	ет	2962	
289.	15	әйел	зт	12265	
290.	16	жасау	зт	88	
291.	17	былғары	зт	103	
292.	18	жиһаз	зт	214	
293.	19	ер-тұрман	зт	36	
294.	20	құрал-сайман	зт	79	
295.	21	киімілгіш	зт	73	
296.	22	әшекейле	ет	51	
297.	23	ши	зт	120	
298.	24	ілмек	зт	21	
С а я х а т ж ә н е т у р и з м . Шоқан Уалиханов "Жоңғария очерктері" (үзінді)					
299.	1	бағдар	зт	356	
300.	2	жоспарла	ет	970	
301.	3	көркем	сн	2135	
302.	4	таңғаларлық	сн	26	
303.	5	заңғар	сн	45	
304.	6	ғажайып	сн	454	
305.	7	ұйым	зт	3743	
306.	8	өлкетану	зт	35	

307.	9	танымдық	сн	460	Жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
308.	10	шатқал	зт	110	
309.	11	анықтама	зт	317	
310.	12	көпшілік	зт	1936	
311.	13	әуесқой	сн	50	
312.	14	мүмкін	мд	4980	
313.	15	көркемде	ет	42	
314.	16	өзара	үс	2122	
315.	17	мәселе	зт	8871	
316.	18	туынды	зт	846	
317.	19	керемет	сн	1224	
318.	20	нысан	зт	1283	
319.	21	мән	зт	3329	
320.	22	әйгілі	сн	578	
321.	23	мейрамхана	зт	442	
322.	24	аспалы	сн	24	
323.	25	шырағдан	зт	39	
324.	26	немесе	шл	9532	

7-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1 тоқсан – 86 сөз					
Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі – қазақ тілін оқып үйренеміз. Үш тілді білу – үлкен өнер. М. Жұмабаев "Қазақ тілі" өлеңі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
1.	1	аудар	ет	3174	
2.	2	бап	зт	3281	
3.	3	көңіл	зт	3749	

4.	4	әлемдік	сн	896	
5.	5	әңгімелес	ет	241	
6.	6	білім	зт	22915	
7.	7	жетік	сн	262	
8.	8	білік	зт	360	
9.	9	кейде	үс	1474	
10.	10	көптілді	сн	10	
11.	11	дағды	зт	778	
12.	12	тұғыр	зт	219	
13.	13	оқыт	ет	3847	Мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
14.	14	деңгей	зт	11218	
15.	15	мүлдем	үс	417	
16.	16	оқып-үйрен	ет	31	
17.	17	халықаралық	сн	3888	
18.	18	аралас	сн	542	
19.	19	тілмаш	зт	20	
20.	20	туған	сн	3478	
21.	21	орысша	үс	558	
22.	22	ағылшынша	үс	14	
23.	23	қызығушылық	зт	725	
24.	24	ой	зт	4849	
25.	25	тең	сн	2097	
26.	26	сөздік	зт	2374	
27.	27	сұхбат	зт	591	

У а қ ы т – ұ л ы к ү ш
А. Құнанбаева "Сағаттың шықылдағы емес ермек"

28.	1	басқар	ет	3725	
29.	2	қайрат-жігер	зт	8	
30.	3	құр	ет	2936	
31.	4	таңсәрі	зт	15	
32.	5	санас	ет	265	
33.	6	ақшам	зт	70	
34.	7	талтүс	үс	11	
35.	8	зая	үс	43	
36.	9	кедергі	зт	850	
37.	10	қас	зт	194	
38.	11	арасы	ке	2048	
39.	12	шырылда	ет	112	
40.	13	қадағала	ет	624	
41.	14	қарай	шл	12912	
42.	15	міндетті	сн	38	Салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
43.	16	орында	ет	4811	

44.	17	өнімді	сн	77
45.	18	әрі	шл	3368
46.	19	асығыс	үс	203
47.	20	тапшы	сн	140
48.	21	тексер	ет	2289
49.	22	тиімді	сн	1571
50.	23	өт	ет	9067
51.	24	зымыра	ет	131
52.	25	өкініш	зт	675
53.	26	шұғыл	*үс*	401
54.	27	ермек	зт	140
55.	28	тоқсан	зт	274
56.	29	мысал	зт	5529
57.	30	яғни	шл	3434

Ж е р д е г і к л и м а т т ы қ ө з г е р і с т е р
Д. Дефо "Робинзон Крузо"

58.	1	түсіндір	ет	2165	Топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
59.	2	қолайсыз	сн	121	
60.	3	аптап	зт	116	
61.	4	жұқар	ет	22	
62.	5	үсік	зт	35	
63.	6	қорытынды	зт	1309	
64.	7	ғаламдық	сн	94	
65.	8	қапырық	сн	38	
66.	9	шаң	зт	341	
67.	10	талқыла	ет	688	
68.	11	жылын	ет	300	
69.	12	жаратылыс	зт	190	
70.	13	көзқарас	зт	1587	
71.	14	күрт	үс	27	
72.	15	құбылмалы	сн	48	
73.	16	қатерлі	сн	60	
74.	17	құбылыс	зт	1795	
75.	18	болжам	зт	413	
76.	19	тасқын	зт	331	
77.	20	өзгеріссіз	сн	22	
78.	21	жоғарыла	ет	114	
79.	22	үздіксіз	сн	78	
80.	23	тосын	сн	164	
81.	24	үдеріс	зт	540	
82.	25	сынап	зт	21	
83.	26	бағана	зт	94	

84.	27	өсіп-өн	ет	82	
85.	28	үндеу	зт	408	
86.	29	кейбір	ес	2270	
І2-тоқсан – 66 сөз					
Қазақстанның ежелгі қалалары және Ұлы Жібек жолы. Б. Ұзақов "Жантаза"					
87.	1	бекініс	зт	586	Одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
88.	2	билік	зт	4149	
89.	3	алыс-беріс	зт	106	
90.	4	монша	зт	188	
91.	5	дерекқор	зт	8	
92.	6	жабық	сн	212	
93.	7	қира	ет	164	
94.	8	кәріз	зт	16	
95.	9	қалашық	зт	116	
96.	10	қуғын	зт	90	
97.	11	жандан	ет	264	
98.	12	қорша	ет	1121	
99.	13	діни	сн	788	
100.	14	наразы	сн	119	
101.	15	ойранда	ет	30	
102.	16	опасыздық	зт	66	
103.	17	өркенде	ет	333	
104.	18	рух	зт	903	
105.	19	сүйен	ет	1051	
106.	20	ұстахана	зт	19	
Спорт және денсаулық күтімі Т. Нұрмағанбетов "Он жасар жігіт"					
107.	1	бауыр	зт	1088	
108.	2	бүйрек	зт	116	
109.	3	бұлшық	зт	100	
110.	4	саламатты	сн	36	
111.	5	жүрек	зт	2983	

112.	6	иық	зт	496	Етістіктің шақтарының (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
113.	7	іш	зт	9025	
114.	8	расында	мд	267	
115.	9	өкпе	зт	312	
116.	10	рақаттан	ет	93	
117.	11	құрама	сн	509	
118.	12	бапкер	зт	272	
119.	13	ұйқышыл	сн	3	
120.	14	шалдық	ет	464	
121.	15	асқорыту	зт	18	
122.	16	бел	зт	708	
123.	17	дағдылан	ет	114	
124.	18	еңкей	ет	256	
125.	19	иіл	ет	261	
126.	20	өкше	зт	116	
127.	21	шалқай	ет	43	
Ұ қ с а т ы м . Ақан Сері "Жігіт сипаты", "Қыз сипаты"				С ә н . Т а л ғ а м .	
128.	1	әсем	сн	321	
129.	2	безендір	ет	196	
130.	3	бәсекелес	ет	39	
131.	4	сапалы	сн	458	
132.	5	белбеу	зт	165	
133.	6	бөрік	зт	95	

134.	7	жарасымды	сн	86	Етістіктің шақтарының (мақсатты және болжалды келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
135.	8	жең	зт	91	
136.	9	жеңілдік	зт	350	
137.	10	түйреуіш	зт	27	
138.	11	жұмсақ	сн	352	
139.	12	қалта	зт	635	
140.	13	күртеше	зт	40	
141.	14	бау	зт	400	
142.	15	сән	зт	326	
143.	16	тақ	ет	385	
144.	17	талғам	зт	241	
145.	18	айна	зт	348	
146.	19	топтама	зт	117	
147.	20	түйме	зт	291	
148.	21	сұңғақ	сн	49	
149.	22	көрсетілім	зт	10	
150.	23	ұқсастық	зт	368	
151.	24	ыңғайлы	сн	114	
152.	25	сымбат	зт	82	
3-тоқсан – 96 сөз					
Ғаламтормен дұрыс жұмыс жасау мәдениеті Жюль Верн "Әлемді сексен күн ішінде шарлау" романы (үзінді)					
153.	1	ажыра	ет	644	
154.	2	болдыр	ет	291	
155.	3	жылдамдық	зт	611	

156.	4	әлеуметтік	сн	3507	
157.	5	дәйексөз	зт	13	
158.	6	қызықтыр	ет	332	
159.	7	жөнелт	ет	176	
160.	8	ой-пікір	зт	230	
161.	9	санаулы	сн	72	
162.	10	кеңей	ет	266	
163.	11	қосыл	ет	1195	
164.	12	басқа	сн	12229	Етістік қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
165.	13	сілтеме	зт	560	
166.	14	сым	зт	192	
167.	15	өшір	ет	221	
168.	16	тәуелді	сн	379	
169.	17	жақындат	зт	119	
170.	18	жасаушы	зт	413	
171.	19	түпнұсқа	зт	381	
172.	20	шарла	ет	119	
173.	21	саяхатта	ет	33	
174.	22	семіздік	зт	11	
175.	23	омыртқа	зт	124	
176.	24	ешқандай	ес	1069	
М у з ы к а . Қ а з а қ т ы ң к и е л і д о м б ы р а с ы І. Жансүгіров "Күйші" поэмасы (үзінді)					
177.	1	әуен	зт	483	

178.	2	елестет	ет	346	
179.	3	сүйемелде	ет	115	
180.	4	байқау	зт	358	
181.	5	бөлік	зт	3056	
182.	6	домалақ	сн	126	
183.	7	мұңды	сн	54	
184.	8	мойын	зт	1657	
185.	9	қиялда	ет	36	
186.	10	тиек	зт	140	
187.	11	кеуде	зт	668	
188.	12	қуаныш	зт	1069	
189.	13	ырғақ	зт	311	
190.	14	перне	зт	48	
191.	15	талай	үс	1038	
192.	16	жасал	ет	4348	Мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
193.	17	ән-күй	зт	67	
194.	18	ішекті	сн	21	
195.	19	сазды	сн	84	
196.	20	арнал	ет	3125	
197.	21	мәнер	зт	166	
198.	22	үкі	зт	245	
199.	23	орындаушы	зт	391	
200.	24	жүлдегер	зт	145	

201.	25	үрмелі	сн	8	
202.	26	шаңқобыз	зт	23	
203.	27	шерт	ет	268	
204.	28	айтыскер	зт	39	
205.	29	шертпе	зт	2	
206.	30	сырнай	зт	61	
207.	31	бұра	ет	159	
208.	32	сыбызғы	зт	75	
Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі Ғ. Мұстафин "Шығанақ" романы (үзінді)					
209.	1	түлік	зт	125	
210.	2	соғым	зт	41	
211.	3	малшаруашылық	зт	31	
212.	4	қаймақ	зт	125	
213.	5	дән-дақыл	зт	1	
214.	6	диірмен	зт	95	
215.	7	ауылшаруашылық	зт	462	
216.	8	тыңайтқыш	зт	211	
217.	9	егіс	зт	161	
218.	10	егістік	зт	168	
219.	11	жүйрік	сн	266	
220.	12	жемшөп	зт	46	Септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
221.	13	сеп	ет	164	
222.	14	құнарлы	сн	164	

223.	15	құрғақшылық	зт	50	
224.	16	молшылық	зт	49	
225.	17	сіңімді	сн	15	
226.	18	бақ	ет	813	
227.	19	тікенді	сн	10	
228.	20	өріс	зт	668	
229.	21	ер-тоқым	зт	33	
230.	22	байла	ет	841	
Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын! М. Мақатаев "Наурыз".					
231.	1	тоғызқұмалақ	зт	68	
232.	2	алтыбақан	зт	137	
233.	3	әткеншек	зт	83	
234.	4	көріс	ет	1	
235.	5	жаңар	ет	312	
236.	6	жылда	үс	211	
237.	7	игі	сн	320	
238.	8	көкпар	зт	122	
239.	9	отырғыз	ет	164	
240.	10	қызыр	зт	27	Жазба жұмыстарында ынғайлас салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
241.	11	мерекелік	сн	181	
242.	12	наным	зт	143	
243.	13	құшақ	зт	615	
244.	14	салт	зт	1102	

245.	15	сыбаға	зт	96	
246.	16	тағам	зт	724	
247.	17	ұлыс	ет	10	
248.	18	құтты	сн	306	
4-тоқсан – 76 сөз					
Ж а с т ы қ т ы ң о т ы қ а й д а с ы ң ? М. Жұмабаев "Мен жастарға сенемін" өлеңі.					
249.	1	айбынды	сн	69	
250.	2	айбатты	сн	26	
251.	3	ашушаң	сн	15	
252.	4	икемдел	ет	34	
253.	5	жастық	зт	401	
254.	6	білімпаздық	зт	4	
255.	7	құрдас	зт	192	
256.	8	сыныптас	зт	176	
257.	9	еңбектен	ет	109	
258.	10	кекшіл	сн	9	
259.	11	қайратты	сн	75	
260.	12	құрбы	зт	304	Жазба жұмыстарында қарсылықты салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
261.	13	жалында	ет	54	
262.	14	талапты	сн	126	
263.	15	табандылық	зт	132	
264.	16	табыс	ет	1055	
265.	17	танымпаз	сн	2	
266.	18	төзімділік	зт	79	

267.	19	қос	ет	2086	
268.	20	ұялшақ	сн	20	
269.	21	қайрат	зт	1583	
270.	22	шыдамдылық	зт	73	
271.	23	мүдде	зт	1732	
Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары Майкл Х.Харт "100 ұлы адам" атты кітабынан - "Альберт Эйнштейн"					
272.	1	атақ	зт	1082	
273.	2	ғылыми-техникалық	сн	553	
274.	3	әдіс	зт	2181	
275.	4	үрдіс	зт	831	
276.	5	жақсарт	ет	423	
277.	6	заманауи	сн	297	
278.	7	қарқынды	сн	1121	
279.	8	кейінгі	сн	807	
280.	9	ұсыныс	зт	1163	
281.	10	күрделендір	ет	34	
282.	11	қаржы	зт	4020	
283.	12	жасанды	сн	221	
284.	13	құрылғы	зт	150	
285.	14	негізде	ет	147	
286.	15	талда	ет	513	Жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
287.	16	мекеме	зт	1804	
288.	17	өнертабыс	зт	22	

289.	18	өнертапқыш	зт	32
290.	19	нәтиже	зт	3978
291.	20	жаңаша	үс	288
292.	21	тереңдет	ет	45
293.	22	дәлдік	зт	133
294.	23	салыстырмалы	сн	300
295.	24	қайраткер	зт	400
296.	25	жаңғырт	ет	461
297.	26	келіссөз	зт	313
298.	27	құндылық	зт	1082
299.	28	ерекшелік	зт	2266
300.	29	біршама	үс	173

Батыр туса – ел ырысы

А. Нұршайықов "Аңыз бен ақиқат" (үзінді)

301.	1	жігіт	зт	2847
302.	2	ырыс	зт	170
303.	3	сүйіспеншілік	зт	451
304.	4	құтқарушы	зт	52
305.	5	бейбіт	сн	445
306.	6	даңқты	сн	70
307.	7	ер	зт	2653
308.	8	жекпе-жек	зт	155
309.	9	қайырымды	сн	118
310.	10	із	зт	1191

311.	11	кез	зт	12221	
312.	12	қайсар	зт	196	Жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
313.	13	ару	зт	160	
314.	14	қылмыс	зт	1217	
315.	15	арқасында	шл	1944	
316.	16	лайықты	сн	396	
317.	17	жұт	ет	542	
318.	18	оқ	зт	880	
319.	19	өл	ет	3211	
320.	20	күнбе-күн	үс	14	
321.	21	ұқса	ет	930	
322.	22	қалыптас	ет	3148	
323.	23	жүректі	сн	122	
324.	24	ақиқат	зт	583	

8-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1 тоқсан – 86 сөз					
Б і л і м . Ғ ы л ы м . И н н о в а ц и я . Т. Сұлтанбеков "Ғажайып планета" әңгімесі (үзінді)					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
1.	1	зертхана	зт	182	
2.	2	ошақ	зт	269	
3.	3	артықшылық	зт	511	
4.	4	әзірле	ет	1477	
5.	5	құлтемір	зт	11	
6.	6	түлек	зт	287	
7.	7	жарықтандыр	сн	5	
8.	8	кемшілік	зт	559	
9.	9	талап	зт	4121	

10.	10	бөлін	ет	2609	
11.	11	үздік	сн	727	
12.	12	қыш	зт	105	
13.	13	дәреже	зт	1584	
14.	14	тағылымдама	зт	45	
15.	15	зияткерлік	сн	125	Болжалдық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
16.	16	тың	сн	471	
17.	17	жаратылыстану	зт	97	
18.	18	түйін	зт	464	
19.	19	жөнінде	шл	2531	
20.	20	нақты	сн	2250	
21.	21	қоғамтану	зт	6	
22.	22	шоғырлан	ет	313	
23.	23	жеделдет	ет	128	
24.	24	өзекті	сн	478	
25.	25	білімпаз	зт	157	
26.	26	шыңда	ет	617	
27.	27	ертелі-кеш	үс	29	
28.	28	зиялы	сн	702	
29.	29	кісі	зт	3668	
30.	30	тіркелуші	зт	1	

С а у д а ж а с а й б і л е с і ң б е ?

Абай Құнанбаев "Базарға, қарап тұрсам, әркім барар"

31.	1	қаражат	зт	1143	
32.	2	айналым	зт	602	
33.	3	назар	зт	1342	
34.	4	маржан	зт	144	
35.	5	жарамдылық	зт	19	
36.	6	кәдесый	зт	64	
37.	7	кіріс-шығыс	зт	6	
38.	8	табыс	зт	2466	
39.	9	қыл	ет	9713	
40.	10	төлем	зт	1493	
41.	11	дана	зт	413	
42.	12	сапа	зт	1429	
43.	13	сатылым	зт	65	
44.	14	сауда-саттық	зт	210	
45.	15	анда-санда	үс	115	Бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
46.	16	сауаттылық	зт	172	
47.	17	арзан	сн	342	
48.	18	ұтымды	сн	170	
49.	19	ұрла	ет	386	

50.	20	тәуекел	зт	551	
51.	21	таразы	зт	257	
52.	22	сауат	зт	236	
53.	23	дәнекер	зт	20	
54.	24	тым	үс	1129	
55.	25	уақтылы	үс	161	
56.	26	азын-аулақ	үс	48	
57.	27	қолма-қол	үс	189	
58.	28	әркім	ес	616	
59.	29	түбіртек	зт	37	
60.	30	қаржыландыр	ет	314	
Жаһандық энергетикалық дағдарыс Ш. Айтматов "Кассандра таңбасы"					
61.	1	бәсеке	зт	1383	
62.	2	дағдарыс	зт	491	
63.	3	жаңашылдық	зт	73	
64.	4	қатер	зт	468	
65.	5	қажеттілік	зт	584	
66.	6	әрекет	зт	2810	
67.	7	жаһандық	зт	247	
68.	8	өндіруші	зт	671	
69.	9	байыт	ет	324	
70.	10	көмірсутек	зт	94	
71.	11	ысырап	зт	39	
72.	12	сараптама	зт	1197	
73.	13	шама	зт	1467	Еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
74.	14	кездейсоқ	үс	198	
75.	15	біт	ет	4478	
76.	16	күтіл	ет	121	
77.	17	тарат	ет	1291	
78.	18	тасымалда	ет	38	
79.	19	көрсеткіш	зт	1535	
80.	20	ула	ет	61	
81.	21	ахуал	зт	567	
82.	22	алдын ал	ке+ ет	566 + 43359	
83.	23	балама	зт	457	
84.	24	құрал	зт	4934	
85.	25	жүргіз	сн	3133	
86.	26	дақ	зт	66	
2- тоқсан – 66 сөз					

Достық пен татулық - таптырмас бақыт Т. Айбергенов "Бір тойым бар"					
87.	1	жақындық	зт	105	Етістіктің шартты рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
88.	2	сәтсіздік	зт	137	
89.	3	жаны	ке	1296	
90.	4	жылат	ет	86	
91.	5	жолдас	зт	2034	
92.	6	залал	зт	90	
93.	7	замандас	зт	222	
94.	8	қиыншылық	зт	330	
95.	9	жан	зт	3820	
96.	10	татулық	зт	224	
97.	11	ынтымақтастық	зт	557	
98.	12	жанашыр	зт	277	
99.	13	сыр	зт	1619	
100.	14	күлдір	ет	85	
101.	15	кілт	зт	355	
102.	16	мәдениетті	сн	115	
103.	17	игілікті	сн	75	
104.	18	көпшіл	сн	24	
105.	19	парасатты	сн	65	
106.	20	берік	сн	1559	
107.	21	сөйтіп	шл	175	
108.	22	қызған	ет	632	
109.	23	жалған	сн	246	
110.	24	той	үс	3471	
111.	25	ұйымшылдық	зт	42	
112.	26	адалдық	зт	623	
Кәсіп–бақыттың шырағы, еңбек – ырыстың бұлағы С. Мұқанов "Саятшы Ораз" әңгімесі					
113.	1	қамтамасыз	сн	3174	

114.	2	бірлестік	зт	664	
115.	3	егіншілік	зт	239	
116.	4	еңбекақы	зт	557	
117.	5	кәсіпқой	сн	101	
118.	6	жарнама	зт	328	
119.	7	қиналыс	зт	71	
120. е	8	кәсіпкер	зт	3915	
121.	9	сый-құрмет	зт	42	
122.	10	құрал-жабдық	зт	263	
123.	11	серіктес	зт	217	
124.	12	өңір	зт	2025	
125.	13	шаруа	зт	1929	Етістіктің бұйрық райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
126.	14	орта	сн	2764	
127.	15	пайда	зт	4123	
128.	16	берекелі	сн	50	
129.	17	мамандан	ет	100	
130.	18	сенімді	сн	598	
131.	19	өтімді	сн	16	
132.	20	зейнет	зт	88	
133.	21	іскер	сн	480	
134.	22	айрықша	үс	609	
135.	23	игер	ет	708	
136.	24	құпта	ет	206	

137.	25	жеткіз	ет	3891	
138.	26	егер	шл	8982	
Қ а з а қ с т а н н ы ң с у р е с у р с т а р ы Ә. Нұрпейісов "Қан мен тер" (үзінді)					
139.	1	текше	зт	336	Күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
140.	2	ауызсу	зт	59	
141.	3	қойма	зт	266	
142.	4	ағын	зт	433	
143.	5	тереңдік	зт	180	
144.	6	емдік	сн	46	
145.	7	ызғарлы	сн	76	
146.	8	сергелдең	зт	31	
147.	9	пайыз	зт	1794	
148.	10	бөгет	зт	1107	
149.	11	лайлан	ет	11	
150.	12	тұнық	сн	139	
151.	13	суармалы	сн	66	
152.	14	тола	үс	38	
3- тоқсан – 96 сөз					
Т а р и х и т ұ л ғ а л а р т а ғ ы л ы м ы Т. Әлімқұлов "Қараой" әңгіме					
153.	1	ағартушы	зт	322	
154.	2	патша	зт	2199	
155.	3	айып	зт	597	
156.	4	сұлтан	зт	1030	
157.	5	өсиет	зт	306	

158.	6	саясаткер	зт	280	
159.	7	тағылым	зт	222	
160.	8	айқын	сн	951	
161.	9	кемеңгер	сн	111	
162.	10	хан	зт	4507	
163.	11	көрнекті	сн	691	
164.	12	беделді	сн	219	
165.	13	айдал	ет	108	Демеулік шылаулардың (сұраулық, күшейткіш) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
166.	14	іскерлік	зт	577	
167.	15	тарихи	сн	2321	
168.	16	қолбасшы	зт	252	
169.	17	бұрмалаушылық	зт	14	
170.	18	көсем	зт	580	
171.	19	нығайт	ет	739	
172.	20	таныл	ет	879	
173.	21	ақсүйек	зт	190	
174.	22	саясат	зт	3077	
175.	23	алаш	зт	894	
176.	24	ішкі	сн	1888	
177.	25	сыртқы	сн	980	
178.	26	жебе	зт	124	
Қызым – жағадағы құндызым, ұлым – аспандағы жұлдызым "Қозы Көрпеш – Баян сұлу" жыры (үзінді)					
179.	1	тектілік	зт	36	

180.	2	бойжеткен	зт	209	
181.	3	абырой	зт	467	
182.	4	қалыңдық	зт	432	
183.	5	менсін	ет	1215	
184.	6	жасөспірім	зт	391	
185.	7	махаббат	зт	1081	
186.	8	тәлім-тәрбие	зт	176	
187.	9	имандылық	зт	210	
188.	10	келін	зт	517	
189.	11	отау	зт	747	
190.	12	сезім	зт	1870	
191.	13	алғыр	сн	166	
192.	14	жеткіншек	зт	117	Демеулік шылаулардың (болжалдық, шектік) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
193.	15	құрбы-құрдас	зт	32	
194.	16	ғашық	зт	355	
195.	17	ибалы	сн	28	
196.	18	перзент	зт	235	
197.	19	қылықты	сн	51	
198.	20	шынайы	сн	809	
199.	21	ардақта	ет	151	
200.	22	еңбексүйгіш	сн	75	
201.	23	жеңге	зт	260	
202.	24	саналы	сн	364	

203.	25	ар-ұят	зт	54	
204.	26	қылық	зт	510	
205.	27	мүшел	зт	102	
206.	28	шежіре	зт	397	
Биоалуантүрлілік Жойылып бара жатқан жануарлар мен өсімдіктер М. Әуезов "Көксерек"					
207.	1	елік	зт	158	Демеулік шылаулардың (болымсыздық немесе қарсы мәнді, нақтылау) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
208.	2	сүтқоректі	зт	129	
209.	3	жорыт	ет	56	
210.	4	қосмекенділер	зт	11	
211.	5	сарышұнақ	зт	42	
212.	6	құлан	зт	140	
213.	7	қоқиқаз	зт	23	
214.	8	бұлан	зт	22	
215.	9	сілеусін	зт	22	
216.	10	алып	сн	148	
217.	11	құндыз	зт	80	
218.	12	борсық	зт	72	
219.	13	кемі	ет	254	
220.	14	тырна	зт	56	
221.	15	төн	ет	686	
222.	16	бапта	ет	198	
223.	17	шегіртке	зт	46	
224.	18	қиянат	зт	230	

225.	19	улы	сн	88	
226.	20	жолбарыс	зт	265	
227.	21	шаян	зт	78	
228.	22	төменде	ет	714	
229.	23	азық	зт	337	
230.	24	саңырауқұлақ	зт	142	
231.	25	қаншама	ес	239	
232.	26	зиянкес	зт	45	
233.	27	тобылғы	зт	90	
Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшеліктері Б.Ж. Бопайұлы "Қазақы наурызнама" (үзінді)					
234.	1	үндестік	зт	136	Жазба жұмыстарында себеп-салдар салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
235.	2	шаттық	зт	141	
236.	3	көңіл күй	зт	200	
237.	4	наурызкөже	зт	40	
238.	5	түрлі	сн	3996	
239.	6	кешір	ет	937	
240.	7	өзіндік	сн	1088	
241.	8	дегенмен	шл	247	
242.	9	жылылық	зт	75	
243.	10	даналық	зт	293	
244.	11	оян	ет	690	
245.	12	тойла	ет	392	
246.	13	ежелгі	сн	1085	

247.	14	ырыздық	зт	16	
248.	15	барынша	үс	662	
4-тоқсан-76 сөз					
"Мәңгілік елдің нұрлы жолы!" Н.Ә. Назарбаев "Қазақстан жолы" (үзінді)					
249.	1	атақоныс	зт	31	Жазба жұмыстарында талғаулы салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
250.	2	естелік	зт	273	
251.	3	жылнама	зт	52	
252.	4	салт-сана	зт	103	
253.	5	жолдау	зт	366	
254.	6	тағдыр	зт	1182	
255.	7	діл	зт	92	
256.	8	ашықтық	зт	151	
257.	9	ұғым	зт	2193	
258.	10	қадам	зт	1634	
259.	11	шартарап	зт	26	
260.	12	азат	сн	666	
261.	13	мығым	сн	28	
262.	14	жарқын	сн	542	
263.	15	жасампаз	сн	47	
264.	16	мәлім	сн	481	
265.	17	нұрлы	сн	190	
266.	18	қосымша	сн	5588	
267.	19	салиқалы	сн	72	
268.	20	ашаршылық	зт	179	

269.	21	біртұтас	сн	192	
270.	22	кемелден	ет	66	
271.	23	түбегейлі	сн	257	
272.	24	өтпелі	сн	146	
Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті Ринат Заитов пен Аманғазы Кәріпжановтың айтысы					
273.	1	дүлдүл	зт	43	
274.	2	бөл	ет	3655	
275.	3	жеңіліс	зт	161	
276.	4	көркемсөз	зт	34	
277.	5	ақындық	зт	476	
278.	6	маңыз	зт	1615	
279.	7	тыңдарман	зт	210	
280.	8	шешен	зт	469	
281.	9	ықылас-ілтипат	зт	24	
282.	10	сынас	ет	29	
283.	11	ділмар	сн	22	
284.	12	майталман	сн	59	
285.	13	қарсылас	зт	271	
286.	14	жұп	са	112	
287.	15	төрелік	зт	152	Жазба жұмыстарында кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
288.	16	суырыпсалма	сн	32	
289.	17	ұтқыр	сн	201	
290.	18	бөлен	ет	147	

291.	19	сына	ет	475
292.	20	тапқырлық	зт	113
293.	21	астам	үс	1311
294.	22	әдеби	сн	1513
295.	23	елеулі	сн	514
296.	24	әдептілік	зт	308
297.	25	бейнелі	сн	149
298.	26	ұйқас	зт	76
299.	27	ойын-той	зт	7
300.	28	дәлелді	сн	9
Қ а з а қ с т а н – Б а й қ о ң ы р - Ғ а р ы ш Нұртөре Жүсіп "Қыран қазақ" (деректі әңгіме)				
301.	1	дабыл	зт	195
302.	2	ғылыми-зерттеу	сн	216
303.	3	қаһарман	зт	339
304.	4	түйіс	ет	129
305.	5	тетік	зт	412
306.	6	қондырғы	зт	122
307.	7	жаттықтыр	ет	128
308.	8	зақым	зт	64
309.	9	ақаусыз	сн	5
310.	10	беймәлім	сн	87
311.	11	тұнжыра	ет	76
312.	12	елді: елді мекен	зт	95

313.	13	иелік	зт	321	Жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
314.	14	айтулы	сн	141	
315.	15	тамамда	ет	118	
316.	16	аттан	ет	532	
317.	17	бағындыр	ет	294	
318.	18	алдымен	үс	210	
319.	19	қалқы	ет	87	
320.	20	өршіл	сн	42	
321.	21	аумақ	зт	2146	
322.	22	ұшыр	ет	482	
323.	23	шаршы	зт	497	
324.	24	ұзақ	сн	1803	

9-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1-тоқсан– 79 сөз					
Қ а з а қ ж а з у ы н ы ң д а м у ж о л ы "Күлтегін жыры"					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
1.	1	қыпшақ	зт	332	
2.	2	дүниетаным	зт	397	
3.	3	емле	зт	64	
4.	4	әліпбилік	сн	19	
5.	5	жазба	зт	662	
6.	6	жан-жақты	сн	857	
7.	7	жетілдір	ет	836	
8.	8	зерделе	ет	255	
9.	9	көшірме	зт	383	
10.	10	ретте	ет	6233	
11.	11	қаша	ет	3	
12.	12	құлпытас	зт	33	
13.	13	дыбыс	зт	1431	

14.	14	латын	зт	675	Өздік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
15.	15	дәуір	зт	1441	
16.	16	нұсқа	зт	254	
17.	17	сәйкестендір	ет	256	
18.	18	сауыт	зт	251	
19.	19	сия	зт	89	
20.	20	жүйеле	ет	140	
21.	21	төл	сн	50	
22.	22	төте	сн	124	
23.	23	түркі	сн	1007	
24.	24	үңіл	ет	313	
25.	25	дыбыстал	ет	97	
26.	26	үндес	сн	72	
Ж о л ы ң б о л с ы н , ж о л а у ш ы М. Мақатаев "Ертең біз жол жүреміз"					
27.	1	жолсапар	зт	7	Өзгелік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
28.	2	бағын	ет	518	
29.	3	жүрдек	сн	26	
30.	4	жолшыбай	үс	11	
31.	5	аялда	ет	73	
32.	6	жолазық	зт	1	
33.	7	жолайрық	зт	16	
34.	8	апат	сн	656	
35.	9	жолсерік	зт	30	
36.	10	жиіле	ет	60	
37.	11	жолдама	зт	165	
38.	12	жол-жөнекей	үс	44	
39.	13	бекет	зт	159	
40.	14	аралық	зт	1222	
41.	15	тасымал	зт	279	
42.	16	жүргінші	зт	56	
43.	17	зуылда	ет	23	
44.	18	құн	зт	803	
45.	19	сақтан	ет	386	
46.	20	сәтті	сн	278	
47.	21	куәлік	зт	195	
48.	22	зымырандай	сн	2	
49.	23	жедел	үс	407	
50.	24	бекер	үс	431	
51.	25	әрі-бері	үс	87	

Көшпенділер мәдениеті					
Қазақтың халық күнтізбесі					
І. Есенберлин "Көшпенділер" (үзінді)					
52.	1	байырғы	сн	272	Ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
53.	2	көшіп-қон	ет	105	
54.	3	хандық	зт	1139	
55.	4	жәдігер	зт	106	
56.	5	жиһанкез	зт	54	
57.	6	доңыз	зт	27	
58.	7	жұлдызнамашы	зт	2	
59.	8	жорамал	зт	91	
60.	9	диқаншылық	зт	11	
61.	10	күндіз-түні	үс	37	
62.	11	күнкөріс	зт	103	
63.	12	лашық	зт	51	
64.	13	күнұзақ	үс	4	
65.	14	күншуақ	зт	18	
66.	15	күншығыс	зт	83	
67.	16	адамзат	зт	1442	
68.	17	би-шешен	зт	23	
69.	18	шұбырынды	сн	40	
70.	19	ер-тоқым	зт	33	
71.	20	мәжіліс	зт	661	
72.	21	өжет	сн	113	
73.	22	тайпа	зт	910	
74.	23	көшпенді	зт	68	
75.	24	тұрмыстық	сн	142	
76.	25	ұзақтық	зт	103	
77.	26	ұлу	зт	123	
78.	27	бек	зт	129	
79.	28	руналық	сн	1	
2- тоқсан – 63 сөз					
Заң – қоғамның тірегі					
Айбатыр Сейтақ "Азат елдің ар-намысы – Ата Заң"					
80.	1	азаматша	зт	13	
81.	2	ар-намыс	зт	130	
82.	3	арыз	зт	485	
83.	4	шекте	ет	726	
84.	5	әділет	зт	621	
85.	6	құқылы	сн	161	
86.	7	бұзақылық	зт	47	
87.	8	бүлдір	ет	115	

88.	9	жаза	зт	324	Ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
89.	10	жой	ет	805	
90.	11	жүзегеас	ет	3570	
91.	12	жарғы	зт	312	
92.	13	қоғамдық	сн	2412	
93.	14	кепіл	зт	393	
94.	15	құқық	зт	6287	
95.	16	ірге	зт	446	
96.	17	өтініш	зт	2062	
97.	18	қылмыскер	зт	249	
98.	19	мақұлда	ет	196	
99.	20	себеп	зт	4408	
100.	21	ұр	ет	54	
101.	22	тергеу	зт	59	
102.	23	куәгер	зт	67	
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні – Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы Маралтай Ыбыраев "Елбасыма"					
103.	1	алғышарт	зт	191	Мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
104.	2	сайын	шл	1653	
105.	3	арна	ет	787	
106.	4	атал	ет	5637	
107.	5	үміткер	зт	204	
108.	6	бекіт	ет	1370	
109.	7	белес	зт	180	
110.	8	бүкілхалықтық	сн	31	
111.	9	бірауыз	сн	45	
112.	10	дарын	зт	291	
113.	11	дауыс	зт	2415	
114.	12	кенші	зт	42	

115.	13	туып-өс	ет	72	
116.	14	бастамашы	зт	52	
117.	15	сайлан	ет	264	
118.	16	құштар	сн	139	
119.	17	лауазым	зт	784	
120.	18	сайлау	зт	773	
121.	19	тұтқа	зт	167	
122.	20	қазақстандық	зт	639	
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары Қ. Аманжолов "Жас дәурен"					
123.	1	алаңдат	ет	15	Мекен үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
124.	2	ауқымды	сн	369	
125.	3	әзіл	зт	197	
126.	4	сыншыл	сн	41	
127.	5	орынбасар	зт	456	
128.	6	бұқара	зт	233	
129.	7	дәлел	зт	473	
130.	8	дәурен	зт	113	
131.	9	жоба	зт	3941	
132.	10	жағымды	сн	293	
133.	11	айдар	зт	259	
134.	12	аудандық	сн	853	
135.	13	басылым	ет	1147	
136.	14	іс-тәжірибе	зт	56	

137.	15	қамты	ет	1590	
138.	16	үгітте	ет	108	
139.	17	пікірталас	зт	203	
140.	18	сыни	сн	109	
141.	19	мақала	зт	1925	
142.	20	соңғы	сн	2828	
3-тоқсан – 108 сөз					
Э К С П О - 2 0 1 7 – Қ а з а қ с т а н б е л е с і Н.Ә. Назарбаев "Тәуелсіздік толғауы"					
143.	1	алдыңғы	сн	337	
144.	2	әмбебап	сн	155	
145.	3	көршілес	сн	107	
146.	4	баламалы	сн	92	
147.	5	баянда	ет	1103	
148.	6	бетбұрыс	зт	26	
149.	7	ерікті	сн	221	
150.	8	шектес	ет	68	
151.	9	дау	зт	612	
152.	10	тұрақтылық	зт	599	
153.	11	өкілдік	зт	344	
154.	12	қатарлы	сн	148	
155.	13	қауымдастық	зт	1051	
156.	14	құрылтай	зт	386	Ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
157.	15	тағайында	ет	613	
158.	16	тұжырымдама	зт	298	

159.	17	тұрғыз	ет	404
160.	18	күллі	ес	157
161.	19	жекешелендір	зт	434
162.	20	қарастыр	ет	1994
163.	21	үкімет	зт	3140
164.	22	елшілік-мәмілегерлік	зт	221/1
165.	23	билеуші	зт	506
166.	24	демеуші	зт	95
167.	25	нағыз	сн	931
168.	26	ру	зт	782
169.	27	іргетас	зт	137

Биотехнология жаңалықтары
Сахиев Жүніс "Уақыт қайтарымы"

170.	1	тірі	сн	1065
171.	2	булан	ет	51
172.	3	тектес	сн	104
173.	4	будандастыр	ет	124
174.	5	жасуша	зт	59
175.	6	дерт	зт	298
176.	7	ретіндегі	шл	19
177.	8	құнарлық	зт	13
178.	9	кешенді	сн	344
179.	10	қышқыл	сн	631
180.	11	құнарландыр	зт	25

181.	12	қоспа	зт	249	Жазба жұмыстарында (шартты бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
182.	13	тұқым	зт	693	
183.	14	тығыз	сн	521	
184.	15	ұлпа	зт	74	
185.	16	нәрлі	сн	36	
186.	17	ықпал	зт	1665	
187.	18	ізденіс	зт	43	
188.	19	дәрі-дәрмек	зт	227	
189.	20	асылтұқымды	сн	2	
190.	21	көбей	ет	1000	
191.	22	жиынтық	зт	677	
192.	23	тағамдық	сн	8	
193.	24	ашыт	ет	43	
194.	25	күрделі	сн	2374	
195.	26	жылыжай	зт	33	
196.	27	араластыр	ет	183	
Б о л а ш а қ э н е р г и я к ө з д е р і . Медеу Сәрсеке "Жетінші толқын"					
197.	1.	асыл	сн	1108	
198.	2.	әбден	үс	1277	
199.	3.	байланыстыр	ет	409	
200.	4.	бүкіл	ес	1484	
201.	5.	басшылық	зт	1184	
202.	6.	бірталай	үс	173	
203.	7.	жалпы	сн	3177	
204.	8.	байланысты	сн	5855	
205.	9.	басқарма	зт	1581	
206.	10.	несібе	зт	51	

207.	11.	қосылыс	зт	19	
208.	12.	ыдыра	ет	378	
209.	13.	енді	үс	6031	
210.	14.	босқа	үс	239	
211.	15.	сай	сн	1595	Жазба жұмыстарында (қарсылықты) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
212.	16.	сыйымдылық	зт	92	
213.	17.	қала	ет	3456	
214.	18.	бірік	ет	1710	
215.	19.	шарт	зт	2612	
216.	20.	сұқ	ет	198	
217.	21.	кезең	зт	3927	
218.	22.	негіздел	ет	217	
219.	23.	біріктір	ет	722	
220.	24.	бөтен	сн	248	
221.	25.	сонымен	ес	11241	
222.	26.	тұтастық	зт	244	
Алаш идеясы мен қайраткерлері "Бес арыс" кітабынан үзінді					
223.	1	сана-сезім	зт	127	
224.	2	меншік	зт	1260	
225.	3	тұтқында	ет	128	
226.	4	бодандық	зт	81	
227.	5	ілім-білім	зт	91	
228.	6	зорлық	зт	199	

229.	7	жазала	ет	307	
230.	8	алашордалықтар	зт	2	
231.	9	абақты	зт	249	
232.	10	аян	ет	119	
233.	11	қауым	зт	960	
234.	12	құрбан	зт	355	
235.	13	мұрат	зт	67	
236.	14	мінбер	зт	63	Жазба жұмыстарында (мезгіл бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
237.	15	тартыс	зт	245	
238.	16	осал	сн	105	
239.	17	қатыгез	сн	133	
240.	18	ұлтжанды	сн	90	
241.	19	ақтал	ет	504	
242.	20	отаршыл	сн	24	
243.	21	болмыс	зт	654	
244.	22	адамгершілік	зт	1797	
245.	23	мазақ	зт	445	
246.	24	намысшыл	зт	16	
247.	25	мұрагер	зт	248	
248.	26	қуғын-сүргін	зт	167	
249.	27	насихат	зт	223	
250.	28	бейресми	сн	94	
4- тоқсан – 74 сөз					
Жаһандық мәселе: демография Абай Құнанбайұлы "Адамның кейбір кездері"					

251.	1	ажырас	ет	68	
252.	2	айқында	ет	1401	
253.	3	саяси-әлеуметтік	сн	64	
254.	4	сан	зт	6592	
255.	5	аштық	зт	286	
256.	6	туыл	ет	272	
257.	7	ағайынды	сн	141	
258.	8	бойдақ	сн	52	
259.	9	егіз	сн	300	
260.	10	жағдай	зт	6802	
261.	11	жәрдемақы	зт	90	
262.	12	жетім	сн	516	
263.	13	заңдылық	зт	804	Жазба жұмыстарында (себеп бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
264.	14	қартай	ет	255	
265.	15	ұлғай	ет	254	
266.	16	неке	зт	265	
267.	17	некелес	ет	59	
268.	18	өсім	зт	274	
269.	19	санақ	зт	71	
270.	20	тоқыра	ет	60	
271.	21	төсбелгі	зт	20	
272.	22	ұдайы	үс	114	
273.	23	үшем	зт	7	

274.	24	жаһандану	зт	24	
275.	25	дүмпу	зт	7	
276.	26	әдетте	үс	724	
Р о б о т т а р м е н к и б о р г т а р әлемі Айзек Азимов "Мен – роботпын" жинағынан үзінді					
277.	1	бастапқы	сн	679	
278.	2	бағдарламалық	сн	48	
279.	3	бұйрық	зт	1221	
280.	4	бұрыл	ет	485	
281.	5	жабдық	зт	172	
282.	6	жартылай	үс	433	
283.	7	мінсіз	сн	103	
284.	8	иелен	ет	427	
285.	9	дәл	үс	3781	
286.	10	ажырат	ет	631	
287.	11	қалып	зт	1262	
288.	12	әрекеттен	ет	24	
289.	13	үдемелі	сн	16	Жазба жұмыстарында (қимыл-сын бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
290.	14	пішін	зт	694	
291.	15	жанды	сн	104	
292.	16	көптеген	үс	2560	
293.	17	енгізіл	ет	1330	
294.	18	ұшыра	ет	753	
295.	19	құрастырушы	зт	69	

296.	20	жалдамалы	сн	58	
297.	21	нұсқа	ет	297	
298.	22	адамша	үс	55	
299.	23	ым-ишара	зт	25	
300.	24	өздігінен	үс	128	
Қазақстандағы туризм және экотуризм І. Жансүгіров "Жетісу суреттері"					
301.	1	жайлы	сн	407	
302.	2	табиғи-географиялық	сн	5	
303.	3	қолжетімді	сн	265	
304.	4	демалушы	зт	8	
305.	5	баурай	зт	63	
306.	6	насихатта	ет	240	
307.	7	рәсімде	ет	282	
308.	8	тартымды	сн	179	
309.	9	телегей	зт	9	
310.	10	үйлесімді	сн	41	
311.	11	сауықтыр	ет	175	
312.	12	алғаш	үс	2699	
313.	13	сақтандыр	ет	502	Жазба жұмыстарында (мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
314.	14	ынталандыр	ет	387	
315.	15	шабадан	зт	51	
316.	16	үйлесімділік	зт	128	
317.	17	заңнама	зт	487	

318.	18	белсендір	ет	15
319.	19	құқықтық	зт	1163
320.	20	сапасыз	сн	42
321.	21	жауһар	зт	69
322.	22	ерекшелен	ет	256
323.	23	жерасты	сн	60
324.	24	жиһангер	зт	11

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
7-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым
министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
197-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы(оқыту орыс тілінде емес)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Орыс тілі мен әдебиеті" оқу пәнінің бағдарламасы оқушы дүниетанымының қалыптасуына, әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, ғылыми-техникалық, оқу-кәсіптік салаларының ақпаратын қолдануға жағдай жасайды; әлемдік білім беру кеңістігінде бағыт-бағдар табуға көмектеседі.

3. "Орыс тілі мен әдебиеті" оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мақсаты оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға ықпал ететін түрлі деңгейдегі тілдік құралдар жүйесін меңгеруге негізделген коммуникативтік дағдыларды

қалыптастыру, орыс әдеби тілінің ережелері мен нормаларын, тілдік этика, қарым-қатынас жағдаятына бағытталған сөйлеу әрекетінде тілдік бірліктерді қолдану ережелерін сақтау болып табылады.

4. Оқу бағдарламасы тілдік қызметтің барлық түрлерін: тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылымды дамытуға бағытталған.

5. Негізгі орта мектепті бітіргеннен кейін білім алушылар CEFR - шет тілін меңгерудің жалпы еуропалық құзыреті деңгейлеріне сәйкес тілді B2 (ілгері деңгей) деңгейінде еркін меңгеруі қажет.

6. "Орыс тілі мен әдебиеті" оқу пәнінің міндеттері:

1) өмірдің әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, ғылыми-техникалық, оқу-кәсіптік салаларында қарым-қатынас жасау үшін қажетті тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;

2) тілдік жүйенің бірліктері, олардың сәйкестік ережелері, қызмет етуі, орыс тілі нормалары мен ережелеріне сәйкес синтаксистік құрылымын құрастыру дағдылары мен біліктері туралы білім қалыптастыру;

3) алынған ақпаратты талдауға, жинақтауға, бағалауға, түсіндіруге бағытталған терең ойлау дағдыларын қалыптастыру және дамыту;

4) оқылған ақпаратты өңдеу, оқылымның іздеу, таныстыру, зерттеу дағдыларын қалыптастыру;

5) оқылған шығармаға өзінінің дәлелді тұжырымын, әр түрлі жанрдағы шығармаларды талдау; шығарма тақырыбы, идеясы мен ерекшеліктері, сюжеті, шығарманың тілдік ерекшеліктері, негізгі эпизодтары, кейіпкерлердің іс-әрекеттерін; жазушы стилінің ерекшелігін; әлемдік әдебиет шығармаларымен және басқа да өнер түрлері шығармаларымен салыстыру дағдысын дамыту;

6) коммуникативтік өзекті лексика мен орыс тілінің фразеологиясынан білім алушылардың сөздік қорын байыту;

7) әр түрлі халықтардың тілі мен мәдениетіне толеранттық қатынас қалыптастыру.

7. Грамматикалық материал әдеби шығармалар негізінде лексикалық тақырыптар контексінде зерделенеді.

2-тарау. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

8. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты құрайды.

9. Оқу пәнінің мазмұны сөйлеу әрекетінің және тілдік бірліктерді пайдалану түрлерін қамтитын оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған.

10. Тарауларды бөлімшелер құрайды, олар сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

11. Оқыту мақсаттары әр бөлімшенің ішінде жүйелі ұйымдастырылған, мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістігін бағалауға, сонымен қатар оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

12. "Тыңдалым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ауызша хабарламаны/аудио/бейнематериалды түсіну;

2) сөздердің лексикалық мағынасын түсіну;

3) көркем туындылардың мазмұнын түсіну;

4) негізгі ойды анықтау;

5) мәтін мазмұнын болжау.

13. "Айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөздік қордың әртүрлілігі;

2) тыңдалған/оқылған мәтінді мазмұндау;

3) сөздік нормаларды сақтау;

4) монологтік пікір құру;

5) диалогке қатысу;

6) ауызша пікірді бағалау.

14. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтін мазмұнын түсіну;

2) сөйлеу стильдерін және типтерін анықтау;

3) сұрақтар мен жауаптар тұжырымдау;

4) әртүрлі оқу түрлерін меңгеру;

5) жоспар құру;

6) көркем туындыларды талдау;

7) әртүрлі ресурстардан ақпарат алу;

8) мәтіндерді салыстырмалы талдау.

15. "Жазылым" келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әртүрлі жанрлардағы және сөйлеу стильдеріндегі мәтіндер құру;

2) тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалды жалпылау;

3) ақпаратты әртүрлі формаларда беру;

4) шығармашылық хат;

5) эссе жазу;

6) орфографиялық нормаларды сақтау;

7) тыныс белгілері нормаларын сақтау.

16. "Тілдік бірліктерді пайдалану" келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөздердің грамматикалық формаларын пайдалану;

2) синтаксистік құрылымдарды пайдалану.

17. Базалық білім мазмұны.

18. 5-сынып.

19. Тілдік дағдылар:

1) тыңдалым: 2-3 минуттан аспайтын хабардың жалпы мазмұны, мәтін тақырыбы, күнделікті және рухани-адамгершілік тақырыптардағы сөздердің мағынасы, фольклор мен әдебиеттердің негізгі мазмұны, таныс лексикалық және грамматикалық бірліктер бар фрагменттер; сұрақтар бойынша мәтіннің негізгі идеясын анықтау, сұрақтар бойынша мәтіннің мазмұнын болжау;

2) айтылым: ауызша сөйлеудегі синонимдер, антонимдер, омонимдер, мәтінге жақын негізгі мазмұны, суреттер, комикстер, диалогқа қатысу, монолог/диалогты бағалау негізінде ұсынылған тақырыпқа/жағдайға қатысты тұрғыда орфоэпиялық нормаларды, монологтық сөздерді сипаттау, түсіндіру;

3) оқылым: мәтіннің жалпы мазмұны; тірек сөздер мен сөз тіркестері, сөйлесу стиліндегі мәтіндердің (хаттар, күнделіктер) стилистикалық ерекшеліктері, көркем стильде (поэма, ертегі) баяндау және оған тән белгілер, мәтін және мазмұны бойынша сұрақтарға жауаптар, зерттеу, аннотациялық оқу, рөлге негізделген оқу, негізгі сөздер, фольклор және әдебиет, анықтамалық сөздер үшін жоспар құрастыру; фольклор мен әдебиеттің кішігірім туындыларының мазмұнын талдау, олардың тақырыбы және негізгі идеясы; әр түрлі дерек көздерден тақырып бойынша қажетті ақпаратты алу; мәтіннің мазмұны мен тақырыбын салыстыру;

4) жазылым: мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) элементтерін қолдану, ауызекі сөйлеу және көркем стильдер; негізгі мәтін мазмұнының негізінде тыңдалғанды, оқылған және/немесе бейнежазу материалды баяндау; суреттер түріндегі ақпарат беру; шығармашылық туындыларды әдеби тақырыптар бойынша, көркем туындыларының кейіпкерлеріне немесе эпитеттерін қолданумен және олардың салыстыруымен кейіпкерлердің әрекеттеріне деген көзқарасын білдіру; эссе (баяндау немесе сипаттамасының) көлемі 60-80 сөз, берілген басы/соңына сәйкес; екпінсіз септік жалғауларының жазылуы; қарасөз және бірыңғай мүшелері бар қарапайым сөйлемдегі тыныс белгілері.

20. Тілдік бағдар:

1) сөздердің грамматикалық формаларын пайдалану: зат есімдерінің, сын есімдердің, сандардың, есімдіктердің, сын есімдермен, есімдік сөздермен, реттік сандармен, сандармен және жағдаймен, тәуелді сөздермен етістіктерді дұрыс сандармен, сандарға арналған мөлшермен;

2) синтаксистік конструкцияларды пайдалану: модальдық мәндерді және әртүрлі адамдық жағдайларды білдіретін имсансыз конструкциялар, өз пікірін білдіру үшін синтаксистік конструкциялар, күмәндер, сұраулар, сенімділік/ келісу/келіспеушіліктер, сөйлескен адамға айтуға мүмкіндік береді.

21. 6-сынып.

22. Тілдік дағдылар:

1) тыңдалым: 2-4 минутқа дейінгі негізгі ақпарат туралы ақпаратты түсіну, кілт сөздерді анықтау; әлеуметтік-мәдени тақырыптардың сөздерінің мағынасы; әңгімелердің мазмұны, поэзиялық шығармалар/белгілі бір лексикалық-грамматикалық бірліктері бар фрагменттер, тақырыпты және негізгі идеяны анықтау, кейіпкерлердің немесе лирикалық кейіпкердің әрекеттерін сипаттау және бағалау; негізгі сөздер мен сөз тіркестеріне негізделген мәтіннің негізгі идеясы; тірек сөздер үшін мәтіннің мазмұнын болжау;

2) айтылым: фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді, кірме сөздерді, мәтіннің мазмұнын егжей-тегжейлі, іріктеп өзгертуді, тиісті сөздерді таңдауды, ауызша сөйлеудің жеткілігі мен жеткіліксіздікті; монологтық сөз (сипаттама, повесть, дәлел), түйінді сөздерге немесе жоспарға сүйене отырып; диалогтық сұрақ-жауап, таңдалған рөлді ескере отырып "спикердің" ұстанымын "тыңдаушыға" өзгерту; монолог/диалогты бағалау, сөздікке/жоспарға тәуелділікпен мазмұнның толықтығы, мазмұндылығы тұрғысынан бағалау;

3) оқылым: мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме), орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау, мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру , қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру;

4) жазылым: мәтін өнер стилі (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми стилі (түсіндірме жазба, түбіртек, құттықтау, жарнама, жарнамалық), мәтін негізіндегі алдын ала қарау, оқу және/немесе дыбыс-бейне материал мазмұнының толық есепке алу, көрнекіліктерге түрінде ақпарат беру, әңгіме сызбалар, комикстер, АКТ пайдалану, соның ішінде, эпитеттерді, салыстыру және фразеологиялық бірлік пайдалана отырып (әдеби тақырыптарды қоса алғанда) шығармашылық жұмыстар, сурет/тақырыбында 80-100 сөзден эссе (сюжет, дәлел, сипаттама) жазу, тікелей және жанама сөйлемдегі пунктуация белгілері.

23. Тілдік бағдар:

1) сөздердің грамматикалық формаларын пайдалану: зат есімдерінің, сын есімдердің, сандардың, есімдік есімдердің, сын есімдермен, есімдік сөздермен, реттік сандармен, сандармен және жағдаймен, тәуелді сөздермен етістіктерді дұрыс сандармен, сандарға арналған мөлшермен;

2) синтаксистік конструкцияларды пайдалану: модальдық мәндерді және әртүрлі адамдық жағдайларды білдіретін белсенді және пассивті конструкциялар, өз пікірін

білдіру үшін синтаксистік конструкциялар, күмәндер, сұраулар, сенімділік/келісу/келіспеушіліктер, сөйлескен адамға нәрсе айтуға мүмкіндік береді.

24. 7-сынып

25. Тілдік дағдылар:

1) тыңдалым: 3-5 минуттық хабарламаны түсіну, қажетті ақпаратты алу және/немесе оқиғаның кезектілігін анықтау, оқу және тәрбиелік тақырыптардағы сөздердің мағынасы, кішігірім прозалық және поэзиялық шығармалардың/үзінділердің мазмұнын түсіну, өлеңнің сюжетін немесе көңіл күйін анықтау; мәтіннің негізгі идеясын анықтау, тақырыпты немесе мәтіннің басталуымен мазмұнды болжау;

2) айтылым: лексика, оның ішінде эмоционалды-түсті сөздік терминдері, мәтінді қысу әдістерін қолдану, мәтінді қысқаша қайта жазу, сөйлеудің әртүрлі бөліктерінің нысандарын пайдаланудың морфологиялық нормаларына сәйкестігі, түсіндірме сөзі (сипаттама элементтерімен және/немесе әңгімелесуімен) жеке әсер мен ескертулер негізінде, ұсынылған тақырып бойынша әңгімелер, жеке әсерлер/ескертулер негізінде монолог/диалогты бағалау;

3) оқылым: ақпараттың белгілі, күнделікті біліммен байланыстыратын үзіліссіз және бөлінбейтін мәтіндердің негізгі және қайталама ақпаратын түсіну; журналистік стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктері (іс-шара туралы репортаж, жазба, кері шақыру), ресми бизнес-стиль (сенімхат, өтініш, шарт, ресми құттықтау, іскерлік хат); мәтіннің сипаттамалық сипаттамалар негізінде түсініктеме түріне жатуы; мәтін бойынша проблемалық мәселелерді қалыптастыру, идеяларды, жорамалдарды және сұрақтарға жауап беруді, дәлелдерді келтіріп, ақпаратты басқа да фактілермен нақты өмірден байланыстыруға мүмкіндік беретін; іздеуді қоса алғанда, оқу түрлері; күрделі жоспар; көркем шығармалардың мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық), жанрлық ерекшеліктерін және көркем және көрнекі құралдарды анықтау; қажетті ақпаратты алу, қайшылықты ақпаратты салыстыру және айқындау; мәтіннің мазмұнын, мақсатты және мақсатты аудиторияны салыстыру;

4) жазылым: тыңдаған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдар негізінде мәтін мазмұнын қысқаша баяндау, журналистік стильдің мәтіндері (іс-шара туралы репортаж, ескертпе, шолу) және ресми бизнес мәнер (сенімхат, өтініш, ресми құттықтау, іскери хат); кесте, диаграмма кестесі, графика, шығармашылық жұмыс (соның ішінде әдеби тақырыптар) түрінде ақпаратты ұсыну, ұсынылған жағдайда таныстыру және өз сезімдерін сипаттау, цитаталар, мақал-мәтелдер, ұғымдар, қанатты сөз тіркестеріне негізделген 100-120 сөздің көлемінде эмоциялық-түсті әңгімелер, эпитеттер, салыстыру, фразеологиялық бірліктер мен дербестерді, эсселерді (негіздеу, ойлау/сипаттама) қолдану, кіріспе сөздері мен конструкцияларымен жазылған сөйлемдердегі тыныс белгілері.

26. Тілдік бағдар:

1) әртүрлі дәрежеде салыстырудағы ұжымдық, материалдық және дерексіз зат есімдердің, сын есімдер мен грамматикалық формалардың қолданылуы, шартты, индикативті және императивті көңіл-күйдегі кемелді және жетілмеген түрлердің етістігінің тиісті коммуникациялық жағдайын қолдану, тиісті формалардағы қосылысты сандар;

2) синтаксистік конструкцияларды қолдану: кіріспе конструкциялармен күрделі қарапайым сөйлемдер, сөйлемдегі біртекті терминдер, шартты, түпкілікті, салыстырмалы, салыстырмалы қатынастарды білдіретін кешенді сөйлемдер.

27. 8-сынып.

28. Тілдік дағдылар:

1) тыңдалым: 4-6 минуттық кезеңде хабардың негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну, әртүрлі фактілерді жалпы контекстке біріктіру, себеп-салдарлық байланыстарды, қорытындыларды, тарихи және мәдени сөздердің мағынасын, прозалық, драмалық және поэзиялық жұмыстардың / фрагменттердің мазмұнын анықтау, сюжетті немесе жанжалды дамытудағы негізгі сәттерді анықтау, мәтіннің негізгі идеясын анықтау, авторлық ұстанымды анықтау, тыңдаған мәтіннің үзіндіінен мазмұнды болжау;

2) айтылым: ортақ тіл баламаларының сомасы немесе сипаттама айналымдар (перифраза) сөздерін, үйлестіру және басқару ережелерін қоса алғанда, шығармашылық толықтырулар, синтаксистік ережелерін сақтау, бар мәтін мазмұнының өзгерту үшін жеткілікті лексика, қатысы және ауызша қатысы пайдалану дәлелді өтініш бұрылады (сипаттамасы және/немесе баяндау элементтерімен дәлел) кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер, әлеуметтік маңызды мәселелерді, өз көзқарасын аргументтеу , диалог, кесте, схема, диаграмма, графиктер негізінде құрастырылған монолог/ диалогты бағалау;

3) оқылым: үздіксіз және толық емес мәтіндерді, журналистік стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін (мақала, сұхбат, эссе, хаттар), ресми бизнес-стильді (сипаттамалық, өмірбаян, қорытынды) түсіну, аралас типтегі мәтіндердің сипаттамалық ерекшеліктерге сәйкестігі, мәтін бойынша проблемалық мәселелерді қалыптастыру, идеяларды, түсіндірмелерді, жорамалдарды, сұрақтардың әртүрлі сұрақтарына жауап беруді, көркем шығармалар мазмұнын талдау (поэтикалық, проза, драмалық), құрылымдық және композициялық ерекшеліктерді анықтау, әртүрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу, оның маңыздылығы, сенімділігі, пайдалылығы мен құндылығын айқындау, мазмұнды, мәтіннің тілдік ерекшеліктерін салыстыру;

4) жазылым: тыңдаған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалға негізделген мәтінің селективті көрсетілуін, презентация түрінде ақпараттарды ұсынуды қоса алғанда, журналистік стилінің мәтіндері (мақала, сұхбат, эссе, хаттар) және ресми бизнес-стиль (сипаттама, өмірбаян, қорытынды), диаграмма, кесте, шығармашылық жұмыс (соның ішінде әдеби тақырыптар бойынша), белгілерге, эпитеттерді қолдануға,

салыстыруларға, фразеологиялық бірліктерге, жеке тұлғалар мен метафораларға сәйкес белгілі бір рөлді және сөйлеу әрекетін таңдау, ұсынылған проблема бойынша 120-140 сөздік көлемінде эссе (әңгіме, түсіндірме элементтерімен), авторлық ұстаныммен келісу/келіспеушілік, әр түрлі сөздермен НЕ-нің бірге немесе бөлек жазылуы, жеке сөйлем мүшелерімен сөйлемдегі тыныс белгілері.

29. Тілдік бағдар:

1) сөздердің грамматикалық түрлерін қолдану: күрделі зат есімдер, сын есімдер, тиісті формадағы жапсырмалар, қозғалудың етістіктері, нақты және пассивті топтар, мінсіз және жетілмеген түрлердің керундары, тиісті формаларда күрделі сандар;

2) синтаксистік конструкцияларды пайдалану: есімше және оларды синонимдік конструкциялармен алмастыру, көсемшені синонимдік конструкциялармен ауыстыру.

30. 9-сынып.

31. Тілдік дағдылар:

1) тыңдалым: хабардың негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну, 5-8 минутқа дейін, субтекстің анықтамасы, сөйлеу мақсаты және сөйлеушілердің оқиғалар мен кейіпкерлермен қарым-қатынасы, қорытындылар, әлеуметтік-саяси тақырыптардың мағынасы, прозалық, драмалық, ақындық шығармалар/үзінділердің мазмұнын түсіну, мәтіннің мазмұнын ескере отырып, мәтіннің негізгі идеясын анықтауға, мәтіннің мазмұнын болжау негізінде түсіндіруге, кейіпкерлерге, оқиғаларға, оқиғаларға, эмоцияларға эмоциялық тұрғыдан көзқарас білдіретін сөздерді анықтау;

2) айтылым: кең ауқымды тақырыптарда тиімді қатынас үшін жеткілікті сөздік қор, мәселені өздігінен түсінуді демонстрациялау, автордың ұстанымын бағалау, сөйлеу нормаларын сақтау, лексикалық және синтактистік бірліктерді сөйлеуге қосылу, монологтық сөйлеу (талқылау, дәлелдеу), мақсатты аудиторияға назар аудару және ұсынылатын мәселе бойынша талқылау, әртүрлі көзқарастарды синтездеу және мәселені шешу жолдарын құрастыру, монолог / диалогты бағалау, назар аударуға бағытталған және мақсатты аудиторияға арналған техниканы пайдалану әдістемелерін пайдалану;

3) оқылым: үздіксіз және толық емес мәтіндердің негізгі, қайталама және жасырын (субтекст) ақпаратын түсіну, (публицистикалық стилистикалық мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктері), ғылыми стиль (реферат, тезис, мақала), формальды іскерлік стилі (нұсқаулық, ереже, есеп, заң), тән ерекшеліктер негізінде әр түрге жататын мәтін, мәтінді ақпараттандыру арқылы сұрақтарды қалыптастыру және оларға жауаптар, фактілер мен пікірлердің дифференциациясы, әртүрлі оқу түрі, оқудағы сыни ойлау әдістері, тезис жоспарлары, өнер туындыларының мазмұнын талдау, авторлық ұстанымды анықтау және жұмыстың мазмұнын бағалау, ақпаратты алу және синтездеу, алынған ақпараттың негізі, өз пікірін білдіру, мәтіндерді салыстыру, мазмұнды талдау, авторлық ұстанымды анықтау;

4) жазылым: журналистік стильдің мәтіндері (проблемалық мақала), ғылыми стиль (реферат, мақала, тезистер) және формальды-іскерлік стилі (ереже, есеп, нұсқаулық), мазмұнды шығармашылық интерпретациялаумен тыңдалып алынған ақпаратты, оқылған және/немесе аудиовизуалды мәтіндерді, кестелер, диаграммалар, графиктер, шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптар бойынша), мазмұндағы контраста болып табылатын мәтіннің фрагменті / фрагменттері, хаттарда мәнерлі құралдарды пайдалану, баяндама түрінде ақпаратты ұсыну, ұсынылған проблема бойынша 140-160 сөздің көлемінде эссені (түсіндірме, баяндау/сипаттама элементтерімен ойлау), олардың пікірін негіздеу және мәселені шешу жолдарын ұсынуға, күрделі сөйлемдегі пункция белгілерін, түйіндерді, бөлшектерді, пунктуация белгілерін жазу.

32. Тілдік бағдар:

1) сөз таптары: аттар, сын есімдер, нақыштар (сөйлеудің басқа бөліктерінен құралғандарды қоса) тиісті формаларда, тиісті формаларда етістіктерде, тиісті формаларда сандармен;

2) синтаксистік конструкцияларды қолдану: ауызша немесе жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін қарапайым және күрделі сөйлемдер.

3-бөлім. Оқу жүйесінің мақсаттары

33. Оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқу мақсатының реттік саны.

1) тыңдалым:

Білім алушылар білуі тиіс…					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Ауызша хабарламаны/ аудио/ бейнематериалды түсіну	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтап, ұзақтығы 2-3 минуттан артық емес хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну	6.1.1.1 негізгі сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарламаның негізгі ақпаратын түсіну	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/ немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5 минуттан артық емес хабарламаны түсіну	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның негізгі және	9.1.1.1 қосалқы мә-тінді, пікір айту мақса-тын және айтушының оқиғалар мен кейіп-керлерге қатынасын анықтап және қоры-тынды жа-сап, ұзақ-тығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның

				егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну	негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну
2. Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыпта-ғы сөздердің мағынасын түсіну	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
3. Көркем туындылардың мазмұнын түсіну	5.1.3.1 ауыз әдебиеті мен әдебиет туындыларының/ таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің негізгі мазмұнын түсіну, тақырыпты анықтау	6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылардың/ таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау	7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын поэтикалық туныдылардың /бөліктердің мазмұнын түсіну	8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/ бөліктердің мазмұнын түсіну	9.1.3.1 автор қаһармандарға, оқиғаларға деген эмоционалдық бағалық қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылар-дық/ бөліктердің мазмұнын түсіну
4. Негізгі ойды анықтау	5.1.4.1 сұрақтардың негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау	6.1.4.1 негізгі сөздердің және сөз тіркестерінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау	7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіннің негізгі ойын анықтау	8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау	9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау
5. Мәтін мазмұнын болжау	5.1.5.1 сұрақтар бойынша мәтін мазмұнын болжау	6.1.5.1 негізгі сөздер бойынша мәтін мазмұнын болжау	7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басы бойынша мәтін мазмұнын болжау	8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мәтін мазмұнын болжау	9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау

2) айтылым

Білім алушылар білуі тиіс…					
Дағдылар	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		6.2.1.1 тұрақты тіркес бірліктерін,		8.2.1.1 жалпытілдік баламаларды	9.2.1.1 тақырыптардың кең шеңбері

1 . Сөздік қордың алуан түрлілігі	5.2.1.1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру	паронимдерді, кіріктірілген сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру	7.2.1.1 эмоционалдық-боялған лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру	ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қорды немесе сипаттамалы айналымдарды (перифразаларды) меңгеру	бойынша тиімді қарым-қатынас үшін жеткілікті сөздік қор көлемін меңгеру
2 . Тыңдалған/ оқылған мәтінді қайта айту	5.2.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын айту	6.2.2.1 мәтінді толық, ішінара мазмұндау	7.2.2.1 мәтінді қысқартудың әртүрлі тәсілдерін пайдаланып, мазмұнын қайта айту	8.2.2.1 мәтіннің мазмұнын шығармашылық толықтырулармен қайта айту	9.2.2.1 автордың ұстанымын бағалап, проблемалық жағдаятты өзіндік түсінуді көрсете отырып , мәтіннің мазмұнын қайта айту
3 . Сөздік нормаларды сақтау	5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау	6.2.3.1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау	7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдаланудың морфологиялық нормаларын сақтау	8.2.3.1 есімше және көсемше айналымдарын келісу және басқару, қолдану ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау	9.2.3.1 сөз сөйлеуге стильге сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді қоса отырып, сөйлеу нормаларын сақтау
4 . Монологтік сөз құру	5.2.4.1 иллюстрациялардың , комикстердің негізінде пікірлер құру (сипаттау, баяндау)	6.2.4.1 негізгі сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау , баяндау, талқылау)	7.2.4.1 жеке сезімдері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар талқылау)	8.2.4.1 кестелердің, диаграмма-лардың, сыз-балардың негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар талқылау)	9.2.4.1 назарды тарту тәсілдерін қолданып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікір құру (талқылау, нандыру)
5 . Диалогке қатысу	5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп және кері байланыс ұсына отырып, диалогке қатысу	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескеріп, "айтушы" позициясын " тыңдаушы" позициясына өзгерте отырып, сұрау диалогке қатысу	7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу	8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу	9.2.5.1 әртүрлі көзқарастарды жинақтап және проблеманы шешу жолдарын тұжырымдап, ұсынылған проблема бойынша пікірталасқа қатысу

6 . Ауызша пікірді бағалау	5.2.6.1 ұсынылған тақырыпқа/ жағдаятқа сәйкестігі тұрғысынан пікірді (монолог/ диалог) бағалау	6.2.6.1 тірек сөздерге/ жоспарға сүйеніп құрылған пікірді (монолог/ диалог) мазмұнның толықтығы тұрғысынан бағалау	7.2.6.1 жеке әсерлерге/ бақылауларға негізделген пікірді (монолог/ диалог) бағалау	8.2.6.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде құрылған пікірді (монолог/ диалог) бағалау	9.2.6.1 назарды тарту тәсілдерін пайдаланып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікірді (монолог/ диалог) бағалау

3) оқылым

Білім алушылар білуі тиіс…

Дағдылар	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1 . Мәтін мазұнын түсіну	5.3.1.1 негізгі сөздер мен сөз тіркестерін анықтап, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (астарлы мәтін) ақпаратын түсіну
2 . Сөйлеу стильдерін және типтерін анықтау	5.3.2.1 сөйлеу стилі (хаттар, күнделіктер), көркем стиль (өлең, ертегі) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарлан-дыру, жарнама) мәтіндерінің стилистика-лық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау	7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, аңдатпа, пікір), ресми-іскери стиль (сенімхат, өтініш, шарт, ресми құттықтау, іскери хат) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің талқылау типіне тиістілігін анықтау	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу) , ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің аралас типке тиістілігін анықтау	9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала) , ресми-іскери стиль (нұсқаулық , ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау

3 . Сұрақтар мен жауаптар тұжырымдау	5.3.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар тұжырымдау және оларға жауап беру	6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру	8.3.3.1 идеялар, түсіндірулер, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және әртүрлі сұрақтар типтеріне жауап беру	9.3.3.1 мәтіннің ақпаратын қайта айта отырып сұрақтар тұжырымдау және дерек пен пікірді ажырата отырып, оларға жауап беру
4 . Әртүрлі оқу түрлерін меңгеру	5.3.4.1 оқу түрлерін меңгеру (таныстыру, түсініктемелі), рөлдер бойынша оқу	6.3.4.1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану	7.3.4.1 іздеушілікті қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану	8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану	9.3.4.1 оқу түрлерін пайдалану, оқу кезінде сыни ойлау техникаларын меңгеру
5 . Жоспар құру	5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құру	6.3.5.1 қарапайым жоспар құру	7.3.5.1 күрделі жоспар құру	8.3.5.1 дәйек сөзді жоспар құру	9.3.5.1 тезистік жоспар құру
6 . Көркем туындыларды талдау	5.3.6.1. тақырыпты және негізгі идеяны анықтай отырып, ауыз әдебиеті мен әдебиеттің шағын туындыларының мазмұнын талдау	6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылар-дың мазмұ-нын талдау	7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем туындының мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық)	8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көр-кем туынды-лардың мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық, драмалық)	9.3.6.1 авторлық ұстанымды анықтап және туындының мазмұнын бағалап, көркем туындылардың мазмұнын талдау
7 . Әртүрлі ресурстардан ақпарат алу	5.3.7.1 әртүрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша	6.3.7.1 алынған мәліметтерді салыстыра отырып, әр түрлі дереккөздерден ұсынылған	7.3.7.1 қарама-қайшы ақпаратты сәйкестендіріп және анықтап,	8.3.7.1 өзектілігін, анықтығын, пайдалылығын және құндылығын анықтай отырып, әр түрлі дерек-көздерден ұсынылған	9.3.7.1 ақпаратты алу және жалпылау, өзіндік пікірді білдіре отырып, алынған мәліметтердің

	қажетті ақпарат алу	тақырып бойынша қажетті ақпарат алу	қажетті ақпарат алу	тақырып бойынша қажетті ақпарат алу	негізінде қорытындылар жасау
8. Мәтіндерді салыстырмалы талдау	5.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын және тақырыбын талдау	6.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, идеяларын және құрылымдық ерекшелік-терін салыстыру	7.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, мақсатын және нысаналы аудиторияны салыстыру	8.3.8.1 мазмұнды, тілдік ерекшелік-терді салыстыру	9.3.8.1 мазмұнын талдап, авторлық ұстанымды анықтап, мәтіндерді салыстыру

4) жазылым

Білім алушылар білуі тиіс…					
Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әртүрлі жанрлардағы және сөйлеу стильдеріндегі мәтіндер құру	5.4.1.1 сөйлеу және көркем стильдердің элементтерін пайдалана отырып, мәтіндер құру (хат, күнделік, өлең, ертегі)	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат, құттықтау, хабарлан-дыру, жарнама) мәтіндерін құру	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, аңдатпа, пікір) және ресми-іскери стиль (сенімхат, өтініш, ресми құттықтау, іскери хат) мәтіндерін құру	8.4.1.1. публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу) және ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құру	9.4.1.1. публицистикалық стиль (проблема-лық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскери стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру
2. Тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалды жалпылау	5.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің негізгі мазмұнын баяндау	6.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуа-лды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын егжей-тегжейлі баяндау	7.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын сығымдап баяндау	8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктемелі баяндау	9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың ақпаратын мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау
3. Ақпаратты әртүрлі формаларда беру	5.4.3.1 ақпаратты суреттер түрінде ұсыну	6.4.3.1 ақпаратты иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну, соның ішінде АКТ пайдалана отырып ұсыну	7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну	8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну	9.4.3.1 ақпаратты кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну
				8.4.4.1 берілген	

4 . Шығармашылық хат	5.4.4.1 көркем туындылардың қаһармандарына немесе олардың іс-әрекеттеріне өз қарым-қатынасын эпитеттер мен салыстыруларды пайдалана отырып, әдеби тақырыптарға шығармашылық жұмыстар жазу	6.4.4.1 эпитеттер, салыстырулар және тұрақты тіркестерді пайдаланып, кейіпкер атынан шығармашылық жұмыстар жазу (соның ішінде әдеби тақырыптар-ға)	7.4.4.1 өзін ұсынылатын жағдайда елестете отырып және эмоционалдық-суреттелген лексиканы, эпитеттерді, салыстыруларды, тұрақты тіркестерді және кейіптеулерді пайдаланып өзіндік сезімдерін сипаттап, шығармашылық жұмыстар жазу (соның ішінде әдеби тақырыптарға)	мақсатқа сәйкес белгілі бір рөлді және сөйлеу мінез-құлқын таңдап, эпитеттер, салыстырулар, тұрақты тіркестер, кейіптеулер мен метафоралар пайдаланып, шығармашылық жұмыстар жазу (соның ішінде әдеби тақырыптарға)	9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды пайдаланып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға), мәтін үзіндісін/ үзінділерін жазу
5 . Эссе жазу	5.4.5.1 баяндау не сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, берілген басы/ соңы бойынша эссе жазу (көлемі 60-80 сөз)	6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз)	7.4.5.1 талқылау, баяндау/ сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз)	8.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, автордың ұстанымына өз келісімін/ келіспеуін білдіріп, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 120-140 сөз)	9.4.5.1 талқылау, баяндау/ сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз)
6 . Орфограциялық нормаларды сақтау	5.4.6.1 екпін түспейтін септік жалғауларын дұрыс жазу	6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу	7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөлігтерінде дауысты және дауызсыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу	8.4.6.1 -МА/-МЕ жалғауын әр түрлі сөздермен дұрыс жазуды таңдау	9.4.6.1 жалғауларды дұрыс жазу
7 . Тыныс белгілері нормаларын сақтау	5.4.7.1 қаратпа және бірыңғай мүшелері бар жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану	6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	7.4.7.1 кірме сөздері және құрылымдары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	8.4.7.1 оқшау сөйлем мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	9.4.7.1. құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану

5) тілдік бірліктерді пайдалану

Білім алушылар білуі тиіс…					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып

1 . Сөздердің грамматика-лық формаларын пайдалану	5.5.1.1. зат есімдер-дің, сын есім-дердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік форма-ларын құру; 5.5.1.2 саны, септігі бойынша дұрыс келісе отырып, зат есімдер мен сын есімдерді, есімдіктердің, реттік сан есімдерді пайдалану собирательные	6.5.1.1. зат есімдерді келісімді анықтауыш тар ретінде пайдалану, етістікті зат есімдер, сын есімдер	7.5.1.1. жинақтық, заттық және абстрактілі зат есімдерді, әртүрлі салыстыру дәрежесіндегі сын есімдер мен үстеулерді пайдалану	8.5.1.1. сәйкесінше формаларда күрделі зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді пайдалану	9.5.1.1. сәйкесінше формаларда зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді пайдалану (соның ішінде басқа сөйлеу бөліктерінен құрылған)
	5.5.1.3 тәуелді сөздері бар етістіктерді қажетті формаларда пайдалану	6.5.1.2 өздік етісті пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің аяқталған және аяқталмаған түрін шартты, ашық және бұйрық райда қолдану	8.5.1.2 қозғалыс етістіктерін пайдалану, 8.5.1.3. ырықты және ырықсыз есімше жасау, 8.5.1.4. аяқталған және аяқталмаған түрдегі көсемше жасау	9.5.1.2 етістіктерді сәйкесінше формаларда пайдалану
	5.5.1.4 көлемді белгілеу үшін сан есімдерді пайдалану	6.5.1.3 бөлшек және жинақтық сан есімдер-ді әр түрлі формаларда , көлемді бел-гілеу үшін белгісіз есімдіктер мен үстеулерді пайдалану	7.5.1.3 құрама сан есімдерді сәйкесінше формаларда пайдалану	8.5.1.5 күрделі сан есімдерді сәйкесінше формаларда пайдалану	9.5.1.3 сан есімдерді сәйкесінше формаларда пайдалану
	5.52.1 модальды мәнді және адамның әртүрлі күйлерін білдіретін жақсыз құрылымдар-ды пайдалану	6.5.2.1 белсенді және енжар құрылымдарды пайдалану	7.5.2.1 кірме құрылымдармен және біртекті мүшелермен күрделендірілген жай сөйлемдерді пайдалану	8.5.2.1 есімшелерді пайдалану және оларды синонимдік құрылымдармен ауыстыру	9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану
	5.5. 2.2. өзінің пікірін,				

2 . Синтаксис-тік құрылым дарды пайдалану	күмәнін, өтінішін, сенімділігін/ келісі-мін/ келіспеушілігін, әңгімелесушінің пікірін білдіруге бағыттау үшін қажетті синтаксистік құрылымдарды пайдалану	6.5. 2.2. анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану	7.5. 2.2. шартты, қарсылықты, салыстырма л ы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану	8.5. 2.2. көсемшелер ді пайдалану және оларды синонимдік құрылымдармен ауыстыру	
		6. 5.2.3. төл және төлеу сөзді пайдалану			

34. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарға арналған "Орыс тілі және әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр тарауда қамтылуы тиіс оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

35. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс тілі және әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Орыс тілі және әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
		Тыңдалым	5 . 1 . 3 . 1 ауыз әдебиеті мен әдебиет туындыларының/ таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің негізгі мазмұнын түсіну, тақырыпты анықтау; 5.1.4.1 сұрақтардың негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау

Климат және табиғат	Н.А. Некрасов. "Дедушка Мазай и зайцы" М.Ю. Лермонтов. "Гроза" С. Есенин. "Буря", Ф. Тютчев. "Весенняя гроза ", "Зима недаром злится", " Сказка о ветре" ("Новые сказки" циклінен) Абай. "Жаз"	Айтылым	5 . 2 . 1 . 1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау
		Оқылым	5 . 3 . 1 . 1 негізгі сөздер мен сөз тіркестерін анықтап, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; 5 . 3 . 3 . 1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар тұжырымдау және оларға жауап беру
		Жазылым	5 . 4 . 1 . 1 сөйлеу және көркем стильдердің элементтерін пайдалана отырып, мәтіндер құру (хат, күнделік, өлең, ертегі); 5 . 4 . 3 . 1 ақпаратты суреттер түрінде ұсыну
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5 . 5 . 1 . 1 . зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құру; 5 . 5 . 1 . 2 саны, септігі бойынша дұрыс келісе отырып, зат есімдер мен сын есімдерді, есімдіктердің, реттік сан есімдерді пайдалану
Отбасы	"Мудрый отец" орыс ертегісі. "Сказка о бочке" болгар ертегісі. М. Скребцова "Сердце матери". М. Жұмабаев. "Матери"	Тыңдалым	5 . 1 . 1 . 1 мәтіннің тақырыбын анықтап, ұзақтығы 2-3 минуттан артық емес хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну; 5 . 1 . 2 . 1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5 . 2 . 4 . 1 иллюстрациялардың, комикстердің негізінде пікірлер құру (сипаттау, баяндау); 5 . 2 . 5 . 1 репликаларды дұрыс түсініп және кері байланыс ұсына отырып, диалогке қатысу
		Оқылым	5 . 3 . 5 . 1 тірек сөздер бойынша жоспар құру; 5 . 3 . 6 . 1 . тақырыпты және негізгі идеяны анықтай отырып, ауыз әдебиеті мен әдебиеттің шағын туындыларының мазмұнын талдау
		Жазылым	5 . 4 . 1 . 1 сөйлеу және көркем стильдердің элементтерін пайдалана отырып, мәтіндер құру (хат, күнделік, өлең, ертегі); 5 . 4 . 6 . 1 екпін түспейтін септік жалғауларын дұрыс жазу
			5 . 5 . 1 . 1 . зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің,

		Тілдік бірліктерді пайдалану	есімдіктердің септік формаларын құру; 5.5.1.4 көлемді белгілеу үшін сан есімдерді пайдалану
2-тоқсан			
Құндылықтар: достық және махаббат	С. Михалков. "Мы с приятелем друзья". Г. Боргуль. "Подружка Маша". Я. Дубенская. "Мы разные". Н. Бичурина. "Чей гриб?". В. Бережная. "Много у меня друзей". О. Чекашова. "Мой друг". Ю. Белоусова. "Дружба – это дар". А.М. Волков. "Волшебник Изумрудного города"	Тыңдалым	5.1.3.1 ауыз әдебиеті мен әдебиет туындыларының/ таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің негізгі мазмұнын түсіну, тақырыпты анықтау; 5.1.5.1 сұрақтар бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп және кері байланыс ұсына отырып, диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 сөйлеу стилі (хаттар, күнделіктер), көркем стиль (өлең, ертегі) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 5.3.4.1 оқу түрлерін меңгеру (таныстыру, түсініктемелі), рөлдер бойынша оқу
		Жазылым	5.4.1.1 сөйлеу және көркем стильдердің элементтерін пайдалана отырып, мәтіндер құру (хат, күнделік, өлең, ертегі); 5.4.5.1 баяндау не сипаттау мәтінінің ерекшелікте-рін ескере отырып, берілген басы/соңы бойынша эссе жазу (көлемі 60-80 сөз); 5.4.7.1 қаратпа және бірыңғай мүшелері бар жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.5.1.1. зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құру; 5.5.2.1 модальды мәнді және адамның әртүрлі күйлерін білдіретін жақсыз құрылымдарды пайдалану
		Тыңдалым	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтап, ұзақтығы 2-3 минуттан артық емес хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну; 5.1.4.1 сұрақтардың негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
			5.2.1.1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру;

Кім болғым келеді?	В. Маяковский. "Кем быть? " . Дж. Родари. "Чем пахнут ремесла?". "Заработанный рубль" ертегісі.	Айтылым	5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау; 5.2.4.1 иллюстрациялардың, комикстердің негізінде пікірлер құру (сипаттау, баяндау)
		Оқылым	5.3.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар тұжырымдау және оларға жауап беру; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құру; 5.3.6.1. тақырыпты және негізгі идеяны анықтай отырып, ауыз әдебиеті мен әдебиеттің шағын туындыларының мазмұнын талдау
		Жазылым	5.4.1.1 сөйлеу және көркем стильдердің элементтерін пайдалана отырып, мәтіндер құру (хат, күнделік, өлең, ертегі); 5.4.6.1 екпін түспейтін септік жалғауларын дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.5.1.1. зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құру
3-тоқсан			
Өмір және шығармашылық	Г. Ветрова. Цикл рассказов о художниках. "Мастер Али" қазақ халық ертегісі. Шәкәрім. "Өмір", "Адам бірде қасқырға, бірде тоққа ұқсайды..."	Тыңдалым	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтап, ұзақтығы 2-3 минуттан артық емес хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну; 5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау
		Оқылым	5.3.1.1 негізгі сөздер мен сөз тіркестерін анықтап, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; 5.3.6.1. тақырыпты және негізгі идеяны анықтай отырып, ауыз әдебиеті мен әдебиеттің шағын туындыларының мазмұнын талдау; 5.3.7.1 әртүрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу; 5.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын және тақырыбын талдау
		Жазылым	5.4.3.1 ақпаратты суреттер түрінде ұсыну; 5.4.6.1 екпін түспейтін септік жалғауларын дұрыс жазу

		Тілдік бірліктерді пайдалану	5 . 5 . 1 . 1 . зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік форма-ларын құру; 5 . 5 . 2 . 2 . өзінің пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/ келісімін/келіспеушілігін, әңгімелесушінің пікірін білдіруге бағыттау үшін қажетті синтаксистік құрылымдарды пайдалану
Киім-кешек мәдениеті	И.Т. Тургенев. "Бежин луг" (үзінді).	Тыңдалым	5.1.4.1 сұрақтардың негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5 . 2 . 2 . 1 мәтіннің негізгі мазмұнын айту; 5 . 2 . 5 . 1 репликаларды дұрыс түсініп және кері байланыс ұсына отырып, диалогке қатысу
		Оқылым	5 . 3 . 2 . 1 сөйлеу стилі (хаттар, күнделіктер), көркем стиль (өлең, ертегі) мәтіндерінің стилистика-лық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 5 . 3 . 7 . 1 әртүрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу
		Жазылым	5 . 4 . 1 . 1 сөйлеу және көркем стильдердің элементтерін пайдалана отырып, мәтіндер құру (хат, күнделік, өлең, ертегі); 5 . 4 . 5 . 1 баяндау не сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, берілген басы/соңы бойынша эссе жазу (көлемі 60-80 сөз)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5 . 5 . 2 . 1 модальды мәнді және адамның әртүрлі күйлерін білдіретін жақсыз құрылымдарды пайдалану; 5 . 5 . 1 . 2 саны, септігі бойынша дұрыс келісе отырып, зат есімдер мен сын есімдерді, есімдіктердің, реттік сан есімдерді пайдалану
		Тыңдалым	5 . 1 . 3 . 1 ауыз әдебиеті мен әдебиет туындыларының/ таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің негізгі мазмұнын түсіну, тақырыпты анықтау; 5 . 1 . 5 . 1 сұрақтар бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	5 . 2 . 4 . 1 иллюстрациялардың, комикстердің негізінде пікірлер құру (сипаттау, баяндау); 5 . 2 . 6 . 1

			ұсынылған тақырыпқа/ жағдаятқа сәйкестігі тұрғысынан пікірді (монолог/диалог) бағалау
Қиял-ғажайып әлемі	Б. Заходер. "Моя вообразилия". В. Гауф. "Сказка – дочь королевы Фантазии". Н. Носов. "Приключения Незнайки. Незнайка на Луне"	Оқылым	5.3.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар тұжырымдау және оларға жауап беру; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құру
		Жазылым	5.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің негізгі мазмұнын баяндау; 5.4.4.1 көркем туындылардың қаһармандарына немесе олардың іс-әрекеттеріне өз қарым-қатынасын эпитеттер мен салыстыруларды пайдалана отырып, әдеби тақырыптарға шығармашылық жұмыстар жазу; 5.4.7.1 қаратпа және бірыңғай мүшелері бар жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.5.2.1 модальды мәнді және адамның әртүрлі күйлерін білдіретін жақсыз құрылымдарды пайдалану
4-тоқсан			
Біз спортты таңдаймыз	В. Львовский. "Песенка о зарядке". В. Донникова. "На катке". В. Голявкин. "В любом деле нужно работать". "Великие батыры казахской степи" (Қажымұқан Мұңайтпасов жайлы)	Тыңдалым	5.1.5.1 сұрақтар бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау; 5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп және кері байланыс ұсына отырып, диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 сөйлеу стилі (хаттар, күнделіктер), көркем стиль (өлең, ертегі) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 5.3.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар тұжырымдау және оларға жауап беру; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құру; 5.3.6.1. тақырыпты және негізгі идеяны анықтай отырып, ауыз әдебиеті мен әдебиеттің шағын туындыларының мазмұнын талдау; 5.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын және тақырыбын талдау

		Жазылым	5.4.1.1 сөйлеу және көркем стильдердің элементтерін пайдалана отырып, мәтіндер құру (хат, күнделік, өлең, ертегі); 5.4.4.1 көркем туындылардың қаһармандарына немесе олардың іс-әрекеттеріне өз қарым-қатынасын эпитеттер мен салыстыруларды пайдалана отырып, әдеби тақырыптарға шығармашылық жұмыстар жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.5.1.2 саны, септігі бойынша дұрыс келісе отырып, зат есімдер мен сын есімдерді, есімдіктердің, реттік сан есімдерді пайдалану; 5.5.2.2. өзінің пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/келісімін/келіспеушілігін, әңгімелесушінің пікірін білдіруге бағыттау үшін қажетті синтаксистік құрылымдарды пайдалану
Демалыс және тыныңу	Татьяна Лило. "Каникулы". Тамара Крюкова. "Хрустальный ключ" (туындыдан үзінді, 48-ші бөлім "Легенда о вольном городе"). Саша Черный. "Летом".	Тыңдалым	5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 5.1.4.1 сұрақтардың негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5.2.4.1 иллюстрациялардың, комикстердің негізінде пікірлер құру (сипаттау, баяндау); 5.2.6.1 ұсынылған тақырыпқа/жағдаятқа сәйкестігі тұрғысынан пікірді (монолог/ диалог) бағалау
		Оқылым	5.3.1.1 негізгі сөздер мен сөз тіркестерін анықтап, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; 5.3.4.1 оқу түрлерін меңгеру (таныстыру, түсініктемелі), рөлдер бойынша оқу
		Жазылым	5.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің негізгі мазмұнын баяндау; 5.4.6.1 екпін түспейтін септік жалғауларын дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.5.2.1 модальды мәнді және адамның әртүрлі күйлерін білдіретін жақсыз құрылымдарды пайдалану

2) 6-сынып

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары

1-тоқсан			
Адамның мінез-құлқы және сыртқы келбеті	Валентина Осеева "Кто наказал его?" . Бақыт Қайырбеков. "Достар" циклінен өлеңдер. И.А. Крылов "Ворона и лисица". А.Ж. Орехов. "Хамелеон". Ч. Айтматов "Солдатенок"	Тыңдалым	6.1.1.1 негізгі сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарлама-ның негізгі ақпаратын түсіну; 6.1.4.1 негізгі сөздердің және сөз тіркестерінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	6.2.1.1 тұрақты тіркес бірліктерін, паронимдерді, кіріктірілген сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.3.1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарлан-дыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат, құттықтау, хабарлан-дыру, жарнама) мәтіндерін құру; 6.4.3.1 ақпаратты иллюстра-циялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну, соның ішінде АКТ пайдалана отырып ұсыну
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.1. зат есімдерді келісімді анықтауыш-тар ретінде пайдалану, етістікті зат есімдер, сын есімдер; 6.5.2.1 белсенді және енжар құрылым-дарды пайдалану
	М.Д. Зверев. "Ласточки на	Тыңдалым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылар-дың/таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау

Бізді қоршаған әлем: жануарлар және өсімдіктер	паровозе". М.М. Пришвин. " Этажи леса". В. Токарева. " Кошка на дороге". В. Астафьев. " Белогрудка". Г. Троепольский. "Белый Бим, черное ухо". С. Сейфуллин. Поэма " Разлученные лебеди". К. Кулиев "Не разоряйте птичьего гнезда".	Айтылым	6.2.4.1 негізгі сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау); 6.2.5.1 таңдалған рөлді ескеріп, "айтушы" позициясын " тыңдаушы" позициясына өзгерте отырып, сұрау диалогке қатысу
		Оқылым	6.3.5.1 қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылардың мазмұнын талдау
		Жазылым	6.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуа-лды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын егжей-тегжейлі баяндау; 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу; 6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлем-дерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.2.1 белсенді және енжар құрылымдарды пайдалану; 6. 5.2.3. төл және төлеу сөзді пайдалану
2-тоқсан			
Климат: ауа райы және жыл мезгілдері	К. Д. Ушинский. " Лето". Ф. Тютчев. "Есть в осени первоначальной... " .	Тыңдалым	6.1.1.1 негізгі сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарлама ның негізгі ақпаратын түсіну; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 тұрақты тіркес бірліктерін, паронимдерді, кіріктірілген сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.2.1 мәтінді толық, ішінара мазмұндау; 6.2.4.1 негізгі сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсі-ніктеме жаз-ба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау;

	Ф. Тютчев. " Чародейкою зимою". С. Есенин. "Зима".		6.3.4.1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану
		Жазылым	6.4.3.1 ақпаратты иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну, соның ішінде АКТ пайдалана отырып ұсыну; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз); 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.1. зат есімдерді келісімді анықтауыш тар ретінде пайдалану, етістікті зат есімдер, сын есімдер; 6.5. 2.2. анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану; 6. 5.2.3. төл және төлеу сөзді пайдалану
Әлем ғажаптары	Роберт Стайн. " Проклятые гробницы фараона " балалар детективі (үзінділер). Марат Жұмағазиев "Әлемнің жеті	Тыңдалым	6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылар-дың/таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау; 6.1.5.1 негізгі сөздер бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескеріп, "айтушы" позициясын " тыңдаушы" позициясына өзгерте отырып, сұрау диалогке қатысу; 6.2.6.1 тірек сөздер-ге/жоспарға сүйеніп құрылған пікірді (монолог/ диалог) мазмұнның толықтығы тұрғысынан бағалау
		Оқылым	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистика лық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.5.1 қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылардың мазмұнын талдау; 6.3.7.1

	керемет" өлеңі. Кероллъюс. " Алиса в стране чудес".		алынған мәліметтерді салыстыра отырып, әр түрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерін құру; 6.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын егжей-тегжейлі баяндау; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз); 6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.3 бөлшек және жинақтық сан есімдерді әр түрлі формаларда, көлемді белгілеу үшін белгісіз есімдіктер мен үстеулерді пайдалану; 6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану
3-тоқсан			
Ежелгі және қазіргі заманғы өркениеттер	К. Булычев. "Сто лет тому вперед" (туындыдан үзінділер). Мифы об Атлантиде. А.Р. Беляев " Последний человек из Атлантиды"	Тыңдалым	6.1.1.1 негізгі сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарламаның негізгі ақпаратын түсіну; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 тұрақты тіркес бірліктерін, паронимдерді, кіріктірілген сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.2.1 мәтінді толық, ішінара мазмұндау
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылардың мазмұнын талдау

		Жазылым	6 . 4 . 1 . 1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерін құру; 6 . 4 . 2 . 1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын егжей-тегжейлі баяндау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.3 бөлшек және жинақтық сан есімдерді әр түрлі формаларда, көлемді белгілеу үшін белгісіз есімдіктер мен үстеулерді пайдалану; 6 . 5 . 2 . 2 . анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану
Тіл және қарым-қатынас	Г. Тукай. "Родной язык". К. Бальмонт. "Язык, великолепный наш язык". И. Бунин. "Слово". И. С. Тургенев. "Русский язык". М. Макатаев. "Три счастья".	Тыңдалым	6 . 1 . 3 . 1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылардың/таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау
		Айтылым	6 . 2 . 3 . 1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау; 6 . 2 . 4 . 1 негізгі сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)
		Оқылым	6 . 3 . 3 . 1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру; 6 . 3 . 4 . 1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану; 6.3.5.1 қарапайым жоспар құру
		Жазылым	6 . 4 . 3 . 1 ақпаратты иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну, соның ішінде АКТ пайдалана отырып ұсыну; 6 . 4 . 4 . 1 эпитеттер, салыстырулар және тұрақты тіркестерді пайдаланып, кейіпкер атынан шығармашылық жұмыстар жазу (соның ішінде әдеби тақырыптарға); 6 . 4 . 5 . 1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз)

		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.2 өздік етісті пайдалану
Қаһармандар және қаскүнемдер: шындық және ойдан шығарылған оқиғалар	Г. Андерсен. "Снежная королева". Қазақ халық ертегісі. "Ер Төстік". Лаймен Фрэнк Баум. "Удивительный волшебник из страны Оз". Б. Полевой. "Повесть о настоящем человеке" (үзінді).	Тыңдалым	6.1.4.1 негізгі сөздердің және сөз тіркестерінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау; 6.1.5.1 негізгі сөздер бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескеріп, "айтушы" позициясын "тыңдаушы" позициясына өзгерте отырып, сұрау диалогке қатысу; 6.2.6.1 тірек сөздерге/жоспарға сүйеніп құрылған пікірді (монолог/ диалог) мазмұнның толықтығы тұрғысынан бағалау
		Оқылым	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.7.1 алынған мәліметтерді салыстыра отырып, әр түрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерін құру; 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу; 6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.2.1 белсенді және енжар құрылымдарды пайдалану; 6.5.2.2. анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану
4-тоқсан			
		Тыңдалым	6.1.4.1 негізгі сөздердің және сөз тіркестерінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау; 6.1.5.1 негізгі сөздер бойынша мәтін мазмұнын болжау
			6.2.1.1 тұрақты тіркес бірліктерін, паронимдерді, кіріктірілген сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.3.1

Астрономия: ғаламшарлар және жолсеріктер	Мифы о Луне и Солнце. С. Цыганков. "О космическом корабле"	Айтылым	қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау; 6.2.4.1 негізгі сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру; 6.3.4.1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану
		Жазылым	6.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын егжей-тегжейлі баяндау; 6.4.4.1 эпитеттер, салыстырулар және тұрақты тіркестерді пайдаланып, кейіпкер атынан шығармашылық жұмыстар жазу (соның ішінде әдеби тақырыптарға)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.2 өздік етісті пайдалану; 6.5.2.1 белсенді және енжар құрылымдарды пайдалану
		Тыңдалым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескеріп, "айтушы" позициясын "тыңдаушы" позициясына өзгерте отырып, сұрау диалогке қатысу; 6.2.6.1 тірек сөздерге/жоспарға сүйеніп құрылған пікірді (монолог/ диалог) мазмұнның толықтығы тұрғысынан бағалау
		Оқылым	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.5.1 қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем

Адам және заманауи техникалық құрылғылар	Н. Носов. " Телефон". Майк Гелприн. " Свеча горела".		туындылардың мазмұнын талдау; 6.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, идеяларын және құрылымдық ерекшеліктерін салыстыру
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерін құру; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз); 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.1. зат есімдерді келісімді анықтауыштар ретінде пайдалану, етістікті зат есімдер, сын есімдер; 6.5.2.1 белсенді және енжар құрылымдарды пайдалану; 6.5.2.2. анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану

3) 7-сынып

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Саяхат және көрікті жерлер	Д. Свифт. " Путешествия Гулливера". В. Обручев. " Земля Санникова". Ю. Домбровский. "Хранитель древности" (отрывок).	Тыңдалым	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5 минуттан артық емес хабарламаны түсіну; 7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдаланудың морфологиялық нормаларын сақтау; 7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу
		Оқылым	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем туындының мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық)

		Жазылым	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, аңдатпа, пікір) және ресми-іскери стиль (сенімхат, өтініш, ресми құттықтау, іскери хат) мәтіндерін құру; 7.4.7.1 кірме сөздері және құрылымдары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің аяқталған және аяқталмаған түрін шартты, ашық және бұйрық райда қолдану
Ыстық және суық: ел және тіршілік салты	Г. Скребицкий. "Четыре художника". А. Құнанбаевтың "Жыл мезгілдері" өлеңі. И.А. Бунин. "Листопад". К. Паустовский. "Күз".	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 эмоционалдық-боялған лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.4.1 жеке сезімдері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау)
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру
		Жазылым	7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну; 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөлігінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.1. жинақтық, заттық және абстрактілі зат есімдерді, әртүрлі салыстыру дәрежесіндегі сын есімдер мен үстеулерді пайдалану; 7.5.2.1 кірме құрылымдармен және біртекті мүшелермен күрделендірілген жай сөйлемдерді пайдалану
2-тоқсан			
		Тыңдалым	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5 минуттан артық емес хабарламаны түсіну; 7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
			7.2.1.1 эмоционалдық-боялған лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру;

Мәдениет: мінез-құлық және тұлға	"Внешняя и внутренняя красота" өсиет әңгімесі. Л. Толстой. " После бала". Н. Заболоцкий. " Некрасивая девочка", "О красоте человеческих лиц".	Айтылым	7.2.2.1 мәтінді қысқартудың әртүрлі тәсілдерін пайдаланып, мазмұнын қайта айту; 7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем туындының мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық)
		Жазылым	7.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын сығымдап баяндау; 7.4.5.1 талқылау, баяндау/ сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз); 7.4.7.1 кірме сөздері және құрылымдары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің аяқталған және аяқталмаған түрін шартты, ашық және бұйрық райда қолдану
Салауатты өмір салты: спорт және тағам	Д. Федюкин. " Баллада о здоровом образе жизни". С.А. Абрамов. " Выше радуги". В. Высоцкий. "	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басы бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	7.2.4.1 жеке сезімдері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау); 7.2.6.1 жеке әсерлерге/ бақылауларға негізделген пікірді (монолог/ диалог) бағалау
		Оқылым	7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, аңдатпа, пікір), ресми-іскери стиль (сенімхат, өтініш, шарт, ресми құттықтау, іскери хат) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде

	Утренняя гимнастика".		мәтіннің талқылау типіне тиістілігін анықтау; 7.3.4.1 іздеушілікті қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану
		Жазылым	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, аңдатпа, пікір) және ресми-іскери стиль (сенімхат, өтініш, ресми құттықтау, іскери хат) мәтіндерін құру; 7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну; 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөліктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.1 кірме құрылымдармен және біртекті мүшелермен күрделендірілген жай сөйлемдерді пайдалану
3-тоқсан			
Ұлттық дәстүрлер мен мерекелер	Н.В. Гоголь. "Ночь перед Рождеством". Ф. Онгарсынова. "Казахские традиции". С. Мауленов. "Наурыз". М. Макатаев. "Наурыз-думан".	Тыңдалым	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5 минуттан артық емес хабарламаны түсіну; 7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 эмоционалдық-боялған лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру; 7.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, мақсатын және нысаналы аудиторияны салыстыру
		Жазылым	7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну; 7.4.5.1 талқылау, баяндау/ сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.2. шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану
			7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіннің негізгі ойын анықтау;

Хобби және бос уақыт	Е. Шварц "Сказка о потерянном времени". В. Драгунский. "Денискины рассказы".	Тыңдалым	7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басы бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	7.2.2.1 мәтінді қысқартудың әртүрлі тәсілдерін пайдаланып, мазмұнын қайта айту; 7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдаланудың морфологиялық нормаларын сақтау
		Оқылым	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру; 7.3.4.1 іздеушілікті қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану; 7.3.7.1 қарама-қайшы ақпаратты сәйкестендіріп және анықтап, қажетті ақпарат алу
		Жазылым	7.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын сығымдап баяндау; 7.4.4.1 өзін ұсынылатын жағдайда елестете отырып және эмоционалдық суреттелген лексиканы, эпитеттерді, салыстыруларды, тұрақты тір-кестерді және кейіптеулерді пайдаланып өзіндік сезімдерін сипаттап, шығармашылық жұмыстар жазу (соның ішінде әдеби тақырыптарға)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.3 құрама сан есімдерді сәйкесінше формаларда пайдалану; 7.5.2.2. шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану
Музыка біздің өмірімізде	М. Қабанбаев. "Арыстан, я и виолончель". В.А. Короленко.	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.4.1 жеке сезімдері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау); 7.2.6.1 жеке әсерлерге/ бақылауларға негізделген пікірді (монолог/ диалог) бағалау
		Оқылым	7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, аңдатпа, пікір), ресми-іскери стиль (сенімхат, өтініш, шарт, ресми құттықтау, іскери хат) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің талқылау типіне тиістілігін анықтау; 7.3.6.1

	"Слепой музыкант".		жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем туындының мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық)
		Жазылым	7.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын сығымдап баяндау; 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөлiктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.2. шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану
4-тоқсан			
Жеңіс күні: ешкім ұмытылмайды және ештеңе ұмытылмайды	А.А. Бек. "Волоколамское шоссе". Б.Момышұлы. "За нами - Москва". Қ. Қайсенов. "Вытылу врага". Р. Ғамзатов. "Журавли". Муса Джалиль. "Варварство".	Тыңдалым	7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басы бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	7.2.1.1 эмоционалдық-боялған лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдаланудың морфологиялық нормаларын сақтау; 7.2.4.1 жеке сезімдері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау)
		Оқылым	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру; 7.3.4.1 іздеушілікті қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем туындының мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық)
		Жазылым	7.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын сығымдап баяндау; 7.4.4.1 өзін ұсынылатын жағдайда елестете отырып және эмоционалдық суреттелген лексиканы, эпитеттерді, салыстыруларды, тұрақты тіркестерді және кейіптеулерді пайдаланып өзіндік сезімдерін сипаттап, шығармашылық жұмыстар жазу (соның ішінде әдеби тақырыптарға)

		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің аяқталған және аяқталмаған түрін шартты, ашық және бұйрық райда қолдану; 7.5.2.2 шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану
Мәдениет: қазіргі әлемдегі жастар	В. Маяковский. "Секрет молодости". А. Алексин. "Безумная Евдокия".	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу; 7.2.6.1 жеке әсерлерге/ бақылауларға негізделген пікірді (монолог/ диалог) бағалау
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, аңдатпа, пікір), ресми-іскери стиль (сенімхат, өтініш, шарт, ресми құттықтау, іскери хат) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің талқылау типіне тиістілігін анықтау; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру; 7.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, мақсатын және нысаналы аудиторияны салыстыру
		Жазылым	7.4.5.1 талқылау, баяндау/ сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз); 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөйлктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.1 кірме құрылымдармен және біртекті мүшелермен күрделендірілген жай сөйлемдерді пайдалану; 7.5.2.2 шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану

4) 8-сынып

Тақырып	Оқылатын көркем		Оқу мақсаттары

	туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	
1-тоқсан			
Отбасы және жасөспірім	"Волшебная копейка" өсиет әңгімесі. А. Құнанбаев. "Қара сөздер" он төртінші сөз. В. Железников. "Чучело". М. Ауэзов. "Сирота". Г. Мусрепов. "Рассказы о матери".	Тыңдалым	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 жалпытілдік баламаларды ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қорды немесе сипаттамалы айналымдарды (перифразаларды) меңгеру; 7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдаланудың морфологиялық нормаларын сақтау
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу), ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің аралас типке тиістілігін анықтау; 8.3.3.1 идеялар, түсіндірулер, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және әртүрлі сұрақтар типтеріне жауап беру
		Жазылым	8.4.1.1. публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу) және ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құру; 8.4.6.1 -МА/-МЕ жалғауын әр түрлі сөздермен дұрыс жазуды таңдау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.1. сәйкесінше формаларда күрделі зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді пайдалану; 8.5.1.2 қозғалыс етістіктерін пайдалану
		Тыңдалым	8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/ бөліктердің мазмұнын түсіну; 8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	8.2.4.1 кестелердің, диаграммалардың, сызбалардың негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/ немесе баян-дау элементтері бар талқылау); 8.2.5.1

			өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу
Спорт және демалыс	Л. Кассиль. "Ход белой королевы". С. Муканов. "Балуан Шолак".	Оқылым	8.3.5.1 дәйек сөзді жоспар құру; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем туындылардың мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық, драмалық)
		Жазылым	8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну; 8.4.7.1 оқшау сөйлем мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.1. сәйкесінше формаларда күрделі зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді пайдалану; 8.5.2.1 есімшелерді пайдалану және оларды синонимдік құрылымдармен ауыстыру
2-тоқсан			
Еңбек әлемі	Н.А. Заболоцкий. "Не позволяй душе лениться". А. Мусатов. "Как хлеб на стол пришел".	Тыңдалым	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/ бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 жалпытілдік баламаларды ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қорды немесе сипаттамалы айналымдарды (перифразаларды) меңгеру; 8.2.2.1 мәтіннің мазмұнын шығармашылық толықтырулармен қайта айту; 8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу), ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің аралас типке тиістілігін анықтау; 8.3.5.1 дәйек сөзді жоспар құру;

			8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем туындылардың мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық, драмалық)
		Жазылым	8.4.1.1. публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу) және ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құру; 8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктемелі баяндау; 8.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, автордың ұстанымына өз келісімін/келіспеуін білдіріп, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 120-140 сөз); 8.4.7.1 оқшау сөйлем мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.3. ырықты және ырықсыз есімше жасау
Ғарыш	О. Сулейменов. "Земля, поклонись человеку". Р. Брэдбери. "Зеленое утро". И. Ефремов. "Звездные корабли".	Тыңдалым	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	8.2.4.1 кестелердің, диаграммалардың, сызбалардың негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар талқылау); 8.2.6.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде құрылған пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу), ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің аралас типке тиістілігін анықтау; 8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану
		Жазылым	8.4.1.1. публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу) және ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құру; 8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну; 8.4.6.1 -МА/-МЕ жалғауын әр түрлі сөздермен дұрыс жазуды таңдау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.2 қозғалыс етістіктерін пайдалану; 8.5.2.2. көсемшелерді пайдалану және оларды синонимдік құрылымдармен ауыстыру

3-тоқсан			
Жабайы табиғат әлемі	О. Сүлейменов. "Волчата" өлеңі. Ч. Айтматов. "Плаха" (Акбара туралы фрагмент).	Тыңдалым	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/ бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 жалпытілдік баламаларды ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қорды немесе сипаттамалы айналымдарды (перифразаларды) меңгеру; 8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.5.1 дәйек сөзді жоспар құру; 8.3.8.1 мазмұнды, тілдік ерекшеліктерді салыстыру
		Жазылым	8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну; 8.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, автордың ұстанымына өз келісімін/келіспе-уін білдіріп, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 120-140 сөз)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.3. ырықты және ырықсыз есімше жасау
Су – тіршілік көзі	Янка Мавр. "Сын воды".	Тыңдалым	8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	8.2.2.1 мәтіннің мазмұнын шығармашылық толықтырулармен қайта айту; 8.2.3.1 есімше және көсемше айналымдарын келісу және басқару, қолдану ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау
		Оқылым	8.3.3.1 идеялар, түсіндірулер, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және әртүрлі сұрақтар типтеріне жауап беру; 8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану; 8.3.7.1

	П.Н. Васильев. "Иртыш".		өзектілігін, анықтығын, пайдалылығын және құндылығын анықтай отырып, әр түрлі дерек-көздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу
		Жазылым	8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктемелі баяндау; 8.4.4.1 берілген мақсатқа сәйкес белгілі бір рөлді және сөйлеу мінез-құлқын таңдап, эпитеттер, салыстырулар, тұрақты тіркестер, кейіптеулер мен метафоралар пайда-ланып, шығармашы-лық жұмыстар жазу (соның ішінде әдеби тақырыптарға)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.2.1 есімшелерді пайдалану және оларды синонимдік құрылымдармен ауыстыру
Тағам	Н.В. Гоголь. "Старосветские помещики". А.П. Чехов. "Сирена".	Тыңдалым	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.4.1 кестелердің, диаграммалардың, сызбалардың негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар талқылау); 8.2.6.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде құрылған пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу), ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің аралас типке тиістілігін анықтау; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем туындылардың мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық, драмалық)
		Жазылым	8.4.1.1. публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу) және ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құру; 8.4.6.1 -МА/-МЕ жалғауын әр түрлі сөздермен дұрыс жазуды таңдауҢ 8.4.7.1 оқшау сөйлем мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.2.2. көсемшелер ді пайдалану және оларды синонимдік құрылымдармен ауыстыру
4-тоқсан			
		Тыңдалым	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
			8.2.4.1 кестелердің, диаграммалардың, сызбалардың негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар

Өнер күші	А.С. Пушкин. "Моцарт и Сальери". К.Г. Паустовский. "Старый повар". Б.П. Екимов. "Музыка старого дома". І. Жансүгіров. Поэма "Күйші" (үзінді).	Айтылым	талқылау); 8.2.6.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде құрылған пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу), ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің аралас типке тиістілігін анықтау; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көр-кем туындылардың мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық, драмалық)
		Жазылым	8.4.1.1. публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу) және ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құру; 8.4.6.1 -МА/-МЕ жалғауын әр түрлі сөздермен дұрыс жазуды таңдау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.2.2. көсемшелерді пайдалану және оларды синонимдік құрылымдармен ауыстыру
Ғылыми жаңалықтар және технологиялар	Е.С. Вельтисов. "Приключения Электроника". Жюль Верн. "Дети капитана Гранта".	Тыңдалым	8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	8.2.1.1 жалпытілдік баламаларды ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қорды немесе сипаттамалы айналымдарды (перифразаларды) меңгеру; 8.2.3.1 есімше және көсемше айналымдарын келісу және басқару, қолдану ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау; 8.2.4.1 кестелердің, диаграммалардың, сызбалардың негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар талқылау)
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.3.1 идеялар, түсіндірулер, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және әртүрлі сұрақтар типтеріне жауап беру; 8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқу түрлерін пайдалану
		Жазылым	8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктемелі баяндау; 8.4.4.1 берілген мақсатқа сәйкес белгілі бір рөлді және сөйлеу мінез-құлқын таңдап, эпитеттер, салыстырулар, тұрақты

			тіркестер, кейіптеулер мен метафоралар пайдаланып, шығармашылық жұмыстар жазу (соның ішінде әдеби тақырыптарға); 8.4.6.1 -МА/-МЕ жалғауын әр түрлі сөздермен дұрыс жазуды таңдау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.3. ырықты және ырықсыз есімше жасау

5) 9-сынып

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Әлем халықтарының мәдениеті	А. Құнанбаев. "Слова назидания" - "17 Слово". М. Шаханов. "Четыре матери". В. Гундарев. "На земле Абая".	Тыңдалым	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіпкерлерге қатынасын анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	9.2.3.1 сөз сөйлеуге стильге сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді қоса отырып, сөйлеу нормаларын сақтау; 8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу
		Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскери стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау; 9.3.3.1 мәтіннің ақпаратын қайта айта отырып сұрақтар тұжырымдау және дерек пен пікірді ажырата отырып, оларға жауап беру; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көр-кем туындылардың мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық, драмалық)
		Жазылым	9.4.1.1. публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскери стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз);

			9 . 4 . 7 . 1 . құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9 . 5 . 1 . 1 . сәйкесінше формаларда зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді пайдалану (соның ішінде басқа сөйлеу бөліктерінен құрылған)
Жер ғаламшарының табиғи ресурстары	К. Паустовский. " Мещерская сторона " (үзінділер). Ч. Айтматов. " Плаха" (үзінді). В. Распутин " Прощание с МатҰрой" (үзінді).	Тыңдалым	9 . 1 . 2 . 1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 9 . 1 . 3 . 1 автор қаһармандарға, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалық қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардық/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	9 . 2 . 1 . 1 тақырыптардың кең шеңбері бойынша тиімді қарым-қатынас үшін жеткілікті сөздік қор көлемін меңгеру; 9 . 2 . 4 . 1 назарды тарту тәсілдерін қолданып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікір құру (талқылау, нандыру)
		Оқылым	9 . 3 . 1 . 1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (астарлы мәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскери стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау; 9 . 3 . 5 . 1 тезистік жоспар құру
		Жазылым	9.4.1.1. публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскери стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9 . 4 . 3 . 1 ақпаратты кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну; 9 . 4 . 6 . 1 жалғауларды дұрыс жазу; 9 . 4 . 7 . 1 . құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9 . 5 . 1 . 1 . сәйкесінше формаларда зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді пайдалану (соның ішінде басқа сөйлеу бөліктерінен құрылған); 9 . 5 . 2 . 1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану
2-тоқсан			

Тарих және тұлға	А.С. Пушкиннің "Капитанская дочка" повесі. М. Шаханов. "Отрарская поэма о побежденном победителе" немесе "Просчет Чингисхана". М. Ауэзов "Путь Абая". Ә. Кекілбаев. "Плеяды – созвездие надежды". А. Байтұрсынов. "Великий поэт казахов".	Тыңдалым	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіпкерлерге қатынасын анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 9.1.3.1 автор қаһармандарға, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалық қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардық/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 тақырыптардың кең шеңбері бойынша тиімді қарым-қатынас үшін жеткілікті сөздік қор көлемін меңгеру; 9.2.2.1 автордың ұстанымын бағалап, проблемалық жағдаятты өзіндік түсінуді көрсете отырып, мәтіннің мазмұнын қайта айту; 9.2.5.1 әртүрлі көзқарастарды жинақтап және проблеманы шешу жолдарын тұжырымдап, ұсынылған проблема бойынша пікірталасқа қатысу
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (астарлы мәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскери стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру; 9.3.6.1 авторлық ұстанымды анықтап және туындының мазмұнын бағалап, көркем туындылардың мазмұнын талдау
		Жазылым	9.4.1.1. публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскери стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың ақпаратын мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау; 9.4.7.1. құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.2 етістіктерді сәйкесінше формаларда пайдалану; 9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану

Шындық және қиял	Ш.Т. Айтматов. " Легенда о рогатой матери-оленихе" (" Белый пароход"). Р. Брэдбери "Все лето в один день".	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	9.2.4.1 назарды тарту тәсілдерін қолданып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікір құру (талқылау, нандыру); 9.2.6.1 назарды тарту тәсілдерін пайдаланып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікірді (монолог/ диалог) бағалау
		Оқылым	9.3.4.1 оқу түрлерін пайдалану, оқу кезінде сыни ойлау техникаларын меңгеру; 9.3.7.1 ақпаратты алу және жалпылау, өзіндік пікірді білдіре отырып, алынған мәліметтердің негізінде қорытындылар жасау
		Жазылым	9.4.3.1 ақпаратты кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.6.1 жалғауларды дұрыс жазу; 9.4.7.1. құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.2 етістіктерді сәйкесінше формаларда пайдалану; 9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану
3-тоқсан			
		Тыңдалым	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіпкерлерге қатынасын анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 9.1.3.1 автор қаһармандарға, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалық қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардық/бөліктердің мазмұнын түсіну
			9.2.1.1 тақырыптардың кең шеңбері бойынша тиімді

Әкелер мен балалар: ұрпақтар диалогі және шиеленісі	У. Шекспир. "Ромео и Джульетта". К.А. Паустовский. "Телеграмма".	Айтылым	қарым-қатынас үшін жеткілікті сөздік қор көлемін меңгеру; 9.2.5.1 әртүрлі көзқарастарды жинақтап және проблеманы шешу жолдарын тұжырымдап, ұсынылған проблема бойынша пікірталасқа қатысу
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (астарлы мәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру; 9.3.8.1 мазмұнын талдап, авторлық ұстанымды анықтап, мәтіндерді салыстыру
		Жазылым	9.4.3.1 ақпаратты кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.7.1. құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.3 сан есімдерді сәйкесінше формаларда пайдалану; 9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану
		Тыңдалым	9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	9.2.2.1 автордың ұстанымын бағалап, проблемалық жағдаятты өзіндік түсінуді көрсете отырып, мәтіннің мазмұнын қайта айту; 9.2.3.1 сөз сөйлеуге стильге сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді қоса отырып, сөйлеу нормаларын сақтау
			9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскери стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау; 9.3.3.1 мәтіннің ақпаратын қайта айта отырып сұрақтар

Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	С. ЧҰрный. "Диета", "Зеркало". Б. Акунин. "Турецкий гамбит" романы (деректі ендірмелерден үзінділер).	Оқылым	тұжырымдау және дерек пен пікірді ажырата отырып, оларға жауап беру; 9.3.4.1 оқу түрлерін пайдалану, оқу кезінде сыни ойлау техникаларын меңгеру; 9.3.7.1 ақпаратты алу және жалпылау, өзіндік пікірді білдіре отырып, алынған мәліметтердің негізінде қорытындылар жасау
		Жазылым	9.4.1.1. публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскери стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың ақпаратын мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау; 9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды пайдаланып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға), мәтін үзіндісін/үзінділерін жазу; 9.4.7.1. құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.3 сан есімдерді сәйкесінше формаларда пайдалану
Жаһандану: бір әлем	М. Светлов. "Гренада". М. Горький. "Сказки об Италии". В. Астафьев. "Деревья растут для всех".	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.4.1 назарды тарту тәсілдерін қолданып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікір құру (талқылау, нандыру); 9.2.6.1 назарды тарту тәсілдерін пайдаланып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскери стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау; 9.3.6.1 авторлық ұстанымды анықтап және туындының мазмұнын бағалап, көркем туындылардың мазмұнын талдау; 9.3.7.1 ақпаратты алу және жалпылау, өзіндік пікірді білдіре отырып, алынған мәліметтердің негізінде қорытындылар жасау

		Жазылым	9.4.1.1. публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскери стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.6.1 жалғауларды дұрыс жазу; 9.4.7.1. құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану
4-тоқсан			
Танымал адамдар	Ю. Лермонтов. "Смерть поэта". Е. Евтушенко. "Людей неинтересных в мире нет". В. Ян. "Чингис-хан" (үзінді). Абай. "Не будь падким на все".	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 тақырыптардың кең шеңбері бойынша тиімді қарым-қатынас үшін жеткілікті сөздік қор көлемін меңгеру; 9.2.3.1 сөз сөйлеуге стильге сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді қоса отырып, сөйлеу нормаларын сақтау; 9.2.4.1 назарды тарту тәсілдерін қолданып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікір құру (талқылау, нандыру)
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (астарлы мәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскери стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау; 9.3.3.1 мәтіннің ақпаратын қайта айта отырып сұрақтар тұжырымдау және дерек пен пікірді ажырата отырып, оларға жауап беру; 9.3.4.1 оқу түрлерін пайдалану, оқу кезінде сыни ойлау техникаларын меңгеру
			9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды пайдаланып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби

		Жазылым	тақырыптарға), мәтін үзіндісін/ үзінділерін жазу; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.6.1 жалғауларды дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.2 етістіктерді сәйкесінше формаларда пайдалану
Мен және Заң	Ч. Айтматов. "Плаха" (Бостонды соттаудан фрагмент)	Тыңдалым	9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	9.2.5.1 әртүрлі көзқарастарды жинақтап және проблеманы шешу жолдарын тұжырымдап, ұсынылған проблема бойынша пікірталасқа қатысу; 9.2.6.1 назарды тарту тәсілдерін пайдаланып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікірді (монолог/ диалог) бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскери стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру; 9.3.6.1 авторлық ұстанымды анықтап және туындының мазмұнын бағалап, көркем туындылардың мазмұнын талдау; 9.3.8.1 мазмұнын талдап, авторлық ұстанымды анықтап, мәтіндерді салыстыру
		Жазылым	9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың ақпаратын мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау; 9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды пайдаланып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға), мәтін үзіндісін/ үзінділерін жазу; 9.4.7.1. құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану

		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді пайдалану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
8-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
198-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Chapter 1. General provisions

1. The Subject program was developed in accordance with the State Compulsory Education Standard (primary, lower secondary and upper secondary education) approved by Republic of Kazakhstan government decree dated № 1080 dated 23 August, 2012.

2. The importance of the subject is determined by the fact that it is the language of communication, science, business, tourism and sport. A knowledge of English can:

1) increase learners' confidence in communicating in different situations;

2) give learners access to higher education in Kazakhstan and abroad;

3) allow students to continue professional education in Kazakhstan and abroad;

4) broaden learners' access to news and information currently distributed in English;

5) allow learners to access English language literary works in their original form;

6) enable learners to represent Kazakhstan in both Kazakhstan and overseas;

7) become lifelong learners, building on skills, learning strategies and knowledge learned in school.

3. The English curriculum aims to develop learners who gain the low-mid B1 level of language skills through the following:

1) varied tasks which foster analysis, evaluation and creative thinking;

2) exposure to a wide variety of spoken and written sources.

Chapter 2. Organization of the content of the subject of "The English language"

4. In the study of the subject "The English language"

1) in the 5th grade have 3 hours a week, 102 hours a year;

2) in the 6th grade - 3 hours a week, 102 hours a year;

3) in the 7th grade - 3 hours a week, 102 hours a year;

4) in the 8th grade - 3 hours a week, 102 hours a year;

5) in the 9th grade - 3 hours a week, 102 hours a year.

5. The basic programme content for 5th grade:

1) Content. Speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups, to provide sensitive feedback to peers. Respect differing points of view. Evaluate and respond constructively to feedback from others, use feedback to set personal learning objectives. Organise and present information clearly to others. Develop and sustain a consistent argument when speaking or writing. Develop intercultural awareness through reading and discussion. Use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings. Use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world;

2) Listening. A sequence of supported classroom instructions. Unsupported basic questions which ask for personal information, on general and curricular topics. The main points of supported extended talk, most specific information and detail of short, supported talk on a wide range of familiar topics. Deducing meaning from context in short supported talk. Opinion of the speaker(s) in basic, supported talk. Supported narratives on an increasing range of topics;

3) Speaking. Basic information about themselves and others at sentence level. Simple questions. An opinion at sentence level. Responding with limited flexibility at sentence level to unexpected comments. Interaction going in basic exchanges. Communicating meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges using appropriate subject-specific vocabulary and syntax. Recounting basic stories and events;

4) Reading. The main points in a limited range of short simple texts, specific information and detail, the detail of an argument in short, simple texts on a limited range of texts. Short fiction and non-fiction texts with some support. Deducing meaning from context, the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of texts. Typical features at word, sentence and text level in a limited range of written genres. Paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding. The difference between fact and opinion in short, simple texts;

5) Writing. Planning, writing, editing and proofreading at text level with support. A sequence of short sentences in a paragraph. Factual descriptions at text level which describe people, places and objects. A sequence of extended sentences in a paragraph to give basic personal information. Basic coordinating connectors. Linking sentences into coherent paragraphs using basic connectors. Appropriate layout at text level. Most high-frequency words accuracy. Punctuation in written work at text level with some accuracy;

6) Use of English. Appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location. Quantifiers many, much, a lot of, a few. A growing variety of adjectives and regular and irregular comparative and superlative adjectives

. Determiners including any, no each, every. Questions, including tag questions to seek agreement, and clarify meaning. Basic personal and demonstrative pronouns and quantitative pronouns some, any, something, nothing anything. Simple perfect forms of common verbs to express what has happened [indefinite time]. Future forms will for predictions and be going to to talk about already decided plans. Simple present and simple past regular and irregular forms to describe routines, habits and states. Present continuous forms with present and future meaning. Be / look / sound / feel / taste / smell like and use be made of on a limited range of familiar general and curricular topics. Common regular and irregular adverbs, simple and comparative forms, adverbs of frequency and adverbs of definite time: last week, yesterday. Might, may, could to express possibility, prepositions to talk about time and location. Prepositions like to describe things and about to denote topic, prepositions of direction to, into , out of, from, towards. Common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns.

6. The basic programme content for 6th grade:

1) Content. Speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups. Speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers. Respect differing points of view. Evaluate and respond constructively to feedback from others. Use feedback to set personal learning objectives. Organise and present information clearly to others. Develop and sustain a consistent argument when speaking or writing. Develop intercultural awareness through reading and discussion. Use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings. Use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world;

2) Listening. Longer sequences of supported classroom instructions. More complex supported questions which ask for personal information. More complex supported questions. The main points of extended talk. Most specific information and detail of supported, extended talk. Opinion of the speaker(s) in supported extended talk. Narratives including some extended talk;

3) Speaking. Basic information about themselves and others at discourse level. Simple questions about a growing range of general topics. An opinion at sentence and discourse level . Interaction going in longer exchanges. Communicating meaning clearly at sentence and discourse level during, pair, group and whole class exchanges. Appropriate subject-specific vocabulary and syntax. Extended stories and events on a limited range of topics;

4) Reading. The main points in a growing range of short, simple texts. Independent understanding a specific information and detail in short, simple texts, the detail of an argument, including some extended texts. Independent reading of short simple fiction and non-fiction texts. Deducing meaning from context, including some extended texts. The attitude or opinion of the writer in short texts on a growing range of general and curricular topics. Typical features at word, sentence and text level in a range of written genres. Independent use of familiar paper and digital reference resources to check meaning and

extend understanding. The difference between fact and opinion in short, simple texts on a wide range of general and curricular topics;

5) Writing. Real and imaginary past events, activities and experiences. Personal feelings and opinions. Topics with some paragraphs to give basic personal information. Coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres. Sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a growing range of familiar general topics. Appropriate layout at text level. Spelling most high-frequency vocabulary accurately. Punctuation in written works at text level;

6) Use of English. Basic abstract nouns and compound nouns and noun phrases describing times and location. Quantifiers including more, little, few less, fewer not as many, not as much. Common participles as adjectives and order adjectives correctly in front of nouns. A variety of determiners including all, other. Questions including questions with whose, how often, how long and a growing range of tag questions. A variety of personal, demonstrative and quantitative pronouns including someone somebody, everybody, no one. Simple perfect forms to express indefinite and unfinished past [with for and since]. Future form will to make offers, promises, and predictions. Appropriately an increased variety of present and past simple active and some passive forms. Present continuous forms with present and future meaning and past continuous forms for background and interrupted past actions. Common impersonal structures with: it, there. An increased variety of adverbs, including adverbs of degree too, not enough, quite, rather. Modal forms including mustn't (prohibition) need (necessity) should (for advice). An increased variety of prepositions of time, location and direction, by and with to denote agent and instrument. Prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases. Common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns, infinitive of purpose. Conjunctions if, when, where, so, and, or, but, because, before, after to link parts of sentences in short texts. Subordinate clauses following think, know, believe, hope, say, tell, use subordinate clauses following sure, certain: defining relative clauses with which who that where.

7. The basic programme content for 7th grade:

1) Content. Speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups. Speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers. Respect differing points of view. Evaluate and respond constructively to feedback from others. Use feedback to set personal learning objectives. Organize and present information clearly to others. Develop and sustain a consistent argument when speaking or writing. Develop intercultural awareness through reading and discussion. Use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings. Use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world;

2) Listening. The main points, most specific information, and most of the detail of an argument in extended talk with little support. Some of the implied meaning in extended talk

with little support. Opinion of the speaker(s) in supported extended talk. Typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres. Narratives with support on a wide range of topics;

3) Speaking. Formal and informal registers in their talk on a limited range of topics. Complex questions. An opinion at sentence and discourse level on a growing range of topics. Responding with limited flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments. Interaction with peers to negotiate, agree and organise priorities. Linking comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level. Some extended stories and events on a growing range of topics;

4) Reading. The main points in texts, specific information and detail in texts. The detail of an argument, including some extended texts. Extended fiction and non-fiction texts. The attitude or opinion of the writer. Inconsistencies in argument in short, simple texts;

5) Writing. Moderate grammatical accuracy. Some support style and register appropriate to a limited variety of written genres. Coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres. Punctuation in written works at text level with some accuracy;

6) Use of English. Some abstract nouns and complex noun phrases. A growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough. A growing variety of compound adjectives and adjectives as participles. An increased variety of determiners including neither, either. Questions which include a variety of different tense. A variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves. A variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past. A growing variety of future forms including present continuous with future meaning. Appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms. Present continuous forms for present and future meaning and past continuous. Some reported speech forms for statements. Comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs. A variety of modal forms for different functions. Prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases . Infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions. A growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics. If / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where.

8. The basic programme content for 8th grade:

1) Content. Speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups. Speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers. Respect differing points of view. Evaluate and respond constructively to feedback from others. Use feedback to set personal learning objectives. Organise and present information clearly to others. Develop and sustain a consistent argument when speaking or writing. Develop intercultural awareness

through reading and discussion. Use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings. Use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world;

2) Listening. With little or no support the main points, most specific information, most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics. The opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk. Deducing meaning from context with little or no support in extended talk Typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres. Extended narratives on a wide range of topics;

3) Speaking. Formal and informal registers in talk on a growing range of topics. More complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics. Interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks. Linking comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges. Recounting some extended stories and events;

4) Reading. The main points, specific information and detail in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts. The detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts. A growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics. Recognizing the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts. Inconsistencies in argument in short texts on a limited range of general and curricular subjects ;

5) Writing. With minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics. Moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics. Style and register appropriate to a variety of written genres. Coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres. Using independently, sentences into coherent paragraphs, using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics. Spelling most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics. Punctuation in written works at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy;

6) Use of English. Some abstract nouns and complex noun phrases. A growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large / small number / amount. A growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as…as, much …than to indicate degree. An increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function. Questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics. A variety of pronouns including indefinite pronouns anybody,

anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few. A variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past. A growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning. Appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech. Present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms. Some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests. Comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs. An increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position. A growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition. Some prepositions before nouns and adjectives , prepositions as, like to indicate manner, dependent prepositions following adjectives. Infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs. A growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a ... that in giving explanations. If / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], a growing variety of relative clauses including why clauses.

9. The basic programme content for 9th grade:

1) Content. Speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups. Speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers. Respect differing points of view. Evaluate and respond constructively to feedback from others. Use feedback to set personal learning objectives. Organise and present information clearly to others. Develop and sustain a consistent argument when speaking or writing. Develop intercultural awareness through reading and discussion. Use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings. Use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world;

2) Listening. The main points, most specific information, and most of the detail in unsupported extended talk on a wide range of topics. Most of the implied meaning in unsupported extended talk, opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of topics. Typical features at word, sentence and text level of a range of spoken genres. Recognition of the inconsistencies in argument in extended talk on a growing range of topics;

3) Speaking. Formal and informal registers in their talk on a range of general and curricular topics. Complex questions to get information on a range of general and curricular topics. Explanation and justification own point of view. Linking comments with growing flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges. Use of appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a wide increased range of general and curricular topics. Recounting extended stories and events;

4) Reading. The main points, specific information, details, the detail of an argument in extended texts on a range of unfamiliar general and curricular topics. A range of extended fiction and non-fiction texts. Deducing meaning from context in extended texts. Recognising the attitude or opinion of the writer in extended texts. Typical features at word, sentence and text level in a wide range of written genres. Use of a range of familiar and unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding. Inconsistencies in argument in extended texts on a range of general and curricular topics;

5) Writing. Planning, writing, editing and proofreading work at text level with little or no support. Writing independently about factual and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general and curricular topics. With moderate grammatical accuracy on a wide range of familiar general and curricular topics. With minimal or no support style and register appropriate to a growing variety of written genres on general and curricular topics. Coherent writing at text level using a variety of connectors on a growing range of familiar general and curricular topics. Appropriate layout at text level on a growing range of general and curricular topics. Spelling of most high-frequency vocabulary accurately for a wide range of familiar general and curricular topics. Written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with a good degree of accuracy;

6) Use of English. A growing variety of abstract compound nouns and complex noun phrases. A variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and some noun phrases, including majority of, minority of, a great deal of, a great number of. A variety of compound adjectives and adjectives as participles and a variety of comparative structures to indicate degree. A wide variety of determiners and pre-determiner structures. Questions including prepositions at what time, in which direction, from whose. Relative, demonstrative, indefinite, quantitative pronouns and a variety of reflexive pronoun structures on a range of familiar general and curricular topics. A variety of simple perfect forms including some passive forms including time adverbials. A variety of future forms, including some passives, on a range of familiar general and curricular topics. An increased variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech. Present continuous forms and past continuous, including a growing variety of passive forms. An increased variety of reported speech forms for statements, questions and commands: including indirect and embedded questions with know, wonder. An increased variety of comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs. A variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs. A variety of modal forms for different functions and a limited number of past modal forms including should / shouldn't have to express regret and criticism. An increased variety of prepositions before nouns and adjectives. A growing number of dependent prepositions following nouns and adjectives and an increased variety of dependent prepositions following verbs on a range of familiar general and curricular topics. Infinitive forms after a growing number of adjectives and verbs, use gerund forms after a growing variety of verbs and prepositions, use an increased variety of

prepositional verbs and phrasal verbs. A variety of conjunctions including so that, (in order to) to indicate purpose although, while, whereas to contrast. If only /wish [that] clauses [past reference], use a variety of relative clauses including prepositions from where, to whom.

10. This is the substantive knowledge of the programme and comprises what we know in the subject and how we gain that knowledge. Knowledge in the subject is organized into strands of learning. Strands are further broken down into sub-strands, which will be at the level of a skill or topic, knowledge or understanding. Sub-strands, when expressed as grade-related expectations, form the learning objectives for a subject. The learning objectives demonstrate the progression within each sub-strand allowing teachers to plan and assess, sharing with learners the next steps they should take:

1) Strand 1: Content. A learner develops skills needed for success in a range of academic subjects such as using speaking and listening skills to solve problems, organizing information clearly for others and developing intercultural awareness through reading and discussion;

2) Strand 2: Listening. A learner understands the main ideas of texts on curricular topics, identifies essential facts distinguishing them from non-essential, understands details within the framework of familiar topics, formulates complex questions based on listening material in order to obtain additional information, deduces the meaning of listening material using context clues, identifies specific information within the framework of familiar topics, recognizes inconsistencies in arguments within the framework of familiar topics;

3) Strand 3: Speaking. A learner conveys the main ideas of a text within the framework of familiar topics logically organizing events, uses the formal and informal registers, presents information within the framework of familiar topics, predicts the content of a text using the heading, pictures, key words, extracts within the framework of familiar topics, asks simple and complex questions to obtain specific information, interacts with peers (in a pair, group) to fulfill learning tasks, compares and contrasts texts within the framework of familiar topics, expresses and opinion providing arguments;

4) Strand 4: Reading. A learner identifies the main ideas of texts and details in texts of a range of styles and genres within the framework of familiar topics, uses a range of information sources (reference materials, dictionaries, the Internet), recognizes specific information in a text and a range of styles and genres within the framework of familiar topics, predicts the content of a text using the heading, pictures, key words, extracts, identifies the attitude and opinion of the author, evaluates information from different texts;

5) Strand 5: Writing. A learner fills in tables, diagrams, schemes, questionnaires, forms, plans, writes, edits and proofreads texts within the framework of familiar topics, makes notes based on a text according to a communicative task, describes real and / or imagined events of the past, present, and future using the knowledge of topics studied before, links and coordinates sentences and paragraphs in a text within the framework of familiar topics, correctly uses punctuation in a text within the framework of familiar topics, creates texts of a range of styles and genres using appropriate rules and layout;

6) Strand 6: Use of English. A learner expresses him / herself using a good lexical range and variety of language with a generally high degree of accuracy. A learner develops an ability to use a range of past, present and future forms and a wider range of modals.

Chapter 3. Learning objectives system

11. Education aims in the programme are presented by the codes. The first number in the code is a grade, the second one is the number of the strand, the third one is the number of the aim.

12. The learning objectives system is organized into strands:

1) strand 1 "content":

Grade 5	Grade 6	Grade 7	Grade 8	Grade 9
low-mid A2	mid-high A2	low B1	mid B1	high B1
5.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups	6.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups	7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups	8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups	9.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups
5.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers	6.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers	7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers	9.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers
5.1.3.1 respect differing points of view	6.1.3.1 respect differing points of view	7.1.3.1 respect differing points of view	8.1.3.1 respect differing points of view	9.1.3.1 respect differing points of view
5.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others	6.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others	7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others	8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others	9.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others
5.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives	6.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives	7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives	8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives	9.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives
5.1.6.1 organize and present information clearly to others	6.1.6.1 organize and present information clearly to others	7.1.6.1 organize and present information clearly to others	8.1.6.1 organize and present information clearly to others	9.1.6.1 organize and present information clearly to others
5.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing	6.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing	7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing	8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing	9.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing
5.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion	6.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion	7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion	8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion	9.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion

5.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings	6.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings	7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings	8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings	9.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
5.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world	6.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world	7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world	8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world	9.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world

2) strand 2 "listening":

Grade 5	Grade 6	Grade 7	Grade 8	Grade 9
low-mid A2	mid-high A2	low B1	mid B1	high B1
5.2.1.1 understand a sequence of supported classroom instructions	6.2.1.1 understand longer sequences of supported classroom instructions	**7.2.1.1** understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics	**8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics**	**9.1.1.1 understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics**
5.2.2.1 understand an increasing range of unsupported basic questions which ask for personal information	6.2.2.1 understand more complex supported questions which ask for personal information	**7.2.2.1** understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics	**8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics**	**9.2.2.1** understand most specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics
5.2.3.1 understand an increasing range of unsupported basic questions on general and curricular topics	6.2.3.1 understand more complex supported questions on a growing range of general and curricular topics	**7.2.3.1** understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics	**8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics**	**9.2.3.1** understand most of the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics
5.2.4.1 **understand the main points of supported extended talk on a range of general and curricular topics**	6.2.4.1 understand with limited support the main points of extended talk on a range of general and curricular topics	**7.2.4.1** understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics	**8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a wide range of general and curricular topics**	**9.2.4.1 understand most of the implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics**
5.2.5.1 **understand most specific information and detail of short,**	6.2.5.1 **understand most specific information and detail of short, supported talk on a wide range of**	**7.2.5.1 recognise the opinion of the speaker (s) in supported extended talk on a**	**8.2.5.1 recognise the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended**	**9.2.5.1** recognize the opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of

supported talk on a wide range of familiar topics	**general and curricular topics**	**range of general and curricular topics**	**talk on a wide range of general and curricular topics**	general and curricular topics
5.2.6.1 **deduce meaning from context in short, supported talk on an increasing range of general and curricular topics**	6.2.6.1 **deduce meaning from context in short, supported talk on an increasing range of general and curricular topics**	**7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics**	**8.2.6.1** deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics	**9.2.6.1 deduce meaning from context in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics**
5.2.7.1 **recognize the opinion of the speaker(s) in basic, supported talk on an increasing range of general and curricular topics**	6.2.7.1 recognize the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a limited range of general and curricular topics	**7.2.7.1** begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres	**8.2.7.1** recognize typical features at word , sentence and text level of a growing range of spoken genres	**9.2.7.1** recognize typical features at word, sentence and text level of a range of spoken genres
5.2.8.1 understand supported narratives , including some extended talk, on an increasing range of general and curricular topics	6.2.8.1 understand supported narratives including some extended talk, on a range of general and curricular topics	**7.2.1.8** understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics	**8.2.8.1** understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics	**9.2.8.1** begin to recognize inconsistencies in argument in extended talk on a growing range of general and curricular subjects

3) strand 3 "speaking":

Grade 5	Grade 6	Grade 7	Grade 8	Grade 9
low-mid A2	mid-high A2	low B1	mid B1	high B1
5.3.1.1 provide basic information about themselves and others at sentence level on an increasing range of general topics	6.3.1.1 provide basic information about themselves and others at discourse level on a range of general topics	7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics	8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics	9.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a range of general and curricular topics
5.3.2.1 ask simple questions to get information about a limited range of general topics	6.3.2.1 ask simple questions to get information about a growing range of general topics	7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics	8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics	9.3.2.1 ask complex questions to get information on a range of general and curricular topics
5.3.3.1 give an opinion at sentence level on a limited range of general and curricular topics	6.3.3.1 give an opinion at sentence and discourse level on an increasing range of general and curricular topics	7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics	8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics	9.3.3.1 explain and justify their own point of view on a range of general and curricular topics
5.3.4.1 respond with limited flexibility at sentence level to	6.3.4.1 respond with limited flexibility at both sentence and	7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and	8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and	9.3.4.1 respond with growing flexibility at both sentence and

unexpected comments on an increasing range of general and curricular topics	discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics	discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics	discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics	discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics
5.3.5.1 keep interaction going in basic exchanges on a growing range of general and curricular topics	6.3.5.1 keep interaction going in longer exchanges on a range of general and curricular topics	7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks	8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks	9.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks
5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges	6.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges	7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges	8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges	9.3.6.1 link comments with growing flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair , group and whole class exchanges
5.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics	6.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics, and some curricular topics	7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics , and some curricular topics	8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics	9.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a wide increased range of general and curricular topics
5.3.8.1 recount basic stories and events on a range of general and curricular topics	6.3.8.1 recount some extended stories and events on a limited range of general and curricular topics	7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics	8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics	9.3.8.1 recount extended stories and events on a range of general and curricular topics

4) strand 4 "reading":

Grade 5	Grade 6	Grade 7	Grade 8	Grade 9
low-mid A2	mid-high A2	low B1	mid B1	high B1
5.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics	6.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics	8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts	9.4.1.1 understand the main points in extended texts on a range of unfamiliar general and curricular topics
5.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics	6.4.2.1 understand independently specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics	7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics	8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts	9.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts

5.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics	6.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics, including some extended texts	7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts	8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts	9.4.3.1 understand the detail of an argument in extended texts on a range of familiar general and curricular topics
5.4.4.1 read with some support a limited range of short fiction and non-fiction texts	6.4.4.1 read independently a limited range of short simple fiction and non-fiction texts	7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics	8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics	9.4.4.1 read a range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics
5.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a limited range of familiar general and curricular topics	6.4.5.1 deduce meaning from context on a limited range of familiar general and curricular topics, including some extended texts	7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics	8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics	9.4.5.1 deduce meaning from context in extended texts on a range of familiar general and curricular topics
5.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of general and curricular topics	6.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in short texts on a growing range of general and curricular topics	7.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics	8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended text	9.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in extended texts on a range of familiar general and curricular topics
5.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a limited range of written genres	6.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres	7.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres	8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres	9.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a wide range of written genres
5.4.8.1 use with support familiar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding	6.4.8.1 use independently familiar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding	7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding	8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding	9.4.8.1 use a range of familiar and unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
5.4.9.1 recognise the difference between fact and opinion in short, simple texts on an increasing range of general and curricular topics	6.4.9.1 recognise the difference between fact and opinion in short, simple texts on a wide range of general and curricular topics	7.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short, simple texts on a limited range of general and curricular subjects	8.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short texts on a limited range of general and curricular subjects	9.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in extended texts on a range of general and curricular topics

5) strand 5"writing":

Grade 5	Grade 6	Grade 7	Grade 8	Grade 9
low-mid A2	mid-high A2	low B1	mid B1	high B1
5.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with support on a limited range of general and curricular topics	6.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a growing range of general and curricular topics	7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics	8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a range of general and curricular topics	9.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little or no support on a range of general and curricular topics
5.5.2.1 write with support a sequence of short sentences in a paragraph on a limited range of familiar general topics	6.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a limited range of familiar general topics and some curricular topics	7.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics	8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics	9.5.2.1 write independently about factual and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general and curricular topics
5.5.3.1 write with support factual descriptions at text level which describe people, places and objects	6.5.3.1 write with some support about personal feelings and opinions on a limited range of familiar general and curricular topics	7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics	8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics	9.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a wide range of familiar general and curricular topics
5.5.4.1 write with support a sequence of short sentences in a paragraph to give basic personal information	6.5.4.1 write with some support topics with some paragraphs to give basic personal information	7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics	8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics	9.5.4.1 use with minimal or no support style and register appropriate to a growing variety of written genres on general and curricular topics
5.5.5.1 link without support sentences using basic coordinating connectors	6.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics	7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics	8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics	9.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics
5.5.6.1 link, with some support, sentences into a coherent paragraph	6.5.6.1 link, with minimal support, sentences into coherent	7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a	8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs	9.5.6.1 write coherently at text level using a variety of connectors on a

using basic connectors on a limited range of familiar general topics	paragraphs using basic connectors on a growing range of familiar general topics	variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics	using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics	growing range of familiar general and curricular topics
5.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a limited range of written genres on familiar general topics and some curricular topics	6.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics	7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics	8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics	9.5.7.1 use independently appropriate layout at text level on a growing range of general and curricular topics
5.5.8.1 spell most high-frequency words accurately for a limited range of general topics	6.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a limited range of familiar general topics and some curricular topics	7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general topics and some curricular topics	8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics	9.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a wide range of familiar general and curricular topics
5.5.9.1 punctuate written work at text level on a limited range of familiar general with some accuracy	6.5.9.1 punctuate written work at text level on a limited range of general topics and some curricular topics with some accuracy	7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy	8.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy	9.5.9.1 punctuate written work at text level on a wide range of familiar general and curricular topics with a good degree of accuracy

6) strand 6 "use of English":

Grade 5	Grade 6	Grade 7	Grade 8	Grade 9
low-mid A2	mid-high A2	low B1	mid B1	high B1
5.6.1.1 use appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location, on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.1.1 begin to use basic abstract nouns and compound nouns and noun phrases describing times and location on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics	8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics	9.6.1.1 use a growing variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics
5.6.2.1 use quantifiers many , much , a lot of ,a few on a limited range of familiar	6.6.2.1 use quantifiers including more, little, few less, fewer not as many	7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and	8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty,	9.6.2.1 use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and some noun phrases on a range of familiar

general and curricular topics	, not as much on a growing range of familiar general and curricular topics	uncountable nouns including too much, too many, none any, enough	a large/small number/ amount on a range of familiar general and curricular topics	general and curricular topics including majority of, minority of, a great deal of, a great number of
5.6.3.1 use a growing variety of adjectives and regular and irregular comparative and superlative adjectives on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.3.1 use common participles as adjectives and order adjectives correctly in front of nouns on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles	8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as…as, much …than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics	9.6.3.1 use a variety of compound adjectives and adjectives as participles and a variety of comparative structures to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics
5.6.4.1 use determiners including any, no each, every on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.4.1 use a variety of determiners including all, other on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.4.1 use a variety of determiners including neither, either, on a range of familiar general and curricular topics	8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics	9.6.4.1 use a wide variety of determiners and pre-determiner structures on a range of familiar general and curricular topics
5.6.5.1 use questions, including tag questions to seek agreement, and clarify meaning on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.5.1 use questions including questions with whose, how often, how long and a growing range of tag questions on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics	8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics	9.6.5.1 use questions including prepositions at what time, in which direction, from whose on a range of familiar general and curricular topics
5.6.6.1 use basic personal and demonstrative pronouns and quantitative pronouns some, any , something, nothing anything on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.6.1 use a variety of personal , demonstrative and quantitative pronouns including someone somebody, everybody , no-one on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.5.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics	8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics	9.6.5.1 use relative, demonstrative, indefinite , quantitative pronouns and a variety of reflexive pronoun structures on a range of familiar general and curricular topics
5.6.7.1 use simple perfect forms of common verbs to	6.6.7.1 use simple perfect forms to express indefinite	7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to		9.6.7.1 use a variety of simple perfect forms

express what has happened [indefinite time] on a limited range of familiar general and curricular topics	and unfinished past with for and since on a growing range of familiar general and curricular topics	express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics	8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics	including some passive forms, including time adverbials on a range of familiar general and curricular topics
5.6.8.1 use future forms “will” for predictions and “be going to” to talk about already decided plans on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.8.1 use future form “will” to make offers, promises, and predictions on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics	8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics	9.6.8.1 use a variety of future forms, including some passives, on a range of familiar general and curricular topics
5.6.9.1 use simple present and simple past regular and irregular forms to describe routines, habits and states on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.9.1 use appropriately an increased variety of present and past simple active and some passive forms on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics	8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics	9.6.9.1 use appropriately an increased variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics
5.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning and past continuous forms for background and interrupted past actions on a limited range of familiar general and curricular topics	7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics	8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics	9.6.10.1 use present continuous forms and past continuous, including a growing variety of passive forms, on a range of familiar general and curricular topics
5.6.11.1 use be/look /sound/feel/taste/ smell like and use be made on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.11.1 use common impersonal structures with: it, there on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.11.1 use some reported speech forms for statements on a range of familiar general and curricular topics	8.6.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics	9.6.11.1 use an increased variety of reported speech forms for statements, questions and commands, including indirect and embedded questions with know, wonder on a range of familiar general and curricular topics
5.6.12.1 use common regular and irregular	6.6. 12.1 use an increased variety		8.6.12.1 use comparative degree adverb structures	9.6.12.1 use an increased variety of comparative

adverbs, simple and comparative forms, adverbs of frequency and adverbs of definite time: last week, yesterday on a limited range of familiar general and curricular topics	of adverbs, including adverbs of degree too, not enough, quite , rather on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics	not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs. Use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics	degree adverb structures with regular and irregular adverbs use a variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics
5.6.13.1 use might may could to express possibility on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.13.1 use modal forms including mustn't (prohibition) need (necessity) should (for advice) on a range of familiar general and curricular topics	7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics	8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics	9.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions and a limited number of past modal forms including should/ shouldn't have to express regret and criticism on range of familiar general and curricular topics
5.6.14.1 use prepositions to talk about time and location, use prepositions like to describe things and about to denote topic, use prepositions of direction to, into, out of, from, towards on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.14.1 use an increased variety of prepositions of time, location and direction use by and with to denote agent and instrument use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics	8.6.14.1 use a some prepositions before nouns and adjectives use prepositions as, like to indicate manner use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics	9.6.14.1 use an increased variety of prepositions before nouns and adjectives, use a growing number of dependent prepositions following nouns, adjectives and verbs on a range of familiar general and curricular topics
5.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns , use infinitive of purpose on a limited range of familiar general and curricular topics	7.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions on a growing range of familiar general and curricular topics	8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics	9.6.15.1 use infinitive forms after a growing number of adjectives and verbs, use gerund forms after a growing variety of verbs and prepositions, use an increased variety of prepositional verbs and phrasal verbs on a range of familiar general and curricular topics

5.6.16.1 use conjunctions so , if, when , where, before, after to link parts of sentences on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.16.1 use conjunctions if , when, where, so, and, or, but, because , before, after to link parts of sentences in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics	8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a ... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics	9.6.16.1 use a variety of conjunctions including so that, (in order to) to indicate purpose although, while, whereas to contrast on a range of familiar general and curricular topics
5.6.17.1 use if clauses (in zero conditionals), use where clauses use before/after clauses (with past reference) use defining relative clauses with which who that where to give details on a limited range of familiar general and curricular topics	6.6.17.1 use subordinate clauses following think know believe hope, say , tell, use subordinate clauses following sure, certain: . use defining relative clauses with which who that where on a growing range of familiar general and curricular topics	7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses , use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics	8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics	9.6.17.1 use if only / wish [that] clauses [past reference], use a variety of relative clauses including prepositions from where, to whom on a range of familiar general and curricular topics

12. This program is implemented in accordance with the Long-Term Plan for the Standard Subject program in school subject "English language" for 5-9 grades of lower secondary education on the updated content (according to the app).

13. Distribution of hours in terms, in sections and within sections is varied according to the teacher’s consideration.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді
жоспар

1) grade 5:

Unit	Strands	Learning objectives
Term 1		
Home and away Homes Cities and countries Weather and climate	Content	5.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 5.1.6.1 organise and present information clearly to others; 5.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 5.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	5.2.1.1 understand a sequence of supported classroom instructions; 5.2.3.1 understand an increasing range of unsupported basic questions on general and curricular topics; 5.2.6.1 deduce meaning from context in short, supported talk on an increasing range of general and curricular topics; 5.2.7.1 recognize the opinion of the speaker(s) in basic, supported talk on an increasing range of general and curricular topics
	Speaking	5.3.1.1 provide basic information about themselves and others at sentence level on an increasing range of general topics; 5.3.2.1. ask simple questions to get information about a limited range of general topics; 5.3.4.1 respond with limited flexibility at sentence level to unexpected comments on an increasing range of general and curricular topics; 5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges; 5.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics
	Reading	5.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics; 5.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a limited range of familiar general and curricular topics
	Writing	5.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with support on a limited range of general and curricular topics; 5.5.2.1 write with support a sequence of short sentences in a paragraph on a limited range of familiar general topics; 5.5.3.1 write with support factual descriptions at text level which describe people, places and objects; 5.5.6.1 link, with some support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a limited range of familiar general topics; 5.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a limited range of written genres on familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	5.6.1.1 use appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location, on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.3.1 use a growing variety of adjectives and regular and irregular comparative and superlative adjectives on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.4.1 use determiners including any, no each, every on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.6.1 use basic personal and demonstrative pronouns and quantitative pronouns some, any, something, nothing anything on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.8.1 use future forms will for predictions and be going to talk about already decided plans on a limited range of familiar general and curricular topics;

		5.6.11.1 use be/look/sound/feel/taste/smell like and use be made of on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.12.1 use common regular and irregular adverbs, simple and comparative forms, adverbs of frequency and adverbs of definite time: last week, yesterday on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.14.1 use prepositions to talk about time and location; use prepositions like to describe things and about to denote topic, use prepositions of direction to, into, out of, from, towards on a limited range of familiar general and curricular topics
Living things Plants Animals Human Beings	Content	5.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 5.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 5.1.6.1 organize and present information clearly to others; 5.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing
	Listening	5.2.1.1 understand a sequence of supported classroom instructions; 5.2.3.1 understand an increasing range of unsupported basic questions on general and curricular topics; 5.2.4.1 understand the main points of supported extended talk on a range of general and curricular topics; 5.2.6.1 deduce meaning from context in short, supported talk on an increasing range of general and curricular topics
	Speaking	5.3.1.1 provide basic information about themselves and others at sentence level on an increasing range of general topics; 5.3.4.1 respond with limited flexibility at sentence level to unexpected comments on an increasing range of general and curricular topics; 5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges; 5.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics
	Reading	5.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics; 5.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.4.1 read with some support a limited range of short fiction and non-fiction texts; 5.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.8.1 use with some support familiar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding; 5.4.9.1 recognize the difference between fact and opinion in short, simple texts on an increasing range of general and curricular topics
	Writing	5.5.2.1 write with support a sequence of short sentences in a paragraph on a limited range of familiar general topics; 5.5.3.1 write with support factual descriptions at text level which describe people, places and objects; 5.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a limited range of written genres on familiar general topics and some curricular topics; 5.5.8.1 spell most high-frequency words accurately for a limited range of general topics
	Use of English	5.6.1.1 use appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location, on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.3.1 use a growing variety of adjectives and regular and irregular comparative and superlative adjectives on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.9.1 use simple present and simple past regular and irregular forms to describe routines, habits and states on a limited range of familiar general and curricular topics;

		5.6.13.1 use might may could to express possibility on a limited range of familiar general and curricular topics 5.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns on a limited range of familiar general and curricular topics
Term 2		
Values Family relationships Friendship What we value	Content	5.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 5.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 5.1.6.1 organize and present information clearly to others; 5.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	5.2.1.1 understand a sequence of supported classroom instructions; 5.2.2.1 understand an increasing range of unsupported basic questions which ask for personal information; 5.2.6.1 deduce meaning from context in short, supported talk on an increasing range of general and curricular topics; 5.2.8.1 understand supported narratives, including some extended talk, on an increasing range of general and curricular topics
	Speaking	5.3.3.1 give an opinion at sentence level on a limited range of general and curricular topics; 5.3.4.1 respond with limited flexibility at sentence level to unexpected comments on an increasing range of general and curricular topics; 5.3.5.1 keep interaction going in basic exchanges on a growing range of general and curricular topics; 5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges; 5.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics
	Reading	5.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics; 5.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of general and curricular topics
	Writing	5.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with support on a limited range of general and curricular topics; 5.5.3.1 write with support factual descriptions at text level which describe people, places and objects; 5.5.4.1 write with support a sequence of extended sentences in a paragraph to give basic personal information; 5.5.5.1 link without support sentences using basic coordinating connectors; 5.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a limited range of written genres on familiar general topics and some curricular topics; 5.5.8.1 spell most high-frequency words accurately for a limited range of general topics
		5.6.1.1 use appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location, on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.2.1 use quantifiers many , much , a lot of ,a few on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.3.1 use a growing variety of adjectives and regular and irregular comparative and superlative adjectives on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.5.1 use questions, including tag questions to seek agreement, and clarify meaning on

	Use of English	a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.6.1 use basic personal and demonstrative pronouns and quantitative pronouns some, any, something, nothing anything on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.7.1 use simple perfect forms of common verbs to express what has happened [indefinite time] on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.13.1 use might may could to express possibility on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.16.1 use conjunctions so , if, when , where, before, after to link parts of sentences on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.17.1 use if clauses (in zero conditionals), use where clauses, use before/after clauses (with past reference), use defining relative clauses with which who that where to give details on a limited range of familiar general and curricular topics
The world of work Professions Outdoor, factory and service jobs Work past and future	Content	5.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 5.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 5.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 5.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion
	Listening	5.2.1.1 understand a sequence of supported classroom instructions; 5.2.5.1 understand most specific information and detail of short, supported talk on a wide range of familiar topics; 5.2.6.1 deduce meaning from context in short, supported talk on an increasing range of general and curricular topics; 5.2.7.1 recognize the opinion of the speaker(s) in basic, supported talk on an increasing range of general and curricular topics
	Speaking	5.3.2.1 ask simple questions to get information about a limited range of general topics; 5.3.3.1 give an opinion at sentence level on a limited range of general and curricular topics; 5.3.4.1 respond with limited flexibility at sentence level to unexpected comments on an increasing range of general and curricular topics; 5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges; 5.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics
	Reading	5.4.4.1 read with some support a limited range of short fiction and non-fiction texts; 5.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a limited range of written genres
	Writing	5.5.3.1 write with support factual descriptions at text level which describe people, places and objects; 5.5.6.1 link, with some support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a limited range of familiar general topics; 5.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a limited range of written genres on familiar general topics and some curricular topics; 5.5.8.1 spell most high-frequency words accurately for a limited range of general topics; 5.5.9.1 punctuate written work at text level on a limited range of familiar general with some accuracy
		5.6.1.1 use appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location, on a limited range of familiar general and curricular topics;

	Use of English	5.6.2.1 use quantifiers many , much , a lot of ,a few on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.6.1 use basic personal and demonstrative pronouns and quantitative pronouns some, any, something, nothing anything on a limited range of familiar general and curricular topics ; 5.6.9.1 use simple present and simple past regular and irregular forms to describe routines, habits and states on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning on a limited range of familiar general and curricular topics 5.6.14.1 use prepositions to talk about time and location; use prepositions like to describe things and about to denote topic, use prepositions of direction to, into, out of, from, towards on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.16.1 use conjunctions so, if, when, where, before, after to link parts of sentences on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.17.1 use if-clauses (in zero conditionals), use where clauses, use before/after clauses (with past reference), use defining relative clauses with which who that where to give details on a limited range of familiar general and curricular topics
Term 3		
Creativity Art Music Stories and poems	Content	5.1.3.1 respect differing points of view; 5.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 5.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 5.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 5.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	5.2.1.1 understand a sequence of supported classroom instructions; 5.2.4.1 understand the main points of supported extended talk on a range of general and curricular topics; 5.2.5.1 understand most specific information and detail of short, supported talk on a wide range of familiar topics; 5.2.6.1 deduce meaning from context in short, supported talk on an increasing range of general and curricular topics; 5.2.8.1 understand supported narratives, including some extended talk, on an increasing range of general and curricular topics
	Speaking	5.3.1.1 provide basic information about themselves and others at sentence level on an increasing range of general topics; 5.3.3.1 give an opinion at sentence level on a limited range of general and curricular topics ; 5.3.4.1 respond with limited flexibility at sentence level to unexpected comments on an increasing range of general and curricular topics; 5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges ; 5.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics; 5.3.8.1 recount basic stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	5.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics; 5.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics;

		5.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of general and curricular topics
	Writing	5.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with support on a limited range of general and curricular topics; 5.5.3.1 write with support factual descriptions at text level which describe people, places and objects; 5.5.4.1 write with support a sequence of extended sentences in a paragraph to give basic personal information; 5.5.6.1 link, with some support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a limited range of familiar general topics; 5.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a limited range of written genres on familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	5.6.1.1 use appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location, on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.3.1 use a growing variety of adjectives and regular and irregular comparative and superlative adjectives on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.6.1 use basic personal and demonstrative pronouns and quantitative pronouns some, any, something, nothing anything on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.16.1 use conjunctions so , if, when , where, before, after to link parts of sentences on a limited range of familiar general and curricular topics
Reading for pleasure	Content	5.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 5.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 5.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 5.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 5.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	5.2.3.1 understand an increasing range of unsupported basic questions on general and curricular topics; 5.2.4.1 understand the main points of supported extended talk on a range of general and curricular topics; 5.2.6.1 deduce meaning from context in short, supported talk on an increasing range of general and curricular topics; 5.2.7.1 recognize the opinion of the speaker(s) in basic, supported talk on an increasing range of general and curricular topics; 5.2.8.1 understand supported narratives, including some extended talk, on an increasing range of general and curricular topics
	Speaking	5.3.2.1 ask simple questions to get information about a limited range of general topics; 5.3.3.1 give an opinion at sentence level on a limited range of general and curricular topics; 5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges; 5.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics; 5.3.8.1 recount basic stories and events on a range of general and curricular topics
		5.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics; 5.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics;

	Reading	5.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.4.4.1 read with some support a limited range of short fiction and non-fiction texts; 5.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.8.1 use with some support familiar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding; 5.4.9.1 recognise the difference between fact and opinion in short, simple texts on an increasing range of general and curricular topics
	Writing	5.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with support on a limited range of general and curricular topics; 5.5.2.1 write with support a sequence of short sentences in a paragraph on a limited range of familiar general topics; 5.5.3.1 write with support factual descriptions at text level which describe people, places and objects; 5.5.4.1 write with support a sequence of extended sentences in a paragraph to give basic personal information; 5.5.5.1 link without support sentences using basic coordinating connectors; 5.5.6.1 link, with some support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a limited range of familiar general topics; 5.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a limited range of written genres on familiar general topics and some curricular topics
	Content	5.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 5.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 5.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 5.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	5.2.1.1 understand a sequence of supported classroom instructions; 5.2.4.1 understand the main points of supported extended talk on a range of general and curricular topics; 5.2.6.1 deduce meaning from context in short, supported talk on an increasing range of general and curricular topics; 5.2.7.1 recognize the opinion of the speaker(s) in basic, supported talk on an increasing range of general and curricular topics
	Speaking	5.3.3.1 give an opinion at sentence level on a limited range of general and curricular topics; 5.3.5.1 keep interaction going in basic exchanges on a growing range of general and curricular topics; 5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges; 5.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics
	Reading	5.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics; 5.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of general and curricular topics

Fantasy world Home and garden City World	Writing	5.5.2.1 write with support a sequence of short sentences in a paragraph on a limited range of familiar general topics; 5.5.3.1 write with support factual descriptions at text level which describe people, places and objects; 5.5.6.1 link, with some support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a limited range of familiar general topics; 5.5.8.1 spell most high-frequency words accurately for a limited range of general topics; 5.5.9.1 punctuate written work at text level on a limited range of familiar general with some accuracy
	Use of English	5.6.1.1 use appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location, on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.3.1 use a growing variety of adjectives and regular and irregular comparative and superlative adjectives on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.4.1 use determiners including any, no each, every on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.5.1 use questions, including tag questions to seek agreement, and clarify meaning on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.6.1 use basic personal and demonstrative pronouns and quantitative pronouns some, any, something, nothing anything on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.7.1 use simple perfect forms of common verbs to express what has happened [indefinite time] on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.8.1 use future forms will for predictions and be going to to talk about already decided plans on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.9.1 use simple present and simple past regular and irregular forms to describe routines, habits and states on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.14.1 use prepositions to talk about time and location, use prepositions like to describe things and about to denote topic, use prepositions of direction to, into, out of, from, towards on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.16.1 use conjunctions so , if, when , where, before, after to link parts of sentences on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.17.1 use if clauses (in zero conditionals) ,use where clauses, use before/after clauses (with past reference), use defining relative clauses with which who that where to give details on a limited range of familiar general and curricular topics
Term 4		
	Content	5.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 5.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 5.1.3.1 differing points of view; 5.1.6.1 organize and present information clearly to others; 5.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing
	Listening	5.2.1.1 understand a sequence of supported classroom instructions; 5.2.2.1 understand an increasing range of unsupported basic questions which ask for personal information; 5.2.3.1 understand an increasing range of unsupported basic questions on general and curricular topics; 5.2.4.1 understand the main points of supported extended talk on a range of general and curricular topics; 5.2.8.1 understand supported narratives, including some extended talk, on an increasing range of general and curricular topics
		5.3.1.1 provide basic information about themselves and others at sentence level on an increasing range of general topics;

Sports Sport for all Rules and respect Human body and exercise	Speaking	5.3.2.1 ask simple questions to get information about a limited range of general topics; 5.3.4.1 respond with limited flexibility at sentence level to unexpected comments on an increasing range of general and curricular topics; 5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges; 5.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics
	Reading	5.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics; 5.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.4.1 read with some support a limited range of short fiction and non-fiction texts; 5.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a limited range of written genres
	Writing	5.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with support on a limited range of general and curricular topics; 5.5.4.1 write with support a sequence of extended sentences in a paragraph to give basic personal information; 5.5.6.1 link, with some support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a limited range of familiar general topics; 5.5.8.1 spell most high-frequency words accurately for a limited range of general topics
	Use of English	5.6.1.1 use appropriate countable and uncountable nouns, including common noun phrases describing times and location, on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.2.1 use quantifiers many , much , a lot of ,a few on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.3.1 use a growing variety of adjectives and regular and irregular comparative and superlative adjectives on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.4.1 use determiners including any, no each, every on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.6.1 use basic personal and demonstrative pronouns and quantitative pronouns some, any, something, nothing anything on a limited range of familiar general and curricular topics ; 5.6.8.1 use future forms will for predictions and be going to talk about already decided plans on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.12.1 use common regular and irregular adverbs, simple and comparative forms, adverbs of frequency and adverbs of definite time : last week, yesterday on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.13.1 use might may could to express possibility on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.14.1 use prepositions to talk about time and location, use prepositions like to describe things and about to denote topic, use prepositions of direction to, into, out of, from, towards on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns on a limited range of familiar general and curricular topics;

		5.6.16.1 use conjunctions so , if, when , where, before, after to link parts of sentences on a limited range of familiar general and curricular topics
Holidays Destinations Holiday Activities Transport	Content	5.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 5.1.3.1 respect differing points of view; 5.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 5.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion
	Listening	5.2.1.1 understand a sequence of supported classroom instructions; 5.2.2.1 understand an increasing range of unsupported basic questions which ask for personal information; 5.2.3.1 understand an increasing range of unsupported basic questions on general and curricular topics; 5.2.8.1 understand supported narratives, including some extended talk, on an increasing range of general and curricular topics
	Speaking	5.3.2.1 ask simple questions to get information about a limited range of general topics; 5.3.3.1 give an opinion at sentence level on a limited range of general and curricular topics; 5.3.4.1 respond with limited flexibility at sentence level to unexpected comments on an increasing range of general and curricular topics; 5.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence level during, pair, group and whole class exchanges
	Reading	5.4.1.1 understand the main points in a limited range of short simple texts on general and curricular topics; 5.4.2.1 understand with little support specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 5.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.4.4.1 read with some support a limited range of short fiction and non-fiction texts; 5.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer in short texts on a limited range of general and curricular topics
	Writing	5.5.3.1 write with support factual descriptions at text level which describe people, places and objects; 5.5.4.1 write with support a sequence of extended sentences in a paragraph to give basic personal information; 5.5.6.1 link, with some support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a limited range of familiar general topics; 5.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a limited range of written genres on familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	5.6.9.1 use simple present and simple past regular and irregular forms to describe routines, habits and states on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.13.1 use might may could to express possibility on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.14.1 use prepositions to talk about time and location; use prepositions like to describe things and about to denote topic; use prepositions of direction to, into, out of, from, towards on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.16.1 use conjunctions so , if, when , where, before, after to link parts of sentences on a limited range of familiar general and curricular topics; 5.6.17.1 use if clauses (in zero conditionals), use where clauses; use before/after clauses (

		with past reference), use defining relative clauses with which who that where to give details on a limited range of familiar general and curricular topics

2) grade 6:

Unit	Strands	Learning objectives
Term 1		
Our Class	Content	6.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 6.1.3.1 respect differing points of view
	Listening	6.2.1.1 understand a longer sequence of supported classroom instructions; 6.2.2.1 understand more complex supported questions which ask for personal information; 6.2.5.1 understand most specific information and detail of supported, extended talk on a range general and curricular topics
	Speaking	6.3.1.1 provide basic information about themselves and others at discourse level on a range of general topics; 6.3.2.1 ask simple questions to get information about a growing range of general topics
	Reading	6.4.1.1 understand the main points in a growing range of short, simple texts on general and curricular topics; 6.4.2.1 understand independently specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 6.4.4.1 read independently a limited range of short simple fiction and non-fiction texts; 6.4.8.1 use independently familiar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding; 6.4.9.1 recognise the difference between fact and opinion in short, simple texts on a wide range of general and curricular topics
	Writing	6.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a growing range of general and curricular topics; 6.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a limited range of familiar general topics and some curricular topics; 6.5.3.1 write with some support about personal feelings and opinions on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.5.6.1 link, with minimal support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a growing range of familiar general topics
	Use of English	6.6.1.1 begin to use basic abstract nouns and compound nouns and noun phrases describing times and location on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.3.1 use common participles as adjectives and order adjectives correctly in front of nouns on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.9.1 use appropriately an increased variety of present and past simple active and some passive forms on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.12.1 use an increased variety of adverbs, including adverbs of degree too, not enough, quite , rather on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.13.1 use modal forms including mustn't (prohibition), need (necessity), should (for advice) on a range of familiar general and curricular topics; 6.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns, use infinitive of purpose on a limited range of familiar general and curricular topics
	Content	6.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 6.1.3.1 respect differing points of view; 6.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion

Helping and Heroes	Listening	6.2.1.1 understand a longer sequence of supported classroom instructions; 6.2.6.1 deduce meaning from context in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 6.2.7.1 recognize the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a limited range of general and curricular topics; 6.2.8.1 understand supported narratives including some extended talk, on a range of general and curricular topics
	Speaking	6.3.3.1 give an opinion at sentence and discourse level on an increasing range of general and curricular topics; 6.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence and discourse level during, pair, group and whole class exchanges; 6.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics, and some curricular topics; 6.3.8.1 recount some extended stories and events on a limited range of general and curricular topics
	Reading	6.4.1.1 understand the main points in a growing range of short, simple texts on general and curricular topics; 6.4.2.1 understand independently specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 6.4.4.1 read independently a limited range of short simple fiction and non-fiction texts; 6.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in short texts on a growing range of general and curricular topics
	Writing	6.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a growing range of general and curricular topics; 6.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a limited range of familiar general topics and some curricular topics; 6.5.3.1 write with some support about personal feelings and opinion on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a limited range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	6.6.1.1 begin to use basic abstract nouns and compound nouns and noun phrases describing times and location on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.3.1 use common participles as adjectives and order adjectives correctly in front of nouns on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.5.1 use questions including questions with whose, how often, how long and a growing range of tag questions on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.12.1 use an increased variety of adverbs, including adverbs of degree too, not enough, quite, rather on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns, use infinitive of purpose on a limited range of familiar general and curricular topics
Term 2		
	Content	6.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 6.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	6.2.1.1 understand a longer sequence of supported classroom instructions; 6.2.5.1 understand most specific information and detail of supported, extended talk on a range general and curricular topics; 6.2.6.1 deduce meaning from context in supported extended talk on a range of general and curricular topics

Our Countryside	Speaking	6.3.2.1 ask simple questions to get information about a growing range of general topics; 6.3.3.1 give an opinion at sentence and discourse level on an increasing range of general and curricular topics; 6.3.8.1 recount some extended stories and events on a limited range of general and curricular topics
	Reading	6.4.2.1 understand independently specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 6.4.4.1 read independently a limited range of short simple fiction and non-fiction texts; 6.4.5.1 deduce meaning from context on a limited range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 6.4.8.1 use independently familiar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
	Writing	6.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a growing range of general and curricular topics; 6.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a limited range of familiar general topics and some curricular topics; 6.5.3.1 write with some support about personal feelings and opinions on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.5.6.1 link, with minimal support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a growing range of familiar general topics; 6.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a limited range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	6.6.3.1 use common participles as adjectives and order adjectives correctly in front of nouns on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.9.1 use appropriately an increased variety of present and past simple active and some passive forms on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.11.1 use common impersonal structures with: it, there on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.14.1 use an increased variety of prepositions of time, location and direction, use by and with to denote agent and instrument, use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.16.1 use conjunctions if, when, where, so, and, or, but, because, before, after to link parts of sentences in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.17.1 use subordinate clauses following think know believe hope, say, tell, use subordinate clauses following sure, certain, use defining relative clauses with which who that where on a growing range of familiar general and curricular topics
	Content	6.3.3.1 respect differing points of view; 6.1.6.1 organise and present information clearly to others; 6.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 6.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	6.2.1.1 understand a longer sequence of supported classroom instructions; 6.2.5.1 understand most specific information and detail of supported, extended talk on a range general and curricular topics
		6.3.2.1 ask simple questions to get information about a growing range of general topics; 6.3.4.1 respond with limited flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics;

Drama and Comedy	Speaking	6.3.5.1 keep interaction going in longer exchanges on a range of general and curricular topics; 6.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics, and some curricular topics; 6.3.8.1 recount some extended stories and events on a limited range of general and curricular topics
	Reading	6.4.2.1 understand independently specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 6.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics, including some extended texts
	Writing	6.5.2.1 write with some support about real and imaginary past events, activities and experiences on a limited range of familiar general topics and some curricular topics; 6.5.3.1 write with some support about personal feelings and opinions on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 6.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a limited range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	6.6.7.1 use simple perfect forms to express indefinite and unfinished past [with for and since] on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.12.1 use an increased variety of adverbs, including adverbs of degree too, not enough, quite, rather on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns, use infinitive of purpose on a limited range of familiar general and curricular topics
Term 3		
	Content	6.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 6.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 6.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 6.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	6.2.5.1 understand most specific information and detail of supported, extended talk on a range general and curricular topics curricular topics; 6.2.7.1 recognise the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a limited range of general and curricular topics
	Speaking	6.3.1.1 provide basic information about themselves and others at discourse level on a range of general topics; 6.3.3.1 give an opinion at sentence and discourse level on an increasing range of general and curricular topics; 6.3.4.1 respond with limited flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 6.3.5.1 keep interaction going in longer exchanges on a range of general and curricular topics; 6.3.6.1 communicate meaning clearly at sentence and discourse level during pair, group and whole class exchanges; 6.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics, and some curricular topics
	Reading	6.4.4.1 read independently a limited range of short simple fiction and non-fiction texts; 6.4.5.1 deduce meaning from context on a limited range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 6.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer in short texts on a growing range

Our Health		of general and curricular topics; 6.4.8.1 use independently familiar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
	Writing	6.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a growing range of general and curricular topics; 6.5.6.1 link, with minimal support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a growing range of familiar general topics; 6.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics; 6.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a limited range of familiar general topics and some curricular topics; 6.5.9.1 punctuate written work at text level on a limited range of general topics and some curricular topics with some accuracy
	Use of English	6.6.1.1 begin to use basic abstract nouns and compound nouns and noun phrases describing times and location on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.2.1 use quantifiers including more, little, few less, fewer not as many , not as much on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.3.1 use common participles as adjectives and order adjectives correctly in front of nouns on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.8.1 use future form will to make offers, promises, and predictions on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.9.1 use appropriately an increased variety of present and past simple active and some passive forms on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning and past continuous forms for background and interrupted past actions on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.6.13.1 use modal forms including, mustn't (prohibition), need (necessity), should (for advice) on a range of familiar general and curricular topics; 6.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns, use infinitive of purpose on a limited range of familiar general and curricular topics
	Content	6.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 6.1.3.1 respect differing points of view; 6.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 6.1.6.1 organise and present information clearly to others
	Listening	6.2.1.1 understand a longer sequence of supported classroom instructions; 6.2.5.1 understand most specific information and detail of supported, extended talk on a range general and curricular topics; 6.2.6.1 deduce meaning from context in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 6.2.7.1 recognize the opinion of the speaker(s) in supported extended talk on a limited range of general and curricular topics; 6.2.8.1 understand supported narratives including some extended talk, on a range of general and curricular topics
	Speaking	6.3.3.1 give an opinion at sentence and discourse level on an increasing range of general and curricular topics; 6.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics, and some curricular topics
		6.4.2.1 understand independently specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 6.4.5.1 deduce meaning from context on a limited range of familiar general and curricular topics, including some extended texts;

Holidays and Travel	Reading	6.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in short texts on a growing range of general and curricular topics; 6.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 6.4.9.1 recognise the difference between fact and opinion in short, simple texts on a wide range of general and curricular topics
	Writing	6.5.3.1 write with some support about personal feelings and opinions on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.5.6.1 link, with minimal support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a growing range of familiar general topics; 6.5.7.1 use with some support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general topics and some curricular topics; 6.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a limited range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	6.6.1.1 begin to use basic abstract nouns and compound nouns and noun phrases describing times and location on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.2.1 use quantifiers including more, little, few, less, fewer not as many, not as much on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.3.1 use common participles as adjectives and order adjectives correctly in front of nouns on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.7.1 use simple perfect forms to express indefinite and unfinished past [with for and since] on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.8.1 use future form will to make offers, promises, and predictions on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning and past continuous forms for background and interrupted past actions on a limited range of familiar general and curricular topics
Reading for Pleasure	Content	6.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 6.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing
	Speaking	6.2.5.1 keep interaction going in basic exchanges on a growing range of general and curricular topics
	Reading	6.4.1.1 understand the main points in a growing range of short, simple texts on general and curricular topics; 6.4.2.1 understand independently specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 6.4.3.1 understand the detail of an argument on a limited range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 6.4.4.1 read independently a limited range of short simple fiction and non-fiction texts; 6.4.5.1 deduce meaning from context on a limited range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 6.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in short texts on a growing range of general and curricular topics; 6.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 6.4.8.1 use independently familiar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding; 6.4.9.1 recognise the difference between fact and opinion in short, simple texts on a wide range of general and curricular topics
	Writing	6.5.4.1 write with some support topics with some paragraphs to give basic personal information; 6.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by

		examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics
Term 4		
Our Neighbourhood	Content	6.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers 6.1.3.1 respect differing points of view
	Listening	6.2.4.1 understand with limited support the main points of extended talk on a range of general and curricular topics; 6.2.5.1 understand most specific information and detail of supported, extended talk on a range general and curricular topics
	Speaking	6.3.1.1 provide basic information about themselves and others at discourse level on a range of general topics; 6.3.2.1 ask simple questions to get information about a growing range of general topics
	Reading	6.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in short texts on a growing range of general and curricular topics; 6.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres
	Writing	6.5.3.1 write with some support about personal feelings and opinions on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.5.6.1 link, with minimal support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a growing range of familiar general topics; 6.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a limited range of familiar general topics and some curricular topics; 6.5.9.1 punctuate written work at text level on a limited range of general topics and some curricular topics with some accuracy
	Use of English	6.6.1.1 begin to use basic abstract nouns and compound nouns and noun phrases describing times and location on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.6.1 use a variety of personal, demonstrative and quantitative pronouns including someone, somebody, everybody, no-one on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.9.1 use appropriately an increased variety of present and past simple active and some passive forms on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.10.1 use present continuous forms with present and future meaning and past continuous forms for background and interrupted past actions on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.6.13.1 use modal forms including, mustn't (prohibition), need (necessity), should (for advice) on a range of familiar general and curricular topics; 6.6.14.1 use an increased variety of prepositions of time, location and direction, use by and with to denote agent and instrument, use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns, use infinitive of purpose on a limited range of familiar general and curricular topics
	Content	6.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 6.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 6.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
		6.2.3.1 understand more complex supported questions on a growing range of general and curricular topics; 6.2.4.1 understand with limited support the main points of extended talk on a range of

Transport	Listening	general and curricular topics; 6.2.6.1 deduce meaning from context in supported extended talk on a range of general and curricular topics
	Speaking	6.3.2.1 ask simple questions to get information about a growing range of general topics; 6.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a limited range of general topics, and some curricular topics; 6.3.8.1 recount some extended stories and events on a limited range of general and curricular topics
	Reading	6.4.2.1 understand independently specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and curricular topics; 6.4.4.1 read independently a limited range of short simple fiction and non-fiction texts; 6.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in short texts on a growing range of general and curricular topics; 6.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 6.4.8.1 use independently familiar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
	Writing	6.5.6.1 link, with minimal support, sentences into coherent paragraphs using basic connectors on a growing range of familiar general topics; 6.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a limited range of familiar general topics and some curricular topics; 6.5.9.1 punctuate written work at text level on a limited range of general topics and some curricular topics with some accuracy
	Use of English	6.6.2.1 use quantifiers including more, little, few, less, fewer not as many , not as much on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.3.1 use common participles as adjectives and order adjectives correctly in front of nouns on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.4.1 use a variety of determiners including all, other on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.5.1 use questions including questions with whose, how often, how long and a growing range of tag questions on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.8.1 use future form will to make offers, promises, and predictions on a growing range of familiar general and curricular topics; 6.6.15.1 use common verbs followed by infinitive verb / verb + ing patterns, use infinitive of purpose on a limited range of familiar general and curricular topics; 6.6.17.1 use subordinate clauses following think know believe hope, say , tell, use subordinate clauses following sure, certain, use defining relative clauses with which who that where on a growing range of familiar general and curricular topics

3) grade 7:

Unit	Strands	Learning objectives
Term 1		
	Content	7.1.3.1 respect differing points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
		7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics;

Hobbies and Leisure	Listening	7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics; 7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding
	Writing	7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics; 7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy
	Use of English	7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough; 7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles; 7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions on a growing range of familiar general and curricular topics;

		7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics
Communication and Technology	Content	7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 7.1.3.1 respect different points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.6.1 organize and present information clearly to others; 7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics; 7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts
	Writing	7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics
		7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours,

	Use of English	theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics
Term 2		
Holidays and Travel	Content	7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 7.1.3.1 respect differing points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.6.1 organize and present information clearly to others; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.8.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics; 7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple short, texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	7.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general and curricular topics; 7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy
		7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles; 7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.11.1 use some reported speech forms for statements on a range of familiar general

	Use of English	and curricular topics; 7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics; 7.6.17.1 use if / unless in first conditional clauses, use defining relative clauses with which who that where on a wide range of familiar general and curricular topics
Space and Earth	Content	7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 7.1.3.1 differing points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 7.1.6.1 organize and present information clearly to others; 7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a limited range of general and curricular topics; 7.3.2.1 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres
	Writing	7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a growing range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics;

		7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	7.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.11.1 use some reported speech forms for statements on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.12.1 use comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs on a range of familiar general and curricular topics
Term 3		
Reading for Pleasure	Content	7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 7.1.3.1 respect differing points of view; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.6.1 organize and present information clearly to others; 7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion
	Listening	7.2.1.1 understand with little support the main points in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics
	Reading	7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with

		little support to check meaning and extend understanding; 7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple short, texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics
	Use of English	7.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including too much, too many, none any, enough; 7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles; 7.6.1.15 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions on a growing range of familiar general and curricular topics
Entertainment and Media	Content	7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 7.1.3.1 respect differing points of view; 7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 7.1.6.1 organize and present information clearly to others; 7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing
	Listening	7.2.2.1 understand with little support most specific information in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.3.1 give an opinion at discourse level on a growing range of general and curricular topics; 7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics; 7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics
	Reading	7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.4.1 read a limited range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple short, texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics; 7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general and curricular topics
		7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles; 7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of

	Use of English	familiar general and curricular topics; 7.6.5.1 use questions which include a variety of different tense on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics
Natural Disasters	Content	7.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.6.1 organize and present information clearly to others; 7.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a growing range of general and curricular topics; 7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics; 7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics;
	Reading	7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres
	Writing	7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a limited range of familiar general and curricular topics; 7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics
		7.6.6.1 use a variety of possessive and reflexive pronouns including mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves on a growing range of familiar general and curricular topics;

	Use of English	7.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics
Term 4		
Healthy Habits	Content	7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 7.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 7.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.5.1 recognize the opinion of the speakers in supported extended talk on a range of general and curricular topics; 7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.8.1 understand supported narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics; 7.3.8.1 recount some extended stories and events on a growing range of general and curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding; 7.4.9.1 recognize inconsistencies in argument in simple, short texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	7.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a limited variety of written genres on general and curricular topics; 7.5.5.1 develop with some support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a limited range of written genres in familiar general and curricular topics ; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics ; 7.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a growing range of written genres on familiar general and curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics; 7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy
		7.6.4.1 use an increased variety of determiners including neither, either on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous with future

	Use of English	meaning on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including because, since, as to explain reasons on a range of familiar general and curricular topics
Clothes and Fashion	Content	7.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 7.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 7.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 7.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	7.2.3.1 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.4.1 understand with little support some of the implied meaning in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.6.1 deduce meaning from context with little support in extended talk on a limited range of general and curricular topics; 7.2.7.1 begin to recognize typical features at word, sentence and text level of a limited range of spoken genres
	Speaking	7.3.5.1 keep interaction with peers to negotiate, agree and organize priorities and plans for completing classroom tasks; 7.3.6.1 begin to link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 7.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a growing range of general topics, and some curricular topics
	Reading	7.4.1.1 understand the main points in texts on a limited range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics; 7.4.5.1 deduce meaning from context in short texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 7.4.6.1 recognize the attitude or opinion of the writer on a range of unfamiliar general and curricular topics; 7.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 7.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding
	Writing	7.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics; 7.5.6.1 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 7.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a growing range of familiar general and curricular topics; 7.5.9.1 punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with some accuracy punctuate written work at text level on a growing range of familiar general and curricular topics with growing accuracy
	Use of English	7.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles; 7.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past

		continuous on a range of familiar general and curricular topics; 7.6.14.1 use prepositions before nouns and adjectives in common prepositional phrases on a wide range of familiar general and curricular topics

4) grade 8:

Unit	Strands	Learning objectives
Term 1		
Our World	Content	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres
	Speaking	8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics
	Reading	8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
	Writing	8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics; 8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics; 8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written

		genres on familiar general and curricular topics; 8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics
	Use of English	8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics
Daily Life and Shopping	Content	8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion
	Listening	8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres
	Speaking	8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts
	Writing	8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics; 8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic

		connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy
	Use of English	8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs, use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.6.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a ... that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics
Term 2		
	Content	8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics
	Reading	8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar

		general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
Entertainment and Media	Writing	8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics; 8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics; 8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics; 8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics; 8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics
	Use of English	8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as…as, much …than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.1.13 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.1.14 use some prepositions before nouns and adjectives, use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics
	Content	8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing
	Listening	8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics4 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics;

		8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics
	Reading	8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.3.1 understand the detail of an argument on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts
Sport, Health and Exercise	Writing	8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a range of general and curricular topics; 8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics; 8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.1.10 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs, use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics
Term 3		
	Content	8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion
	Listening	8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk

Reading for Pleasure		on a wide range of general and curricular topics; 8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics 8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 8.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics; 8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics
	Use of English	8.5.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 8.5.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics; 8.5.1.11 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics; 8.5.12.1 use comparative degree adverb structures not as quickly as / far less quickly with regular and irregular adverbs, use an increased variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 8.5.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives, use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics; 8.5.16.1 use a growing variety of conjunctions including since, as to explain reasons and the structures so ... that, such a...that in giving explanations on a range of familiar general and curricular topics
		8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;

The Natural World	Content	8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	8.2.1.1 understand with little or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres; 8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general and curricular topics; 8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres; 8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding
	Writing	8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a growing range of written genres in familiar general and curricular topics; 8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.7.1 use with minimal support appropriate layout at text level for a range of written genres on familiar general and curricular topics; 8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics; 8.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy
		8.6.1.1 use some abstract nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as…as, much …than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics;

	Use of English	8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics
Travel and Transport	Content	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 8.1.1.10 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics; 8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics
	Reading	8.4.1.1 understand the main points in texts on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.4.8.1 use familiar and some unfamiliar paper and digital reference resources with little support to check meaning and extend understanding
	Writing	8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little - support on a growing range of general and curricular topics; 8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics; 8.5.6.1 link, independently, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a range of familiar general and curricular topics; 8.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with growing accuracy
		8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms

	Use of English	and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.14.1 use some prepositions before nouns and adjectives, use prepositions as, like to indicate manner, use dependent prepositions following adjectives on a range of familiar general and curricular topics
Term 4		
Food and Drink	Content	8.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 8.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 8.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.4.1 understand with little or no support most of the implied meaning in extended talk on a range of general and curricular topics; 8.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) with little or no support in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.6.1 deduce meaning from context with little or no support in extended talk on a growing range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.3.1 understand the detail of an argument on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.4.1 read a growing range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 8.4.5.1 deduce meaning from context in short texts and some extended texts on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres
		8.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little support on a growing range of general and curricular topics; 8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and

	Writing	experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics; 8.5.4.1 use with some support style and register appropriate to a variety of written genres on general and curricular topics
	Use of English	8.6.2.1 use a growing variety of quantifiers for countable and uncountable nouns including several, plenty, a large/small number/amount on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.3.1 use a growing variety of compound adjectives and adjectives as participles and some comparative structures including not as…as, much …than to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.4.1 use an increased variety of determiners including all, half, both [of] in pre-determiner function on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.9.1 use appropriately a variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.15.1 use infinitive forms after a limited number of verbs and adjectives, use gerund forms after a limited variety of verbs and prepositions, use some prepositional verbs and begin to use common phrasal verbs on a growing range of familiar general and curricular topics
	Content	8.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 8.1.3.1 respect differing points of view; 8.1.6.1 organise and present information clearly to others; 8.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 8.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	8.2.2.1 understand with little or no support most specific information in extended talk on a wide range of general and curricular topics; 8.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a growing range of spoken genres; 8.2.8.1 understand extended narratives on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	8.3.2.1 ask more complex questions to get information about a growing range of general topics and some curricular topics; 8.3.3.1 give an opinion at discourse level on a wide range of general and curricular topics; 8.3.4.1 respond with some flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 8.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 8.3.6.1 link comments with some flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 8.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of

The World of Work		general topics, and some curricular topics; 8.3.8.1 recount some extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	8.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a growing range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer on a growing range of unfamiliar general and curricular topics, including some extended texts; 8.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in short texts on a limited range of general and curricular subjects
	Writing	8.5.2.1 write with minimal support about real and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general topics and some curricular topics; 8.5.3.2 write with moderate grammatical accuracy on a growing range of familiar general and curricular topics
	Use of English	8.6.5.1 use questions which include a variety of different tense and modal forms on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.6.1 use a variety of pronouns including indefinite pronouns anybody, anyone, anything and quantitative pronouns everyone, everything, none, more, less, a few on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.7.1 use a variety of simple perfect forms to express recent, indefinite and unfinished past on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.8.1 use a growing variety of future forms including present continuous and present simple with future meaning on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.10.1 use present continuous forms for present and future meaning and past continuous, including some passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.11.1 use some reported speech forms for statements, questions and commands: say, ask, tell including reported requests on a range of familiar general and curricular topics 8.6.13.1 use a growing variety of modal forms for different functions: obligation, necessity, possibility, permission, requests, suggestions, prohibition on a range of familiar general and curricular topics; 8.6.17.1 use if / unless/ if only in second conditional clauses and wish [that] clauses [present reference], use a growing variety of relative clauses including why clauses on a range of familiar general and curricular topics

5) grade 9:

Unit	Strand	Learning objectives
Term 1		
	Content	9.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 9.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 9.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 9.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 9.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 9.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	9.2.1.1 understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.2.1 understand most specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics
		9.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a range of general and curricular topics; 9.3.3.1 explain and justify their own point of view on a range of general and curricular topics;

Hobbies and Qualities	Speaking	9.3.6.1 link comments with growing flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 9.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about an increased range of general and curricular topics
	Reading	9.4.1.1 understand the main points in extended texts on a range of unfamiliar general and curricular topics; 9.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 9.4.4.1 read a range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics; 9.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in extended texts on a range of familiar general and curricular topics
	Writing	9.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little or no support on a range of general and curricular topics; 9.5.2.1 write independently about factual and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a wide range of familiar general and curricular topics; 9.3.6.1 write coherently at text level using a variety of connectors on a growing range of familiar general and curricular topics
	Use of English	9.6.5.1 use questions including prepositions at what time, in which direction, from whose on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.7.1 use a variety of simple perfect forms including some passive forms, including time adverbials on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.8.1 use a variety of future forms, including some passives, on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.9.1 use appropriately an increased variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.1.1 use present continuous forms and past continuous, including a growing variety of passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.11.1 use an increased variety of reported speech forms for statements, questions and commands, including indirect and embedded questions with know, wonder on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.12.1 use an increased variety of comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs, use a variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.15.1 use infinitive forms after a growing number of adjectives and verbs, use gerund forms after a growing variety of verbs and prepositions, use an increased variety of prepositional verbs and phrasal verbs on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.16.1 use a variety of conjunctions including so that, (in order) to indicate purpose although, while, whereas to contrast on a range of familiar general and curricular topics
	Content	9.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 9.1.3.1 respect differing points of view; 9.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 9.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 9.1.6.1 organise and present information clearly to others; 9.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing
	Listening	9.2.1.1 understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.2.1 understand most specific information in unsupported extended talk on a wide

		range of general and curricular topics; 9.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a wide growing range of spoken genres
	Speaking	9.3.2.1 ask complex questions to get information on a range of general and curricular topics; 9.3.3.1 explain and justify their own point of view on a range of general and curricular topics; 9.3.6.1 link comments with growing flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 9.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about an increased range of general and curricular topics; 9.3.8.1 recount extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	9.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 9.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in extended texts on a range of general and curricular topics
Exercise and Sport	Writing	9.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little or no support on a range of general and curricular topics; 9.5.2.1 write independently about factual and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a wide range of familiar general and curricular topics; 9.5.4.1 use with minimal or no support style and register appropriate to a growing variety of written genres on general and curricular topics; 9.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a range of written genres in familiar general and curricular topics; 9.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a wide range of familiar general and curricular topics
	Use of English	9.6.5.1 use questions including prepositions at what time, in which direction, from whose on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.9.1 use appropriately an increased variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.11.1 use an increased variety of reported speech forms for statements, questions and commands, including indirect and embedded questions with know, wonder on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.12.1 use an increased variety of comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs, use a variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions and a limited number of past modal forms including should/ shouldn't have to express regret and criticism on range of familiar general and curricular topics; 9.6.14.1 use an increased variety of prepositions before nouns and adjectives, use a growing number of dependent prepositions following nouns, adjectives and verbs on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.16.1 use a variety of conjunctions including so that, (in order) to indicate purpose although, while, whereas to contrast on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.17.1 use if only /wish [that] clauses [past reference], use a variety of relative clauses including prepositions from where, to whom on a range of familiar general and curricular topics
Term 2		

Earth and our place in it	Content	9.1.3.1 respect differing points of view; 9.1.6.1 organise and present information clearly to others; 9.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
	Listening	9.2.3.1 understand most of the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.6.1 deduce meaning from context in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a wide range of spoken genres; 9.2.8.1 begin to recognize inconsistencies in argument in extended talk on a growing range of general and curricular subjects
	Speaking	9.3.2.1 ask complex questions to get information on a range of general and curricular topics; 9.3.6.1 link comments with growing flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 9.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about an increased range of general and curricular topics; 9.3.8.1 recount extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	9.4.3.1 understand the detail of an argument in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.5.1 deduce meaning from context in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in extended texts on a range of general and curricular topics
	Writing	9.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little or no support on a range of general and curricular topics; 9.5.2.1 write independently about factual and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a wide range of familiar general and curricular topics; 9.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a range of written genres in familiar general and curricular topics; 9.5.6.1 write coherently at text level using a variety of connectors on a growing range of familiar general and curricular topics; 9.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a wide range of familiar general and curricular topics
	Use of English	9.6.1.1 use a growing variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.3.1 use a variety of compound adjectives and adjectives as participles and a variety of comparative structures to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.4.1 use a wide variety of determiners and pre-determiner structures on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.7.1 use a variety of simple perfect forms including some passive forms, including time adverbials on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.8.1 use a variety of future forms, including some passives, on a range of familiar general and curricular topics;

		9.6.1.13 use a variety of modal forms for different functions and a limited number of past modal forms including should/ shouldn't have to express regret and criticism on range of familiar general and curricular topics
Charities and Conflict	Content	9.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 9.1.2.1 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 9.1.3.1 respect differing points of view; 9.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 9.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 9.1.6.1 organise and present information; 9.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion clearly to others; 9.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 9.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	9.2.1.1 understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.2.1 understand most specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.3.1 understand most of the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.6.1 deduce meaning from context in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a wide range of spoken genres
	Speaking	9.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a range of general and curricular topics; 9.3.2.1 ask complex questions to get information on a range of general and curricular topics; 9.3.3.1 explain and justify their own point of view on a range of general and curricular topics; 9.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 9.3.6.1 link comments with growing flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges
	Reading	9.4.1.1 understand the main points in extended texts on a range of unfamiliar general and curricular topics; 9.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 9.4.3.1 understand the detail of an argument in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.4.1 read a range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics; 9.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a wide range of written genres; 9.4.8.1 use a range of familiar and unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
		9.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little or no support on a range of general and curricular topics; 9.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a wide range of familiar general and

	Writing	curricular topics; 9.5.4.1 use with minimal or no support style and register appropriate to a growing variety of written genres on general and curricular topics; 9.5.6.1 write coherently at text level using a variety of connectors on a growing range of familiar general and curricular topics; 9.5.7.1 use independently appropriate layout at text level on a growing range of general and curricular topics; 9.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with a good degree of accuracy
	Use of English	9.6.1.1 use a growing variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.5.1 use questions including prepositions at what time, in which direction, from whose on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.6.1 use relative, demonstrative, indefinite, quantitative pronouns and a variety of reflexive pronoun structures on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.7.1 use a variety of simple perfect forms including some passive forms, including time adverbials on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.8.1 use a variety of future forms, including some passives, on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.9.1 use appropriately an increased variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.10.1 use present continuous forms and past continuous, including a growing variety of passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.17.1 use if only /wish [that] clauses [past reference], use a variety of relative clauses including prepositions from where, to whom on a range of familiar general and curricular topics
Term 3		
	Content	9.1.3.1 respect differing points of view; 9.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 9.1.6.1 organise and present information clearly to others
	Listening	9.2.6.1 deduce meaning from context in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a wide range of spoken genres; 9.2.8.1 begin to recognize inconsistencies in argument in extended talk on a growing range of general and curricular subjects
	Speaking	9.3.4.1 respond with growing flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 9.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 9.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about an increased range of general and curricular topics; 9.3.8.1 recount extended stories and events on a range of general and curricular topics
		9.4.1.1 understand the main points in extended texts on a range of unfamiliar general and curricular topics; 9.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 9.4.3.1 understand the detail of an argument in extended texts on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 9.4.4.1 read a range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar

Reading for Pleasure	Reading	general and curricular topics; 9.4.5.1 deduce meaning from context in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a wide range of written genres; 9.4.8.1 use a range of familiar and unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding; 9.4.9.1 recognise inconsistencies in argument in extended texts on a range of general and curricular topics
	Writing	9.5.4.1 use with minimal or no support style and register appropriate to a growing variety of written genres on general and curricular topics; 9.5.7.1 use independently appropriate layout at text level on a growing range of general and curricular topics; 9.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a wide range of familiar general and curricular topics; 9.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with a good degree of accuracy
	Use of English	9.6.5.1 use questions including prepositions at what time, in which direction, from whose on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.10.1 use present continuous forms and past continuous, including a growing variety of passive forms, on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.11.1 use an increased variety of reported speech forms for statements, questions and commands, including indirect and embedded questions with know, wonder on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.15.1 use infinitive forms after a growing number of adjectives and verbs, use gerund forms after a growing variety of verbs and prepositions, use an increased variety of prepositional verbs and phrasal verbs on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.16.1 use a variety of conjunctions including so that, (in order) to indicate purpose although, while, whereas to contrast on a range of familiar general and curricular topics
	Content	9.1.3.1 respect differing points of view; 9.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion; 9.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings; 9.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world
	Listening	9.2.1.1 understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.2.1 understand most specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.6.1 deduce meaning from context in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics
	Speaking	9.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a range of general and curricular topics; 9.3.2.1 ask complex questions to get information on a range of general and curricular topics; 9.3.3.1 explain and justify their own point of view on a range of general and curricular topics; 9.3.6.1 link comments with growing flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 9.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about an increased range of general and curricular topics; 9.3.8.1 recount extended stories and events on a range of general and curricular topics

Traditions and Language	Reading	9.4.2.1 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics, including some extended texts; 9.4.4.1 read a range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics; 9.4.5.1 deduce meaning from context in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level in a wide range of written genres; 9.4.8.1 use a range of familiar and unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
	Writing	9.5.2.1 write independently about factual and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a wide range of familiar general and curricular topics; 9.5.6.1 write coherently at text level using a variety of connectors on a growing range of familiar general and curricular topics; 9.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a wide range of familiar general and curricular topics; 9.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with a good degree of accuracy
	Use of English	9.6.2.1 use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and some noun phrases on a range of familiar general and curricular topics including majority of, minority of, a great deal of, a great number of; 9.6.3.1 use a variety of compound adjectives and adjectives as participles and a variety of comparative structures to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.5.1 use relative, demonstrative, indefinite, quantitative pronouns and a variety of reflexive pronoun structures on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.9.1 use appropriately an increased variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a range of familiar general and curricular topics; 9.13 use a variety of modal forms for different functions and a limited number of past modal forms including should/ shouldn't have to express regret and criticism on range of familiar general and curricular topics
	Content	9.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 9.1.6.1 organise and present information clearly to others; 9.1.8.1 develop intercultural awareness through reading and discussion
	Listening	9.2.1.1 understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.4.1 understand most of the implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.6.1 deduce meaning from context in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a wide range of spoken genres; 9.2.8.1 begin to recognize inconsistencies in argument in extended talk on a growing range of general and curricular subjects
		9.3.2.1 ask complex questions to get information on a range of general and curricular topics; 9.3.3.1 explain and justify their own point of view on a range of general and curricular topics;

Music and Film	Speaking	9.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about an increased range of general and curricular topics
	Reading	9.4.4.1 read a range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics; 9.4.5.1 deduce meaning from context in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.6.1 recognise the attitude or opinion of the writer in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.7.1 - recognise typical features at word, sentence and text level in a wide range of written genres
	Writing	9.5.2.1 write independently about factual and imaginary past events, activities and experiences on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a wide range of familiar general and curricular topics; 9.5.4.1 use with minimal or no support style and register appropriate to a growing variety of written genres on general and curricular topics; 9.5.5.1 develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a range of written genres in familiar general and curricular topics; 9.5.6.1 write coherently at text level using a variety of connectors on a growing range of familiar general and curricular topics; 9.5.7.1 use independently appropriate layout at text level on a growing range of general and curricular topics; 9.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a wide range of familiar general and curricular topics; 9.5.9.1 punctuate written work at text level on a range of familiar general and curricular topics with a good degree of accuracy
	Use of English	9.5.1.1 use a growing variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.2.1 use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and some noun phrases on a range of familiar general and curricular topics including majority of, minority of, a great deal of, a great number of; 9.5.3.1 use a variety of compound adjectives and adjectives as participles and a variety of comparative structures to indicate degree on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.4.1 use a wide variety of determiners and pre-determiner structures on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.6.1 use relative, demonstrative, indefinite, quantitative pronouns and a variety of reflexive pronoun structures on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.7.1 use a variety of simple perfect forms including some passive forms, including time adverbials on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.14.1 use an increased variety of prepositions before nouns and adjectives, use a growing number of dependent prepositions following nouns, adjectives and verbs on a range of familiar general and curricular topics; 9.5.17.1 use if only /wish [that] clauses [past reference], use a variety of relative clauses including prepositions from where, to whom on a range of familiar general and curricular topics
Term 4		
	Content	9.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others; 9.1.5.1 use feedback to set personal learning objectives; 9.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 9.1.10.1 use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world

Travel and Tourism	Listening	9.2.3.1 understand most of the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.4.1 understand most of the implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.6.1 deduce meaning from context in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.7.1 recognize typical features at word, sentence and text level of a wide range of spoken genres
	Speaking	9.3.2.1 ask complex questions to get information on a range of general and curricular topics; 9.3.4.1 respond with growing flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 9.3.7.1 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about an increased range of general and curricular topics; 9.3.8.1 recount extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	9.4.5.1 deduce meaning from context in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a wide range of written genres; 9.4.8.1 use a range of familiar and unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
	Writing	9.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little or no support on a range of general and curricular topics; 9.5.3.1 write with moderate grammatical accuracy on a wide range of familiar general and curricular topics; 9.5.7.1 use independently appropriate layout at text level on a growing range of general and curricular topics
	Use of English	9.6.2.1 use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and some noun phrases on a range of familiar general and curricular topics including majority of, minority of, a great deal of, a great number of; 9.6.4.1 use a wide variety of determiners and pre-determiner structures on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.12.1 use an increased variety of comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs, use a variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.14.1 use an increased variety of prepositions before nouns and adjectives, use a growing number of dependent prepositions following nouns, adjectives and verbs on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.17.1 use if only /wish [that] clauses [past reference], use a variety of relative clauses including prepositions from where, to whom on a range of familiar general and curricular topics
	Content	9.1.1.1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 9.1.3.1 respect differing points of view; 9.1.7.1 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing; 9.1.9.1 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings
		9.2.2.1 understand most specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.3.1 understand most of the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics;

Science and Technology	Listening	9.2.4.1 understand most of the implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.5.1 recognize the opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics 9.2.6.1 deduce meaning from context in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics; 9.2.8.1 begin to recognize inconsistencies in argument in extended talk on a growing range of general and curricular subjects
	Speaking	9.3.3.1 explain and justify their own point of view on a range of general and curricular topics; 9.3.4.1 respond with growing flexibility at both sentence and discourse level to unexpected comments on a range of general and curricular topics; 9.3.5.1 interact with peers to negotiate, agree and organise priorities and plans for completing classroom tasks; 9.3.6.1 link comments with growing flexibility to what others say at sentence and discourse level in pair, group and whole class exchanges; 9.3.8.1 recount extended stories and events on a range of general and curricular topics
	Reading	9.4.3.1 understand the detail of an argument in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.4.1 read a range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics; 9.4.5.1 deduce meaning from context in extended texts on a range of familiar general and curricular topics; 9.4.7.1 recognise typical features at word, sentence and text level in a wide range of written genres; 9.4.8.1 use a range of familiar and unfamiliar paper and digital reference resources to check meaning and extend understanding
	Writing	9.5.1.1 plan, write, edit and proofread work at text level with little or no support on a range of general and curricular topics; 9.5.6.1 write coherently at text level using a variety of connectors on a growing range of familiar general and curricular topics; 9.5.8.1 spell most high-frequency vocabulary accurately for a wide range of familiar general and curricular topics
	Use of English	9.6.1.1 use a growing variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.8.1 use a variety of future forms, including some passives, on a range of familiar general and curricular topics; 9.6.13.1 use a variety of modal forms for different functions and a limited number of past modal forms including should/ shouldn’t have to express regret and criticism on range of familiar general and curricular topics; 9.6.15.1 use infinitive forms after a growing number of adjectives and verbs, use gerund forms after a growing variety of verbs and prepositions, use an increased variety of prepositional verbs and phrasal verbs on a range of familiar general and curricular topics

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
8 - қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі

№ 115 бұйрығына
198-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің маңыздылығы коммуникация, ғылым, бизнес, туризм және спорт тілі боуымен анықталады. Ағылшын тілін меңгеру:

1) білім алушылардың түрлі өмірлік жағдайларда қатынасқан кезде сенімділіктерін артады;

2) білім алушыларға Қазақстанда және шет елдерде жоғары білім алу мүмкіндігіне жол ашады;

3) білім алушыларға Қазақстанда және шет елдерде кәсіби білім алуын жалғастыруға мүмкіндік береді;

4) білім алушылардың ағылшын тілінде шығарылатын жаңалықтар мен ақпаратқа қол жеткізу мүмкіндіктерін арттырады;

5) білім алушыларға ағылшын тіліндегі әдеби туындылардың түпнұсқасын оқу мүмкіндігін береді;

6) білім алушыларға Қазақстанды өз елінде және шет елдерде таныстыру мүмкіндігін береді;

7) өмір бойы білім алуға, дағдыларды дамытуға, стратегияларды үйренуге және мектепте алған білімді тиімді пайдалануға мүмкіндік береді.

3. "Ағылшын тілі" оқу пәні бойынша оқу бағдарламасы білім алушылардың негізгі мектепті аяқтағанда B1 деңгейінде тілдік дағдыларын:

1) талдау, бағалау және сын тұрғысынан ойлау қабілетін дамытатын түрлі тапсырмалар беру;

2) кең ауқымды ауызша және жазбаша дереккөздермен жұмыс арқылы дамытуға бағытталған.

2-тарау. "Ағылшын тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Ағылшын тілі" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты құрайды.

5. "Ағылшын тілі" оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер сынып бойынша күтілетін нәтиже түріндегі оқыту мақсатын құрайтын бөлімшелерден тұрады.

6. Әр бөлімшеде көрсетілген оқыту мақсаттары мұғалімге тілдік қызметтің барлық түрін (мазмұн, тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым, ағылшын тілінің қолданымын) дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оларға оқытудың келесі кезеңі бойынша ақпарат беруге мүмкіндік береді.

7. "Мазмұн" бөлімі бойынша білім алушылар оларды әр түрлі оқу пәндерінде табысты қолдануға арналған дағдыларын дамытады: мәселелік тапсырмаларды шешуде айтылым мен тыңдалым дағдыларын қолданады, түсінікті және нақты ақпарат құрайды, оқу мен талдау арқылы мәдениетаралық түсінігін дамытады.

8. "Тыңдалым" бөлімі бойынша білім алушылар оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша мәтіннің негізгі идеясын түсінеді, ақиқаттар мен ой пікірлерді анықтайды, таныс тақырыптар аясында жан-жақты түсінеді, қосымша ақпаратты алу мақсатында тыңдалған материал негізінде күрделі сұрақтарды тұжырымдайды, мәнмәтіндік тұспалдар көмегімен тыңдалған материалдан тұжырымдар жасайды, таныс тақырып бойынша ерекше ақпаратты анықтайды, таныс тақырып бойынша дәлелдерде сәйкессіздікті анықтайды.

9. "Айтылым" бөлімі бойынша білім алушылар таныс тақырып бойынша логикалық ұйымдастырылған оқиғалар негізінде мәтіннің негізгі идеясын жеткізеді, ресми және бейресми сөйлеу стильдерін қолданады, таныс тақырыптың фотосуреттері, тақырыптары, түйінді сөздері, үзінділері арқылы мәтіннің мазмұнын болжайды, нақты ақпаратты алу үшін қарапайым және күрделі сұрақтар қояды, тапсырмаларды орындау үшін оқушылармен (жұппен, топта) өзара қарым қатынас жасайды, таныс тақырып бойынша мәтінді қарама қарсы қояды және салыстырады, дәлелелдерді бере отырып, ойын жеткізеді.

10. "Оқылым" бөлімі бойынша білім алушылар жалпы және таныс тақырып бойынша әр түрлі стиль мен жанрлардың мәтініндегі негізгі идеяны, сонымен қатар егжей тегжейін түсінеді, әр түрлі ақпарат көздерін қолданады (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет), таныс тақырып бойынша түрлі стиль мен жанрдың мәтінінен ерекше ақпаратты анықтайды, тақырыптар, фотосуреттер, түйінді сөздер, үзінділер арқылы мәтіннің мазмұнын болжайды, автордың қатынасын және ойын анықтайды, әр түрлі мәтіндерден ақпаратты бағалайды.

11. "Жазылым" бөлімі бойынша білім алушылар кестелер, диаграммалар, сызбалар, сауалнамалар, формаларды толтырады, таныс тақырыптар бойынша мәтіндерді жоспарлайды, жазады, редакциялайды және оқып шығады, қарым-қатынастық тапсырмаларға сәйкес мәтінде белгі жасайды, оқытылған тақырыптардың ақпаратын қолдана отырып, өткен шақ, осы шақ және келер шақпен байланысты оқиғаларды

суреттейді және көрсетеді, таныс тақырыптың мәтінінде сөйлемдер мен абзацтарды байланыстырады және үйлестіреді, таныс тақырыптың мәтінінде тыныс белгілерін дұрыс қолданады, сәйкес ережелер мен құрылымдарды қолдана отырып, әр түрлі стильдер мен жанрлар бойынша мәтіндер құрастырады.

12. "Ағылшын тілінің қолданымы" бөлімі бойынша білім алушылар кең лексикалық ауқымды және тілдің түрлілігін әдеттегідей жоғары дәлдікпен қолданып, өзінің ойын білдіреді. Білім алушылар өткен шақ, осы шақ және келер шақ қатарын және модальді етістіктердің кең ауқымды түрін еркін қолданады.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтау арқылы ұсынылған. Код бойынша бірінші сан сыныпты, екінші сан оқу мақсаттырының нөмірін білдіреді.

14. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлімдерге бөлінген:

1) "Мазмұн" (content):

Білім алушылар білуі тиіс:				
5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
орташадан төмен деңгей 2	**орташадан жоғары деңгей 2**	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану	7.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану	9.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану
5.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану	6.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану	7.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану	8.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану	9.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану
5.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу	6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу	7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу	8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу	9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу
5.1.4.1 басқалар берген кері байланысты	6.1.4.1 басқалар берген кері байланысты	7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты	8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты	9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты

конструктивті бағалау және оған жауап қайтару	конструктивті бағалау және оған жауап қайтару	конструктивті бағалау және оған жауап қайтару	конструктивті бағалау және оған жауап қайтару	конструктивті бағалау және оған жауап қайтару
5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану	6.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану	7.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану	8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану	9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану
5.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну	6.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну	7.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну	8.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну	9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну
5.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту	6.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту	7.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту	8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту	9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
5.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту	6.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту	7.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту	8.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту	9.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
5.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану	6.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану	7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану	8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану	9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
5.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану	6.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану	7.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану	8.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану	9.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану

2) "Тыңдалым" (listening):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып

орташадан төмен деңгей 2	орташадан жоғары деңгей 2	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.2.1.1 сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну	7.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырып тарының шек теулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну	8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну	9.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну
5.2.2.1 жеке басына қатысты мәліметтерді ұсыну туралы қарапайым сұрақтарды түсіну	6.2.2.1 жеке басына қатысты мәліметтерді ұсыну туралы күрделірек сұрақтарды мұғалімнің қолдаумен түсіну	7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыпта рындағы ақпараттың бір шама бөлігін шектеулі орта дағы ұзақ сөй лесуде мұғалім нің шамалы қолдау көрсету імен түсіну	8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша бірша ма нақты ақпа ратты кеңей тілген әңгімеде мұғалімнің ша малы қолдау көр сетуімен немесе өз бетінше түсіну	9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну
5.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптары ның қарапайым сұрақтарын көмексіз түсіну	6.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының кең ортадағы күрделірек сұрақтарын қолдаумен түсіну	7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну	8.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну	9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну
5.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды қолдаумен отырып түсіну	6.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды шектеулі қолдау көрсетуімен түсіну	7.2.4.1 жалпы және оқу тақырып тарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарын ды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну	8.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде ұйға рынды мағына ның үлкен бөлі гін іс жүзінде қолдаусыз түсіну	9.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде ұйға рынды мағы наның үлкен бөлігін қолдау сыз түсіну
5.2.5.1 әр түрлі оқу тақырыптарын да қысқаша сөйлесуде ар найы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну	6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпа раттар мен бөлім дердің көп бөлі гін қолдаумен түсіну	7.2.5.1 жалпы және оқу тақырып тарының көп шілігіндегі ұзақ әңгімеде сөй леушінің(лер дің) ойын қол даумен анықтау	8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау	9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау
5.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптары ның бірқатарын да қысқаша сөйлесу мәнмәтінінен	6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптары ның көпшілігін де ұзақ сөйлесу дегі	7.2.6.1 жалпы және оқу тақырып тарының кей бірінде ұзақ сөйлесудегі	8.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі	9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ

мағынаны қолдаумен анықтау	**мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау**	**мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолда умен анықтау**	**мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау**	**сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау**
5.2.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген қарапайым сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау	**6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарын да мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау**	**7.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай бастау**	**8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау**	**9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау**
5.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну	**6.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көпшілік ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну**	**7.2.8.1 жалпы және оқу тақырып тарындағы әңгімелерді қолдаумен түсіну**	**8.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көлемді әңгімелерді түсіну**	**9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктер ді түсіне бастау**

3) "Айтылым" (speaking):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8- сынып	9-сынып
орташадан төмен деңгей 2	**орташадан жоғары деңгей 2**	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.3.1.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында сөйлем деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру	6.3.1.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында пікірталас деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру	7.3.1.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйле су кезінде рес ми және бейрес ми регистрлер ді пайдалану	8.3.1.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану	9.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану
5.3.2.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою	6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою	7.3.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою	8.3.2.1 жалпы тақырып тар және бірқа тар оқу тақырып тары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою
.3.3.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін сөйлеммен жеткізу	6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайым дау элемент терімен өз пікірін сөйлем мен жеткізу	7.3.3.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу	8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу	9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу

5.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру	6.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күт пеген коммен тарийлерге пайымдау элементтеріменбіраз икемділік пен сөйлеммен жауап беру	7.3.4.1 көпшілік жалпы және оқу тақырып тары аясында күтпеген ком ментарийлерге пайымдау эле менттерімен бі раз икемділік пен сөйлеммен жауап беру	8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарий лерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру	9.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күт пеген коммен тарийлерге пайымдау мен және сөйлеммен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен жауап беру
5.3.5.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында базалық деңгейде ақпарат алмасуда өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену	6.3.5.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ әңгімеде өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену	7.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақ сатында басым дықтарды жос парлау мен құру, серік тестік, талқы лау, келісу үшін сыныптас тарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену	8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін сынып тастарымен өзара қарым-қатынас жасау	9.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптас тарымен өзара қарым-қатынас жасау
5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу	6.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын пікірталаста анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу	7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұ мыста басқалар дың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену	8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру	9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұ мыста басқалар дың айтқанын сөйлеммен неме се пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икем ділікпен түсіндіру
5.3.7.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану	6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану	7.3.7.1 әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксис ті пайдалану	8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану	9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
5.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарын дағы қарапайым оқиғаларды мазмұндау	6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау	7.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау	8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау	9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау

4) "Оқылым" (reading):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып

орташадан төмен деңгей 2	**орташадан жоғары деңгей 2**	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну	6.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әр түрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну	9.4.1.1 көпшілік таныс емес жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердің негізгі идеясын түсіну
5.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтін дерде арнайы ақпаратты мұғалімнің шамалы көмегімен түсіну	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтін дерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну	7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну	9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну
5.4.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну	6.4.3.1 бірқатар ұзақ мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну	7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну	8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну	9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлел деректерін түсіну
5.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа мәтіндерді мұғалімнің шамалы көмегі арқылы оқу	6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу	7.4.4.1 таныс және кейбір бейта ныс жалпы және оқу тақы рыптары аясын да көркем және көркем емес әдебиет тердегі кейбір ұзақ мәтіндерді оқу	8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу	9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу
5.4.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау	6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау	7.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырып тары аясында қысқаша мәтіндердің мән-мәтінінен негізгі ойды анықтау	8.4.5.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мән-мәтінінен негізгі ойды анықтау	9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау
5.4.6.1 кейбір жалпы және	6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу	7.4.6.1 әр түрлі бейтаныс	8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әр түрлі	9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу

оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау	тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау	жалпы және оқу тақырып тарындағы қысқа мәтін дерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау	бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтін дерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау	тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
5.4.7.1 бірқатар жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтіннге тән қасиеттерді анықтау	6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау	7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау	8.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау	9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
5.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды мұғалімнен шамалы көмекпен қолдану	6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды өз бетімен қолдану	7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңей ту үшін өзіне таныс және кейбір бей таныс сандық немесе баспа дан шыққан ресурстарды шамалы көмек пен қолдану	8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану	9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
5.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарын да қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау	6.4.9.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптарын дағы қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау	7.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарын дағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау	8.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарын дағы қысқа мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау	9.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау

5) "Жазылым" (writing):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
орташадан төмен деңгей 2	**орташадан жоғары деңгей 2**	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.5.1.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жұмыстарды жоспарлау, жазу, түзету және тексеру	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру
5.5.2.1 кейбір жалпы және	6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу	7.5.2.1 кейбір таныс жалпы	8.5.2 таныс жалпы және	9.5.2.1 таныс жалпы және

оқу тақырыптарындағы абзацта сөйлемдерді мұғалімнің қолдауымен жүйелі жазу	тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу	және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу	оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу	оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу
5.5.3.1 адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейін де сипаттай отырып мұға лімнің қолдауымен нақты мәлімет терді жазу	6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу	7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыпта рын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу	8.5.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу	9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу
5.5.4.1 жеке ақпарат беру үшін ұзақ сөйлемдерді абзац көлемінде мұғалімнің қолдауымен жазу	6.5.4.1 жеке ақпарат беруге арналған тақырыпты абзац көлемінде мұғалімнің қолдауымен жазу	7.5.4.1 жалпы және оқу тақырып тарына кейбір жазбаша жанр да орынды сти лі мен тіл фор масын қолдау мен қолдану	8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану	9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шама лы қолдаумен қолдану
5.5.5.1 сөйлемдерді негізгі сабақтастыр ғыш жалғаулықтар ды пайдаланып мұғалімнің көмегінсіз өз бетімен байланыстыру	6.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен қолдаумен қолдану	7.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысал дары және негіздеумен біршама қолдау мен қолдану	8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану	9.5.5.1 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану
5.5.6.1 кейбір жалпы таныс тақырып тарда негізгі сабақтастыр ғыш жалғаулық тарды қолда нып, біршама қолдау мен сөйлемді абзац қа логикалық біріктіру	6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырып тарда негізгі сабақ тастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдау мен сөйлемді абзацқа логика лық біріктіру	7.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулық тарды қолда нып, сөйлемді абзацқа логика лық біріктіру	8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтар ды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логика лық біріктіру	9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырып тарына қатысты мәтіндерді жазу
5.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы кейбір жазбаша жанрларда мәтін деңгейіне сәйкес формат ты біршама қолдаумен қолдану	6.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен пайдалану	7.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес формат ты шамалы қолдаумен пайдалану	8.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану	9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарында ғы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану

5.5.8.1 кейбір жалпы тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу	6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу	7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу	8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу	9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
5.5.9.1 бірқатар жалпы таныс тақырыптарда ғы мәтін деңге йіндегі жазба ша жұмыстарда тыныс белгіле рін орынды сауаттылықпен қолдану	6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарында ғы мәтін деңге йіндегі жазбаша жұмыстарда ты ныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану	7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңге йіндегі жазба ша жұмыстарда тыныс белгіле рін орынды сауаттылықпен қолдану	8.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақы рыптарында мәтін деңгейін дегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгіле рін орта деңгей дегі сауаттылық пен қолдану	9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін сауатты қолдану

6) "Ағылшын тілін қолдану" (use of English):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8- сынып	9- сынып
орташадан төмен деңгей 2	**орташадан жоғары деңгей 2**	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.6.1.1 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырып тары бойынша тиісті санала тын және саналмайтын зат есімдерді, оның ішінде мезгіл мен орналасу жерін сипаттайтын жалпы фразаларды орынды қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану	7.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану	8.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша кейбір дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану	9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану
5.6.2.1 "many, much, a lot of, a few" сөздерін таныс жалпы және оқу тақырыптарында шектеулі жиынтықта қолдану	6.6.2.1 "more, little, few less, fewer not as many, not as much" сияқты сөздерді таныс, жалпы және оқу тақырыптарында кеңейтілген жиынтықта қолдану	7.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін too much, too many, none any, enough сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану	8.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін " several, plenty, a large /small number /amount" сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану	9.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер және атаулы топтар үшін есептік сан есімдерді қолдану

5.6.3.1 жалпы және оқу тақырып тарында заттарды сипаттауда сын есімдерді, оның ішінде тәуелдік сын есімдерді қолдану, салыстыру үшін қарапайым бірбуынды және екібуынды сын есімді (салыс тырмалы және таңдаулы шырай) қолдану	6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану	7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою	8.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша мысалы, as…as, much деңгейлерін көрсету үшін есімше мен салыстырмалы құрылым ретінде әр түрлі қарапайым сын есім мен күрделі сын есімді қолдану	9.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді деңгейі мен күшейтпелі сын есім көмегімен есімше ретінде салыстырмалы құрылымдарды, әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді қолдану
5.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша any, no each, every сөздерін пайдалану	6.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде all, other сөздерін қолдану	7.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде neither, either сөздерін қолдану	8.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтау рөлінде all, half, both [of] сөздерімен бірге анықтаушы сөздерді қолдану	9.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтаушы және анықтаушы сөздерді қолдану
5.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында сұрақтарды, оның ішінде whose, how often , how long кеңейтілген жиынтықта қолдану	6.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану	7.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану	8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану	9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтар ды қолдану
5.6.6.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік есімдік, сілтеу есімдігі мен some, any, something,	6.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік, сілтеу және сандық есімдіктерін	7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself,	8.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша есімдіктерді, оның ішінде anybody, anyone, anything белгісіз есімдігі мен everyone, everything, none,	9.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша қатыстық, сілтеу, белгісіз және есептік есімдіктерді және

nothing anything сандық есімдіктерін қолдану	someone somebody, everybody, no-one қолдану	themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану	more, less, a few сандық есімдіктерді қолдану	өздік есімдіктердің кең санын қолдану
5.6.7.1 таныс жалпы тақырыптарында шектеулі ортасы бойынша [белгісіз шақта] болған оқиғаны жеткізіп беру үшін аяқталған формада тұрған жалпы етістіктерді (қолдану	6.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша аяқталмаған, белгісіз өткен шақты жеткізу үшін қарапайым аяқталған шақты қолдану	7.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану	8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану	9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану
5.6.8.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты нақты жоспарлар туралы әңгімелеу барысында болжау үшін келер шақтың " болады" және " жиналу" формаларын пайдалану	6.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты уәде беру, ұсыныс, және болжау жасау үшін келер шақтың "болады" формасын пайдалану	7.6.8.1 көптеген таныс жалпы және дағдылы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге болашақ мағынасында ұзартылған осы шақты пайдалану	8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану	9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану
5.6.9.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыпта рына қатысты күнделікті өмірдегі рәсім дерді, әдеттерді және жағдай ларды сипаттау үшін жай осы шақ және жай өткен шақ, ережеге бағы натын және бағынбайтын формаларды қолдану	6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану	7.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың және жетілдірілген жай формаларын дұрыс қолдану	8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану	9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың белсенді және пассивті жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану
			8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу	9.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу

5.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша осы және келер шақ мағынасындағы созылмалы нақ осы шақ формаларын қолдану	6.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша бұрын болған іс-әрекет және оның түрін көрсету үшін созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану	7.6.10.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану	тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатарырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану	тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатарырықсыз етістіктің үздіксіз кеңейіп отыратын кейбір формаларын қолдану
5.6.11.1 шектеулі таныс жалпы оқу және тақырыптары бойынша be / look / sound / feel / taste / smell like және be made of қолдану	6.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ортақ жақсыз етісті it және there сөздерімен бірге қолдану	7.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өтініш жасау үшін төлеу сөздің кйбір формаларын қолдану	8.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәлімдеме жасау, сұрақ қою үшін айту, сұрау, баяндау, сонымен қатар тілекті қоса алғандағы төлеу сөздердің кейбір формаларын қолдану	9.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлы, сұрау лы және бұйрық сөйлемдердегі төлеу сөздерде know, wonder on сөздерімен бірге келетін жанама сұрақтарды қолдану
5.6.12.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулер, негізгі және салыстырмалы формалар, жиілік пен мезгіл үстеулерін last week, yesterday қолдану	6.6.12.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары көпшілігі бойынша түрлі үстеулерді, оның ішінде мөлшерді білдіретін too, not enough, quite, rather үстеулерін қолдану	7.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын салыстырмалы дәрежелі үстеулердің құрылымдарынқолдану	8.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулермен бірге not as quickly as/far less quickly сөздерін қолдану, етістік тің алдында, етістік тің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көп теген түрлерін қолдану	9.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағына тын және ере жеге бағынбай тын үстеулердің әртүрлі салыс тырмалы форма ларын қолдану, етістіктің алдында, етіс тіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрін қолдану
	6.6.13.1 көптеген кейбір таныс жалпы және		8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет	9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүр лі

5.6.13.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мүмкіндікті көрсету үшін might may could қолдану	оқу тақырыптары бойынша модальды формаларды, оның ішінде mustn't (тыйым) need (қажеттілік) should (ұсыныс) сөздерін қолдану	7.6.13.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызмет үшін әртүрлі модальды формаларды қолдану	, қажеттілік, мүм кіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әр түрлі мақсатты білдіре тін модальды формалардың көптеген түрле рін қолдану	мақсаттағы модальды форма ларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should/ shouldn't have to модаль ды формаларын қолдану
5.6.14.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша уақыт және орналасу жері туралы айту үшін көмекші сөздерді қолда ну, тақырыпты белгілеу үшін, заттарды сипат тау үшін көмек ші сөздерді, қозғалыс бағы тын көрсету үшін to, into, out of, from, towards көмек ші сөздерін қолдану	6.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты әрекетті кім және қандай құралдарды қолданумен орындағанын білдіру үшін уақыт, орналас қан жерді және бағытты білдіре тін көмекші сөздердің алуан түрін, қарапа йым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану	7.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары а я с ы н д а қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану	8.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында кейбір көмекші сөздерді қолдану, сын есімдерден кейін келетін тәуелді көмекші сөздерді қалайша қолдану керектігін көрсету үшін as, like to көмекші сөздерін қолдану	9.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есім мен сын есімдердің алдында көмек ші сөздердің көптеген түрін қолдану, зат есім мен сын есімнен соң келетін бірқатар тәуелді көмекші сөздер ді және етістік терден соң келетін көмекші сөздерді қолдану
5.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану	6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану	7.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда саны шектеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, саны шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, фразалық етістіктерді және етістіктерді қолдана бастау	8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шектеулі етістіктер мен сын есімдерден к е й і н инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді	9.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарға етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану, етістіктер мен көмекші сөздердің шектеулі санынан кейін герундий форма сын, көмекші сөздер форма сындағы

			және фразалық етістіктерді қолдану	етістік терді және фразалық етіс тіктерді қолдану
5.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырып тары аясында ғы шағын мәтіндерде сөйлем бөлікте рін байлыныс тыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану	6.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндер де сөйлем бөлік терін байлыныс тыру үшін so, if, when , where, before, after жалғаулықтарын қолдану	7.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары үшін түрлі жалғаулықтарды қолдану	8.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... t h a t құрылымдарын қолдану	9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану
5.6.17.1 жекелеген және таныс тақырыптарға осы және өткен шақтағы әрекеттерді сипаттау үшін when бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану	6.6.17.1 нақты ақпаратты сипаттау үшін жалпы таныс және оқу тақырыптары аясында if бар бағыныңқы сөйлемдерді (нөлдік шартты сөйлемдерде) where бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, before / after бар (өткен шақ мағынадағы) бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану	7.6.17.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша think know believe hope , say, tell бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, sure, certain бар бағыныңқы сөйлемдерді, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану	8.6.17.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша екінші бағыныңқы сөйлемде шартты if / unless / if only және wish [that] [present reference] шарттарын, “ why” сөзі бар анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану	9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if / if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

15. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

16. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінен жаңартылған

мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
Үйде және үйден тыс жерде	Мазмұны	5.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 5.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 5.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 5.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	5.2.1.1 сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну; 5.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының қарапайым сұрақтарын көмексіз түсіну; 5.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптары ның бірқатарын да қысқаша сөйлесу мәнмәтінінен мағынаны қолдаумен анықтау; 5.2.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген қарапайым сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау
	Айтылым	5.3.1.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында сөйлем деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 5.3.2.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 5.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарий лерге біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 5.3.7.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	5.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 5.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің шамалы көмегімен түсіну; 5.4.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау
	Жазылым	5.5.1.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жұмыстарды жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 5.5.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы абзацта сөйлемдерді мұғалімнің қолдауымен жүйелі жазу; 5.5.3.1 адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейінде сипаттай отырып мұғалімнің қолдауымен нақты мәліметтерді жазу; 5.5.6.1 кейбір жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш

		жалғаулықтарды қолданып, біршама қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 5.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы кейбір жазбаша жанрларда мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.1.1 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырып тары бойынша тиісті санала тын және саналмайтын зат есімдерді, оның ішінде мезгіл мен орналасу жерін сипаттайтын жалпы фразаларды орынды қолдану; 5.6.3.1 жалпы және оқу тақырып тарында заттарды сипаттаудасын есімдерді, оның ішінде тәуелдік сын есімдерді қолдану, салыстыру үшін қарапайым бірбуынды және екібуынды сын есімді (салыс тырмалы және таңдаулы шырай) қолдану; 5.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша any, no each, every сөздерін пайдалану; 5.6.6.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік есімдік, сілтеу есімдігі мен some, any, something, nothing anything сандық есімдіктерін қолдану; 5.6.8.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты нақты жоспарлар туралы әңгімелеу барысында болжау үшін келер шақтың "болады" және "жиналу" формаларын пайдалану; 5.6.11.1 шектеулі таныс жалпы оқу және тақырыптары бойынша be / look / sound / feel / taste / smell like және be made of қолдану; 5.6.12.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулер, негізгі және салыстырмалы формалар, жиілік пен мезгіл үстеулерін last week, yesterday қолдану; 5.6.14.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша уақыт және орналасу жері туралы айту үшін көмекші сөздерді қолдану, тақырыпты белгілеу үшін, заттарды сипаттау үшін көмекші сөздерді, қозғалыс бағытын көрсету үшін to, into, out of, from, towards көмекші сөздерін қолдану
	Мазмұны	5.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 5.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 5.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Тыңдалым	**5.2.1.1** сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну; **5.2.3.1** жалпы және оқу тақырыптары ның қарапайым сұрақтарын көмексіз түсіну; **5.2.4.1** жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды қолдаумен отырып түсіну; **5.2.6.1** жалпы және оқу тақырыптары ның бірқатарын да қысқаша сөйлесу мәнмәтінінен мағынаны қолдаумен анықтау
	Айтылым	5.3.1.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында сөйлем деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 5.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарий лерге біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 5.3.7.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
		5.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну;

Тірі организмдер	Оқылым	5.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің шамалы көмегімен түсіну; 5.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа мәтіндерді мұғалімнің шамалы көмегі арқылы оқу; 5.4.6.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 5.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды мұғалімнен шамалы көмекпен қолдану; 5.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау
	Жазылым	5.5.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы абзацта сөйлемдерді мұғалімнің қолдауымен жүйелі жазу; 5.5.3.1 адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейінде сипаттай отырып мұғалімнің қолдауымен нақты мәліметтерді жазу; 5.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы кейбір жазбаша жанрларда мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен қолдану; 5.5.8.1 кейбір жалпы тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.1 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырып тары бойынша тиісті санала тын және саналмайтын зат есімдерді, оның ішінде мезгіл мен орналасу жерін сипаттайтын жалпы фразаларды орынды қолдану; 5.6.3.1 жалпы және оқу тақырып тарында заттарды сипаттауда сын есімдерді, оның ішінде тәуелдік сын есімдерді қолдану, салыстыру үшін қарапайым бірбуынды және екібуынды сын есімді (салыс тырмалы және таңдаулы шырай) қолдану; 5.6.9.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты күнделікті өмірдегі рәсімдерді, әдеттерді және жағдайларды сипаттау үшін жай осы шақ және жай өткен шақ, ережеге бағынатын және бағынбайтын формаларды қолдану; 5.6.13.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мүмкіндікті көрсету үшін might may could қолдану; 5.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
2 тоқсан		
	Мазмұны	5.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 5.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 5.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	**5.2.1.1** сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну; **5.2.2.1** жеке басына қатысты мәліметтерді ұсыну туралы қарапайым сұрақтарды түсіну; **5.2.6.1** жалпы және оқу тақырыптары ның бірқатарын да қысқаша сөйлесу мәнмәтінінен мағынаны қолдаумен анықтау; **5.2.8.1** жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
		5.3.3.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін сөйлеммен жеткізу; 5.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру;

Құндылықтар	Айтылым	5.3.5.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында базалық деңгейде ақпарат алмасуда өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 5.3.7.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	5.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 5.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің шамалы көмегімен түсіну; 5.4.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну; 5.4.6.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Жазылым	5.5.1.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жұмыстарды жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 5.5.3.1 адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейінде сипаттай отырып мұғалімнің қолдауымен нақты мәліметтерді жазу; 5.5.4.1 жеке ақпарат беру үшін ұзақ сөйлемдерді абзац көлемінде мұғалімнің қолдауымен жазу; 5.5.5.1 сөйлемдерді негізгі сабақтастыр ғыш жалғаулықтарды пайдаланып мұғалімнің көмегінсіз өз бетімен байланыстыру; 5.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы кейбір жазбаша жанрларда мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен қолдану; 5.5.8.1 кейбір жалпы тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.1.1 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырып тары бойынша тиісті санала тын және саналмайтын зат есімдерді, оның ішінде мезгіл мен орналасу жерін сипаттайтын жалпы фразаларды орынды қолдану; 5.6.2.1 "many, much, a lot of, a few" сөздерін таныс жалпы және оқу тақырыптарында шектеулі жиынтықта қолдану; 5.6.3.1 жалпы және оқу тақырып тарында заттарды сипаттауда сын есімдерді, оның ішінде тәуелдік сын есімдерді қолдану, салыстыру үшін қарапайым бірбуынды және екібуынды сын есімді (салыс тырмалы және таңдаулы шырай) қолдану; 5.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында сұрақтарды, оның ішінде whose, how often , how long кеңейтілген жиынтықта қолдану; 5.5.6.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік есімдік, сілтеу есімдігі мен some, any, something, nothing, anything сандық есімдіктерін қолдану; 5.6.7.1 таныс жалпы тақырыптарында шектеулі ортасы бойынша [белгісіз шақта] болған оқиғаны жеткізіп беру үшін аяқталған формада тұрған жалпы етістіктерді қолдану; 5.6.13.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мүмкіндікті көрсету үшін might may could қолдану; 5.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндерде сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану; 5.6.17.1 жекелеген және таныс тақырыптарға осы және өткен шақтағы әрекеттерді сипаттау үшін when бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
	Мазмұны	5.1.2 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 5.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған

Мамандықтар әлемі		жауап қайтару; 5.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 5.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	**5.2.1.1** сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну; 5.2.5.1 әр түрлі оқу тақырыптарында қысқаша сөйлесуде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну; **5.2.6.1** жалпы және оқу тақырыптары ның бірқатарын да қысқаша сөйлесу мәнмәтінінен мағынаны қолдаумен анықтау; 5.2.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген қарапайым сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау
	Айтылым	5.3.2.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 5.3.3.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін сөйлеммен жеткізу; 5.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 5.3.7.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	5.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа мәтіндерді мұғалімнің шамалы көмегі арқылы оқу; 5.4.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 5.4.6.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 5.4.7.1 бірқатар жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтіннге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	5.5.3.1 адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейінде сипаттай отырып мұғалімнің қолдауымен нақты мәліметтерді жазу; 5.5.6.1 кейбір жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, біршама қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 5.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы кейбір жазбаша жанрларда мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен қолдану; 5.5.8.1 кейбір жалпы тақырыптарда жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 5.5.9.1 бірқатар жалпы таныс тақырыптардағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.1 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырып тары бойынша тиісті санала тын және саналмайтын зат есімдерді, оның ішінде мезгіл мен орналасу жерін сипаттайтын жалпы фразаларды орынды қолдану; 5.6.2 "many, much, a lot of, a few" сөздерін таныс жалпы және оқу тақырыптарында шектеулі жиынтықта қолдану; 5.6.6.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік есімдік, сілтеу есімдігі мен some, any, something, nothing, anything сандық есімдіктерін қолдану; 5.6.9.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты күнделікті өмірдегі рәсімдерді, әдеттерді және жағдайларды сипаттау үшін жай осы шақ және жай өткен шақ, ережеге бағынатын және бағынбайтын формаларды қолдану; 5.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша осы және келер шақ мағынасындағы созылмалы нақ осы шақ формаларын қолдану; 5.6.14.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша уақыт және

		орналасу жері туралы айту үшін көмекші сөздерді қолдану, тақырыпты белгілеу үшін, заттарды сипаттау үшін көмекші сөздерді, қозғалыс бағытын көрсету үшін to, into, out of, from, towards көмекші сөздерін қолдану; 5.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндерде сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану; 5.6.17.1 жекелеген және таныс тақырыптарға осы және өткен шақтағы әрекеттерді сипаттау үшін when бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
3 тоқсан		
Жасампаздық	Мазмұны	5.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 5.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 5.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 5.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 5.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**5.2.1.1** сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну; 5.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды қолдаумен отырып түсіну; 5.2.5.1 әр түрлі оқу тақырыптарын да қысқаша сөйлесуде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну; **5.2.6.1** жалпы және оқу тақырыптары ның бірқатарын да қысқаша сөйлесу мәнмәтінінен мағынаны қолдаумен анықтау; **5.2.8.1** жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	5.3.1.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында сөйлем деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 5.3.3.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін сөйлеммен жеткізу; 5.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 5.3.7.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 5.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы қарапайым оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	5.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 5.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің шамалы көмегімен түсіну; 5.4.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну; 5.4.6.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
		5.5.1.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жұмыстарды жоспарлау, жазу, түзету және тексеру;

	Жазылым	5.5.3.1 адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейінде сипаттай отырып мұғалімнің қолдауымен нақты мәліметтерді жазу; 5.5.4.1 жеке ақпарат беру үшін ұзақ сөйлемдерді абзац көлемінде мұғалімнің қолдауымен жазу; 5.5.6.1 кейбір жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, біршама қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 5.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы кейбір жазбаша жанрларда мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.1.1 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырып тары бойынша тиісті санала тын және саналмайтын зат есімдерді, оның ішінде мезгіл мен орналасу жерін сипаттайтын жалпы фразаларды орынды қолдану; 5.6.3.1 жалпы және оқу тақырып тарында заттарды сипаттауда сын есімдерді, оның ішінде тәуелдік сын есімдерді қолдану, салыстыру үшін қарапайым бірбуынды және екібуынды сын есімді (салыс тырмалы және таңдаулы шырай) қолдану; 5.6.6.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік есімдік, сілтеу есімдігі мен some, any, something, nothing, anything сандық есімдіктерін қолдану; 5.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша осы және келер шақ мағынасындағы созылмалы нақ осы шақ формаларын қолдану; 5.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндерде сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану
	Мазмұны	5.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 5.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 5.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 5.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	5.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптары ның қарапайым сұрақтарын көмексіз түсіну; 5.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды қолдаумен отырып түсіну; **5.2.6.1** жалпы және оқу тақырыптары ның бірқатарын да қысқаша сөйлесу мәнмәтінінен мағынаны қолдаумен анықтау; 5.2.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген қарапайым сөйлесудегі сөйлеушінің; **5.2.8.**1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	5.3.2.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 5.3.3.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін сөйлеммен жеткізу; 5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 5.3.7.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 5.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы қарапайым оқиғаларды мазмұндау
		5.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну;

Оқу (қызығып оқимыз)	Оқылым	5.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің шамалы көмегімен түсіну; 5.4.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну; 5.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа мәтіндерді мұғалімнің шамалы көмегі арқылы оқу; 5.4.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 5.4.6.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 5.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды мұғалімнен шамалы көмекпен қолдану; 5.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды мұғалімнен шамалы көмекпен қолдану; 5.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау
	Жазылым	5.5.1.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жұмыстарды жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 5.5.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы абзацта сөйлемдерді мұғалімнің қолдауымен жүйелі жазу; 5.5.3.1 адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейінде сипаттай отырып мұғалімнің қолдауымен нақты мәліметтерді жазу; 5.5.4.1 жеке ақпарат беру үшін ұзақ сөйлемдерді абзац көлемінде мұғалімнің қолдауымен жазу; 5.5.5.1 сөйлемдерді негізгі сабақтастыр ғыш жалғаулықтарды пайдаланып мұғалімнің көмегінсіз өз бетімен байланыстыру; 5.5.6.1 кейбір жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, біршама қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 5.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы кейбір жазбаша жанрларда мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен қолдану
	Мазмұны	5.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 5.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 5.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 5.1.10 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**5.2.1.1** сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну**;** 5.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды қолдаумен отырып түсіну; **5.2.6.1** жалпы және оқу тақырыптары ның бірқатарын да қысқаша сөйлесу мәнмәтінінен мағынаны қолдаумен анықтау; 5.2.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген қарапайым сөйлесудегі сөйлеушінің
	Айтылым	5.3.3.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін сөйлеммен жеткізу; 5.3.5.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында базалық деңгейде ақпарат алмасуда өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 5.3.7.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану

Ғажайыптар әлемінде	Оқылым	5.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 5.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің шамалы көмегімен түсіну; 5.4.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну; 5.4.6.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Жазылым	5.5.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы абзацта сөйлемдерді мұғалімнің қолдауымен жүйелі жазу; 5.5.3.1 адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейінде сипаттай отырып мұғалімнің қолдауымен нақты мәліметтерді жазу; 5.5.6.1 кейбір жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, біршама қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 5.5.8.1 кейбір жалпы тақырыптарда жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 5.5.9.1 бірқатар жалпы таныс тақырыптардағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.1.1 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырып тары бойынша тиісті санала тын және саналмайтын зат есімдерді, оның ішінде мезгіл мен орналасу жерін сипаттайтын жалпы фразаларды орынды қолдану; 5.6.3.1 жалпы және оқу тақырып тарында заттарды сипаттауда сын есімдерді, оның ішінде тәуелдік сын есімдерді қолдану, салыстыру үшін қарапайым бірбуынды және екібуынды сын есімді (салыс тырмалы және таңдаулы шырай) қолдану; 5.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша any, no each, every сөздерін пайдалану; 5.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында сұрақтарды, оның ішінде whose, how often , how long кеңейтілген жиынтықта қолдану; 5.6.6.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік есімдік, сілтеу есімдігі мен some, any, something, nothing anything сандық есімдіктерін қолдану; 5.6.7.1 таныс жалпы тақырыптарында шектеулі ортасы бойынша [белгісіз шақта] болған оқиғаны жеткізіп беру үшін аяқталған формада тұрған жалпы етістіктерді қолдану; 5.8 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты нақты жоспарлар туралы әңгімелеу барысында болжау үшін келер шақтың "болады" және "жиналу" формаларын пайдалану; 5.6.9.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты күнделікті өмірдегі рәсімдерді, әдеттерді және жағдайларды сипаттау үшін жай осы шақ және жай өткен шақ, ережеге бағынатын және бағынбайтын формаларды қолдану; 5.6.14.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша уақыт және орналасу жері туралы айту үшін көмекші сөздерді қолдану, тақырыпты белгілеу үшін, заттарды сипаттау үшін көмекші сөздерді, қозғалыс бағытын көрсету үшін to, into, out of, from, towards көмекші сөздерін қолдану; 5.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндерде сөйлем бөліктерін байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану; 5.6.17.1 жекелеген және таныс тақырыптарға осы және өткен шақтағы әрекеттерді сипаттау үшін when бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
4 тоқсан		

Спорт	Мазмұны	5.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 5.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 5.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 5.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 5.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Тыңдалым	**5.2.1.1** сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну; **5.2.2.1** жеке басына қатысты мәліметтерді ұсыну туралы қарапайым сұрақтарды түсіну; 5.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының қарапайым сұрақтарын көмексіз түсіну; 5.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды қолдаумен отырып түсіну; **5.2.8.1** жалпы және оқу тақырыптарындағы бірқатар ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	5.3.1.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында сөйлем деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 5.3.2.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 5.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 5.3.7.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	5.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 5.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің шамалы көмегімен түсіну; 5.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа мәтіндерді мұғалімнің шамалы көмегі арқылы оқу; 5.4.6.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 5.4.7.1 бірқатар жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтіннге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	5.5.1.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жұмыстарды жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 5.5.4.1 жеке ақпарат беру үшін ұзақ сөйлемдерді абзац көлемінде мұғалімнің қолдауымен жазу; 5.5.6.1 кейбір жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, біршама қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру
		5.6.1.1 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырып тары бойынша тиісті санала тын және саналмайтын зат есімдерді, оның ішінде мезгіл мен орналасу жерін сипаттайтын жалпы фразаларды орынды қолдану; 5.6.2.1 "many, much, a lot of, a few" сөздерін таныс жалпы және оқу тақырыптарында шектеулі жиынтықта қолдану; 5.6.3.1 жалпы және оқу тақырып тарында заттарды сипаттауда сын есімдерді, оның ішінде тәуелдік сын есімдерді қолдану, салыстыру үшін қарапайым бірбуынды және екібуынды сын есімді (салыс тырмалы және таңдаулы шырай) қолдану;

	Ағылшын тілін қолдану	5.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша any, no each, every сөздерін пайдалану 5.6.6.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік есімдік, сілтеу есімдігі мен some, any, something, nothing, anything сандық есімдіктерін қолдану; 5.6.8.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты нақты жоспарлар туралы әңгімелеу барысында болжау үшін келер шақтың "болады" және "жиналу" формаларын пайдалану; 5.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша осы және келер шақ мағынасындағы созылмалы нақ осы шақ формаларын қолдану; 5.6.12.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулер, негізгі және салыстырмалы формалар, жиілік пен мезгіл үстеулерін last week, yesterday қолдану; 5.6.13.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мүмкіндікті көрсету үшін might may could қолдану; 5.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндерде сөйлем бөліктерін байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану; 5.6.14.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша уақыт және орналасу жері туралы айту үшін көмекші сөздерді қолдану, тақырыпты белгілеу үшін, заттарды сипаттау үшін көмекші сөздерді, қозғалыс бағытын көрсету үшін to, into, out of, from, towards көмекші сөздерін қолдану; 5.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану; 5.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндерде сөйлем бөліктерін байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану
	Мазмұны	5.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 5.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 5.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 5.1.8 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	**5.2.1.1** сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну**;** **5.2.2.1** жеке басына қатысты мәліметтерді ұсыну туралы қарапайым сұрақтарды түсіну; 5.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының қарапайым сұрақтарын көмексіз түсіну; **5.2.8.1** жалпы және оқу тақырыптарындағы бірқатар ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	5.3.2.1 бірқатар жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 5.3.3.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін сөйлеммен жеткізу; 5.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 5.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу
	Оқылым	5.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 5.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің шамалы көмегімен түсіну; 5.4.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну;

Демалыс		5.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа мәтіндерді мұғалімнің шамалы көмегі арқылы оқу; 5.4.6.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Жазылым	5.5.3.1 адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейінде сипаттай отырып мұғалімнің қолдауымен нақты мәліметтерді жазу; 5.5.4.1 жеке ақпарат беру үшін ұзақ сөйлемдерді абзац көлемінде мұғалімнің қолдауымен жазу; 5.5.6.1 кейбір жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, біршама қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 5.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы кейбір жазбаша жанрларда мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.9.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты күнделікті өмірдегі рәсімдерді, әдеттерді және жағдайларды сипаттау үшін жай осы шақ және жай өткен шақ, ережеге бағынатын және бағынбайтын формаларды қолдану; 5.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша осы және келер шақ мағынасындағы созылмалы нақ осы шақ формаларын қолдану; 5.6.13.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мүмкіндікті көрсету үшін might may could қолдану; 5.6.14.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша уақыт және орналасу жері туралы айту үшін көмекші сөздерді қолдану, тақырыпты белгілеу үшін, заттарды сипаттау үшін көмекші сөздерді, қозғалыс бағытын көрсету үшін to, into, out of, from, towards көмекші сөздерін қолдану; 5.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндерде сөйлем бөліктерін байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану; 5.6.17.1 жекелеген және таныс тақырыптарға осы және өткен шақтағы әрекеттерді сипаттау үшін when бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

2) 6-сынып

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.2.1 жеке басына қатысты мәліметтерді ұсыну туралы күрделірек сұрақтарды мұғалімнің қолдаумен түсіну; 6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.3.1.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында пікірталас деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою
		6.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым

Біздің сынып	Оқылым	мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды өз бетімен қолдану; 6.4.9.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптарындағы қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану; 6.6.12.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары көпшілігі бойынша түрлі үстеулерді, оның ішінде мөлшерді білдіретін too, not enough, quite, rather үстеулерін қолдану; 6.6.13.1 көптеген кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша модальды формаларды , оның ішінде mustn’t (тыйым) need (қажеттілік) should (ұсыныс) сөздерін қолдану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 6.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау; 6.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы көпшілік ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын пікірталаста анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
		6.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа

Батырлар	Оқылым	мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 6.6.12.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары көпшілігі бойынша түрлі үстеулерді, оның ішінде мөлшерді білдіретін too, not enough, quite, rather үстеулерін қолдану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
2 тоқсан		
	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау
	Айтылым	6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды өз бетімен қолдану
		6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру;

Жергілікті жер	Жазылым	6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану; 6.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ортақ жақсыз етісті it және there сөздерімен бірге қолдану; 6.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты әрекетті кім және қандай құралдарды қолданумен орындағанын білдіру үшін уақыт, орналасқан жерді және бағытты білдіретін көмекші сөздердің алуан түрін, қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану; 6.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндерде сөйлем бөліктерін байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану; 6.6.17.1 нақты ақпаратты сипаттау үшін жалпы таныс және оқу тақырыптары аясында if бар бағыныңқы сөйлемдерді (нөлдік шартты сөйлемдерде) where бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, before/after бар (өткен шақ мағынадағы) бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
Драма және комедия	Мазмұны	6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 6.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 6.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 6.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтеріменбіраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну;

		6.4.3.1 бірқатар ұзақ мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну
	Жазылым	6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен қолдаумен қолдану; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша аяқталмаған, белгісіз өткен шақты жеткізу үшін қарапайым аяқталған шақты қолдану; 6.6.12.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары көпшілігі бойынша түрлі үстеулерді, оның ішінде мөлшерді білдіретін too, not enough, quite, rather үстеулерін қолдану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
3 тоқсан		
	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 6.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 6.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау
	Айтылым	6.3.1.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында пікірталас деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтеріменбіраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 6.3.5.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ әңгімеде өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 6.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын пікірталаста анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың

Денсаулық		пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды өз бетімен қолдану
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 6.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен пайдалану; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6.6.2.1 "more, little, few less, fewer not as many, not as much" сияқты сөздерді таныс, жалпы және оқу тақырыптарында кеңейтілген жиынтықта қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты уәде беру, ұсыныс, және болжау жасау үшін келер шақтың "болады" формасын пайдалану; 6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану; 6.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша бұрын болған іс-әрекет және оның түрін көрсету үшін созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану; 6.6.13.1 көптеген кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша модальды формаларды, оның ішінде mustn't (тыйым) need (қажеттілік) should (ұсыныс) сөздерін қолдану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
	Мазмұны	6.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 6.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 6.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау; 6.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы көпшілік ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану

Саяхат және демалыс	Оқылым	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 6.4.9.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптарындағы қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау
	Жазылым	6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық бірiктiру; 6.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен пайдалану 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6.6.2.1 "more, little, few less, fewer not as many, not as much" сияқты сөздерді таныс, жалпы және оқу тақырыптарында кеңейтілген жиынтықта қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша аяқталмаған, белгісіз өткен шақты жеткізу үшін қарапайым аяқталған шақты қолдану; 6.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты уәде беру, ұсыныс, және болжау жасау үшін келер шақтың "болады" формасын пайдалану; 6.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша бұрын болған іс-әрекет және оның түрін көрсету үшін созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану
Оқу (қызығып оқимыз)	Мазмұны	6.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 6.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Айтылым	6.3.5.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ әңгімеде өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену
	Оқылым	6.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе

		баспадан шықан ресурстарды өз бетімен қолдану; 6.4.9.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптарындағы қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
4 тоқсан		
Көршілер	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау; 6.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы көпшілік ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.3.1.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында пікірталас деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру;

		6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік, сілтеу және сандық есімдіктерін someone somebody, everybody, no-one қолдану; 6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану; 6.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша бұрын болған іс-әрекет және оның түрін көрсету үшін созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану; 6.6.13.1 көптеген кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша модальды формаларды,оның ішінде mustn't (тыйым) need (қажеттілік) should (ұсыныс) сөздерін қолдану; 6.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты әрекетті кім және қандай құралдарды қолданумен орындағанын білдіру үшін уақыт, орналасқан жерді және бағытты білдіретін көмекші сөздердің алуан түрін, қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
Көлік	Мазмұны	6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 6.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 6.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 6.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарының кең ортадағы күрделірек сұрақтарын қолдаумен түсіну; 6.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды шектеулі қолдау көрсетуімен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау
	Айтылым	6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды өз бетімен қолдану

	Жазылым	6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.2.1 "more, little, few less, fewer not as many, not as much" сияқты сөздерді таныс, жалпы және оқу тақырыптарында кеңейтілген жиынтықта қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде all, other сөздерін қолдану; 6.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 6.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты уәде беру, ұсыныс, және болжау жасау үшін келер шақтың "болады" формасын пайдалану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану; 6.6.17.1 нақты ақпаратты сипаттау үшін жалпы таныс және оқу тақырыптары аясында if бар бағыныңқы сөйлемдерді (нөлдік шартты сөйлемдерде) where бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, before/after бар (өткен шақ мағынадағы) бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

3) 7-сынып

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
	Мазмұны	7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	**7.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну;** **7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен түсіну;** **7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну**
	Айтылым	7.3.1.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 7.3.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.3.3.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену; 7.3.7.1 әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану

Хобби және демалыс	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну, жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс және кейбір бейтаныс сандық нее баспадан шыққан ресурстарды шамалы көмекпен қолдану
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру ; 7.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 7.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін too much, too many, none any, enough сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану; 7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою; 7.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану; 7.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын салыстырмалы дәрежелі үстеулердің құрылымдарынқолдану; 7.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда саны шектеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, саны шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, фразалық етістіктерді және етістіктерді қолдана бастау; 7.6.17.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша think know believe hope, say, tell бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, sure, certain бар бағыныңқы сөйлемдерді, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
		7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен түсіну ; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу;

Коммуникациялар және технологиялар	Мазмұны	7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 7.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 7.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**7.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну; 7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну; 7.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау; 7.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 7.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай бастау; 7.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы әңгімелерді қолдаумен түсіну**
	Айтылым	7.3.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.3.3.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.7.1 әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 7.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен біршама қолдаумен қолдану; 7.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
		7.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде neither, either сөздерін қолдану; 7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз

	Ағылшын тілін қолдану	есімдіктерді қолдану; 7.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 7.6.17.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша think know believe hope, say, tell бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, sure, certain бар бағыныңқы сөйлемдерді, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
2 тоқсан		
Демалыс және саяхат	Мазмұны	7.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	**7.2.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну; 7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну; 7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну; 7.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау**
	Айтылым	7.3.1.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 7.3.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.3.3.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7.3.4.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 7.3.7.1 әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	7.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәледерді бекіту мысалдары және негіздеумен біршама қолдаумен қолдану; 7.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы

		қолдаумен пайдалану; 7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою; 7.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың және жетілдірілген жай формаларын дұрыс қолдану ; 7.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өтініш жасау үшін төлеу сөздің кйбір формаларын қолдану; 7.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану ; 7.6.17.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша think know believe hope, say, tell бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, sure, certain бар бағыныңқы сөйлемдерді, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
	Мазмұны	7.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару ; 7.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 7.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну ; 7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану ; 7.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**7.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну;** **7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен түсіну ;** **7.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау;** **7.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау;** **7.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай бастау ;** **7.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы әңгімелерді қолдаумен түсіну**
	Айтылым	7.3.1.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 7.3.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.3.3.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшінсыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың

		айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену
Ғарыш және Жер	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір ұзақ мәтіндерді оқу; 7.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7.4.6.1 әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру ; 7.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану; 7.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен біршама қолдаумен қолдану; 7.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 7.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді , оның ішінде neither, either сөздерін қолдану; 7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану; 7.6.8.1 көптеген таныс жалпы және дағдылы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге болашақ мағынасында ұзартылған осы шақты пайдалану; 7.6.10.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану; 7.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өтініш жасау үшін төлеу сөздің кйбір формаларын қолдану; 7.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын салыстырмалы дәрежелі үстеулердің құрылымдарынқолдану
3 тоқсан		
	Мазмұны	7.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару ; 7.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну ; 7.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 7.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту

Оқу (қызығып оқимыз)	Тыңдалым	**7.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну; 7.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау; 7.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай б а с т а у ; 7.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы әңгімелерді қолдаумен түсіну**
	Айтылым	7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен т ү с і н д і р у г е ә р е к е т т е н у ; 7.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі а р н а й ы а қ п а р а т т ы т ү с і н у ; 7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 7.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір ұзақ мәтіндерді оқу; 7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс және кейбір бейтаныс сандық нее баспадан шыққан ресурстарды шамалы к ө м е к п е н қ о л д а н у ; 7.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі г р а м м а т и к а л ы қ с а у а т т ы л ы қ п е н ж а з у ; 7.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін too much, too many, none any, enough сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану; 7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою; 7.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда саны шектеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, саны шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, фразалық етістіктерді және етістіктерді қолдана бастау
	Мазмұны	7.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 7.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 7.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұ с ы н у ; 7.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Тыңдалым	**7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен т ү с і н у ; 7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну**

Көңіл көтеру және медиа	Айтылым	7.3.3.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7.3.4.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 7.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшінсыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену; 7.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 7.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір ұзақ мәтіндерді оқу; 7.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7.4.6.1 әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану; 7.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою; 7.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде neither, either сөздерін қолдану; 7.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 7.6.13.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызмет үшін әртүрлі модальды формаларды қолдану
	Мазмұны	7.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
		7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну; 7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну; 7.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде

Табиғи апаттар	Тыңдалым	**сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау; 7.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 7.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы әңгімелерді қолдаумен түсіну**
	Айтылым	7.3.4.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 7.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшінсыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.7.1 әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 7.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 7.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7.4.6.1 әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру ; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану; 7.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану; 7.6.13.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызмет үшін әртүрлі модальды формаларды қолдану; 7.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары үшін түрлі жалғаулықтарды қолдану
4 тоқсан		
	Мазмұны	7.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 7.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 7.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 7.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
		7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну;

Салауатты әдеттер	Тыңдалым	**7.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау; 7.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 7.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы әңгімелерді қолдаумен түсіну**
	Айтылым	7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену; 7.3.7.1 әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 7.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 7.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс және кейбір бейтаныс сандық нее баспадан шыққан ресурстарды шамалы көмекпен қолдану; 7.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	7.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану; 7.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен біршама қолдаумен қолдану; 7.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 7.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану; 7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде neither, either сөздерін қолдану; 7.6.8.1 көптеген таныс жалпы және дағдылы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге болашақ мағынасында ұзартылған осы шақты пайдалану; 7.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың және жетілдірілген жай формаларын дұрыс қолдану; 7.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары үшін түрлі жалғаулықтарды қолдану
	Мазмұны	7.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару;

		7.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	**7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну;** **7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну;** **7.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау;** **7.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай бастау**
	Айтылым	7.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшінсыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену; 7.3.7.1 әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
Киім және сән	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7.4.6.1 әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс және кейбір бейтаныс сандық нее баспадан шыққан ресурстарды шамалы көмекпен қолдану
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру ; 7.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу ; 7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою; 7.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың және жетілдірілген жай формаларын дұрыс қолдану ; 7.6.10.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану; 7.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану

4) 8-сынып

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
Бізді қоршаған орта	Мазмұны	8.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 8.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну;** **8.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну;** **8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың** сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау
	Айтылым	8.3.1.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну; 8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды қолдану
	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану; 8.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы жазбаша

		жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 8.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын қолдану
Күнделікті өмір және сауда	Мазмұны	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 8.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	**8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну;** **8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну;** **8.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну;** **8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың** сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау
	Айтылым	8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру ; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
		8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру;

	Жазылым	8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 8.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орта деңгейдегі сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәлімдеме жасау, сұрақ қою үшін айту, сұрау, баяндау, сонымен қатар тілекті қоса алғандағы төлеу сөздердің кейбір формаларын қолдану; 8.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулермен бірге not as quickly as/far less quickly сөздерін қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрлерін қолдану; 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 8.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын қолдану
2 тоқсан		
	Мазмұны	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 8.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну; 8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау; 8.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау**
	Айтылым	8.3.1.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру ; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану;

		8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну; 8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды қолдану
Көңіл көтеру және медиа	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану; 8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтар ды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 8.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша кейбір дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 8.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін "several, plenty, a large/small number /amount" сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану; 8.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойыншамысалы, as…as, much деңгейлерін көрсету үшін есімше мен салыстырмалы құрылым ретінде әр түрлі қарапайым сын есім мен күрделі сын есімді қолдану; 8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында кейбір көмекші сөздерді қолдану, сын есімдерден кейін келетін тәуелді көмекші сөздерді қалайша қолдану керектігін көрсету үшін as, like to көмекші сөздерін қолдану; 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану;

		8.6.17.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша екінші бағыныңқы сөйлемде шартты if/unless/if only және wish [that] [present reference] шарттарын, “why” сөзі бар анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
Спорт, денсаулық, денешынықтыру	Мазмұны	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Тыңдалым	**8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну; 8.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау**
	Айтылым	8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану; 8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ереже ге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулермен бірге not as quickly as/far less quickly сөздерін қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрлерін қолдану; 8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты

		білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 8.6.17.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша екінші бағыныңқы сөйлемде шартты if/unless/if only және wish [that] [present reference] шарттарын, “why” сөзі бар анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
3 тоқсан		
Оқу (қызығып оқимыз)	Мазмұны	8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 8.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	**8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну; 8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау**
	Айтылым	8.3.2.1 жалпы тақырыптар және бірқатар оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну; 8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 8.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу

	Ағылшын тілін қолдану	8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану; 8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану; 8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәлімдеме жасау, сұрақ қою үшін айту, сұрау, баяндау, сонымен қатар тілекті қоса алғандағы төлеу сөздердің кейбір формаларын қолдану ; 8.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулермен бірге not as quickly as/far less quickly сөздерін қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрлерін қолдану; 8.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында кейбір көмекші сөздерді қолдану, сын есімдерден кейін келетін тәуелді көмекші сөздерді қалайша қолдану керектігін көрсету үшін as, like to көмекші сөздерін қолдану; 8.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын қолдану
	Мазмұны	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 8.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну**; **8.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың** сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау; **8.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көлемді әңгімелерді түсіну**
	Айтылым	8.3.1.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 8.3.2.1 жалпы тақырыптар және бірқатар оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарий лерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара

		қарым-қатынас жасау; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
Табиғат әлемі	Оқылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды қолдану
	Жазылым	8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 8.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 8.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орта деңгейдегі сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша кейбір дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 8.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойыншамысалы, as…as, much деңгейлерін көрсету үшін есімше мен салыстырмалы құрылым ретінде әр түрлі қарапайым сын есім мен күрделі сын есімді қолдану; 8.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтау рөліндеall, half, both [of] сөздерімен бірге анықтаушы сөздерді қолдану; 8.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша есімдіктерді, оның ішінде anybody, anyone, anything белгісіз есімдігі мен everyone, everything, none, more, less, a few сандық есімдіктерді қолдану; 8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану
	Мазмұны	8.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну;** **8.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды**

		мағынаның үлкен бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көлемді әңгімелерді түсіну
	Айтылым	8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну; 8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау ; 8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
Саяхат және көлік	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтар ды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу ; 8.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орта деңгейдегі сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану; 8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында кейбір көмекші сөздерді қолдану, сын есімдерден кейін келетін тәуелді көмекші сөздерді қалайша қолдану керектігін көрсету үшін as, like to көмекші сөздерін қолдану
4 тоқсан		
		8.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған

	Мазмұны	жауап қайтару; 8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 8.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**8.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау; 8.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау**
	Айтылым	8.3.2.1 жалпы тақырыптар және бірқатар оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру ; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
Тамақ және сусын	Оқылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану

	Ағылшын тілін қолдану	8.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін "several, plenty, a large/small number /amount" сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану; 8.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойыншамысалы, as…as, much деңгейлерін көрсету үшін есімше мен салыстырмалы құрылым ретінде әр түрлі қарапайым сын есім мен күрделі сын есімді қолдану; 8.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтау рөліндеall, half, both [of] сөздерімен бірге анықтаушы сөздерді қолдану; 8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану; 8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану; 8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану
	Мазмұны	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну**; **8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың** сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау; **8.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көлемді әңгімелерді түсіну**
	Айтылым	8.3.2.1 жалпы тақырыптар және бірқатар оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарий лерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән

		лексика мен синтаксисті пайдалану; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
Мамандықтар әлемі	Оқылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 8.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша есімдіктерді, оның ішінде anybody, anyone, anything белгісіз есімдігі мен everyone, everything, none, more, less, a few сандық есімдіктерді қолдану; 8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану; 8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәлімдеме жасау, сұрақ қою үшін айту, сұрау, баяндау, сонымен қатар тілекті қоса алғандағы төлеу сөздердің кейбір формаларын қолдану; 8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.17 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша екінші бағыныңқы сөйлемде шартты if/unless/if only және wish [that] [present reference] шарттарын, “why” сөзі бар анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

5) 9-сынып

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
	Мазмұны	9.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 9.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану

Хобби	Тыңдалым	**9.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну;** **9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну**
	Айтылым	9.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану;
	Оқылым	9.4.1.1 көпшілік таныс емес жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану; 9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану; 9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың белсенді және пассивті жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану; 9.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің үздіксіз кеңейіп отыратын кейбір формаларын қолдану; 9.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлы, сұраулы және бұйрық сөйлемдердегі төлеу сөздерде know, wonder on сөздерімен бірге келетін жанама сұрақтарды қолдану; 9.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулердің әртүрлі салыстырмалы формаларын қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрін қолдану; 9.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарға етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану, етістіктер мен көмекші сөздердің шектеулі санынан кейін герундий формасын, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану;

		9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем бөліктерін байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану
Дене шынықтыру және спорт	Мазмұны	9.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Тыңдалым	**9.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну;** **9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну;** **9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау**
	Айтылым	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 9.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шамалы қолдаумен қолдану; 9.5.5.1 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
		9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың белсенді және пассивті

	Ағылшын тілін қолдану	жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану; 9.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлы, сұраулы және бұйрық сөйлемдердегі төлеу сөздерде know, wonder on сөздерімен бірге келетін жанама сұрақтарды қолдану; 9.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулердің әртүрлі салыстырмалы формаларын қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрін қолдану; 9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі мақсаттағы модальды формаларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should / shouldn't have to модальды формаларын қолдану; 9.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есім мен сын есімдердің алдында көмекші сөздердің көптеген түрін қолдану, зат есім мен сын есімнен соң келетін бірқатар тәуелді көмекші сөздерді және етістіктерден соң келетін көмекші сөздерді қолдану; 9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану; 9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if/if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
2 тоқсан		
	Мазмұны	9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	**9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау; 9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді түсіне бастау**
	Айтылым	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлел деректерін түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде

Планета және Жер, ондағы біздің орнымыз		автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 9.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.5.1 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 9.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді деңгейі мен күшейтпелі сын есім көмегімен есімше ретінде салыстырмалы құрылымдарды, әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді қолдану; 9.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтаушы және анықтаушы сөздерді қолдану; 9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану; 9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану; 9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі мақсаттағы модальды формаларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should / shouldn’t have to модальды формаларын қолдану
	Мазмұны	9.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 9.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 9.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
		9.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну; 9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну; 9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну;

Қайырымдылық және қақтығыс	Тыңдалым	**9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау**
	Айтылым	9.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастары мен өзара қарым-қатынас жасау; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	9.4.1.1 көпшілік таныс емес жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлел деректерін түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шамалы қолдаумен қолдану; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарында ғы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану; 9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін сауатты қолдану
		9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша қатыстық,

	Ағылшын тілін қолдану	сілтеу, белгісіз және есептік есімдіктерді және өздік есімдіктердің кең санын қолдану; 9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану; 9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану; 9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың белсенді және пассивті жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану; 9.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің үздіксіз кеңейіп отыратын кейбір формаларын қолдану; 9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if/if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
3 тоқсан		
Оқу (қызығып оқимыз)	Мазмұны	9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну
	Тыңдалым	**9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау; 9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді түсіне бастау**
	Айтылым	9.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау мен және сөйлеммен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен жауап беру; 9.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастары мен өзара қарым-қатынас жасау; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексикамен синтаксисті пайдалану; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.1.1 көпшілік таныс емес жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлел деректерін түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және

		бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану; 9.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шамалы қолдаумен қолдану; 9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарында ғы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің үздіксіз кеңейіп отыратын кейбір формаларын қолдану; 9.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлы, сұраулы және бұйрық сөйлемдердегі төлеу сөздерде know, wonder on сөздерімен бірге келетін жанама сұрақтарды қолдану; 9.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарға етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану; етістіктер мен көмекші сөздердің шектеулі санынан кейін герундий формасын; көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану
	Мазмұны	9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 9.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**9.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну;** **9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну;** **9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау;** **9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау**
	Айтылым	9.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен

		синтаксисті пайдалану; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
Салт-дәстүр және тіл	Оқылым	9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
	Жазылым	9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер және атаулы топтар үшін есептік сан есімдерді қолдану; 9.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді деңгейі мен күшейтпелі сын есім көмегімен есімше ретінде салыстырмалы құрылымдарды, әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді қолдану; 9.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша қатыстық, сілтеу, белгісіз және есептік есімдіктерді және өздік есімдіктердің кең санын қолдану; 9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың белсенді және пассивті жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану; 9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі мақсаттағы модальды формаларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should / shouldn’t have to модальды формаларын қолдану; 9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану
	Мазмұны	9.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	**9.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну;** **9.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін қолдаусыз түсіну;** **9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау;**

Музыка және фильмдер		**9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау; 9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді түсіне бастау**
	Айтылым	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шамалы қолдаумен қолдану; 9.5.5.1 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарында ғы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 9.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер және атаулы топтар үшін есептік сан есімдерді қолдану; 9.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді деңгейі мен күшейтпелі сын есім көмегімен есімше ретінде салыстырмалы құрылымдарды, әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді қолдану; 9.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтаушы және анықтаушы сөздерді қолдану; 9.6.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану;

		9.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есім мен сын есімдердің алдында көмекші сөздердің көптеген түрін қолдану, зат есім мен сын есімнен соң келетін бірқатар тәуелді көмекші сөздерді және етістіктерден соң келетін көмекші сөздерді қолдану; 9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if/if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
4 тоқсан		
Саяхат және туризм	Мазмұны	9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 9.1.8.1 оқылым мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 9.1.10.1 сөйлеу мен жазылымды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	**9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 9.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін қолдаусыз түсіну; 9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау**
	Айтылым	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау мен және сөйлеммен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен жауап беру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды қолдану
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарында ғы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану
		9.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер және атаулы топтар үшін есептік сан есімдерді қолдану; 9.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтаушы және анықтаушы сөздерді қолдану; 9.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулердің әртүрлі салыстырмалы

	Ағылшын тілін қолдану	формаларын қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрін қолдану; 9.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есім мен сын есімдердің алдында көмекші сөздердің көптеген түрін қолдану, зат есім мен сын есімнен соң келетін бірқатар тәуелді көмекші сөздерді және етістіктерден соң келетін көмекші сөздерді қолдану; 9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if/if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
Ғылым және технология	Мазмұны	9.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	**9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну; 9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 9.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін қолдаусыз түсіну; 9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді түсіне бастау**
	Айтылым	9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау мен және сөйлеммен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен жауап беру; 9.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастары мен өзара қарым-қатынас жасау; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлел деректерін түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
		9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс

	Жазылым	және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану; 9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі мақсаттағы модальды формаларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should / shouldn't have to модальды формаларын қолдану; 9.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарға етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану, етістіктер мен көмекші сөздердің шектеулі санынан кейін герундий формасын, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану;

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
9 - қ о с ы м ш а

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
199-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасының мақсаты "Математика" пәнінің мазмұнын сапалы игеруді қамтамасыз ету, оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, сонымен қатар басқа пәндермен кіріктіре +отырып, жалпы адами құндылықтар негізінде және ұлттық мәдениеттің озық салт-дәстүрлері арқылы оқушылардың зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Міндеттері:

1) "Сандар", "Алгебра", "Геометрия", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімдері бойынша математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

2) әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешуде математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қолдануға, санды қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге мүмкіндік беру;

3) есептерді шешу мақсатында оқушылардың білімдерін математикалық модельдерді құруға және керісінше, шынайы процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді түсіндіруге бағыттау;

4) өздігінен оқуға және болашақ таңдаған мамандығы бойынша білімін жалғастыруға қажетті физика, химия, биология және басқа да теориялық облыстарда зерттеулер мен есептерді шешу үшін және практикалық іс-әрекеттерінде математикалық әдістерді қолданудың дағдыларын қалыптастыру;

5) практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен анықтылығын орнатуда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

6) коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

7) өздігінен және топта жұмыс істеуде қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық, шыдамдылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

8) математиканың даму тарихымен, математикалық ұғымдардың пайда болу тарихымен таныстыру;

9) қоғамдық ілгерілеу үшін математиканың маңыздылығын түсінуін қамтамасыз ету ;

10) математика оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту.

2-тарау. "Математика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Математика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

5. 5-сыныпқа арналған математика пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) "Натурал сандар және нөл". Натурал сандар және нөл саны. Координаталық сәуле . Натурал сандарды салыстыру. Қос теңсіздік. Натурал сандарды қосу. Натурал сандарды азайту. Натурал сандарды көбейту. Натурал сандарды бөлу. Арифметикалық амалдардың қасиеттері. Натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Санды

өрнектер. Әріпті өрнектер. Санды және әріпті өрнектердің мәндері. Өрнектерді ықшамдау. Теңдеу. Теңдеудің түбірі. Тендеудің көмегімен мәтінді есептерді шығару. Формула. Формула арқылы есептеу. Натурал сандардан тұратын сандар тізбектері;

2) "Натурал сандардың бөлінгіштігі". Натурал сандардың бөлгіші мен еселігі. Жай және құрама сандар. Бөлінгіштіктің негізгі қасиеттері. 2; 3; 5; 9; 10 сандарына бөлінгіштік белгілері. Жұп және тақ сандар. Дәреже. Дәреженің негізі. Дәреженің көрсеткіші. Натурал сандарды жай көбейткіштерге жіктеу. Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай саңдар. Ең кіші ортақ еселік;

3) "Жай бөлшектер және оларға амалдар қолдану". Жай бөлшектерді оқу және жазу. Жай бөлшектің негізгі қасиеті. Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер. Аралас сан. Аралас санның бүтін және бөлшек бөліктері. Бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру. Аралас санды бұрыс бөлшек түрінде жазу. Жай бөлшектер мен аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу. Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру. Жай бөлшектерді және аралас сандарды салыстыру. Жай бөлшектерді косу және азайту. Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды азайту. Жай бөлшектерді және аралас сандарды көбейту. Өзара кері сандар. Жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлу. Жай бөлшектер мен аралас сандарға арифметикалық амалдар колдану. Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табу. Бірлесіп орындалатын жұмыстарға қатысты есептер;

4) "Ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану". Ондық бөлшек. Ондық бөлшектерді оқу және жазу. Ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу. Ондық бөлшектерді салыстыру. Ондық бөлшектерді қосу және азайту. Ондық бөлшекті натурал санға көбейту. Ондық бөлшектерді көбейту. Ондық бөлшекті натурал санға бөлу. Ондық бөлшекті ондық бөлшекке бөлу. Ондық бөлшекті 10; 100; 1000; ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына көбейту және бөлу. Ондық және жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолдану. Ондық бөлшектерді дөңгелектеу. Бөлшектерден тұратын сандар тізбектері;

5) "Жиын". Жиын. Жиын элементтері. Жиындарды кескіндеу. Жиындар арасындағы қатынастар. Ішкі жиын. Жиындардың бірігуі мен қиылысуы;

6) "Пайыз". Пайыз. Санның пайызын және пайызы бойынша санды табу. Мәтінді есептерді шығару;

7) "Бұрыш. Көпбұрыш". Бұрыш. Бұрыштың шамасы. Бұрышты салу және өлшеу. Транспортир. Бұрыштарды салыстыру. Көпбұрыш. Көпбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарын өлшеу, периметрін табу;

8) "Диаграмма". Шеңбер. Дөңгелек. Дөңгелек сектор. Диаграмма. Бағанды, сызықтық және дөңгелек диаграммалар. Статистикалық деректерді көрсету тәсілдері;

9) "Кеңістік фигураларының жазбалары".Тік бұрышты параллелепипед (текше). Тік бұрышты параллелепипедтің (текшенің) жазбасы. Фигураларды қиюға берілген есептер . Фигураларды құрастыруға берілген есептер;

10) 5-сыныптағы математика курсын қайталау.

6. 6-сыныпқа арналған математика пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 5-сыныптағы математика курсын қайталау;

2) "Қатынас және пропорция". Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы. Пропорция. Пропорцияның негізгі қасиеті. Тура пропорционалдық тәуелділік. Кері пропорционалдық тәуелділік. Мәтінді есептерді пропорция көмегімен шығару. Санның пайызын және пайызы бойынша санды табуды пропорция арқылы шығару. Масштаб. Шеңбердің ұзындығы. Дөңгелектің ауданы. Шар. Сфера;

3) "Рационал сандар және оларға амалдар қолдану". Оң сандар. Теріс сандар. Координаталық түзу. Қарама-қарсы сандар. Бүтін сандар. Рационал сандар. Санның модулі. Рационал сандарды салыстыру. Рационал сандарды координаталық түзудің көмегімен қосу. Теріс рационал сандарды қосу. Таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосу. Рационал сандарды азайту. Координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығы. Рационал сандарды көбейту. Рационал сандарды қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттері. Рационал сандарды бөлу. Рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде беру. Шексіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Рационал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Мәтінді есептерді шығару;

4) "Алгебралық өрнектер". Айнымалы. Айнымалысы бар өрнек. Жақшаны ашу. Коэффициент. Ұқсас қосылғыштар. Ұқсас қосылғыштарды біріктіру. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Тепе-теңдік. Алгебралық өрнектерді түрлендіру. Мәтінді есептерді шығару;

5) "Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулер". Санды теңдіктер және олардың қасиеттері. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәндес теңдеулер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәтінді есептерді шығару;

6) "Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер және олардың жүйелері". Санды теңсіздіктер және олардың қасиеттері. Сан аралықтары. Сан аралықтарының бірігуі мен қиылысуы. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Мәндес теңсіздіктер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесі. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу;

7) "Координаталық жазықтық". Жазықтық. Перпендикуляр түзулер және кесінділер. Параллель түзулер мен кесінділер. Координаталық жазықтық. Тікбұрышты координаталар жүйесі. Центрлік симметрия. Осьтік симметрия;

8) "Кеңістіктегі фигуралар". Фигуралардың кеңістікте орналасуы. Кеңістік фигураларын кескіндеу, "көрінбейтін" сызықтар. Вектор ұғымы;

9) "Статистика. Комбинаторика". Статистикалық деректер және олардың сипаттамалары: арифметикалық орта, мода, медиана, құлаш. Қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару. Іріктеу тәсілі арқылы комбинаторикалық есептер шығару;

10) "Шамалар арасындағы тәуелділіктер". Шамалар арасындағы тәуелділіктерді беру тәсілдері: аналитикалық (формула арқылы), кестелік, графиктік тәсіл. Нақты процестердің графиктерін қолданып шамалар арасындағы тәуелділіктерді зерттеу. Тура пропорционалдық және оның графигі;

11) "Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер мен олардың жүйелері". Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу және оның графигі. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін қосу тәсілімен және алмастыру тәсілімен шешу. Мәтінді есептерді екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері арқылы шығару;

12) 5-6-сыныптардағы математика курсын қайталау.

7. Оқу пәнінің білім мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бұл бөлімдер күтілетін нәтижелер (біліктер немесе дағдылар, білім немесе түсініктер) түрінде берілген сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.Әр бөлімше ішінде тізбектеліп жазылған оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік жасайды.

8. Оқу пәнінің мазмұны бес бөлімді қамтиды: "Сандар", "Алгебра", "Геометрия", " Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ".

9. "Сандар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сандар және шамалар туралы түсініктер;

2) сандарға амалдар қолдану.

10. "Алгебра" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;

2) теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;

3) тізбектер және олардың қосындысы.

11. "Геометрия" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;

2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;

3) метрикалық қатыстар;

4) векторлар және түрлендірулер.

12. "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жиындар теориясы және логика элементтері;

2) комбинаторика негіздері;

3) статистика және деректерді талдау.

13. "Математикалық" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару;

2) математикалық тіл және математикалық модель.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

14. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" сынып, "2.1" екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" оқыту мақсатының реттік саны.

15. Білім алушыларға қойылатын мақсаттар:

1-бөлім. Сандар		
1. Сандар және шамалар туралы түсініктер	5.1.1.	6.1.1.
	5.1.1.1 натурал сандар жиыны ұғымын меңгеру; 5.1.1.2 тақ және жұп сандар ұғымдарын меңгеру; 5.1.1.3 натурал сан дәрежесінің анықтамасын білу; 5.1.1.4 натурал санды ондық жазылу түрінде көрсету; 5.1.1.5 натурал санның бөлгіші мен еселігі анықтамаларын білу; 5.1.1.6 жай және құрама сандардың анықтамаларын білу; 5.1.1.7 ортақ бөлгіш, ортақ еселік, ең үлкен ортақ бөлгіш, ең кіші ортақ еселік ұғымдарының анықтамаларын білу; 5.1.1.8 өзара жай сандардың анықтамасын білу; 5.1.1.9 жай бөлшек ұғымын меңгеру; 5.1.1.10 дұрыс және бұрыс бөлшектерді ажырату; 5.1.1.11 аралас сан анықтамасын білу; 5.1.1.12 өзара кері сандар анықтамасын білу; 5.1.1.13 ондық бөлшек ұғымын меңгеру; 5.1.1.14 ондық бөлшек түрінде жазылған сандардың теңдігін түсіну, мысалы, 1,3 және 1,30; 5.1.1.15 санның жуық мәні ұғымын меңгеру; 5.1.1.16 пайыз ұғымын меңгеру	6.1.1.1 екі санның қатынасы нені көрсететінін түсіну; 6.1.1.2 қандай шамалар тура пропорционалды болатынын түсіну және оларға мысалдар келтіру, есептер шығару; 6.1.1.3 қандай шамалар кері пропорционалды болатынын түсіну және оларға мысалдар келтіру, есептер шығару; 6.1.1.4 координаталық түзудің анықтамасын білу және координаталық түзуді салу; 6.1.1.5 масштаб ұғымын меңгеру; 6.1.1.6 бүтін сан ұғымын меңгеру; 6.1.1.7 қарама-қарсы сандар ұғымын меңгеру, оларды координаталық түзуде белгілеу; 6.1.1.8 рационал сан ұғымын меңгеру; 6.1.1.9 санның модулі анықтамасын білу және оның мәнін табу
	5.1.2.	6.1.2.
	5.1.2.1 натурал сандарды салыстыру, сонымен қатар координаталық сәуленің көмегімен салыстыру;	

2. Сандарға амалдар қолдану	5.1.2.2 амалдар саны төрттен артық болатын жақшамен және жақшасыз берілген санды өрнектердегі амалдардың орындалу ретін анықтау және мәндерін табу; 5.1.2.3 санды өрнектердің мәндерін табу үшін көбейту мен қосу амалдарының қасиеттерін қолдану; 5.1.2.4 бірдей сандардың көбейтіндісін дәреже түрінде жазу; 5.1.2.5 натурал сандардың 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану; 5.1.2.6 натурал сандардың 3-ке және 9-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану; 5.1.2.7 құрама сандарды жай көбейткіштерге жіктеу; 5.1.2.8 натурал сандардың бөлгіштерін табу; 5.1.2.9 натурал сандардың еселіктерін табу; 5.1.2.10 көбейтіндінің берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау; 5.1.2.11 қосындының және айырымның берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау; 5.1.2.12 екі және одан артық сандардың ең үлкен ортақ бөлгіші мен ең кіші ортақ еселігін табу; 5.1.2.13 бұрыс бөлшекті аралас санға және аралас санды бұрыс бөлшекке айналдыру; 5.1.2.14 жай бөлшектерді қысқартуда бөлшектің негізгі қасиетін қолдану; 5.1.2.15 жай бөлшекті жаңа бөлімге келтіру; 5.1.2.16 жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру; жай бөлшектерді, аралас сандарды салыстыру; 5.1.2.17 бөлімдері бірдей бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 5.1.2.18 бөлімдері әртүрлі бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 5.1.2.19 натурал саннан жай бөлшекті азайтуды орындау; 5.1.2.20 аралас сандарды қосу және азайтуды орындау; 5.1.2.21 жай бөлшектерді, аралас сандарды көбейтуді орындау; 5.1.2.22 берілген санға кері санды табу; 5.1.2.23 жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлуді орындау;	6.1.2.1 сандардың қатынасы ұғымын меңгеру; 6.1.2.2 берілген қатынасқа кері қатынасты табу; 6.1.2.3 пропорция анықтамасын білу; 6.1.2.4 пропорцияларды ажырату және құрастыру; 6.1.2.5 пропорцияның негізгі қасиетін білу және қолдану; 6.1.2.6 шамаларды берілген қатынаста бөлу; 6.1.2.7 шамаларды берілген сандарға кері болатын пропорционал бөліктерге бөлу; 6.1.2.8 бүтін сандарды салыстыру; 6.1.2.9 координаталық түзуде рационал сандарды кескіндеу; 6.1.2.10 бүтін сандарды координаталық түзу көмегімен қосу және азайтуды орындау; 6.1.2.11 рационал сандардың ішкі жиындарын Эйлер-Венн дөңгелектері арқылы кескіндеу; 6.1.2.12 рационал сандарды салыстыру; 6.1.2.13 таңбалары бірдей, таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосуды орындау; 6.1.2.14 рационал сандарды азайтуды орындау; 6.1.2.15 рационал сандарды көбейтуді орындау; 6.1.2.16 рационал сандарды бөлуді орындау; 6.1.2.17 рационал сандарды қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолдану; 6.1.2.18 шектеулі ондық бөлшектер түрінде жазуға болатын жай бөлшектерді танып білу; 6.1.2.19 рационал санды шектеусіз периодты ондық бөлшек түрінде көрсету; 6.1.2.20 шектеусіз периодты ондық бөлшектің периодын табу; 6.1.2.21 шектеусіз периодты ондық бөлшекті жай

	5.1.2.24 санның бөлігін табу және бөлігі бойынша санды табу; 5.1.2.25 бөлшектерді бір жазылу түрінен басқа жазылу түріне ауыстыру; 5.1.2.26 ондық бөлшектерді салыстыру; 5.1.2.27 ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 5.1.2.28 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейтуді орындау; 5.1.2.29 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000, ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына көбейту ережелерін қолдану; 5.1.2.30 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке бөлуді орындау; 5.1.2.31 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000, ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына бөлу ережелерін қолдану; 5.1.2.32 ондық бөлшектерді берілген разрядқа дейін дөңгелектеу; 5.1.2.33 бөлшекті пайызға және пайызды бөлшекке айналдыру ; 5.1.2.34 берілген санның пайызын табу ; 5.1.2.35 бір санның екінші санға пайыздық қатынасын және екінші санның бірінші санға пайыздық қатынасын табу; 5.1.2.36 берілген пайызы бойынша санды табу	бөлшекке айналдыру; 6.1.2.22 рационал сандармен арифметикалық амалдарды орындау; 6.1.2.23 тура пропорционал тәуелділіктерді танып білу және мысалдар келтіру; 6.1.2.24 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу
2-бөлім. Алгебра		
1. Алгебралық өрнектер және түрлендірулер	5.2.1.	6.2.1.
	5.2.1.1 қосу және көбейту амалдарының қасиеттерін қолданып, әріпті өрнектерді түрлендіру; 5.2.1.2 әріптердің берілген мәндері бойынша әріпті өрнектердің мәндерін	6.2.1.1 алгебралық өрнек ұғымын меңгеру; 6.2.1.2 айнымалылардың берілген рационал мәндері үшін алгебралық өрнектердің мәндерін есептеу ; 6.2.1.3 алгебралық өрнектегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 6.2.1.4 айнымалылардың қандай мәндерінде алгебралық өрнектің практикалық есептер мәнмәтіндіде мағынасы бар болатынын түсіну; 6.2.1.5 жақшаны ашу ережелерін білу; 6.2.1.6 коэффициент, ұқсас мүшелер ұғымдарының анықтамаларын білу; 6.2.1.7 алгебралық өрнектерде ұқсас мүшелерді біріктіруді орындау; 6.2.1.8 тепе-теңдік және тепе-тең түрлендіру анықтамаларын білу; 6.2.1.9 алгебралық өрнектерді тепе-тең

	т а б у	түрлендіруді орындау; 6.2.1.10 теңдіктерден бір айнымалыны екінші айнымалы арқылы өрнектеу; 6.2.1.11 $\|a-b\|$ өрнегінің геометриялық мағынасын түсіну; 6.2.1.12 тура пропорционалдықтың формуласын білу және графигін салу; 6.2.1.13 сандармен байланысты есептер шығаруда $\overline{ab} = 10a + b,$ жазуларын қолдану $\overline{abc} = 100a + 10b + c$
2. Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары	5.2.2.	6.2.2.
	5.2.2.1 арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережесі негізінде теңдеулерді шешу; 5.2.2.2 теңдеудің шығарылуының дұрыстығын тексеру тәсілдерін қолдану	6.2.2.1 тура санды теңдіктердің қасиеттерін білу және қолдану; 6.2.2.2 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеудің, мәндес теңдеулердің анықтамаларын білу; 6.2.2.3 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу; 6.2.2.4 $\|x \pm a\| = b$ түріндегі теңдеулерді шешу, мұндағы a және b – рационал сандар; 6.2.2.5 тура санды теңсіздіктердің қасиеттерін білу және қолдану; 6.2.2.6 теңсіздіктерді қосу, азайту, көбейту және бөлуді түсіну және қолдану; 6.2.2.7 сан аралықтарын жазу үшін белгілеулерді пайдалану; 6.2.2.8 сан аралықтарды кескіндеу; 6.2.2.9 сан аралықтардың бірігуін және қиылысуын табу; 6.2.2. 10 $kx > b,\ kx \geq b, kx < b,\ kx \leq b$ түріндегі сызықтық теңсіздіктерді шешу; 6.2.2.11 алгебралық түрлендірулердің көмегімен $kx > b,\ kx \geq b, kx < b,\ kx \leq b$ түріндегі теңсіздіктерге келтіру; 6.2.2.12 теңсіздіктердің шешімдерін координаталық түзуде кескіндеу; 6.2.2.13 теңсіздіктердің шешімдерін сан аралығы арқылы және берілген сан аралығын теңсіздік түрінде жазу; 6.2.2.14 бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу; 6.2.2.15 $\|x\| > a, \|x\| \geq a, \|x\| < a, \|x\| \leq a$ теңсіздіктер түрінде берілген нүктелер жиынын координаталық түзуде кескіндеу; 6.2.2.16 екі айнымалысы бар теңдеудің анықтамасын және қасиеттерін білу;

		6.2.2.17 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесі туралы түсінігінің болуы; 6.2.2.18 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесінің шешімі реттелген сандар жұбы болатынын түсіну; 6.2.2.19 теңдеулер жүйелесін алмастыру тәсілі және қосу тәсілі арқылы шешу
3. Тізбектер және қосындылау	5.2.3.	6.2.3.
	5.2.3.1 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын анықтау; 5.2.3.2 натурал сандар тізбегінің жеткіліксіз элементтерін табу; 5.2.3.3 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу; 5.2.3.4 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау; 5.2.3.5 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу	
3-бөлім. Геометрия		
1. Геометриялық фигуралар туралы түсінік	5.3.1.	6.3.1.
	5.3.1.1 өлшеудің түрлі ұзындық бірліктерін білу және координаталық сәуледегі бірлік кесінді дегенді түсіну; 5.3.1.2 шеңбер, дөңгелек және олардың элементтері (центр, радиус, диаметр) ұғымдарын меңгеру; 5.3.1.3 циркульдің көмегімен шеңберді салу; 5.3.1.4 бұрыш және оның градустық өлшемі ұғымдарын меңгеру, бұрыштарды белгілеу және салыстыру, 5.3.1.5 бұрыштардың түрлерін ажырату (сүйір, тік, доғал, жазыңқы, толық); 5.3.1.6 дөңгелек сектор ұғымын меңгеру; 5.3.1.7 көпбұрыш ұғымын меңгеру; 5.3.1.8 тік бұрышты параллелепипед (текше) және оның жазбасы туралы түсінігі болу	6.3.1.1 координаталық жазықтық ұғымын меңгеру; 6.3.1.2 тік бұрышты координаталар жүйесін салу; 6.3.1.3 реттелген сандар жұбы тікбұрышты координаталар жүйесінде нүктені беретінін және әрбір нүктеге нүктенің координаталары деп аталатын бір ғана реттелген сандар жұбының сәйкес болатынын түсіну; 6.3.1.4 координаталар жүйесінде нүктені оның координаталары бойынша салу және координаталық жазықтықта берілген нүктенің координаталарын табу; 6.3.1.5 осьтік және центрлік симметрия ұғымдарын меңгеру; 6.3.1.6 осьтік немесе центрлік симметриясы болатын фигуралар туралы түсінігі болуы; симметриялық және центрлік-симметриялы фигураларды ажырату; 6.3.1.7 шар мен сфера туралы түсінігінің болуы
	5.3.2.	6.3.2.
		6.3.2.1 параллель, қиылысатын, перпендикуляр түзулердің анықтамаларын білу; 6.3.2.2 параллель, перпендикуляр түзулер мен кесінділерді ажырату; 6.3.2.3 кесінділердің, сәулелер немесе түзулердің

2. Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы	5.3.2.1 фигураларды қию және құрастыру арқылы есептер шығару	бір-бірімен, координаталық осьтермен қиылысу нүктелерінің координаталарын графиктік тәсілмен табу; 6.3.2.4 кескіні бойынша фигураны ажырату, жазық және кеңістік фигураларын кескіндеу; 6.3.2.5 тік бұрышты координаталар жүйесінде координаталар басы және координаталық осьтерге қатысты симметриялы нүктелер мен фигураларды салу
3. Метрикалық қатыстар	5.3.3.	6.3.3.
	5.3.3.1 бұрышты транспортир көмегімен өлшеу; 5.3.3.2 градустық өлшемі берілген бұрышты транспортир көмегімен салу; 5.3.3.3 бұрыштың градустық өлшемін табуға, бұрыштарды салыстыруға берілген есептерді шығару	6.3.3.1 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу; 6.3.3.2 шеңбер ұзындығының оның диаметріне қатынасы тұрақты сан екенін білу; 6.3.3.3 шеңбер ұзындығының формуласын білу және қолдану; 6.3.3.4 дөңгелек ауданының формуласын білу және қолдану
4. Векторлар және түрлендірулер	5.3.4.	6.3.4.
		6.3.4.1 вектор анықтамасын білу және оны кескіндеу
4-бөлім. Статистика және ықтималдықтар теориясы		
1. Жиындар теориясы және логика элементтері	5.4.1.	6.4.1.
	5.4.1.1 жиын, оның элементтері, бос жиын ұғымдарын меңгеру; 5.4.1.2 жиындардың қиылысуы және бірігуі анықтамаларын білу; 5.4.1.3 берілген жиындардың қиылысуы мен бірігуін табу, нәтижесін $\cup, \cap$ символдарын қолданып жазу; 5.4.1.4 ішкі жиын ұғымын меңгеру; 5.4.1.5 жиындар арасындағы қатынастардың сипаттамасын анықтау (қиылысатын және қиылыспайтын жиындар)	
2. Комбинаторика негіздері	5.4.2.	6.4.2.
		6.4.2.1 іріктеу тәсілмен комбинаторикалық есептерді шығару
3. Статистика және деректерді талдау	5.4.3	6.4.3.
	5.4.3.1 дөңгелек, сызықтық және бағанды диаграммалар туралы түсініктері болу; 5.4.3.2 дөңгелек, сызықтық және бағанды диаграммалар салу; 5.4.3.3 кесте немесе диаграмма түрінде берілген статистикалық ақпаратты алу	6.4.3.1 бірнеше сандардың арифметикалық ортасы, санды деректердің құлашы, медианасы, модасының анықтамаларын білу; 6.4.3.2 статистикалық санды сипаттамаларды есептеу

5-бөлім. Математикалық модельдеу мен талдау		
1. Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару	5.5.1.	6.5.1.
	5.5.1.1 натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдана отырып, мәтінді есептерді шығару; 5.5.1.2 мәтінді есептерді шығаруда, ең үлкен ортақ бөлгіш пен ең кіші ортақ еселікті қолдану; 5.5.1.3 жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару (мысалы, бірлесіп жұмыс жасауға қатысты есептер және тағы басқа); 5.5.1.4 санның немесе шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды немесе шаманы табуға арналған есептерді құрастыру және шығару; 5.5.1.5 бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару; 5.5.1.6 пайызға байланысты мәтінді есептерді шығару; 5.5.1.7 Эйлер-Венн диаграммасын қолданып, есептер шығару; 5.5.1.8 әріпті өрнектерді құру және оларды есептер шығаруда қолдану; 5.5.1.9 мәтінді есептерді шығару үшін формулаларды қолдану	6.5.1.1 шамалары тура және кері пропорционалдықпен байланысты есептерді ажырату және шығару; 6.5.1.2 пайызға берілген есептерді пропорция арқылы шешу; 6.5.1.3 картамен, сызбамен, жоспармен жұмыс барысында масштабты қолдану; 6.5.1.4 рационал сандарды қолданып мәтінді есептерді шығару; 6.5.1.5 қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару; 6.5.1.6 мәтінді есептерді сызықтық теңдеулерді құру арқылы шығару; 6.5.1.7 мәтінді есептерді сызықтық теңдеулер жүйелерін құру арқылы шешу
2. Математикалық тіл және Математикалық модель	5.5.2.	6.5.2.
	5.5.2.1 жай бөлшектерді оқу және жазу; 5.5.2.2 натурал сандарды координаталық сәуледе кескіндеу; 5.5.2.3 жай бөлшектерді, аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу; 5.5.2.4 ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу; 5.5.2.5 ондық бөлшектерді оқу және жазу; 5.5.2.6 натурал сандарды салыстырудың нәтижесін >,<,= белгілері арқылы жазу; 5.5.2.7 натурал сандарды салыстыру мен реттеуді талап ететін жағдайды зерттеу; 5.5.2.8 жиындармен жұмыс істеуде $\subset, \cup, \cap, \emptyset, \in, \notin$ символдарын қолдану; 5.5.2.9 жазық фигуралардың және кеңістіктегі геометриялық фигуралардың жазбаларын салу (	6.5.2.1 екі санның қатынасын оқу және жазу; 6.5.2.2 пропорцияны оқу және жазу; 6.5.2.3 шамаларды сипаттау үшін бүтін сандарды қолдану; 6.5.2.4 мәтінді есептер шығаруда айнымалысы бар өрнектер мен формулалар құрастыру; 6.5.2.5 шамалар арасындағы тәуелділікке есептер шығару; 6.5.2.6 шамалар арасындағы тәуелділіктердің берілу тәсілдерін білу; 6.5.2.7 сипаттамасы бойынша тәуелділіктің формуласын жазу; 6.5.2.8 формуламен немесе графикпен берілген тәуелділіктердің кестесін құру; 6.5.2.9 формуламен және кестемен берілген тәуелділіктердің графиктерін салу; 6.5.2.10 шынайы процестердің графиктерін қолданып, шамалар арасындағы тәуелділіктерді табу және зерттеу; 6.5.2.11 тура пропорционал шамалардың арасындағы шынайы тәуелділіктердің графиктеріне талдау беру;

	текше және тік бұрышты параллелепипед)	6.5.2.12 сипаттамасы бойынша тура пропорционалдықтың формуласын жазу; 6.5.2.13 тура пропорционалдықтың графигін салу

16. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Математика" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

17. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Математика" оқу пәнінен Жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	Натурал сандар және нөл	5.1.1.1 натурал сандар жиыны ұғымын меңгеру; 5.1.1.2 тақ және жұп сандар ұғымдарын меңгеру
	Координаталық сәуле. Натурал сандарды салыстыру. Қос теңсіздік	5.3.1.1 өлшеудің түрлі ұзындық бірліктерін білу және координаталық сәуледегі бірлік кесінді дегенді түсіну; 5.5.2.2 натурал сандарды координаталық сәуледе кескіндеу; 5.1.2.1 натурал сандарды салыстыру, сонымен қатар координаталық сәуленің көмегімен салыстыру; 5.5.2.6 натурал сандарды салыстырудың нәтижесін<, >, = белгілері арқылы жазу; 5.5.2.7 натурал сандарды салыстыру мен реттеуді талап ететін жағдайды зерттеу
	Арифметикалық амалдардың қасиеттері. Натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдану	5.1.2.2 амалдар саны төрттен артық болатын жақшамен және жақшасыз берілген санды өрнектердегі амалдардың орындалу ретін анықтау және мәндерін табу; 5.1.2.3 санды өрнектердің мәндерін табу үшін көбейту мен қосу амалдарының қасиеттерін қолдану
		5.2.1.1 қосу және көбейту амалдарының қасиеттерін қолданып, әріпті өрнектерді түрлендіру;

Натурал сандар және нөл саны	Санды және әріпті өрнектер, олардың мәндері. Өрнектерді ықшамдау	5.2.1.2 әріптердің берілген мәндері бойынша әріпті өрнектердің мәндерін табу
	Теңдеу. Теңдеудің түбірі. Теңдеуді шешу.	5.2.2.1 арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережесі негізінде теңдеулерді шешу; 5.2.2.2 теңдеудің шығарылуының дұрыстығын тексеру тәсілдерін қолдану
	Формула. Формула арқылы есептеу. Мәтінді есептерді шығару. Натурал сандардан тұратын сандар тізбегі	5.5.1.1 натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдана отырып, мәтінді есептерді шығару; 5.5.1.8 әріпті өрнектерді құру және оларды есептер шығаруда қолдану; 5.5.1.9 мәтінді есептерді шығару үшін формулаларды қолдану; 5.2.3.1 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын анықтау; 5.2.3.2 натурал сандар тізбегінің жеткіліксіз элементтерін табу; 5.2.3.3 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу
Натурал сандардың бөлінгіштігі	Натурал сандардың бөлгіштері мен еселіктері	5.1.1.5 натурал санның бөлгіші мен еселігі анықтамаларын білу; 5.1.2.8 натурал сандардың бөлгіштерін табу; 5.1.2.9 натурал сандардың еселіктерін табу
	Жай және құрама сандар	5.1.1.6 жай және құрама сандардың анықтамаларын білу
	Бөлінгіштіктің негізгі қасиеттері	5.1.2.10 көбейтіндінің берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау; 5.1.2.11 қосындының және айырымның берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау
	2, 3, 5, 9, 10 сандарына бөлінгіштік белгілері	5.1.2.5 натурал сандардың 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану; 5.1.2.6 натурал сандардың 3-ке және 9-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану
	Дәреже	5.1.1.3 натурал сан дәрежесінің анықтамасын білу; 5.1.1.4 натурал санды ондық жазылу түрінде көрсету; 5.1.2.4 бірдей сандардың көбейтіндісін дәреже түрінде жазу
	Натурал сандарды жай көбейткіштерге жіктеу	5.1.2.7 құрама сандарды жай көбейткіштерге жіктеу
	Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай сандар. Ең кіші ортақ еселік	5.1.1.7 ортақ бөлгіш, ортақ еселік, ең үлкен ортақ бөлгіш, ең кіші ортақ еселік ұғымдарының анықтамаларын білу; 5.1.2.12 екі және одан артық сандардың ең үлкен ортақ бөлгіші мен ең кіші ортақ еселігін табу; 5.1.1.8 өзара жай сандардың анықтамасын білу; 5.5.1.2 мәтінді есептерді шығаруда ең үлкен ортақ бөлгіш пен ең кіші ортақ еселік қолдану
	Жай бөлшек. Жай бөлшектерді оқу және жазу	5.1.1.9 жай бөлшек ұғымын меңгеру; 5.5.2.1 жай бөлшектерді оқу және жазу

Жай бөлшектер	Жай бөлшектің негізгі қасиеті	5.1.2.14 жай бөлшектерді қысқартуда бөлшектің негізгі қасиетін қолдану; 5.1.2.15 жай бөлшекті жаңа бөлімге келтіру
	Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер	5.1.1.10 дұрыс және бұрыс бөлшектерді ажырату
	Аралас сандар	5.1.1.11 аралас сан анықтамасын білу; 5.1.2.13 бұрыс бөлшекті аралас санға және аралас санды бұрыс бөлшекке айналдыру
	Жай бөлшектер мен аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу	5.5.2.3 жай бөлшектерді, аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу
2-тоқсан		
Жай бөлшектерге амалдар қолдану	Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру. Жай бөлшектерді және аралас сандарды салыстыру	5.1.2.16 жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру; жай бөлшектерді, аралас сандарды салыстыру
	Жай бөлшектерді косу және азайту	5.1.2.17 бөлімдері бірдей бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 5.1.2.18 бөлімдері әртүрлі бөлшектерді қосу және азайтуды орындау
	Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды азайту	5.1.2.19 натурал саннан жай бөлшекті азайтуды орындау; 5.1.2.20 аралас сандарды қосу және азайтуды орындау
	Жай бөлшектерді және аралас сандарды көбейту. Өзара кері сандар	5.1.2.21 жай бөлшектерді, аралас сандарды көбейтуді орындау; 5.1.1.12 өзара кері сандар анықтамасын білу; 5.1.2.22 берілген санға кері санды табу
	Жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлу	5.1.2.23 жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлуді орындау
3-тоқсан		
Мәтінді есептер	Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табуға берілген есептер	5.1.2.24 санның бөлігін табу және бөлігі бойынша санды табу; 5.5.1.4 санның немесе шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды немесе шаманы табуға арналған есептерді құрастыру және шығару
	Бірлесіп орындалатын жұмыстарға қатысты есептер	5.5.1.3 жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару (мысалы, бірлесіп жұмыс жасауға қатысты есептер және тағы басқа)
	Ондық бөлшек. Ондық бөлшектерді оқу және жазу. Ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру	5.1.1.13 ондық бөлшек ұғымын меңгеру; 5.5.2.5 ондық бөлшектерді оқу және жазу; 5.1.1.14 ондық бөлшек түрінде жазылған сандардың теңдігін түсіну, мысалы, 1,3 және 1,30; 5.1.2.25 бөлшектерді бір жазылу түрінен басқа жазылу түріне ауыстыру
	Ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу. Ондық бөлшектерді салыстыру	5.5.2.4 ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу; 5.1.2.26 ондық бөлшектерді салыстыру
	Ондық бөлшектерді қосу және азайту	5.1.2.27 ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау

Ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану	Ондық бөлшекті натурал санға көбейту. Ондық бөлшектерді көбейту	5.1.2.28 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейтуді орындау
	Ондық бөлшекті натурал санға бөлу. Ондық бөлшекті ондық бөлшекке бөлу	5.1.2.30 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке бөлуді орындау
	Ондық бөлшектерді 10; 100; 1000;... және 0,1; 0,01; 0,001;... сандарына көбейту және бөлу	5.1.2.29 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000, ... және 0,1 ; 0,01; 0,001; ... сандарына көбейту ережелерін қолдану; 5.1.2.31 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000, ... және 0,1 ; 0,01; 0,001; ... сандарына бөлу ережелерін қолдану
	Ондық бөлшектерді дөңгелектеу	5.1.1.15 санның жуық мәні ұғымын меңгеру; 5.1.2.32 ондық бөлшектерді берілген разрядқа дейін дөңгелектеу
	Мәтінді есептерді шығару. Бөлшектерден тұратын сандар тізбектері	5.5.1.5 бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару; 5.2.3.4 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау; 5.2.3.5 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу
Жиын	Жиын. Жиынның элементтері. Жиындарды кескіндеу	5.4.1.1 жиын, оның элементтері, бос жиын ұғымдарын меңгеру; 5.5.2.8 жиындармен жұмыс істеуде имволдарын қолдану
	Жиындар арасындағы қатынастар. Ішкі жиын	5.4.1.4 ішкі жиын ұғымын меңгеру; 5.4.1.5 жиындар арасындағы қатынастардың сипаттамасын анықтау (қиылысатын және қиылыспайтын жиындар)
	Жиындардың бірігуі мен қиылысуы	5.4.1.2 жиындардың қиылысуы және бірігуі анықтамаларын білу; 5.4.1.3 берілген жиындардың қиылысуы мен бірігуін табу, нәтижесін символдарын қолданып жазу
	Мәтінді есептерді шығару	5.5.1.7 Эйлер-Венн диаграммасын қолданып, есептер шығару
4-тоқсан		
Пайыз	Пайыз	5.1.1.16 пайыз ұғымын меңгеру; 5.1.2.33 бөлшекті пайызға және пайызды бөлшекке айналдыру
	Санның пайызын және пайызы бойынша санды табу	5.1.2.34 берілген санның пайызын табу; 5.1.2.35 бір санның екінші санға пайыздық қатынасын және керісінше табу; 5.1.2.36 берілген пайызы бойынша санды табу
	Мәтінді есептерді шығару	5.5.1.6 пайызға байланысты мәтінді есептерді шығару
	Бұрыш	5.3.1.4 бұрыш және оның градустық өлшемі ұғымдарын меңгеру, бұрыштарды белгілеу және салыстыру, 5.3.1.5 бұрыштардың түрлерін ажырату (сүйір, тік, доғал, жазыңқы, толық); 5.3.3.1 бұрышты транспортир көмегімен өлшеу;

Бұрыш. Көпбұрыш		5.3.3.2 градустық өлшемі берілген бұрышты транспортир көмегімен салу; 5.3.3.3 бұрыштың градустық өлшемін табуға, бұрыштарды салыстыруға берілген есептерді шығару
	Көпбұрыш	5.3.1.7 көпбұрыш ұғымын меңгеру
Диаграмма	Шеңбер. Дөңгелек. Дөңгелек сектор	5.3.1.2 шеңбер, дөңгелек және олардың элементтері (центр, радиус, диаметр) ұғымдарын меңгеру; 5.3.1.3 циркульдің көмегімен шеңберді салу; 5.3.1.6 дөңгелек сектор ұғымын меңгеру
	Диаграмма	5.4.3.1 дөңгелек, сызықтық және бағанды диаграммалар туралы түсініктері болу; 5.4.3.2 дөңгелек, сызықтық және бағанды диаграммалар салу
	Статистикалық деректерді көрсету тәсілдері	5.4.3.3 кесте немесе диаграмма түрінде берілген статистикалық ақпаратты алу
Кеңістік фигураларының жазбалары	Тік бұрышты параллелепипед (текше) және оның жазбасы	5.3.1.8 тік бұрышты параллелепипед (текше) және оның жазбасы туралы түсінігі болу; 5.5.2.9 жазық фигуралардың және кеңістіктегі геометриялық фигуралардың жазбаларын салу (текше және тік бұрышты параллелепипед)
	Фигураларды қиюға берілген есептер. Фигураларды құрастыруға берілген есептер	5.3.2.1 фигураларды қию және құрастыру арқылы есептер шығару
5-сыныптағы математика курсын қайталау		

3) 6-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5-сыныптағы математика курсын қайталау		
	Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы	6.1.1.1 екі санның қатынасы нені көрсететінін түсіну; 6.1.2.1 сандардың қатынасы ұғымын меңгеру; 6.1.2.2 берілген қатынасқа кері қатынасты табу; 6.5.2.1 екі санның қатынасын оқу және жазу
	Пропорция. Пропорцияның негізгі қасиеті	6.1.2.3 пропорция анықтамасын білу; 6.1.2.4 пропорцияларды ажырату және құрастыру; 6.1.2.5 пропорцияның негізгі қасиетін білу және қолдану; 6.5.2.2 пропорцияны оқу және жазу
	Тура пропорционалдық тәуелділік. Кері пропорционалдық тәуелділік	6.1.1.2 қандай шамалар тура пропорционалды болатынын түсіну және оларға мысалдар келтіру, есептер шығару; 6.1.1.3 қандай шамалар кері пропорционалды болатынын түсіну және оларға мысалдар келтіру,есептер шығару;

Қатынастар және пропорциялар		6.5.1.1 шамалары тура және кері пропорционалдықпен байланысты есептерді ажырату және шығару
	Мәтінді есептерді пропорцияның көмегімен шығару	6.5.1.2 пайызға берілген есептерді пропорция арқылы шешу; 6.1.2.6 шамаларды берілген қатынаста бөлу; 6.1.2.7 шамаларды берілген сандарға кері болатын пропорционал бөліктерге бөлу
	Масштаб	6.1.1.5 масштаб ұғымын меңгеру; 6.5.1.3 картамен, сызбамен, жоспармен жұмыс барысында масштабты қолдану
	Шеңбердің ұзындығы. Дөңгелектің ауданы. Шар. Сфера	6.3.3.2 шеңбер ұзындығының оның диаметріне қатынасы тұрақты сан екенін білу ; 6.3.3.3 шеңбер ұзындығының формуласын білу және қолдану; 6.3.3.4 дөңгелек ауданының формуласын білу және қолдану; 6.3.1.7 шар мен сфера туралы түсінігінің болуы
Рационал сандар және оларға амалдар қолдану	Оң сандар. Теріс сандар. Координаталық түзу. Қарама-қарсы сандар	6.1.1.4 координаталық түзудің анықтамасын білу және координаталық түзуді салу; 6.1.1.7 қарама-қарсы сандар ұғымын меңгеру, оларды координаталық түзуде белгілеу
	Бүтін сандар. Рационал сандар	6.1.1.6 бүтін сан ұғымын меңгеру; 6.5.2.3 шамаларды сипаттау үшін бүтін сандарды қолдану; 6.1.1.8 рационал сан ұғымын меңгеру; 6.1.2.9 координаталық түзуде рационал сандарды кескіндеу; 6.1.2.11 рационал сандардың ішкі жиындарын Эйлер-Венн дөңгелектері арқылы кескіндеу
	Санның модулі	6.1.1.9 санның модулі анықтамасын білу және оның мәнін табу; 6.2.1.11 өрнегінің геометриялық мағынасын түсіну ; 6.3.3.1 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу
	Рационал сандарды салыстыру	6.1.2.8 бүтін сандарды салыстыру; 6.1.2.12 рационал сандарды салыстыру
	Рационал сандарды координаталық түзудің көмегімен қосу	6.1.2.10 бүтін сандарды координаталық түзу көмегімен қосу және азайтуды орындау
	Теріс рационал сандарды қосу. Таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосу	6.1.2.13 таңбалары бірдей, таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосуды орындау
	Рационал сандарды азайту. Координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығы	6.1.2.14 рационал сандарды азайтуды орындау ; 6.1.2.24 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу
2-тоқсан		

Рационал сандарға амалдар қолдану	Рационал сандарды көбейту	6.1.2.15 рационал сандарды көбейтуді орындау
	Рационал сандарды қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттері	6.1.2.17 рационал сандарды қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолдану
	Рационал сандарды бөлу	6.1.2.16 рационал сандарды бөлуді орындау
	Рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде беру. Шексіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру	6.1.2.18 шектеулі ондық бөлшектер түрінде жазуға болатын жай бөлшектерді танып білу; 6.1.2.19 рационал санды шектеусіз периодты ондық бөлшек түрінде көрсету; 6.1.2.20 шектеусіз периодты ондық бөлшектің периодын табу; 6.1.2.21 шектеусіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру
	Рационал сандарға арифметикалық амалдар қолдану	6.1.2.22 рационал сандармен арифметикалық амалдарды орындау
	Мәтінді есептерді шығару	6.5.1.4 рационал сандарды қолданып мәтінді есептерді шығару
Алгебралық өрнектер	Айнымалы. Айнымалысы бар өрнек	6.2.1.1 алгебралық өрнек ұғымын меңгеру; 6.2.1.2 айнымалылардың берілген рационал мәндері үшін алгебралық өрнектердің мәндерін есептеу; 6.2.1.3 алгебралық өрнектегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 6.2.1.4 айнымалылардың қандай мәндерінде алгебралық өрнектің практикалық есептер мәнмәтіндіде мағынасы бар болатынын түсіну
	Жақшаларды ашу. Коэффициент. Ұқсас қосылғыштар. Ұқсас қосылғыштарды біріктіру	6.2.1.5 жақшаны ашу ережелерін білу; 6.2.1.6 коэффициент, ұқсас мүшелер ұғымдарының анықтамаларын білу; 6.2.1.7 алгебралық өрнектерде ұқсас мүшелерді біріктіруді орындау
	Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Тепе-теңдік	6.2.1.8 тепе-теңдік және тепе-тең түрлендіру анықтамаларын білу
	Алгебралық өрнектерді түрлендіру	6.2.1.9 алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау
	Мәтінді есептерді шығару	6.5.2.4 мәтінді есептер шығаруда айнымалысы бар өрнектер мен формулалар құрастыру; 6.2.1.10 теңдіктерден бір айнымалыны екінші айнымалы арқылы өрнектеу
3-тоқсан		
Бір айнымалысы	Санды теңдіктер және олардың қасиеттері	6.2.2.1 тура санды теңдіктердің қасиеттерін білу және қолдану
	Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәндес теңдеулер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу	6.2.2.2 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеудің, мәндес теңдеулердің анықтамаларын білу; 6.2.2.3 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу

бар сызықтық теңдеу	Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу	6.2.2.4 $\|x \pm a\| = b$ түріндегі теңдеулерді шешу, мұндағы a және b – рационал сандар
	Теңдеулер көмегімен мәтінді есептерді шығару	6.5.1.6 мәтінді есептерді сызықтық теңдеулерді құру арқылы шығару
Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер	Санды теңсіздіктер және олардың қасиеттері	6.2.2.5 тура санды теңсіздіктердің қасиеттерін білу және қолдану; 6.2.2.6 теңсіздіктерді қосу, азайту, көбейту және бөлуді түсіну және қолдану
	Сан аралықтар. Сан аралықтардың бірігуі мен қиылысуы	6.2.2.7 сан аралықтарын жазу үшін белгілеулерді пайдалану; 6.2.2.8 сан аралықтарды кескіндеу; 6.2.2.9 сан аралықтардың бірігуін және қиылысуын табу
	Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу	6.2.2.10 $kx > b,\ kx \geq b, kx < b,\ kx \leq b$ түріндегі сызықтық теңсіздіктерді шешу 6.2.2.11 алгебралық түрлендірулердің көмегімен теңсіздіктерді $kx > b,\ kx \geq b, kx < b,\ kx \leq b$ түріндегі теңсіздіктерге келтіру; 6.2.2.12 теңсіздіктердің шешімдерін координаталық түзуде кескіндеу; 6.2.2.13 теңсіздіктердің шешімдерін сан аралығы арқылы және берілген сан аралығын теңсіздік түрінде жазу
	Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесі. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу	6.2.2.14 бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу
	Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу	6.2.2.15 $\|x\| > a, \|x\| \geq a, \|x\| < a, \|x\| \leq a$ теңсіздіктер түрінде берілген нүктелер жиынын координаталық түзуде кескіндеу
	Перпендикуляр түзулер және кесінділер. Параллель түзулер және кесінділер	6.3.2.1 параллель, қиылысатын, перпендикуляр түзулердің анықтамаларын білу; 6.3.2.2 параллель, перпендикуляр түзулер мен кесінділерді ажырату
	Координаталық жазықтық. Тікбұрышты координаталар жүйесі	6.3.1.1 координаталық жазықтық ұғымын меңгеру; 6.3.1.2 тік бұрышты координаталар жүйесін салу; 6.3.1.3 реттелген сандар жұбы тікбұрышты координаталар жүйесінде нүктені беретінін және әрбір нүктеге нүктенің координаталары деп аталатын бір ғана реттелген сандар жұбының сәйкес болатынын түсіну; 6.3.1.4 координаталар жүйесінде нүктені

Координаталық жазықтық		оның координаталары бойынша салу және координаталық жазықтықта берілген нүктенің координаталарын табу; 6.3.2.3 кесінділердің, сәулелер немесе түзулердің бір-бірімен, координаталық осьтермен қиылысу нүктелерінің координаталарын графиктік тәсілмен табу
	Центрлік симметрия. Осьтік симметрия	6.3.1.5 осьтік және центрлік симметрия ұғымдарын меңгеру; 6.3.1.6 осьтік немесе центрлік симметриясы болатын фигуралар туралы түсінігі болуы; симметриялық және центрлік-симметриялы фигураларды ажырату; 6.3.2.5 тік бұрышты координаталар жүйесінде координаталар басы және координаталық осьтерге қатысты симметриялы нүктелер мен фигураларды салу
Кеңістіктегі фигуралар	Фигуралардың кеңістікте орналасуы. Кеңістік фигураларын кескіндеу, " көрінбейтін" сызықтар. Вектор ұғымы	6.3.2.4 кескіні бойынша фигураны ажырату, жазық және кеңістік фигураларын кескіндеу; 6.3.4.1 вектор анықтамасын білу және оны кескіндеу
4-тоқсан		
Статистика. Комбинаторика	Статистикалық деректер және олардың сипаттамалары: арифметикалық орта, мода, медиана, құлаш	6.4.3.1 бірнеше сандардың арифметикалық ортасы, санды деректердің құлашы, медианасы, модасының анықтамаларын білу; 6.4.3.2 статистикалық санды сипаттамаларды есептеу
	Қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару. Іріктеу тәсілі арқылы комбинаторикалық есептер шығару	6.5.1.5 қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару; 6.4.2.1 іріктеу тәсілмен комбинаторикалық есептерді шығару
Шамалар арасындағы тәуелділіктер	Шамалар арасындағы тәуелділіктердің берілу тәсілдері: аналитикалық (формула арқылы), кестелік, графиктік тәсіл	6.5.2.5 шамалар арасындағы тәуелділікке есептер шығару; 6.5.2.6 шамалар арасындағы тәуелділіктердің берілу тәсілдерін білу; 6.5.2.7 сипаттамасы бойынша тәуелділіктің формуласын жазу; 6.5.2.8 формуламен немесе графикпен берілген тәуелділіктердің кестесін құру; 6.5.2.9 формуламен және кестемен берілген тәуелділіктердің графиктерін салу
	Нақты процестердің графиктерін қолданып шамалар арасындағы тәуелділіктерді зерттеу	6.5.2.10 шынайы процестердің графиктерін қолданып, шамалар арасындағы тәуелділіктерді табу және зерттеу
	Тура пропорционалдық және оның графигі	6.1.2.23 тура пропорционал тәуелділіктерді танып білу және мысалдар келтіру; 6.2.1.12 тура пропорционалдықтың формуласын білу және графигін салу; 6.5.2.11 тура пропорционал шамалардың арасындағы шынайы тәуелділіктердің графиктеріне талдау беру;

		6.5.2.12 сипаттамасы бойынша тура пропорционалдықтың формуласын жазу; 6.5.2.13 тура пропорционалдықтың графигін салу
Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер және олардың жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу	6.2.2.16 екі айнымалысы бар теңдеудің анықтамасын және қасиеттерін білу
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері	6.2.2.17 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесі туралы түсінігінің болуы; 6.2.2.18 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесінің шешімі реттелген сандар жұбы болатынын түсіну
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін қосу тәсілімен және алмастыру тәсілімен шешу	6.2.2.19 теңдеулер жүйелерін алмастыру тәсілі және қосу тәсілі арқылы шешу
	Мәтінді есептерді екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері арқылы шығару	6.2.1.13 сандармен байланысты есептер шығаруда $\overline{ab} = 10a + b$, $\overline{abc} = 100a + 10b + c$ жазуларын қолдану; 6.5.1.7 мәтінді есептерді сызықтық теңдеулер жүйелерін құру арқылы шешу
5-6-сыныптардағы математика курсын қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
10-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
199-1-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Алгебра" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасының мақсаты – "Алгебра" пәнінің мазмұнын сапалы игеруді қамтамасыз ету, оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, сонымен қатар басқа пәндермен кіріктіре отырып, жалпы адами құндылықтар негізінде және ұлттық мәдениеттің озық салт-дәстүрлері арқылы оқушылардың зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Міндеттері:

1) "Сандар", "Алгебра", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", " Математикалық модельдеу және анализ" бөлімдері бойынша математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

2) әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешуде математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қолдануға, санды қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге мүмкіндік беру;

3) есептерді шешу мақсатында оқушылардың білімдерін математикалық модельдерді құруға, шынайы процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді түсіндіруге бағыттау;

4) өздігінен оқуға және болашақ таңдаған мамандығы бойынша білімін жалғастыруға қажетті физика, химия, биология және басқа да теориялық облыстарда зерттеулер мен есептерді шешу үшін және практикалық іс-әрекеттерінде математикалық әдістерді қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру;

5) практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен анықтылығын орнатуда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

6) коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

7) өздігінен және топта жұмыс істеуде қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық, шыдамдылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

8) математиканың даму тарихымен, математикалық ұғымдардың пайда болу тарихымен таныстыру;

9) қоғамдық ілгерілеу үшін математиканың маңыздылығын түсінуін қамтамасыз ету ;

10) математика оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту.

2-тарау. "Алгебра" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Алгебра" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

3) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

5. 7-сыныпқа арналған алгебра пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 5-6 сыныптардағы математика курсын қайталау;

2) "Бүтін көрсеткішті дәреже". Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру. Санның стандарт түрі. Өте кіші және өте үлкен сандармен байланысты практикалық есептер шығару. Абсолюттік және салыстырмалы қателік. Құрамында дәрежесі бар сандар тізбектері;

3) "Көпмүшелер". Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Көпмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүше мен көпмүшенің стандарт түрі. Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

4) "Функция. Функцияның графигі". Функция ұғымы. Функцияның графигі. Сызықтық функция және оның графигі. Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу. y=ax2, y=a және

$y=\frac{k}{x}$

(k

$\neq$

0) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері;

5) "Статистика элементтері". Бас жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдары. Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі. Жиілік алқабы;

6) "Қысқаша көбейту формулалары". Екі өрнектің квадраттарының айырымының формуласы. Екі өрнектің қосындысының квадраты және айырымының квадратының формулалары. Екі өрнектің қосындысының кубы және айырымының кубының формулалары. Екі өрнектің кубтарының қосындысы және кубтарының айырымының формулалары. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Теңдеу және теңсіздік құру арқылы берілген мәтінді есептерді шығару;

7) "Алгебралық бөлшектер". Алгебралық бөлшектер және оның негізгі қасиеті. Алгебралық бөлшектерді қосу, азайту, көбейту, бөлу және дәрежеге шығару. Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

8) 7-сыныптағы алгебра курсын қайталау.

6. 8-сыныпқа арналған алгебра пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 7-сыныптағы алгебра курсын қайталау;

2) "Квадрат түбір және иррационал өрнектер". Иррационал сандар. Нақты сандар. Квадрат түбір. Квадрат түбірдің жуық мәні. Арифметикалық квадрат түбір. Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттері. Көбейткішті түбір таңбасының алдына шығару. Көбейткішті түбір таңбасының ішіне енгізу. Бөлшектің бөлімін иррационалдықтан босату. Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру. Нақты сандарды салыстыру.

$y = \sqrt{x}$
функциясы, оның қасиеттері және графигі;

3) "Квадрат теңдеулер". Квадрат теңдеу. Толымсыз квадрат теңдеулер. Келтірілген квадрат теңдеу. Екімүшенің толық квадратын айыру. Квадрат теңдеу түбірлерінің формулалары. Дискриминант. Виет теоремасы. Виет теоремасына кері теорема. Квадрат үшмүше. Квадрат үшмүшенің түбірі. Квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу. Квадрат теңдеуге келтірілетін теңдеулер. Биквадрат теңдеу. Жаңа айнымалы енгізу әдісі. Бүтін рационал теңдеу. Бөлшек-рационал теңдеу. Рационал теңдеу.
$|ax^2 + bx| + c = 0;$
$ax^2 + b|x| + c = 0$
түріндегі теңдеулер. Квадрат теңдеулердің көмегімен мәтінді есептерді шығару. Бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен мәтінді есептерді шығару;

4) "Квадраттық функция". Квадраттық функция. y=a(x-m)2, y=ax2+n және y=a(x-m)2 +n (a
$\neq$
0) түріндегі функциялар, олардың қасиеттері және графиктері. y=ax2+bx+c (a
$\neq$
0) түріндегі квадраттық функция, оның қасиеттері және графигі;

5) "Статистика элементтері". Жиілік. Жиіліктер кестесі. Интервалдық кесте. Гистограмма. Жинақталған жиілік. Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу;

6) "Теңсіздіктер". Квадрат теңсіздік. Квадрат теңсіздіктерді квадраттық функцияның графигі арқылы шығару. Рационал теңсіздік. Интервалдар әдісі. Бір айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесі. Квадрат теңсіздіктер жүйесі;

7) 8-сыныптағы алгебра курсын қайталау.

7. 9-сыныпқа арналған алгебра пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 8-сыныптағы алгебра курсын қайталау;

2) "Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер және олардың жүйелері". Екі айнымалысы бар сызықты емес теңдеулер. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі көмегімен мәтінді есептер шығару. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер жүйесі;

3) "Комбинаторика элементтері". Комбинаториканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері). Санның факториалы. Қайталанбайтын " орналастыру", "алмастыру" және "теру" ұғымдары. Комбинаториканың негізгі формулалары. Комбинаторика формулаларын қолдану арқылы есептер шығару. Ньютон биномы және қасиеттері;

4) "Тізбектер". Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері. Арифметикалық прогрессия. Арифметикалық прогрессияның п-ші мүшесінің

формуласы. Арифметикалық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Геометриялық прогрессия. Геометриялық прогрессияның n-ші мүшесінің формуласы. Геометриялық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия мүшелерінің қосындысы. Математикалық индукция әдісі;

5) "Тригонометрия". Бұрыш пен доғаның градустық және радиандық өлшемдері. Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің мәндері. Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер. Келтіру формулалары. Екі бұрыштың қосындысы мен айырымының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосбұрышы және жартыбұрышының формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге түрлендіру формулалары. Тригонометриялық функциялардың көбейтіндісін қосынды немесе айырымға түрлендіру формулалары. Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

6) "Ықтималдықтар теориясының элементтері". Оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға. Элементар оқиға. Қолайлы нәтижелер. Тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар. Ықтималдықтың классикалық анықтамасы. Статистикалық ықтималдық. Геометриялық ықтималдық;

7) 7-9 сыныптардағы алгебра курсын қайталау.

8. Оқу пәнінің білім мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бұл бөлімдер күтілетін нәтижелер (біліктер немесе дағдылар, білім немесе түсініктер) түрінде берілген сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады. Әр бөлімше ішінде тізбектеліп жазылған оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік жасайды.

9. Оқу пәнінің мазмұны төрт бөлімді қамтиды: "Сандар", "Алгебра", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ".

10. "Сандар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сандар және шамалар туралы түсініктер;

2) сандарға амалдар қолдану.

11. "Алгебра" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;

2) теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;

3) тізбектер және олардың қосындысы;

4) тригонометрия.

12. "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жиындар теориясы және логика элементтері;
2) комбинаторика негіздері;
3) ықтималдықтар теориясының негіздері;
4) статистика және деректерді талдау.
13. "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) математикалық анализ бастамалары;
2) математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару;
3) математикалық тіл және математикалық модель.

3 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

14. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" сынып, "2.1" екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" оқыту мақсатының реттік саны.

15. Білім алушыларға қойылатын мақсаттар:

1-бөлім. Сандар			
1. Сандар және шамалар туралы түсініктер	7.1.1.	8.1.1.	9.1.1.
	7.1.1.1 сандарды стандарт түрде жазу	8.1.1.1 иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру; 8.1.1.2 санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату	9.1.1.1 бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру; 9.1.1.2 бірлік шеңбердің бойында $0; \frac{\pi}{2}; \pi; \frac{3\pi}{2}; 2\pi$ сандарын белгілеу
	7.1.2.	8.1.2.	9.1.2.
	7.1.2.1 натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.2 санның дәрежесі қандай цифрға аяқталатынын анықтау; 7.1.2.3 нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.4 бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.1.2.5 алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану; 7.1.2.6 көрсеткіші нөлге тең		

2. Сандарға амалдар қолдану	дәреженің негізіндегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 7.1.2.7 стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.8 стандарт түрде жазылған санның мәнді бөлігін және ретін табу; 7.1.2.9 стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.10 шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу; 7.1.2.11 шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.12 жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу; 7.1.2.13 калькулятордың көмегімен жуықтап есептеулерді орындау; 7.1.2.14 тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту формулаларын қолдану; 7.1.2.15 натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану	8.1.2.1 арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану; 8.1.2.2 квадрат түбірдің мәнін бағалау; 8.1.2.3 көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу; 8.1.2.4 бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту; 8.1.2.5 құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау; 8.1.2.6 нақты сандарды салыстыру	9.1.2.1 градусты радианға және радианды градусқа айналдыру
2-бөлім. Алгебра			
	7.2.1.	8.2.1.	9.2.1.
	7.2.1.1 санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану; 7.2.1.2 бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.3 бірмүшені стандарт түрде жазу; 7.2.1.4 бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету; 7.2.1.5 көпмүше анықтамасын білу және		

1 . Алгебралық өрнектер және түрлендірулер	оның дәрежесін табу; 7.2.1.6 көпмүшені стандарт түрге келтіру; 7.2.1.7 көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.8 көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.9 көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.10 $a^2 - b^2 = (a – b)(a + b)$, $= a^2 (a \pm b)^2$, $= a^2 \pm 2ab + b^2$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 7.2.1.11 $a^3 – b^3 = (a – b)(a^2 \pm ab + b^2)$, $= (a \pm b)^3$, $= a^3 + 3a^2 b + 3a^2 \pm b^3$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 7.2.1.12 алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу; 7.2.1.13 көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау; 7.2.1.14 алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу; 7.2.1.15 қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау; 7.2.1.16 алгебралық бөлшектерді танып білу; 7.2.1.17 алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу;	8.2.1.1 квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 8.2.1.2 үшмүшеден екімүшенің толық квадратын		

	7.2.1.18 алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану: $\frac{ac}{bc}=\frac{a}{b}, b\neq 0, c\neq 0$; 7.2.1.19 алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.20 алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау; 7.2.1.21 құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау	б ө л у ; 8.2.1.3 квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу	
2. Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары	7.2.2.	8.2.2.	9.2.2.
		8.2.2.1 квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату; 8.2.2.3 квадрат теңдеулерді ш е ш у ; 8.2.2.4 Виет теоремасын қ о л д а н у ; 8.2.2.5 $\lvert ax^2+bx\rvert+c=0$; $ax^2+b\lvert x\rvert+c=0$ түріндегі теңдеулерді шешу; 8.2.2.6 бөлшек-рационал теңдеулерді шешу; 8.2.2.7 квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді ш е ш у ; 8.2.2.8 квадрат теңсіздіктерді ш е ш у ; 8.2.2.9 рационал теңсіздіктерді шешу; 8.2.2.10 біреуі сызықтық, екіншісі квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздіктен құралған жүйелерді шешу; 8.2.2.11 құрамында екі квадрат теңсіздігі бар жүйелер мен жиынтықтарды шешу	9.2.2.1 екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату; 9.2.2.2 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер ж ү й е с і н ш е ш у ; 9.2.2.3 екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу; 9.2.2.4 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу
	7.2.3.	8.2.3.	9.2.3.
			9.2.3.1 сандар тізбегі туралы т ү с і н і к б о л у ; 9.2.3.2 тізбектің n-ші мүшесін табу, мысалы:

3. Тізбектер және қосындылау	7.2.3.1 құрамында дәрежесі бар сандар тізбегінің заңдылығын және жетіспейтін мүшелерін анықтау		$\frac{1}{2\cdot3}; \frac{1}{3\cdot4}; \frac{1}{4\cdot5}; \frac{1}{5\cdot6}; \ldots$; 9.2.3.3 математикалық индукция әдісін білу және қолдану; 9.2.3.4 сандар тізбектерінің арасынан арифметикалық және геометриялық прогрессияны ажырату; 9.2.3.5 арифметикалық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.6 геометриялық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.7 арифметикалық немесе/және геометриялық прогрессияларға байланысты есептер шығару; 9.2.3.8 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру үшін қолдану; 9.2.3.9 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын есептер шығаруда қолдану
	7.2.4.	8.2.4.	9.2.4.
			9.2.4.1 тригонометриялық функциялардың анықтамаларын білу; 9.2.4.2 бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталары $(\cos\alpha, \sin\alpha)$ мен тригонометриялық функциялардың өзара байланысын білу; 9.2.4.3 бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын қорытып

4 . Тригонометрия			шығару және қолдану; 9.2.4.4 келтіру формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.2.4.5 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 9.2.4.6 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын), периодтылығын , бірсарындылығын және таңбатұрақтылық аралықтарын түсіндіру; 9.2.4.7 тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтіндісін қосындыға немесе айырымға түрлендіру формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.2.4.8 тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау
3-бөлім. Статистика және ықтималдықтар теориясы			
1 . Комбинаторика негіздері	7.3.1.	8.3.1.	9.3.1.
			9.3.1.1 комбинатористаның ережелерін білу (қосу және көбейту ережелері); 9.3.1.2 санның факториалы анықтамасын білу; 9.3.1.3 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру анықтамаларын білу; 9.3.1.4 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын білу; 9.3.1.5 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын қолдана отырып есептер шығару; 9.3.1.6 Ньютон биномы формуласын және оның қасиеттерін білу және қолдану

	7.3.2.	8.3.2.	9.3.2.
2 . Ықтималдықтар теориясының негіздері			9.3.2.1 оқиға, кездейсоқ оқиға , ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға, қолайлы нәтижелер, тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар ұғымдарын меңгеру; 9.3.2.2 элементар және элементар емес оқиғаларды ажырату; 9.3.2.3 ықтималдықтың классикалық анықтамасын білу және есептер шығару үшін оны қолдану; 9.3.2.4 ықтималдықтың статистикалық анықтамасын білу; 9.3.2.5 геометриялық ықтималдықты есептер шығаруда қолдану
	7.3.3.	8.3.3.	9.3.3.
3. Статистика және деректерді талдау	7.3.3.1 басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру; 7.3.3.2 нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу; 7.3.3.3 статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету; 7.3.3.5 кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру; 7.3.3.6 таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау	8.3.3.1 таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру; 8.3.3.3 жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау; 8.3.3.5 дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу	
4-бөлім. Математикалық модельдеу мен талдау			
	7.4.1.	8.4.1.	9.4.1.
	7.4.1.1 функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 функцияның берілу	8.4.1.1 $y = \sqrt{x}$ функциясының қасиеттерін білу және оның графигін салу;	

1. Математикалық анализ бастамалары	тәсілдерін білу; 7.4.1.3 функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 7.4.1.4 $y = kx$ функциясының анықтамасын білу, графигін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 $y = kx + b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.7 y = kx + b сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау; 7.4.1.8 сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу; 7.4.1.9 графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу; 7.4.1.10 $y= ax^2\ (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.11 $y = ax^3\ (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.12 $y = \frac{k}{x}\ (k \neq 0)$	8.4.1.2 – $y = a(x-m)^2,$ $y = ax^2 + n$ және $y = a(x-m)^2 + n, a \neq 0,$ түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу; 8.4.1.3 - $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0,$ түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу; 8.4.1.4 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні		

	функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу	бойынша аргументтің мәнін табу	
2. Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару	7.4.2.	8.4.2.	9.4.2.
	7.4.2.1 өте кіші немесе өте үлкен сандармен берілген шамаларға байланысты есептер шығару; 7.4.2.2 мәтінді есептерді теңдеулер және теңсіздіктер құру арқылы шығару; 7.4.2.3 шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай өзгеретінін бағалау; 7.4.2.4 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу	8.4.2.1 мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.2 мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.3 қолданбалы есептерді шығару үшін квадраттық функцияны қолдану	9.4.2.1 мәтінді есептерді теңдеулер жүйелері арқылы шығару; 9.4.2.2 геометриялық және арифметикалық прогрессияларға байланысты мәтінді есептерді шығару
3. Математикалық тіл және математикалық модель	7.4.3.	8.4.3.	9.4.3.
	7.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру	8.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру	9.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру

16. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9 сыныптарына арналған "Алгебра" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

17. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9 сыныптарына арналған "Алгебра" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9 сыныптарына арналған "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді		

жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5-6-сыныптардағы математика курсын қайталау		
Бүтін көрсеткішті дәреже	Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.1 натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.2 санның дәрежесі қандай цифрға аяқталатынын анықтау; 7.1.2.15 натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану; 7.4.2.3 шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай өзгеретінін бағалау
	Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.3 нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.4 бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.1.2.6 көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 7.2.1.1 санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану
	Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру	7.1.2.5 алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану; 7.2.3.1 құрамында дәрежесі бар сандар тізбегінің заңдылығын және жетіспейтін мүшелерін анықтау
	Санның стандарт түрі	7.1.1.1 сандарды стандарт түрде жазу; 7.1.2.7 стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.8 стандарт түрде жазылған санның мәнді бөлігін және ретін табу; 7.1.2.9 стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.10 шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу; 7.1.2.11 шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.12 жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу; 7.1.2.13 калькулятордың көмегімен жуықтап есептеулерді орындау
	Мәтінді есептерді шығару	7.4.2.1 өте кіші немесе өте үлкен сандармен берілген шамаларға байланысты есептер шығару
Көпмүшелер	Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.2 бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.3 бірмүшені стандарт түрде жазу; 7.2.1.4 бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету
	Көпмүшелер. Көпмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.5 көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу; 7.2.1.6 көпмүшені стандарт түрге келтіру

	Көпмүшелерге амалдар қолдану	7.2.1.7 көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.8 көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.9 көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау
	Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу	7.2.1.12 алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу
	Өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.13 көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау
2-тоқсан		
Функция. Функцияның графигі	Функция және функцияның графигі	7.4.1.1 функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 функцияның берілу тәсілдерін білу; 7.4.1.3 функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу
	Сызықтық функция және оның графигі	7.4.1.4 $y = kx$ функциясының анықтамасын білу, графигін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 $y = kx + b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.7 y = kx + b сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау
	Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы	7.4.1.8 сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу; 7.4.1.9 графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу	7.4.2.4 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу
	y=ax2, y=ax3 және (k $\neq$ 0) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері	7.4.1.10 $y = ax^2\ (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу ; 7.4.1.11 $y = ax^3\ (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу ; 7.4.1.12 $y = \frac{k}{x}\ (k \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу
	Вариациялық қатар	7.3.3.1 басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру

Статистика элементтері	Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі	7.3.3.2 нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу; 7.3.3.3 статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету; 7.3.3.5 кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру
	Жиілік алқабы	7.3.3.6 таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау
3-тоқсан		
Қысқаша көбейту формулалары	Қысқаша көбейту формулалары	7.2.1.10 $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$, $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 7.2.1.11 $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 \mp ab + b^2)$, $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану
	Қысқаша көбейту формулаларының көмегімен өрнектерді түрлендіру	7.1.2.14 тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту формулаларын қолдану; 7.2.1.14 алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу; 7.2.1.15 қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау
	Мәтінді есептерді шығару	7.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 7.4.2.2 мәтінді есептерді теңдеулер және теңсіздіктер құру арқылы шығару
4-тоқсан		
Алгебралық бөлшектер	Алгебралық бөлшек және оның негізгі қасиеті	7.2.1.16 алгебралық бөлшектерді танып білу; 7.2.1.17 алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу; 7.2.1.18 алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану: $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0$
	Алгебралық бөлшектерге амалдар қолдану	7.2.1.19 алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.20 алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау
	Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.21 құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау
7-сыныптағы алгебра курсын қайталау		

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы алгебра курсын қайталау		
	Нақты сандар	8.1.1.1 иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру

Квадрат түбір және иррационал өрнек	Квадрат түбір	8.1.1.2 санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату; 8.1.2.1 арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану ; 8.1.2.2 квадрат түбірдің мәнін бағалау
	Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру	8.1.2.3 көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу ; 8.1.2.4 бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту; 8.1.2.5 құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау ; 8.1.2.6 нақты сандарды салыстыру
	$y = \sqrt{x}$ функциясы, оның графигі және қасиеттері	8.4.1.1 $y = \sqrt{x}$ функциясының қасиеттерін білу және оның графигін салу; 8.4.1.4 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу
2-тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Квадрат теңдеу	8.2.2.1 квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату
	Квадрат теңдеулерді шешу	8.2.2.3 квадрат теңдеулерді шешу; 8.2.2.4 Виет теоремасын қолдану
	Квадрат үшмүше	8.2.1.1 квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 8.2.1.2 үшмүшеден екімүшенің толық квадратын бөлу; 8.2.1.3 квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу
	Теңдеулерді шешу	8.2.2.5 $\lvert ax^2 + bx\rvert + c = 0;\ ax^2 + b\lvert x\rvert + c = 0$ түріндегі теңдеулерді шешу; 8.2.2.6 бөлшек-рационал теңдеулерді шешу; 8.2.2.7 квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді шешу
3-тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.1 мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу ; 8.4.2.2 мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу
Квадраттық функция	Квадраттық функция және оның графигі	8.4.1.2 $y = a(x-m)^2,\ y = ax^2 + n$ және $y = a(x-m)^2 + n, a \neq 0,$ түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу; 8.4.1.3 $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0,$ түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу;

		8.4.1.4 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу
	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.3 қолданбалы есептерді шығару үшін квадраттық функцияны қолдану; 8.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру
Статистика элементтері	Жиілік алқабы, жиілік гистограммасы	8.3.3.1 таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру
	Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу	8.3.3.3 жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау; 8.3.3.5 дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу
4-тоқсан		
Теңсіздіктер	Квадрат теңсіздік	8.2.2.8 квадрат теңсіздіктерді шешу
	Рационал теңсіздік	8.2.2.9 рационал теңсіздіктерді шешу
	Теңсіздіктер жүйелерін шешу	8.2.2.10 біреуі сызықтық, екіншісі квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздіктен құралған жүйелерді шешу; 8.2.2.11 құрамында екі квадрат теңсіздігі бар жүйелер мен жиынтықтарды шешу
8-сыныптағы алгебра курсын қайталау		

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
8-сыныптағы алгебра курсын қайталау		
Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер, және олардың жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер және олардың жүйелері	9.2.2.1 екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату; 9.2.2.2 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу; 9.4.2.1 мәтінді есептерді теңдеулер жүйелері арқылы шығару; 9.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру
	Екі айнымалысы бар теңсіздіктер	9.2.2.3 екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу
	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйелері	9.2.2.4 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу
Комбинаторика элементтері	Комбинатористиканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері)	9.3.1.1 комбинатористиканың ережелерін білу (қосу және көбейту ережелері); 9.3.1.2 санның факториалы анықтамасын білу; 9.3.1.3 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру анықтамаларын білу; 9.3.1.4 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын білу
		9.3.1.5 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін

	Комбинаторика формулаларын қолданып есептер шешу	комбинаторика формулаларын қолдана отырып есептер шығару
	Ньютон биномы және оның қасиеттері	9.3.1.6 Ньютон биномы формуласын және оның қасиеттерін білу және қолдану
2-тоқсан		
Тізбектер	Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері	9.2.3.1 сандар тізбегі туралы түсінік болу; 9.2.3.2 тізбектің n-ші мүшесін табу, мысалы: $\frac{1}{2\cdot 3};\frac{1}{3\cdot 4};\frac{1}{4\cdot 5};\frac{1}{5\cdot 6};\ldots$; 9.2.3.3 математикалық индукция әдісін білу және қолдану
	Арифметикалық және геометриялық прогрессиялар	9.2.3.4 сандар тізбектерінің арасынан арифметикалық және геометриялық прогрессияны ажырату; 9.2.3.5 арифметикалық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.6 геометриялық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.7 арифметикалық немесе/және геометриялық прогрессияларға байланысты есептер шығару
	Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия	9.2.3.8 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру үшін қолдану
	Мәтінді есептерді шығару	9.2.3.9 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын есептер шығаруда қолдану; 9.4.2.2 геометриялық және арифметикалық прогрессияларға байланысты мәтінді есептерді шығару
3-тоқсан		
	Бұрыш пен доғаның градустық және радиандық өлшемдері	9.1.1.1 бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру; 9.1.2.1 градусты радианға және радианды градусқа айналдыру; 9.1.1.2 бірлік шеңбердің бойында $0;\frac{\pi}{2};\pi;\frac{3\pi}{2};2\pi$ сандарын белгілеу
	Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыш синусының, косинусының, тангенсінің және котангенсінің мәндері	9.2.4.1 тригонометриялық функциялардың анықтамаларын білу; 9.2.4.2 бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталары мен тригонометриялық функциялардың өзара байланысын білу

Тригонометрия	Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері	9.2.4.5 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 9.2.4.6 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын), периодтылығын , бірсарындылығын және таңбатұрақтылық аралықтарын түсіндіру
	Тригонометрия формулалары	9.2.4.4 келтіру формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.2.4.3 бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын қорытып шығару және қолдану
4-тоқсан		
Тригонометрия	Тригонометрия формулалары	9.2.4.7 тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтіндісін қосындыға немесе айырымға түрлендіру формулаларын қорытып шығару және қолдану
	Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	9.2.4.8 тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау
Ықтималдықтар теориясының элементтері	Ықтималдықтар теориясының негіздері	9.3.2.1 оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға, қолайлы нәтижелер, тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар ұғымдарын меңгеру; 9.3.2.2 элементар және элементар емес оқиғаларды ажырату; 9.3.2.3 ықтималдықтың классикалық анықтамасын білу және есептер шығару үшін оны қолдану; 9.3.2.4 ықтималдықтың статистикалық анықтамасын білу
	Мәтінді есептерді шығару	9.3.2.5 геометриялық ықтималдықты есептер шығаруда қолдану
7-9-сыныптардағы алгебра курсын қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
11-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
199-2-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Геометрия" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасының мақсаты – "Геометрия" пәнінің мазмұнын сапалы игеруді қамтамасыз ету, оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, сонымен қатар басқа пәндермен кіріктіре отырып, жалпы адами құндылықтар негізінде және ұлттық мәдениеттің озық салт-дәстүрлері арқылы оқушылардың зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Міндеттері:

1) "Геометриялық фигуралар туралы түсінік", "Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы", "Метрикалық қатыстар", "Векторлар және түрлендірулер" бөлімшелері бойынша математикалық білім және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

2) әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешуде математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қолдануға, санды қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге мүмкіндік беру;

3) есептерді шешу мақсатында оқушылардың білімдерін математикалық модельдерді құруға және керісінше, шынайы процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді түсіндіруге бағыттау;

4) өздігінен оқуға және болашақ таңдаған мамандығы бойынша білімін жалғастыруға қажетті физика, химия, биология және басқа да теориялық облыстарда зерттеулер мен есептерді шешу үшін және практикалық іс-әрекеттерінде математикалық әдістерді қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру;

5) практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен анықтылығын орнатуда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

6) коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

7) өздігінен және топта жұмыс істеуде қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық, шыдамдылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

8) математиканың даму тарихымен, математикалық ұғымдардың пайда болу тарихымен таныстыру;

9) қоғамдық ілгерілеу үшін математиканың маңыздылығын түсінуін қамтамасыз ету ;

10) математика оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі - АКТ) қолдану дағдыларын дамыту.

2-тарау. "Геометрия" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Геометрия" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

3) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

5. 7-сыныпқа арналған геометрия пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) "Геометрияның алғашқы мәліметтері". Геометрияның негізгі ұғымдары. Геометрияның қарапайым фигуралары. Аксиома және теорема. Фигуралардың теңдігі. Теореманы дәлелдеу. Дәлелдеудің кері жору әдісі. Сыбайлас және вертикаль бұрыштар және олардың қасиеттері. Бұрыштың биссектрисасы. Перпендикуляр;

2) "Үшбұрыштар". Үшбұрыш және оның түрлері. Үшбұрыштардың теңдігі. Үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Теңбүйірлі үшбұрыш. Үшбұрыштың биссектрисасы, медианасы және биіктігі, орта сызығы;

3) "Түзулердің өзара орналасуы". Екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштар. Түзулердің параллельдік белгілері. Параллель түзулердің қасиеттері. Үшбұрыштардың бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы. Үшбұрыштардың теңсіздігі. Тікбұрышты үшбұрыштың теңдік белгілері. Тік бұрышты үшбұрыштың қасиеттері. Перпендикуляр түзулер. Көлбеу және оның проекциясы. Түзуге жүргізілген перпендикулярдың біреу ғана болуы;

4) "Шеңбер. Геометриялық салулар". Шеңбер, дөңгелек және оның элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш. Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы. Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері. Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер. Салу есептері;

5) 7-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

6. 8-сыныпқа арналған геометрия пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 7-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) "Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу". Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш. Көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы. Көпбұрыштың сыртқы бұрышы. Көпбұрыштың сыртқы бұрыштарының қосындысы. Параллелограмм және оның қасиеттері. Параллелограмның белгілері. Тіктөртбұрыш, ромб және шаршы, олардың қасиеттері және белгілері. Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер. Трапеция.

Тікбұрышты және теңбүйірлі трапециялар, олардың қасиеттері. Үшбұрыштың орта сызығы. Трапецияның орта сызығы. Үшбұрыштың тамаша нүктелері. Үшбұрыштың медианаларының қасиеті;

3) "Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар". Тікбұрышты үшбұрыштағы сүйір бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Пифагор теоремасы. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер және оның салдары. Синус, косинус, тангенс және котангенстің 30^0 40^0 60^0бұрыштарындағы мәндері. Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу.

α

және (90^0 -

α

)бұрыштарының тригонометриялық функциялары;

4) "Аудан". Аудан ұғымы. Тең шамалас және тең құрамдас фигуралар. Шаршының, тіктөртбұрыштың, параллелограммның, ромбтың, үшбұрыштың және трапецияның аудандары;

5) "Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі. Жазықтықтағы нүктенің координаталары. Кесінді ортасының координаталары. Екі нүктенің арақашықтығы. Шеңбердің теңдеуі. Түзудің теңдеуі. Теңдеулерімен берілген түзулер мен шеңберлердің өзара орналасуы. Координаталарды есептер шығаруда қолдану;

6) 8-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

7. 9-сыныпқа арналған геометрия пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 8-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) "Жазықтықтағы векторлар". Вектор ұғымы. Нөлдік вектор. Бірлік вектор. Коллинеар векторлар. Вектордың ұзындығы (модулі). Векторлардың теңдігі. Векторларды қосу және оның қасиеттері, векторларды азайту, векторды санға көбейту. Жазықтықтағы векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу. Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану. Векторлардың коллинеарлық белгісі. Нүктенің радиус-векторы. Жазықтықтағы нүктелердің координаталары мен векторлардың координаталары арасындағы байланыс. Векторлардың арасындағы бұрыш. Векторлардың скалярлық көбейтіндісі. Векторларды есептерді шығаруда қолдану;

3) "Жазықтықта түрлендіру". Жазықтықты түрлендіру, қозғалыс және оның қасиеттері. Түрлендірулердің композициясы (көбейтіндісі). Фигуралардың теңдігі және оның қасиеттері. Жазықтықтағы қозғалыстар – осьтік және центрлік симметриялар, параллель көшіру, бұру. Гомотетия, ұқсастық түрлендіру және оның қасиеттері. Ұқсас фигуралар. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығы;

4) "Үшбұрыштарды шешу". Синустар және косинустар теоремалары. Үшбұрыштарды шешу. Практикалық мазмұнды есептерді шешу. Шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштың ауданын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулалары;

5) "Шеңбер. Дұрыс көпбұрыштар". Іштей сызылған бұрыш және оның қасиеттері. Шеңбердің хордалары мен қиюшы кесінділерінің пропорционалдығы туралы теорема. Шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштар. Дұрыс көпбұрыштар және олардың қасиеттері. Шеңбер доғасының ұзындығы. Сектор мен сегмент ауданы. Іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын көпбұрыштың қабырғаларымен, периметрімен және ауданымен байланыстыратын формулалар. Дұрыс көпбұрыштарды салу;

6) 7-9 сыныптардағы геометрия курсын қайталау.

8. "Геометрия" оқу пәнінің білім мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бұл бөлімдер күтілетін нәтижелер (біліктер немесе дағдылар, білім немесе түсініктер) түрінде берілген сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады. Әр бөлімше ішінде тізбектеліп жазылған оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік жасайды.

9. Оқу пәнінің мазмұны бір бөлімді қамтиды: "Геометрия".

10. "Геометрия" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;

2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;

3) метрикалық қатыстар;

4) векторлар және түрлендірулер.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

12. Білім алушыларға қойылатын мақсаттар:

1-бөлім. Геометрия			
	7.1.1.	8.1.1.	9.1.1.
	7.1.1.1 планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7.1.1.2 нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану;		

1. Геометриялық фигуралар туралы түсінік	7.1.1.3 аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7.1.1.4 теоремаларды дәлелдеу әдістерін білу: тура дәлелдеу және "кері жору" әдістері; 7.1.1.5 кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу; 7.1.1.6 кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.7 тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.1.8 кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.9 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; 7.1.1.10 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін дәлелдеу және қолдану; 7.1.1.11 берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу; 7.1.1.12 үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикуляры, орта сызығы анықтамаларын білу және оларды салу; 7.1.1.13 үшбұрыштардың түрлерін ажырату; 7.1.1.14 теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың элементтерін білу; 7.1.1.15 сүйір бұрышты, доғал бұрышты және тікбұрышты үшбұрыштардың биіктіктерінің	8.1.1.1 көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8.1.1.2 көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын қорытып шығару; 8.1.1.3 параллелограмм анықтамасын білу; 8.1.1.4 параллелограмм қасиеттерін қорытып шығару және қолдану; 8.1.1.5 параллелограмм	9.1.1.1 доға ұзындығының формуласын қорытып шығару және қолдану; 9.1.1.2 сектор мен сегмент ауданының формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.1.1.3 іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 9.1.1.4 дөңгелектегі кесінділердің

	орналасуын салыстыру; 7.1.1.16 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын дәлелдеу; 7.1.1.17 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.18 үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу және үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы дәлелдеу; 7.1.1.19 үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану; 7.1.1.20 үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.21 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және дәлелдеу; 7.1.1.22 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығару мен дәлелдеулерде қолдану; 7.1.1.23 теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін қолдану; 7.1.1.24 теңқабырғалы үшбұрыштың қасиеттерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.25 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін дәлелдеу; 7.1.1.26 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.27 тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін қолдану; 7.1.1.28 шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (	белгілерін қорытып шығару және қолдану; 8.1.1.6 тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын білу және олардың қасиеттері мен белгілерін қорытып шығару; 8.1.1.7 Фалес теоремасын білу және қолдану; 8.1.1.8 пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану; 8.1.1.9 циркуль мен сызғыштың көмегімен кесіндіні бірдей n бөлікке бөлу; 8.1.1.10 пропорционал кесінділерді салу; 8.1.1.11 трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8.1.1.12 үшбұрыштың орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану; 8.1.1.13 трапецияның орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану	пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану

	центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 7.1.1.29 центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.1.30 шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды дәлелдеу және қолдану; 7.1.1.31 нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу; 7.1.1.32 перпендикуляр ұғымын біледі		
2. Геометриялық	7.1.2.	8.1.2.	9.1.2.
	7.1.2.1 нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы); 7.1.2.2 түзулердің параллельдік аксиомасын білу; 7.1.2.3 екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7.1.2.4 түзулердің параллельдік белгілерін дәлелдеу; 7.1.2.5 түзулердің параллельдік белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.2.6 параллель түзулердің қасиеттерін дәлелдеу; 7.1.2.7 параллель түзулердің қасиеттерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.2.8 перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 7.1.2.9 нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы дәлелдеу және қолдану;		9.1.2.1 шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану; 9.1.2.2 дұрыс көпбұрыштардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9.1.2.3 дұрыс көпбұрыштарды салу; 9.1.2.4 дұрыс көпбұрышқа іштей

фигуралардың өзара орналасуы	7.1.2.10 перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.2.11 шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу; 7.1.2.12 түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау; 7.1.2.13 есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.2.14 үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 7.1.2.15 үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру; 7.1.2.16 берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қақ бөлу; 7.1.2.17 кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 7.1.2.18 берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу		және сырттай сызылған шеңберлердің радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 9.1.2.5 дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 9.1.2.6 үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу және қолдану
	7.1.3.	8.1.3	9.1.3.
		8.1.3.1 үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.3.2 бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8.1.3.3 Пифагор теоремасын дәлелдеу және қолдану;	

3. Метрикалық қатыстар	7.1.3.1 үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану	8.1.3.4 тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін дәлелдеу және қолдану; 8.1.3.5 бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу; 8.1.3.6 тікбұрышты үшбұрышты 300, 45^0, 60^0 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 8.1.3.7 тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 30^0, 45^0, 60^0 - қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 8.1.3.8 берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу; 8.1.3.9 көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу; 8.1.3.10 тең шамалас және тең құрамдас фигуралардың анықтамаларын білу; 8.1.3.11 параллелограммның, ромбтың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8.1.3.12 үшбұрыштың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8.1.3.13 трапецияның ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8.1.3.14 жазықтықта координаталары мен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу; 8.1.3.15 кесінді ортасының координаталарын табу; 8.1.3.16 кесіндіні берілген қатынаста бөлетін нүктенің координаталарын табу; 8.1.3.17 центрі (a, b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін $(x-a)^2+(y-b)^2=r^2$	9.1.3.1 вектордың координаталарын табу; 9.1.3.2 вектордың ұзындығын табу; 9.1.3.3 координаталары мен берілген векторларға амалдар қолдану; 9.1.3.4 векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 9.1.3.5 векторлар арасындағы бұрышты есептеу; 9.1.3.6 косинустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.3.7 синустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.3.8 іштей сызылған үшбұрыштың ауданын $(S=\frac{abc}{4R}$, мұндағы a, b, c – – үшбұрыштың қабырғалары, R – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған көпбұрыштың ауданының $(S=p\cdot r,$ мұндағы r – іштей сызылған шеңбер радиусы, p - көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану; 9.1.3.9 шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулаларын білу және қолдану; 9.1.3.10 синустар және косинустар

		б і л у ; 8.1.3.18 берілген теңдеуі бойынша шеңбер салу; 8.1.3.19 түзудің жалпы теңдеуін және берілген екі нүкте арқылы өтетін түзудің теңдеуін жазу: $ax + by + c = 0,$ $\frac{x-x_1}{x_2-x_1} = \frac{y-y_1}{y_2-y_1};$ 8.1.3.20 координаталармен берілген қарапайым есептерді ш ы ғ а р у ; 8.1.3.21 Пифагор теоремасын п а й д а л а н ы п , $\sin^2\alpha + \cos^2\alpha = 1$ формуласын қорытып шығару және есептер шешуде қолдану; 8.1.3.22 негізгі тригонометрия лық тепе-теңдіктерді қорытып шығару және қолдану; 8.1.3.23 α және $(90 - \alpha)$ бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қ о л д а н у ; 8.1.3.24 $\sin\alpha, \cos\alpha, tg\ \alpha$ және $ctg\ \alpha$-НЫН мәндерін олардың біреуінің берілген мәні бойынша табу	теоремаларын үшбұрыштарды шешуде және қолданбалы есептерді шығаруда қолдану
	7.1.4.	8.1.4.	9.1.4.
			9.1.4.1 вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу ; 9.1.4.2 векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қ о л д а н у ; 9.1.4.3 векторлардың коллинеарлық шартын қолдану; 9.1.4.4 векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу; 9.1.4.5 екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 9.1.4.6 векторлардың скаляр

4. Векторлар және түрлендірулер			көбейтіндісін табу; 9.1.4.7 есептерді векторлық әдіспен шешу; 9.1.4.8 қозғалыстың түрлерін, композициясын және олардың қасиеттерін білу; 9.1.4.9 симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу; 9.1.4.10 жазықтықта түрлендіруді қолдана отырып есептер шығару; 9.1.4.11 гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу; 9.1.4.12 гомотетия кезінде әртүрлі фигуралардың бейнелерін салу; 9.1.4.13 ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9.1.4.14 үшбұрыштар ұқсастығы белгілерін білу және қолдану; 9.1.4.15 тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану; 9.1.4.16 үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану; 9.1.4.17 ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу 9.1.4.18 дұрыс көрбұрыштардың симметрияларын білу; 9.1.4.19 есептер шығаруда векторларды қолдану

13. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Геометрия" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

14. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Геометрия" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын

жүзеге асыру
бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Геометрияның алғашқы мәліметтері	Геометрияның негізгі ұғымдары. Аксиома. Теорема	7.1.1.1 планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7.1.1.5 кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу; 7.1.1.2 нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.3 аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7.1.2.1 нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы); 7.1.1.6 кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.8 кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.11 берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу; 7.1.2.2 түзулердің параллельдік аксиомасын білу
	Фигуралар теңдігі	7.1.1.7 тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану
	Теореманы дәлелдеу әдістері: тура дәлелдеу және "кері жору" әдісі	7.1.1.4 теоремаларды дәлелдеу әдістерін білу: тура дәлелдеу және "кері жору" әдістері
	Сыбайлас және вертикаль бұрыштар, олардың қасиеттері	7.1.1.9 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; 7.1.1.10 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін дәлелдеу және қолдану; 7.1.1.32 перпендикуляр ұғымын біледі
2-тоқсан		
Үшбұрыштар	Үшбұрыш және оның түрлері	7.1.1.13 үшбұрыштардың түрлерін ажырату
	Үшбұрыштың биссектрисы, медианасы, биіктігі және орта сызығы	7.1.1.14 теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың элементтерін білу; 7.1.1.12 үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикуляры, орта сызығы анықтамаларын білу және оларды салу; 7.1.1.15 сүйір бұрышты, доғал бұрышты және тікбұрышты үшбұрыштардың биіктіктерінің орналасуын салыстыру
	Үшбұрыштар теңдігінің белгілері	7.1.1.21 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және дәлелдеу; 7.1.1.22 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығару мен дәлелдеулерде қолдану
		7.1.1.23 теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін қолдану;

	Теңбүйірлі үшбұрыш, оның қасиеттері және белгілері	7.1.1.24 теңқабырғалы үшбұрыштың қасиеттерін есептер шығаруда қолдану
3-тоқсан		
Түзулердің өзара орналасуы	Параллель түзулер, олардың белгілері және қасиеттері	7.1.2.3 екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7.1.2.4 түзулердің параллельдік белгілерін дәлелдеу; 7.1.2.5 түзулердің параллельдік белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.2.6 параллель түзулердің қасиеттерін дәлелдеу; 7.1.2.7 параллель түзулердің қасиеттерін есептер шығаруда қолдану
	Үшбұрыш бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы	7.1.1.16 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын дәлелдеу; 7.1.1.17 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.18 үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу және үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы дәлелдеу; 7.1.1.19 үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану
	Үшбұрыш теңсіздігі	7.1.1.20 үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану; 7.1.3.1 үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану
	Тікбұрышты үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттері	7.1.1.25 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін дәлелдеу; 7.1.1.26 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.27 тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін қолдану
	Перпендикуляр түзулер. Перпендикуляр, көлбеу және оның проекциясы	7.1.2.8 перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 7.1.2.9 нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы дәлелдеу және қолдану; 7.1.2.10 перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану
4-тоқсан		
	Шеңбер, дөңгелек, олардың элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш	7.1.1.31 нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу; 7.1.1.28 шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 7.1.1.29 центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.1.30 шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды дәлелдеу және қолдану

Шеңбер. Геометриялық салулар	Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы	7.1.2.12 түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау
	Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері	7.1.2.11 шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу; 7.1.2.13 есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану
	Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер	7.1.2.14 үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 7.1.2.15 үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру
	Салу есептері	7.1.2.16 берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қақ бөлу; 7.1.2.17 кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 7.1.2.18 берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу
7-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы геометрия курсын қайталау		
Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу	Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш	8.1.1.1 көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8.1.1.2 көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын қорытып шығару
	Параллелограмм, ромб, тіктөртбұрыш, шаршы және олардың қасиеттері мен белгілері	8.1.1.3 параллелограмм анықтамасын білу; 8.1.1.4 параллелограмм қасиеттерін қорытып шығару және қолдану; 8.1.1.5 параллелограмм белгілерін қорытып шығару және қолдану; 8.1.1.6 тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын білу және олардың қасиеттері мен белгілерін қорытып шығару
	Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер	8.1.1.7 Фалес теоремасын білу және қолдану; 8.1.1.8 пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану; 8.1.1.9 циркуль мен сызғыштың көмегімен кесіндіні бірдей n бөлікке бөлу; 8.1.1.10 пропорционал кесінділерді салу
	Трапеция, оның түрлері мен қасиеттері. Трапеция мен үшбұрыштың орта сызықтары	8.1.1.11 трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8.1.1.12 үшбұрыштың орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану; 8.1.1.13 трапецияның орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану
	Үшбұрыштың тамаша нүктелері	8.1.3.1 үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану

2-тоқсан		
Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар	Тікбұрышты үшбұрыштың сүйір бұрыштарының тригонометриялық функциялары. Пифагор теоремасы	8.1.3.2 бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8.1.3.3 Пифагор теоремасын дәлелдеу және қолдану ; 8.1.3.4 тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін дәлелдеу және қолдану
	Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер	8.1.3.21 Пифагор теоремасын пайдаланып, $\sin^2\alpha + \cos^2\alpha = 1$ формуласын қорытып шығару және есептер шешуде қолдану; 8.1.3.22 негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді қорытып шығару және қолдану; 8.1.3.23 α және $(90 - \alpha)$ бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану 8.1.3.24 $\sin\alpha, \cos\alpha, tg\,\alpha$ және $ctg\,\alpha$ мәндерін олардың біреуінің 8.1.3.5 бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу
	Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу	8.1.3.6 тікбұрышты үшбұрышты 30^0, 45^0, 60^0 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 8.1.3.7 тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 30^0, 45^0, 60^0 - қа тең бұрыштардың синус , косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану ; 8.1.3.8 берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу
3-тоқсан		
Аудан	Фигураның ауданы және оның қасиеттері	8.1.3.9 көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу; 8.1.3.10 тең шамалас және тең құрамдас фигуралардың анықтамаларын білу
	Төртбұрыштар мен үшбұрыштардың аудандары	8.1.3.11 параллелограммның, ромбтың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8.1.3.12 үшбұрыштың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8.1.3.13 трапецияның ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану
4-тоқсан		
		8.1.3.14 жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу; 8.1.3.15 кесінді ортасының координаталарын табу; 8.1.3.16 кесіндіні берілген қатынаста бөлетін

Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі	Жазықтықтағы координаталар әдісі	нүктенің координаталарын табу; 8.1.3.17 центрі (a, b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін $(x-a)^2+(y-b)^2=r^2$ білу; 8.1.3.18 берілген теңдеуі бойынша шеңбер салу; 8.1.3.19 түзудің жалпы теңдеуін және берілген екі нүкте арқылы өтетін түзудің теңдеуін жазу: $ax+by+c=0,\ \frac{x-x_1}{x_2-x_1}=\frac{y-y_1}{y_2-y_1}$;
	Мәтін есептерді шығару	8.1.3.20 координаталармен берілген қарапайым есептерді шығару
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		
Жазықтықтағы векторлар	Вектор. Векторларға амалдар қолдану. Коллинеар және коллинеар емес векторлар	9.1.4.1 вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу; 9.1.4.2 векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану; 9.1.4.4 векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу; 9.1.4.5 екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 9.1.4.6 векторлардың скаляр көбейтіндісін табу; 9.1.4.7 есептерді векторлық әдіспен шешу
	Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану	9.1.3.1 вектордың координаталарын табу; 9.1.3.2 вектордың ұзындығын табу; 9.1.4.3 векторлардың коллинеарлық шартын қолдану; 9.1.3.3 координаталарымен берілген векторларға амалдар қолдану; 9.1.3.4 векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 9.1.3.5 векторлар арасындағы бұрышты есептеу
	Есептерді шешуде векторларды қолдану	9.1.4.19 векторды есептер шығаруда қолдану
2-тоқсан		
	Қозғалыс және оның қасиеттері	9.1.4.8 қозғалыстың түрлерін, композициясын және олардың қасиеттерін білу; 9.1.4.9 симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу; 9.1.4.10 жазықтықта түрлендіруді қолдана отырып есептер шығару
	Гомотетия және оның қасиеттері	9.1.4.11 гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу; 9.1.4.12 гомотетия кезінде әртүрлі фигуралардың бейнелерін салу

Жазықтықтағы түрлендірулер	Ұқсас фигуралар және олардың қасиеттері. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері	9.1.4.13 ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9.1.4.14 үшбұрыштар ұқсастығы белгілерін білу және қолдану; 9.1.4.15 тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану; 9.1.4.16 үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану; 9.1.4.17 ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу
3-тоқсан		
Үшбұрыштарды шешу	Үшбұрыштарды шешу	9.1.3.6 косинустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.3.7 синустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.2.3 дұрыс көпбұрыштарды салу; 9.1.3.8 іштей сызылған үшбұрыштың ауданын $(S = \frac{abc}{4R}$, мұндағы $a, b, c -$ үшбұрыштың қабырғалары, R – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған көпбұрыштың ауданының $(S = p \cdot r,$ мұндағы r – іштей сызылған шеңбер радиусы, p көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану; 9.1.3.9 шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулаларын білу және қолдану; 9.1.3.10 синустар және косинустар теоремаларын үшбұрыштарды шешуде және қолданбалы есептерді шығаруда қолдану
4-тоқсан		
Шеңбер. Көпбұрыштар	Шеңбер және дөңгелек. Доғаның ұзындығы. Дөңгелек, сектор және сегменттің аудандары	9.1.1.1 доға ұзындығының формуласын қорытып шығару және қолдану; 9.1.1.2 сектор мен сегмент ауданының формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.1.1.3 іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 9.1.1.4 дөңгелектегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану
	Дұрыс көпбұрыштар, олардың қасиеттері және симметриялары	9.1.2.1 шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану; 9.1.2.2 дұрыс көпбұрыштардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9.1.2.4 дұрыс көпбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 9.1.2.5 дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған

		шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 9.1.2.6 үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу және қолдану; 9.1.4.18 дұрыс көрбұрыштардың симметрияларын білу
7-9-сыныптардағы геометрия курсын қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі міндетін атқарушысының 2017 жылғы 25 қазандағы № 545 бұйрығына 12-қосымша
Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына 200-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – білім алушыларды қазіргі заманауи технологиялармен тиімді жұмыс істеу үшін базалық білім, білік және дағдымен қамтамасыз ету болып табылады.

3. Негізгі міндеттер:

1) білім алушыларда ақпараттық процесстердің қоғамдағы ролінің түсінігін, ақпараттық технологияларды адам іс-әрекетінің әр түрлі салаларында пайдаланудың техникалық мүмкіндіктері мен перспективаларын қалыптастыру;

2) білім алушылардың ақпараттық технологияларды күнделікті өмірде, оқуда және келешек еңбек іс-әрекетінде тиімді қолдануларына әрекет ету;

3) білім алушыларды жүйелерді талдауға, шешімдерді, программалық қосымшаларды жасауға, оларды дамытып жетілдіруге, сонымен қатар, өздерінің өнімдерін бағалауға мүмкіндік бере отырып, олардың компьютермен жұмыс істеудің негізгі қағидаларын түсінуін қамтамасыз ету;

4) талдау, абстракция, модельдеу және программалау арқылы білім алушыларға әр түрлі тапсырмаларды шешуді үйрету;

5) білім алушыларда логикалық, алгоритмдік, сонымен қатар, жалпылау мен үйлестік, тапсырмаларды құрамдас бөлікке ажырату мен ортақ заңдылықтарды бөлу,

қойылған тапсырмаларды шешуге тиімді және рационалды тәсілдер табу мүмкіндіктерін қосатын есептік ойлауды дамыту;

6) білім алушыларда ақпараттық мәдениетті қалыптастыру – жалпы ережелерді ұстану және жеке тұлға мен бүкіл қазақстандық әлеуметтің мүддесін көздеу;

7) білім алушылардың ғылыми тілді меңгеруіне және пән бойынша ұғымдық аппаратты байытуына ықпал ету.

2 – тарау. "Информатика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Информатика" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

3) 7-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

4) 8-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

5) 9-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

5. Оқу пәнінің мазмұны бағдарламаның пән бойынша оқыту бөлімдерінен тұрады. Әр бөлім бөлімшелерге бөлінген. Бөлімшелер күтілетін нәтиже, дағды немесе білік, білім немесе түсінік түрінде оқыту мақсаттарын қамтиды.

6. "Информатика" пәні бойынша бағдарламаның мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) компьютерлік жүйелер;

2) ақпараттық процестер;

3) компьютерлік ойлау;

4) денсаулық және қауіпсіздік.

7. "Компьютерлік жүйелер" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) компьютердің құрылғылары;

2) программалық қамтамасыз ету;

3) компьютерлік желілер.

8. "Ақпараттық процестер" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты ұсыну және өлшеу;

2) ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру.

9. "Компьютерлік ойлау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) модельдеу;

2) алгоритмдер;

3) программалау.

10. "Денсаулық және қауіпсіздік" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) эргономика;

2) ақпараттық және онлайн қауіпсіздік.

11. 5-сыныпқа арналған оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Кіріспе. Компьютер және қауіпсіздік". Қауіпсіздік техникасының ережелері мен жұмыс орнын ұйымдастыру. Компьютердің негізігі құрылғылары (процессор және қатты диск);

2) "Интернеттегі қауіпсіздік". Басқа адамның жұмысын көшірудің заңсыздығы. Құжатқа құпиясөз орнату. Ортақ қолжетімді файлдармен жұмыс атқару (орналастыру, өзгерту, жүктеу);

3) "Ақпарат және оны өңдеу". Ақпарат. Ақпаратты әртүрлі формаларда ұсыну. Программалық қамтамасыз ету. Растрлық кескіндерді құру және өңдеу;

4) "Алгоритмдер". Алгоритм. Орындаушы, орындаушылардың командалар жүйесі. Қадамды сөз түрінде ұсыну;

5) "Программалау". Ойын программалау ортасында (Лого, Scratch). Тармақталу. Цикл;

6) "Жобаны әзірлеу". Ойын ортасындағы программалау кезеңінде (Лого, Scratch) нысандар мен оқиғалардың анимациясын құру. Құжатты баспаға дайындау (парақ өлшемдерін өзгерту, бет өлшемдерін қою, алдын ала көру). Жобаны ұсыну.

12. 6-сыныпқа арналған оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Компьютерлік жүйелер мен желілер". Эргономика, қауіпсіздік техникасының ережелері. Есептеу техникасының дамуының тарихы. Компьютердің негізгі құрылғыларының өзара байланысуы. Операциялық жүйенің негізгі функциялары. Сымсыз желілер;

2) "Мәтіндік құжаттардағы сілтемелерді". Түсіндірме. Гиперсілтемелер. Мазмұн. Реферат жасау;

3) "Мәтіндік ақпаратты ұсыну". Ақпаратты тасымалдау. Мәтіндік ақпаратты шифрлеу. Ақпаратты екілік код түрінде ұсыну;

4) "Компьютерлік графика". Векторлық бейнелерді құру. Растрлық және векторлық бейнелерді салыстыру;

5) "Компьютерлік ойындарды әзірлеу". Компьютердегі есептерді шешу қадамдары. Алгоритмді блок – схема түрінде ұсыну. Компьютерлік ойынның тұжырымдамасы;

6) "Компьютерлік ойындарды құру". Ойын ортасындағы сценарийді әзірлеу және жүзеге асыру. Ойынды жасау барысында қолданылатын компоненттер. Программа ортасында қателерді табу және жөндеу. Ойындар үшін құжаттамалар. Сілтемелерді ұйымдастыру (гиперсілтемелер, мазмұн, атау, түсіндірме). Қолданылған ресурстарға сілтемелер.

13. 7-сыныпқа арналған оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Ақпаратты өлшеу және компьютер жады". Ақпараттың өлшем бірліктерін атап өту, ақпаратты бір өлшем бірлігінен басқа өлшем бірліктеріне ауыстыру. Компьютердің жады түрлері (жедел сақтау құрылғысы, тұрақты сақтау құрылғысы,

сыртқы сақтау құрылғысы, кэш – жады). Бірдей ақпарат сақталған әртүрлі пішімдегі файлдардың көлемін салыстыру. Ақпаратты сығу, мұрағаттау программалары. Мұрағаттарды құру және мұрағаттан шығару;

2) "Жүйелер және қауіпсіздік". Қызметі, компьютерлік желілердің жіктелуі (масштаб, топология, тиістілігіне қарай). Компьютерді зиянды программалардан қорғау;

3) "Тапсырмаларды электронды кестелердің көмегімен шешу". Мәтіндік процессорда кестелерді құру, өңдеу, пішімдеу. Электронды кестелер, электронды кестелердің негізгі ұғымдары. Мәліметтерді енгізу, өңдеу мен пішімдеу, толтыру маркері. Мәлімет типтері. Формулаларды енгізу. Шартты пішімдеу. Диаграммаларды құру;

4) "Шешімдерді программалау (C/C++, Python, Delphi, Lazarus тілдерінің бірінде)". Программалау жүйесі. Программалау тілдері. Мәлімет типтері. Жобаның интерфейсі. Сызықтық алгоритмдерді программалау. Тармақталу алгоритмдерін программалау. Кірістірілген және құрамды шарттарды программалау;

5) "Нысандар мен оқиғаларды модельдеу". Үшөлшемді нысандар, 3D – редакторлар. Редакторға кірістірілген нысандар. Нысандардың үшөлшемді модельдері. Оқиғалардың үшөлшемді модельдері.

14. 8-сыныпқа арналған оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Компьютер мен жүйелердің техникалық сипаттамалары". Ақпарат көлемін анықтауда алфавиттік (әліпби) тәсілін қолдану. Процессордың негізгі сипаттамалары. Желінің өткізу қабілеті;

2) "Денсаулық және қауіпсіздік". Адам ағзасына түрлі электронды құрылғылардың әсері, электронды құрылғылардың жағымсыз әсерінен қорғану тәсілдері. Желі қолданушыларының қауіпсіздігі: интернеттегі алаяқтық пен агрессия;

3) "Ақпаратты электронды кестелерде өңдеу". Электронды кестелердегі мәліметтердің пішімдері. Абсолютті және салыстырмалы сілтемелер. Берілген функция графигін құру. Кірістірілген функцияларды қолдану: математикалық (қосынды, көбейтінді, дәреже), статистикалық (егер, минималды, максималды, орташа мәні, есептеу), логикалық (егер);

4) "Программалар жасаудың кіріктірілген орталары (C/C++, Python, Delphi, Lazarus тілдерінің бірінде)". Программалық жасақтаманың міндетіне қарай жіктелуі. Программа құрудың кіріктірілген ортасының құрамдас бөліктері. Таңдау операторы. Цикл операторы (параметрлі цикл, алғы шартты цикл, соңғы шартты цикл). Алгоритмнің трассировкасын орындау;

5) "Программа құрудың кіріктірілген ортасында тапсырмаларды шешу". Қолданбалы есептерді программа құрудың кіріктірілген ортасында модельдеу.

15. 9-сыныпқа арналған оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Ақпаратпен жұмыс". Эргономика (компьютерді ұзақ уақыт бойы қолдануға байланысты қауіптерді сынап бағалау). Ақпараттың қасиеттері. Бұлттық есептеулерді

қолдана отырып, құжаттарды құру, өзгерту және қарастыруда бірлесе жұмыс істеу. Желілік этикет және құқықтық нормалар;

2) "Компьютердің конфигурациясы". Компьютердің міндетіне қарай конфигурациясын (аппараттық және программалық жасақтама) таңдау;

3) "Мәліметтер қоры". Мәліметтер қоры, жазба, өріс. Электронды кестеде мәліметтер қорын құру. Мәліметтерді іздеу, сұрыптау және сүзгілеу;

4) "Деректер ауқымы (C/C++, Python, Delphi, Lazarus тілдерінің бірінде)". Бірөлшемді массив. Массивті өңдеудің негізгі алгоритмдері: іздеу, сұрыптау, орындарын ауыстыру, массив элементін жою және қосу;

5) "Процестерді электронды кестелерде модельдеу". Модельді құру және оны зерттеу (электронды кестедегі мәліметтер қоры). Есепті әртүрлі әдістермен шығару, әрқайсысын сипаттау және сәйкесін таңдап алу. Процестер модельдерін электронды кестелер арқылы зерттеу (физикалық, биологиялық, экономикалық).

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

16. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа бөлінген.

17. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" – сынып, "2.1" – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" – оқыту мақсатының реттік саны.

18. Білім алушыларға қойылатын мақсаттар:

1. Компьютерлік жүйелер					
Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1 . 1 Компьютердің құрылғы лары	5.1.1.1 процессор мен қатты дискінің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру	6.1.1.1 есептеу техникасының даму тарихы мен перспективасы жөнінде әңгімелеу; 6.1.1.2 компьютердің негізгі құрылғылары ның өзара әрекетін түсіндіру	7.1.1.1 компьютер дің жады түрлерінің қызметін (жедел сақтау құрылғысы, тұрақты сақтау құрылғысы, сыртқы сақтау құрылғысы, кэш – жады) сипаттау	8.1.1.1 қарапайым деңгейінде процессор дың қызметін және оның негізгі сипаттама сын түсіндіру	9.1.1.1 компьютерді міндетіне қа конфигураци сын таңдау
			7.1.2.1 " программалау жүйесі" және " программалау тілдері"		

1.2 Программалық қамтамасыз ету	5.1.2.1 "программалық қамтамасыз ету" ұғымын түсіндіру	6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі міндеттерін атап өту	ұғымдарын ажырата білу; 7.1.2.2 әртүрлі пішімдегі мұрағаттар ды құру және мұрағаттан шығару; 7.1.2.3 бірдей ақпарат сақталған әр түрлі пішімдегі файлдардың көлемін салыстыру	8.1.2.1 жүйелік, қолданбалы программа лық қамтамасыз ету және программа лау жүйесін ажырату	9.1.2.1 қолданушы ның қажеттілігіне байланысты программалы қамтамасыз е таңдау
1.3 Компьютерлік желілер	5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды орналасты ру, өзгерту, жүктеу	6.1.3.1 сымсыз байланыстың артықшылығын түсіндіру	7.1.3.1 компьютерлік желілерді топтастыру	8.1.3.1 желінің өткізу қабілетін анықтау	9.1.3.1 бұлт технологияла қолдана отыр құжаттармен бірлесе жұм істеуді ұйымдастыру
2. Ақпараттық процестер					
Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5 – сынып	6 – сынып	7 – сынып	8 – сынып	9 – сынып
2.1 Ақпаратты ұсыну және өлшеу	5.2.1.1 әртүрлі формада ақпаратты атап шығу және көрсету	6.2.1.1 мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтау; 6.2.1.2 компьютерге арналған барлық ақпарат екілік код түрінде берілетінін түсіндіру; 6.2.1.3 ақпаратты беруші және қабылдаушы арналарына мысал келтіру	7.2.1.1 ақпараттың өлшем бірліктерін атап өту; 7.2.1.2 ақпаратты бір өлшем бірлігінен басқа өлшем бірліктеріне ауыстыруды жүзеге асыру.	8.2.1.1 ақпарат көлемін анықтауда алфавиттік (әліпби) тәсілді қолдану	9.2.1.1 ақпараттың қасиеттерін анықтау өзектілігі, нақтылығы, анықтығы, құндылығы)
2.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	5.2.2.1 құжатты баспаға дайындау (парақ параметрін өзгерту, бет параметрлерін қою, алдын ала көру); 5.2.2.2 растрлық кескіндерді құру және өңдеу	6.2.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (гиперсілтеме лер, мазмұн, атау, түсіндірме); 6.2.2.2 векторлық кескіндерді құру және өңдеу; 6.2.2.3 растрлық және векторлық графиканың	7.2.2.1 мәтіндік процессорда кесте элеметтерін пішімдеу; 7.2.2.2 электронды кесте элементте рін пішімдеу; 7.2.2.3 электронды кестеде диаграмма лар құру;	8.2.2.1 электронды кестеде есептерді шешу үшін мәліметтердің әр түрлі пішімдерін қолдану; 8.2.2.2 абсолютті және салыстыр малы сілтемелерді қолдану; 8.2.2.3 электронды кестені қолдана отырып есептерді шешуде кіріктіріл	9.2.2.1 мәліметтер қо жазба, өрі терминдерін түсіндіру 9.2.2.2 электронды кестеде мәліметтер қорын құ 9.2.2.3 мәліметтерді іздеуді,

		артықшылық тары мен кемшіліктерін бағалау	7.2.2.4 электронды кестеде шартты пішімдерді қолдану	ген функция ларды қолдану; 8.2.2.4 кестеде берілген функция ның графигін салу	сұрыптауды және сүзгіле жүзеге ас
3. Компьютерлік ойлау					
Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5 – сынып	6 – сынып	7 – сынып	8 – сынып	9 – сынып
3 . 1 Модельдеу	5.3.1.1 ойын программалау ортасында (Лого, Scratch) нысандар мен оқиғалардың анимациясын құру	6.3.1.1 ойын программалау ортасында сценарийлерді өңдеу және іске асыру	7.3.1.1 редакторларында нысандар мен оқиғалардың 3D моделін құру	8.3.1.1 программа өңдеудің кіріктіріл ген ортасында есептердің моделін құру	9.3.1.1 электронды кестеде процесстерді моделін физикалық, биологиялық экономикалы өңдеу жән зерттеу
3.2 Алгоритм дер	5.3.2.1 алгоритм анықтамасын тұжырымдау; 5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде ұсыну; 5.3.2.3 орындаушыларға және олардың командалар жүйесіне мысал келтіру	6.3.2.1 есептің шешімін кезеңмен талдау; 6.3.2.2 алгоритмді блок - схема түрінде ұсыну	7.3.2.1 алгоритмді программа лау тілінде жазу	8.3.2.1 алгоритм трассировкасын жүзеге асыру	9.3.2.1 есепті түрлі әдістерм шығару, әрқайсысын сипаттау жә тиімдісін таң а л у ; 9.3.2.2 қойыл есептің нәтижесін бағалау
3 . 3 Программа лау	5.3.3.1 ойын программа лау ортасында (Лого, Scratch) тармақталу және цикл командаларын қолдану	6.3.3.1 программа ортасында қателерді табу және жөндеу	7.3.3.1 деректердің типін жіктеу; 7.3.3.2 сызықтық және тармақталу алгоритмде рін программаны өңдеудің кіріктірілген ортасынында (C/ C++, Python, Delphi, Lazarus) жазу	8.3.3.1 таңдау және қайталау операторла рын программа ны өңдеудің кіріктіріл ген ортасыны да қолдану (C/C++, Python, Delphi, Lazarus); 8.3.3.2 программа ны өңдеудің кіріктіріл ген ортасының компонент терін білу және қолдану (C/C++, Python, Delphi, Lazarus)	9.3.3.1 программань өңдеудің кіріктірілген ортасынында өлшемді массивті қол отырып программань құрастыру (C +, Python, De Lazarus)
4. Денсаулық және қауіпсіздік					
Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5 – сынып	6 – сынып	7 – сынып	8 – сынып	9 – сынып
				8.4.1.1 адам ағзасына	

4.1 Эргономика	5.4.1.1 қауіпсіздік техникасының ережелерін бұзу туралы ой қорыту	6.4.1.1 эргономика міндеттерін ойластыру және шешу (жоғары деңгейде жайлы және тиімді болу үшін)	7.4.1.1 жасалатын жобаның интерфейсін құру талаптарын орындау	түрлі электронды құрылғылардың әсері туралы мысал келтіру және қорғану тәсілдерін тиімді қолдану	9.4.1.1 компьютерді ұ уақыт бойы қолдану байланысты қауіптер сынап бағалау
4.2 Ақпараттық қауіпсіздік	5.4.2.1 бөгде жұмыстың көшірмесін алу заңды еместігін талқылау; 5.4.2.2 құжаттарға құпия сөз орнату	6.4.2.1 авторлық құқық, плагиат ұғымдарын түсіндіру; 6.4.2.2 авторға сілтеме беру арқылы ақпаратты сүйемелдеу	7.4.2.1 компьютерді зиянды программалардан қорғау	8.4.2.1 желі қолданушыларының қауіпсіздігін қамтамасыз ету ережелерін сақтау (интернеттегі алаяқтық пен агрессия)	9.4.2.1 желіде жұмы істеу барысында этикалық және құқық нормалардың бұзы салдары туралы қорытып айту

19. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Информатика" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

20. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Информатика" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1-тоқсан		
Компьютер және қауіпсіздік	Компьютерде зиян келтірмей қалай жұмыс істеуге болады?	5.4.1.1 қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтамаудың салдары туралы талдау жасау
	Компьютерде қандай маңызды құрылғылар бар?	5.1.1.1 процессор мен қатты дискінің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру

Интернеттегі қауіпсіздік	Интернетпен жұмыс жасау барысында қандай қауіп бар?	5.4.2.1 біреудің жұмысын көшіріп алудың заңсыздығын талқылау
	Компьютердегі деректеріңізді қалай қорғауға болады?	5.4.2.2 құжатқа құпиясөз орнату; 5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды орналастыру, өзгерту, жүктеу
	"Әлемді өзгерткен жаңалықтар" шағын жобасы	5.4.2.2 құжатқа құпиясөз орнату; 5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды орналастыру, өзгерту, жүктеу
2-тоқсан		
Ақпарат және оны өңдеу	Біздің айналамыздағы ақпарат	5.2.1.1 әртүрлі ақпаратты атап шығу және көрсету
	Программалық қамтамасыз ету	5.1.2.1 "программалық қамтамасыз ету" ұғымын түсіндіру
	Жобалық жұмыс	5.2.1.1 әртүрлі ақпаратты атап шығу және көрсету; 5.2.2.2 растрлық кескіндерді құру және өңдеу
3-тоқсан		
Біздің өміріміздегі алгоритмдер	Команда бойынша	5.3.2.1 алгоритм анықтамасын тұжырымдау; 5.3.2.3 орындаушыларға және олардың командалар жүйесіне мысал келтіру; 5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде ұсыну
	Лабиринттен шығуды табу	5.3.2.3 орындаушыларға және олардың командалар жүйесіне мысал келтіру; 5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде ұсыну
	Виртуалды лабиринттен шығуды табу	5.3.2.3 орындаушыларға және олардың командалар жүйесіне мысал келтіру; 5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде ұсыну
Талқылау және программалау	Менің алғашқы программам	5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде ұсыну; 5.3.3.1 тармақталу және цикл командаларын ойын ортасындағы программалау кезеңінде қолдану (Лого, Scratch)
	Жандандырылған графика	5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде ұсыну; 5.3.3.1 тармақталу және цикл командаларын ойын ортасындағы программалау кезеңінде қолдану (Лого, Scratch); 5.3.1.1 ойын ортасындағы программалау кезеңінде (Лого, Scratch) нысандар мен оқиғалардың анимациясын құру
	Ақиқатты іздеу	5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде ұсыну; 5.3.3.1 тармақталу және цикл командаларын ойын ортасындағы программалау кезеңінде қолдану (Лого, Scratch)
4-тоқсан		
Жобаны құру және оны ұсыну	Анимация құру	5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде ұсыну; 5.3.3.1 ойын ортасындағы программалау кезеңінде (Лого, Scratch) нысандар анимациясын мен оқиғалардың құру; 5.3.3.1 тармақталу және цикл командаларын ойын ортасындағы программалау кезеңінде қолдану (Лого, Scratch)
	Құжатты басып шығаруға дайындау	5.2.2.1 құжатты баспаға дайындау (парақ өлшемдерін өзгерту, бет өлшемдерін қою, алдын ала көру); 5.4.2.2 құжатқа құпиясөз орнату

	Жобаның презентациясы	5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды орналастыру, өзгерту, жүктеу

2) 6-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1-тоқсан		
Компьютерлік жүйелер мен желілер	Эргономика ұғымы	6.4.1.1 эргономика міндеттерін ойластыру және шешу (жоғары деңгейде және тиімді болу үшін)
	Есептеуіш техникасының даму тарихы	6.1.1.1 есептеу техникасының дамуының тарихы мен перспективасы жөнінде әңгімелеу
	Компьютердің қызметі	6.1.1.2 компьютердің негізгі құрылғыларының өзара әрекетін түсіндіру; 6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі міндеттерін атап өту
	Сымсыз желілер	6.1.3.1 сымсыз байланыстың артықшылығын түсіндіру
2-тоқсан		
Ақпаратты ұсыну	Ақпаратты тасымалдау	6.2.1.3 ақпаратты беруші және қабылдаушы арналарына мысал келтіру
	Ақпаратты шифрлеу	6.2.1.1 мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтау
	Ақпаратты екілік кодтау арқылы ұсыну	6.2.1.2 компьютерге арналған барлық ақпарат екілік код түрінде берілетінін түсіндіру
Компьютерлік графика	Векторлық бейнелерді құру	6.2.2.2 векторлық кескіндерді құру және өңдеу
	Растрлық және векторлық бейнелерді салыстыру	6.2.2.3 растрлық және векторлық графика артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау
3-тоқсан		
Компьютерлік ойындарды жасау	Ойынның идеясын анықтау	6.3.2.1 есептің шешімін кезеңмен талдау; 6.3.2.2 блок - схема түріндегі алгоритмді ұсыну
	Ойынның сценарийін жасау	6.3.2.2 блок - схема түріндегі алгоритмді ұсыну
	Сахна мен кейіпкерлерді бейнелеу	6.3.2.1 есептің шешімін кезеңмен талдау
Компьютерлік ойынды құру	Сценарийді жүзеге асыру	6.3.1.1 ойын ортасындағы программалау сценарийін жасау және жүзеге асыру; 6.3.3.1 программа ортасында қателерді табу және жөндеу
	Ойынды дыбыспен сүйемелдеу	6.3.1.1 ойын ортасындағы программалау сценарийін жасау және жүзеге асыру
	Ойынның бастапқы бетін құру	6.3.1.1 ойын ортасындағы программалау сценарийін жасау және жүзеге асыру
	Жасалған жобаны жақсарту	6.3.1.1 ойын ортасындағы программалау сценарийін жасау және жүзеге асыру; 6.3.3.1 программа ортасында қателерді табу және жөндеу
4-тоқсан		
	Сілтемелер	6.2.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (гиперсілтемелер, мазмұн, атау, түсіндірме)

Мәтіндік құжатпен жұмыс	Гиперсілтемелер	6.2.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (гиперсілтемелер, мазмұн, атау, түсіндірме); 6.4.2.1 авторлық құқық, плагиат ұғымдарын түсіндіру; 6.4.2.2 авторға сілтеме беру арқылы ақпаратты сүйемелдеу
	Мазмұны	6.2.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (гиперсілтемелер, мазмұн, атау, түсіндірме)
	Ойынға арналған құжатты дайындау	6.4.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (гиперсілтемелер, мазмұн, атау, түсіндірме); 6.4.2.1 авторлық құқық, плагиат ұғымдарын түсіндіру; 6.4.2.2 авторға сілтеме беру арқылы ақпаратты сүйемелдеу

3) 7-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1-тоқсан		
Ақпаратты өлшеу және компьютер жадысы	Ақпараттың өлшем бірліктері	7.2.1.1 ақпараттың өлшем бірліктерін атап өту; 7.2.1.2 ақпаратты бір өлшем бірлігінен басқа өлшем бірліктеріне ауыстыруды жүзеге асыру
	Компьютерлік жады	7.1.1.1 компьютердің жады түрлерінің қызметін (жедел сақтау құрылғысы, тұрақты сақтау құрылғысы, сыртқы сақтау құрылғысы, кэш - жады) сипаттау
	Файлдардың көлемі	7.1.2.3 бірдей ақпарат сақталған әртүрлі пішімдегі файлдардың көлемін салыстыру; 7.1.2.2 әртүрлі пішімдегі мұрағаттарды құру және мұрағаттан шығару
Желілер және қауіпсіздік	Компьютерлік желілер және олардың жіктелуі	7.1.3.1 компьютерлік желілерді топтастыру
	Вирусқа қарсы қауіпсіздік	7.4.2.1 компьютерді зиянды программалардан қорғау
2-тоқсан		
Есептерді электронды кестелердің көмегімен шешу	Мәтіндік процессордағы кестелер	7.2.2.1 мәтіндік процессорда кесте элеметтерін пішімдеу
	Электронды кестелердің элементтерін пішімдеу	7.2.2.2 электронды кесте элементтерін пішімдеу
	Мәліметтер пішімі	7.3.3.1 деректердің типін жіктеу
	Шартты пішімдеу	7.2.2.4 электронды кестеде шартты пішімдеуді қолдану
	Кестелі мәліметтердің графикалық ұсынылуы	7.2.2.3 электронды кестеде диаграммалар құру
	Процесстерді электронды кестелерде модельдеу	7.2.2.2 электронды кесте элементтерін пішімдеу; 7.3.3.1 деректердің типін жіктеу; 7.2.2.4 электронды кестеде шартты пішімдеуді қолдану; 7.2.2.3 электронды кестеде диаграммалар құру

3-тоқсан		
Шешімдерді программалау	Программалау тілдері	7.1.2.1 "программалау жүйесі" және "программалау тілдері" ұғымдарын ажырата білу
	Программалау жүйелері	7.1.2.1 "программалау жүйесі" және "программалау тілдері" ұғымдарын ажырата білу
	Мәліметтер типтері	7.3.3.1 деректердің типін жіктеу
Шешімдерді программалау	Жобаның интерфейсі	7.4.1.1 жасалатын жобаның интерфейсін құру талаптарын орындау
	Сызықтық алгоритмдерді программалау	7.3.2.1 алгоритмді программалау тілінде жазу; 7.3.3.2 сызықтық және тармақталу алгоритмдерін программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында (C/C++, Python, Delphi, Lazarus) жазу
	Тармақталу алгоритмдерін программалау	7.3.2.1 программалау тілінде алгоритмді жазу; 7.3.3.2 сызықтық және тармақталу алгоритмдерін программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында (C/C++, Python, Delphi, Lazarus) жазу
	Кірістірілген шарттарды программалау	7.3.2.1 программалау тілінде алгоритмді жазу; 7.3.3.2 сызықтық және тармақталу алгоритмдерін программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында (C/C++, Python, Delphi, Lazarus, Pascal ABC) жазу
	Құрамды шарттарды программалау	7.3.2.1 алгоритмді программалау тілінде жазу; 7.3.3.2 сызықтық және тармақталу алгоритмдерін программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында (C/C++, Python, Delphi, Lazarus) жазу
4-тоқсан		
Нысандар мен оқиғаларды модельдеу	Үш өлшемді модельдер	7.3.1.1 нысандар мен оқиғалардың 3D моделін құру
	Редакторға кіріктірілген нысандар	7.3.1.1 нысандар мен оқиғалардың 3D моделін құру
	Нысандардың үш өлшемді модельдері	7.3.1.1 нысандар мен оқиғалардың 3D моделін құру
	Оқиғалардың үш өлшемді модельдері	7.3.1.1 нысандар мен оқиғалардың 3D моделін құру

4) 8-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1-тоқсан		
Компьютер мен желілердің техникалық сипаттамалары	Ақпаратты өлшеу	8.2.1.1 ақпарат көлемін анықтауда алфавиттік (әліпби) тәсілін қолдану
	Процессор және оның сипаттамалары	8.1.1.1 қарапайым деңгейінде процессордың қызметін және оның негізгі сипаттамасын түсіндіру
	Компьютерлік желілер	8.1.3.1 желілің өткізу қабілетін анықтау
	Компьютер пайдаланудың кері аспектілері	8.4.1.1 адам ағзасына түрлі электронды құрылғылардың әсері туралы мысал келтіру және қорғану тәсілдерін тиімді қолдану

Денсаулық және қауіпсіздік	Желідегі қауіпсіздік	8.4.2.1 желі қолданушыларының қауіпсіздігін қамтамасыз ету ережелерін сақтау (интернеттегі алаяқтық пен агрессия)
2-тоқсан		
Ақпаратты электронды кестелерде өңдеу	Статистикалық мәліметтер	8.2.2.2 абсолютті және салыстырмалы сілтемелерді қолдану; 8.2.2.1 электронды кестеде есептерді шешу үшін мәліметтердің әртүрлі пішімдерін қолдану
	Кірістірілген функциялар	8.2.2.3 электронды кестені қолдана отырып есептерді шешуде кірістірілген функцияларды қолдану
	Қолжетімді ақпараттың негізінде мәліметтерді талдау	8.2.2.3 электронды кестені қолдана отырып есептерді шешуде кірістірілген функцияларды қолдану
	Қолданбалы есептерді шешу	8.2.2.3 электронды кестені қолдана отырып есептерді шешуде кірістірілген функцияларды қолдану; 8.2.2.1 электронды кестеде есептерді шешу үшін мәліметтердің әр түрлі типі мен пішімін қолдану; 8.2.2.4 кестеде берілген функцияның графигін тұрғызу
3-тоқсан		
Программалар ды құрудың кіріктірілген орталары	Программалық қамтамасыз етудің жіктелуі	8.1.2.1 жүйелік, қолданбалы программалық қамтамасыз ету және программалау жүйесін ажырату
	Программа құрудың кіріктірілген ортасының компонентері	8.3.3.2 программаны өңдеудің кіріктірілген ортасының компоненттерін білу және қолдану
	Таңдау операторы	8.3.3.1 таңдау және қайталау операторларын программаны өңдеудің кіріктірілген ортасыныңда қолдану
	Параметрлі цикл	8.3.3.1 таңдау және қайталау операторларын программаны өңдеудің кіріктірілген ортасыныңда қолдану
	Соңғы шартты цикл	8.3.3.1 таңдау және қайталау операторларын программаны өңдеудің кіріктірілген ортасыныңда қолдану
	Алғы шартты цикл	8.3.3.1 таңдау және қайталау операторларын программаны өңдеудің кіріктірілген ортасыныңда қолдану
	Алгоритм трассировкасы	8.3.2.1 алгоритм трассировкасын жүзеге асыру
4-тоқсан		
	Проблеманы анықтау	8.3.1.1 программа өңдеудің кіріктірілген ортасында есептердің моделін құру
	Алгоритмді құру	8.3.1.1 программа өңдеудің кіріктірілген ортасында есептердің моделін құру; 8.3.2.1 алгоритм трассировкасын жүзеге асыру

Программалар ды құрудың кіріктірілген ортасында есептерді шешу	Алгоритмді программалау	8.3.1.1 программа өңдеудің кіріктірілген ортасында есептердің моделін құру; 8.3.3.2 программаны өңдеудің кіріктірілген ортасының компоненттерін білу және қолдану; 8.3.3.1 таңдау және қайталау операторларын программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында қолдану
	Программаны тестілеу	8.3.1.1 программа өңдеудің кіріктірілген ортасында есептердің моделін құру; 8.3.2.1 алгоритм трассировкасын жүзеге асыру

5) 9-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1-тоқсан		
Ақпаратпен жұмыс	Ақпараттың қасиеттері	9.2.1.1 ақпараттың қасиеттерін анықтау (өзектілігі, нақтылығы, анықтығы, құндылығы); 9.4.1.1 компьютерді ұзақ уақыт бойы қолдануға байланысты қауіптерді сынап бағалау
	Құжаттармен бірлескен жұмыс	9.1.3.1 бұлтты технологияларды қолдана отырып, құжаттармен бірлесе жұмыс істеуді ұйымдастыру
	Желілік этикет	9.4.2.1 желіде жұмыс істеу барысында этикалық және құқықтық нормалардың бұзылу салдары туралы ой қорытып айту
Компьютерді таңдау	Компьютердің конфигурациясы	9.1.1.1 компьютердің міндетіне қарай конфигурациясын таңдау
	Программалық қамтамасыз етуді таңдау	9.1.2.1 қолданушының қажеттілігіне байланысты программалық қамтамасыз етуді таңдау
	"Компьютер бағасының есебі"	9.1.1.1 компьютердің міндетіне қарай конфигурациясын таңдау; 9.1.2.1 қолданушының қажеттілігіне байланысты программалық қамтамасыз етуді таңдау; 9.3.1.1 электронды кестеде процесстердің моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық) өңдеу және зерттеу
2-тоқсан		
Мәліметтер қоры	Мәліметтер қоры	9.2.2.1 мәліметтер қоры, жазба, өріс терминдерін түсіндіру
	Электронды кестелерде мәліметтер қорын құру	9.2.2.2 электронды кестеде мәліметтер қорын құру
	Ақпаратты іздеу әдістері	9.2.2.3 мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыру
	Мәліметтерді сұрыптау және сүзу	9.2.2.3 мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыру
	Мәліметтер қорымен жұмыс істеу	9.2.2.2 электронды кестеде мәліметтер қорын құру; 9.2.2.3 мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыру

3-тоқсан		
Деректер ауқымы	Бір өлшемді массив	9.3.3.1 программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып программаны құрастыру
	Берілген қасиеттері бойынша элементтерді іздеу	9.3.3.1 программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып программаны құрастыру
	Элементтердің орындарын ауыстыру	9.3.3.1 программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып программаны құрастыру
	Сұрыптау	9.3.3.1 программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып программаны құрастыру
	Элементті өшіру және қою	9.3.3.1 программаны өңдеудің кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті қолдана отырып программаны құрастыру
4-тоқсан		
Процесстерді электронды кестелерде модельдеу	Мәселені анықтау және талдау	9.3.1.1 электронды кестеде процесстердің моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық және тағы басқа) өңдеу және зерттеу
	Шешімді табу	9.3.1.1 электронды кестеде процесстердің моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық) өңдеу және зерттеу; 9.2.2.2 электронды кестеде мәліметтер қорын құру; 9.2.2.3 мәліметтерді іздеуді, сұрыптауды және сүзгілеуді жүзеге асыру; 9.3.2.1 есепті әртүрлі әдістермен шығару, әрқайсысын сипаттау және сәйкесін таңдап алу; 9.3.2.2 қойылған есептің нәтижесін бағалау; 9.1.3.1 бұлтты технологияларды қолдана отырып, құжаттармен бірлесе жұмыс істеуді ұйымдастыру
	Жобаны қорғау	9.1.3.1 бұлтты технологияларды қолдана отырып, құжаттармен бірлесе жұмыс істеуді ұйымдастыру; 9.4.1.1 компьютерді ұзақ уақыт бойы қолдануға байланысты қауіптерді сынап бағалау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
13-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
202-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. 7-9-сыныптардағы физика курсын оқытудың мақсаты – оқушылардың ғылыми көзқарасының негізін қалыптастыру. Әлемнің жаратылыстанымдық-ғылыми бейнесін тұтастай қабылдауды, бақылау қабілеттерін дамыту және табиғат құбылыстарын талдау және таңдау арқылы өмірге қажетті практикалық есептердің шешімдерін таба білуге дағдыландыру.

3. Мақсатқа сәйкес оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

1) оқушылардың әлемнің қазіргі физикалық бейнесінің негізінде жатқан іргелі заңдылықтар мен принциптер туралы білімді, табиғатты танудың ғылыми әдістерін меңгеру;

2) оқушылардың зияткерлік, ақпараттық, коммуникативтік және рефлективтік мәдениетін дамытуға, физикалық экспериментті орындау және зерттеу жұмыстарын жүргізу дағдыларын дамыту;

3) оқу және зерттеу қызметіне жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу;

4) табиғат ресурстарын пайдалануда және қоршаған ортаны қорғауда, адамды және қоғамды қауіпсіз өмір сүрумен қамтамасыз етуде меңгерген дағдыларды қолдану болып табылады.

2-тарау. "Физика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Физика" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

5. Оқу пәнінің мазмұны 8 бөлімді қамтиды:

1) физикалық шамалар мен өлшеулер;

2) механика;

3) жылу физикасы;

4) электр және магнетизм;

5) геометриялық оптика;

6) кванттық физика элементтері;

7) астрономия негіздері;

8) әлемнің қазіргі физикалық бейнесі.

6. "Физикалық шамалар мен өлшеулер" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) физика – табиғат туралы ғылым;

2) физикалық шамалар;

3) физикалық өлшеулер.

7. "Механика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) кинематика негіздері;

2) динамика негіздері;

3) сақталу заңдары;

4) статика;

5) тербелістер мен толқындар.

8. "Жылу физикасы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) молекулалы-кинетикалық теория негіздері;

2) термодинамика негіздері.

9. "Электр және магнетизм" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) электростатика негіздері;

2) электр тогы;

3) магнит өрісі;

4) электромагниттік толқындар және тербеліс.

10. "Геометриялық оптика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) геометриялық оптика заңдары.

11. "Кванттық физика элементтері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) атом мен атом ядросының құрылысы;

2) радиоактивтілік;

3) элементар бөлшектер.

12. "Астрономия негіздері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жер және ғарыш;

2) астрофизика элементтері.

13. "Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі" бөлімі "Физиканың дүниетанымдық мәні" бөлімшесінен тұрады.

14. Оқу пәнінің 7-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) "Физика – табиғат туралы ғылым". Физика – табиғат туралы ғылым, табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері;

2) "Физикалық шамалар мен өлшеулер". Халықаралық бірліктер жүйесі (SI); скаляр және векторлық физикалық шамалар, өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі, үлкен және кіші сандарды ықшамдап жазу;

№ 1-зертханалық жұмыс: кішкентай денелердің өлшемін анықтау;

№ 2-зертханалық жұмыс: физикалық шамаларды өлшеу;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; аспап шкаласындағы бөліктің құнын анықтау:

3) "Механикалық қозғалыс". Механикалық қозғалыс және оның сипаттамалары, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, түзусызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар, жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу, әртүрлі механикалық қозғалыстардың графиктері;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, координатаның уақытқа тәуелділік графигін зерттеу;

4) "Тығыздық". Масса және денелердің массасын өлшеу, дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу, заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі, тығыздықты есептеу;

№ 3-зертханалық жұмыс: сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, электрондық және иіндік таразыларды қолданып, әр түрлі денелердің массасын анықтау;

5) "Денелердің өзара әрекеттесуі". Инерция құбылысы, күш, тартылыс құбылысы және ауырлық күші, салмақ, деформация, серпімділік күші, Гук заңы, үйкеліс күші, үйкеліс әрекетін техникада ескеру, бір түзу бойымен денеге әсер еткен күштерді қосу;

№ 4-зертханалық жұмыс: серпімді деформацияларды зерделеу;

№ 5-зертханалық жұмыс: сырғанау үйкеліс күшін зерттеу;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, динамометр көмегімен өлшеу, ауырлық күшін зерттеу, түрлі денелердің созылуын зерттеу;

6) "Қатты денелер, сұйықтар және газдардағы қысым". Газдардың, сұйықтардың және қатты денелердің молекулалық құрылымы, қатты денелердегі қысым, сұйықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы, қатынас ыдыстар, гидравликалық машиналар, атмосфералық қысым, атмосфералық қысымды өлшеу, манометрлер, сорғылар, кері итеруші күш;

№ 6-зертханалық жұмыс: Архимед заңын зерделеу;

№ 7-зертханалық жұмыс: дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, кез-келген пішінді қатынас ыдыстардағы бірдей және әртүрлі сұйықтардың беттерінің орналасуын зерттеу , атмосфералық қысымның бар екендігін зерттеу;

7) "Жұмыс және қуат". Механикалық жұмыс, қуат;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, жұмыстың мәнін график бойынша анықтау, ауырлық күші мен үйкеліс күшінің жұмысын салыстыру, транспорт түрлерінің қуатын бағалау;

8) "Энергия". Кинетикалық энергия, потенциалдық энергия, энергияның сақталуы және басқа түрге айналуы;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, үстел теннисіне арналған шариктің тебілу биіктігін анықтау;

9) "Жай механизмдер". Жай механизмдер, дененің массалық центрі, иіндіктің тепе-теңдік шарты, пайдалы әрекет коэффициенті;

№ 8-зертханалық жұмыс: Жазық фигураның массалар центрін анықтау;

№ 9-зертханалық жұмыс: иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау;

№ 10-зертханалық жұмыс: көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау;

3) практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, түсірілген күштің айналу осіне дейінгі қашықтыққа тәуелділігін зерттеу;

10) "Жер және Ғарыш". Аспан денелері туралы ғылым, күн жүйесі, күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл).

15. Оқу пәнінің 8-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) "Жылулық құбылыстар". Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия, температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары, ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері, жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару, табиғаттағы және техникадағы жылу берілу, жылу құбылыстарының тірі ағзалардың өмірлеріндегі ролі, жылу мөлшері, заттың меншікті жылу сыйымдылығы, отынның энергиясы, отынның меншікті жану жылуы, жылу үдерістеріндегі энергияның сақталу және басқа түрге айналу заңы;

№ 1-зертханалық жұмыс: әртүрлі температурадағы суларды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру;

практикалық жұмыстар: денені қыздыру үшін қажетті немесе оны суытқанда бөлінетін жылу мөлшерін есептеу, заттың меншікті жылу сыйымдылығын анықтау, заттың агрегаттық күйлері өзгерген кездегі жылу мөлшерін есептеу, жылу мөлшерінің дене массасына тәуелділігін зерттеу, жылу мөлшерінің қыздыру температурасына тәуелділігін зерттеу, әртүрлі отынның жану тиімділігін бағалау;

2) "Заттың агрегаттық күйлері". Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы, булану және конденсация, қаныққан және қанықпаған булар, қайнау, меншікті булану жылуы, қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау;

№ 2-зертханалық жұмыс: мұздың меншікті балқу жылуын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, заттың фазалық ауысу графигін зерттеу, мұздың балқу температурасын зерттеу, булану жылдамдығының әртүрлі факторларға тәуелділігін зерттеу;

3) "Термодинамика негіздері". Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы, жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы, жылу қозғалтқыштары, жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті, Жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, ішкі энергияның механикалық энергияға айналуын зерттеу, жылулық тепе-теңдік орныққандағы энергияның сақталу заңын зерттеу;

4) "Электростатика негіздері". Денелердің электрленуі, электр заряды, өткізгіштер мен диэлектриктер, электр зарядының сақталу заңы, қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі, Кулон заңы, элементар электр заряды, электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі, электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, бір-бірінен қандай-да бір арақашықтықта орналасқан және жіңішке жіпке ілінген екі бірдей ауа шарының әрекеттесуін зерттеу, электроскопты жасау;

5) "Тұрақты электр тогы. Электр тогы, электр тогы көздері, электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу, тізбек бөлігі үшін Ом заңы, өткізгіштің электр кедергісі, өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат, өткізгіштерді тізбектей және параллель қосу, электр тогының жұмысы мен қуаты, электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы, металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік, электрқыздырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар, электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы);

№ 3-зертханалық жұмыс: электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу;

№ 4-зертханалық жұмыс: тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу;

№ 5-зертханалық жұмыс: өткізгіштерді тізбектей қосуды зерделеу;

№ 6-зертханалық жұмыс: өткізгіштерді параллель қосуды зерделеу;

№ 7-зертханалық жұмыс: электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, тізбектегі ток күшін өлшеу, тізбек бөгіндегі кернеуді өлшеу, өткізгіш кедергісінің материал тегіне тәуелділігі, қыздыру шамының қуаты мен жұмысын өлшеу, тізбектей қосылған шамдардың ток қуатын зерттеу, параллель қосылған шамдардың ток қуатын зерттеу;

6) "Электромагниттік құбылыстар". Тұрақты магниттер, магнит өрісі, тогы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі, тогы бар шарғының магнит өрісі, электромагниттер және оларды қолдану; магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш; электр өлшеуіш құралдар, электромагниттік индукция, генераторлар;

№ 8-зертханалық жұмыс: тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін алу;

№ 9-зертханалық жұмыс: электрмагнитті құрастыру және оның әсерін сынау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, су компасын (құбылнамасын) жасау, магнит өрісінің түрлі материалдар арқылы өтуін зеттеу, түрлі тиындардың магниттік қасиеттерін зерттеу, үйкеліс арқылы магниттеу, магниттің қасиетіне температураның әсері;

7) "Жарық құбылыстары". Жарықтың түзу сызықты таралу заңы, жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар, сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу, жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу, линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы, линзаның көмегімен кескін алу, көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері , оптикалық аспаптар;

№ 10-зертханалық жұмыс: шынының сыну көрсеткішін анықтау;

№ 11-зертханалық жұмыс: жұқа линзаның фокустық қашықтығын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, қарапайым перископты жасау, калейдоскопты жасау,жазық айнадағы кескінді зерттеу,ойыс айнаға түскен және шағылған стандартты сәулелердің жүрісі, жинағыш және шашыратқыш линзадағы негізгі сәулелердің жүрісі, көз бен фотоаппараттың оптикалық жүйелерін салыстыру;

16. Оқу пәнінің 9-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) "Кинематика негіздері". Механикалық қозғалыс, векторлар және оларға амалдар қолдану, вектордың координаталар осьтеріне түсірілген проекциялары, түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу, түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру, дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі, қисықсызықты қозғалыс, материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы, сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар, центрге тартқыш үдеу;

№ 1-зертханалық жұмыс: теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау;

№ 2-зертханалық жұмыс: горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, қозғалыстың салыстырмалылығы, денелердің қозғалысын сипаттау тәсілдері;

2) "Астрономия негіздері". Жұлдызды аспан, аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі, әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт, Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары, Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау;

3) "Динамика негіздері". Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері, механикадағы күштер, Ньютонның екінші заңы, масса, Ньютонның үшінші заңы, Бүкіләлемдік тартылыс заңы, дененің салмағы, салмақсыздық, денелердің ауырлық күшінің әрекетінен қозғалуы, Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, күшті өлшеудің практикалық тәсілдері, жердің ауырлық өрісіндегі дене қозғалысының параметрлерін есептеу, дененің еркін түсу үдеуін өлшеу;

4) "Сақталу заңдары". Дене импульсі және күш импульсі, импульстің сақталу заңы, реактивті қозғалыс, механикалық жұмыс және энергия, энергияның сақталу және айналу заңы;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, дененің кинетикалық энергиясының өзгеруіне қатысты күштің жұмысын салыстыру, денелердің соқтығысуы кезіндегі импульстің сақталу заңын зерттеу;

5) "Тербелістер және толқындар". Тербелмелі қозғалыс, тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі, тербелмелі қозғалыстың теңдеуі, математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері, еркін және еріксіз тербелістер, резонанс, еркін электромагнитік тербелістер, толқындық қозғалыс, дыбыс, дыбыстың сипаттамалары,

акустикалық резонанс, жаңғырық, электромагниттік толқындар, электромагниттік толқындар шкаласы;

№ 3-зертханалық жұмыс: математикалық маятниктің көмегімен еркін түсу үдеуін анықтау;

№ 4-зертханалық жұмыс: беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау.

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, әр түрлі маятниктер тербелісінің периодын есептеу, еркін және еріксіз тербелістерді зерттеу, толқындардың сипаттамасын зерттеу, ұялы телефонның жұмыс істеу принципі, аналогті сигналдың берілуі, Морзе әліппесі;

6) "Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар". Жылулық сәуле шығару; жарық кванттары туралы Планк гипотезасы, фотоэффект құбылысы, рентген сәулелері, радиоактивтілік, радиоактивті сәулеленудің табиғаты, Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару;

7) "Атом ядросы. Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер, массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы, ядролық реакциялар, радиоактивті ыдырау заңы, ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция, ядролық реактор, термоядролық реакциялар, радиоизотоптар, радиациядан қорғану, элементар бөлшектер;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, радиоактивті элементтердің жартылай ыдырау периодын есептеу;

8) "Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі". Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы, экологиялық мәдениет.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

17. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" – сынып, "2.1" – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" – оқыту мақсатының реттік саны.

18. Білім алушылар білуі тиіс:

Бөлімшелер	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.1 Физика – табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру		
	7.1.1.2 табиғатты зерттеудің ғылыми әдістерін ажырату		
	7.1.2.1 физикалық шамаларды олардың SI(		

1.2 Физикалық шамалар	Халықаралық бірліктер жүйесі) жүйесіндегі өлшем бірліктерімен сәйкестендіру		
	7.1.2.2 скаляр және векторлық шамаларды ажырату және мысалдар келтіру;		
	7.1.2.3 үлкен және кіші сандарды жазған кезде еселік және үлестік қосымшаларды білу және қолдану, санды : стандартты түрде жазу		
1.3 Физикалық өлшеулер	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.1.3.1 дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты өлшеу, өлшеу нәтижелерін аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып жазу	8.1.3.1 эксперимент-тен деректерін жинақтау, талдау және өлшеу және қателіктерін ескеріп жазу	9.1.3.1 алған нәтижені түсіндіру және қорытынды жасау
	7.1.3.2 кішкентай денелердің өлшемін қатарлау әдісі арқылы анықтау	8.1.3.2 тәжірибені жүргізуге әсер ететін факторларды анықтау	9.1.3.2 эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспериментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну
	7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау	8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау	9.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.2.1.1 келесі терминдердің физикалық мағынасын түсіндіру - материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, траектория, жол, орын ауыстыру		9.2.1.1 материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану
	7.2.1.2 механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру		9.2.1.2 векторларды қосу, азайту, векторды скалярға көбейту
			9.2.1.3 вектордың координаталар остеріне проекцияларын анықтау, векторларды құраушыларға жіктеу
	7.2.1.3 түзу сызықты бірқалыпты қозғалысты және бірқалыпсыз қозғалысты ажырата білу		9.2.1.4 уақытқа тәуелділік графиктерінен орын ауыстыру, жылдамдық, үдеуді анықтау
			9.2.1.5 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі

2.1 Кинематика негіздері	7.2.1.4 қозғалыстағы дененің жылдамдығы мен орташа жылдамдығын есептеу		жылдамдық және үдеу формулаларын есептер шығаруда қолдану
			9.2.1.6 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі координата мен орын ауыстыру теңдеулерін есептер шығаруда қолдану
			9.2.1.7 тең үдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін эксперименттік жолмен анықтау
	7.2.1.5 s -тің t-ға тәуелділік графигін тұрғызуда координата осьтерінде және кестелерде өлшем бірліктерін дұрыс белгілеу		9.2.1.8 тең үдемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстырудың және жылдамдықтың уақытқа тәуелділік графиктерін тұрғызу және оларды түсіндіру
	7.2.1.6 дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен келесі жағдайларды анықтау: (1) дененің тыныштық күйін, (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалысын		9.2.1.9 еркін түсуді сипаттау үшін теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдану
	7.2.1.7 бірқалыпты қозғалған дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен жылдамдығын анықтау		9.2.1.10 теңайнымалы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана отырып, горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау
			9.2.1.11 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау
			9.2.1.12 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс траекториясын сызу
			9.2.1.13 дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сызықтық және бұрыштық шамалар арқылы сипаттау
			9.2.1.14 сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыратын өрнекті есептер шығаруда қолдану
			9.2.1.15 центрге тартқыш үдеу формуласын есептер шығаруда қолдану
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.2.2.1 инерция, инерттілік және инерциялық санақ жүйесі

	7.2.2.1 инерция құбылысын түсіндіру және мысалдар келтіру		ұғымдарының мағынасын түсіндіру
	7.2.2.2 күнделікті өмірден күштердің әрекет етуіне мысалдар келтіру		9.2.2.2 Ньютонның бірінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.3 пластикалық және серпімді деформацияларды ажырату, мысалдар келтіру		9.2.2.3 ауырлық күші, серпімділік күші, және үйкеліс күші табиғатын түсіндіру
	7.2.2.4 серпімділік күшінің серіппенің ұзаруына тәуелділік графигінен қатаңдық коэффициентін анықтау		9.2.2.4 Ньютонның екінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.5 Гук заңының формуласы бойынша серпімділік күшін есептеу		9.2.2.5 Ньютонның үшінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.6 тыныштық, домалау және сырғанау үйкелістерін сипаттау		9.2.2.6 бүкіләлемдік тартылыс заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.7 үйкеліс күшінің пайдасы мен зиянына мысалдар келтіру		9.2.2.7 ғарыш аппараттардың орбиталарын салыстыру
2.2 Динамика негіздері	7.2.2.8 күштерді берілген масштабта графикалық түрде көрсету		9.2.2.8 тартылыс өрісіндегі дененің қозғалысын сипаттайтын шамаларды анықтау
	7.2.2.9 денеге бір түзудің бойымен әрекет ететін күштердің тең әрекетті күшінің модулі мен бағытын анықтау		9.2.2.9 бірінші ғарыштық жылдамдықтың формуласын есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.10 масса, салмақ және ауырлық күші ұғымдарын ажырату		9.2.2.10 үдеумен қозғалған дененің салмағын анықтау
	7.2.2.11 электронды, серіппелі, иінді таразылардың көмегімен дененің массасын өлшеу		9.2.2.11 салмақсыз-дық күйді түсіндіру
	7.2.2.1 әртүрлі пішіндегі қатты дененің немесе сұйықтың көлемін өлшеу үшін өлшеуіш цилиндрді (мензурка) қолдану		
	7.2.2.13 тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіру		
	7.2.2.14 сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын тәжірибе арқылы анықтау		

	7.2.2.15 тығыздықтың формуласын есептер шығаруда қолдану		
2.3 Сақталу заңдары	7.2.3.1 механикалық жұмыс деген физикалық ұғымның мағынасын түсіндіру		9.2.3.1 дене импульсі мен күш импульсін ажырату
	7.2.3.2 механикалық энергияның екі түрін ажырату		9.2.3.2 импульстің сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.3.3 кинетикалық энергия формуласын есептер шығаруда қолдану		9.2.3.3 табиғаттағы және техникадағы реактивті қозғалысқа мысалдар келтіру
	7.2.3.4 жоғары көтерілген дене үшін потенциалдық энергиясының және серпімді дененің формуласын қолдану		9.2.3.4 Байқоңыр ғарыш айлағының аймақтық және халықаралық маңыздылығына баға беру
	7.2.3.5 энергияның түрленуіне мысалдар келтіру		9.2.3.5 механикалық жұмысты аналитикалық және графиктік тәсілмен анықтау
	7.2.3.6 механикалық энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану		9.2.3.6 жұмыс пен энергияның байланысын түсіндіру
	7.2.3.7 қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру		9.2.3.7 энергияның сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.3.8 механикалық жұмыс пен қуаттың формулаларын есептер шығаруда қолдану		
2.4 Статика	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.2.4.1 "Механиканың алтын ережесін" тұжырымдау және қарапайым механизмдердің қолданылуына мысалдар келтіру		
	7.2.4.2 күш моменті ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру		
	7.2.4.3 жазық фигураның массалық центрін тәжірибеде анықтау		
	7.2.4.4 тепе-теңдікте тұрған денелер үшін күш моменттер ережесін тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану		
	7.2.4.5 тәжірибеде иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау		

	7.2.4.6 көлбеу жазықтықтың пайдалы әсер коэффициентін тәжірибеде анықтау		
2.5 Тербелістер мен толқындар	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.2.5.1 еркін және еріксіз тербелістерге мысалдар келтіру
			9.2.5.2 эксперименттік әдіспен амплитуда, период, жиілікті анықтау
			9.2.5.3 формулаларды қолданып, период, жиілік, циклдік жиілікті анықтау
			9.2.5.4 тербелмелі процесте энергияның сақталу заңын сипаттау
			9.2.5.5 гармоникалық тербелістердің графиктері бойынша координатаның, жылдамдықтың және үдеудің теңдеулерін жаза білу
			9.2.5.6 әртүрлі тербелмелі жүйедегі тербелістің пайда болу себептерін түсіндіру
			9.2.5.7 маятниктер тербелісі периодының әртүрлі параметрлерге тәуелділігін зерттеу
			9.2.5.8 математикалық маятник периодының формуласынан еркін түсу үдеуін анықтау
			9.2.5.9 период квадратының маятник ұзындығына тәуелділік графигін тұрғызу және талдау
			9.2.5.10 еріксіз тербеліс амплитудасының мәжбүрлеуші күштің жиілігіне тәуелділігін график бойынша сипаттау
			9.2.5.11резонанс құбылысын сипаттау
			9.2.5.12 толқын жылдамдығы, жиілігі және толқын ұзындығы формулаларын есеп шығаруда қолдану
			9.2.5.13 көлденең және бойлық толқындарды салыстыру
			9.2.5.1 су бетіндегі толқындардың таралу

			жылдамдығын эксперимент түрінде анықтау
			9.2.5.15дыбыстың пайда болу және таралу шарттарын атау
			9.2.5.16дыбыс сипаттамаларын дыбыс толқындарының жиілігі және амплитудасымен сәйкестендіру
			9.2.5.17 резонанстың пайда болу шарттарын атау және оның қолданылуына мысалдар келтіру
			9.2.5.18 жаңғырық-тың пайда болу табиғатын және оны қолдану әдістерін сипаттау
			9.2.5.19 табиғатта және техникада ультрадыбыс пен инфрадыбысты қолдануға мысалдар келтіру
3 . 1 Молекулалы-кинетикалық теория негіздері	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.3.1.1 заттардың молекулалық құрылысы негізінде, газдардың сұйықтар мен қатты денелердің құрылымын сипаттау	8.3.1.1 молекулалы-кинетикалық теорияның негізгі қағидаларын дәлелдейтін мысалдар келтіру және тәжірибені сипаттау	
	7.3.1.2 қысымның физикалық мағынасын түсіндіру және өзгерту әдістерін сипаттау	8.3.1.2 температураның мәндерін әр түрлі шкала (Цельсий, Кельвин) бойынша өрнектеу	
	7.3.1.3 есептер шығаруда қатты дененің қысымының формуласын қолдану	8.3.1.3 температураны өлшеуді жылулық ұлғаю негізінде сипаттау	
	7.3.1.4 газ қысымын молекулалық құрылым негізінде түсіндіру	8 . 3 . 1 . 4 молекула-кинетикалық теория негізінде қатты күйден сұйыққа және кері айналуды сипаттау	
	7.3.1.5 сұйықтықтағы гидростатикалық қысымның формуласын шығару және оны есептер шығаруда қолдану	8 . 3 . 1 . 5 молекула-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау	
	7.3.1.6 қатынас ыдыстардың қолданылуына мысалдар келтіру		

	7.3.1.7 гидравликалық машиналардың жұмыс істеу принципін сипаттау		
	7.3.1.8 гидравликалық машиналарды қолдану кезіндегі күштен ұтысты есептеу		
	7.3.1.9 атмосфералық қысымның табиғатын түсіндіру және оны өлшеудің әдістерін ұсыну		
	7.3.1.10 манометр мен сорғылардың жұмыс істеу принципін сипаттау		
	7.3.1.11 кері итеруші күшті анықтау және оның сұйыққа батырылған дененің көлеміне тәуелділігін зерттеу		
	7.3.1.12 сұйықтар мен газдардағы кері итеруші күштің табиғатын түсіндіру		
	7.3.1.13 есептер шығару кезінде Архимед заңын қолдану		
	7.3.1.14 дененің сұйықта жүзу шарттарын зерттеу		
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.3.2.1 дененің ішкі энергиясын өзгерту тәсілдерін сипаттау	
		8.3.2.2 жылу берілудің түрлерін салыстыру	
		8.3.2.3 техникада және тұрмыста жылу берілу түрлерінің қолданылуына мысалдар келтіру	
		8.3.2.4 әртүрлі температураға тірі ағзалардың бейімделуі (мысалдар келтіру).	
		8.3.2.5 жылу алмасу процесі кезінде алған немесе берген жылу мөлшерін анықтау	
		8.3.2.6 заттың меншікті жылу сыйымдылығының мағынасын түсіндіру	

		8.3.2.7 отынның жануы кезінде бөлінген жылу мөлшерін анықтау	
		8.3.2.8 жылу құбылыстарындағы энергияның сақталу және айналу заңын зерттеу	
		8.3.2.9 жылулық тепе-теңдік теңдеуін есептер шығаруда қолдану	
		8.3.2.10 балқу/ кристалдану кезіндегі жұтылатын/бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын есептер шығаруда қолдану	
		8.3.2.11 заттың балқу және қатаю процесі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау	
3.2 Термодинамика негіздері		8.3.2.12 эксперимент көмегімен мұздың меншікті балқу жылуын анықтау	
		8.3.2.13 булану және конденсациялану кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау	
		8.3.2.14 су буының мысалында қанығу күйін сипаттау	
		8.3.2.15 меншікті булану жылуын анықтау	
		8.3.2.16 қайнау температурасының сыртқы қысымға тәуелділігін түсіндіру	
		8.3.2.17 термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру	
		8.3.2.18 термодинамиканың	

		екінші заңының мағынасын түсіндіру	
		8.3.2.19 жылу қозғалтқышының пайдалы әсер коэффициентін анықтау	
		8.3.2.20 іштен жану қозғалтқышының, бу турбинасының жұмыс істеу принципін түсіну және сипаттау	
		8.3.2.21 жылу қозғалтқыштарын жетілдіру жолдарын ұсыну	
		8.3.2.22 жылу қозғалтқыштарындағы энергияның түрленуін сипаттау	
		8.3.2.23 жылу машиналарының қоршаған ортаның экологиясына әсерін бағалау	
4.1 Электро статика негіздері		8.4.1.1 электр зарядын сипаттау	
		8.4.1.2 үйкеліс арқылы денені электрлендіру және индукция құбылысын түсіндіру	
		8.4.1.3 электрленудің оң және теріс әсерлеріне мысалдар келтіру	
		8.4.1.4 электр зарядының сақталу заңын түсіндіру	
		8.4.1.5 Кулон заңын есептер шығаруда қолдану	
		8.4.1.6 электр өрісі және оның күштік сипаттамасы ұғымдарының физикалық мағынасын түсіндіру	
		8.4.1.7 біртекті электростатикалық өрістегі зарядқа әсер етуші күшті есептеу	

		8.4.1.8 электр өрісін күш сызықтар арқылы графиктік кескіндеу	
		8.4.1.9 потенциалдың физикалық мағынасын түсіндіру	
		8.4.1.10 конденсаторлардың құрылысын және қолданылуын сипаттау	
		8.4.2.1 электр тогы ұғымын және электр тогының пайда болу шарттарын түсіндіру	
		8.4.2.2 электр схемасын графикалық бейнелеуде электр тізбегі элементтерінің шартты белгілерін қолдану	
		8.4.2.3 кернеудің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру	
		8.4.2.4 электр тізбегіндегі ток күші мен кернеуді анықтау	
		8.4.2.5 тұрақты температурада металл өткізгіштің вольт-амперлік сипаттамасын графикалық түрде бейнелеу және түсіндіру	
		8.4.2.6 тізбек бөлігі үшін Ом заңын есептер шығаруда қолдану	
		8.4.2.7 кедергінің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіну	
		8.4.2.8 есеп шығаруғанда өткізгіштің меншікті кедергісін формуласын қолдану	
		8.4.2.9 өткізгіштерді тізбектей жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау	

4.2 Электр тогы		8.4.2.10 өткізгіштерді параллель жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау	
		8.4.2.11 өткізгіштерді тізбектей және параллель жалғауда тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолданып, электр тізбектеріне есептеулер жүргізу	
		8.4.2.12 жұмыс және қуат формулаларын есептер шығаруда қолдану	
		8.4.2.13 Джоуль-Ленц заңын есептер шығару үшін қолдану	
		8.4.2.14 эксперимент көмегімен электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау	
		8.4.2.15 кВтсағ өлшем бірлігін қолданып, электр энергиясының құнын практикалық есептеулермен алу	
		8.4.2.16 металл өткізгіштердегі электр тогын және оның кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау	
		8.4.2.17 қысқа тұйықталудың пайда болу себептерін және алдын алу амалдарын түсіндіру	
		8.4.2.18 сұйықтардағы электр тогын сипаттау	
		8.4.3.1 магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы графикалық бейнелеу;	
		8.4.3.2 магнит өрісінің сипаттамаларын түсіндіру;	

4.3 Магнит өрісі		8.4.3.3 тогы бар түзу өткізгіштің және соленоидтің айналасында магнит өрісі сызықтарының бағытын анықтау;	
		8.4.3.4 жолақ магнит пен соленоидтың магнит өрістерін салыстыру;	
		8.4.3.5 магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әсерін сипаттау	
		8.4.3.6 электр қозғалтқыштың және электр өлшеуіш құралдардың жұмыс істеу принципін түсіндіру	
		8.4.3.7 электро магниттік индукция құбылысын түсіндіру	
		8.4.3.8 Қазақстанда және дүние жүзінде электр энергиясын өндірудің мысалдарын келтіру	
4.4 Электро магниттік толқындар және тербеліс	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.4.4.1 тербелмелі контурдағы еркін электромагниттік тербелістерді сапалы сипаттау
			9.4.4.2 механикалық толқындар мен электромагниттік толқындардың ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыру
			9.4.4.3 электро магниттік толқындар шкаласын сипаттау және әртүрлі диапазондағы толқындардың қолданылуына мысалдар келтіру
			9.4.4.4 шыны призма арқылы өткен жарықтың дисперсиясына сапалы сипаттама беру
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.5.1.1 Күннің және Айдың тұтылуын графикалық бейнелеу	
		8.5.1.2 эксперимент арқылы түсу және	

		шағылу бұрыштарының тәуелділігін анықтау	
		8.5.1.3 айналық және шашыранды шағылудың мысалдарын келтіру және түсіндіру	
		8.5.1.4 жазық айнада дененің кескінін алу және оны сипаттау	
		8.5.1.5 дененің кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді сипаттау	
		8.5.1.6 жазық параллель пластинада сәуленің жолын салу	
		8.5.1.7 жарықтың сыну заңын пайдаланып есептер шығару	
		8.5.1.8 тәжірибеге сүйене отырып толық ішкі шағылу құбылысын түсіндіру	
5.1 Геометриялық оптика заңдары		8.5.1.9 экспериментте шынының сыну көрсеткішін анықтау	
		8.5.1.10 сыну көрсеткішінің анықталған мәнін кестелік мәндермен салыстыру және эксперимент нәтижесін бағалау	
		8.5.1.11 жұқа линза формуласын есептер шығару үшін қолдану	
		8.5.1.12 линзаның сызықтық ұлғаю формуласын сандық және графиктік есептер шығару үшін қолдану	
		8.5.1.13 жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру	
		8.5.1.14 жұқа линзаның фокустық қашықтығын	

		және оптикалық күшін анықтау	
		8.5.1.15 көздің алыстан көргіштігі мен жақыннан көргіштігін түзетуді сипаттау	
		8.5.1.16 қарапайым оптикалық құралдарды (перископ, Обскура камерасы) құрастыру	
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.6.1.1 сәулелік энергияның температураға тәуелділігін сипаттау
			9.6.1.2 Планк формуласын есептер шығаруда қолдану
			9.6.1.3 фотоэффект құбылысын сипаттау және фотоэффект құбылысының техникада пайдаланылуына мысалдар келтіру
			9.6.1.4 фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын есептер шығаруда қолдану
6.1 Атом мен атом ядросының құрылысы			9.6.1.5 рентген сәулесін электромагниттік сәулелердің басқа түрлерімен салыстыру
			9.6.1.6 рентген сәулесін қолдануға мысалдар келтіру
			9.6.1.7 а-бөлшегінің шашырауы бойынша Резерфорд тәжірибесін сипаттау
			9.6.1.8 ядролық күштердің қасиеттерін сипаттау
			9.6.1.9 атом ядросының масса ақауын анықтау
			9.6.1.10 атом ядросының байланыс энергиясы формуласын есептер шығаруда қолдану;
			9.6.1.11 ядролық реакцияның теңдеуін шешуде зарядтық және массалық сандардың сақталу заңын қолдану
			9.6.2.1 a, b және g - сәулеленудің табиғаты мен қасиеттерін түсіндіру
			9.6.2.2 радиоактивті ыдыраудың ықтималдық сипатын түсіндіру

6 . 2 Радиоактивтілік			9.6.2.3 радиоактивті ыдырау заңын есептер шығаруда қолдану
			9.6.2.4 тізбекті ядролық реакциялардың өту шарттарын сипаттау
			9.6.2.5 ядролық реактордың жұмыс істеу принципін сипаттау
			9.6.2.6 ядролық ыдырау мен ядролық синтезді салыстыру
			9.6.2.7 радиоактивті изотоптарды қолданудың мысалдарын келтіру
			9.6.2.8 радиациядан қорғану әдістерін сипаттау
6.3 Элементар бөлшектер			9.6.2.9 элементар бөлшектерді жіктеу
7.1 Жер және Ғарыш	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.7.1.1 геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерді салыстыру		
	7.7.1.2 Күн жүйесінің нысандарын жүйелеу		
	7.7.1.3 жыл мезгілдерінің ендіктерге байланысты ауысуын және күн мен түннің ұзақтығын түсіндіру		
7 . 2 Астро-физика элементтері	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып
			9.7.2.1 абсолюттік және көрінерлік жұлдыздық шамаларды ажырату
			9.7.2.2 жұлдыздыр-дың жарқырауына әсер ететін факторларды атау
			97.2.3 аспан сферасының негізгі элементтерін атау
			9.7.2.4 жұлдызды аспанның жылжымалы картасынан жұлдыздардың аспан координатасын анықтау
			9.7.2.5 әртүрлі ендіктегі жұлдыздардың шарықтау айырмашылығын түсіндіру
			9.7.2.6 жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақытты сәйкестендіру
			9.7.2.7 Кеплер заңдарының негізінде аспан денелерінің қозғалысын түсіндіру

			9.7.2.8 Күн жүйесіндегі денелердің ара қашықтығы мен өлшемдерін анықтау үшін параллакс әдісін қолдануды түсіндіру
8 . 1 Физиканың дүниетанымдық мәні			9.8.1.1 адамның дүниетанымдық көзқарасының қалыптасуына физика және астрономияның дамуының әсерін түсіндіру
			9.8.1.2 жаңа технологиялардың қоршаған ортаға әсерінің артықшылығы мен қауіптілігін бағалау

19. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Физика" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

20. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Физика" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Физика – табиғат туралы ғылым	Физика – табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру
	Табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері	7.1.1.2 табиғатты зерттеудің ғылыми әдістерін ажырату
	Халықаралық бірліктер жүйесі (SI)	7.1.2.1 физикалық шамаларды олардың SI- жүйесіндегі өлшем бірліктерімен сәйкестендіру
	Скаляр және векторлық физикалық шамалар	7.1.2.2 скаляр және векторлық физикалық шамалар ажырату және мысалдар келтіру
	Өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі. Үлкен және кіші сандарды	7.1.2.3 үлкен және кіші сандарды жазған кезде еселік және үлестік қосымшаларды білу және қолдану, : санды: стандартты түрде жазу;

Физикалық шамалар мен өлшеулер	ықшамдап жазу . №1-зертханалық жұмыс. " Кішкентай денелердің өлшемін анықтау" №2-зертханалық жұмыс. " Физикалық шамаларды өлшеу"	7.1.3.1 дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты өлшеу, өлшеу нәтижелерін аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып жазу; 7.1.3.2 кішкентай денелердің өлшемін қатарлау әдісі арқылы анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Механикалық қозғалыс	Механикалық қозғалыс және оның сипаттамасы Санақ жүйесі	7.2.1.1 келесі терминдердің физикалық мағынасын түсіндіру - материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырма-лылығы, траектория, жол, орын ауыстыру
	Қозғалыстың салыстырмалылығы	7.2.1.2 механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру
	Түзусызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар	7.2.1.3 түзу сызықты бірқалыпты қозғалыс пен бірқалыпсыз қозғалысты ажырата білу
	Жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу	7.2.1.4 қозғалыстағы дененің жылдам-дығы мен орташа жылдамдығын есептеу
	Әртүрлі механикалық қозғалыстардың графиктері	7.2.1.5 s -тің t-ға тәуелділік графигін тұрғызуда координаталар осьтерінде және кестелерде өлшем бірліктерін дұрыс белгілеу; 7.2.1.6 дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен келесі жағдайларды анықтау: (1) дененің тыныштық күйін, (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалысын; 7.2.1.7 бірқалыпты қозғалған дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен жылдамдығын анықтау
2-тоқсан		
Тығыздық	Масса және денелердің массасын өлшеу	7.2.2.11 электронды, серіппелі, иінді таразылардың көмегімен дененің массасын өлшеу
	Дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу	7.2.2.12 әртүрлі пішіндегі қатты дененің немесе сұйықтың көлемін өлшеу үшін өлшеуіш цилиндрді (мензурка) қолдану
	Заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі. №3-зертханалық жұмыс. " Сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау"	7.2.2.13 тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.2.14 сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын тәжірибе арқылы анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Тығыздықты есептеу	7.2.2.15 тығыздықтың формуласын есептер шығаруда қолдану
	Инерция құбылысы	7.2.2.1 инерция құбылысын түсіндіру және мысалдар келтіру
	Күш	7.2.2.2 күнделікті өмірден күштердің әрекет етуіне мысалдар келтіру
	Тартылыс құбылысы және ауырлық күші. Салмақ	7.2.2.10 масса, салмақ және ауырлық күші ұғымдарын ажырату
	№4-зертханалық жұмыс. " Серпімді деформацияларды зерделеу"	7.2.2.4 серпімділік күшінің серіппенің ұзаруына тәуелділік графигінен қатаңдық коэффициентін анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау

Денелердің өзара әрекеттесуі	Деформация	7.2.2.3 пластикалық және серпімді деформацияларды ажырату, мысалдар келтіру
	Серпімділік күші, Гук заңы	7.2.2.5 Гук заңының формуласы бойынша серпімділік күшін есептеу
	Үйкеліс күші. Үйкеліс әрекетін техникада ескеру №5-зертханалық жұмыс. "Сырғанау үйкеліс күшін зерттеу"	7.2.2.6 тыныштық, домалау және сырғанау үйкелістерін сипаттау; 7.2.2.7 үйкеліс күшінің пайдасы мен зиянына мысалдар келтіру
	Бір түзу бойымен денеге әрекет еткен күштерді қосу	7.2.2.8 күштерді берілген масштабта графикалық түрде көрсету; 7.2.2.9 денеге әсер ететін және бір түзудің бойымен бағытталған күштердің тең әрекетті күшінің модулі мен бағытын анықтау
3-тоқсан		
Қысым	Газдардың сұйықтар және қатты денелердің молекулалық құрылымы	7.3.1.1 заттардың молекулалық құрылысы негізінде, газдардың сұйықтар мен қатты денелердің құрылымын сипаттау
	Қатты денелердегі қысым	7.3.1.2 қысымның физикалық мағына-сын түсіндіру және өзгерту әдістерін сипаттау; 7.3.1.3 есептер шығаруда қатты дененің қысымының формуласын қолдану
	Сұйықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы	7.3.1.4 газ қысымын молекулалық құрылым негізінде түсіндіру; 7.3.1.5 сұйықтардағы гидростатикалық қысымның формуласын шығару және оны есептер шығаруда қолдану
	Қатынас ыдыстар	7.3.1.6 қатынас ыдыстарды қолдануға мысалдар келтіру
	Гидравликалық машиналар	7.3.1.7 гидравликалық машиналардың жұмыс істеу принципін сипаттау; 7.3.1.8 гидравликалық машиналарды қолдану кезіндегі күштен ұтысты есептеу
	Атмосфералық қысым. Атмосфералық қысымды өлшеу	7.3.1.9 атмосфералық қысымның табиғатын түсіндіру және оны өлшеудің әдістерін ұсыну
	Манометрлер. Сорғылар	7.3.1.10 манометр мен сорғылардың жұмыс істеу принципін сипаттау
	№ 6-зертханалық жұмыс. "Архимед заңын зерделеу"	7.3.1.11 кері итеруші күшті анықтау және оның сұйыққа батырылған дененің көлеміне тәуелділігін зерттеу; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Кері итеруші күш	7.3.1.12 сұйықтар мен газдардағы кері итеруші күштің табиғатын түсіндіру; 7.3.1.13 есептер шығаруда Архимед заңын қолдану
	№ 7-зертханалық жұмыс. "Дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау"	7.3.1.14 дененің сұйықта жүзу шарттарын зерттеу; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
		7.2.3.1 механикалық жұмыс ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру;

Жұмыс және қуат	Механикалық жұмыс Қуат	7.2.3.7 қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.3.8 механикалық жұмыс пен қуаттың формулаларын есептер шығаруда қолдану
4-тоқсан		
Энергия	Кинетикалық энергия. Потенциалдық энергия	7.2.3.2 механикалық энергияның екі түрін ажырату; 7.2.3.3 кинетикалық энергия формуласын есептер шығаруда қолдану; 7.2.3.4 жоғары көтерілген дене үшін потенциалдық энергияның және серпімді дененің формуласын қолдану
	Энергияның сақталуы және айналуы	7.2.3.5 энергияның түрленуіне мысалдар келтіру; 7.2.3.6 механикалық энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану
Күш моменті	Жай механизмдер	7.2.4.1 "Механиканың алтын ережесін" тұжырымдау және қарапайым механизмдердің қолданылуына мысалдар келтіру; 7.2.4.2 күш моменті ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру
	Дененің массалық центрі №8-зертханалық жұмыс. "Жазық фигураның массалар центрін анықтау"	7.2.4.3 жазық фигураның массалық центрін тәжірибеде анықтау
	№9-зертханалық жұмыс. " Иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау"	7.2.4.5 тәжірибеде иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Иіндіктің тепе-теңдік шарты	7.2.4.4 тепе-теңдікте тұрған денелер үшін күш моменттер ережесін тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	Пайдалы әрекет коэффициенті. №10-зертханалық жұмыс. " Көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау"	7.2.4.6 көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін тәжірибеде анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Жер және Ғарыш	Аспан денелері туралы ғылым	7.7.1.1 геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерді салыстыру
	Күн жүйесі	7.7.1.2 Күн жүйесінің нысандарын жүйелеу
	Күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл)	7.7.1.3 жыл мезгілдерінің ендіктерге байланысты ауысуы және күн мен түннің ұзақтығын түсіндіру

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
	Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия	8.3.1.1 молекула-кинетикалық теорияның негізгі қағидаларын дәлелдейтін мысалдар келтіру және тәжірибені сипаттау
	Температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары	8.3.1.3 Температураны өлшеуді жылулық ұлғаю негізінде сипаттау; 8.3.1.2 температураны әр түрлі шкала (Цельсий, Кельвин) бойынша өрнектеу

Жылу құбылыстары	Ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері	8.3.2.1 дененің ішкі энергиясын өзгерту тәсілдерін сипаттау;
	Жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару	8.3.2.2 жылу берілудің түрлерін салыстыру
	Табиғаттағы және техникадағы жылу берілу	8.3.2.3 техникада және тұрмыста жылу беру түрлерінің қолданылуына мысалдар келтіру
	Жылу құбылыстарының тірі ағзалардың өмірлеріндегі ролі	8.3.2.4 әр түрлі температураларда тірі ағзалардың бейімделуіне мысалдар келтіру
	Жылу мөлшері. Заттың меншікті жылу сыйымдылығы	8.3.2.5 жылу алмасу процесі кезінде алған немесе берген жылу мөлшерін анықтау; 8.3.2.6 заттың меншікті жылу сыйымдылығының мағынасын түсіндіру
	Отынның энергиясы Отынның меншікті жану жылуы	8.3.2.7 отынның жануы кезінде бөлінген жылу мөлшерін анықтау
	№ 1-зертханалық жұмыс. "Температуралары әр түрлі суды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру"	8.3.2.8 жылу құбылыстарындағы энергияның сақталу және айналу заңын зерттеу; 8.1.3.2 тәжірибені жүргізуге әсер ететін факторларды анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Жылу үдерістеріндегі энергияның сақталу және айналу заңы	8.3.2.9 жылулық тепе-теңдік теңдеуін есептер шығаруда қолдану
Заттың агрегаттық күйлері	Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы	8.3.1.4 молекула-кинетикалық теория негізінде қатты күйден сұйыққа және кері айналуды сипаттау; 8.3.2.10 балқу/кристалдану кезіндегі жұтылатын/бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын есептер шығаруға қолдану; 8.3.2.11 заттың балқу және қатаю үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау
	№ 2-зертханалық жұмыс. "Мұздың меншікті балқу жылуын анықтау"	8.3.2.12 эксперимент көмегімен мұздың меншікті балқу жылуын анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Булану және конденсация. Қаныққан және қанықпаған булар	8.3.1.5 молекула-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау; 8.3.2.13 заттың булану және конденсация үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау; 8.3.2.14 су буының мысалы негізінде қанығу күйін сипаттау
	Қайнау, меншікті булану жылуы. Қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау	8.3.2.15 меншікті булану жылуын анықтау; 8.3.2.16 қайнау температурасының сыртқы қысымға тәуелділігін түсіндіру
2-тоқсан		
	Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы	8.3.2.17 термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру

Термодинамика негіздері	Жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы	8.3.2.18 термодинамиканың екінші заңының мағынасын түсіндіру
	Жылу қозғалтқыштары	8.3.2.22 жылу қозғалтқыштарындағы энергияның түрленуін сипаттау; 8.3.2.20 іштен жану қозғалтқышының, бу турбинасының жұмыс істеу принципін сипаттау
	Жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті	8.3.2.19 жылу қозғалтқышының пайдалы әрекет коэффициентін анықтау; 8.3.2.21 жылу қозғалтқыштарын жетілдіру жолдарын ұсыну
	Жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер	8.3.2.23 жылу машиналарының қоршаған ортаның экологиясына әсерін бағалау
Электростатика негіздері	Денелердің электрленуі, электр заряды, өткізгіштер мен диэлектриктер	8.4.1.1 электр зарядын сипаттау; 8.4.1.2 Үйкеліс арқылы денені электрлену және индукция құбылысын түсіндіру; 8.4.1.3 электрленудің оң және теріс әсеріне мысалдар келтіру
	Электр зарядының сақталу заңы, қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі, Кулон заңы, элементар электр заряды	8.4.1.4 электр зарядының сақталу заңын түсіндіру; 8.4.1.5 Кулон заңын есептер шығаруда қолдану
	Электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі	8.4.1.6 электр өрісі және оның күштік сипаттамасы ұғымдарының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.7 біртекті электростатикалық өрістегі зарядқа әсер етуші күшті есептеу; 8.4.1.8 электр өрісін күш сызықтар арқылы кескіндеу
	Электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор	8.4.1.9 потенциалдар айырымының және потенциалдың физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.10 конденсаторлардың құрылысын және қолданылуын сипаттау
3-тоқсан		
	Электр тогы, электр тогы көздері	8.4.2.1 электр тогы ұғымын және электр тогының пайда болу шарттарын түсіндіру
	Электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу	8.4.2.2 электр схемасын графикалық бейнелеуде электр тізбегі элементтерінің шартты белгілерін қолдану; 8.4.2.3 кернеудің физикалық мағына-сын, оның өлшем бірлігін түсіндіру
	№ 3-зертханалық жұмыс. "Электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу"	8.4.2.4 электр тізбегіндегі ток күші мен кернеуді анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
		8.4.2.5 тұрақты температурада металл өткізгіштің вольт-амперлік сипаттамасын графикалық түрде бейнелеу және түсіндіру;

Тұрақты электр тогы	№ 4-зертханалық жұмыс. "Тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу"	8.1.3.1 эксперименттен деректерін жинақ-тау, талдау және өлшеу және қателіктерін ескеріп жазу
	Тізбек бөлігі үшін Ом заңы	8.4.2.6 тізбек бөлігі үшін Ом заңын есептер шығаруда қолдану;
	Өткізгіштің электр кедергісі, өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат	8.4.2.7 кедергінің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру; 8.4.2.8 есеп шығаруғанда өткізгіштің меншікті кедергісін формуласын қолдану
	№ 5-зертханалық жұмыс. " Өткізгіштерді тізбектей қосуды зерделеу"	8.4.2.9 өткізгіштерді тізбектей жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы алу; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	№ 6-зертханалық жұмыс. " Өткізгіштерді параллель қосуды зерделеу"	8.4.2.10 өткізгіштерді параллель жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау ; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Өткізгіштерді тізбектей және параллель қосу	8.4.2.11 өткізгіштерді тізбектей және параллель жалғауда тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолданып, электр тізбектеріне есептеулер жүргізу
	Электр тогының жұмысы мен қуаты	8.4.2.12 жұмыс және қуат формулаларын есептер шығаруда қолдану
	Электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы	8.4.2.13 Джоуль-Ленц заңын есептер шығару үшін қолдану;
	№ 7-зертханалық жұмыс. "Электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау"	8.4.2.14 эксперимент көмегімен электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау; 8.4.2.15 кВт*сағ өлшем бірлігін қолданып, электр энергиясының құнын практика жүзінде анықтау ; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік	8.4.2.16 металл өткізгіштердегі электр тогын және оның кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау
	Электрқыздырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар	8.4.2.17 қысқа тұйықталудың пайда болу себептерін және алдын алу амалдарын түсіндіру
	Электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы)	8.4.2.18 сұйықтардағы электр тогын сипаттау
	Тұрақты магниттер, магнит өрісі. № 8-зертханалық жұмыс. "Тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін алу"	8.4.3.1 магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы бейнелеу; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
		8.4.3.2 магнит өрісінің сипаттамаларын түсіндіру ;

Электромагниттік құбылыстар	Тогы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі. Тогы бар шарғының магнит өрісі	8.4.3.3 тогы бар түзу өткізгіштің және соленоидтің айналасындағы өріс сызықтарының бағытын анықтау
	Электромагниттер және оларды қолдану. № 9-зертханалық жұмыс. " Электрмагнитті құрастыру және оның әсерін сынау"	8.4.3.4 жолақ магнит пен соленоидтың магнит өрістерін салыстыру; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш, электр өлшеуіш құралдар	8.4.3.5 магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әсерін сипаттау; 8.4.3.6- электрқозғалтқыштың және электр өлшеуіш құралдардың жұмыс істеу принципін түсіндіру
	Электромагниттік индукция, генераторлар	8.4.3.7 электромагниттік индукция құбылысын түсіндіру; 8.4.3.8 Қазақстанда және дүние жүзінде электр энергиясын өндірудің мысалдарын келтіру
4-тоқсан		
Жарық құбылыстары	Жарықтың түзу сызықты таралу заңы.	8.5.1.1 Күннің және Айдың тұтылуын графикалық бейнелеу;
	Жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар	8.5.1.2 эксперимент арқылы түсу және шағылу бұрыштарының тәуелділігін анықтау; 8.5.1.3 айналық және шашыранды шағылудың мысалдарын келтіру және түсіндіру; 8.5.1.4 жазық айнада дененің кескінін алу және оны сипаттау
	Сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу	8.5.1.5 дененің кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді сипаттау
	Жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу	8.5.1.6 жазық параллель пластинада сәуленің жолын салу; 8.5.1.7 жарықтың сыну заңын пайдаланып есептер шығару; 8.5.1.8 тәжирибеге сүйене отырып толық ішкі шағылу құбылысын түсіндіру
	№ 10-зертханалық жұмыс. "Шынының сыну көрсеткішін анықтау"	8.5.1.9 экспериментте шынының сыну көрсеткішін анықтау; 8.5.1.10 сыну көрсеткішінің анықталған мәнін кестелік мәндермен салыстыру және эксперимент нәтижесін бағалау
	Линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы. Линзаның көмегімен кескін алу	8.5.1.11 жұқа линза формуласын есептер шығару үшін қолдану; 8.5.1.12 линзаның сызықтық ұлғаю формуласын сандық және графиктік есептер шығару үшін қолдану; 8.5.1.13 жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру
		8.5.1.14 жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау;

	№ 11-зертханалық жұмыс. "Жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау"	8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері	8.5.1.15 көздің алыстан көргіштігі мен жақыннан көргіштігін түзетуді сипаттау
	Оптикалық аспаптар	8.5.1.16 қарапайым оптикалық құралдарды (перископ, обскура камерасы) құрастыру

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Кинематика негіздері	Механикалық қозғалыс	9.2.1.1 Материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану
	Векторлар және оларға амалдар қолдану. Вектордың координаталар осьтеріндегі проекциялары	9.2.1.2 векторларды қосу, азайту, векторды скалярға көбейту ; 9.2.1.3 вектордың координаталар осіне проекциясын анықтау, векторды құраушыларға жіктеу
	Түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу	9.2.1.4 уақыттан тәуелділік графиктерінен орын ауыстыруды, жылдамдықты, үдеуді анықтау;
	Түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру	9.2.1.5 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және үдеу формулаларын есептер шығаруда қолдану; 9.2.1.6 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі координата мен орын ауыстыру теңдеулерін есептер шығаруда қолдану
	№ 1-зертханалық жұмыс. " Теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау"	9.2.1.7 теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін эксперименттік жолмен анықтау; 9.1.3.2 эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспери-ментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну; 9.2.1.8 теңүдемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстырудың және жылдамдықтың уақытқа тәуелділік графиктерін тұрғызу және оларды түсіндіру
	Дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі	9.2.1.9 еркін түсуді сипаттау үшін теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдану
	№ 2-зертханалық жұмыс. " Горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу"	9.2.1.10 теңайнымалы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана отырып, горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау ; 9.2.1.11 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау ; 9.2.1.12 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс траекториясын сызу

	Қисықсызықты қозғалыс; материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы Сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар	9.2.1.13 дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сызықтық және бұрыштық шамалар арқылы сипаттау; 9.2.1.14 сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыратын өрнекті есептер шығаруда қолдану
	Центрге тартқыш үдеу	9.2.1.15 центрге тартқыш үдеу формуласын есептер шығаруда қолдану
Астрономия негіздері	Жұлдызды аспан	9.7.2.1 абсолюттік және көрінерлік жұлдыздық шамаларды ажырату; 9.7.2.2 жұлдыздырдың жарқырауына әсер ететін факторларды атау
	Аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі	9.7.2.3 аспан сферасының негізгі элементтерін атау; 9.7.2.4 жұлдызды аспанның жылжымалы картасынан жұлдыздардың аспан координатасын анықтау
	Әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт	9.7.2.5 әртүрлі ендіктегі жұлдыздардың шарықтау айырмашылығын түсіндіру; 9.7.2.6 жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақытты сәйкестендіру
	Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары	9.7.2.7 Кеплер заңдарының негізінде аспан денелерінің қозғалысын түсіндіру
	Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау	9.7.2.8 Күн жүйесіндегі денелердің ара қашықтығын немесе өлшемдерін анықтау үшін параллакс әдісін қолдануды түсіндіру
2-тоқсан		
Динамика негіздері	Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері	9.2.2.1 инерция, инерттілік және инерциялық санақ жүйесі ұғымдарының мағынасын түсіндіру; 9.2.2.2 Ньютонның бірінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Механикадағы күштер	9.2.2.3 ауырлық күші, серпімділік күші, және үйкеліс күші табиғатын түсіндіру
	Ньютонның екінші заңы, масса	9.2.2.2 Ньютонның екінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Ньютонның үшінші заңы	9.2.2.5 Ньютонның үшінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Бүкіләлемдік тартылыс заңы	9.2.2.6 Бүкіләлемдік тартылыс заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Дененің салмағы, салмақсыздық	9.2.2.10 үдеумен қозғалған дененің салмағын анықтау; 9.2.2.11 салмақсыздық күйді түсіндіру
	Денелердің ауырлық күшінің әрекетінен қозғалуы. Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы	9.2.2.9 бірінші ғарыштық жылдамдықтың формуласын есептер шығаруда қолдану; 9.2.2.7 ғарыш аппараттардың орбиталарын салыстыру; 9.2.2.8 тартылыс өрісіндегі дененің қозғалысын сипаттайтын шамаларды анықтау
3-тоқсан		
	Дене импульсі және күш импульсі	9.2.3.1 дене импульсі мен күш импульсін ажырату
	Импульстің сақталу заңы. Реактивті қозғалыс	9.2.3.2 импульстің сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану; 9.2.3.3 табиғаттағы және техникадағы реактивті қозғалысқа мысалдар келтіру;

Сақталу заңдары		9.2.3.4 Байқоңыр ғарыш айлағының аймақтық және халықаралық маңыздылығына баға беру
	Механикалық жұмыс және энергия	9.2.3.5 механикалық жұмысты аналитикалық және графиктік тәсілдермен анықтау; 9.2.3.6 жұмыс пен энергияның байланысын түсіндіру
	Энергияның сақталу және айналу заңы	9.2.3.7 энергияның сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
Тербелістер және толқындар	Тербелмелі қозғалыс	9.2.5.1 еркін және еріксіз тербелістерге мысалдар келтіру; 9.2.5.2 эксперименттік әдіспен амплитуда, период, жиілікті анықтау; 9.2.5.3 формулаларды қолданып, период, жиілік, циклдік жиілікті анықтау
	Тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі. Тербелмелі қозғалыстың теңдеуі	9.2.5.4 тербелмелі процесте энергияның сақталу заңын сипаттау; 9.2.5.5 гармониялық тербелістердің графиктері бойынша координатаның, жылдамдықтың және үдеудің теңдеулерін жаза білу
	Математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері	9.2.5.6 әртүрлі тербелмелі жүйедегі тербелістің пайда болу себептерін түсіндіру; 9.2.5.7 маятниктер тербелісі периодының әртүрлі параметрлерге тәуелділігін зерттеу
	№ 3-зертханалық жұмыс. "Математикалық маятниктің көмегімен еркін түсу үдеуін анықтау"	9.2.5.8 математикалық маятник периодының формуласынан еркін түсу үдеуін анықтау; 9.2.5.9 период квадратының маятник ұзындығына тәуелділік графигін тұрғызу және талдау; 9.1.3.1 алған нәтижені түсіндіру және қорытынды жасау
	Еркін және еріксіз тербелістер, резонанс	9.2.5.10 еріксіз тербеліс амплитудасының мәжбүрлеуші күштің жиілігіне тәуелділігін график бойынша сипаттау; 9.2.5.11 резонанс құбылысын сипаттау
	Еркін электромагнитік тербелістер	9.4.4.1 тербелмелі контурдағы еркін электромагниттік тербелістерді сапалық түрде сипаттау
	Толқындық қозғалыс	9.2.5.12 толқын жылдамдығы, жиілігі және толқын ұзындығы формулаларын есеп шығаруда қолдану; 9.2.5.13 көлденең және бойлық толқындарды салыстыру
	№4-зертханалық жұмыс. "Беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау"	9.2.5.14 су бетіндегі толқындардың таралу жылдамдығын эксперимент түрінде анықтау
	Дыбыс, дыбыстың сипаттамалары, акустикалық резонанс, жаңғырық	9.2.5.15 дыбыстың пайда болу және таралу шарттарын атау; 9.2.5.16 дыбыс сипаттамаларын дыбыс толқындарының жиілігі және амплитудасымен сәйкестендіру; 9.2.5.17 резонанстың пайда болу шарттарын атау және оның қолданылуына мысалдар келтіру; 9.2.5.18 жаңғырықтың пайда болу табиғатын және оны қолдану әдістерін сипаттау; 9.2.5.19 табиғатта және техникада ультрадыбыс пен инфрадыбыстықолдануға мысалдар келтіру
		9.4.4.2 механикалық толқындар мен электромагниттік толқындардың ұқсастығы мен айырмашылығын

	Электромагниттік толқындар Электромагниттік толқындар шкаласы	салыстыру; 9.4.4.3 электромагниттік толқындар шкаласын сипаттау және әртүрлі диапазондағы толқындардың қолданылуына мысалдар келтіру; 9.4.4.4- шыны призма арқылы өткен жарықтың дисперсиясына сапалы сипаттама беру
4-тоқсан		
Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар	Жылулық сәуле шығару	9.6.1.1 жылулық сәуле шығару энергиясының температураға тәуелділігін сипаттау
	Жарық кванттары туралы Планк гипотезасы	9.6.1.2 Планк формуласын есептер шығаруда қолдану
	Фотоэффект құбылысы	9.6.1.3 фотоэффект құбылысын сипаттау және фотоэффект құбылысының техникада пайдаланылуына мысалдар келтіру; 9.6.1.4 фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын есептер шығаруда қолдану;
	Рентген сәулелері	9.6.1.5 рентген сәулесін электромагниттік сәулелердің басқа түрлерімен салыстыру; 9.6.1.6 рентген сәулесін қолдануға мысалдар келтіру
	Радиоактивтілік. Радиоактивті сәулеленудің табиғаты	9.6.2.1 a, b және g - сәулеленудің табиғаты мен қасиеттерін түсіндіру
	Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы	9.6.1.7 a-бөлшегінің шашырауы бойынша Резерфорд тәжірибесін сипаттау
Атом ядросы	Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер. Массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы	9.6.1.8 ядролық күштердің қасиеттерін сипаттау; 9.6.1.9 атом ядросының масса ақауын анықтау; 9.6.1.10 атом ядросының байланыс энергиясы формуласын есептер шығаруда қолдану
	Ядролық реакциялар. Радиоактивті ыдырау заңы	9.6.1.11 ядролық реакцияның теңдеуін шешуде зарядтық және массалық сандардың сақталу заңын қолдану; 9.6.2.2 радиоактивті ыдыраудың ықтималдық сипатын түсіндіру; 9.6.2.3 радиоактивті ыдырау заңын есеп шығаруда қолдану
	Ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция. Ядролық реакторлар	9.6.2.4 тізбекті ядролық реакциялардың өту шарттарын сипаттау; 9.6.2.5 ядролық реактордың жұмыс істеу принципін сипаттау
	Термоядролық реакциялар. Радиоизотоптар, радиациядан қорғану	9.6.2.6 ядролық ыдырау мен ядролық синтезді салыстыру; 9.6.2.7 радиактивті изотоптарды қолданудың мысалдарын келтіру; 9.6.2.8 радиациядан қорғану әдістерін сипаттау
	Элементар бөлшектер	9. 6.3 элементар бөлшектерді жіктеу
Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі	Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы	9.8.1.1 адамның дүниетанымдық көзқарасының қалыптасуына физика және астрономияның дамуының ықпалын түсіндіру;
	Экологиялық мәдениет	9.8.1.3 жаңа технологиялардың қоршаған ортаға ықпалының артықшылығы мен қауіптілігін бағалау;

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 591 бұйрығына
14-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
203-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Химия" оқу пәні әлемнің біртұтас ғылыми бейнесін, оқушылардың жаратылыстану-ғылымитанымын, табиғатты аялау, сын тұрғысынан ойлау және зерттеу дағдыларын дамытуды қалыптастыруда маңызды.

3. "Химия" оқу пәнінің мақсаты:

1) заттар мен олардың айналымы, заттар қасиеттерінің, олардың құрамы мен құрылысына тәуелділігін түсіндіретін заңдар мен теориялар туралы білім жүйесін қалыптастыру;

2) заттар және химиялық реакциялар туралы білімін өмірде пайдалану біліктерін дамыту.

4. Химия курсын оқып аяқтағаннан кейін оқушылар:

1) заттардың атомдармен молекулаларының құрылымын, химиялық реакция барысында заттардың қасиеттерінің өзгеруін;

2) химиялық реакциялар кезіндегі зат массасы мен энергия сақталу заңдарын;

3) химиялық реакцияның жылдамдығының әртүрлі жағдайда өзгеру заңдылықтарын ;

4) химиялық реакцияларды жүргізу ережелерін, өмір мен қоршаған орта қауіпсіздігі үшін техника қауіпсіздігі ережелерін сақтауды;

5) эксперименттерді жоспарлаудың ғылыми әдістері;

6) химиялық процестер мен олардың заңдылықтарын болжау және түсіндіру үшін химияның басты заңдылықтарын қолдануды және бағалауды білулері қажет.

2-тарау. "Химия" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

5."Химия"оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7 сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 8 сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9 сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

6. Оқу пәнінің мазмұны бес бөлімді қамтиды:

1) заттардың бөлшектері;

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары;

3) химиядағы энергетика;

4) химия және қоршаған орта;

5) химия және өмір.

7. Оқу пәнінің мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер білім, түсінік және дағдыларды қамтитын күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарынан тұратын бөлімшелерге бөлінген. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

8. "Заттардың бөлшектері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) атомдар, иондар және молекулар;

2) атомның құрамы мен құрылысы;

3) атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы, атомдардан иондардың құрылуы ;

4) химиялық байланыстардың түрлері.

9. "Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) периодтық заң және химиялық элеметтердің периодтық жүйесі;

2) химиялық реакциялардың жіктелуі;

3) зат массасының сақталу заңы;

4) металдардың электрохимиялық кернеу қатары.

10. "Химиядағы энергетика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар;

2) химиялық реакциялардың жылдамдығы;

3) химиялық тепе-теңдік;

4) қышқылдар мен негіздер теориясы.

11. "Химия және қоршаған орта" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) заттардың жіктелуі;

2) Жер химиясы;

3) көміртек және оның қосылыстары химиясы.

12. "Химия және өмір" бөлімі "Биохимия" бөлімшесінен тұрады.

13. 7- сыныпқа арналған "Химия" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Химия пәні. Таза заттар және қоспалар. Химия – заттар туралы жаратылыстану ғылымдарының бір саласы, химияның дамуы мен маңызы, химия кабинетіндегі және зертханасындағы қауіпсіздік техникасының ережелері, таза заттар және олардың физикалық қасиеттері, біртекті және әртекті қоспалар, заттарды тазарту және бөлу тәсілдері, жәй және күрделі заттар, элемент, химиялық қосылыстар:

№ 1 практикалық жұмыс "Техника қауіпсіздігі ережелері және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу";

№ 1 зертханалық тәжірибе "Заттарды және олардың қосылыстарын салыстыру";

№ 2 зертханалық тәжірибе "Ластанған ас тұзын тазарту";

2) "Заттар күйінің өзгеруі". Физикалық және химиялық құбылыстар, химиялық реакция, заттың агрегаттық күйлері, қатты, сұйық, бөлшектердің кинетикалық теориясына сәйкес газ тәріздес заттардың құрылымы, заттардың салқындау, қыздыру және булану үдерістері:

№ 3 зертханалық тәжірибе "Химиялық реакциялардың белгілерін зерттеу";

№ 4 зертханалық тәжірибе "Аспирин немесе салолдың салқындау үдерісін зерттеу";

№ 5 зертханалық тәжірибе "Судың қайнау үдерісін зерттеу";

№ 1 бақылау жұмысы;

3) "Атомдар. Молекулалар. Заттар". Атомдар мен молекулалар, атомдар мен молекулалардың айырмашылығы, химиялық элементтер, химиялық элементтердің символдары, элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктеу, жай және күрделі заттар, атомның құрамы мен құрылысы, ядро, протон, нейтрон, электрон, изотоптар, элементті аталуы және фундаменталды бөлшектерінің саны бойынша сипаттау;

4) "Ауа. Жану реакциясы". Ауа және оның құрамы, атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызы, жану үдерісі, заттың жану шарттары, тез тұтанатын, жанатын және жанбайтын заттар, отын, оттек, тұтану көзі, тұтану температурасы, металдар мен бейметалдардың жануы, жану реакциясының өнімдері:

№ 6 зертханалық тәжірибе: "Балауыз шамның жануы";

№ 2 практикалық жұмыс/көрсетілім "Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттегінде жануын салыстыру";

№ 2 бақылау жұмысы;

5) "Химиялық реакциялар". Табиғи қышқылдар мен сілтілер; "қышқылдық" және " сабынды" қасиеттері, индикаторлар, әмбебап индикатор, pH шкала метилоранж, лакмус , фенолфталеин, индикаторлардың түрлі орталардағы түстерінің өзгеруі, қышқылдар мен сілтілер, антацидті заттар, бейтараптану реакциясы, сұйылтылған қышқылдар, қышқылдардың қолданылу аймақтар, қышқылдармен жұмыс жүргізу ережелері, сұйылтылған қышқылдардың түрлі металдармен әрекеттесуі, сутекке сапалық реакция, карбонаттар, сұйылтылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі, көмірқышқыл газына сапалық реакция;

№ 7 зертханалық тәжірибе "Ерітінділердің қышқылдық, негіздік ортасын анықтау";

№ 8 зертханалық тәжірибе "Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы";

№ 9 зертханалық тәжірибе "Мырыштың сұйылтылған тұз қышқылымен реакциясы" ;

№ 10 зертханалық жұмыс "Сутекке сапалық реакция";

№ 3 практикалық жұмыс "Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция";

6) "Химиялық элементтердің периодтық кестесі". Химиялық элементтердің периодтық кестелерін құру тарихы, И. ДҰберейнер, Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің элементтерді жіктеуі, периодтық заң, периодтық кестенің құрылымы, периодтық кестенің құрылу принципі, атом нөмірі ядро заряды, атомдағы элементер бөлшектер;

7) "Салыстырмалы атомдық масса және қарапайым формулалар". Изотоптар қоспасы, табиғи изотоптар, салыстырмалы атомдық масса, салыстырмалы молекулалық /формулалық масса, химиялық формула, химиялық элементтердің валенттілігі, бинарлы қосылыстардың формулаларын құрастыру, қосылыстардағы атомдардың қатынастары:

есептеуге берілген есептер: салыстырмалы молекулалық массаны есептеу;

№ 3 бақылау жұмысы;

8) "Адам ағзасындағы химиялық элементтер". Қоректік заттар, адам ағзасындағы химиялық элементтер (O, C, H, N, Ca, P, K), химиялық элементтердің тірі және өлі табиғаттағы таралуы, адам ағзасындағы микро- макроэлементтердің биологиялық рөлі, тыныс алу үдерісі, тамақтану теңгерімі;

№ 4 практикалық жұмыс "Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау";

№ 11 зертханалық тәжірибе "Тыныс алу үдерісін зерттеу";

9) "Геологиялық химиялық қосылыстар". Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар, табиғи ресурстар, кен орны, кен, кеннің құрамы, минералдар, табиғи ресурстарды өндіру, металдарды алу, Қазақстанның пайдалы қазбалары, минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері:

№ 4 бақылау жұмысы.

14. 8-сыныпқа арналған "Химия" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Атомдардағы электрондардың қозғалысы". Атомдардағы электрондардың орналасуы, энергетикалық деңгейлер, *s* және *p* орбитальдарының пішіндері, электрондық конфигурация, электронды-графикалық формула, ион, иондардың түзілуі, "нольдік қосынды" әдісімен қосылыстардың формулаларын құрастыру:

№ 1 зертханалық тәжірибе "Атомдардың модельдерін жасау";

2) "Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері". Химиялық формула, химиялық реакция теңдеулері, заттардың массасының сақталу заңы, химиялық реакциялардың типтері: бірігу, ажырау, алмастыру, алмасу, табиғаттағы химиялық реакциялар, тірі организмдер мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар:

№ 1 көрсетілім "Заттардың массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе";

№ 2 зертханалық тәжірибе "Әрекеттесуші заттардың массасының қатынасы";

есептеуге берілген есептер: химиялық формула бойынша химиялық бірігудегі элементтің массалық үлесін есептеу, элементтердің массалық үлестері бойынша заттың қарапайым формуласын анықтау;

3) "Металдардың химиялық белсенділігі". Металдардың тотығуы, металдардың жемірілуі, металдардың сумен әрекеттесуі, металдардың қышқыл ерітінділерімен, металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуі, металдардың белсенділік қатары, металдардың белсенділігін салыстыру:

№ 2 көрсетілім "Белсенді металдардың сумен әрекеттесуі";

№ 3 зертханалық тәжірибе "Металдардың қышқылдар ерітіндісімен әрекеттесуі";

№ 3 көрсетілім "Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру";

№ 1 практикалық жұмыс "Металдардың белсенділігін салыстыру";

№ 1 бақылау жұмысы;

4) "Заттың мөлшері". Заттың мөлшері, моль, Авогадро саны, заттың молярлық массасы:

есептеуге берілген есептер: жәй және күрделі заттардың салыстырмалы молярлық массасын есептеу, химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын, массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың белгілі мөлшеріндегі атомдардың (молекулалардың) сандарын есептеу;

5) "Стехиометриялық есептеулер". Химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша есептер шығару, молярлық көлем, газдардың салыстырмалы тығыздығы, көлемдік қатынастар заңы, қалыпты және стандартты жағдайлар;

есептеуге берілген есептер: химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын , массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың берілген массасы немесе заттың мөлшері бойынша атомдар мен молекулалардың сандарын есептеу, химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін (газдың) және зат мөлшерін есептеу, қалыпты жағдайлардағы газдың көлемін, газдардың салыстырмалы тығыздығын есептеу, оттек және ауа бойынша газдардың салыстырмалы тығыздықтарын есептеу, заттың мөлшері, молярлық масса, газдың молярлық көлемі, Авогадро заңы ұғымдарын пайдаланып формулалар бйынша есептеулер жасау, химиялық реакциялар кезіндегі газдардың көлемдік қатынастары түсініктерін қолданып есептеулер жасау;

6) "Химиялық реакциялардағы энергиямен танысу". Отынның жануы және энергияның бөлінуі, көміртекті отынның жануы кезінде көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілуі мүмкіндігі, жылыжайлық эффектісінің себептері және шешу жолдары, экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар, әртүрлі отындардың потенциалы, қоршаған ортаға әсері, кинетикалық бөлшектер теориясы тұрғысынан энергия өзгерісі, реакцияның жылу эффектісі, термохимиялық теңдеулер:

№ 4 зертханалық тәжірибе "Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар";

есептеуге берілген есептер: реакциялардың термохимиялық теңдеулері бойынша реакцияның жылу эффектісін есептеу;

7) "Сутек. Оттек және озон". Сутек – химиялық элемент және жәй зат, сутектің изотоптары (протий, дейтерий және тритий), сутектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, оттек – химиялық элемент және жәй зат, оттектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, сутектің және оттектің бинарлы қосылыстары, табиғатта таралуы, оттектің аллотропиялық түрөзгерісі, озон, сутек пен оттекті алу, Жер бетіндегі озон қабатының маңызы;

№ 4 көрсетілім "Сутек пероксидінің ажырауы";

№ 2 практикалық жұмыс "Сутекті алу және оның қасиеттерін зерттеу";

№ 3 практикалық жұмыс "Сутектің переоксидінен оттекті алу және оның қасиеттерін зерттеу";

есептеуге берілген есептер: реакцияға қатысатын немесе реакция нәтижесінде түзілген өнімнің белгілі массасы, заттың мөлшері немесе көлемі бойынша заттың массасын, заттың мөлшерін, (газдың) көлемін есептеу;

№ 2 бақылау жұмысы;

8) "Химиялық элементтердің периодтық жүйесі". Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы, периодтың, топтың, атом нөмірінің физикалық мәні, химиялық элементтердің атомдарының кейбір қасиеттері мен сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі, периодтық жүйедегі орыны бойынша элементтің сипатталуы, химиялық элементтердің табиғи тектестері, сілтілік металдардың, галогендердің, инертті газдардың тектестері, металдар мен бейметалдар, периодтық кестеде орналасуына байланысты химиялық элементтің қасиеттері;

9) "Химиялық байланыс түрлері". Химиялық элементтердің электртерістілігі, атомдар арасындағы химиялық байланыстар табиғатының бірлігі, ковалентті полярлық және полярлық емес байланыс, иондық байланыс, заттың аморфты және кристалдық күйлері, кристалл торларының типтері, заттардың қасиеттерінің оның құрылысына тәуелділігі;

10) "Ерітінділер және ерігіштік". Заттардың суда еруі, заттардың судағы ерігіштігі бойынша жіктелуі, ерітінділер, еріген заттың массалық үлесі, молярлық концентрация, қатты заттардың, сұйықтардың және газдардың суда ерігіштігі, кристаллогидраттар, ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі рөлі, заттарды ерігіштігіне температураның әсері:

№ 5 зертханалық тәжірибе "Заттардың ерігіштігін зерттеу";

№ 4 практикалық жұмыс "Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері";

№ 5 практикалық жұмыс "Берілген пайыздық және молярлық концентрациялы ерітінділерді дайындау";

есептеуге берілген есептер: заттардың судағы ерігіштігін есептеу, тығыздығы мен көлемі бойынша ерітіндінің массасын анықтау, еріген заттың және еріткіштің массасын

, еріген заттың массалық үлесін есептеу, ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу;

№ 3 бақылау жұмысы;

11) "Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары". Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс, қышқылдар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, негіздер: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, тұздар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс:

№ 6 зертханалық тәжірибе "Оксидтердің химиялық қасиеттерін зерттеу";

№ 7 зертханалық тәжірибе "Қышқылдардың химиялық қасиеттерін зерттеу";

№ 8 зертханалық тәжірибе "Негіздердің химиялық қасиеттерін зерттеу";

№ 9 зертханалық тәжірибе "Тұздардың қасиеттері және алынуы";

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу;

12) "Көміртек және оның қосылыстары". Көміртектің жалпы сипаттамасы; табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуы, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолдану аймағы, көміртектің қасиеттері, көміртектің оксидтері және олардың қасиеттері, тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсері, көміртектің табиғаттағы айналымы:

№ 6 практикалық жұмыс "Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері";

№ 7 практикалық жұмыс "Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттері зерттеу";

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу;

13) "Су". Судың құрамы, қасиеттері және қолданылуы, табиғаттағы су, су – табиғи әмбебап еріткіш, сулы ерітінділер және жүзгіндер, судың бірегей қасиеттері және оның өмір үшін маңызы, судың табиғаттағы айналымы, судың ластану себептері, судың кермектігі және оны жою тәсілдері, судың және сулы ерітінділердің табиғаттағы, өндірістің түрлі салаларындағы және ауыл шаруашылығындағы маңызы, суды тазарту

әдістері, ауыз суын тазарту, Қазақстан Республикасындағы ауыз су мәселесі, су басейнін ластанудан қорғау, Қазақстандағы су ресурстарының экологиялық мәселелері, сусыз мыс (II) сульфатының көмегімен суды анықтау әдісі:

№ 10 зертханалық тәжірибе "Судың кермектігін анықтау";

есептеуге берілген есептер: еріген заттың массалық үлесін, еріткіштің, еріген заттың массасын есептеу;

№ 4 бақылау жұмысы.

15. 9-сынып оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Электролиттік диссоциация". Электролиттер және бейэлектролиттер, С. Аррениустың электролиттік диссоциациялану теориясының негізгі қағидалары, электролиттік диссоциациялану механизмі, ерітінділердің немесе заттың балқымаларының электр өткізгіштігінің химиялық байланыс түріне тәуелділігі, күшті және әлсіз электролиттер, диссоциациялану дәрежесі, қышқыл, сілті және тұздардың судағы ерітінділерінде электролиттік диссоциациялануы, көпнегізді қышқылдардың, қышқылдық және негіздік тұздардың диссоциациялануы, ион алмасу реакциялары және олардың жүру жағдайлары, электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз және тұз ерітінділерінің химиялық қасиеттері, тұздар гидролизі;

№ 1 көрсетілім "Иондық және ковалентті полярлық байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациясы";

№ 1 зертханалық тәжірибе "Қышқыл, сілті ерітінділерінің pH анықтау";

№ 1 практикалық жұмыс "Ион алмасу реакциялары";

№ 2 зертханалық тәжірибе "Тұздар гидролизі";

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың мөлшерін, массасын, реакция өнімінің көлемін есептеу, диссоциациялану дәрежесін есептеу;

2) "Бейорганикалық заттарға сапалық талдау". Катиондарға сапалық реакциялар, жалын түсінің боялуы бойынша Li^+, Na^+, K^+, Ca^{2+}, Sr^{2+}, Ba^{2+}, Cu^{2+} металл катиондарын анықтау, аниондардың сапалық реакциялары, бейорганикалық қосылыстардың құрамын сапалық талдау;

№ 3 зертханалық тәжірибе жалын түсінің боялуы бойынша "Li^+, Na^+, K^+, Ca^{2+}, Sr^{2+}, Ba^{2+}, Cu^{2+} катиондарын анықтау";

№ 4 зертханалық тәжірибе "Fe^{2+}, Fe^{3+}, Cu^{2+} катиондарына сапалық реакциялар";

№ 5 зертханалық тәжірибе "Сулы ерітіндідегі Cl^-, Br^-, I^-, PO_4^{3-}, SO_4^{2-}, CO_3^{2-}, NO_3^-, SiO_3^{2} аниондарын анықтау";

№ 2 практикалық жұмыс "Бейорганикалық қосылыстарды сапалық талдау";

есептеуге берілген есептер: егер әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілсе химиялық теңдеулер бойынша есептеу;

3) "Химиялық реакциялардың жылдамдығы". Химиялық реакциялардың жылдамдығы, химиялық реакциялардың жылдамдығына әсер ететін факторлар, бөлшектердің кинетикалық тұрғысынан реакция жылдамдығы, катализаторлар, ингибиторлар, катализаторлар мен ингибиторлардың реакция жылдамдығына әсері:

№ 2 көрсетілім "Түрлі химиялық реакциялардың жылдамдығы";

№ 6 зертханалық тәжірибе "Концентрацияның температурасы мен бөлшектер көлемінің реакция жылдамдығына әсері";

№ 3 практикалық жұмыс "Реакция жылдамдығына катализатордың әсері";

4) "Қайтымды реакциялар". Химиялық тепе-теңдік, тепе-теңдік динамикалық үдеріс ретінде, химиялық тепе-теңдіктің ығысуы, Ле-Шателье-Браун принципі, химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлардың өзгерісінің әсері, бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан химиялық тепе-теңдік;

№ 3 көрсетілім "Қайтымды химиялық реакциялар";

№ 7 зертханалық тәжірибе "Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы";

5) "Тотығу-тотықсыздану реакциялары". Химиялық элементтердің тотығу дәрежелері, қосылыстардың формулалары бойынша химиялық элементтердің тотығу дәрежелерін анықтау, тотықтырғыш және тотықсыздандырғыш туралы түсінік, тотығу-тотықсыздану реакциялары, электрондық баланс әдісі;

6) "Металдар мен қорытпалар". Металдардың жалпы сипаттамасы, металдық байланыс пен металдық кристалдық тор, темір мен мыстың физикалық және химиялық қасиеттері, металдардың тек тотықсыздандырғыш қасиеттерін көрсетуі, темір қорытпалары және олардың қолданылуы, металлургия туралы түсінік, шойын мен болат өндірісі, Қазақстанда металлургияның дамуы, металдар мен олардың қорытпаларын алу, Қазақстандағы металдар және оның қосылыстарының маңызды кен орындары, металдарды өндіру үдерістері, қоршаған ортаға әсері, металдарды алу:

№ 4 көрсетілім "Металдардың кристалдық торы модельдері";

№ 5 көрсетілім "Металдар және қорытпалар";

есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның белгілі бір массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда реакция теңдеуі бойынша заттың массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу;

7) 1 (I), 2 (II) және 13 (III) топтар элементтері және олардың қосылыстары. 1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары, атомдары құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттері, сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 2 (II)-топ элементтері және олардың қосылыстары, 1 (I)-ші және

2 (II)-топ металдарының жалпы қасиеттері, кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 3 (III)-топ элементтері, алюминий және

оның қосылыстары, алюминийдің қосылыстары мен қорытпаларынның қолдану аймағы , алюминий, оның оксиді мен гидроксидінің екі дайлы қасиеттері:

№ 6 көрсетілім "Натрийдің, кальцидің сумен әрекеттесуі";

№ 8 зертханалық тәжірибе "Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі";

№ 7 көрсетілім "Алюминий мен оның қорытпалары";

№ 9 зертханалық тәжірибе "Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі";

№ 4 практикалық жұмыс "Металдар" тақырыбына эксперименттік есептер шығару;

есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның белгілі массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болғанда, заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын реакция теңдеуі бойынша есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу;

№ 2 бақылау жұмысы;

8) 17 (VII), 16 (VI), 15 (V), 14 (IV) - топтарының элементтері және олардың қосылыстары.(VII) топ элементтері, галогендер, байланыс түрі және кристалдық тор типі, топтағы галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары, хлор, хлордың химиялық қасиеттері: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі, хлорсутек қышқылының құрамы қасиеттері мен қолданылуы, 16 (VI)-топ элементтері, күкірт, күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттері, күкірттің негізгі қосылыстары және олардың физикалық және химиялық қасиеттері, қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсері, күкірт қышқылы, күкірт қышқылы және оның тұздарының жалпы және ерекше қасиеттері, қасиеттері мен қолданылуы, 15 (V)-топ элементтері: азот, азоттың қасиеттері және табиғаттағы азот айналымы, аммиак, аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы, аммиак өндірісі, (Габер синтезі): азот қышқылы, азот қышқылының қасиеттері, азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері, фосфор және оның қосылыстары, фосфорды аллотропиялық түрлендіру, фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындары, фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттері, минералды тыңайтқыштар, олардың Қазақстанда өндірілуі және оларды тиімді қолдану, азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсері, 14 (IV) - топ элементтері, кремний және оның қосылыстары, кремнийдің қолданылу аймағы және оның жартылай өткізгіш ретінде маңызы, сұйық кристалдар, кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор типі, кремний мен оның қосылыстарының химиялық қасиеттері, Қазақстандағы силикат өнеркәсібі:

№ 8 көрсетілім "Күкірттің аллотропиялық түр өзгерістері";

№ 5 практикалық жұмыс "Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу";

№ 10 зертханалық тәжірибе "Азот молекуласының моделін дайындау";

№ 11 зертханалық тәжірибе "Аммиак молекуласының моделін дайындау";

№ 6 практикалық жұмыс "Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу";

№ 12 зертханалық тәжірибе "Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері";

№ 9 көрсетілім "Минералды тыңайтқыштар";

№ 10 көрсетілім "Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торларының модельдері";

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша есептеу, бірі зат бастапқы заттардан артық берілген есептер, егер реакция өнімінің практикалық шығымының массалық үлесі белгілі болса, химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, құрамындағы қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы бойынша реакция өнімінің массасын есептеу;

9) "Адам ағзасындағы химиялық элементтер". Адам ағзасының химиялық құрамы, макроэлементтер және микроэлементтер, олардың маңызы, адам ағзасының құрамына кіретін элементтер және олардың маңызы: (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe), Қазақстан тұрғындарының теңгерімді тамақтану рационы, ағзадағы кейбір элементтерді анықтау, ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы көздері, ауыр металдардың ағзаларға әсері:

№ 13 зертханалық тәжірибе "Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау";

№ 14 зертханалық тәжірибе "Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау";

№ 3 бақылау жұмысы;

10) "Органикалық химияға кіріспе". Органикалық химия – көміртек қосылыстарының химиясы, А.М. Бутлеровтың органикалық қосылыстардың құрылыс теориясының негізгі қағидалары, органикалық заттардың ерекшеліктері, органикалық қосылыстардың жіктелуі, функционалдық топ түсінігі, органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары, органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары, органикалық қосылыстардың номенклатурасы, органикалық қосылыстардың изомериясы:

№ 11 көрсетілім "Метан, этан, этен, этин, этанол, этаналь,этан қышқылы, глюкоза, аминоэтан қышқылы модельдері";

№ 12 көрсетілім "Алкандардың алғашқы бес өкілдерінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері";

№ 13 көрсетілім "Пентан изомерлерінің модельдері";

есептеуге берілген есептер: элементтердің массалық үлесі және салыстырмалы тығыздығы бойынша газтәрізді заттардың молекулалық формулаларын табу;

11) "Көмірсутектер. Отын". Көмірсутектердің жіктелуі, номенклатурасы және изомериясы, қаныққан көмірсутектер, алкан, метан, қанықпаған көмірсутектер, алкендер, этилен, алкиндер, ацетилен, арендер, бензол,көмірсутектер арасындағы генетикалық байланыс, көмірсутектердің табиғи көздері, көмірсутекті отындар, табиғи газдың, мұнайдың, көмірдің Қазақстандағы кен орындары, оларды өндіру және өңдеу, көмірсутектерді өндіру, өңдеу және қолданудағы экологиялық мәселелер, көмірсутектерді экономиканың түрлі салаларында және тұрмыста пайдалану, альтернативті отын түрлері, мұнай, мұнай фракциялары және шикі мұнай өнімдерінің қолдану аймағы:

№ 14 көрсетілім "Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі";

№ 15 көрсетілім "Отын түрлері";

№ 16 көрсетілім "Мұнай және мұнай өнімдері";

есептеуге берілген есептер:реакция өнімінің массасы немесе көлемі және белгілі заттың салыстырмалы тығыздығы бойынша органикалық заттың формуласын анықтау;

12) "Оттекті және азотты органикалық қосылыстар". Оттекті органикалық қосылыстардың жіктелуі және номенклатурасы, метанол, этанол, спирттердің улылығы және этил спиртінің адам организміне зиянды әсері, оттекті органикалық қосылыстардың өкілдері, этандиол, пропантриол, этан қышқылы, глюкоза, сахароза, крахмал, целлюлозаның қолданылуы, карбон қышқылдары, күрделі эфирлер мен майлар, сабын, синтетикалық жуғыш заттар, синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсері, көмірсулар, нәруыздар, аминқышқылдары, биологиялық маңызды органикалық қосылыстар, Қазақстанның тамақ өнеркәсібі:

№ 15 зертханалық тәжірибе "Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу";

№ 16 зертханалық тәжірибе "Нәруыздардың денатурациясы";

есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда, реакция теңдеуі бойынша органикалық заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу, метан, бутан, этанолдың жану реакция теңдеуі бойынша оттектің, ауаның көлемдерін есептеу;

№ 4 бақылау жұмысы.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

16. Бағдарламада оқыту мақсаттары қолдануға ыңғайлы болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші

және үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 9.2.1.2 кодында: "9" – сынып, "2.1." - бөлім мен бөлімше; "2" - оқу мақсатының реттік нөмірі.

17. Оқу мақсаттарының жүйесі әр сынып бойынша жазылған:

1) заттардың бөлшектері:

Білім алушылар білуі тиіс:						
	7-сынып	8-сынып	9-сынып			
	7.1.1.1 "Химия" ғылымының нені оқытатынын білу; 7.1.1.2 химиялық зертханада және кабинетінде жұмыс жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу және түсіну; 7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырата алу; 7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйлерін білу және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіре алу; 7.1.1.5 салқындау үдерісін зерделеу, салқындау қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясына сай, өз бақылауларын түсіндіру; 7.1.1.6 судың қайнау үдерісін зерделеу, қыздыру қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясын пайдалана	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде мольді және Авогадро санын білу; 8.1.1.2 формула бойынша заттың массасын, зат мөлшерін,		7 - сынып	8 - сынып	

1.1 Атомдар, иондар және молекулар	отырып, өз бақылауларын түсіндіру	құрылымдық бөлшектер санын есептей алу				9 - сынып
	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылығын білу; 7.1.2.2 әрбір элементтің химиялық таңбамен белгіленетіндігін және белгілі атом түрі екенін білу; 7.1.2.3 элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктей алу; 7.1.2.4 заттарды құрамына қарай жай және күрделіге жіктеу; 7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысы (p+, n^0, e-)					

1.2 Атом құрамы мен құрылысы	мен атом ядросының құрамын білу; 7.1.2.7 "изотоп" түсінігін білу; 7.1.2.8 Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіну; 7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаның анықтамасын білу; 7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосылыстардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, бинарлы химиялық қосылыстардың формулаларын дұрыс құра білу; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық/ формулалық массасын есептеу			7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып
		8.1.3.1 атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша				

1.3 Атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы. Атомдардан иондардың құрылуы		таралатынын түсіну; 8.1.3.2 әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну; 8.1.3.3 *s* және *p* орбиталдарының пішінін білу; 8.1.3.4 алғашқы 20 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және электронды – графикалық формулаларын жаза білу; 8.1.3.5 атомдар электрондарды қабылдай немесе жоғалта алатынын және осының нәтижесінде иондар түзілетінін түсіну; 8.1.3.6 "нольдік қосынды" әдісімен қосылыстардың формуласын құрастыру		7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып
		8.1.4.1 электртерістілік	9.1.4.1 металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу; 9.1.4.2 металдарға тән физикалық және химиялық қасиеттерді сипаттау және металл атомдарының тек тотықсыздандырғыш қасиет көрсететінін түсіндіру; 9.1.4.3 құйма ұғымын білу және оның артықшылықтарын түсіндіру;			

1.4 Химиялық байланыстардың түрлері		ұғымына сүйеніп ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру; 8.1.4.2 иондық байланыстың түзілуін сипаттау және иондық қосылыстардың қасиеттерін болжау; 8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру	9.1.4.4 шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 9.1.4.5 галоген молекулала-рының электрондық формулаларын құрастыру және кристалдық тор түрлері мен байланыс типтерін анықтау; 9.1.4.6 аммиактың молекулалық, электрондық және құрылымдық формулаларын түсіндіру; 9.1.4.7 азот қышқылының молекулалық, формуласын білу және атомдар арасындағы химиялық байланыстардың түзілуін түсіндіру; 9.1.4.8 кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор типін сипаттау

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.2.1.1 атом құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттерін түсіндіру; 9.2.1.2 сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.3 1 (I) және 2 (II) -топ металдарының жалпы қасиеттерін салыстыру және химиялық реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.4 кальций оксиді мен гидроксидінің негізгі қасиеттерін түсіндіру және қолданылуын сипаттау;

1. Периодтық заң мен химиялық элеметтердің периодтық жүйесі	7.2.1.1 И. ДҰберейнер Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің еңбектерінің мысалында элементтердің жіктелуін білу және салыстыру; 7.2.1.3 периодтық кестенің кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар және периодтар	8.2.1.1 топ , период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру; 8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну; 8.2.1.3 топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің өзгеру заңдылығын түсіндіру; 8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша элементті сипаттау; 8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элемент-тердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи ұяластарын білу және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің ұяластарына мысалдар келтіру; 8.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау	9.2.1.5 атом құрылысы негізінде алюминийдің қасиеттерін түсіндіру, оның маңызды қосылыстары мен құймаларынның қолдану аймағын атау; 9.2.1.6 алюминийдің, оксиді мен гидроксидінің екідайлы қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.7 1 (I), 2 (II), 13 (III) -топ металдарының жай және күрделі заттармен әрекеттесуіне байланысты тәжірибені жоспарлау және жүргізу; 9.2.1.8 топта галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын болжау; 9.2.1.9 хлордың физикалық қасиеттерін сипаттау және металдармен, сутекпен және галогенидтермен реакция теңдеулерін құру; 9.2.1.10 хлорсутек қышқылы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу және оның қолдану аясын білу; 9.2.1.11 16 (VI) топ элементтерінің жалпы қасиеттерін сипаттау; 9.2.1.12 күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттерін салыстыру және күкірттің химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.13 күкірттің (IV) және (VI) оксидтерінің физикалық және химиялық қасиеттерін салыстыру және күкірт диоксидінің физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.2.1.14 күкірт қышқылы ерітіндісі мен оның тұздарының физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.15азоттың қасиеттерін және табиғаттағы азот айналымын түсіндіру; 9.2.1.16 аммиакты алу және қасиеттері мен қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.17 аммиакты аммоний тұзы ерітіндісі мен сілті

			ерітіндісін әрекеттестіру жолымен алуды білу және газ тәрізді аммиак пен оның ерітіндісінің қасиеттерін зерттеу ; 9.2.1.18 азоттан азот қышқылын алудың реакция теңдеуін құрастыру; 9.2.1.19 азот қышқылының басқа қышқылдармен жалпы ортақ қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.20 сұйылтылған және концентрлі азот қышқылының металдармен әрекеттесуінің ерекшелігін сипаттау және электронды баланс әдісімен реакция теңдеуін құрастыру; 9.2.1.21 нитраттың термиялық айрылуының ерекшелігін түсіндіру, реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.22 фосфордың аллотропиялық түр өзгерістерін салыстыру; 9.2.1.23 фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттерін түсіндіру ; 9.2.1.24 кремнийдің қолданылу аймағын және оның жартылай өткізгіш ретінде қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.25 кремний және оның қосылыстарының негізгі химиялық қасиеттерін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
2.2 Химиялық реакциялардың жіктелуі	7.2.2.1 сұйылтылған қышқылдардың қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін атау ; 7.2.2.2 сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу және сутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру; 7.2.2.3 кейбір	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу; 8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам	9.2.2.1 реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құру; 9.2.2.2 бейтараптану және ион алмасу реакцияларының жүру себептерін түсіндіру; 9.2.2.3 тотығу дәрежесі ұғымының мәнін түсіндіру және оны заттың формуласы бойынша анықтау; 9.2.2.4 тотығу және тотықсыздану үдерістері бір-бірімен байланысты екенін және бір мезгілде жүретіндігін түсіну ; 9.2.2.5 тотығу-тотықсыздану

	карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру	тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау	реакцияларын тотығу дәрежесі өзгере жүретін реакциялар ретінде түсіну; 9.2.2.6 тотығу процесін электронды беру, ал тотықсыздану-электронды қосып алу деп түсіну; 9.2.2.7 электрондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакцияларының коэффициенттерін қою
2.3 Зат массасының сақталу заңы	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.2.3.1 заттар құрамындағы элементтердің массалық үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару; 8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау; 8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру; 8.2.3.4 аттар массасының сақталу заңын білу; 8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша зат массасын, зат мөлшерін есептеу; 8.2.3.6 Авогадро заңын білу және қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану; 8.2.3.7 газдардың салыстырмалы тығыздығын және заттың молярлық массасын салыстырмалы тығыздық бойынша есептеу; 8.2.3.8 газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану	9.2.3.1 әрекеттесуші заттардың біреуі артық берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу; 9.2.3.2 қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда реакция теңдеуі бойынша зат массасын есептеу; 9.2.3.3 теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімінің шығымын есептеу; 9.2.3.4 газтектес заттардың молекулалық формуласын салыстырмалы тығыздық немесе элементтердің массалық үлестері арқылы анықтау
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда	

2.4 Металдардың электрохимиялық кернеу қатары		тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу; 8.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін сипаттау; 8.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу; 8.2.4.4 қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу; 8.2.4.5 металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру; 8.2.4.6 металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу; 8.2.4.7 эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру; 8.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып металдардың таныс емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау	

3) химиядағы энергетика:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3.1 Экзотермиялық	7.3.1.1ауа құрамын білу; 7.3.1.2 заттардың жану кезінде ауаның құрамына кіретін оттектің жұмсалатындығын білу; 7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызын түсіну; 7.3.1.4 затты жағуға қажетті жағдайларды және жану реакциясының	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксидтер екенін және құрамында көміртегі бар отын оттекте жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну; 8.3.1.2 парниктік эффектінің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну; 8.3.1.3 экзотермиялық	

және эндотермиялық реакциялар	өнімдерін білу; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза оттекте ауаға қарағанда жақсырақ жанатындығын түсіну; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдардың жануы кезінде оксидтер түзілетіндігін білу	реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу; 8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіну; 8.3.1.5 энергия өзгерісін бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру	
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3.2 Химиялық реакциялардың жылдамдығы			9.3.2.1 реакция жылдамдығы ұғымын түсіндіру; 9.3.2.2 реакция жылдамдығына әсер ететін факторларды анықтау және оны бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру; 9.3.2.3 катализатордың реагенттен айырмашылығын және олардың реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 реакция жылдамдығына ингибитордың әсерін түсіндіру
3.3 Химиялық тепе-теңдік			9.3.3.1 тепе-теңдікті динамикалық үдеріс ретінде сипаттау; 9.3.3.2 Ле-Шателье-Браун принципі бойынша химиялық тепе-теңдіктің ығысуын болжау; 9.3.3.3 химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлар өзгерісінің әсерін түсіну және ажырату; 9.3.3.4 химиялық тепе-теңдікті бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру; 9.3.3.5 аммиак өндірісінің үдерісін сипаттау
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3.4 Қышқылдар	7.3.4.1 кейбір табиғи қышқылдар мен сілтілердің	8.3.4.1 заттарды олардың судағы ерігіштігі бойынша жіктеу; 8.3.4.2 заттар ерітінділерінің	9.3.4.1 қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық

4) химия және қоршаған орта.

Білім алушылар білуі тиіс: "

мен негіздер теориясы	7-қышқылдық" және сабындылық" қасиеттер белгілері болуы мүмкін екендігін білу; 7.3.4.2 химиялық индикаторлар метилоранж, лакмус, фенолфталеинді және олардың әртүрлі ортада түстерінің өзгеруін білу ; 7.3.4.3 pH шкаланың негізінде әмбебап индикаторды қолданып, сілтілер мен қышқылдарды анықтай алу ; 7.3.4.4 "антацидтік заттарды" қолдану мысалында қышқылдардың бейтараптануын түсіну 7.4.1.1 элементті (жай зат) бірдей атомдардың жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза заттар атомдардың немесе молекулалардың бір түрінен түзілетінін білу; 7.4.1.3 элемент (жай зат) қоспа және қосылыс түсініктерін ажырата алу; 7.4.1.4 қосылыстардың және элементтердің физикалық қасиеттері туралы алған білімдерін қоспа құрамындағы таныс емес заттарды ажыратуға қолдана алу ; 7.4.1.5 қоспалардың түрлерін және	8-сынып	8.3.4.1 табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру; 8.3.4.3 заттың ерігіштігіне температура әсерін түсіндіру; 8.3.4.4 буландыру техникасын қолдана отырып, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді анықтамалық мәліметтермен салыстыру; 8.3.4.5 еріген заттың үлесі мен ерітіндінің массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу; 8.3.4.6 ерітінділердегі заттың молярлық концентрациясын есептеу; 8.3.4.7 оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық сипаттайтын теңдеулерін 8.3.4.8 қышқылдардың жіктелуін қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын теңдеулерін 8.3.4.9 негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын теңдеулерін 8.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін 8.3.4.11 тұздардың қасиеттерін жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын теңдеулерін 8.3.4.12 бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу.	9.4.1.1 электролиттер мен бейэлектролиттердің анықтамасын білу және мысалдар келтіру; 9.4.1.2 заттардың ерітінділері немесе балқымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс түріне тәуелді екендігін түсіндіру; 9.4.1.3 иондық және ковалентік полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациялану механизмін түсіндіру; 9.4.1.4 электролиттік диссоциация теориясының негізгі қағидаларын білу; 9.4.1.5 ерітінділердің қышқылдығы мен сілтілігін ажырату; 9.4.1.6 қышқыл, негіз, орта және қышқылдық тұздардың электролиттік диссоциациялану теңдеулерін құрастыру; 9.4.1.7 күшті және әлсіз электролиттерге мысал келтіру және оларды ажырату; диссоциациялану дәрежесін анықтай білу; 9.4.1.8 Li^+, Na^+, K^+, Ca^{2+}, Sr^{2+}, Ba^{2+} Cu^{2+} металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу және сипаттау; 9.4.1.9 Fe^{2+}, Fe^{3+}, Cu^{2+} катиондарына сапалық реакция жүргізу; 9.4.1.10 хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат -, фосфат-, нитрат-, силикат- иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап,	9.3.4.2 қышқылдар және негіздер,орта тұздардың химиялық қасиеттерін тәжірибе жүзінде зерттеу және қорытынды жасау; 9.3.4.3 орта тұз ерітіндісінің тәжірибе жүзінде анықтау; 9.3.4.4 орта тұз гидролизінің теңдеуін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.5 орта тұз ерітіндісінің реакция ортасын болжау	7 - сынып	8 - сынып

4 . 1 Заттардың жіктелуі	оларды бөлу әдістерін білу; 7.4.1.6 қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені жоспарлау және өткізу		нәтижесін сипаттау; 9.4.1.11 белгісіз заттардағы катион мен аниондарды анықтау тәжірибесінің жоспарын құру және оны практикада жүзеге асыру			9 - сынып
	7.4.2.1 жер қыртысында көптеген пайдалы	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолдануын зерттеу; 8.4.2.2 ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу; 8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түр өзгерістерінің	9.4.2.1 қышқылдық жаңбырлардың пайда			

4.2 Жер химиясы	химиялық қосылыстар барын түсіну; 7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосылыстардың кендерге жататынын түсіну; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу үдерісін сипаттау; 7.4.2.4 Қазақстан қандай минералды және табиғи ресурстармен бай екендігін және олардың кен орындарын білу; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін зерделеу	құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру; 8.4.2.6 судың табиғатта кең таралғандығын, бірегей қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру; 8.4.2.7 табиғаттағы су айналымын түсіндіру; 8.4.2.8 судың ластану қауіптілігін және салдарын анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру; 8.4.2.9 судың " кермектігін" анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру; 8.4.2.10 суды сусыз мыс (II) сульфатын қолданып анықтау тәсілін білу; 8.4.2.11 табиғаттағы және тірі ағзалар қызметі мен адамның тіршілігіндегі жүретін химиялық реакцияларды сипаттау	болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру; 9.4.2.2 фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындарын атау; 9.4.2.3 минералды тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді білу; 9.4.2.4 азот және фосфор тыңайтқыш-тарының қоршаған ортаға әсерін оқып білу; 9.4.2.5 Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру процестерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.2.6 кеннен металды алу үдерісін сипаттау
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.4.3.1 органикалық қосылыстардың көптүрлілігінің себептерін түсіндіру; 9.4.3.2 көмірсутектердің және олардың туындылары: спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, аминқышқылдарының жіктелуін білу; 9.4.3.3 функционалдық топ түсінігін берілген класс қосылысының

			химиялық қасиеттерін анықтайтын топ ретінде түсіндіру; 9.4.3.4 гомолог ұғымын және гомологтық айырмашылықты білу; 9.4.3.5 органикалық қосылыстардың негізгі кластары: алкандар, алкендер, алкиндер, арендер, спирттер, альдегидтер карбон қышқылдары, аминқышқылдары үшін IUPAC номенклатурасын қолдану; 9.4.3.6 көмірсутектердің құрылымдық изомерлерінің формулаларын құрастыра алужәне изомерия құбылысын білу; 9.4.3.7 алкандардың химиялық қасиеттерін сипаттау және оны реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.8 еріткіштерді алу үшін алкандарды хлорлаудың маңызы мен бұл еріткіштердің қауіптілік дәрежесін түсіндіру; 9.4.3.9 қанықпағандық ұғымын сипаттау; 9.4.3.10 этен мысалында алкендердің химиялық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену,
		8.4.3.1 көміртек неліктен көптеген қосылыстарында төрт байланыс түзетінін түсіндіру; 8.4.3.2 табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын сипаттау; 8.4.3.3 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрылысын және	химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.11 полиэтилен мысалында полимерлену реакциясының механизмі мен полимерлердің құрылымының ерекшеліктерін түсіндіру; 9.4.3.12 пластиктің ыдырау мерзімінің ұзақтық мәселесін түсіну және оқып білу, қоршаған ортада пластик

4.3 Көміртек және оның қосылыстары		қасиеттерін салыстыру; 8.4.3.4 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолданылу аймағын зерттеу; 8.4.3.5 көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.6 көміртек жанған кезде көміртек диоксиді мен көміртек монооксидінің түзілу жағдайларын сипаттау және тірі ағзаға иіс газының физиологиялық әсерін түсіндіру; 8.4.3.7 көмір-қышқыл газын алу, оны анықтау және қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.8 өміртегінің табиғаттағы айналымын құру және түсіндіру	материалдардың көбеюінің зардабын білу; 9.4.3.13 этин мысалында алкиндердің химиялық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.14 бензолдың алынуы, қасиеттері және қолданылуын сипаттау; 9.4.3.15 құрамында көміртек бар қосылыстардың отын ретінде пайдалану мүмкін екендігін білу және альтернативті отын түрлерін зерттеу, олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін атау; 9.4.3.16 Қазақсатандағы көмірдің, мұнайдың, табиғи газдың кен орындарын атау және оларды өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.3.17 мұнай фракцияларын және шикі мұнайды айдау өнімдерінің қолдану аймақтарын атау; 9.4.3.18 оттекті органикалық заттардың жіктелуін білу; 9.4.3.19 спирттердің жіктелуін метанол мен этанолдың, қолданылуын, этанолдың алынуын білу және қасиеттерін түсіндіру; 9.4.3.20 метанол мен этанолдың адам ағзасына физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.3.21 этиленгликоль мен глицериннің физикалық қасиеттері мен қолданылуын білу; 9.4.3.22 карбон қышқылдарының құрамын білу және сірке

			қышқылының химиялық қасиеттері мен қолданылуын сипаттау; 9.4.3.23 күрделі эфирлер мен майлардың ерекшеліктері мен майлардың қызметін түсіндіру; 9.4.3.24 сабынның алынуы мен оның қолданылуын білу; 9.4.3.25 синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.3.26 көмірсулардың жіктелуін, биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру; 9.4.3.27 нәруыздағы а-аминқышқылдар арасында пептидтік байланыстың түзілуін түсіндіру; 9.4.3.28 нәруыз денатурациясының реакциясын зерттеу; 9.4.3.29 нәруыздың биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру

5) химия және өмір:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8 - сынып	9-сынып
5.1 Биохимия заттардыңжиынтығы деп түсіну;	7.5.1.1 тағамдық өнімдерін химиялық құрамына қарай (ақуыздар, көмірсулар), топтау; 7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: қант, крахмал, көмірсулар), топтау; 7.5.1.3 адам ағзасына қіретін элементтерді (O, C, H, N, Ca, P, K) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін түсіндіру		9.5.1.1 адам ағзасында кездесетін элементтерді атау және олардың маңызын түсіндіру (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe); 9.5.1.2 Қазақстан тұрғындарының типтік тамақтану рационын зерттеу және тенгерімді тамақтану рационын құрастыру; 9.5.1.3 кальций мен темірдің адам ағзасындағы рөлін түсіндіру; 9.5.1.4 темекінің зиянды әсерін көмірқышқыл газын анықтау арқылы; 9.5.1.5 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластануы үлгілерін оқу

17. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Химия" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге

асыру
бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
Білім алушылар:		
Химия пәніне кіріспе. Таза заттар және қоспалар	Химия пәні. №1 практикалық жұмыс "Қауіпсіздік техникасының ережелерімен және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу"	7.1.1.1 химия ғылымының нені оқытатынын білу; 7.1.1.2 химиялық лабораторияда және кабинетте жұмыс жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу және түсіну
	Элемент, қоспа және қосылыс. № 1 зертханалық тәжірибе "Заттар қоспалары мен олардың қосылыстарын салыстыру"	7.4.1.1 элементті (жай зат) бірдей атомдардың жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза заттар атомдардың немесе молекулалардың бір түрінен түзілетінін білу; 7.4.1.3 элемент(жай зат), қоспа және қосылыс түсініктерін ажырата алу; 7.4.1.4 қосылыстардың және элементтердің физикалық қасиеттері туралы алған білімдерін қоспа құрамындағы таныс емес заттарды ажыратуға қолдана алу
	Қоспаларды бөлу әдістері. № 2 зертханалық тәжірибе " Ластанған ас тұзын тазарту"	7.4.1.5 қоспалардың түрлерін және оларды бөлу әдістерін білу; 7.4.1.6 қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені жоспарлау және өткізу
Заттардың агрегаттық күйінің өзгеруі	Физикалық және химиялық құбылыстар. № 3 зертханалық тәжірибе "Химиялық реакциялардың белгілері"	7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырату
	Заттардың агрегаттық күйлері	7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйлерін білу және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіру
	Салқындау үдерісі № 4 зертханалық тәжірибе " Салқындау үдерісін зерттеу"	7.1.1.5 салқындау үдерісін зерделеу, салқындау қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясына сай, өз бақылауларын түсіндіру
	Қыздыру үдерісі № 5 зертханалық тәжірибе "Судың қайнау үдерісін зерттеу"	7.1.1.6 судың қайнау үдерісін зерделеу, қыздыру қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясын пайдалана отырып, өз бақылауларын түсіндіру
2-тоқсан		
	Атомдар мен молекулалар	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылығын білу

Атомдар Молекулалар Заттар	Химиялық элементтер. Жай және күрделі заттар	7.1.2.2 әрбір элементтің химиялық таңбамен белгіленетіндігін және белгілі атом түрі екенін білу; 7.1.2.3 элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктеу; 7.1.2.4 заттарды құрамына қарай жай және күрделіге жіктеу
	Атомның құрамы мен құрылысы. Изотоптар	7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысы (p^+, n^0, e^-) мен атом ядросының құрамын білу; 7.1.2.7 изотоп түсінігін білу
Ауа. Жану реакциясы	Ауа. Ауаның құрамы №6 зертханалық тәжірибе " Балауыз шамның жануы"	7.3.1.1 ауа құрамын білу; 7.3.1.2 заттардың жану кезінде ауаның құрамына кіретін оттектің жұмсалатындығын білу; 7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызын түсіну
	Жану үдерісі № 2 практикалық жұмыс/ көрсетілім "Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттекте жануын салыстыру"	7.3.1.4 затты жағуға қажетті жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін білу; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза оттекте жақсырақ жанатындығын түсіну; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдардың жануы кезінде оксидтер түзілетіндігін білу
3-тоқсан		
Химиялық реакциялар	Табиғи қышқылдар мен негіздер. Индикаторлар. №7 зертханалық тәжірибе " Ерітінділердің қышқылдық, сілтілік ортасын анықтау"; №8 зертханалық тәжірибе " Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы"	7.3.4.1 "қышқылдық" және "сабындылық" қасиеттер кейбір табиғи қышқылдар мен сілтілердің белгілері болуы мүмкін екендігін білу; 7.3.4.2 химиялық индикаторлар метилоранж, лакмус, фенолфталеинді және олардың әртүрлі ортадағы түстерінің өзгеруін білу; 7.3.4.3 pH шкаласы негізінде әмбебап индикаторды қолданып, сілтілер мен қышқылдарды анықтай алу; 7.3.4.4 "антацидтік заттарды" қолдану мысалында қышқылдардың бейтараптануын түсіну
	Сұйылтылған қышқылдардың металдармен әрекеттесуі. №9 зертханалық тәжірибе " Мырыштың сұйылтылған тұз қышқылымен әрекеттесуі"; №10 зертханалық тәжірибе " Сутекке сапалық реакция"	7.2.2.1 сұйылтылған қышқылдардың қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін атау; 7.2.2.2 сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу жәнесутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру
	Сұйылтылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі. № 3 практикалық жұмыс " Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция"	7.2.2.4 кейбір карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру

Химиялық элементтердің периодтық кестесі	Химиялық элементтердің периодтық кестелерін құру тарихы	7.2.1.1 И. ДҰберейнер, Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің еңбектерінің мысалында элементтердің жіктелуін білу және салыстыру
	Периодтық кестенің құрылымы	7.2.1.2 периодтық кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар мен периодтар
Салыстырмалы атомдық масса және қарапайым формула	Салыстырмалы атомдық масса	7.1.2.8 Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіну; 7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаның анықтамасын білу
	Валенттілік. Химиялық формулалар. Қосылыстардың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық массасын есептеу	7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосылыстардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, биэлементті химиялық қосылыстардың формулаларын дұрыс құра білу; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық/ формулалық массасын есептеу
4-тоқсан		
Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Тағам құрамындағы қоректік заттар. № 4 практикалық жұмыс "Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау"	7.5.1.1 тағам өнімдерін химиялық заттардың жиынтығы деп түсіну; 7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: қант, крахмал, (көмірсулар), нәруыз, майларды білужәне анықтай алу
	Адам ағзасындағы химиялық элементтер. Тыныс алу үдерісі. №11 зертханалық тәжірибе "Тыныс алу үдерісін зерттеу"	7.5.1.3 адам ағзасына кіретін элементтерді (O, C, H, N, Ca, P, K) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін түсіндіру
Геологиялық химиялық қосылыстар	Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар. Кен құрамы	7.4.2.1 Жер қыртысында көптеген пайдалы химиялық қосылыстар барын түсіну; 7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосылыстардың кендерге жататынын білу; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу үдерісін сипаттау
	Қазақстанның пайдалы қазбалары Минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері	7.4.2.4 Қазақстан қандай минералды және табиғи ресурстармен бай екендігін және олардың кен орындарын білу; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін зерделеу

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырып/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
	Атомда электрондардың таралуы	8.1.3.1 атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну

Атомдағы электрондардың қозғалысы	Энергетикалық деңгейлер. № 1 зертханалық тәжірибе " Атомдар модельдерін жасау"	8.1.3.2 әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну; 8.1.3.3 *s* және *p* орбиталдарының пішінін білу; 8.1.3.4 алғашқы 20 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және электронды графикалық формуларын жаза білу
	Иондардың түзілуі	8.1.3.5 атомдар электрондарды қабылдай немесе жоғалта алатынын және осының нәтижесінде иондар түзілетінін түсіну
	Қосылыстар формуласын құрастыру	8.1.3.6 "нольдік қосынды" әдісімен қосылыстардың формуласын құрастыру
Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері	Химиялық формулалар бойынша есептеулер	8.2.3.1 заттар құрамындағы элементтердің массалық үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару
	Химиялық реакция теңдеулерін құру. Зат масссасының сақталу заңы. № 1 көрсетілім "Зат массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе"; № 2 зертханалық тәжірибе " Әрекеттесуші заттардың қатынасы"	8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау; 8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру; 8.2.3.4 заттар массасының сақталу заңын білу
	Химиялық реакция типтері	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу
	Табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар	8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау
Металдар белсенділігін салыстыру	Металдардың оттекпен және сумен әрекеттесуі. № 2 көрсетілім "Белсенді металдардың салқын және ыстық сумен әрекеттесуі"	8.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу; 8.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін сипаттау; 8.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу
	Металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесуі. № 3 зертханалық тәжірибе " Металдардың қышқылдар ерітінділерімен әрекеттесуі"	8.2.4.4 қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу; 8.2.4.5 металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру
	Металдардың тұз ерітінділерімен реакциялары. № 3 көрсетілім "Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру"	8.2.4.6 металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу
	Металдардың белсенділік қатары. № 1 практикалық жұмыс " Металдардың белсенділігін салыстыру"	8.2.4.7 эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру; 8.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып металдардың таныс емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау
2-тоқсан		

Зат мөлшері	Зат мөлшері. Моль. Авогадро саны. Заттардың молярлық массасы	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде –мольді білу және Авогадро санын білу; 8.1.1.2 қосылыстың молярлық массасын есептей алу
	Масса, молярлық масса және зат мөлшері арасындағы байланыс	8.1.1.3 масса, зат мөлшері және құрылымдық бөлшектер санын есептеу
Стехиометриялық есептеулер	Химиялық реакция теңдеулері бойынша есептер шығару	8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша заттың массасын, зат мөлшерін есептеу
	Авагадро заңы. Молярлық көлем	8.2.3.6 Авогадро заңын білу және қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану
	Газдардың салыстырмалы тығыздығы. Көлемдік қатынас заңы	8.2.3.7 газдардың салыстырмалы тығыздығын және заттың молярлық массасын салыстырмалы тығыздық бойынша есептеу; 8.2.3.8 газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану
Химиялық реакциядағы энергиямен танысу	Отынның жануы және энергияның бөлінуі	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксид екенін және құрамында көміртегі бар отын оттекте жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну; 8.3.1.2 парниктік эффекттің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну
	Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар. № 4 зертханалық тәжірибе " Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар"	8.3.1.3 экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу; 8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсер ету салдарын түсіну
	Термохимиялық реакциялар	8.3.1.5 энергия өзгерісін бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
Сутек. Оттек және озон	Сутек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. № 2 практикалық жұмыс " Сутекті алу және оның қасиеттерін тану"	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерделеу
	Оттек, алынуы, қасиеттері, қолданылуы. № 4 көрсетілім "Сутек пероксидінің ыдырауы"; № 3 практикалық жұмыс " Оттекті алу және оның қасиеттерін тану"	8.4.2.2 ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу
	Оттек және озон	8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру
3-тоқсан		
	Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру

Химиялық элементтердің периодтық жүйесі	Химиялық элемент атомдарының қасиеттері мен кейбір сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі	8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну; 8.2.1.3 топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің заңдылықпен өзгеретінін түсіндіру
	Периодтық жүйедегі орны бойынша элементтің сипаттамасы	8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша химиялық элементті сипаттау
	Химиялық элементтердің табиғи ұяластары және олардың қасиеттері	8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элементтердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи ұяластарын білу және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің ұяластарына мысалдар келтіру
	Металдар және бейметалдар	9.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау
Химиялық байланыс түрлері	Электртерістілік. Коваленттi байланыс	8.1.4.1 электртерістілік ұғымы негізінде атомдар арасындағы коваленттi байланыстың түзілуін түсіндіру
	Иондық байланыс	8.1.4.2 иондық байланыстың түзілу механизмін сипаттау және иондық қосылыстардың қасиеттерін болжау
	Кристалдық тор түрлері, байланыс типтері және заттардың қасиеттері арасындағы өзара байланыс	8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру
Ерітінділер және ерігіштік	Заттардың суда еруі. № 5 зертханалық тәжірибе " Заттардың ерігіштігін зерттеу"	8.3.4.1 заттарды судағы ерігіштігі бойынша жіктеу; 8.3.4.2 ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру
	Заттардың ерігіштігі. № 4 практикалық жұмыс " Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері"	8.3.4.3 заттың ерігіштігіне температураның әсерін түсіндіру; 8.3.4.4 буландыру техникасын қолдана отырып, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді анықтамалық мәндермен салыстыру
	Еріген заттың массалық үлесі	8.3.4.5 еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу
	Ерітіндідегі заттардың молярлық концентрациясы. № 5 практикалық жұмыс " Пайыздық және молярлық концентрациялары берілген ерітінділерді дайындау"	8.3.4.6 ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу
4-тоқсан		
	Оксидтер. № 6 зертханалық тәжірибе " Оксидтердің қасиеттерін зерттеу"	8.3.4.7 оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Қышқылдар. № 7 зертханалық тәжірибе "	

Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары. Генетикалық байланыс	Қышқылдардың қасиеттерін зерттеу"	8.3.4.8 қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Негіздер. № 8 зертханалық тәжірибе " Негіздердің қасиеттерін зерттеу"	8.3.4.9 негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Тұздар. № 9 зертханалық тәжірибе " Тұздардың қасиеттері және алынуы"	8.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру 8.3.4.11 тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Бейорганикалық қосылыстар арасындағы генетикалық байланыс	8.3.4.12 бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу
Көміртек және оның қосылыстары	Көміртектің жалпы сипаттамасы	8.4.3.1 көміртек неліктен көптеген қосылыстарында төрт байланыс түзетінін түсіндіру; 8.4.3.2 табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын сипаттау
	Көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері	8.4.3.3 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру; 8.4.3.4көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолданылу аймағын зерттеу
	Көміртектің қасиеттері. № 6 практикалық жұмыс " Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері". Көміртектің оксидтері. № 7 практикалық жұмыс " Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттерін зерттеу"	8.4.3.5 көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.6 көміртек жанған кезде көміртек диоксиді мен көміртек монооксидінің түзілу жағдайларын сипаттау және тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсерін түсіндіру; 8.4.3.7 көмірқышқыл газын ала алу, оны анықтау және қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.8 көміртектің табиғаттағы айналымын құру және түсіндіру
Су	Табиғаттағы су	8.4.2.6 судың табиғатта кең таралғандығын, бірегей қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру; 8.4.2.7 судың табиғаттағы айналымын түсіндіру
	Судың ластану себептері. Судың кермектігі. № 10 зертханалық тәжірибе " Судың кермектігін анықтау"	8.4.2.8 судың ластануының қауіптілігі мен себебін анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру; 8.4.2.9 судың "кермектігін" анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру; 8.4.2.10 суды сусыз мыс (II) сульфатын қолданып анықтау тәсілін білу

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
	Электролиттер мен бейэлектролиттер. № 1 көрсетілім "Иондық және ковалентті полюсті байланысы бар	9.4.1.1 электролиттер мен бейэлектролиттердің анықтамасын білу және мысалдар келтіру;

Электролиттік диссоциация	заттардың электролиттік диссоциациясы"	9.4.1.2 заттардың ерітінділері немесе балқымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс түріне тәуелді екендігін түсіндіру
	Электролиттік диссоциациялану теориясы	9.4.1.3 электролиттік диссоциация теориясының негізгі қағидаларын білу; 9.4.1.4 иондық және коваленттік полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациялану механизмін түсіндіру
	Қышқыл, негіз, тұздардың электролиттік диссоциациясы. № 1 зертханалық тәжірибе " Қышқыл, сілті ерітінділерінің pH анықтау"	9.4.1.5 ерітіндінің қышқылдығы мен сілтілігін а ж ы р а т у ; 9.4.1.6 қышқыл, сілті, орта және қышқылдық тұздардың электролиттік диссоциациялану теңдеулерін құрастыру
	Диссоциациялану дәрежесі. Күшті және әлсіз электролиттер	9.4.1.7 күшті және әлсіз электролиттерге мысал келтіру және оларды ажырату, диссоциациялану дәрежесін анықтай білу
	№ 1 практикалық жұмыс "Ион алмасу реакциялары"	9.2.2.1 алмасу реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.2.2.2 ион алмасу реакцияларының жүру себептерін түсіндіру
	Электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз, тұздардың химиялық қасиеттері	9.3.4.1 қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.2 қышқылдар және негіздер,орта тұздар-дың химиялық қасиеттерін тәжірибе жүзінде зерттеу және қорытынды жасау
	Тұздар гидролизі. № 2 зертханалық тәжірибе "Тұздар гидролизі"	9.3.4.3 орта тұз ерітіндісінің ортасын тәжірибе ж ү з і н д е а н ы қ т а у ; 9.3.4.4 орта тұз гидролизінің теңдеуін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.5 орта тұз ерітіндісінің реакция ортасын болжау
Бейорганикалық қосылыстардың сапалық талдауы	Катиондарға сапалық реакциялар. № 3 зертханалық тәжірибе "Li^+, Na^+, K^+, Ca^{2+}, Sr^{2+}, Ba^{2+}, Cu^{2+} катиондарын жалын түсінің боялуы бойынша анықтау"; № 4 зертханалық тәжірибе "Fe^{2+}, Fe^{3+}, Cu^{2+} катиондарына сапалық реакциялар"	9.4.1.8 Li^+, Na^+, K^+, Ca^{2+}, Sr^{2+}, Ba^{2+}, Cu^{2+} металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу және с и п а т т а у ; 9.4.1.9 Fe^{2+}, Fe^{3+}, Cu^{2+} катиондарын анықтау үшін сапалық реакция жүргізу
	Аниондардың сапалық р е а к ц и я л а р ы . № 5 зертханалық тәжірибе "Сулы ерітіндідегі Cl^-, Br^-, I^-, PO_4^{3-}, SO_4^{2-}, CO_3^{2-}, NO_3^-, SiO_3^{2-} аниондарын анықтау"	9.4.1.10 хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат-, фосфат-, нитрат-, силикат-иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап нәтижесін сипаттау
	№ 2 практикалық жұмыс " Бейорганикалық қосылыстар құрамының сапалық талдауы"	9.4.1.11 белгісіз заттардағы катион және аниондарды анықтау тәжірибесінің жоспарын құру және оны практикада жүзеге асыру

	Есептер шығару "Әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер"	9.2.3.1 әрекеттесуші заттардың біреуі артық берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу
Химиялық реакция жылдамдығы	Химиялық реакциялардың жылдамдығы. Химиялық реакциялар жылдамдығына әсер ететін факторлар. № 2 көрсетілім "Әртүрлі реакциялар жылдамдығы"; № 6 зертханалық тәжірибе " Реакция жылдамдығына температура, концентрация мен бөлшектер өлшемінің әсері"	9.3.2.1 реакция жылдамдығы ұғымын түсіндіру ; 9.3.2.2 реакция жылдамдығына әсер ететін факторларды анықтау және оны бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
	Катализаторлар. Ингибиторлар. № 3 практикалық жұмыс "Реакция жылдамдығына катализатордың әсері"	9.3.2.3 катализатордың реагенттен айырмашылығын және реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 реакция жылдамдығына ингибитордың әсерін түсіндіру
Қайтымды реакциялар	Қайтымды және қайтымсыз химиялық реакциялар. Химиялық тепе-теңдік. № 3 көрсетілім "Қайтымды химиялық реакциялар" ; № 7 зертханалық тәжірибе "Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы "	9.3.3.1 қайтымды және қайтымсыз реакцияларды біл; 9.3.3.2 тепе-теңдікті динамикалық үдеріс ретінде сипаттау және Ле-Шателье-Браун принципі бойынша химиялық тепе-теңдіктің ығысуын болжау; 9.3.3.3 химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлар өзгерісінің әсерін түсіну және ажырату; 9.3.3.4 химиялық тепе-теңдікті бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
2-тоқсан		
Тотығу-тотықсыздану реакциялары	Тотығу дәрежесі. Тотығу және тотықсыздану	9.2.2.3 тотығу дәрежесін табудың ережесін білу және қолдану; 9.2.2.4 тотығу және тотықсыздану үдерістері бір-бірімен байланысты екенін және бір мезгілде жүретіндігін түсіну
	Тотығу-тотықсыздану реакциялары	9.2.2.5 тотығу-тотықсыздану реакцияларын тотығу дәрежесі өзгере жүретін реакциялар ретінде түсіну; 9.2.2.6 тотығу процесін электронды беру, ал тотықсыздану-электронды қосып алу деп түсіну
	Электрондық баланс әдісі	9.2.2.7 электрондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакцияларының коэффициенттерін қою
	Металдардың жалпы сипаттамасы.	9.1.4.1 металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу; 9.1.4.2 металдарға тән физикалық және

Металдар мен құймалар	№ 4 көрсетілім "Металдардың кристалдық тор модельдері"	химиялық қасиеттерді сипаттау және металл атомдарының тек тотықсыздандырғыш қасиет көрсететінін түсіндіру
	Металдар құймалары. № 5 көрсетілім "Металдар және құймалар"	9.1.4.3 құйма ұғымын және оның артықшылықтарын білу; 9.1.4.4 шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 9.4.2.5 Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру үдерістерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
	Металдарды алу	9.4.2.6 кеннен металды алу үдерісін сипаттау
	Есептер шығару "Реакция теңдеуі бойынша қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда зат массасын есептеу"	9.2.3.2 қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда реакция теңдеуі бойынша зат массасын есептеу
1 (I), 2 (II) және 13 (III) топ элементтері және олардың қосылыстары	1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары. № 6 көрсетілім "Натрийдің сумен әрекеттесуі"	9.2.1.1 атом құрылысы негізінде сілтілік металдардыңжалпы қасиеттерін түсіндіру; 9.2.1.2 сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	2 (II)-топ металдары және олардың қосылыстары. № 8 зертханалық тәжірибе " Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі"	9.2.1.3 1 (I)- ші және 2 (II)топ металдарының жалпы қасиеттерін салыстыру және реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.4 кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттерін түсіндіру және қолданылуын сипаттау
	13 (III)-топ металдары. Алюминий және оның қосылыстары. № 7 көрсетілім "Алюминий мен оның құймалары"; № 9 зертханалық тәжірибе " Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі"	9.2.1.5 атом құрылысы негізінде алюминийдің қасиеттерін түсіндіру, оның маңызды қосылыстары мен құймаларынның қолдану аймағын атау; 9.2.1.6 алюминий, оның оксиді мен гидроксидінің екідайлы қасиеттерін зерттеу
	№ 4 практикалық жұмыс " Металдар" тақырыбына эксперименттік есептер шығару	9.2.1.7 1 (I), 2 (II), 13 (III) –топ металдарының жай және күрделі заттармен әрекеттесуіне байланысты тәжірибені жоспарлау және жүргізу
3-тоқсан		
	Галогендер	9.1.4.5 галоген молекулаларының электрондық формулаларын құрастыру және кристалдық тор түрі мен байланыс типін анықтау; 9.2.1.8 топта галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын болжау
	Хлор	9.2.1.9 хлордың химиялық қасиеттерін сипаттау: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі
	Хлорсутек қышқылы. № 10 зертханалық тәжірибе " Хлорсутек ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу"	9.2.1.10 хлорсутек қышқылы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу және қолдану аясын білу

17 (VII), 16 (VI), 15 (VI), 14 (IV)-топ элементтері және олардың қосылыстары	16 (VI)-топ элементтері. Күкірт. № 7 көрсетілім "Күкірттің аллотропиялық түр өзгерістері"	9.2.1.11 16 (VI)-топ элементтерінің жалпы қасиетін сипаттау; 9.2.1.12 күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттерін салыстыру және күкірттің химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін құрастыру
	Күкірттің қосылыстары	9.2.1.13 күкірттің (IV) және (VI) оксидтерінің физикалық және химиялық қасиеттерін салыстыру және күкірт диоксидінің физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.2.1 қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру;
	Күкірт қышқылы және оның тұздары. № 5 практикалық жұмыс " Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу"	9.2.1.14 күкірт қышқылы ерітіндісі мен оның тұздарының физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу
	Есеп шығару. Теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімі шығымының массалық/көлемдік үлестеріне есептеулер"	9.2.3.3 теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімінің шығымын есептеу
	Азот.№ 11 зертханалық тәжірибе " Азот молекуласының моделі"	9.2.1.15 азоттың қасиеттерін және табиғаттағы азот айналымын түсіндіру
	Аммиак. № 12 зертханалық тәжірибе " Аммиак молекуласының моделі"	9.1.4.6 аммиактың молекулалық, электрондық және құрылымдық формуласын түсіндіру
	Аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы. № 6 практикалық жұмыс " Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу". Аммиак өндірісі	9.2.1.16 аммиакты ты алуды қасиеттерін мен қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.17 аммиакты аммоний тұзы ерітіндісі мен сілті ерітіндісін әрекеттестіру жолымен алуды білу және газ тәрізді аммиак пен оның ерітіндісінің қасиеттерін зерттеу; 9.3.3.5 аммиак өндірісінің үдерісін сипаттау
	Азот қышқылы. № 13 зертханалық тәжірибе "Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері"	9.1.4.7 азот қышқылының молекулалық, формулаларын білу және атомдар арасындағы химиялық байланыстардың түзілуін түсіндіру; 9.2.1.18 азоттан азот қышқылын алудың реакция теңдеуін құрастыру; 9.2.1.19 азот қышқылының басқа қышқылдар-мен жалпы ортақ қасиеттерін зерттеу
	Азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері	9.2.1.20 сұйылтылған және концентрлі азот қышқылының металмен әрекеттесуінің ерекшелігін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.21 нитраттың термиялық айрылуының ерекшелігін түсіндіру, реакция теңдеулерін құрастыру

	Фосфор және оның қосылыстары	9.2.1.22 фосфордың аллотропиялық түр өзгерістерін салыстыру; 9.4.2.2 фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындарын атау; 9.2.1.23 фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттерін түсіндіру
	Минералды тыңайтқыштар. № 8 көрсетілім "Минералды тыңайтқыштар"	9.4.2.3 минералды тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді атау; 9.4.2.4 азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсерін зерделеу
	Кремний және оның қосылыстары. № 9 көрсетілім "Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торының модельдері"	9.2.1.24 кремнийдің қолданылу аймағын және оның жартылай өткізгіш ретінде қолданылуын түсіндіру; 9.1.4.8 кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор түрін сипаттау; 9.2.1.25 кремний мен оның қосылыстарының негізгі химиялық қасиеттерін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру
Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Адам ағзасының химиялық құрамы. Макроэлементтер, микроэлементтер және олардың маңызы	9.5.1.1 адам ағзасының құрамына кіретін элементтерді атау және олардың маңызын түсіндіру (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe); 9.5.1.2 Қазақстанның тұрғындарының типтік тамақтану рационын зерттеу және теңгерімді тамақтану рационын құрастыру
	Ағзадағы кейбір элементтерді анықтау. № 14 зертханалық тәжірибе "Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау"; № 15 зертханалық тәжірибе "Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау"	9.5.1.3 адам ағзасындағы кальций мен темірдің ролін түсіндіру; 9.5.1.4 тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау
	Ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы	9.5.1.5 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау және олардың ағзаларға әсерін түсіндіру
4-тоқсан		
	Органикалық заттардың ерекшеліктері	9.4.3.1 органикалық қосылыстардың көптүрлілігінің себебін түсіндіру
	Органикалық қосылыстардың жіктелуі. № 10 көрсетілім "Метан, этан, этен, этин, этанол, этаналь,этан қышқылы, глюкоза, аминоэтан қышқылы модельдері"	9.4.3.2 көмірсутектердің және олардың туындылары: спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, көмірсулар, аминқышқылдарының жіктелуін білу; 9.4.3.3 функционалдық топ түсінігін, берілген класс қосылысының химиялық қасиеттерін анықтайтын топ ретінде түсіндіру
	Органикалық қосылыс-тардың гомологтық қатарлары. № 11 көрсетілім "Алкандардың алғашқы бес өкілінің және	

Органикалық химияға кіріспе	сызықты құрылымды спирттердің модельдері"	9.4.3.4 гомолог ұғымын және гомологтық айырмашылықты білу
	Органикалық қосылыстардың номенклатурасы	9.4.3.5 органикалық қосылыстардың негізгі кластары: алкандар, алкендер, алкиндер, арендер, спирттер,альдегидтер, карбон қышқылдары, аминқышқылдары үшін IUPAC номенклатурасын қолдану
	Органикалық қосылыстардың изомериясы. № 12 көрсетілім "Пентан изомерлерінің модельдері"	9.4.3.6 изомерия құбылысын білу және көмірсутектер құрылымдық изомерлерінің формулаларын құрастыру
	Есеп шығару "Элементтердің массалық үлестері мен салыстырмалы тығыздық бойынша газ тектес заттардың молекулалық формуласын табу"	9.2.3.4 газтектес заттардың молекулалық формуласын салыстырмалы тығыздық пен элементтердің массалық үлестері арқылы анықтау
Көмірсутектер. Отын	Алкандар	9.4.3.7 алкандардың химиялық қасиеттерін сипаттау және оны реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.8 еріткіштерді алу үшін алкандарды хлорлаудың маңызы мен бұл еріткіштердің қауіптілік дәрежесін түсіндіру
	Алкендер. № 13 көрсетілім "Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі"	9.4.3.9 қанықпағандық ұғымын сипаттау; 9.4.3.10 этен мысалында алкендердің химиялық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.11 полиэтилен мысалында полимерлену реакциясының механизмі мен полимерлердің құрылымының ерекшеліктерін түсіндіру; 9.4.3.12 пластиктің ыдырау мерзімінің ұзақтық мәселесін түсіну және оқып білу, қоршаған ортада пластик материалдардың көбеюінің зардабын білу
	Алкиндер	9.4.3.13 этин мысалында алкиндердің химия-лық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу
	Ароматты көмірсутектер. Бензол	9.4.3.14 бензолдың алынуы, қасиеттері және қолданылуын сипаттау
	Көмірсутекті отындар. № 14 көрсетілім "Отын түрлері"	9.4.3.15 құрамында көміртек бар қосылыстардың отын ретінде пайдалану мүмкін екендігін білу және альтернативті отын түрлерін зерттеу, олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін атау; 9.4.3.16 Қазақсатандағы көмірдің, мұнайдың, табиғи газдың кен орындарын атау және оларды өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру

	Мұнай. № 15 көрсетілім "Мұнай және мұнай өнімдері"	9.4.3.17 мұнай фракцияларын және шикі мұнайды айдау өнімдерінің қолдану аймақтарын атау
Оттекті және азотты органикалық қосылыстар	Оттекті органикалық заттар. Спирттер	9.4.3.18 оттекті органикалық заттардың жіктелуін білу; 9.4.3.19 спирттердің жіктелуін, метанол мен этанолдың қолданылуын, этанолдың алынуын білу және қасиеттерін түсіндіру; 9.4.3.20 метанол мен этанолдың адам ағзасына физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.3.21 этиленгликоль мен глицериннің физикалық қасиеттері мен қолданылуын білу
	Карбон қышқылдары. № 16 зертханалық тәжірибе "Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу"	9.4.3.22 карбон қышқылдарының құрамын білу және сірке қышқылының химиялық қасиеттері мен қолданылуын сипаттау
	Күрделі эфирлер мен майлар	9.4.3.23 күрделі эфирлер мен майлардың ерекшеліктері мен майлардың қызметін түсіндіру
	Сабын мен синтетикалық жуғыш заттар	9.4.3.24 сабынның алынуы мен оның қолданылуын білу; 9.4.3.25 синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
	Көмірсулар	9.4.3.26 көмірсулардың жіктелуін, биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру
	Амин қышқылдары. Нәруыздар. № 17 зертханалық тәжірибе "Нәруыздардың денатурациясы"	9.4.3.27 нәруыздағы а- аминқышқылдар арасында пептидтік байланыстың түзілуін түсіндіру; 9.4.3.28 нәруыз денатурациясының реакциясын зерттеу; 9.4.3.29 нәруыздың биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2016 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
15-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
204-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Биология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы

23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Биология" пәнінің мақсаты – оқушыларға органикалық дүниенің көптүрлілігі, ондағы болып жатқан құбылыстар мен үдерістердің заңдары мен заңдылықтары, сонымен қатар адам оның ажырамас бөлігі туралы білім мен түсінік жүйелерін беру.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) жер бетіндегі барлық тірі ағзалардың құндылығын түсіну үшін өмірдің құрылымды-функционалды және генетикалық негіздері туралы, тірі табиғаттың негізгі патшылықтары ағзаларының көбеюі мен дамуы, экожүйе, биоалуантүрлілік, эволюция туралы білім жүйесін қалыптастыру;

2) экологиялық этика нормалары мен ережелерін, табиғатқа жауапкершілікпен қарауын қалыптастыру;

3) генетикалық сауаттылықты қалыптастыру - салауатты өмір салты негіздері, психикалық, тән және моральдық денсаулық сақтау;

4) оқушылардың тұлғалық қасиеттерін дамыту, биологиялық білімдерін практикада қолдануға ұмтылу, медицина, ауыл шаруашылығы, биотехнология, экологиялық менеджмент және қоршаған ортаны қорғау саласындағы практикалық іс-шараларға қатысу.

2-тарау. "Биология" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Биология" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

5. "Биология" оқу пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған.

6. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

7. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері;

2) көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму;

3) ағза мен қоршаған орта;

4) қолданбалы кіріктірілген ғылымдар.

8. "Тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) тірі ағзалардың көптүрлілігі;

2) қоректену;

3) заттардың тасымалдануы;

4) тыныс алу;

5) бөліп шығару;

6) қозғалыс;

7) координация және реттелу.

9. "Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көбею;

2) жасушалық айналым;

3) өсу және даму;

4) тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары;

5) эволюциялық даму мен селекция негіздері.

10. "Ағза мен қоршаған орта" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) биосфера, экожүйе, популяция;

2) адам қызметінің қоршаған ортаға әсері.

11. "Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) молекулалық биология мен биохимия;

2) жасушалық биология;

3) микробиология және биотехнология;

4) биофизика.

12. 7-сыныпқа арналған биология пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) "Экожүйелер". Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, pH, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар,өсімдіктер). Зертханалық жұмыс: "Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)". Қоректік тізбектер және қоректік торлар. Модельдеу "Қоректік тізбек пен торды құру". Экологиялық сукцессиялар: Бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы. Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор. Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері. Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары. Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері;

2) "Тірі ағзаларды жүйелеу". Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы. Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер. Дихотомиялық әдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану;

3) "Жасушалық биология". Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін

жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға.

4) "Су және органикалық заттар". Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы , еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылу сыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі рөлі. Зертханалық жұмыс "Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу". Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор) тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. Зертханалық жұмыс: "Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу". Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор,). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі және фосфорлы);

5) "Заттардың тасымалдануы". Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі. Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс: "Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу". Зертханалық жұмыс: "Тамыр аймақтарын зерттеу". Ксилема, флоэма және олардың құрылымдық элементтері. Жануарлардағы қанайналым мүшелері : буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар;

6) "Тірі ағзалардың қоректенуі". Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың буланuы мен газдардың алмасуы. Фотосинтезге қажетті жағдайлар. Зертханалық жұмыс: "Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу";

7) "Тыныс алу". Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тынысалу - энергия көзі. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру: оттегінің қатысында/қатысынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылықанды/суықканды жануарлар. Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тыныс алуы мысалында. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктердің тыныс алуын зерттеу". Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелері (бунақденелілердің демтүтіктері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу: "Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тыныс алу жүйесі мүшелерін салыстыру". Тыныс алу мүшелері. Адамның тыныс алу жолдарының құрылысы мен газ алмасу мүшелері. Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары (өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау);

8) "Бөліп шығару". Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлардағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері. Өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық

жұмыс: "Өсімдіктердің тыныс алу ерекшеліктерін өскіндер мысалында зерттеу". Жануарлардың бөліп шығару жүйелері. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру;

9) "Қозғалыс". Өсімдіктердің қозғалысы. Қозғалыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері. Жарықтың түсу деңгейіне қарай өсімдіктердің бейімделуі. Фотопериодизм күннің жарық түсу ұзақтығына ағзалардың бейімделуі. Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыс тәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау;

10) "Координация және реттелу". Жүйке жүйесінің типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктәрізді. Жүйке жүйесінің құрам бөліктері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері. Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары. Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс: "Тізе рефлексі". Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғаты: шартсыз және шартты рефлекстер. Шартты рефлекстердің сөнуі. Ішкі мүшелер жұмысының жүйкелік реттелуі. Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері. Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері;

11) "Тұқымқуалау мен өзгергіштік". Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен дезоксирибонуклеин қышқылы рөлі. Жүре пайда болған және тұқым қуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы дезоксирибонуклеин қышқылы жайлы түсінік. Модельдеу "Адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу". Әртүрлі ағза түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиыны;

12) "Көбею". Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы. Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею тәсілдерін қолдану. Қалемшелеу, сұлатпа өркен, телу (қалемшелермен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен. Зертханалық жұмыс: " Өсімдіктердегі вегетативті көбею тәсілдері". Гүл құрылысы. Тозаңдану түрлері. Гүлдеу және тозаңдану. Тозаңдану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы;

13) "Өсу және даму". Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар. Зертханалық жұмыс: "Жылдық сақинаны санау". Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу " Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру";

14) "Микробиология және биотехнология". Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. Зертханалық жұмыс: "Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру". Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары. Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс: "Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу". Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. Зертханалық жұмыс: "Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу". Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері.

13. 8-сыныпқа арналған биология пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) "Жасушалық биология". Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль. Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшық ет, жүйке. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу". Зертханалық жұмыс: "Жануарлар ұлпаларын жіктеу";

2) "Молекулалық биология". Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық. Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасұнық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз. Нәруыздар, қасиеттері мен қызметтері;

3) "Тірі ағзалардың көп түрлілігі". Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер, ашық тұқымдылар және жабық тұқымдылар. Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар. Зертханалық жұмыс: "Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу". Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама. Демонстрация "Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау";

4) "Қоректену". Жауын құртының, сиырдың және адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу "Адамның, сиырдың және жауынқұртының" асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру. Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның ас қорыту жолдарының құрылысы. Ас қорыту бездері . Ас қорыту мүшелерінің қызметі. Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу. Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, B_1 авитаминоздағы бери-бери ауруы, С авитаминоздағы қырқұлақ, Д авитаминоздағы мешел аурулары. Зертханалық жұмыс: "Тағамдық заттар құрамынан С дәрумендіанықтау;

5) "Заттардың тасымалдануы". Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз. Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы. Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер , тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық;

6) "Әртүрлі ағзалардың қан жасушаларын зерттеу" зертханалық жұмысы Қан жасушаларын формасына, мөлшеріне, санына және ядросының болуына қарай салыстыру. Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т- және В- лимфоциттердің әрекет етуі. Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалық қантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес (ұшық). Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцин) түрлері және оның жасанды иммунитетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу. Қан топтары. Қан құю. Резус-фактор. Агглютинация. Резус-конфликт. Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қан тамырларының құрылысы мен қызметі. Қан тамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі. Зертханалық жұмыс: "Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу". Жүрек - қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт, тахикардия, ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау;

7) "Тыныс алу". Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның оттекке қанығуы. Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі. Тыныс алудың минуттық көлемі. Әртүрлі жастағы, физикалық

дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тыныс алу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс: "Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу";

8) "Бөліп шығару". Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несепағар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліп шығару және сүзу мүшелері. Бүйректің құрылысы (қыртысты және милы қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері). Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі. Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары (қышыма, теміреткі, безеу бөртпелері). Белгілері мен алдын алу шаралары;

9) "Қозғалыс". Адам қаңқасының құрылысы. Тірек – қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі. Сүйектің макро- және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы. Зертханалық жұмыс: "Сүйектің макро және микроскопиялық құрылысы". Демонстрация "Сүйектің химиялық құрамы". Сүйектің байланыс түрлері: қозғалмайтын, жартылай қозғалмалы, қозғалмалы. Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі. Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі (бірыңғай салалы, көлденең жолақты қаңқа, көлденең жолақты жүрек). Зертханалық жұмыс: "Бұлшық ет ұлпаларының құрылысын зерттеу" Адам денесінің бұлшық еттерін жіктеу. Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары;

10) "Биофизика". Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшық еттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер;

11) "Координация және реттелу". Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс: "Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу". Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. Зертханалық жұмыс "Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу" (құлақтың есту қабілетін анықтау). Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс: "Соқыр дақты анықтау, түстердің аралсуына тәжірибе, дыбыстың ауа және сүйек арқылы өтуі". " Гормондар", "Гуморальдық реттелу" ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі. Бездерден бөлінетін гормондар. Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция). Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморецепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар) . Зертханалық жұмыс: "Тері сезімталдығын зерттеу". Жылықанды жануарлардың тұрақты температураны сақтауындағы терінің рөлі. Температураға сезімталдық. Терморецепторлардың температураның өзгеруіне бейімделуі;

12) "Көбею". Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы. Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею. Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит. Ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі;

13) "Өсу және даму". Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гаструла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез;

14) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс. Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері. Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары. Қазақстан аумағында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының қолтұқымдары. Маңызды белгілер;

15) "Биосфера, экожүйе, популяция". Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу "Су және құрлық экожүйелерін салыстыру". Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері. (Тіршілікті сақтаудың К және r стратегиялары). "Жыртқыш-жемтік" қарым-қатынас түрі. Популяция санының өзгеруі. Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарым-қатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі;

16) "Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері". Адамның табиғаттағы рөлі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры. Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары.

14. 9-сыныпқа арналған биология пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) "Жасушалық биология". Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері. Жасуша құрылымдары: плазмалық мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс органоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері. Жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу. Ұлғаю, актуальды өлшемі және суреттің нақты өлшемі. Өлшем бірліктерін СИ жүйесіне аудару (сантиметр-миллиметр-микрометр-нанометр). Модельдеу "Микрофотографияларды пайдаланып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу";

2) "Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе". Әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлық номенклатураны қолдану. Зертханалық жұмыс: "Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен жануарлар түрлерін (жергілікті жердің) анықтау". Популяцияның өсуінің экспоненциалды және сигмоидты қисығы. Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және қоректік тізбектер. Экологиялық

пирамида түрлері. Табиғаттағы көміртек пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үрдістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі;

3) "Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері". Пайдалы қазбаларды өндірудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Жылыжай эффктісі (булану) және озон қабатының жұқаруы. Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері;

4) "Қоректену". Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару. Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы. Зертханалық жұмыс: "Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, pH) әсерін зерттеу". Өттің әсерінен майлардың эмульгациясы. Зертханалық жұмыс "Өттің әсерінен майлардың эмульгациялануын зерттеу";

5) "Заттар тасымалы". Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалуы. Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері. Зертханалық жұмыс: "Транспирация үдерісі кезіндегі сыртқы факторларды (температура, ылғалдылық пен су буының қысымы, ауа қозғалысын) зерттеу. Зертханалық жұмыс: "Ішкі факторларды: Буландыратын беттің ауданы және бұл беттік ауданның өсімдік көлеміне қатынасының (сірқабық (кутикула) мен лептесіктер) транспирация үдерісіне әсері". Сыртқы факторлардың флоэмада зат тасымалына әсері: температура, ылғалдылық, жарық;

6) "Тыныс алу". Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыны салу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс алудың тиімділіктері. Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері;

7) "Бөліп шығару". Нефронның құрылысы және қызметі. Ультрафильтрация. Абсорбция және таңдамалы реабсорбция. Несептің құрамы. Фильтрация мен кері фильтрацияның себептері. Бүйрек жұмысына әсер ететін факторлар: тамақтану рационы, дене температурасының күрт түсуі, дәрілік препараттар, созылмалы және инфекциялық аурулар (кариес, іріңді ангина. Зәр шығару жүйесінің гигиенасы. Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары: пиелонефрит, цистит, бүйрекке тастың жиналуы. Себептері және алдын алу шаралары. Құрлықта, шөлде, тұщы және тұзды суларда тіршілік ететін тірі ағзалардың зат алмасуының соңғы өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырау өнімдері: аммиак, несепнәр, несеп қышқылы;

8) "Координация және реттелу". Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі (глиальды жасушалар). Аксондардың миеленді және миеленсіз қабықтары. Синапстар және медиаторлар. Модельдеу "Жүйке ұлпаларын зерттеу".

Миеленді, миеленсіз аксондарда жүйке импульстарының туындауы және өткізілуі. Өткізу жылдамдығы. Мембраналық потенциал, тыныштық потенциалы және әрекет потенциалы. Модельдеу "Жүйке импульстарының туындауы мен таралу жылдамдығын зерттеу". Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлі мүшелер. Тыныс алу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогуморальдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі. Нейрокомпьютерлік интерфейс. Компьютер мен ми арасындағы ақпарат алмасу жүйесі. Гомеостазды тұрақты ұстаудың механизмдері. Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. Зертханалық жұмыс: "Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу";

9) "Қозғалыс". Бұлшық еттің жұмысы. Демонстрация "Негізгі бұлшық еттердің жұмысын өзіндік бақылау, иық белдеуінің қол қозғалысындағы рөлі. Бұлшық ет қозғалысын реттеу". Зертханалық жұмыс: "Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу";

10) "Молекулалық биология". Дезоксирибонуклеин қышқылы молекулалық құрылысының принцптері: нуклеотидтердің комплементарлылығы. Модельдеу " Дезоксирибонуклеин қышқы молекуласын құру";

11) "Жасушалық цикл". Интерфаза. Интерфаза кезеңдері: Gl, S және G2. Митоз. Митоз фазалары. Зертханалық жұмыс: "Пияз тамыр ұшындағы жасушалардан митозды зерттеу". Митоз. Митоз фазалары. Мейоз бен митозды салыстыру. Модельдеу "Митоз кезеңдерңн зерттеу";

12) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Г.Мендель анықтаған белгілердің тұқым қуалаушылық заңдылықтары. Тұқым қуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі. Тұқым қуалаушылықтың генетикалық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гамета тазалығы заңы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы. Ажырау заңы. Басымдылық заңы. Ажырау заңы. Аллельді гендердің әрекеттесуі: толық және толымсыз. Доминанттылық белгілердің пайда болуы. Талдаушы шағылыстыру ұғымы мен оның практикалық маңызы. Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі. Жыныспен тіркесіп тұқымқуалау. Гемофилия және дальтонизм . Адам қан топтарының тұқымқуалау заңдылықтары. Резус-фактор. Адам генетикасы. Адамның тұқымқуалау белгілерін зерттеу әдістері. Адамның генетикалық ауруларының алдын алу. Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру. Модельдеу " Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру". Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауылшаруашылықты жүргізудің жаңа баламалы жолдары;

13) "Микробиология және биотехнология". Биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасы және биотехнологияда алынатын өнімдері (медицинада, өнеркәсіпте және ауыл шаруашылығында). Инсулин өндірісі;

14) "Көбею". Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі. Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу. Менструалдық цикл. Менструалдық циклдағы эстроген мен прогестерон гормондарының маңызы. Контрацепция түрлері, жыныстық жолмен берілетін аурулар: Жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы (ЖИТС), сифилис, гонорея, гепатит В,С. Алдын алу шаралары.

15) "Өсу және даму". Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы. Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері;

16) "Эволюциялық даму". Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның қазіргі заман теориясының пайда болуы. Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік. Эволюциялық үдерістегі өзгергіштіктің (мутациялық, комбинтивтік) рөлі. Табиғи сұрыпталу, оның түрлері (қозғаушы және тұрақтандырушы). Тіршілік үшін күрес (түрішілік, түраралық). Модельдеу "Бейімделгіштікті табиғи сұрыпталу нәтижесі ретінде зерттеу (көбелек)". "Түр" ұғымының анықтамасы. Түрдің құрылымы. Түр критерийлері. "Түр түзілу" ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері;

17) Жердегі тіршіліктің пайда болуы кезеңдері.

Ескерту. 14-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Білім және ғылым министрінің 26.07.2019 № 334 (01.09.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді . Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны .

16. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) тірі организмдердің көп түрлілігі, құрылымы мен қызметтері:

Білім алушылар білуі тиіс:			
Бөлім	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Тірі ағзалардың көптүрлілігі	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын түсіндіру; 7.1.1.2 жүйелеуде тірі ағзалардың орынын анықтау; 7.1.1.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың құрылысының	8.1.1.1 балдырлар мүктәрізділер, қырықжапырақ тәріздестер, ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар мысалында өсімдіктердің ерекшеліктерін сипаттау; 8.1.1.2 саңырауқұлақтардың ерекшелік белгілерін сипаттау;	9.1.1.1 әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлы номенклатураны қолдану; 9.1.1.2 өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін

	айырмашылық белгілерін сипаттау; 7.1.1.4 жекелеген ағзаларға қарапайым дихотомиялық кілттерді қолдану	8.1.1.3 даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктер кластарын негізгі белгілеріне қарай ажырату; 8.1.1.4 буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша тану	ерекшелік белгілері бойынша танып білу (анықтағыш бойынша)
2. Қоректену	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау және құрылысы мен оның қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру	8.1.2.1 омыртқасыздар, күйіс қайыратын жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру	9.1.2.1 адамның асқорыту жолдарындағы үдерістерді сипаттау
	7.1.2.2 фотосинтез үдерісі үшін қажетті жағдайларды зерттеу	8.1.2.2 әртүрлі типті тістердің құрылысы мен қызметтері арасындағы байланысын және тісті күту ережелерін сипаттау; 8.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты түсіндіру; 8.1.2.4 ас қорыту жолы ауруларының себептерін және астан улану белгілерін анықтау; 8.1.2.5 адам ағзасындағы дәрумендердің маңыздылығын сипаттау; 8.1.2.6 құрамында дәрумендердің маңызды мөлшері бар азық-түліктер тізімін жасау; 8.1.2.7 азық- түлік құрамындағы С дәруменін анықтау	9.1.2.2 ас қорыту үдерісіндегі органикалық заттар мен сәйкес ферменттердің арасындағы байланысты орнату; 9.1.2.3 ферменттердің белсенділігіне әсер ететін әр түрлі жағдайларды (температура, pH) зерттеу; 9.1.2.4 өттің әсерінен майлардың эмульгациялануы үдерісін зерттеу
3. Заттардың тасымалдануы	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру; 7.1.3.2 өсімдіктерде заттардың тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу; 7.1.3.3 сабақ пен тамырдың ішкі құрылысын зерттеу; 7.1.3.4 сабақ және тамырдың құрылысы мен қызметтерінің өзара байланысын сипаттау; 7.1.3.5 ксилема мен	8.1.3.1 қан құрамы мен қызметін сипаттау; 8.1.3.2 дайын микропрепараттар арқылы әртүрлі ағзалардың қан жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттеу; 8.1.3.3 лейкоциттердің түрлі типтерінің қызметтерін сипаттау; 8.1.3.4 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру ; 8.1.3.5 лимфа жүйелерін және қан, ұлпалық сұйықтық пен лимфа арасындағы өзара байланысты сипаттау; 8.1.3.6 аурулардың алдын алуындағы вакцинацияның ролін бағалау; 8.1.3.7 агглютинация және резус-конфликт механизмдерін түсіндіру;	9.1.3.1 активті және пассивті тасымалдарды салыстыру; 9.1.3.2 өсімдіктердегі транспирация үдерісінің мәнін түсіндіру; 9.1.3.3 ішкі және сыртқы факторлардың транспирацияға әсерін зерттеу; 9.1.3.4 сыртқы

	флоэма элементтерінің құрылысын салыстыру; 7.1.3.6 жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу	8.1.3.8 жануарлардың жүрегінің құрылысы мен қантамыр жүйелерінің маңызын сипаттау; 8.1.3.9 қантамыр қабырғасының құрылысы мен олардың қызметі арасындағы байланысты орнату; 8.1.3.10 ануарлардың қантамырлар жүйесінің түрлерін сипаттау; 8.1.3.11 дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу; 8.1.3.12 қантамыр жүйесі мүшелерінің ауруларының себептері мен ауру белгілерін сипаттау	факторлардың флоэма арқылы заттардың тасымалдануына әсерін зерттеу
4. Тыныс алу	7.1.4.1 тірі ағзалар үшін тыныс алудың маңызын сипаттау; 7.1.4.2 анаэробты және аэробты тыныс алу типтерін ажырату; 7.1.4.3 өсімдіктердің тыныс алу үдерісін зерттеу; 7.1.4.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру; 7.1.4.5 адамның тыныс алу мүшелері құрылысының ерекшеліктерін танып білу; 7.1.4.6 тыныс алу мүшелерінің ауыруларының себептері мен олардың алдын алу жолдарын түсіндіру	8.1.4.1 өкпе мен ұлпадағы газ алмасу механизмдерін сипаттау; 8.1.4.2 тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру; 8.1.4.3 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және қалыпты жағдайдағы және дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау	9.1.4.1 тыныс алу реакциясының химиялық теңдеуін пайдалана отырып, анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру; 9.1.4.2 бұлшықет қажуы және аэробты, анаэробты тыныс алу үдерістері арасындағы байланысты қарастыру
5. Бөліп шығару	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетіндегі бөліп шығарудың маңызын сипаттау; 7.1.5.2 өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін зерттеу; 7.1.5.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп	8.1.5.1 адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметтерін сипаттау; 8.1.5.2 бүйректің құрылымдық бөліктерін танып білу; 8.1.5.3 терінің құрылысы мен оның бөліп шығарудағы маңызын сипаттау; 8.1.5.4 тері ауруларын және оның алдын алу шараларын түсіндіру	9.1.5.1 нефронның құрылысы мен қызметін сипаттау; 9.1.5.2 фильтрация және несептің түзілуі үдерістерін сипаттау; 9.1.5.3 үйректің жұмысына әсер ететін факторларды сипаттау; 9.1.5.4 зәр шығару жүйесі, бүйрек ауруларының алдын алу шараларын түсіндіру; 9.1.5.5 әртүрлі ағзалардың мекен ету ортасы мен зат

	шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру		алмасуларының соңғы өнімдері арасындағы байланысты орнату
6. Қозғалыс	7.1.6.1 өсімдіктердің қозғалу себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау (тропизмдер, таксистер); 7.1.6.2 жарықтың өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсерін түсіндіру; 7.1.6.3 өсімдіктердегі фотопериодизм ролін сипаттау; 7.1.6.4 омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің қызметтерін сипаттау; 8.1.6.2 сүйектің химиялық құрамын, макро және микроскопиялық құрылысын зерттеу; 8.1.6.3 сүйектердің байланыс түрлерін салыстыру; 8.1.6.4 буынның әр түрлі типтерінің құрылысы мен олардың қызметтері арасындағы байланысты орнату; 8.1.6.5 бұлшық ет ұлпасының қызметтері түрлері мен олардың қызметтерін сипаттау; 8.1.6.6 адам бұлшық еттерінің құрылысы мен бұлшықет топтарын оқып тану; 8.1.6.7 гиподинамия салдарын атау; 8.1.6.8 сымбаттың бұзылуы және жалпақ жалпақтабандылықтың пайда болу себептерін анықтау	9.1.6.1 қол бұлшық еттерінің максимальды жұмыс күшін және күшке төзімділігін зерттеу; 9.1.6.2 бұлшық еттің жиырылужиілігіне бұлшықет жұмысының тәуелділігін зерттеу
7 . Координация және реттелу	7.1.7.1 жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру; 7.1.7.2 жүйке жүйесінің қызметі мен құрылымдық компонентерін атау; 7.1.7.3 жүйке жасушасының құрылымдық бөліктерін анықтау; 7.1.7.4 орталық жүйке жүйесі бөлімдерінің құрылысы мен қызметін салыстыру; 7.1.7.5 рефлекстік доғаны зерттеу; 7.1.7.6 мінез-құлықтың рефлекторлық табиғатын түсіндіру; 7.1.7.7 вегетативті жүйке жүйесінің қызметін сипаттау; 7.1.7.8 ағзаның тіршілік әрекетін қалпына келтіру және тыныңуы үшін ұйқының маңызын түсіндіру; 7.1.7.9 жақсы психикалық	8.1.7.1 көруді қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережелерін сипаттау; 8.1.7.2 дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зертеу және есту мүшелерінің гигиенасы ережелерін сипаттау; 8.1.7.3 көру және есту рецепторларының құрылымы мен қызметін сәйкестендіру; 8.1.7.4 эндокикринді, экзокринді және аралас бездердің орналасқан жерлерін анықтау; 8.1.7.5 бездердің негізгі қызметтерін түсіндіру; 8.1.7.6 эндокриндік бездер қызметінің бұзылуынан туындаған ауруларды атау; 8.1.7.7 терінің сезімталдығын зерттеу; 8.1.7.8 жылықанды жануарлардың	9.1.7.1 жүйке жасушасының құрылысы мен қызметі арасында байланыс орнату; 9.1.7.2 жүйке ұлпалары мен оның құрылымдық бөліктерінің қызметтерін талдау; 9.1.7.3 жүйке импульстарының туындауы мен өтуін сипаттау; 9.1.7.4 нейрогуморальді реттелу механизмін түсіндіру; 9.1.7.5 ағзаның ішкі ортасының тұрақтылығын ұстаудағы гомеостазды сақтаудың механизмін түсіндіру; 9.1.7.6 өсімдіктердің өсуі

	денсаулықты сақтаудың принцптерін түсіндіру; 7.1.7.10 жүйке жүйесінің қызметіне алкоголь, шылым және есірткілік заттардың әсерін түсіндіру	дене температураны сақтаудағы терінің ролін сипаттау	мен дамуына әсер ететін заттардың әрекетін талдау

2) көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік, эволюциялық даму:

1. Көбею	7.2.1.1 өсімдіктердің жыныссыз және жынысты көбеюін сипаттау; 7.2.1.2 өсімдіктердің өсімді көбею тәсілдерін салыстыру; 7.2.1.3 айқас тозаңдану мен өздігінен тозаңданудың салыстырмалы артықшылықтарын сипаттау; 7.2.1.4 гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын сипаттау	8.2.1.1 жануарлардың көбею тәсілдерін салыстыру; 8.2.1.2 мүктер мен қырықжапырақтардың мысалында жынысты және жыныссыз ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру; 8.2.1.3 ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру	9.2.1.1 адамның жыныс жүйесінің құрылысын сипаттау; 9.2.1.2 жыныстық жетілу кезеңіндегі екінші реттік жыныстық белгілердің дамуын сипаттау; 9.2.1.3 менструалдық цикл мен экстроген және прогестеронның маңызын сипаттау; 9.2.1.4 контрацепция-ның түрлерін және жыныстық жолмен таралатын аурулардың салдары мен алдын алу шараларын түсіндіру
2. Жасушалық айналым	7.2.2.1 әртүрлі ағзалар түрлеріндегі хромосомалардың санын салыстыру; 7.2.2.2 сомалық және жыныс жасушаларындағы хромосомалар сандарын атау	8.2.2.1 тірі ағзалардың өсуі мен дамуы үшін митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру	9.2.2.1 жасушалық айналымның интерфаза кезеңіндегі жүретін үдерістерді түсіндіру; 9.2.2.2 митоздың кезеңдерін сипаттау; 9.2.2.3 мейоз кезеңдерін сипаттау ; 9.2.2.4 митоз бен мейоз үдерісін салыстыру
3. Өсу және даму	7.2.3.1 ағзадардың өсу мен даму үдерістерін сипаттау; 7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып және жуандап өсу үдерісін зерттеу; 7.2.3.3 өсімдіктер мен жануарлардың онтогенез кезеңдерін ажырату; 7.2.3.4 жануарлардың онтогенезіндегі тура және түрленіп даму типтерін салыстыру	8.2.3.1 эмбрионалдық даму кезеңдерін сипаттау; 8.2.3.2 әр түрлі ұрық жапырақшаларынан қалыптасқан мүшелер мен ұлпалар дифференциасын сипаттау	9.2.3.1 ұрықтың дамуындағы плацентаның маңызын түсіндіру; 9.2.3.2 ұрық пен эмбрионның дамуын салыстыру; 9.2.3.3 адам ұрығының дамуына шылым шегу, алкоголь мен басқа есірткілер әсерінің салдарын түсіндіру
			9.2.4.1 генетиканың дамуымен қалыптасуындағы Мендель зерттеулерінің рөлін бағалау; 9.2.4.2 моногибридті будандастырудың цитологиялық

4. Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	7.2.4.1 адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу; 7.2.4.2 үздік және үздіксіз өзгергіштікті атау; 7.2.4.3 белгілерді анықтаудағы гендердің рөлін түсіндіру; 7.2.4.4 хромосомадағы генетикалық ақпарат дезоксирибонуклейн қышқылының маңызын түсіндіру	8.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы ролін дәйектеу; 8.2.4.2 ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау; 8.2.4.3 мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын оқып білу; 8.2.4.4 маңызды мәдени өсімдіктер іріктемелері мен үй жануарлары қолтұқымын сипаттау	негіздерін тұжырымдау және моногибридті будандастыруға есептер шығару; 9.2.4.3 дигибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін негіздерін дәлелдеу және есептер шығару; 9.2.4.4 толық және толымсыз доминаттылықты салыстыру; 9.2.4.5 талдаушы шағылыстырудың маңыздылығын бағалау; 9.2.4.6 жынысты анықтау теориясын сипаттау; 9.2.4.7 жынысты анықтау кезінде хромосомалардың рөлін түсіндіретін сызба жасау; 9.2.4.8 адамның қан тобының тұқымқуалауын және қан топтарын анықтау механизмін түсіндіру; 9.2.4.9 адам генетикасын зерттеудің негізгі әдістерін сипаттау; 9.2.4.10 шежіре сызбасын құру; 9.2.4.11 мәдени өсімдіктердің өнімділігін арттыру үшін заманауи ауылшаруашылық технологиялардың қолданылуын зерттеу
5. Эволюциялық даму мен селекция негіздері			9.2.5.1 К. Линней мен Ж.Б. Ламарк еңбектерінің негізгі қағидаларын оқып зерттеу; 9.2.5.2 эволюциялық ілімнің қалыптасуындағы Ч. Дарвин еңбектерінің рөлін түсіндіру; 9.2.5.3 эволюцияның қозғаушы күштерін сипаттау; 9.2.5.4 ағзалардың бейімделушілігіндегі табиғи сұрыпталудың рөлін сипаттау; 9.2.5.5 түрдің құрылымы мен критерийлерін сипаттау; 9.2.5.6 түр түзілу үдерісін түсіндіру; 9.2.5.7 Жердегі тіршіліктің дамуының негізгі кезеңдерін оқып білу

3) ағза мен қоршаған орта:

	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.3.1.1 экожүйелердің жалпы құрылымының сызбасын жасау;	

1. Биосфера, экожүйе, популяция	7.3.1.1 жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі ағзаларының тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу; 7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектерді салыстыру; 7.3.1.3 қоректік тізбекті және қоректік торларды құру; 7.3.1.4 экологиялық сукцессия үдерісін сипаттау	8.3.1.2 су және құрлық экожүйелерін салыстыру; 8.3.1.3 популяцияның негізгі қасиеттерін және құрылымдық ерекшеліктерін сипаттау; 8.3.1.4 ағзалардың түрлі тірі қалу тәсілдерін зерттеу; 8.3.1.5 жыртқыш-құрбан қарым-қатынасы мысалында популяция санының өзгеру себептерін орнату; 8.3.1.6 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау; 8.3.1.7 тірі ағзалардың қоршаған ортаның өзгермелі жағдайларына бейімделу механизмдерін түсіндіру	9.3.1.1 популяция өсімінің экспоненциалдық және сигмоидтік үлгілерінің қисық сызықтарының графиктерін талдау; 9.3.1.2 энергия ағымының тиімділігін есептеу; 9.3.1.3 энергия, биомасса және сандар пирамидаларын салыстыру; 9.3.1.4 азот пен көміртек айналымының табиғаттағы сызбасын құру
2. Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	7.3.2.1 адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау; 7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің шаруашылық салаларынан мысалдар келтіру; 7.3.2.3 Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өсімдіктері мен жануарларын сипаттау; 7.3.2.4 Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жергілікті өңірдің жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру	8.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептерін негіздеу; 8.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау; 8.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру	9.3.2.1 пайдалы қазбалар өндірудің және қайта өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.3.2.2 пестицидтерді пайдаланудың, қоршаған ортаға мен адам денсаулығы әсерін түсіндіру; 9.3.2.3 жылыжай эффектісінің тірі ағзаларға әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 озон қабатының бұзылуының себептері мен салдарын түсіндіру

4) қолданбалы кіріктірілген ғылымдар:

Бөлім	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Молекулалық биология мен биохимия	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар тіршілігі үшін маңызын сипаттау; 7.4.1.2 тірі ағзалар тіршілік әрекеті үшін микро-және макроэлементтердің ролін сипаттау; 7.4.1.3 азық-түліктер құрамындағы нәруыз, май, көмірсулардың бар болуын дәлелдеу; 7.4.1.4 өсімдіктер үшін минералдық тыңайтқыштар	8.4.1.1 биологиялық мысалдарды пайдаланып полимерлер мен мономерлер арасындағы айырмашылықты сипаттау; 8.4.1.2 көмірсулар мен липидтердің биологиялық қызметтерін сипаттау; 8.4.1.3 нәруыздардың қасиеттері мен биологиялық қызметтерін сипаттау	9.4.1.1 ферменттің әрекет ету механизмін оқып тану; 9.4.1.2 дезоксирибонуклеин қышқылы молекуласының қос шиыршықты құрылымын сипаттау; 9.4.1.3 дезоксирибонуклеин қышқылының құрылымдық

	құрамындағы азот, калий және фосфордың маңызын оқып білу		қағидалары негізінде үлгілеу
2. Жасушалық биология	7.4.2.1 жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі ұғымын түсіндіру; 7.4.2.2 жануарлар және өсімдіктер жасушаларын ажырату	8.4.2.1 өсімдік және жануар ұлпаларын жіктеу; 8.4.2.2 прокариот және эукариот жасушаларының құрылысын салыстыру	9.4.2.1 өсімдік және жануар жасушаларының негізгі бөліктерінің құрылысы мен қызметін түсіндіру; 9.4.2.2 микрофотографияны қолданып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу
3. Микробиология және биотехнология	7.4.3.1 бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау; 7.4.3.2 ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу; 7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер мен залалсыздандыру өнімдерінің қолданылуын сипаттау; 7.4.3.4 вирустардың тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру	8.4.3.1 қарапайымдылар, бактериялар, саңырауқұлақтар, вирустармен туындайтын аурулардың ерекшеліктері мен алдын алу шараларын сипаттау	9.4.3.1 инсулин өндіру мысалында биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасын сипаттау; 9.4.3.2 биотехнологияда өндірілетін өнімдерге мысал келтіру
4. Биофизика		8.4.4.1 тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу	9.4.4.1 тірі ағзалардағы электрлі үдерістерді зерттеу; 9.4.4.2 "компьютер-ми" интерфейс технологиясының ерекшеліктерін зерттеу

Ескерту. 16-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Білім және ғылым министрінің 26.07.2019 № 334 (01.09.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Биология" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Биология" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Биология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Қосымшаға өзгеріс енгізілді – ҚР Білім және ғылым министрінің 26.07.2019 № 334 (01.09.2019 бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Экожүйелер	Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, pH, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). Зертханалық жұмыс "Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)"	7.3.1.1 жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу
	Қоректік тізбектер және қоректік торлар. Модельдеу "Қоректік тізбек пен торды құру"	7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектерді салыстыру; 7.3.1.3 қоректік тізбектер және қоректік торларды құрастыру
	Экологиялық сукцессиялар: Бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы	7.3.1.4 экологиялық сукцессия үдерісін сипаттау
	Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор	7.3.2.1 адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау
	Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері	7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің салаларына мысалдар келтіру
	Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары	7.3.2.3 Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аймақтарының өсімдіктері мен жануарларын сипаттау

	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері	7.3.2.4 жергілікті өңірдің Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру
Тірі ағзаларды жүйелеу	Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын түсіндіру; 7.1.1.2 жүйелеуде тірі ағзалардың орынын анықтау
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер	7.1.1.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың құрылысының ерекшеліктерін сипаттау
	Дихотомиялық әдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану	7.1.1.4 жекелеген ағзаларға қарапайым дихотомиялық кілттерді қолдану
Жасушалық биология Су және органикалық заттар	Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға	7.4.2.1 "жасуша", "ұлпа", "мүше", "мүшелер жүйесі" туралы түсініктер; 7.4.2.2 өсімдіктер және жануарлар жасушаларын ажырату
	Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылусыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі ролі. Зертханалық жұмыс "Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу". Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор) тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар үшін маңызын сипаттау; 7.4.1.2 тірі ағзалар тіршілік әрекеттері үшін микро- және макроэлементтердің ролін сипаттау
	Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. Зертханалық жұмыс "Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу"	7.4.1.3 азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар екендігін дәлелдеу
	Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі жәнефосфорлы)	7.1.1.4 минералды тыңайтқыштардағы азот, калий және фосфордың өсімдіктер үшін маңызын танып білу
2-тоқсан		

Заттардың тасымалдануы	Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру; 7.1.3.2 өсімдіктерде заттардың тасымалын қамтамасыз ететін мүшелерді танып білу
	Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс "Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу". Зертханалық жұмыс "Тамыр аймақтарын зерттеу"	7.1.3.3 тамыр және сабақтың ішкі құрылысын зерттеу; 7.1.3.4 тамыр және сабақтың құрылысы мен қызметі арасындағы байланысты сипаттау
	Ксилема, флоэма және олардың құрылымдық элементтері	7.1.3.5 флоэма мен ксилеманың элементтерін құрылысын салыстыру
	Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар	7.1.3.6 жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу
Тірі ағзалардың қоректенуі	Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың буланuы мен газдардың алмасуы	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау, құрылысы мен қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру
	Фотосинтезге қажетті жағдайлар. Зертханалық жұмыс " Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу"	7.1.2.2 фотосинтезге қажетті жағдайларды зерттеу
	Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тыныс алу - энергия көзі. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тынысалуды салыстыру: оттегінің қатысында/қатысынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылықанды/суыққанды жануарлар	7.1.4.1 тірі ағзалардағы тыныс алу маңызын сипаттау; 7.1.4.2 анаэробты және аэробты тыныс алу типтерін ажырату
	Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тынысалуы мысалында Зертханалық жұмыс "Өсімдіктер-дің тынысалуын зерттеу"	7.1.4.3 өсімдіктердегі тыныс алуды зерттеу
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелері (бунақденелілердің демтүтіктері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу "Омыртқалы	7.1.4.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс

Тыныс алу	және омыртқасыз жануарлардың тынысалу жүйесі мүшелерін салыстыру"	алу мүшелерін салыстыру
	Тынысалу мүшелері. Адамның тынысалу жолдарының құрылысы мен газалмасу мүшелері	7.1.4.5 адамның тыныс алу мүшелерінің құрылыс ерекшеліктерін танып білу
	Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары (өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау)	7.1.4.6 тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдарын түсіндіру
3-тоқсан		
Бөліп шығару	Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлардағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетінде бөліп шығарудың маңыздылығын түсіндіру
	Өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық жұмыс "Өсімдіктердің тынысалу ерекшеліктерін өскіндер мысалында зерттеу"	7.1.5.2 өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін зерттеу
	Жануарлардың бөліп шығару жүйелері. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру	7.1.5.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру
Қозғалыс	Өсімдіктердің қозғалысы. Қозғалыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері. Жарықтың түсу деңгейіне қарай өсімдіктердің бейімделуі. Фотопериодизм күннің жарық түсу ұзақтығына ағзалардың бейімделуі	7.1.6.1 өсімдіктердің қозғалысы себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау; 7.1.6.2 жарықтың өсімдіктердің дамуына әсерін түсіндіру; 7.1.6.3 өсімдіктердегі фотопериодизм ролін сипаттау
	Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыстәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау	7.1.6.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру
	Жүйке жүйесінің типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктәрізді	7.1.7.1 жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру

Координация және реттелу	Жүйке жүйесінің құрам бөліктері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері	7.1.7.2 жүйке жүйесінің қызметін және құрылымдық компоненттерін атау; 7.1.7.3 жүйке жасушасының компоненттерін анықтау
	Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары	7.1.7.4 орталық жүйке жүйесі бөлімдерінің құрылысы мен қызметтерін салыстыру
	Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс "Тізе рефлексі"	7.1.7.5 рефлекстік доғаны зерттеу
	Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғаты: шартсыз және шартты рефлекстер. Шартты рефлекстердің сөнуі	7.1.7.6 мінез-құлықтың рефлекторлық табиғатын түсіндіру
	Ішкі мүшелер жұмысының жүйкелік реттелуі	7.1.7.7 вегетативті жүйке жүйесінің қызметін сипаттау
	Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері	7.1.7.8 ағзаның тіршілік әрекеттерінің қалпына келуіне және тынығуына ұйқының маңызын түсіндіру; 7.1.7.9 жақсы психикалық денсаулықты сақтаудың принциптерін түсіндіру
	Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері	7.1.7.10 жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсерін түсіндіру
4-тоқсан		
		7.2.4.1 адам ағзасындағы тұқымқуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу; 7.2.4.2 үздік және үздіксіз өзгергіштікті

Тұқымқуалау мен өзгергіштік	Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен ДНҚ рөлі. Жүре пайда болған және тұқымқуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы ДНҚ жайлы түсінік Модельдеу "Адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу"	атау; 7.2.4.3 белгілерді анықтаудығы гендердің рөлін түсіндіру; 7.2.4.4 хромосомадағы генетикалық ақпарат дезоксирибонуклеин қышқылы рөлін түсіндіру
	Әртүрлі ағзалар түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиыны	7.2.2.1 әртүрлі ағзалардағы хромосомалардың санын салыстыру; 7.2.2.2 соматикалық және жыныс хромосомаларындағы хромосомалар санының әртүрлілігін түсіндіру
Көбею. Өсу және даму	Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы	7.2.1.1 өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюін сипаттау
	Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею тәсілдерін қолдану. Қалемшелеу, сұлатпа өркен, телу (қалемшелермен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен. Зертханалық жұмыс "Өсімдіктердегі вегетативті көбею тәсілдері"	7.2.1.2 өсімдіктердің өсімді көбею тәсілдерін салыстыру
	Гүл құрылысы. Тозаңдану түрлері. Гүлдеу және тозаңдану. Тозаңдану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы	7.2.1.3 өздігінен және айқас тозаңданудың шамалы артықшылықтарын сипаттау; 7.2.1.4 гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын сипаттау
	Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар. Зертханалық жұмыс "Жылдық сақинаны санау"	7.2.3.1 ағзалардың өсу және даму үдерістерін сипаттау; 7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып және жуандап өсу үдерістерін зерттеу
		7.2.3.3 өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдерін ажырату; 7.2.3.4

	Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу "Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру"	жануарлардағы тура және тура емес онтогенез типтерін салыстыру
Микробиология және биотехнология	Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. Зертханалық жұмыс "Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру" Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары	7.4.3.1 бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау
	Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс "Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу"	7.4.3.2 ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу
	Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. Зертханалық жұмыс "Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу"	7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерінің қолданылуын сипаттау
	Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері	7.4.3.4 вирустардың тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Тақырыптары/ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Оқыту мақсаты. Білім алушылар білуге тиісті.
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль	8.4.2.2 прокариот және эукариот жасушалардың құрылысын салыстыру
	Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшықет, жүйке. Зертханалық жұмыс "Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу". Зертханалық жұмыс "Жануарлар ұлпаларын жіктеу"	8.4.2.1 өсімдіктер мен жануарлардың ұлпаларын классификациялау
Молекулалық биология	Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық	8.4.1.1 биологиялық мысалдарды пайдаланып полимерлер мен мономерлер арасындағы айырмашылықты сипаттау
	Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасұнық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз	8.4.1.2 көмірсулар мен липидтің құрылымы мен биологиялық қызметтерін сипаттау

	Нәруыздар, қасиеттері мен қызметтері	8.4.1.3 нәруыздардың биологиялық құрылымы мен қызметі
Тірі ағзалардың көп түрлілігі	Зертханалық жұмыс "Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер, ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар	8.1.1.1. балдырлар, мүктер, қырықжапырақ тәріздестер, ашық және жабықтұқымдыар мысалында өсімдіктердің ерекшеліктерін сипаттау
	Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар	8.1.1.2 саңырауқұлақтардың негізгі белгілерін сипаттау
	Зертханалық жұмыс "Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу"	8.1.1.3 даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктерді негізгі белгілеріне қарай ажырату
	Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама. Демонстрация "Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау"	8.1.1.4 буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша тану
Қоректену	Жауын құртының, сиырдың және адамның асқорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу "Адамның, сиырдың және жауынқұртының" асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру	8.1.2.1 омыртқасыз (жауынқұрт), күйіс қайыратын (сиыр) жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру
	Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның асқорыту жолдарының құрылысы. Асқорыту бездері. Асқорыту мүшелерінің қызметі	8.1.2.2 тістердің құрылысы, әртүрлі типтері мен қызметтері арасындағы байланысты және тісті күту ережелерін сипаттау; 8.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты анықтау
	Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу	8.1.2.4 асқорыту жолы ауруларының себептерін және астан улану себебін ашу
	Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, B_1 авитаминоздағы бери – бери ауруы, С авитаминоздағы қырқұлақ, Д авитаминоздағы мешел аурулары. Зертханалық жұмыс "Тағамдық заттар құрамынан С дәруменді анықтау"	8.1.2.5 адам ағзасындағы дәрумендердің маңыздылығын сипаттау; 8.1.2.6 құрамында дәрумендердің маңызды мөлшері бар азық-түлік тізімін жасау; 8.1.2.7 азық түлік құрамындағы С дәруменін анықтау
2-тоқсан		
		8.1.3.5 лимфа жүйесін және қан, ұлпа сұйықтығы мен лимфа

Заттардың тасымалдануы	Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз. Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы	арасындағы өзара байланысты сипаттау
	Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық	8.1.3.1 қан құрамы мен қызметін сипаттау
	Зертханалық жұмыс "Әр түрлі ағзалардың қан жасушаларын зерттеу". Қан жасушаларын формасына, мөлшеріне, санына және ядросының болуына қарай салыстыру	8.1.3.2 дайын микропрепараттар арқылы әр түрлі ағзалардың қан жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттеу
	Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т- және В-лимфоциттердің әрекет етуі	8.1.3.3 лейкоциттердің түрлі типтерінің қызметтерін сипаттау; 8.1.3.4 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру
	Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалық қантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес	8.4.3.1 қарапайымдылар, саңырауқұлақтар, бактериялар мен вирустар қоздыратынмен туындайтын аурулардың ерекшеліктерін сипаттау және алдын алу шараларын сипаттау
	Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцин) түрлері және оның жасанды иммунитетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу	8.1.3.6 аурудың алдын алудағы вакцинацияның рөлін бағалау
	Қан топтары. Қан құю. Резус-фактор. Агглютинация. Резус-конфликт	8.1.3.7 агглютинация және резус-конфликт механизмдерін түсіндіру
	Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қантамырларының құрылысы мен қызметі	8.1.3.8 жануарлар жүрегінің құрылысы мен қантамырлар жүйелерінің маңызын сипаттау; 8.1.3.9 қантамыр қабырғасының құрылысы мен олардың қызметі арасындағы байланысты орнату
	Қантамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі	8.1.3.10 жануарлардың қантамырлар жүйесі түрлерін сипаттау
	Зертханалық жұмыс "Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу"	8.1.3.11 дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу
	Жүрек-қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт, тахикардия, ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау, т.б.	8.1.3.12 қантамыр жүйесі ауруларының себептері мен ауру белгілерін сипаттау

Тыныс алу	Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның оттекке қанығуы	8.1.4.1 өкпе мен ұлпадағы газалмасу механизмдерін сипаттау
	Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі	8.1.4.2 тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру
	Тыныс алудың минуттық көлемі. Әр түрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тынысалу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс "Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу"	8.1.4.3 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және қалыпты жағдайдағы және дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау
3-тоқсан		
Бөліп шығару	Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несепағар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліпшығару және сүзу мүшелері. Бүйректің құрылысы (қыртысты және милы қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері)	8.1.5.1 адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметін сипаттау; 8.1.5.2 бүйректің құрылымдық бөліктерін танып білу
	Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі	8.1.5.3 терінің құрылысы мен оның бөліп шығарудағы маңызын сипаттау
	Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары (қышыма, теміреткі, безеу бөртпелері). Белгілері мен алдын алу шаралары	8.1.5.4 тері ауруларының алдын алу шараларын түсіндіру
Қозғалыс. Биофизика	Адам қаңқасының құрылысы. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің қызметтерін сипаттау
	Сүйектің макро- және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы. Зертханалық жұмыс "Сүйектің макро және микроскопиялық құрылысы". Демонстрация "Сүйектің химиялық құрамы"	8.1.6.2 сүйектің химиялық құрамын, макро және микроскопиялық құрылысын зерттеу
	Сүйектің байланыс түрлері: қозғалмайтын, жартылай қозғалмалы, қозғалмалы	8.1.6.3 сүйектердің байланыс түрлерін салыстыру
	Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі	8.1.6.4 буынның әр түрлі типтерінің құрылысы және олардың қызметтерінің арасында байланыс орнату
	Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі (бірыңғай салалы, көлденең жолақты қаңқа, көлденең жолақты жүрек). Зертханалық жұмыс "Бұлшықет ұлпаларының құрылысын зерттеу" Адам денесінің бұлшықеттерін жіктеу	8.1.6.5 бұлшық ет ұлпасының түрлері мен олардың қызметтерін сипаттау; 8.1.6.6 адам бұлшық еттерінің құрылысы мен бұлшықет топтарын оқып тану
	Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың	8.1.6.7 гиподинамия салдарын а т а у ; 8.1.6.8 сымбаттың бұзылуы

	бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары	және жалпақтабандылықтың пайда болу себептерін анықтау
	Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшықеттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер	8.4.4.1 тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу
Координация және реттелу	Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс "Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу"	8.1.7.1 көруді қабылдаудың ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережесін сипаттау
	Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. Зертханалық жұмыс "Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу". (құлақтың есту қабілетін анықтау)	8.1.7.2 дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және есту гигиенасының ережелерін сипаттау
	Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс "Соқыр дақты анықтау, түстердің аралсуына тәжірибе, дыбыстың ауа және сүйек арқылы өтуі"	8.1.7.3 көру және есту рецепторларының құрылымы мен қызметтерін сәйкестендіру
	"Гормондар", "Гуморальдық реттелу" ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі. Бездерден бөлінетін гормондар	8.1.7.4 эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасқан жерлерін анықтау; 8.1.7.5 бездердің негізгі қызметтерін түсіндіру
	Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция)	8.1.7.6 эндкриндік бездер қызметінің бұзылуынан туындаған ауруларды атау
	Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморецепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар). Зертханалық жұмыс "Тері сезімталдығын зерттеу"	8.1.7.7 терінің сезімталдығын зерттеу
	Жылықанды жануарлардың тұрақты температураны сақтауындағы терінің ролі. Температураға сезімталдық. Терморецепторлардың температураның өзгеруіне бейімделуі	8.1.7.8 жылықанды жануарлардың дене температураны сақтаудағы терінің ролін сипаттау
4-тоқсан		
Көбею	Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы	8.2.2.1 тірі ағзалардың тіршілік әрекетіндегі митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру
	Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею	8.2.1.1 жануарлардың көбею тәсілдерін салыстыру
	Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит	8.2.1.2 мүктер мен қырықжапырақтардың мысалдарында жынысты және жыныссыз ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру
	Ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі	8.2.1.3 ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру

Өсу және даму	Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гаструла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез	8.2.3.1 эмбрионалдық даму кезеңдерін сипаттау; 8.2.3.2 әр түрлі ұрық жапырақшаларынан қалыптасатын ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануын сипаттау
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс	8.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы ролін дәйектеу
	Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері	8.2.4.2 ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау
	Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары	8.2.4.3 мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын оқып білу
	Қазақстан территориясында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының қолтұқымдары. Маңызды белгілер	8.2.4.4 маңызды мәдени өсімдіктер іріктемелері мен үй жануарлары қолтұқымын сипаттау
Биосфера, экожүйе, популяция	Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу "Су және құрлық экожүйелерін салыстыру"	8.3.1.1 экожүйелердің жалпы құрылымының сызбасын жасау; 8.3.1.2 су және құрлық экожүйелерін салыстыру
	Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері. (Тіршілікті сақтаудың К және r стрпатегиялары). "Жыртқыш-жемтік" қарымқатынас түрі. Популяция санының өзгеруі	8.3.1.3 популяцияның негізгі қасиеттерін және құрылымдық ерекшеліктерін сипаттау; 8.3.1.4 ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдерін зерттеу; 8.3.1.5 жыртқыш-құрбан қарым-қатынасы мысалында популяция санының өзгеру себептерін анықтау
	Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарымқатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі	8.3.1.6 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау; 8.3.1.7 тірі ағзалардың қоршаған ортаның өзгермелі жағдайларына бейімделу механизмдерін түсіндіру
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Адамның табиғаттағы ролі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры	8.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептеріннегіздеу; 8.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау
		8.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың

	Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары	туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырып/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті.
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері. Жасуша құрылымдары:плазмалық мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс органоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері	9.4.2.1 өсімдік және жануар жасушаларының негізгі бөліктерінің құрылысы мен қызметін түсіндіру
	Жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу. Ұлғаю, актуальды өлшемі және суреттің нақты өлшемі. Өлшем бірліктерін СИ жүйесіне аудару (сантиметр-миллиметр-микрометр-нанометр). Модельдеу "Микрофотографияларды пайдаланып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу"	9.4.2.2 микрофотографияны қолданып, жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу
Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе	Әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлық номенклатураны қолдану. Зертханалық жұмыс "Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен жануарлар түрлерін (жергілікті регионның) анықтау"	9.1.1.1 әр түрлі түрлерді сипаттауда бинарлы номенклатураны қолдану; 9.1.1.2 Өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін ерекшелік белгілері бойынша танып білу (анықтағыш бойынша)
	Популяцияның өсуінің экспоненциалды және сигмоидты қисығы	9.3.1.1 популяция өсімінің экспоненциалдық және сигмоидтік үлгілерінің қисық сызықтарының графиктерін талдау
	Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және қоректік тізбектер. Экологиялық пирамида түрлері	9.3.1.2 энергия ағымының тиімділігін есептеу; 9.3.1.3 энергия, биомасса және сандар пирамидаларын салыстыру
	Табиғаттағы көміртек пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үрдістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі	9.3.1.4 азот пен көміртектің табиғаттағы айналымының сызбасын құру
		9.3.2.1 пайдалы қазбалар өндірудің

	Пайдалы қазбаларды өндірудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері	және қайта өңдеудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері	9.3.2.2 пестицидтерді пайдаланудың қоршаған орта мен адам денсаулығына әсерін түсіндіру
	жылыжай эффктісі (булану) және озон қабатыныңжұқаруы. Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері	9.3.2.3 парниктік эффектінің тірі ағзаларға әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 озон қабатының бұзылуының себептері мен салдарын түсіндіру
Қоректену	Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару	9.1.2.1 адамның асқорыту жолдарындағы үдерістерді сипаттау; 9.1.2.2 ас қорыту үдерісіндегі органикалық заттар мен сәйкесі ферменттердің арасындағы байланысты орнату
	Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы. Зертханалық жұмыс "Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, pH) әсерін зерттеу"	9.4.1.1 ферменттер механизмін оқып тану ; 9.1.2.3 ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, pH) әсерін зерттеу
	Өттің әсерінен майлардың эмульгациясы. Зертханалық жұмыс " Өттің әсерінен майлардың эмульгациялануын зерттеу"	9.1.2.4 өттің әсерінен майлардың эмульгациялануы үдерісін зерттеу
Заттар тасымалы	Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалуы	9.1.3.1 активті және пассивті тасымалдарды салыстыру
	Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері. Зертханалық жұмыс "Транспирация үдерісі кезіндегі сыртқы факторларды (температура, ылғалдылық пен су буының қысымы, ауа қозғалысын) зерттеу. Зертханалық жұмыс "Ішкі факторларды: Буландыратын беттің ауданы және бұл беттік ауданның өсімдік көлеміне қатынасының (кутикула мен лептесіктер) транспирация үдерісіне әсері"	9.1.3.2 өсімдіктердегі транспирация үдерісінің мәнін түсіндіру; 9.1.3.3 ішкі және сыртқы факторлардың транспирацияға әсерін зерттеу

	Сыртқы факторлардың флоэмада зат тасымалына әсері: температура, ылғалдылық, жарық	9.1.3.4 сыртқы факторлардың флоэма арқылы заттардың тасымалдануына әсерін зерттеу
2-тоқсан		
Тыныс алу	Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыны салу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс алудың тиімділіктері	9.1.4.1 тыныс алу реакциясының химиялық теңдеуін пайдалана отырып, анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру
	Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері	9.1.4.2 бұлшықет қажуы және аэробты, анаэробты тыныс алу үдерістері арасындағы байланысты қарастыру
Бөліп шығару	Нефронның құрылысы және қызметі. Ультрафильтрация. Абсорбция және таңдамалы реабсорбция. Несептің құрамы. Фильтрация мен кері фильтрацияның себептері	9.1.5.1 нефронның құрылысы мен қызметін сипаттау; 9.1.5.2 фильтрация және несептің түзілу үрдістерін сипаттау
	Бүйрек жұмысына әсер ететін факторлар: тамақтану рационы, дене температурасының күрт түсуі, дәрілік препараттар, созылмалы және инфекциялық аурулар(кариес, іріңді ангина т.б.)	9.1.5.3 бүйректің жұмысына әсер ететін факторларды сипаттау
	Зәр шығару жүйесінің гигиенасы. Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары: пиелонефрит, цистит, бүйрекке тастың жиналуы. Себептері және алдын алу шаралары	9.1.5.4 бүйрек және зәр шығару жүйесі ауруларының алдын алу жолдарын түсіндіру
	Құрлықта, шөлде, тұщы және тұзды суларда тіршілік ететін тірі ағзалардың зат алмасуының соңғы өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырау өнімдері: аммиак, несепнәр, несеп қышқылы	9.1.5.5 әртүрлі ағзалардың мекен ету ортасы мен зат алмасудың соңғы өнімдері арасындағы байланысты орнату
	Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі (глиальды жасушалар). Аксондардың миеленді және миеленсіз қабықтары. Синапстар және медиаторлар. Модельдеу " Жүйке ұлпаларын зерттеу"	9.1.7.1 жүйке жасушасының құрылысы мен қызметі арасындағы өзара байланысты орнату; 9.1.7.2 жүйке ұлпалары мен оның құрылымдық бөліктерінің қызметтерін талдау

Координация және реттелу	Миеленді, миеленсіз аксондарда жүйке импульстарының туындауы және өткізілуі. Өткізу жылдамдығы. Мембраналық потенциал, тыныштық потенциалы және әрекет потенциалы. Модельдеу "Жүйке импульстарының туындауы мен таралу жылдамдығын зерттеу"	9.1.7.3 жүйке импульсінің туындауы мен өтуін сипаттау
	Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлі мүшелер	9.4.4.1 тірі ағзалардағы электрлік үдерістерді зерттеу
	Тынысалу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогуморальдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі	9.1.7.4 нейрогуморалды реттелудің механизмін түсіндіру
	Нейрокомпьютерлік интерфейс. Компьютер мен ми арасындағы ақпарат алмасу жүйесі	9.4.4.2 "компьютер-ми" интерфейс технологиясының ерекшеліктерін оқып білу
	Гомеостазды тұрақты ұстаудың механизмдері	9.1.7.5 ағзаның ішкі ортасының тұрақтылығын ұстаудағы гомеостазды сақтаудың механизмін түсіндіру
	Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. Зертханалық жұмыс " Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу"	9.1.7.6 өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсер ететін заттардың әрекетін талдау
3-тоқсан		
Қозғалыс	Бұлшық еттің жұмысы. Демонстрация " Негізгі бұлшық еттердің жұмысын өзіндік бақылау, иық белдеуінің қол қозғалысындағы рөлі. Бұлшықет қозғалысын реттеу" Зертханалық жұмыс "Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу"	9.1.6.1 қол бұлшық еттерінің максималды жұмыс күшін және күшке төзімділігін зерттеу; 9.1.6.2 бұлшық еттің жиырылу жиілігіне бұлшықет жұмысының тәуелділігін зерттеу
Молекулалық биология	Дезоксирибонуклеин қышқылының молекулалық құрылысының принцптері: нуклеотидтердің комплементарлылығы. Модельдеу "Дезоксирибонуклеин қышқылы" молекуласын құру"	9.4.1.2 дезоксирибонуклеин қышқылының молекуласының қос шиыршықты құрылымын сипаттау; 9.4.1.3 дезоксирибонуклеин қышқылының құрылымдық қағидалары негізінде үлгілеу

Жасушалық цикл	Интерфаза. Интерфаза кезеңдері: Gl, S және G2	9.2.2.1 жасуша айналымының интерфаза кезіндегі жүретін үдерістерді түсіндіру
	Митоз. Митоз фазалары. Зертханалық жұмыс "Пияз тамыр ұшындағы жасушалардан митозды зерттеу"	9.2.2.2 митоздың кезеңдерін сипаттау
	Митоз. Митоз фазалары. Мейоз бен митозды салыстыру. Модельдеу "Митоз кезеңдерңн зерттеу"	9.2.2.3 мейоз кезеңдерін сипаттау; 9.2.2.4 митоз және мейоз үдерістерін салыстыру
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Мендель ашқан белгілердің тұқымқуалаузаңдылықтары. Тұқымқуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі	9.2.4.1 генетиканың дамуы мен қалыптасуындағы Мендель зерттеулерінің рөлін бағалау
	Тұқымқуалаушылық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гаметалар тазалығы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы . Ажырау заңы	9.2.4.2 моногибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін дәлелдеу және есептер шығару; 9.2.4.3 дигибридті будандасты-рудың цитологиялық негіздерін дәлелдеу және есептер шығару
	Аллельді гендердің әрекеттесуі: толықжәне толымсыз. Доминанттылық белгілердің пайда болуы. Талдаушы шағылыстыру ұғымы мен оның практикалық маңызы	9.2.4.4 толық және толымсыз доминаттылықты салыстыру; 9.2.4.5 талдаушы будандастырудың маңыздылығын бағалау
	Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі. Жыныспен тіркесіп тұқымқуалау. Гемофилия және дальтонизм	9.2.4.6жынысты анықтау теориясын сипаттау; 9.2.4.7 жынысты анықтау кезінде хромосомалардың рөлін түсіндіретін сызба жасау
	Адам қан топтарының тұқымқуалау заңдылықтары. Резус-фактор	9.2.4.8 адамның қан тобының тұқымқуалауын және қан топтарын анықтау механизмін түсіндіру
		9.2.4.9 адам генетикасын зерттеудің негізгі

	Адам генетикасы. Адамның тұқымқуалау белгілерін зерттеу әдістері. Адамның генетикалық ауруларының алдын алу. Модельдеу "Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру"	әдістерін сипаттау; 9.2.4.10 шежіре сызбасын құру
	Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауыл шаруашылықты жүргізудің жаңа баламалы жолдары	9.2.4.11 мәдени өсімдіктердің өнімділігін арттыру үшін заманауи ауылшаруашылық технологияларды қолданылуын зерттеу
Микробиология және биотехнология	Биотехнологиялық үдерістін жалпы сызбасы және биотехнологияда алынатын өнімдері (медицинада, өнеркәсіпте және ауылшаруашылықта). Инсулин өндірісі	9.4.3.1 инсулин өндіру мысалында биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасын сипаттау; 9.4.3.2 биотехнологияда өндірілетін өнімдерге мысал келтіру
4-тоқсан		
Көбею	Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі.	9.2.1.1 адамның жыныс жүйесінің құрылысын сипаттау
	Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу.	9.2.1.2 жыныстық жетілу кезеңіндегі екінші реттік жыныстық белгілердің дамуын сипаттау
	Менструалдық цикл: менструалдық циклындағы эстроген мен прогестерон гормондарының маңызы.	9.2.1.3 сипаттау
	Контрацепция түрлері. Жыныстық жолмен берілетін аурулар: жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы (ЖИТС), сифилис, гонорея, гепатит В,С. Алдын алу шаралары.	9.2.1.4 контрацепцияның маңызы мен түрлерін және жыныстық жолмен таралатын аурулардың салдары мен алдын алу шараларын түсіндіру
Өсу және даму	Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы	9.2.3.1 ұрықтың дамуындағы плацентаның маңызын түсіндіру; 9.2.3.2 эмбрион мен ұрықтың дамуын салыстыру
	Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері	9.2.3.3 адам ұрығының дамуына шылым шегу,

		алкоголь мен басқа есірткілер әсерінің салдарын түсіндіру
Эволюциялық даму	Жердегі тіршіліктің пайда болуы кезеңдері	9.2.5.7 Жердегі тіршіліктің дамуының негізгі кезеңдерін оқып білу
	Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның қазіргі заман теориясының пайда болуы	9.2.5.1 К. Линней мен Ж.Б. Ламарк еңбектерінің негізгі қағидаларын оқып зерттеу; 9.2.5.2 Эволюция ілімінің қалыптасуындағы. Ч.Дарвин еңбектерінің ролін түсіндіру
	Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік. Эволюциялық үдерістегі өзгергіштіктің (мутациялық, комбинтивтік) рөлі. Табиғи сұрыпталу, оның түрлері (қозғаушы және тұрақтандырушы). Тіршілік үшін күрес (түрішілік, түраралық). Модельдеу " Бейімделгіштікті табиғи сұрыпталу нәтижесі ретінде зерттеу (көбелек)"	9.2.5.3 эволюцияның қозғаушы күштерін сипаттау; 9.2.5.4 ағзалардың бейімделудегі табиғи сұрыпталудың рөлін сипаттау
	"Түр" ұғымының анықтамасы. Түрдің құрылымы. Түр критерийлері. "Түр түзілу" ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері	9.2.5.5 түрдің құрылымы мен критерийлерін сипаттау; 9.2.5.6 түр түзілу үдерісін түсіндіру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
16-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым
министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
205-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "География" пәні – табиғи, қоғамдық, әлеуметтік нысандарды, құбылыстарды, үдерістерді бірлікте қарастыратын маңызды пән. Ол табиғи және антропогендік нысандардың арасындағы кеңістіктік-уақыттық өзара байланыстар мен өзара тәуелділіктерді зерттейді.

3. "География" пәнінің мақсаты – дүниенің географиялық бейнесін тұтас қабылдайтын, географиялық ойлау қабілеті дамыған, географияның әдістері мен тілін білетін және қолданатын, географиялық мәдениеті бар тұлға тәрбиелеу.

4. Тұлғаның географиялық мәдениеті – тұлғаның бойындағы Жер, қоршаған орта, табиғат туралы, оның алуантүрлілігінің себептері, халқы мен шаруашылық әрекеті туралы білім мен "адам – табиғат – қоғам – мәдениет" жүйесіндегі өмірлік құндылықтарды меңгеруінің көрінісі.

5. Дүниенің географиялық бейнесі – аумақтық табиғи-қоғамдық жүйелердің қасиеттері мен заңдылықтары туралы көзқарастар жиынтығы.

6. Географиялық ойлау – географиялық нысандар, үдерістер мен құбылыстарды, олардың арасындағы байланыстарды тану және олардың маңызды қасиеттерін бейнелеу.

7. "География" пәнінің міндеттері:

1) географияның ғылыми пән ретіндегі рөлі мен оның қазіргі заманғы адамзат мәселелерін, сондай-ақ ғаламдық мәселелерді шешудегі әлеуетін түсінуге мүмкіндік беру;

2) оқушылардың бойында табиғат пен қоғам арасындағы өзара байланыстарға, осы байланыстардың кеңістіктік ерекшеліктеріне ғылыми көзқарастарды қалыптастыру;

3) қоғамдық өндірістің, табиғатты қорғау мен табиғатты тиімді пайдаланудың ғылыми-жаратылыстану, әлеуметтік-экономикалық негіздерін ашу;

4) оқушылардың географиялық зерттеу әдістері мен зерттеу дағдыларын игеруіне ықпал жасау;

5) оқушылардың география ғылымының түсініктері мен терминдерін меңгеруіне ықпал жасау;

6) кеңістіктік ойлау мен картографиялық дағдыларды қалыптастыру;

7) географиялық білімді күнделікті өмірде, өз іс-тәжірибесінде пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

2-тарау. "География" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

8. "География" оқу пәні бойынша оқу жүктемесі:

1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

9. "География" пәні оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

10. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

11. Оқу пәнінің мазмұны 6 бөлімді қамтиды:

1) географиялық зерттеу әдістері;

2) картография және географиялық деректер базасы;

3) физикалық география;

4) әлеуметтік география;

5) экономикалық география;

6) елтану және саяси география негіздері.

12. "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі "Зерттеу және зерттеушілер" бөлімшесінен тұрады.

13. "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) географиялық карталар;

2) географиялық деректер базасы.

14. "Физикалық география" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) литосфера;

2) атмосфера;

3) гидросфера;

4) биосфера;

5) табиғи-аумақтық кешендер.

15. "Әлеуметтік география" бөлімі келесі бөлімшеден тұрады:

1) халықтар географиясы.

16. "Экономикалық география" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) табиғи ресурстар;

2) әлеуметтік-экономикалық ресурстар;

3) дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы;

4) дүниежізілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері;

17. "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі "Дүниежүзі елдері" бөлімшесін қамтиды.

18. Пәннің 7-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) географиялық зерттеу әдістері, зерттеу және зерттеушілер, географияны зерттеу нысандары, география ғылымының дамуы, географиялық дерек көздері, географиялық

тәжірибелер, далалық зерттеу әдістері, географияда графикалық әдістердің қолданылуы ;

2) картография және географиялық деректер базасы, географиялық карталар, географиялық картосхемаларды қолдану, географиялық номенклатура, географиялық деректер базасы, географиялық деректерді ұйымдастыру;

3) физикалық география, литосфера, литосфераның құрылысы мен заттық құрамы, жердің тектоникалық құрылысы, литосфераның тектоникалық қозғалыстары, литосфералық катаклизмдер, атмосфера, атмосфера және оның құрамдас бөліктері, ауа райы және метеорологиялық элементтер, атмосфералық қолайсыз құбылыстар, гидросфера, гидросфера және оның құрамдас бөліктері, су ресурстарының маңыздылығы, дүниежүзілік мұхиттың географиялық жағдайы, дүниежүзілік мұхит суларының қасиеттері, мұхит суларының қозғалыстары, мұхиттармен байланысты апаттар, дүниежүзілік мұхиттың проблемалары, биосфера, биосфера және оның құрамдас бөліктері, туған өлкенің флорасы мен фаунасы, топырақ, оның құрамы мен құрылымы, Қазақстанның топырақ түрлері, топырақтың экологиялық проблемалары, табиғи-аумақтық кешендер, табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы, табиғи-аумақтық кешендердің түрлері; туған өлкемнің визит карточкасы: өлкетанудың деректер базасын әзірлеу;

4) әлеуметтік география, халық географиясы, дүниежүзі халқының тілдік әулеттері мен топтары, дүниежүзі халқының діни құрамы, дүниежүзінің тарихи-мәдени аймақтары, ұлтаралық және дінаралық келісім;

5) экономикалық география, табиғи ресурстар, табиғи ресурстардың жіктелуі, табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар, әлеуметтік-экономикалық ресурстар, көлік инфрақұрылымы, әлеуметтік инфрақұрылым, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп;

6) елтану және саяси география негіздері, дүниежүзі елдері, дүниежүзі елдерінің географиялық жағдайы, дүниежүзі елдерінің географиялық және экономикалық-географиялық жағдайы.

19. Пәннің 8-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) географиялық зерттеу әдістері, зерттеу және зерттеушілер, география ғылымының салалары, географиялық зерттеу әдістерінің түрлері, географиялық деректерді өңдеу және талдау, географиялық модельдер, зерттеу нәтижелерінің ұсыну формалары;

2) картография және географиялық деректер базасы, географиялық карталар, тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттау элементтері, тақырыптық карталарды оқу, тақырыптық географиялық номенклатура, географиялық деректер базасы, географиялық деректер базасын құрастыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлі;

3) физикалық география, литосфера, жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтары, жер бедерінің жіктелуі, материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық объектілері, тау жыныстары мен минералдардың жіктелуі, пайдалы қазбалардың тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты таралуы, тау жыныстары мен минералдардың қасиеттері, тау жыныстарының жасын анықтау, геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кесте, жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері, атмосфера, климат қалыптастырушы факторлар, атмосфераның ғаламдық циркуляциясы, климаттық белдеулер, материктердің климаттық ерекшеліктері, климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері, адам әрекетінің атмосфераға тигізетін кері әсері, гидросфера, құрлық суларының түрлері мен қалыптасуы, құрлық суларының шаруашылық маңызы, өзен аңғарының құрылысы, өзендердің гидрологиялық режимі, көлдер мен мұздықтар, құрлық суларының экологиялық проблемалары, су апаттары, биосфера, табиғат зоналары мен биіктік белдеулер, материктердің табиғи зоналары, мұхиттардың тіршілік дүниесі, өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау, табиғи-аумақтық кешендер, географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы, географиялық қабықтың заңдылықтары;

4) әлеуметтік география, халық географиясы, халық санағы, дайы өсудің түрлері, демографиялық көрсеткіштер мен демографиялық жағдай, демографиялық проблемалар, демографиялық саясат;

5) экономикалық география, табиғи ресурстар, табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау, дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуеті, табиғи ресурстарды өңдеу технологиясы, орталықтары және дайын өнім түрлері, әлеуметтік-экономикалық ресурстар, экономикалық инфрақұрылымның элементтері мен функциялары, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы: өндіруші, өңдеуші және қызмет салалары, ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын ұйымдастыру түрлері, ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын орналастыру факторлары , дүниежүзілік шаруашылық салаларын сипаттау;

6) елтану және саяси география негіздері, дүние жүзі елдері, дүниежүзінің саяси картасы, елдердің саяси типологиясы, саяси картадағы сандық және сапалық өзгерістер, дүние жүзі елдерінің саяси-географиялық жағдайы, саяси интеграция, Қазақстанның саяси-интеграциялық үдерістердегі мүдделері, бағыттары және бастамалары.

20. "Қазақстан географиясы" пәнінің 9-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) географиялық зерттеу әдістері, зерттеу және зерттеушілер, қазақстандық географтардың зерттеулері, география ғылымы зерттеулерінің қазіргі заманғы өзекті

проблемалары, географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері, қазақтың халықтық географиялық терминдері, зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары;

2) картография және географиялық деректер базасы, географиялық карталар, географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері, географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері, географиялық деректер базасы, жерді қашықтықтан зерделеу әдістері, геоақпараттық жүйе технологияларын қолдану аясы;

3) физикалық география, литосфера, Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы, Қазақстанның басты орографиялық нысандары, қазақ оронимдері, Қазақстанда минералды ресурстардың таралу заңдылықтары, минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары, Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру, минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар, атмосфера, Қазақстанның климатын түзуші факторлар, Қазақстанның климаттық жағдайы, Қазақстанның климаттық ресурстары, Қазақстанда қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар, қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері, гидросфера, Қазақстанның ішкі суларының түрлері, қазақ гидронимдері, Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға беру, су ресурстарының экологиялық проблемалары, Қазақстанның ішкі суларының геосаяси проблемалары, биосфера, Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулері, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрлері, Қазақстанның табиғи мұрасы, табиғи хоронимдердің (ерекше қорғауға алынған аумақтар) мағынасы, ноосфераның қалыптасуы, Қазақстанның ноосфераның дамуына қосқан үлесі, табиғи-аумақтық кешендер, Қазақстанның ірі физикалық-географиялық аудандары, Қазақтың табиғи хоронимдері (физикалық-географиялық аудандардың атауы), табиғат кешендеріне әсер ететін антропогендік факторлар, антропогендік ландшафтарды жақсарту жолдары;

4) әлеуметтік география, халық географиясы, Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы, дүниежүзі халқының көші-қоны, Қазақстандағы халықтың көші-қоны, көші-қон саясаты, еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамы, Қазақстанның демографиялық жағдайы мен демографиялық саясаты, елді мекендердің жіктелуі, елді мекендердің функционалды зоналары, Қазақстандағы ойконимдер, Қазақстандағы елді мекендердің проблемалары, урбандалу үдерісі, Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға беру;

5) экономикалық география, табиғи ресурстар, Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуеті, Қазақстанда жекелеген ресурс түрлерін өңдеу технологиялары, орталықтары және дайын өнім түрлері, табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлері, тұрақты даму, Қазақстанда табиғатты пайдаланумен байланысты проблемалар, Әлеуметтік-экономикалық ресурстар, ғылыми-техникалық революция үдерісі,

бағыттары, адам әлеуеті даму индексінің көрсеткіштері, Қазақстанда адамдық капиталды дамыту, Қазақстанның индустриялы-инновациялық даму бағыттары, Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымы, Қазақстан аймақтары инфрақұрылымының даму деңгейі, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы, Қазақстан шаруашылығының салалары, Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануы, дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері, дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері, халықаралық географиялық еңбек бөлінісі, халықаралық экономикалық қатынас түрлері, дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері, дүниежүзілік шаруашылықтың даму модельдері мен аумақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері, Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықта алатын орны, Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттары, орны;

6) елтану және саяси география негіздері, дүниежүзі елдері, елдердің экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырылуы, халықаралық ұйымдардың деңгейлері мен мақсаттары, Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайы, Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдер, Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты ұсыну формалары.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

21. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді . Кодтық белгіде бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

1. Оқыту мақсаттары:

Білім алушылар білуі тиіс:				
Бөлім	Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		7.1.1.1 географияның зерттеу нысандарын анықтайды; 7.1.1.2 саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттап, баға береді; 7.1.1.3 географиялық дерек көздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;	8.1.1.1 география ғылымының салаларға бөлінуін графикалық түрде көрсетіп түсіндіреді; 8.1.1.2 география ғылымы салаларындағы маңызды зерттеулерді анықтайды; 8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;	9.1.1.1 география ғылым дамуына үлес қазақстандықтарды зерттеулері ту баяндайды; 9.1.1.2 география ғылым қазіргі заманғы зерттеу проблема

1. Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер және зерттеушілер	7.1.1.4 географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды; 7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды; 7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график	8.1.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамтумен сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды; 8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді; 8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады	анықтайды; 9.1.1.3 географи нысандар мен құбы. номинациялау ерекшеліктерін ан 9.1.1.4 қазақ халқының ха географиялық терм мағынасын түс 9.1.1.5 зерттеу нәтижелері академиялық фо ұсынады
2. Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемалар жасай алады; 7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте; 8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолданумен тақырыптық карталарды оқиды; 8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді	9.2.1.1 маңызды қазақст географиялық ныса үдерістер мен құбы. карталардан көр барысында сип 9.2.1.2 Қазақстанның геогр номенклатура ныса картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады	9.2.2.1 жерді қашықты зерделеудің әдіс сипаттап, маңыздыл ерекшеліктерін тү 9.2.2.2 шаруашыл ғылым салалар геоақпараттық техн рын қолдану маңыздылығын сипа
			8.3.1.1 жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықта рын зерттейді; 8.3.1.2 жер бедері түрлерін жіктейді ; 8.3.1.3 жер бедері түрлерін жоспар бойынша сипаттайды; 8.3.1.4	9.3.1.1 жергілікті компо қосымша қамту Қазақстанның жер (геологиялық тарихы

3. Физикалық география	3.1 Литосфера	7.3.1.1 литосфераның құрылысы мен заттық құрамын анықтайды; 7.3.1.2 жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуын картадан көрсетеді және сипаттайды; 7.3.1.3 жер қыртысының тектоникалық қозғалыстарын талдайды: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг; 7.3.1.4 дүние жүзінде және Қазақстанда литосфералық катаклизмдердің себеп-салдарын, таралуын түсіндіреді; 7.3.1.5 литосфералық катаклизмдер барысында өзін өзі ұстау ережелерін қазақстандық компонент негізінде түсіндіреді	материктер мен мұхиттарда орналасқан ұқсас орографиялық бірліктерді салыстырады; 8.3.1.5 тау жыныстары мен минералдарды түрлі белгілері бойынша жіктейді; 8.3.1.6 тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуына талдау жасайды; 8.3.1.7 тау жыныстары мен минералдардың қасиеттерін анықтайды; 8.3.1.8 тау жыныстарының жасын анықтау әдістерін түсіндіреді; 8.3.1.9 геологиялық жылсанау мен геохронологиялық кестені талдап, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдері мен геологиялық оқиғаларды ажырата алады; 8.3.1.10 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді	тектоникалық құры анықтайды; 9.3.1.2 Қазақстанны орографиялық ныса сипаттайды; 9.3.1.3 қазақ дерін жіктеп, мағ түсіндіреді ж транслитерациясын ұсынады; 9.3.1.4 Қазақста минералды ресурст таралу заңдылық анықтайды; 9.3.1.5 Қазақста минералды ресур өндіру және өңдеуд орталықтарын ка көрсетіп, сип 9.3.1.6 Қазақста минералды ресурс баға 9.3.1.7 минералды ресур игерумен байла проблемаларды топтастырады Қазақстанның ә аймақтары бойынш шешудің жолдарын
		7.3.2.1 атмосфераның құрамын сипаттайды; 7.3.2.2 атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін графикалық түрде бейнелеп, түсіндіреді; 7.3.2.3 "ауа райы" ұғымын түсіндіреді; 7.3.2.4 метеорологиялық элементтер мен құбылыстарды сипаттап, зерттеу маңыздылығын анықтайды; 7.3.2.5 метеорологиялық	8.3.2.1 климат қалыптастырушы факторларды талдайды; 8.3.2.2 атмосфераның ғаламдық циркуля циясын талдап, түсіндіреді; 8.3.2.3 климаттық белдеулерді талдайды; 8.3.2.4	9.3.2.1 Қазақстан клим қалыптастыру шы факторларды т 9.3.2.2 Қазақста климаттық жағд талдайды; 9.3.2.3 Қазақста климаттық ресур

	3.2 Атмосфера	элементтердің көрсеткіштерін өлшеп, метеорологиялық құрал-жабдықтарды қолданумен тіркейді; 7.3.2.6 жергілікті жер мүмкіндігі бойынша температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық метеорологиялық элементтерінің көрсеткіштері бойынша синопти калық графикалық материалдарды жасайды; 7.3.2.7 жергілікті компо нентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфе ралық құбылыс тарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсынады	әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеу лерді салыстырады; 8.3.2.5 жергілікті компо нентті қосымша қамту негізінде климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді; 8.3.2.6 адамзат әрекетінің атмосфера мен климатқа тигізетін кері әсерін топтастырады, шешу жолдарын ұсынады (қазақстандық компонент негізінде)	бағалайды; 9.3.2.4 Қазақст атмосфералық қо және қауіпті құбыл қалыптасуын, т аумақтарын картада , сақтану шара ұсынады; 9.3.2.5 жергілікті компо қосымша қамту қазақ халқын атмосфералық климаттық құбыль номинациялау ерекшеліктерін аны
	3.3 Гидросфера	7.3.3.1 гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттайды; 7.3.3.2 су ресурстарының маңыздылығын түсіндіреді; 7.3.3.3 дүниежүзілік мұхиттың құрамын, географиялық жағдайын сипаттайды; 7.3.3.4 мұхит және оның құрамдас бөліктерін жоспар бойынша сипаттайды; 7.3.3.5 мұхит суының қасиеттеріне әсер ететін факторларды анықтайды; 7.3.3.6 мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіреді; 7.3.3.7 мұхиттар және теңіздермен байланысты апаттарды топтастырып, сақтану шараларын ұсынады; 7.3.3.8 дүниежүзілік мұхит проблемаларын	8.3.3.1 құрлық суларының қалыптасу жолдарын анықтайды; 8.3.3.2 құрлық суларының негізгі түрлерінің шаруашылық маңызын түсіндіреді (қазақстандық компонент негізінде); 8.3.3.3 өзен аңғарының құрылысын түсіндіреді; 8.3.3.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде өзендердің гидрологиялық режимін түсіндіреді; 8.3.3.5 дүние жүзінің және Қазақстанның көлде рі мен мұздықтарын жоспар бойынша сипаттайды; 8.3.3.6 жергілікті компо нентті қосымша қамту негізінде құрлық суларының экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады; 8.3.3.7 жергілікті компо нентті	9.3.3.1 Қазақстанны суларын топтасты көрсеткіштерін та және сипаттайды: мен көлдер, мұздық мәңгі тоң, жерасть 9.3.3.2 қазақ ги дерін жіктеп, мағ түсіндіреді ж транслитерация сын үш тілде ұ 9.3.3.3 Қазақстанн ресурстарына эконо баға 9.3.3.4 жергілікті компо қосымша қамту су рес ның э ық про рын талдап, шешу ж ұсынады; 9.3.3.5 Қазақстанд ресурстары ның геосаяси пробл жіктеп шешу жо

		топтастырып, шешу жолдарын ұсынады	қосымша қамту негізінде су апаттарының алдын алу шараларын ұсынады	ұсынады: трансшекаралық ө Каспий теңізінің мә
	3.4 Биосфера	7.3.4.1 биосфераның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін анықтайды; 7.3.4.2 өлкеге тән өсімдіктер мен жануарларды анықтайды және "Қызыл кітапқа" енген түрлерін атайды; 7.3.4.3 Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын анықтайды; 7.3.4.4 жергілікті компо нентті қосымша қамту негізінде топырақ ресурста рына баға береді; 7.3.4.5 топырақтардың экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады	8.3.4.1 табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын түсіндіреді; 7.3.4.2 өлкеге тән өсімдік тер мен жануарлар ды анықтайды және "Қызыл кітапқа" енген түрлерін атайды; 8.3.4.3 әр материкте орналасқан ұқсас табиғат зоналар мен биіктік белдеулерді салыстырады; 8.3.4.4 мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын анықтайды; 8.3.4.5 өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсынады	9.3.4.1 Қазақстанны зоналары мен б белдеулеріне салыс талдау ж 9.3.4.2 қорықтар, қорық ұлттық са ерекше қорғал аумақтардың құ мақсатын түс 9.3.4.3 Қазақстанны мұрасына баға 9.3.4.4 тақырыпқа қазақтың таб хоронимдерін ж мағынасын түсіндір транслитерация сын ұсынады; 9.3.4.5 ноосфер қалыптасу шарт зерттейді; 9.3.4.6 Қазақста ноосфера дамуына өзіндік үлесін бағал
	3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	7.3.5.1 географиялық қабық, материктер мен мұхиттар, зоналар және белдеулер, ландшафт табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын түсіндіреді; 7.3.5.2 туған өлкенің табиғи-аумақтық кешендерін жоспар бойынша сипаттайды және өлкетану деректер базасын әртүрлі формада ұсынады	8.3.5.1 географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіреді; 8.3.5.2 географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын түсіндіреді	9.3.5.1 Қазақстанн табиғи кешендерін бойынша сип 9.3.5.2 қазақтың таб хоронимдерін ж мағынасын түсін транлитерациясын ұсынады; 9.3.5.3 жергілікті комп негізінде антропогендік факт табиғат кешендерін зерттейді; 9.3.5.4 антропог ландшафттарды ж жолдарын ұсын рекультивация, мел ландшафттық дизай
				9.4.1.1 Қазақстан халқының және діни құр анықтайды; 9.4.1.2 дүниежүзі миграцияларының

4. Әлеуметтік география	4.1 Халық географиясы	7.4.1.1 дүниежүзі халықтарының этнолингвистикалық жіктелінуін түсіндіреді; 7.4.1.2 дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын анықтайды; 7.4.1.3 халықтың этникалық және діни құрамына байланысты дүниежүзінің тарихи-мәдени өркениеттік аймақтарының қалыптасуын түсіндіреді; 7.4.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қажеттілігін дәлелдейді және қалыптастыру жолдарын ұсынады	8.4.1.1 халық санын анықтау әдістерін түсіндіреді; 8.4.1.2 дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша жіктейді; 8.4.1.3 елдердің демографиялық жағдайын талдап, басты демографиялық көрсеткіштерін есептейді: халық саны, туу және өлім коэффициенттері, табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім, жас-жыныстық көрсеткіштер, ұлттық және діни құрам; 8.4.1.4 елдердің демографиялық көрсеткіштерін графикалық түрде ұсынып, түсіндіреді; 8.4.1.5 дүниежүзі елдерін демографиялық проблемалары бойынша жіктейді; 8.4.1.6 "демографиялық саясат" ұғымын түсіндіре отырып дүниежүзінің жекелеген елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады	бағыттарын, себеп-с түсіндіреді; 9.4.1.3 Қазақста көші-қон үдерістерд басты бағытта анықтайды; 9.4.1.4 көші-қон саясатынь үлгісін ұ 9.4.1.5 қазақста көрсеткіштерді елдердің көрсеткіш салыстыру негі еңбек ресурстарынь , сапалық құрамы береді; 9.4.1.6 Қазақста демографиялық жа талдап, демограф саясаттың өзіндік ұсынады; 9.4.1.7 Қазақстанда мекендерді 9.4.1.8 елді мекендердің тү функционалды зон сипаттайды; 9.4.1.9 Қазақста ойконимдерді ж мағынасын түсіндір транслитерация сын үш тілде 9.4.1.10 Қазақстанн мекендері проблем жіктеп, шешу жо ұсынады; 9.4.1.11 урбандалу себеп-салдарын тү арқылы байлан проблемалардың жолдарын ұ 9.4.1.12 Қазақста урбандалу үдерісі береді
		7.5.1.1 табиғи ресурстарды жіктейді; 7.5.1.2 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде	8.5.1.1 табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалайды;	9.5.1.1 Қазақстанның табиғи-ресурстық а бағалайды; 9.5.1.2 Қазақст жекелеген таб ресурс-тарды ө технологиясын си орталықтары мен да түрлерін

5 . Экономикалық география	5 . 1 Табиғи ресурстар	табиғи ресурстардың таралу заңдылықтарын талдайды; 7 . 5 . 1 . 3 табиғи ресурстардың шоғырлануын картада көрсетеді; 7 . 5 . 1 . 4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды талдап, шешу жолдарын ұсынады	8 . 5 . 1 . 2 дүниежүзінің жекелеген аймақтарының табиғи ресурстық әлеуетін бағалайды; 8 . 5 . 1 . 3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде жекелеген табиғат ресурстарын өңдеу технологиясын сипаттай отырып, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды	9 . 5 . 1 . 3 табиғатты пайда үлгілері мен тү топтастырады; 9 . 5 . 1 . 4 тұрақты дамудың б мен бағыттарын сип 9.5.1.5 Қазақст табиғатты пайда проблемаларын ан шешу жолдарын 9 . 5 . 1 . 6 жергілікті комп негізінде табиғатты пайда байланысты зер жүргізеді
	5 . 2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	7 . 5 . 2 . 1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде көлік инфрақұрылым элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді; 7 . 5 . 2 . 2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде әлеуметтік инфрақұрылымының элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді	8 . 5 . 2 . 1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде экономикалық инфрақұрылымның элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді	9 . 5 . 2 . 1 ғылыми-техникалы революция үдерісі бағыттарын т 9.5.2.2 қазақста компонентті қосымш негізінде адам әлеуетінің дам көрсеткіштерін ан елдерді салысты 9.5.2.3 Қазақстанд капиталы-ның әл арттыру жөнінде ұс әзірлейді; 9.5.2.4 Қазақста индустриялық-инно даму рын анықтап, б жасайды; 9.5.2.5 Қазақста инновациялық инфрақұрылымын жағдайын талдап, жөнінде ұсыныстар ; 9 . 5 . 2 . 6 Қазақстан аймақта инфрақұрылы мын проблемаларды жолдарын ұсынады
			8 . 5 . 3 . 1 өндіруші және өңдеуші, қызмет саласы шаруашылық түрлерін жіктейді; 8 . 5 . 3 . 2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде	

	5 . 3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	7 . 5 . 3 . 1 ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын жіктеу арқылы маңыздылығын түсіндіреді	ауылшаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын ұйымдастыру түрлерін сипаттайды; 8 . 5 . 3 . 3 қазақстандық компонентті қ о с ы м ша қамту негізінде ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналастыру факторларын т а л д а й д ы ; 8 . 5 . 3 . 4 дүниежүзі шаруашы лығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды	9 . 5 . 3 . 1 Қазақстан шаруаш салаларын жоспар б с и п а т т а й д ы ; 9.5.3.2 Қазақста э к о н о м и к а л ы қ аудандарының шар салаларын аны мамандануын түсінд
	5.4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері			9.5.4.1 дүниежү шаруашылықтың субъектілерін сип 9.5.4.2 халықар географиялық е бөлінісінің мәнін ан 9.5.4.3 халықар экономикалық қа түрлерін жіктеп, сип 9.5.4.4 дүниежү шаруашылықтың көрсеткіштерін сип жалпы ішкі өнім, ұлттық өнім оның жан басына ш 9.5.4.5 дүниежү шаруашылықтың м мен аумақтық құр т а л д а й д ы ; 9.5.4.6 дүниежү шаруашылықтың үрдістерін т 9.5.4.7 Қазақста д ү н и е ж ү з і л і к шаруашылықтағы а н ы қ т а й д ы ; 9.5.4.8 Қазақста халықаралық эконо интеграциядағы мү мен мақсаттарын, анықтайды
		7 . 6 . 1 . 1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді географиялық орнына байланысты топтастырады; 7 . 6 . 1 . 2		9.6.1.1 қазақста компонентті қосым

6. Елтану және саяси география негіздері	6.1 Дүние жүзі елдері	қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық орнын жоспар бойынша сипаттайды; 7.6.1.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық-географиялық орнына байланысты топтастырады; 7.6.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жоспар бойынша сипаттайды; 7.6.1.5 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайына баға береді; 7.6.1.6 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жақсарту жөнінде ұсыныс жасайды	8.6.1.1 саяси картаның басты нысандарын сипаттайды; 8.6.1.2 елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастырады; 8.6.1.3 саяси картаның сандық және сапалық өзгерістерін талдайды; 8.6.1.4 елдердің саяси-географиялық жағдайына баға береді; 8.6.1.5 саяси интеграцияның қажеттілігі мен мақсаттарын түсіндіреді; 8.6.1.6 Қазақстанның саяси интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын талдайды	негізінде елдс экономикалық даму бойынша топта 9.6.1.2 қазақста компонентті қосымш негізінде халықаралық ұйы деңгейі және м бойынша топта 9.6.1.3 Қазақстан Республи әлеуметтік, эконом саяси-географияль жағдайына кешен береді; 9.6.1.4 Қазақстан дағы саяси-әкім хоронимдерді ж мағынасын түсіндір транслитерация сын ұсынады; 9.6.1.5 Қазақс Республикасы т кешенді географ ақпаратты түрлі м аудиторияла дайындайды

2. Оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған " География" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

3. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "География" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

Бөлімше	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
1 Географияны зерттеу тәсілдері		
1 . 1 Зерттеу және зерттеуші лер	Географияны зерттеу нысандары	7.1.1.1 географияның зерттеу нысандарын анықтайды
	География ғылымының дамуы	7.1.1.2 саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттап, баға береді
	Географиялық дерек көздері	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
	Географиялық тәжірибелер.	7.1.1.4 географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды
	Далалық зерттеулер әдістері	7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді , талдайды
	Географияда графикалық әдістердің қолданылуы	7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 Географиялық карталар	Географиялық картосхемаларды қолдану	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
	Географиялық номенклатура	7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
2.2. Географиялық деректер базасы	Географиялық деректерді ұйымдастыру	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
3 Физикалық география		
3.1 Литосфера	Литосфераның құрылысы мен заттық құрамы	7.3.1.1 литосфераның құрылысы мен заттық құрамын анықтайды
	Жердің тектоникалық құрылысы	7.3.1.2 жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуын картадан көрсетеді және сипаттайды
	Литосфераның тектоникалық қозғалыстары	7.3.1.3 жер қыртысының тектоникалық қозғалыстарын талдайды: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг
	Литосфералық катаклизмдер	7.3.1.4 дүние жүзінде және Қазақстанда литосфералық катаклизмдердің себеп-салдарын, таралуын түсіндіреді
		7.3.1.5 қазақстандық компонент негізінде литосфералық катаклизмдер барысында өзін өзі ұстау ережелерін түсіндіреді

1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
		7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
2-тоқсан		
3 Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Атмосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.2.1 атмосфераның құрамын сипаттайды
		7.3.2.2 атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін графикалық түрде бейнелеп, түсіндіреді
	Ауа райы және метеорологиялық элементтер	7.3.2.3 "ауа райы" ұғымын түсіндіреді
		7.3.2.4 метеорологиялық элементтер мен құбылыстарды сипаттап, зерттеу маңыздылығын анықтайды
		7.3.2.5 метеорологиялық элементтердің көрсеткіштерін өлшеп, метеорологиялық құрал-жабдықтарды қолданумен тіркейді
		7.3.2.6 жергілікті жер мүмкіндігі бойынша температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық метеорологиялық элементтерінің көрсеткіштері бойынша синоптикалық графикалық материалдарды жасайды
	Қолайсыз атмосфералық құбылыстар	7.3.2.7 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфералық құбылыстарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.4 географиялық нысандардың, үдерістердің және құбылыстардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды
		7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді , талдайды
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
3 Физикалық география		
	Гидросфера және оның құрамдас бөлігі	7.3.3.1 гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттайды

3.3 Гидросфера	Су ресурстарының маңыздылығы	7.3.3.2 су ресурстарының маңыздылығын түсіндіреді
	Дүниежүзілік мұхиттың географиялық жағдайы	7.3.3.3 дүниежүзілік мұхиттың құрамын, географиялық жағдайын сипаттайды
		7.3.3.4 мұхит және оның құрамдас бөліктерін жоспар бойынша сипаттайды
	Дүниежүзілік мұхит суларының қасиеттері	7.3.3.5 мұхит суының қасиеттеріне әсер ететін факторларды анықтайды
	Мұхит суларының қозғалыстары	7.3.3.6 мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіреді
	Мұхиттармен байланысты апаттар	7.3.3.7 мұхитар мен теңіздермен байланысты апаттарды топтастырып, сақтану шараларын ұсынады
	Дүниежүзілік мұхиттың проблемалары	7.3.3.8 дүниежүзілік мұхит проблемаларын топтастырып, шешу жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
		7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
3-тоқсан		
3 Физикалық география		
3.4 Биосфера	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.4.1 биосфераның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін анықтайды
	Туған өлкенің флорасы мен фаунасы	7.3.4.2 өлкеге тән өсімдіктер мен жануарларды анықтайды және "Қызыл кітапқа" енген түрлерін атайды
	Қазақстанның топырақ түрлері	7.3.4.3 Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын анықтайды
		7.3.4.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде топырақ ресурстарына баға береді
	Топырақтың экологиялық проблемалары	7.3.4.5 топырақтардың экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады
		7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.4 географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды

1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді , талдайды
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады:сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
3 Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы	7.3.5.1 географиялық қабық, мұхиттар және материктер, зоналар және белдеулер, ландшафтар табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын түсіндіреді
	Туған өлкемнің визит карточкасы: өлкетанудың деректер базасын әзірлеу	7.3.5.2 туған өлкенің табиғи-аумақтық кешендерін жоспар бойынша сипаттайды және өлкетану деректер базасын әртүрлі формада ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді , талдайды
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
4 Әлеуметтік география		
4.1 Халық географиясы	Дүниежүзі халқының тілдік әулеттері мен топтары	7.4.1.1 дүниежүзі халқықтарының этнолингвистикалық жіктелінуін түсіндіреді
	Дүниежүзі халқының діни құрамы	7.4.1.2 дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын анықтайды
	Дүниежүзінің тарихи-мәдени аймақтары	7.4.1.3 халықтың этникалық және діни құрамына байланысты дүниежүзінің тарихи-мәдени өркениеттік аймақтарының қалыптасуын түсіндіреді
	Ұлтаралық және дінаралық келісім	7.4.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қажеттілігін дәлелдейді және қалыптастыру жолдарын ұсынады

1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
4-тоқсан		
5 Экономикалық география		
5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстардың жіктелуі	7.5.1.1 табиғи ресурстарды жіктейді
		7.5.1.2 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстардың таралу заңдылықтарын талдайды
		7.5.1.3 табиғи ресурстардың шоғырлануын картада көрсетеді
	Табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	7.5.1.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды талдап, шешу жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады:кесте, сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
		7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
5 Экономикалық география		
5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Көлік инфрақұрылымы	7.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде көлік инфрақұрылымының элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді
	Әлеуметтік инфрақұрылым	7.5.2.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде әлеуметтік инфрақұрылым элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді
5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп	7.5.3.1 ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын жіктеу арқылы маңыздылығын түсіндіреді
		7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар

1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
		7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
6 Елтану және саяси география негіздері		
6.1 Дүние жүзі елдері	Дүниежүзі елдерінің географиялық жағдайы	7.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді географиялық орнына байланысты топтастырады
		7.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық орнын жоспар бойынша сипаттайды
	Елдердің экономикалық географиялық жағдайы	7.6.1.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық-географиялық орнына байланысты топтастырады
		7.6.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жоспар бойынша сипаттайды
		7.6.1.5 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайына баға береді
		7.6.1.6 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық, экономикалық-географиялық жағдайын жақсарту жөнінде ұсыныс жасайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
		7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1- географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді

2) 8-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 Географиялық зерттеу әдістері		
		8.1.1.1 география ғылымының салаларға бөлінуін графикалық түрде көрсетіп түсіндіреді

1.1 Зерттеу және зерттеушілер	География ғылымының салалары	8.1.1.2 география ғылымы салаларындағы маңызды зерттеулерді анықтайды
	Географиялық зерттеу әдістерінің түрлері	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
	Географиялық деректерді өңдеу және талдау	8.1.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамтумен сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
	Географиялық модельдер	8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
	Зерттеу нәтижелерінің ұсыну формалары	8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 Географиялық карталар	Тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттайтын элементтер	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
	Тақырыптық карталарды оқу	8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
2.2 Географиялық деректер базасы	Географиялық деректер базасын құрастыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялар дың рөлі	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
3 Физикалық география		
3.1 Литосфера	Жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтары	8.3.1.1 жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтарын зерттейді
	Жер бедерінің жіктелуі	8.3.1.2 жер бедері түрлерін жіктейді;
		8.3.1.3 жер бедері түрлерін жоспар бойынша сипаттайды
	Материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық объектілері	8.3.1.4 материктер мен мұхиттарда орналасқан ұқсас орографиялық бірліктерді салыстырады
	Тау жыныстары мен минералдар дың жіктелуі	8.3.1.5 тау жыныстары мен минералдарды түрлі белгілері бойынша жіктейді
	Тау жыныстары мен минералдар дың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалар дың таралуы	8.3.1.6 тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуына талдау жасайды
	Тау жыныстары мен минералдар дың қасиеттері	8.3.1.7 тау жыныстары мен минералдардың қасиеттерін анықтайды
	Тау жыныстары ның жасын анықтау	8.3.1.8 тау жыныстарының жасын анықтау әдістерін түсіндіреді

	Геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кесте	8.3.1.9 геологиялық жылсанау мен геохронологиялық кестені талдап, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдері мен геологиялық оқиғаларды ажырата алады
	Жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері	8.3.1.10 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
2-тоқсан		
3 Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Климат түзуші факторлар	8.3.2.1 климат түзуші факторларды талдайды
	Атмосфераның ғаламдық циркуляциясы	8.3.2.2 атмосфераның ғаламдық циркуляциясын талдап, түсіндіреді
	Климаттық белдеулер	8.3.2.3 климаттық белдеулерді талдайды
	Материктердің климаттық ерекшеліктері	8.3.2.4 әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді салыстырады
	Климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері	8.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді
	Адамзат әрекетінің атмосфераға тигізетін кері әсері	8.3.2.6 адамзат әрекетінің атмосфера мен климатқа тигізетін кері әсерін топтастырады, шешу жолдарын ұсынады (қазақстандық компонент негізінде)
		8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады

1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
3 Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Құрлық сулары ның түрлері мен қалыптасуы	8.3.3.1 құрлық суларының қалыптасу жолдарын анықтайды
	Құрлық сулары ның шаруашылық маңыздылығы	8.3.3.2 құрлық суларының негізгі түрлерінің шаруа-шылық маңызын түсіндіреді (қазақстандық компонент негізінде)
	Өзен аңғарының құрылысы	8.3.3.3 өзен аңғарының құрылысын түсіндіреді
	Өзендердің гидрологиялық режимі	8.3.3.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде өзендердің гидрологиялық режимін түсіндіреді
	Көлдер мен мұздықтар	8.3.3.5 дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарын жоспар бойынша сипаттайды
	Құрлық суларының экологиялық проблемалары	8.3.3.6 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде құрлық суларының экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады
	Су апаттары	8.3.3.7 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су апаттарының алдын алу шараларын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді

		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
3 Физикалық география		
3.4 Биосфера	Табиғат зоналары мен биіктік белдеулер	8.3.4.1 табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын түсіндіреді
	Материктердің табиғи зоналары	8.3.4.2 табиғат зоналарын жоспар бойынша сипаттайды
		8.3.4.3 әр материкте орналасқан ұқсас табиғат зоналар мен биіктік белдеулерді салыстырады
	Мұхиттарда тіршілік дүниесі	8.3.4.4 мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын анықтайды
	Өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау	8.3.4.5 өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
3-тоқсан		

3 Физикалық география		
3 . 5 Табиғи-аумақтық кешендер	Географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы	8.3.5.1 географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіреді
	Географиялық қабықтың заңдылықтары	8.3.5.2 географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын түсіндіреді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады.
4 Әлеуметтік география		
4 . 1 Халық географиясы	Халық санағы	8.4.1.1 халық санының анықтау әдістерін түсіндіреді;
	Ұдайы өсудің түрлері	8.4.1.2 дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша жіктейді
	Демографиялық көрсеткіштер мен демографиялық жағдай	8.4.1.3 елдердің демографиялық жағдайын талдап, демографиялық көрсеткіштерін есептейді: халық саны, туу және өлім коэффициенттері, табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім, жас-жыныстық көрсеткіштер, ұлттық және діни құрам
		8.4.1.4 елдердің демографиялық көрсеткіштерін графикалық түрде ұсынып, түсіндіреді
	Демографиялық проблемалар	8.4.1.5 дүниежүзі елдерін демографиялық проблемалары бойынша жіктейді
	Демографиялық саясат	8.4.1.6 "демографиялық саясат" ұғымын түсіндіре отырып жекелеген дүниежүзі елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді

		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
5 Экономикалық география		
5 . 1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстар ды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау	8.5.1.1 табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалайды
	Дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық потенциалы	8.5.1.2 жекелеген дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуетін бағалайды
	Табиғи ресурстар ды өңдеу технологиясы, орталықтары және дайын өнім түрлері	8.5.1.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде жекелеген табиғат ресурстарын өңдеу технологиясын сипаттай отырып, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді

	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
4-тоқсан		
5 Экономикалық география		
5 . 2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Экономикалық инфрақұрылым ның элементтері мен функциялары	8.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде экономикалық инфрақұрылымның элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді
5 . 3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы: өндіруші және өңдеуші және қызмет салалары	8.5.3.1 өндіруші және өңдеуші, қызмет саласы шаруашылық түрлерін жіктейді
	Ауылшаруашы лық, өнеркәсіп және қызмет салаларын ұйым дастыру түрлері	8.5.3.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауылшаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын ұйымдастыру түрлерін сипаттайды
	Ауылшаруашы лық, өнеркәсіп және қызмет салаларын орна ластыру факторлары	8.5.3.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналастыру факторларын талдайды
	Дүниежүзілік шаруашылық салаларын сипаттау	8.5.3.4- дүниежүзі шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық деректер географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
6 Елтану және саяси география негіздері		

6 . 1 Дүние жүзі елдері	Дүниежүзінің саяси картасы	8.6.1.1 саяси картаның басты нысандарын сипаттайды
	Елдердің саяси типологиясы	8.6.1.2 елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастырады
	Саяси картадағы сандық және сапалық өзгерістер	8.6.1.3 саяси картаның сандық және сапалық өзгерістерін талдайды
	Елдердің саяси-географиялық жағдайы	8.6.1.4 елдердің саяси-географиялық жағдайына баға береді
	Саяси интеграция. Қазақстанның саяси-интеграция лық үдерістердегі мүдделері, бағыттары және бастамалары	8.6.1.5 саяси интеграцияның қажеттілігі мен мақсаттарын түсіндіреді
		8.6.1.6 Қазақстанның саяси интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын талдайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық деректер географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады

3) 9-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 Географиялық зерттеу әдістері		
	Қазақстандық географтардың зерттеулері	9.1.1.1 география ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандықтардың зерттеулері туралы баяндайды

1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	География ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемалары	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
	Географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	9.1.1.3 географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды
	Қазақтың халықтық географиялық терминдері	9.1.1.4 қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді
	Зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары	9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы		
2 . 1 Географиялық карталар	Географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері	9.2.1.1 қазақстандық маңызды географиялық нысандарды, процестер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
	Географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері	9.2.1.2 Қазақстанның географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
2 . 2 Географиялық деректер базасы	Жерді қашықтықтан зерделеу әдістері	9.2.2.1 Жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы мен ерекшеліктерін түсіндіреді
	Геоақпараттық жүйелер технологияларын қолдану аясы	9.2.2.2 шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпарат технологияларын қолдану маңыздылығын сипаттайды
3 Физикалық география		
3 . 1 Литосфера	Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы	9.3.1.1 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтайды
	Қазақстанның басты орография лық нысандары	9.3.1.2 Қазақстанның басты орографиялық нысандарды сипаттайды
	Қазақ оронимдері	9.3.1.3 қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Қазақстанда минералды ресурстардың таралу заңдылықтары	9.3.1.4 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын анықтайды
	Минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары	9.3.1.5 Қазақстанның минералды ресурстарын өндіру және өңдеудіңбасты орталықтарын картадан көрсетіп, сипаттайды
	Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру	9.3.1.6 Қазақстанның минералды ресурстарына баға береді
	Минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	9.3.1.7 минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды топтастырады және Қазақстанның әртүрлі аймақтары бойынша оларды шешудің жолдарын ұсынады
		9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды

1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
2-тоқсан		
3 Физикалық география		
3 . 2 Атмосфера	Қазақстанның климатын түзуші факторлар	9.3.2.1 Қазақстан климатын түзуші факторларды талдайды
	Қазақстанның климаттық жағдайы	9.3.2.2 Қазақстанның климаттық жағдайын талдайды
	Қазақстанның климаттық ресурстары	9.3.2.3 Қазақстанның климаттық ресурстарын бағалайды
	Қазақстанда қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар	9.3.2.4 Қазақстанда атмосфералық қолайсыз және қауіпті құбылыстардың қалыптасуын, таралу аумақтарын картада көрсетіп, сақтану шараларын ұсынады
	Қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	9.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 . Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
3 Физикалық география		
3 . 3 Гидросфера	Қазақстанның ішкі суларының түрлері	9.3.3.1 Қазақстанның ішкі суларын топтастырады, көрсеткіштерін талдайды және сипаттайды: өзендер мен көлдер, мұздықтар мен мәңгі тоң, жерасты сулары
	Қазақ гидронимдері	9.3.3.2 қазақ гидронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға беру	9.3.3.3 Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға береді
	Су ресурстары ның экологиялық проблемалары	9.3.3.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су ресурстарының экологиялық проблемаларын талдап, шешу жолдарын ұсынады

	Қазақстанның ішкі суларының геосаяси проблемалары	9.3.3.5 Қазақстандағы су ресурстарының геосаяси проблемаларын жіктеп шешу жолдарын ұсынады: трансшекаралық өзендер, Каспий теңізінің мәртебесі
1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
3-тоқсан		
3 Физикалық география		
3 . 4 Биосфера	Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулері	9.3.4.1 Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне салыстырмалы талдау жасайды
	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрлері	9.3.4.2 қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар ерекше қорғалатын аумақтарының құрылу мақсатын түсіндіреді
	Қазақстанның табиғи мұрасы	9.3.4.3 Қазақстанның табиғи мұрасына баға береді
	Табиғи хоронимдердің (ерекше қорғауға алынған аумақтар) мағынасы	9.3.4.4 тақырыпқа қатысты қазақтың табиғи хоронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Ноосфераның қалыптасуы	9.3.4.5 ноосфераның қалыптасу шарттарын зерттейді
	Қазақстанның ноосфераның дамуына қосқан үлесі	9.3.4.6 Қазақстанның ноосфера дамуына қосқан өзіндік үлесін бағалайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
3 Физикалық география		
	Қазақстанның ірі физикалық-географиялық аудандары	9.3.5.1 Қазақстанның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша сипаттайды
	Қазақтың табиғи хоронимдері (физикалық-географиялық аудандардың атауы)	9.3.5.2 қазақтың табиғи хоронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіріп, транслитерациясын үш тілде ұсынады

3 . 5 Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғат кешенде ріне әсер ететін антропогендік факторлар	9.3.5.3 жергілікті компонент негізінде антропогендік факторлардың табиғат кешендеріне әсерін зерттейді
	Антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдары	9.3.5.4 антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдарын ұсынады: рекультивация, мелиорация ландшафттық дизайн
1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
4 Әлеуметтік география		
4 . 1 Халық географиясы	Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы	9.4.1.1 Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамын анықтайды
	Дүниежүзі халқының миграциясы	9.4.1.2 дүниежүзі халқы көші-қонының басты бағыттарын, себеп-салдарын түсіндіреді
	Қазақстандағы халықтың миграциясы	9.4.1.3 Қазақстандағы көші-қон үдерістерін талдап, басты бағыттарын анықтайды
	Миграциялық саясат	9.4.1.4 көші-қон саясатының өзіндік үлгісін ұсынады
	Еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамы	9.4.1.5 қазақстандық көрсеткіштерді басқа елдердің көрсеткіштерімен салыстыру негізінде еңбек ресурстарының сандық, сапалық құрамына баға береді
	Қазақстанның демографиялық жағдайы мен демографиялық саясаты	9.4.1.6 Қазақстанның демографиялық жағдайын талдап, демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады
	Елді мекендердің жіктелуі	9.4.1.7 Қазақстандағы елді мекендерді жіктейді
	Елді мекендердің функционалды зоналары	9.4.1.8 елді мекендердің түрлері мен функционалды зоналарын сипаттайды
	Қазақстандағы ойконимдер	9.4.1.9 Қазақстандағы ойконимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транскрипциясын үш тілде ұсынады
	Қазақстанда елді мекендердің проблемалары	9.4.1.10 Қазақстанның елді мекендерінің проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады
	Урбандалу үдерісі	9.4.1.11 урбандалу үдерісінің себеп-салдарын түсіндіру арқылы байланысты проблемалардың шешу жолдарын ұсынады
	Қазақстанда урбандалу үдерісіне баға беру	9.4.1.12 Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға береді
		9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды

1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
5 Экономикалық география		
5 . 1 Табиғи ресурстар	Қазақстанның табиғи-ресурстық потенциалы	9.5.1.1 Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуетін бағалайды
	Қазақстанда жекелеген ресурс түрлерін өңдеу технологиялары, орталықтары мен дайын өнім түрлері	9.5.1.2 Қазақстанда жекелеген табиғи ресурстарды өңдеу технологиясын сипаттап, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды
	Табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлері	9.5.1.3 табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлерін топтастырады
	Тұрақты даму	9.5.1.4 тұрақты дамудың белгілері мен бағыттарын сипаттайды
	Қазақстанда табиғатты пайдаланумен байланысты проблемалар	9.5.1.5 Қазақстанда табиғатты пайдалану проблемаларын анықтап, шешу жолдарын ұсынады
		9.5.1.6 жергілікті компонент негізінде табиғатты пайдалануға байланысты зерттеу жүргізеді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
4-тоқсан		
5 Экономикалық география		
5 . 2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Ғылыми-техникалық революция үдерісі, бағыттары	9.5.2.1 ғылыми-техникалық революция үдерісін, даму бағыттарын талдайды
	Адам әлеуеті даму индексінің көрсеткіштері	9.5.2.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде адам әлеуетінің даму индексі көрсеткіштерін анықтап, елдерді салыстырады
	Қазақстанда адамдық капиталды дамыту	9.5.2.3 Қазақстанда адам капиталының сапасын арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлейді
	Қазақстанның индустриялы-инновациялық даму бағыттары	9.5.2.4 Қазақстанның индустриялық-инновациялық даму бағыттарын анықтап, болжам жасайды

	Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымы	9.5.2.5 Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымының жағдайын талдап, дамыту жөнінде ұсыныстар әзірлейді
	Қазақстан аймақтары инфрақұрылымының даму деңгейі	9.5.2.6 Қазақстан аймақтарының инфрақұрылымын талдап, проблемаларды шешу жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
5 Экономикалық география		
5 . 3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Қазақстан шаруа шылығының салалары	9.5.3.1 Қазақстан шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды
	Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануы	9.5.3.2 Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салаларын анықтап, мамандануын түсіндіреді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
5 Экономикалық география		
5 . 4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері	Дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері	9.5.4.1 дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілерін сипаттайды
	Халықаралық географиялық еңбек бөлінісі	9.5.4.2 халықаралық географиялық еңбек бөлінісінің мәнін анықтайды
	Халықаралық экономикалық қатынастар түрлері	9.5.4.3 халықаралық экономикалық қатынас түрлерін жіктеп, сипаттайды
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері	9.5.4.4 дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштерін сипаттайды: жалпы ішкі өнім, жалпы ұлттық өні оның ішінде жан басына шаққанда
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму модельдері мен аумақтық құрылымы	9.5.4.5 дүниежүзілік шаруашылықтың модельдері мен аумақтық құрылымын талдайды

	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері	9.5.4.6 дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістерін талдайды
	Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықта алатын орны	9.5.4.7 Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықтағы орнын анықтайды
	Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттары, орны	9.5.4.8 Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын, орнын анықтайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
6 Елтану және саяси география негіздері		
6 . 1 Дүние жүзі елдері	Елдердің экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырылуы	9.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырады
	Халықаралық ұйымдардың деңгейлері мен мақсаттары	9.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде халықаралық ұйымдарды деңгейі және мақсаты бойынша топтастырады
	Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайы	9.6.1.3. Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайына кешенді баға береді
	Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдер	9.6.1.4 Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты ұсыну формалары	9.6.1.5 Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты түрлі мақсатты аудиториялар үшін дайындайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1 . 1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2 . 1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушысының 2017 жылғы 25 қазандағы

№ 545 бұйрығына
17-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
206-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Тарихи сана–бұл тарихты білу, тарихи тәжірибе мен оның сабақтарын ұғынып түсіну, әлеуметтік болжау, өз іс-әрекеті үшін тарихи жауапкершілікті түсіну. Оқу-тәрбие процесінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылатын тарихи білім тұлғаның, азамат пен патриоттың қалыптасуынакөмектеседі.

3. Оқу пәнінің мазмұны әлем тарихындағы Қазақстанның алатын орны мен рөлін, оның жалпыәлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесін түсінуге мүмкіндік береді.

4. Оқу пәнінің мақсаты -білім алушылардың бойында тарихи сана, қазақстандық патриотизм, өз елінің тарихы мен мәдениетіне құрмет, өз ата-бабаларының жетістіктеріне деген мақтанышсезімін қалыптастыру, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарды дарыту, зерттеушілік, ойлау, коммуникативті дағдыларды дамыту.

5. Оқу пәнінің міндеттері:

1) Қазақстан аумағындағы ежелгі заманнан бастап бүгінгі күнге дейінгіқоғамның әлеуметтік, мәдени, саяси, экономикалық дамуының негізгі кезеңдері мен ерекшеліктері туралы білімін қалыптастыру;

2) Қазақстанның тарихи дамуы барысында қалыптасқанұлттық құндылықтар жүйесі туралы білім беру;

3) Қазақстанның тарихи дамуының негізгі оқиғалары, құбылыстары мен процестердің мәні туралы түсінік қалыптастыру;

4) тарихи оқиғаларды, құбылыстар мен процестерді және тарихи тұлғалардың қызметін Отандық тарих контекстінде сын тұрғысынан талдау және баға беру дағдыларын қалыптастыру мен дамыту;

5) тарихи деректердің негізінде дәлелді пайымдау дағдыларын дамыту;

6) тарихи зерттеу жүргізу дағдыларын қалыптастыру мен дамыту (гипотезаларды ұсыну, зерттеу сұрақтарын құрастыру, деректерді талдау, әртүрлі көзқарастарды салыстыру, нәтижелер мен қорытындыларды шығару, өзінің ұстанымын анықтау);

7) қазіргі кездегі саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерде бағдарлану үшін тарихи білімдерін қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;

8) коммуникативті дағдыларды қалыптастыру, өз ойын ауызша және жазбаша түрде анық білдіру, командада жұмыс істей алу, түрлі деректерден алынған ақпараттарды қоса алғанда,жарияланым мен электронды құралдарды қолдану.

2-тарау. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. "Қазақстан тарихы" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.

7. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінен білім мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Аталған бөлімдер сыныптар бойынша оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

8. Оқу пәнінің білім мазмұны төрт бөлімді қамтиды:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы;

2) мәдениеттің дамуы;

3) мемлекеттің дамуы;

4) Қазақстанның экономикалық дамуы.

9. "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) этникалық қатынастар;

2) әлеуметтік қатынастар.

10. "Мәдениеттің дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) дүниетаным мен дін;

2) өнер мен әдебиет;

3) білім және ғылым.

11. "Мемлекеттің дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мемлекеттің ішкі саясаты;

2) мемлекеттің сыртқы саясаты.

12."Қазақстанның экономикалық дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) шаруашылық;

2) өндірістік қатынастар және сауда.

13. Оқу мақсаттары әр бөлімше ішінде мұғалім мен білім алушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсетеді.

14. Оқу бағдарламасы базалық тарихи ойлау дағыдыларын: тарихи деректердің интерпретациясы, уақыт пен кеңістікте бағдарлану, тарихи талдау және түсіндіруді қалыптастыруға бағытталған.

15. "Қазақстан тарихы" пәні бойынша тарихи ойлау дағдыларын қалыптастыру және оқу мақсаттарын тиімді жүзеге асыру төмендегі тарихи концептілерге (түсініктерге) негізделеді:

1) өзгеріс пен сабақтастық;

2) себеп пен салдар;

3) дәлел;

4) ұқсастық пен айырмашылық;

5) маңыздылық;

6) интерпретация.

16. Тарихи концептілер негізінде оқытудың күтілетін нәтижелері:

1) "Өзгеріс пен сабақтастық" бойынша білім алушылар: сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды уақыт пен кеңістікте талдайды және бағалайды, сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды ұзақ уақыт бойы ауқымды тарихи процестер мен тақырыптарға дейін біріктіреді, тарихи оқиғалар мен процестердің белгілі бір уақыт межесінде жүйеленуі мен ұйымдасуының негізін (критерийлер) түсіндіреді;

2) "Себеп және салдар" бойынша білім алушылар: бір немесе бірнеше себептердің және/немесе ықпалдардың өзара әрекеттесуін талдайды және бағалайды; ұқсастықтарды, себеп-салдарды, өзара байланысты көрсете отырып тарихи себептілікті түсінеді, тарихи құбылыс, оқиға немесе процесті басқа ұқсас тарихи құбылыстармен уақыт пен кеңістікте байланыстырудың әдістерін түсіндіреді және бағалайды;

3) "Дәлел" бойынша білім алушылар: қарастырылып отырған дәлелге қатысты: аудитория, мақсаттар, көзқарастар, формат, аргумент, шектеулер және контекст сынды тарихи айғақтың ерекшеліктерін талдайды, тарихи айғақтарды талдау және бағалау негізінде дәйекті қорытынды жасайды, өткен заман туралы объективті түсінік қалыптастыру мақсатында түпнұсқалық және қосалқы деректерден әртүрлі, қарама-қайшы айғақтарды талдайды;

4) "Ұқсастық пен айырмашылық" бойынша білім алушылар: белгілі бір жерде, белгіленген бір уақыт кезеңінде және/немесе әртүрлі қоғамдарда, немесе бір қоғамның ішіндегі өзара байланысқан тарихи оқиғаларды салыстырады.

5) "Маңыздылық" бойынша білім алушылар: қоғамның дамуы үшін тарихи оқиғаның, құбылыстың, процестің маңыздылығын анықтайды;

6) "Интерпретация" бойынша білім алушылар: белгілі бір тарихи оқиғаға, құбылысқа, процеске қатысты әртүрлі көзқарастарды түсіндіреді және бағалайды.

17. 5-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) Қазақстандағы ежелгі адамдардың өмірі.Тас дәуіріндегі Қазақстан: Қазақстанда алғашқы адамның пайда болуы, әлеуметтік ұйымдасудың алғашқы формалары. Ежелгі адамдардың кәсібі (аң аулау мен терімшілік). Қазақстан аумағындағы тас дәуірінің тұрақтары. Егіншілік пен мал шаруашылығының қалыптасуы. Ботай мәдениеті. Қола дәуіріндегі Қазақстан: Қазақстан аумағындағы мыс пен қалайы металдарының кен орындары. Андрон мәдениеті. Қола дәуірі кезіндегі шаруашылық пен қоғамдық құрылыс. Беғазы-Дәндібай мәдениеті. Ә. Марғұлан және басқа да Қазақстанның ежелгі дәуірін зерттеушілер;

2) ежелгі көшпелілердің өмірі. Темір дәуірінің ерекшеліктері. Қазақстанның ежелгі металлургиясы. Көшпелі мал шаруашылығының қалыптасуы. Алғашқы көшпелілердің өмір сүруді қамтамасыз ету жүйесі. Көшпелілердің жылжымалы баспанасы. Алғашқы көшпелілердің дүниетанымы;

3) сақтар. Қазақстан аумағындағы сақ тайпалары. Сақтар тарихы жайлы деректер. Сақтардың саяси тарихы. Қоғамдық құрылысы. Шаруашылығы мен тұрмысы. Материалдық және рухани мәдениеті. "Аңдық стиль". Есік олжасы – "Алтын адам". Шілікті алқабының патша қорғандары. Берел қорымы. Бесшатыр қорғандары. Тасмола мәдениеті;

4) үйсіндер мен қаңлылар.Үйсіндер. Үйсіндер туралы жазба деректер. Үйсіндердің қоныстануы, шаруашылығы мен тұрмысы. Үйсіндердің қоғамдық құрылысы. Қаңлылар . Қаңлылар тарихына қатысты қытай және парсы деректері. Қаңлылардың қоныстануы, шаруашылығы мен тұрмысы. Қаңлылардың қоғамдық құрылысы. Үйсіндердің, қаңлылардың археологиялық ескерткіштері;

5) ғұндар (хунну). Қытай деректеріндегі ғұндардың ерте тарихы. Мөде шаньюй-ғұн мемлекетінің негізін салушы. Ғұндардың саяси тарихы мен мемлекеттік құрылысы. Халықтардың ұлы қоныс аударуы (ғұндардың Батысқа жылжуы). Аттила және оның жорықтары. Ғұндардың шаруашылығы мен қоғамдық құрылысы. Ғұндар дәуіріндегі мәдениеттің дамуы;

6) сарматтар. Сарматтардың ежелгі замандағы саяси оқиғаларға қатысуы. Сарматтардың қоныстануы, шаруашылығы мен тұрмысы. Сарматтардың қоғамдық құрылысы. Сарматтардың археологиялық ескерткіштері. Мәдениеті;

7) ежелгі Қазақстан тарихына шолу. Қазақстан аумағындағы ежелгі адамдардың антропологиялық бет-әлпеті. Ежелгі Қазақстан тарихының негізгі оқиғалары, құбылыстары мен үдерістері. Ежелгі Қазақстанның мәдени мұрасы;

8) өлкетану: Туған өлкенің аңыз-ертегілері. Өлкенің тарихи ескерткіштері. Өңірдің тарихи тұлғалары: билер, батырлар және ақындар. Өлкетану мұражайы және тарихи жәдігерлер.

18. 6-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) VI - IX ғасырдағы Қазақстан. Ортағасырлық Қазақстан тарихының кезеңделуі. Ұлы Түрік қағанатының құрылуы. Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер: Батыс Түрік қағанаты, Түргеш қағанаты, Қарлұқ қағанаты, Оғыз мемлекеті, Қимақ қағанаты. Атлах шайқасының тарихи маңызы. Түркі мемлекеттерінің қоғамдық-саяси құрылысы. Түркілердің әскери өнері. Шаруашылығы. Сауда және қала мәдениетінің дамуы;

2) X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан.Қарахан мемлекеті. Қазақстан аумағына исламның тарала басталуы. Наймандар, керейіттер, жалайырлар. Қыпшақ хандығы. "Дешті Қыпшақ" түсінігі. Шаруашылығы: көшпелі, отырықшы. Сауда. Қала мәдениеті. Ұлы Жібек жолының тарихи маңызы. Түркі мәдениетінің әлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесі. Түркі әлемінің көрнекті ойшылдары;

3) XIII - XV ғасырлардың бірінші жартысындағы Қазақстан. Шыңғыс ханның жаулаушылық соғыстары. Отырар қорғанысы. Моңғол империясының құрылуы. Алтын Орда. Ақ Орда. Моғолстан мемлекеті. Әмір Темір жорықтары. Ноғай Ордасы. Әбілқайыр хандығы. XIII - XV ғасырлардың бірінші жартысындағы мемлекеттердің қоғамдық-саяси құрылысы. Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстан туралы. Шаруашылық. Сауданың дамуы. Мәдениет;

4) қазақ халқының қалыптасуы. Қазақтар – Ұлы Дала мұрагері: тарихи және этникалық сабақтастық. "Қазақ" этнонимі. Қазақ халқының біртұтас халық болып қалыптасу үдерісінің аяқталуы;

5) біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы. Қазақ ұлттық мемлекетінің құрылу алғышарттары. Қазақ хандығының құрылуы (аумағы, халықтың этникалық құрамы). Мемлекеттің негізін салушылар – Жәнібек пен Керей. М.Х. Дулатидің "Тарихи Рашиди " еңбегі – Қазақ хандығыныңалғашқы тарихы жөніндегі құнды дерек. Қазақ хандығы қалыптасуының алғашқы жылдарындағы ішкі және сыртқы саясаты. Біртұтас қазақ мемлекеті қалыптасуының тарихи маңызы;

6) қазақ хандығының XVI - XVII ғасырлардағы дамуы. Қасым хан билігі тұсындағы Қазақ хандығының нығаюы. Хақназар хан билігі тұсындағы Қазақ хандығының одан әрі нығаюы және саяси өркендеуі. Тәуекел ханның ішкі және сыртқы саясаты. Есім ханның ішкі және сыртқы саясаты. Жәңгір хан. Орбұлақ шайқасы. Тауке ханның билігі. "Жеті жарғы". Қазақтың ұлы билері. Қазақ хандығының мемлекеттік-әкімшілік құрылымы. Қазақ қоғамының әлеуметтік стратификациясы;

7) XVI - XVII ғасырлардағы экономика мен мәдениет. Қазақ халқының мәдениеті: материалдық, рухани мәдениет. Әдебиет пен өнер: ақын-жыраулар, халық әншілері мен композиторлардың шығармашылығы, музыкалық өнер. Қазақтардың дәстүрлі шаруашылығы: мал шаруашылығы, егіншілік;

8) өлкетану: Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (жер-су атауларының тарихы). Мәдени-тарихи дәстүрді сақтаушылар: өлкенің ұлттық қолөнері. Бір ел – бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары). Туған өлке тарихының қазіргі куәгерлері.

19. 7-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XVIII ғасырдың басындағы Қазақстан: сыртқы және ішкі саяси жағдай. Жоңғар мемлекеті. Қазақ-жоңғар соғыстары. "Ақтабан шұбырынды, алқакөл сұлама" заманы. Қарақұм мен Ордабасыдағы құрылтайлар – қазақ жасағының құрылуы. Аңырақай шайқасы. Отан қорғаушы батырлар. XVIII ғасырдың 30-40 жылдарындағы қазақ-жоңғар соғыстары;

2) XVIII ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақ хандығы. XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қатынастары. XVIII ғасырдың басындағы Ресей империясы назарындағы Қазақстан (саяси және экономикалық мақсаттар, әскери-барлау экспедициялары, алғашқы әскери бекіністердің салынуы). Кіші жүз ханы Әбілқайырдың Ресей бодандығын қабылдауы:себептері мен мақсаттары. XVIII ғасырдың 30-50-жылдарындағы Қазақстандағы Ресей империясының саясаты. XVIII ғасырдың 40-жылдарындағы Қазақстандағы ішкі саяси жағдайдың асқынуы. Абылай хан тұсындағы Қазақ хандығы: ішкі және сыртқы саясаты;

3) XVIII ғасырдағы Қазақстан мәдениеті. XVIII ғасыр ақын-жырауларының шығармашылығы. XVIII ғасыр тарихы бойынша қазақ деректері. Қазақтардың қолданбалы өнері;

4) отарлау және ұлт-азаттық күрес. Ресей империясының отаршылдық саясаты: мақсаттары мен әдістері. Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс (себептері, қозғалыстың қозғаушы күші, кезеңдері мен барысы, нәтижелері). 1822-1824 жылдардағы патша реформалары (Кіші және Орта жүздегі хандық биліктің жойылуы). 1836-1838 жылдардағы Бөкей ордасындағы қазақтардың көтерілісі (себептері, негізгі кезеңдері мен шайқастары). XIX ғасырдыңбірінші жартысындағы қазақ халқының ұлт-азаттық қозғалыстары (Жоламан Тіленшіұлы, Саржан Касымов бастаған көтеріліс). Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс (себептері, мақсаттары мен қозғаушы күштері, негізгі кезеңдері). Кенесары Қасымұлы: тұлға және саясаткер. Жанхожа Нұрмұхамедұлы және Есет Көтібаруұлы бастаған ұлт-азаттық көтеріліс (себептері, көтеріліс барысы). Ресей империясының Қазақстанның оңтүстік аймақтарын қосып алуы. XVIII ғасырдың соңы – XIX ғасырдағы Қазақстандағы ұлт-азаттық қозғалыстардың тарихи маңызы;

5) Қазақстан Ресей империясының құрамында. XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы патшалық реформалар. 1867-1868 жылдардағы реформалар. Қазақстандағы патшалық Ресейдің аграрлық және қоныстандыру саясаты. 1860-1870 жылдардағы ұлт-азаттық күрес (себептері мен көтеріліс барысы). XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Капиталистік қатынастардың ене бастауы. XIX ғасырдың 80-90 - жылдарындағы әкімшілік-аумақтық реформалар: мазмұны мен салдары. Сауда қатынастарының дамуы. Жетісу аумағына ұйғырлар мен дүнгендердің қоныс аударуы. Дәстүрлі қазақ қоғамының

трансформациясы. XIX ғасырдың екінші жартысындағы қоғамдық-саяси ойлардың дамуы;

6) XIX ғасыр-XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті. XIX ғасырдағы Қазақстандағы ағарту ісі мен ғылымның дамуы. Бөкей ордасының ханы Жәңгірдің ағартушылық қызметі. Қазақстанның ғылыми зерттелуі (П. Семенов-Тянь-Шанский, Г.Н. Потанин, В.В. Радлов, М. Шорманов, М. Бабаджанов, А. Диваев). Зайырлы және діни білім беру мекемелері. Жадиттік және білім берудегі жаңашылдық. Шоқан Уәлиханов – ұлы қазақ ғалымы. Ыбырай Алтынсарин –ағартушы, жаңашыл-педагог, қоғам қайраткері. Абай Құнанбайұлы – ұлы ойшыл, қазақ жазба әдебиетінің негізін салушы. Қазақ музыкалық мәдениетінің дамуы (Құрманғазы Сағырбайұлы, Тәттімбет Қазанғапұлы, Дәулеткерей Шығайұлы). Әйгілі суретшілер шығармашылығындағы ұлттық контекст. Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпеев және К. Халидтің тарихи еңбектері.

7) өлкетану: Өлкенің туристік маршруттары. Туған жердің "Атымтай жомарттары". Туған өлкенің шежіресі. Мектебімнің тарихы.

20. 8-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XX ғасырдың басындағы Қазақстан. XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси үдерістер. XX ғасырдың басындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Столыпиннің аграрлық реформасы және шаруалардың Қазақстанға жаппай қоныс аударуы. XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы өнеркәсіптің дамуы. Сауданың дамуы. 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс. Қазақ ұлттық зиялылар қауымы және оның XX ғасырдың басындағы қоғамдық-саяси үдерістерге әсері. Ұлттық баспаның дамуы ("Қазақ" газеті, "Айқап" журналы). 1917 жылғы революциялар. "Алаш " партиясының құрылуы. "Алаш-Орда" үкіметі. Қазақ халқының саяси көшбасшылары (Ә. Бөкейхан, А. Байтұрсынов, М. Дулатов, Б. Қаратаев, М. Тынышпаев, М. Шоқаев). XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының ғылыми еңбектері;

2) Қазақстандағы Кеңес үкіметінің орнығуы. "Үш Жүз" қазақ социалистік партиясы. Азамат соғысы жылдарындағы (1918-1920 жылдар) Қазақстандағы соғыс қимылдары. Кеңес билігі органдарының "Алаш-Орда" үкіметі, Қоқан автономиясымен қарым-қатынасы. "Әскери коммунизм саясаты".1921 жылғы жұт және аштық. Қазақ Автономиялы Кеңестік Социалистік Республикасының құрылуы. Қазақ АКСР-ы аумағының қалыптасуы. Қазақ жерлерінің біртұтастығын қалпына келтірудегі қазақ зиялыларының рөлі. Қазақстандағы Жаңа экономикалық саясат (1921-1925 жылдар). XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясаты. Кеңес үкіметінің діни саясаты;

3) Қазақстан тоталитарлық жүйенің нығаюы кезеңінде. Қазақстандағы социалистік индустрияландыру (мәні мен ерекшеліктері). "Кіші Қазан" (мазмұны және жүзеге асырылуы). Бай шаруашылықтарының тәркіленуі. Ауыл шаруашылығындағы күштеп

ұжымдастыру саясаты. Қазақстандағы күштеп ұжымдастыру саясатының экономикалық салдары. 1931-1933 жылдардағы аштық - XX ғасырдағы қазақстандық қасірет. Қазақстандағы ұжымдастырудың демографиялық салдарлары. Ұжымдастыруды жүзеге асырудың әдістеріне қатысты ұлттық зиялылардың ("Бесеудің хаты") қоғамдық-саяси көзқарасы мен қатынасы. 1920-1930 жылдардағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси үдерістер. Сталиндік репрессиялар. Қазақстан аумағындағы кеңестік " еңбек түзеу" концентрациялық лагерлері (Степлаг, Карлаг, Алжир және тағы басқалар);

4) Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым . Халыққа білім беру (жалпыға бірдей міндетті сауат ашу, орта білім, қазақ жазуының араб тілінен латын тіліне көшуі, орыс графикасына негізделген жаңа әліпбиге көшу). А. Байтұрсынов – " ұлт ұстазы". Жоғары оқу орындарының ашылуы. КСРО Ғылым Академиясының Қазақ филиалы. Қ.Сәтбаевтың Қазақстан ғылымын дамытудағы рөлі. Қазақстандық ғалымдар мен олардың ғылыми жетістіктері. Әдебиеттің дамуы (Ж. Аймауытов, М. Жұмабаев, Б. Майлин, І. Жансүгіров, С. Сейфуллин, С. Мұқанов, Ғ. Мүсірепов, Ғ. Мұстафин шығармашылығы). Театр, кино, бейнелеу өнері және оның қайраткерлері. Мәдениет саласындағы кеңестік идеология. Социалистік реализм;

5) Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында. Ұлы Отан соғысының басталуы. Қазақстандағы мобилизация және қазақстандық әскери бөлімдердің құрылуы. Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы жылдарындағы ерлігі мен тағдыры. Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы. Қазақстандықтар – Кеңес Одағының батырлары. Б. Момышұлы – аңызға айналған тұлға. Қазақстан – майдан арсеналы. КСРО халықтарының Қазақстанға депортациялануы. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы мәдениет. Ғылымның дамуы. Әдебиеттегі жетістіктер (М. Әуезов, Ж. Жабаев, Д. Снегин, И. Шухов және тағы басқалар). Өнердің дамуы (театр, кино).

21. 9-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар). Соғыстан кейінгі жылдардағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер. Пайдалы қазбаларды өңдеу және өнеркәсіптің дамуы. Ауыл шаруашылығының дамуы. Қазақстанның әскери-өнеркәсіптік кешенінің қалыптасуы (Қазақстандағы ядролық полигон). Соғыстан кейінгі жылдардағы қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктері. "Бекмаханов ісі";

2) Қазақстан "Жылымық" кезеңінде (1954-1964 жылдар). Қазақстанда "Хрущевтік кезеңдегі" өнеркәсіптің дамуы. Тың және тыңайған жерлерді игеру (тың игерудің экономикалық, экологиялық және демографиялық салдары). Қазақстандағы әскери-өнеркәсіптік кешен ("Байқоңыр" ғарыш айлағы). "Жылымық кезеңі". 1954-1965 жылдардағы республикадағы қоғамдық-саяси өмір;

3) Қазақстан "Тоқырау" кезеңінде (1965-1985 жылдар). 1965-1985-жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Экономиканың шикізаттық бағыты.

Урбанизация. 1970-1980 жылдардағы ауыл шаруашылығындағы дағдарыс. 1965-1985 жылдардағы қоғамдық-саяси өмір. 1979 жылғы Целиноградтағы оқиғалар. Қазақ Кеңестік Социалистік Республикасы басшыларының қызметі (Ж. Шаяхметов, Д. Қ о н а е в ,
Ж. Тәшенов);

4) кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985-жылдар.). Білім беру саласындағы мемлекеттік саясат. Жалпыға бірдей міндетті орта білім. Қазақ тілінің жағдайы. Ғылымның дамуы. Әдебиеттің дамуы (Ә. Нұрпейісов, Б. Момышұлы, І. Есенберлин, О. Сүлейменов, М. Шаханов). Өнер (театр, кино);

5) Қазақстан Қайта құру кезеңінде (1986-1991 - жылдар). "Қайта құру" жылдарындағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер: мақсаттары, проблемалары мен қарама-қайшылықтары. Қазақстандағы 1986 жылғы желтоқсан оқиғалары (себептері, барысы мен салдары). 1986 жылғы желтоқсан оқиғаларының қатысушыларына қатысты жазалау шаралары. "Қазақ КСР-ның мемлекеттік егемегендігі туралы Декларация" (1990 жылғы қазан). Кеңестік саяси жүйенің дағдарысы (1991 жылғы "Тамыз бүлігі"). КСРО-ның ыдырауы. Қазақстандағы қоғамдық-саяси қозғалыстар. Семей ядролық полигонының жабылуы. "Қазақ КСР-ның тілдер туралы Заңының" қабылдануы;

6) Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991 - 1997 жылдар). "Мемлекеттік тәуелсіздік туралы" Конституциялық заңының қабылдануының тарихи маңызы. Н.Ә. Назарбаев – Қазақстан Республикасының тұңғыш Президенті. Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық-саяси институттарының қалыптасуы. Нарықтық экономикаға көшудегі қиыншылықтар. Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа кірігуі. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық үдерістер. 1995 жылғы Конституцияның қабылдануы;

7) Қазақстан Республикасының нығаюы (1997 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін). Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді басым мақсаттары мен стратегиялары. " Қазақстан – 2030" стратегиясының қабылдануы. Қазақстан Республикасының халықаралық сахнадағы беделінің өсуі. Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдармен қарым-қатынасы. Қазақстанның ЕҚЫҰ және ИЫҰ-на төрағалық етуі. Әлемдік экономикалық байланыстар жүйесіндегі Қазақстан. Мемлекеттің экономикалық және әлеуметтік жағдайы. Астана – Қазақстан Республикасының жаңа астанасы. "Қазақстан-2050" стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты . "5 институтционалды реформаларды жүзеге асырудағы 100 нақты қадам" ұлттық жоспары – қазіргі заманның сын-тегеуріндеріне жауап. Ұлт көшбасшысы – Н.Ә. Назарбаевтың тәуелсіз мемлекетті құрудағы және дамытудағы рөлі;

8) қазіргі заманғы Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін). Білім және ғылым саласындағы мемлекеттік саясат. "Болашақ" мемлекеттік бағдарламасы. Инновациялық ғылыми-білім беру мекемелерінің құрылуы. Этносаралық және дінаралық келісімнің қазақстандық моделі. Қазақстан халқы Ассамблеясы. Жаһандану

дәуіріндегі ұлттық мәдениетті жаңғырту және сақтап қалу мәселелері. Қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму тенденциялары. "Мәдени мұра" мемлекеттік бағдарламасы. " Мәңгілік Ел" жалпыұлттық біріктіруші идеясы."Болашаққа бағдар:рухани жаңғыру" бағдарламасы.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

22. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, " 2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

23. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 1 миллион жыл бұрын – V ғасыр	6-сынып VI – XVII ғасырлар	7-сынып XVIII – XIX ғасырлар	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысынан бүгінгі күнге дейін
1.1 Этникалық қатынастар	5.1.1.1 алғашқы адамдардың антрополо гиялық белгілерін сипаттау	6.1.1.1 түркі тілдес тайпаларды атап, олардың аумақтық орналасуын картада көрсету	7.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістерді және миграциялық процестерді түсіндіру	8.1.1.1 демогра фиялық өзгерістер дің себептері мен салдарын анықтау	9.1.1.1 демография лық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау
	5.1.1.2 Ежелгі Қазақстан адамдарының антрополо гиялық тұрпатын анықтау	6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы Қазақстан аумағында құрылған мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау	7.1.1.2 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарын талдау		9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастық ты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру
	5.1.1.3 ұғындардың қоныс аудару	6.1.1.3 ежелгі және ортағасырлар тарихының оқиғалары арасында байланыс орнату арқылы қазақ халқының			9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың

	бағыттарын тарихи картадан көрсету	қалыптасуында ғы негізгі кезеңдерді анықтау			бағыттарын талдау
		6.1.1.4 "қазақ" этнонимінің мағынасын түсіндіру			
1.2 Әлеуметтік қатынастар	5.1.2.1 алғашқы адамдардың тұрмыс-тіршілігін шығармашылық түрде көрсету	6.1.2.1 қазақ хандығындағы әлеуметтік топтардың орнын анықтау	7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау	9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау
	5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру	6.1.2.2 өлкедегі әртүрлі ұлттардың тарихын, салт-дәстүрін сипаттау	7.1.2.2 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңыздылығын түсіндіру	8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау	

2) мәдениеттің дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5- сынып шамамен 1 миллион жыл бұрын – V ғасыр	6- сынып VI – XVII ғасырлар	7- сынып XVIII – XIX ғасырлар	8- сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9- сынып XX ғасырдың екінші жартысынан бүгінгі күнге дейін
2.1 Дүние таным мен дін	5.2.1.1 алғашқы адамдардың наным-сенімдерін сипаттау	6.2.1.1 түркілердің дүниетанымдық ерекшеліктерін түсіндіру	7.2.1.1 салт - дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау	8.2.1.1 мемлекеттің діни саясатының мақсаты мен салдарын анықтау	9.2.1.1 дәстүрлі және деструктивті діни ағымдар мен ұйымдардың іс-әрекетін талдау
	5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау	6.2.1.2 ислам дінінің қоғамдық өмірге ықпалын анықтау	7.2.1.2 отаршылдық саясаттың ұлттық құндылықтарға кері әсерін талдау		9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім мен ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау
		6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің			9.2.1.3 "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық

		сабақтастығын сипаттауда "Ұлы Дала Елі" ұғымын қолдану			идеясының маңыздылығын бағалау
2.2 Өнер мен әдебиет	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау	6.2.2.1 күй, аңыз, шежіре, эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығын айқындау	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау	8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру	9.2.2.1 кеңестік әдебиет пен өнер туындыларын да қоғамдық өмірдің бейнеленуін талдау
	5.2.2.2 археологиялық деректерге сүйене отырып, Андронов мәдениетінің белгілерін анықтау	6.2.2.2 орта ғасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктерін түсіндіру	7.2.2.2 А. Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі рөлін айқындау	8.2.2.2 Ахмет Байтұрсыновты қазақ тіл білімінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау	9.2.2.2 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орнын бағалау
	5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау	6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнер жетістіктерін сипаттау	7.2.2.3 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктерін сипаттау	8.2.2.3 өнер мен әдебиеттегі өзгерістерді анықтау	9.2.2.3 қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму тенденцияларын айқындау
	5.2.2.4 Есік обасынан табылған "Алтын адам" археологиялық олжасының ерекшеліктерін анықтау	6.2.2.4 түркі кезеңіндегі қоғамды бейнелеуде Махмұд Қашғари, Жүсіп Баласағұн және Ахмет Яссауи еңбектерінің тарихи құндылығын түсіндіру	7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау	8.2.2.4 Ә. Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпасұлының қазақ халқын әлемге танытудағы рөліне баға беру	9.2.2.4 ұлттық құндылықтарды жаңғыртуға бағытталған мемлекеттік бағдарламалардың қажеттілігін негіздеу ("Мәдени мұра", "Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру" бағдарламалары)
	5.2.2.5 Ә. Марғұланды ғалым-археолог ретінде айқындау	6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау	7.2.2.5 өлкенің тарихи оқиғалар хроникасын құру	8.2.2.5 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызын бағалау	
	5.2.2.6 көшпелілердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін түсіну	6.2.2.6 жергілікті жер, қала, өзен, көл, тау атауларының шығу тарихын түсіндіру	7.2.2.6 түрлі дереккөздер негізінде өз мектебінің тарихын анықтау		

	5.2.2.7 тарихи мұраны жеткізудегі жәдігердің рөлін сипаттау	6.2.2.7 өлкенің дәстүрлі көркем мәдениетін жандандыруға үлесін қосқан шеберлерді айқындау			
	5.2.2.8 өлкедегі тарихи ескерткіштердің құндылығын түсіну				
	5.2.2.9 өлкенің аңыз-ертегілерінің мән-мағынасын түсіндіру				
2.3 Білім және ғылым	5.2.3.1 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу	6.2.3.1 көне түркі жазуының тарихи маңызын түсіндіру	7.2.3.1 Ш. Уәлихановтың ғылыми зерттеулерінің тарихи құндылығын анықтау	8.2.3.1 ұлттық баспасөз-дің қоғамдық-саясисананы оятудағы рөліне баға беру	9.2.3.1 Е.Бекмахановтың Қазақстан тарихы ғылымына қосқан үлесін бағалау
		6.2.3.2 Әл-Фарабидің және басқа да ғалымдардың ортағасырлық ғылымның дамуына қосқан үлесін анықтау	7.2.3.2 XIX ғ. екінші жарты-сындағы білім беру мен ағарту ісінің даму ерекшеліктерін түсіндіру	8.2.3.2 кеңес дәуіріндегі қазақ тілінің ахуалын анықтау	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
		6.2.3.3 "Кодекс Куманикус" сөздігінің халықаралық байланыстардағы рөлін анықтау	7.2.3.3 Ы. Алтынсариннің ағарту саласына қосқан үлесін бағалау	8.2.3.3 XX ғ. бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді талдау	
		6.2.3.4 Мұхаммед Хайдар Дулатидің "Тарихи-Рашиди" еңбегінің тарихи маңызын түсіндіру	7.2.3.4 Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи деректердегі маңызын айқындау	8.2.3.4 Қаныш Сәтбаевтың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы рөліне баға беру	

			7.2.3.5 туристік маршруттарды құру жолдарын ұсыну		

3) мемлекеттің дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 1миллион жыл бұрын – Vғасыр	6-сынып VI-XVII ғасырлар	7-сынып XVIII - XIX ғасырлар	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысынан бүгінгі күнге дейін
	5.3.1.1 картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету	6.3.1.1 оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы Түрік қағанатының құрылуының тарихи маңызын анықтау	7.3.1.1 Қарақұм және Ордабасы құрылтайларының халықты жоңғар басқыншылығына қарсы жұмылдырудағы рөліне баға беру	8.3.1.1 қазақ зиялыларының Ресей империясының Мемлекеттік Думасындағы ызметіне баға беру	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
	5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық–саяси процестерге баға беру	9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
	5.3.1.3 тарихи тұлғалардың туған өлке тарихындағы ролін түсіндіру	6.3.1.3 X ғ. – XIII ғ. басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау	8.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің тарихи маңызын анықтау және тұлғалардың рөліне баға беру	9.3.1.3 Қазақстан Республикасы Конституциясын мемлекеттің тұрақты даму кепілі ретінде бағалау
		6.3.1.4 тарихи ұғымдарды қолданып, Қарахан мемлекетіндегі жер иелену ерекшеліктерін түсіндіру	7.3.1.4 Патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру	8.3.1.4 "Алаш" партиясының ұлттық мемлекеттілікті жаңғырту саясатын талдау	9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау

3.1. Мемлекеттің ішкі саясаты		6.3.1.5 Отырарды қорғаудағы қала халқының ерлігін сипаттау	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау	8.3.1.5 Әлихан Бөкейханның саяси көшбасшылық қызметіне баға беру	9.3.1.5 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығына баға беру
		6.3.1.6 картаны қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси үдерістерді түсіндіру	7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру	9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау
		6.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі және жанама себептерін анықтау		8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 - жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау	9.3.1.7 өткен оқиғалармен сабақтастықты орнатып, тәуелсіз Қазақстанның жариялануының тарихи маңызын түсіндіру
		6.3.1.8 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін анықтау			9.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуын талдау
		6.3.1.9 Қазақ хандығы құрылуының тарихи маңызын анықтау			9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау
		6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау			9.3.1.10 Тәуелсіз мемлекеттің қалыпта-суындағы Елбасы Н.Назарбаевтың рөліне баға беру
		6.3.1.11 қоғамдық-саяси өмірдегі сұлтан, би, батыр, жыраулардың қызметтерін сипаттау			9.3.1.11 Астананы жаңа Қазақстанның өркендеуінің нышаны ретінде айқындау

		6.3.1.12 туған өлке тарихының қазіргі кездегі куәгерлерінің ерлік істері мен еңбегін сипаттау			
3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау	6.3.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы түркі тілдес тайпалардың миграциялық үдерісін түсіндіру	7.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлар дың рөлін түсіндіру	8.3.2.1 қазақстан дықтардың Екінші дүние жүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау	9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау
	5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестік тердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау	6.3.2.2 ерте түрік қағанаттарының сыртқы саясатының негізгі бағыттарын анықтау	7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау	8.3.2.2 Б. Момышұлының батырлық, тұлғалық қасиетін айқындау	9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық сахнадағы танылуына баға беру
		6.3.2.3 Атлах шайқасының тарихи маңызын талдау	7.3.2.3 Абылай ханның дипломатиялық шеберлігі мен саясатын бағалау		9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен байланыстарын талдау
		6.3.2.4 қыпшақтардың Еуразия тарихындағы орнын анықтау			9.3.2.4 қазақ диаспораларының тарихи Отанымен байланысының маңыздылығын айқындау
		6.3.2.5 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII - XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру			
		6.3.2.6 Қазақ хандарының			

		сыртқы саясатын талдау			
		6.3.2.7 Орбұлақ шайқасындағы қазақ жасағының әскери өнердегі шеберлігі мен ерлігін бағалау			

4) Қазақстанның экономикалық дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 1 миллион жыл бұрын - V ғасыр	6-сынып VI-XVII ғасырлар	7-сынып XVIII - XIX ғасырлар	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысынан бүгінгі күнге дейін
4.1 Шаруашылық	5.4.1.1 ежелгі адамдардың алғашқы кәсібін сипаттау	6.4.1.1 көшпелілер мен отырықшылар арасындағы өзара экономикалық байланыстарын анықтау	7.4.1.1 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау	8.4.1.1 деректер мен дәйектерді салыстыру арқылы жаңа экономикалық саясаттың нәтижесінде орын алған өзгерістерді талдау	9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	5.4.1.2 көшпелі мал шаруашылығымен егіншіліктің қалыптасуын түсіндіру	6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау	7.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін талдау	8.4.1.2 күштеп ұжымдастыру саясатының ауыл шаруашылығына тигізген зардаптарын талдау	9.4.1.2 Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік экономикалық мәселелерді талдау
			7.4.1.3 өлкені дамытуға қолдау көрсеткен тұлғалардың қызметіне баға беру		9.4.1.3 Қазақстан Республикасындағы жекешелендіру процесінің экономикаға ықпалын талдау
			7.4.1.4 өлке дамуының маңызды кезеңдерін анықтау		9.4.1.4 аграрлық секторды модернизациялау бағыттарын талдау
	5.4.2.1 еңбек құралдарымен қару түрлерін сипаттау	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау	7.4.2.1 капиталистік қатынастардың экономикаға ықпалын анықтау	8.4.2.1 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін талдау	9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау
	5.4.2.2 металл өндірісі	6.4.2.2 Ұлы Жібек	7.4.2.2 сауда		

4.2 Өндірістік қатынастар және сауда	жетілуінің шаруашылық салаларына тигізген ықпалын түсіндіру	жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау	қатынастарына жәрмеңкелердің әкелген өзгерістерін анықтау	8.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайына бейімделгендігін дәлелдеу	9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау
	5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру				9.4.2.3 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуін талдау
					9.4.2.4 сыртқы сауданың экономикаға әсерін зерттеу

24. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

25. Тоқсандағы бөлімдер және бөлім ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
	Кіріспе сабақ. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның ежелгі тарихында не оқытылады?	Ежелгі Қазақстан тарихына жалпы шолу
	Алғашқы адамдардың өмірі. Зерттеу сұрағы: Алғашқы адамдар қалай өмір сүрді?	5.1.1.1алғашқы адамдардың антропологиялық белгілерін сипаттау; 5.1.2.1 алғашқы адамдардың тұрмыс-тіршілігін шығармашылық түрде көрсету
	Қазақстан аумағындағы тас дәуірінің тұрақтары.	5.2.3.1 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу;

5.1. Қазақстандағы ежелгі адамдардың өмірі	Зерттеу сұрағы: Археологтар Қазақстан жерінен тас дәуіріне жататын қандай олжаларды тапты?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.4.2.1 еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау
	Адамдардың шаруашылық өміріндегі өзгерістер және еңбек құралдарының жетілдірілуі. Зерттеу сұрағы: Мезолит пен неолит дәуірлерінде алғашқы адамдардың өмірі қалай өзгерді?	5.4.1.1 ежелгі адамдардың кәсібін сипаттау; 5.4.2.1 еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау
	Ботай мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Не себепті ботайлықтарды жылқыны алғашқы қолға үйретушілер деп атайды?	5.4.1.1 ежелгі адамдардың кәсібін сипаттау
	Қазақстан аумағында металлургияның пайда болуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан жерінде металды өндіру ежелгі адамдардың өмірін қалай өзгертті?	5.4.2.2 металл өндірісі жетілуінің шаруашылық салаларына тигізген ықпалын түсіндіру
	Андронов және Беғазы-Дәндібай мәдениеттері. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы қола дәуірі ескерткіштерінің қандай ерекшеліктері бар?	5.2.2.2 археологиялық деректерге сүйене отырып, андронов және беғазы-дәндібай мәдениеттерінің белгілерін анықтау; 5.2.2.5 Ә.Марғұланның Қазақстан археологиясының дамуына қосқан үлесін айқындау
	Қазақстандағы жартастарға салынған ежелгі суреттер. Зерттеу сұрағы: Тасқа салынған суреттер ежелгі адамдардың дүниетанымын қалай бейнелейді?	5.2.1.1 алғашқы адамдардың наным-сенімдерін сипаттау; 5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау
	Ежелгі адамдардың өміріне саяхат	5.1.2.1 алғашқы адамдардың тұрмыс-тіршілігін шығармашылық түрде көрсету
Өлкетану	Өлкетану мұражайы және тарихи жәдігерлер	5.2.2.7 тарихи мұраны жеткізудегі жәдігерлердің рөлін сипаттау
2- тоқсан		
5.2. Ежелгі көшпелілер өмірі	Қазақстан аумағында темірдің игерілуі. Зерттеу сұрағы: Темір өндіру адамдар өмірін қалай өзгертті?	5.4.2.2 металл өндірісі жетілуінің шаруашылық салаларына тигізген ықпалын түсіндіру
	Көшпелі мал шаруашылығының қалыптасуы. Зерттеу сұрағы: Көшпелі мал шаруашылығы неліктен Қазақстанның ежелгі тұрғындары шаруашылығының негізгі түріне айналды?	5.4.1.2 көшпелі мал шаруашылығы мен егіншіліктің қалыптасуын түсіндіру; 5.2.2.6 көшпелілердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін білу
	Ежелгі көшпелілердің материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Көшпелілер баспанасының ерекшелігі неде?	5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.6 көшпелілердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін түсіну
	Ежелгі көшпелілердің дүниетанымы. Зерттеу сұрағы: Көшпелілердің қандай салт-дәстүрлері бүгінгі күнге дейін сақталды?	5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау

Өлкетану	Өлкенің тарихи ескерткіштері	5.2.2.8 өлкедегі тарихи ескерткіштердің құндылығын түсіну
5.2. Сақтар	Сақтар туралы тарихи мәліметтер. Зерттеу сұрағы: Қандай тарихи дереккөздер сақтар туралы мәлімет береді?	5.3.1.1 картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру
	"Алтын адам" археологиялық олжасы. Зерттеу сұрағы: Есік обасынан табылған "Алтын адам" кім болды?	5.2.3.1 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу; 5.2.2.4 Есік обасынан табылған "Алтын адам" археологиялық олжасының ерекшеліктерін анықтау; 5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау
Қайталау		
3- тоқсан		
5.3. Сақтар	Шілікті және Бесшатыр патша қорғандары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Шілікті мен Бесшатыр "патша қорғандары" деп аталады?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшелік терін түсіндіру; 5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау
	Берел қорғандары. Зерттеу сұрағы. Берел қорымынан табылған олжалар сақтардың мәдениетін қалай сипаттайды?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау
	Тасмола археологиялық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: "Мұртты обалардың" ерекшелігі неде?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау
	Сақ патшайымы Томирис. Зерттеу сұрағы: Тарихи деректерде Томиристің бейнесі қалай сипатталған?	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау
	Шырақтың ерлігі. Зерттеу сұрағы: Сақтар тәуелсіздік үшін қалай күресті?	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау
	Сақтардың Александр Македонский әскеріне қарсы күресі. Зерттеу сұрағы: Неліктен Александр Македонский дің сақтарға жасаған жорығы сәтсіз аяқталды?	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау
	Үйсіндер туралы жазба деректер. Зерттеу сұрағы: Қытай авторлары үйсіндердің өмірін қалай сипаттады?	5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру; 5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру; 5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау

5.3. Үйсіндер мен қаңлылар	Қаңлылардың қалалық мәдениетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қаңлыларда қала мәдениетінің дамуы немен байланысты?	5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру; 5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау
	Қаңлылардың қоғамдық құрылысы. Зерттеу сұрағы: Сыма Цянь қаңлы қоғамын қалай сипаттады?	5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру
	Үйсіндер мен қаңлылардың материалдық және рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Үйсіндер мен қаңлылар мәдениетінің ерекшеліктері қандай?	5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.6 көшпелілердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін түсіну
Өлкетану	Өңірдің тарихи тұлғалары: билер, батырлар және ақындар	5.3.1.3 тарихи тұлғалардың туған өлке тарихындағы ролін түсіндіру
4- тоқсан		
5.4. Ғұндар	Ғұн тайпаларының бірігуі. Зерттеу сұрағы: Неге Мөде шаньюй "Жер - мемлекеттің негізі" деді?	5.3.1.1 картада тайпалық одақтардың орналасуын көрсету; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру
	Ғұндардың көрші мемлекеттермен қарым-қатынастары. Зерттеу сұрағы: Ғұндармен Ұлы Қытай қорғанының салынуы арасында қандай байланыс бар?	5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау
	Ғұндардың Батысқа қоныс аударуы. Зерттеу сұрағы: Ғұндардың Батысқа қоныстануы қандай өзгерістерге әкелді?	5.1.1.3 ғұндардың қоныс аудару бағыттарын тарихи картадан көрсету
	Аттила және оның жаулаушылық жорықтары. Зерттеу сұрағы: Ежелгі авторлар Аттилаға қандай баға береді?	5.1.1.3 ғұндардың қоныс аудару бағыттарын тарихи картадан көрсету; 5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау
5. 4 Сарматтар	Сарматтардың қоғамдық құрылысы мен шаруашылық өмірі. Зерттеу сұрақтары: Сармат қоғамы несімен ерекшеленеді?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау; 5.3.1.1 картада тайпалық одақтардың орналасуын көрсету; 5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру
	Сарматтардың саяси тарихы. Зерттеу сұрағы: Сарматтар қандай мемлекеттермен өзара қарым-қатынаста болды?	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау
	Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпаты. Зерттеу сұрағы: Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпаты қалай өзгерді?	5.1.1.2 Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпатын анықтау

5 . 4 Ежелгі Қазақстан тарихына шолу	Ежелгі Қазақстанға саяхат	5.4.1.1 ежелгі адамдардың алғашқы кәсібін сипаттау; 5.4.1.2 көшпелі мал шаруашылығы мен егіншіліктің қалыптасуын түсіндіру; 5.4.2.1 еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау; 5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру
Өлкетану	Туған өлкенің аңыз-ертегілері	5.2.2.9 өлкенің аңыз-ертегілерінің мән-мағынасын түсіндіру
Қайталау		

2) 6- сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
6 . 1 VI - IX ғасырлардағы Қазақстан	Кіріспе сабақ. Зерттеу сұрағы: Орта ғасырлардағы Қазақстан тарихы нені оқытады?	Орта ғасырлардағыҚазақстан тарихына жалпы шолу
	Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды?	6.3.1.1 оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы Түрік қағанаты құрылуының тарихи маңызын анықтау; 6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау ; 6.3.2.2 ерте түрік қағанаттарының сыртқы саясатының негізгі бағыттарын анықтау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын сипаттау үшін "Ұлы Дала" ұғымын қолдану
	Көне түркі жазуы. Зерттеу сұрағы: Білге қаған мен Күлтегіннің мемлекетті нығайтудағы саясаты бізге қандай деректерден белгілі ?	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау ; 6.2.3.1 көне түркі жазуының маңызын түсіндіру
	Атлах шайқасы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Атлах шайқасын "халықтар шайқасы" деп атайды?	6.3.2.3 Атлах шайқасының тарихи маңызын талдау ; 6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнеріндегі жетістіктерін сипаттау
	Оғыз мемлекеті. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның орта ғасырлар тарихында Оғыз мемлекетінің алатын орны қандай?	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау
	Қимақ қағанаты. Зерттеу сұрағы: Қимақтарда қалалық мәдениетінің дамуын қандай деректер дәлелдейді?	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау; 6.4.1.1 көшпелілер мен отырықшылар арасындағы өзара экономикалық байланыстарды анықтау
		6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнеріндегі жетістіктерін сипаттау;

	Түріктер туралы тарихи деректер. Зерттеу сұрағы: Қытай және араб деректері түркілер туралы қандай ақпарат береді?	6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау; 6.2.1.1 түркілердің дүниетанымдық ерекшеліктерін түсіндіру
	Түркі әлемі қалыптасуының басталуы. Зерттеу сұрағы: Түрік тілдес халықтардың миграциясы Еуразия тарихына қаншалықты әсерін тигізді?	6.3.2.1тарихи оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы түркі тілдес тайпалардың миграциясын түсіндіру; 6.1.1.1 түркі тілдес тайпаларды атап, картадан олардың аумақтық орналасуын көрсету
Өлкетану	Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (жер-су атауларының тарихы) .	6.2.2.6 жергілікті жер, қала, өзен, көл, тау атауларының шығу тарихын түсіндіру
2- тоқсан		
6 . 2 Х ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан	Х ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан аумағындағы саяси процестер. Зерттеу сұрағы: Х ғасыр - XIII ғасырдың басында саяси карта қаншалықты өзгерді?	6.3.1.3 Х ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі және жанама себептерін анықтау
	Қарахан мемлекеті. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қарахан мемлекеті ислам дінін мемлекеттік дін деп жариялады?	6.3.1.3 Х ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.2.1.2 ислам дінінің қоғамдық өмірге ықпалын анықтау; 6.3.1.4 тарихи ұғымдарды қолданып, Қарахан мемлекетіндегі жер иелену ерекшеліктерін түсіндіру
	Наймандар, керейіттер және жалайырлар . Зерттеу сұрағы: Наймандар, керейіттер мен жалайырлардың ортағасырларлық саяси сахнадағы рөлі қандай болды?	6.3.1.3 Х ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау
	Қыпшақ хандығы. Зерттеу сұрағы: Не себепті Еуразия даласы "Дешті Қыпшақ" деп аталды?	6.3.1.3 Х ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.3.2.4 қыпшақтардың Еуразия тарихындағы орнын анықтау; 6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнеріндегі жетістіктерін сипаттау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын сипаттауда "Ұлы Дала" ұғымын қолдану
	Халықаралық байланыстардың дамуындағы Ұлы Жібек жолының рөлі. Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы халықаралық байланыстардың дамуына ықпал етті ме?	6.4.2.2 Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау

	Ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына Ұлы Жібек жолының ықпалы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына қалай әсер етті?	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау; 6.4.1.1 көшпелілер мен отырықшылар арасындағы өзара экономикалық байланыстарын анықтау; 6.2.2.2 ортағасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктерін түсіндіру
	Түріктердің материалдық және рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Әлем өркениетінің дамуына түрік мәдениеті қандай үлес қосты?	6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау; 6.2.2.2 ортағасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктерін түсіндіру; 6.2.3.2 Әл-Фарабидің және басқа да ғалымдардың ортағасырлық ғылымның дамуына қосқан үлесін анықтау; 6.2.2.4 түркі кезеңіндегі қоғамды бейнелеуде М. Қашғари, Ж. Баласағұн және А. Яссауи еңбектерінің тарихи құндылығын түсіндіру; 6.2.3.3 "Кодекс Куманикус" сөздігінің халықаралық байланыстардағы рөлін анықтау
Өлкетану	Мәдени-тарихи дәстүрді сақтаушылар: өлкенің ұлттық қолөнері	6.2.2.7 өлкенің дәстүрлі көркем мәдениетін жандандыруға үлесін қосқан шеберлерді айқындау
Қайталау		
3- тоқсан		
6.3 XIII - XV ғасырдың бірінші жартысындағы	Моңғол империясының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Моңғолдар мемлекеттілік деңгейге қалай жетті?	6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнеріндегі жетістіктерін сипаттау; 6.3.1.6 картаны қолдану арқылы XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру
	Қазақстандағы моңғол шапқыншылығы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Шыңғыс хан әскерлері Отырарды алты ай бойы ала алмады?	6.3.1.6 картаны қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру; 6.3.1.5 Отырарды қорғаудағы қала халқының ерлігін сипаттау
	Моңғол шапқыншылықтарының салдары. Зерттеу сұрағы: Орталық Азияға ең үлкен өзгерісті әкелген кімдер: қыпшақтар ма, әлде моңғолдар ма?	6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.1.8 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін анықтау
	Қазақстан аумағында ұлыстардың құрылуы. Зерттеу сұрағы: Моңғол ұлыстарының құрылуы нәтижесінде саяси картада қандай өзгерістер болды?	6.3.1.6 картаны қолдану арқылы XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру; 6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі және жанама себептерін анықтау
		6.3.1.6 картаны қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси үдерістерді түсіндіру; 6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің

Қазақстан	Ақ Орда. Зерттеу сұрағы: Қазақ мемлекеттілігінің қалыптасуындағы Ақ Орданың рөлі қандай болды?	этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.2.5 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру
	Моғолстан. Әбілқайыр хандығы. Зерттеу сұрағы: Моғолстан мен Әбілқайыр мемлекеттеріндегі оқиғалар қандай саяси өзгерістерге әкелді?	6.3.1.6 картаны қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси үдерістерді түсіндіру; 6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.2.5 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII - XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру
	XIII - XV ғасырлардағы Қазақстанның мәдениеті. Зерттеу сұрағы: XIII - XV ғасырлардағы өнер мен әдебиет ортағасырлық қоғамды қалай бейнелейді?	6.2.2.1 күй, аңыз, шежіре, эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығын айқындау
	Ортағасырлық саяхатшылардың Қазақстан туралы мәліметтері. Зерттеу сұрағы: Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстанды қалай сипаттады?	6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау; 6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау
6.3 Қазақ халқының қалыптасуы	Қазақ халқының қалыптасу процесінің аяқталуы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Дала мұрагері – қазақ халқы қалай қалыптасты?	6.1.1.3 ежелгі және ортағасырлар тарихының оқиғалары арасында байланыс орнату арқылы қазақ халқы қалыптасуының негізгі кезеңдерді анықтау; 6.1.1.4 "қазақ" этнонимінің мағынасын түсіндіру
6.3 Біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы	Қазақ хандығының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақ хандығы Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет деп саналады?	6.3.1.9 Қазақ хандығы құрылуының тарихи маңызын анықтау; 6.2.3.4 М.Х.Дулатидің "Тарихи-Рашиди" еңбегінің маңыздылығын түсіндіру; 6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын сипаттауда "Ұлы Дала" ұғымын қолдану
Өлкетану	Бір ел – бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары)	6.1.2.2 өлкедегі әр түрлі ұлттардың тарихын,салт-дәстүрін сипаттау
4- тоқсан		
	Қасым хан тұсындағы Қазақ хандығының күшеюі. Зерттеу сұрағы: Не себепті Қадырғали Жалайыр: "Жәнібек ханның ұлдарының арасында аса белгілі болғаны Қасым хан еді..." деп жазды?	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау

6.4 Қазақ хандығының XVI - XVII ғасырлардағы дамуы	Хақназар хан кезіндегі Қазақ хандығының сыртқы саясаты. Зерттеу сұрағы: Неліктен Хақназар хан билеген кезеңді Қазақ хандығының " қайта жаңғыруы" деп атайды?	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау
	Тәуекел хан тұсындағы Қазақ хандығының оңтүстік шекараларының нығаюы. Зерттеу сұрағы: Тәуекел хан қазақ жерлерін біріктіру мақсатында қандай саясат ұстанды?	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау
	Есім хан билігі кезіндегі Қазақ хандығы бірлігінің нығаюы. Зерттеу сұрағы: Есім хан Қазақ хандығының біртұтастығын қалай сақтап қалды?	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау
	Жәңгір хан тұсындағы қазақ-жоңғар қарсылығы. Зерттеу сұрағы: Орбұлақ шайқасының әлемдік әскери өнер тарихындағы алатын орны қандай?	6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнері жетістіктерін сипаттау; 6.3.2.7 Орбұлақ шайқасындағы қазақ жасағының әскери өнердегі шеберлігі мен ерлігін бағалау
	Тәуке хан тұсындағы қазақтардың қоғамдық-құқықтық жүйесі. Зерттеу сұрағы: Неліктен А. Левшин Тәуке ханды "Дала Ликургі" деп атады?	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау
	Қазақ хандығының әлеуметтік құрылымы. Зерттеу сұрағы: Әлеуметтік топтар қазақ қоғамында қандай рөл атқарды?	6.1.2.1 Қазақ хандығындағы әлеуметтік топтардың орнын анықтау; 6.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдегі сұлтан, би, батыр, жыраулардың қызметтерін сипаттау
6.4 XVI - XVII ғасырлардағы экономика мен мәдениет	XVI-XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: XVI - XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениетінде халық өмірі қалай көрініс табады?	6.2.2.1 күй, аңыз, шежіре, эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығын айқындау
	XVI - XVII ғасырлардағы қазақтардың материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Неліктен киіз үй көшпелілердің материалдық мәдениетінің ең жоғарғы үлгісі деп саналады?	6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнердегі жетістіктерін сипаттау
	Қазақтардың дәстүрлі шаруашылығы. Зерттеу сұрағы: Көшпелілердің дәстүрлі шаруашылығының ерекшелігі неде?	6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау
Өлкетану	Туған өлке тарихының қазіргі кездегі куәгерлері	6.3.1.12 туған өлке тарихының қазіргі кездегі куәгерлерінің ерлік істері мен еңбегін сипаттау
Қайталау		

3) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:

1- тоқсан		
7 . 1 Қазақ-жоңғар соғыстары	Жоңғар басқыншылығына қарсы Отан соғысының басталуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті "Елім-ай" бүкілхалықтық әнге айналды?	7.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістерді және миграциялық процестерді түсіндіру; 7.2.2.1халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.4.1.1 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау
	Біртұтас халық жасағының ұйымдастырылуы . Зерттеу сұрағы: Неліктен Ордабасы ел бірлігінің нышаны болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.1.1 Қарақұм және Ордабасы құрылтайларының халықты жоңғар басқыншылығына қарсы жұмылдырудағы рөліне баға беру
	Қазақ-жоңғар шайқастары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Аңырақай шайқасы қазақ-жоңғар соғысындағы түбегейлі бетбұрыс деп саналады?	7.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлін түсіндіру
7 . 1 XVIII ғасырдағы Қазақ хандығы	XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қарым-қатынастарының тарихы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Ресей Қазақстанды Азияға шығудың "кілті мен қақпасы" деп санады?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	Қазақ хандығының Ресей империясына қосылуының басталауы. Зерттеу сұрағы: Әбілқайыр ханның Анна Иоанновна патшайымға жазған хатының себептері мен салдары қандай болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	Абылай ханның ішкі және сыртқы саясаты. Зерттеу сұрағы:Дербес Қазақ мемлекетін сақтап қалудағы Абылай ханның рөлі қандай ?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.3 Абылай ханның ішкі және сыртқы саясатын бағалау
Өлкетану	Өлкенің туристік маршруттары	7.2.3.5 туристік маршруттарды құру жолдарын ұсыну
2-тоқсан		
7 . 2 XVIII ғасырдағы Қазақстанның мәдениеті	XVIII ғасырдағы халық ауыз әдебиеті. Зерттеу сұрағы: XVIII ғасырда ақын-жыраулар шығармаларында тарихи оқиғалар қалай көрініс тапты?	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау
	XVIII ғасырдағы қазақтардың материалдық мәдениеті . Зерттеу сұрағы: Қазақтың ұлттық қолданбалы өнерінің бірегейлігі неде?	7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау

7.2 Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XVIII ғасырдағы Қазақстандағы казак-әскери отаршылдығы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанды отарлауды Ресей империясы қалай жүзеге асырды?	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау
	Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Сырым Датұлы Кіші жүз қазақтарының қандай құқықтарын қорғауды көздеді?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	1822-1824 жылдардағы патша реформалары. Зерттеу сұрағы: Неліктен XX ғасырдың 20-шы жылдарында Қазақстанда әкімшілік реформалар жүргізілді?	7.3.1.4 Патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
	1836-1838 жылдардағы Бөкей Ордасындағы қазақтардың көтерілісі. Зерттеу сұрағы: Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлын қандай ортақ идея біріктірді?	7.3.1.5 қазақ халықының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Кенесары хан бастаған ұлт-азаттық күрес неліктен жалпы ұлттық сипатқа ие болды?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
Өлкетану	Туған жердің "Атымтай жомарттары".	7.4.1.3 өлкені дамытуға қолдау көрсеткен тұлғалардың қызметіне баға беру
Қайталау		
3-тоқсан		
7.3 Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XIX ғасырдың 40-60 жылдарындағы қазақтардың ортаазиялық хандықтармен қарым-қатынастары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Орта Азия хандықтарының Қазақстанның оңтүстік аймақтарына экспансиясы күшейді?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	Қазақстанның Ресей империясына қосылуының аяқталуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның оңтүстік аймақтарының Ресей империясына қосылуының ерекшеліктері қандай?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы әкімшілік-аумақтық реформалар. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметі тарапынан " бөліп ал да, билей бер" ұстанымы қалай жүзеге асты?	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.4 Патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау

7.3 Қазақстан Ресей империясының құрамында	Қазақтардың 1860-1870 жылдардағы азаттық күресі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырдың 60-70 жылдарындағы ұлт-азаттық көтерілістердегі халық талаптарының сабақтастығы неден көрінді?	7.3.1.5 қазақ халықының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау
	Қазақстандағы жаппай отаршылдық қоныс аудару саясаты. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметінің қоныстандыру саясаты қазақ қоғамының өмірін қалай өзгертті?	7.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін талдау; 7.1.1.2 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарын талдау; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
7.3 Қазақстан Ресей империясының құрамында	Қазақстанда капиталистік қатынастардың дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның өнеркәсіптік дамуы қалай басталды?	7.4.2.1 капиталистік қатынастар дамуының Қазақстанның экономикасына ықпалын анықтау
	Жәрмеңке саудасының дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанда неліктен жәрмеңке саудасы дамыды?	7.4.2.2 сауда қатынастарына жәрмеңкелердің әкелген өзгерістерін анықтау
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы қазақ қоғамы. Зерттеу сұрағы: “Зар заман” өкілдерінің қоғамдық-саяси көзқарастары қандай факторлардың әсерінен қалыптасты?	7.2.1.2 ұлттық құндылықтарға отаршылдық саясаттың кері әсерін талдау; 7.1.2.2 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңыздылығын түсіндіру
Өлкетану	Туған өлкенің шежіресі	7.4.1.4 өлке дамуының маңызды кезеңдерін анықтау; 7.2.2.5 өлкенің тарихи оқиғалар хроникасын құру
4- тоқсан		
7.4 XIX ғасыр - XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті	XIX ғасырдағы мәдениеттің дамуы. Зерттеу сұрағы: Неге XIX ғасыр қазақ халқының дәстүрлі музыка өнерінің гүлденген дәуірі деп саналады?	7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау; 7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.2.3 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктерін сипаттау
	XIX ғасырдағы білім беру мен ағарту ісі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырда Қазақстанда оқу-ағартушылық мекемелер қандай түрде дамыды?	7.2.3.2 XIX ғасырдың екінші жартысындағы білім беру мен ағарту ісінің даму ерекшеліктерін түсіндіру
	Шоқан Уәлиханов – алғашқы қазақ ғалымы. Зерттеу сұрағы: Неге С. Мұқанов Шоқан Уәлихановқа арналған шығармасын "Аққан жұлдыз" деп атады?	7.2.3.1 Шоқан Уәлихановтың ғылыми зерттеулерінің тарихи құндылығын анықтау
	Ы. Алтынсарин – жаңашыл -педагог. Зерттеу сұрағы: Ыбырай Алтынсариннің	

	халық ағарту саласындағы жаңашылдығы неден байқалады?	7.2.3.3 Ыбырай Алтынсариннің ағарту саласына қосқан үлесін бағалау
	Абай Құнанбаев – ұлы ойшыл. Зерттеу сұрағы: Неліктен Абай Құнанбайұлын "Хәкім Абай" деп атады?	7.2.2.2 Абай Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі қызметіне баға беру
	XIX ғасырдың соңы – XX ғасырдың басындағы Қазақтардың ауызша тарихи дәстүрлерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Ш. Құдайбердіұлы, М. Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи құндылығы неде?	7.2.3.4 Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы, Қ.Халид еңбектерін тарихи дерек ретіндегі маңызын айқындау
Өлкетану	Мектебімнің тарихы	7.2.2.6 түрлі дереккөздер негізінде өз мектебінің тарихын анықтау
Қайталау		

4) 8- сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
8.1 XX ғасырдың басындағы Қазақстан	Қазақстанның XX ғасырдың басындағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы. Зерттеу сұрағы: Не себепті А. Байтұрсынов: "Қазақ ұлтының өмір сүруінің өзі проблемаға айналды", - деп санады?	8.3.1.1 қазақ зиялыларының Ресей империясының Мемлекеттік Думасындағы қызметіне баға беру; 8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	Қазақстандағы 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс неліктен бүкілхалықтық сипат алды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру; 8.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің тарихи маңызын анықтау және тұлғалардың рөліне баға беру
	1917 жылғы ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясы және оның Қазақстанға әсері. Зерттеу сұрағы: Қазақстанда 1917 жылы саяси белсенділіктің артуы қандай оқиғалардан көрініс тапты?	8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	"Алаш" қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы. Зерттеу сұрағы: Неліктен "Алаш" партиясы халық қолдауына ие болды?	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.3.1.4 "Алаш" партиясының ұлттық мемлекеттілікті жаңғыртудағы саясатын талдау; 8.2.3.1 ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы рөліне баға беру
	XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының көрнекті өкілдері.	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру;

	Зерттеу сұрағы: Қазақ зиялылары ұлттық мүдделерді қалайша қорғады?	8.3.1.5 Әлихан Бөкейханның саяси көшбасшылық қызметіне баға беру
2- тоқсан		
8.2 Қазақстанда кеңестік биліктің орнығуы	Қазақстан азаматтық қарсыластық жылдарында (1917-1920 жылдар). Зерттеу сұрағы: Қазан революциясының ұрандары халық арасында қандай үміт тудырды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	Қазақстандағы ұлттық автономиялар. Зерттеу сұрағы: Алаш Орда үкіметі мен Түркістан (Қоқан) автономиясының идеялары неліктен жүзеге аспады?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру ; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
	Қырғыз (Қазақ) АКСР-нің құрылуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ Автономиялық Кеңестік Республикасы құрылуының тарихи маңызы неде?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру ; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
	Әскери коммунизм саясатынан Жаңа экономикалық саясатқа көшу. Зерттеу сұрағы: Қазақстан үшін жаңа экономикалық саясаттың артықшылықтары қандай болды?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.4.1.1 деректер мен дәйектерді салыстыру арқылы жаңа экономикалық саясаттың нәтижесінде орын алған өзгерістерді талдау
Қайталау		
3-тоқсан		
8 . 3 Қазақстан тоталитарлық жүйе кезеңінде	Қазақстандағы 1920-1930 жылдардағы индустрияландыру. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы индустрияландыру саясатыныңқарама-қайшылығы неде?	8.4.2.1 Қазақстандағы индустриялан дырудың жетістіктері мен кемшіліктерін талдау
	Қазақстандағы ұжымдастыру. Зерттеу сұрағы: Неліктен ұжымдастыру саясаты "ұлы нәубетке"әкеліп соқтырды?	8.4.1.2 күштеп ұжымдастыру саясатының ауыл шаруашылығына тигізген зардап тарын талдау; 8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау; 8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау
	1920-1930 жылдардағы саяси репрессиялар. Зерттеу сұрағы: Сталиндік режим не себепті зиялыларға "халық жауы" деген айып тақты?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
8 . 3 Кеңестік Қазақстанның	Ахмет Байтұрсынов – "ұлт ұстазы". Зерттеу сұрағы: Ахмет Байтұрсыновтың ғылыми мұрасы қандай?	8.2.2.2 Ахмет Байтұрсыновты қазақ тіл білімінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау
	XX ғ. 20-30 жылдарындағы білім беру жүйесі мен ғылым.	8.2.3.2 кеңес дәуіріндегі қазақ тілінің ахуалын анықтау;

мәдениеті: білім мен ғылым	Зерттеу сұрағы: Білім мен ғылым саласының қандай жетістіктері мен кемшіліктері болды?	8.2.3.3 XX ғасырдың бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді талдау
	Қ.Сатбаев – жан-жақты ғалым. Зерттеу сұрағы: Қаныш Сәтбаевтың феномені неде?	8.2.3.4 Қаныш Сәтбаевтың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы рөліне баға беру
4- тоқсан		
8 . 4 Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: әдебиет пен өнер	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ әдебиетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ әдебиетінде социалистік реализм қалай көрініс тапты?	8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру
	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ өнерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ өнерінің жаңа белеске көтерілуі неден байқалды?	8.2.2.4 Әміре Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпасұлының қазақ халқын әлемге танытудағы рөліне баға беру; 8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру; 8.2.2.3 өнер мен әдебиеттегі өзгерістерді анықтау
8 . 4 Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында	Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы. Зерттеу сұрағы: Қандай қазақстандық Ұлы Отан соғысының батырлары халық есінде сақталды?	8.3.2.1 қазақстандықтардың Екінші дүниежүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау; 8.3.2.2 Бауыржан Момышұлының батырлық, тұлғалық қасиетін айқындау
	Қазақстан – майдан арсеналы. Зерттеу сұрағы: "Бәрі майдан үшін, бәрі Жеңіс үшін!" ұраны қалай жүзеге асты?	8.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайларына бейімделгендігін дәлелдеу; 8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау
	Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақ КСР мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Соғыс жылдарындағы Қазақстанның мәдени жетістіктері қандай болды?	8.2.2.5 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызын бағалау
	Қазақстанға КСРО халықтарының депортациясы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан қалайша депортацияланған халықтардың өлкесіне айналды?	8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау
Қайталау		

5) 9- сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
	Соғыстан кейінгі Қазақ КСР-нің әлеуметтік-экономикалық дамуы.	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру;

9 . 1 Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар)	Зерттеу сұрағы: Соғыстан кейінқазақстандықтардың өмірі қалай өзгерді?	9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау
	Қазақстандағы әскери-өнеркәсіп кешені. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақстан ядролық сынақтар алаңына айналды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау
	Сталиндік идеологияның Қазақстандағы қоғамдық-саяси өмірге әсері. Зерттеу сұрағы: Неліктен тарихшы Ермұхан Бекмаханов 25 жылға бас бостандығынан айырылды?	9.2.3.1 Ермұхан Бекмахановтың Қазақстан тарихы ғылымына қосқан үлесін бағалау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
9 . 1 Қазақстан "жылымық " кезеңінде (1954-1964 жылдар)	"Жылымық" кезеңіндегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуы. Зерттеу сұрағы: "Жылымық кезеңі" қоғамға қандай өзгеріс әкелді?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
	Тың игеру жылдарындағы Қазақстан. Зерттеу сұрағы: Тың және тыңайған жерлерді игеру саясаты Қазақстанға қалай әсер етті?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	Қазақ КСР экономикасы- ның шикізатқа бағытталуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның табиғи ресурстарын игеруде ұлттық мүдде қаншалықты ескерілді?	9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
2-тоқсан		
9 . 2 Қазақстан "тоқырау" кезеңінде (1965-1985 жылдар)	1965-1985 жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті 1965-1985 жылдар "тоқырау" кезеңі деп аталды?	9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	XX ғ. 60-80 жылдарындағы Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуындағы қарама-қайшылықтар. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың. екінші жартысында ұлттық мүдделерді қорғау қалай жүзеге асырылды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау; 9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
	"Тоқырау" жылдарындағы демографиялық процестер.	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен

	Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы урбандалу процесіне қандай фактор лар әсер етті?	сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру
9 . 2 Кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985 жылдар)	XX ғасырдыңекінші жартысындағы білім беру жүйесінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік білім беру саласындағы реформалар қандай мақсат көздеді?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы қазақстандық ғалымдардың ғылымды дамытудағы жетістіктері. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдыңекінші жартысында ғылымның қай салалары көбірек дамыды?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы әдебиет пен өнердің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік идеология қазақ мәдениетінің дамуына қалай әсер етті?	9.2.2.1 кеңестік әдебиет пен өнер туындыларында қоғамдық өмірдің бейнеленуін талдау; 9.2.2.2 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орнын бағалау
Қайталау		
3-тоқсан		
9 . 3 Қазақстан қайта құру кезеңінде (1986-1991 жылдар)	Қазақстан "Қайта құрудың" бастапқы кезеңінде. Зерттеу сұрағы: КСРО-ның ыдырауы: заңдылық па әлде кездейсоқтық па?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.4.1.2 Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік-экономикалық проблемаларды талдау
	Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғалары. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғаларының сипаты қандай болды?	9.3.1.5 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығына баға беру; 9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау
	"Қайта құру" жылдарындағы Қазақстандағы демократиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Демократиялық процестер қоғамдық сананы қалай өзгертті?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
	Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жариялануы. Зерттеу сұрағы: "Қазақстан Республикасының тәуелсіздік туралы" Конституциялық Заңының тарихи маңызы қандай?	9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау ; 9.3.1.7 өткен оқиғалармен сабақтастықты орнатып, Қазақстан тәуелсіздігінің жариялануының тарихи маңызын түсіндіру

		9.3.1.10 Тәуелсіз мемлекеттің
	Н.Ә. Назарбаев - Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті. Зерттеу сұрағы: Саяси көшбасшыныңмемлекет тарихының бетбұрысты кезеңдеріндегі рөлі қандай болды?	
9.3 Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991 – 1996 жылдар)		

		қалыптасуындағы Елбасы Н. Назарбаевтың рөліне баға беру
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы мемлекеттілікті қалыптастырудағы іс-шаралар. Зерттеу сұрағы: 1995 жылғы жаңа Конституцияны қабылдаудың тарихи маңызы неде?	9.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық – саяси дамуын талдау; 9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау ; 9.3.1.3 Қазақстан Республикасы Конституциясын мемлекеттің тұрақты дамуының кепілі ретінде бағалау
	Қазақстан – халықаралық құқық субеъектісі. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа кірігуі қалай жүзеге асты?	9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық аренада танылуына баға беру; 9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен байланыстарын талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен нарықтық экономикаға көшу барысында қиыншылықтар орын алды?	9.4.1.3 Қазақстан Республикасындағы жекешелендіру процесінің экономикаға ықпалын талдау; 9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау; 9.4.2.3 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуін талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы әлеуметтік-демографиялық процестердің ерекшеліктері неде?	9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау ; 9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру ; 9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау; 9.3.2.4 қазақ диаспораларының тарихи Отанымен байланысының маңыздылығын айқындау
4-тоқсан		
	Қазақстан - 2030" Стратегиясы – мемлекет дамуындағы жаңа кезең. Зерттеу сұрағы: "Қазақстан - 2030" Стратегиясын қабылдау қажеттілігі неден туындады?	9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау; 9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау
	Қазақстанның 1997 жылдан бастап экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан Республикасының XXI ғасырдағы экономикалық дамуының негізгі бағыттары қандай?	9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау; 9.4.1.4 аграрлық секторды модернизациялау бағыттарын талдау; 9.4.2.4 сыртқы сауданың экономикаға әсерін зерттеу
	Қазақстанның 1997 жылдан бастап әлеуметтік дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан	

9 . 4 Қазақстан Республикасының дамуы (1997 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін)	халқының әлеуметтік жағдайы қалай өзгерді?	9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау
	Халықаралық қатынастар жүйесіндегі Қазақстан. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның жаңа әлемдегі орны қандай?	9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен байланыстарын т а л д а у ; 9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық аренада танылуына баға беру
	Астана – Тәуелсіз Қазақстанның а с т а н а с ы . Зерттеу сұрағы: Астананы көшіру неліктен ұтымды стратегиялық шешім болып табылды?	9.3.1.11 Астананы жаңа Қазақстанның өркендеуінің нышаны ретінде айқындау
	"Қазақстан – 2050" стратегиялары. Зерттеу сұрағы: "Қазақстан – 2050" Стратегиясы қандай жаңа саяси бағытты белгіледі?	9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау
	Қазіргі кездегі Қазақстанның дамуындағы басым бағыттары. Зерттеу сұрағы: "5 институтционалды реформаларды жүзеге асырудағы 100 нақты қадам" ұлт жоспары неліктен қабылданды?	9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау
9 . 4 Қазіргі заманғы Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін)	Тәуелсіздік жылдарындағы білім мен ғылымның дамуы. Зерттеу сұрағы: Жаһандану жағдайындағы қазақстандық білім мен ғылымның даму тенденциялары қандай?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	Тәуелсіз Қазақстан мәдениетінің д а м у ы . Зерттеу сұрағы: Жаһандану дәуіріндегі ұлттық мәдениетті дамыту мен сақтау жолдары қандай ?	9.2.2.3 қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму тенденцияларын айқындау; 9.2.2.4 ұлттық құндылықтарды жаңғыртуға бағытталған мемлекеттік бағдарламалардың қажеттілігін негіздеу ("Мәдени мұра", " Болашаққа бағдар:рухани жаңғыру " бағдарламасы)
	Діннің қазіргі Қазақстан қоғамындағы рөлі. Зерттеу сұрағы: Қазақстан қоғамында зайырлы мемлекет және діни сенім бостандығы ұстанымдары қалай үйлесім табуда ?	9.2.1.1 дәстүрлі және деструктивті діни ағымдар мен ұйымдардың іс-әрекетін талдау; 9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім және ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау
	"Мәңгілік Ел" ұлттық идеясы. Зерттеу сұрағы: "Мәңгілік Ел": идеясының біріктірушілік рөлі неде ?	9.2.1.3 "Мәңгілік Ел" Жалпыұлттық идеясының маңыздылығын бағалау; 9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім және ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау
Қайталау		

2-қосымша

Түсіндірме жазба

Орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында "Қазақстан тарихы" және "Дүниежүзі тарихы" оқу пәндері мазмұнының жаңа құрылымы (сыныптар бойынша тарихи кезеңдерді бөлу) ұсынылуда:

5 - сынып – ежелгі заман (шамамен 2 млн жыл бұрын – V ғасыр)

6 - сынып – ортағасырлар кезеңі (V - XVII ғасырлар);

7 - сынып – жаңа заман кезеңі (XVIII -XIX ғасырлар);

8 - сынып – қазіргі заман (XX ғасырдың бірінші жартысы);

9 - сынып – қазіргі заман (XX ғасырдың екінші жартысы – бүгінгі күнге дейін).

"Қазақстан тарихы" пәні бойынша жаңа оқу бағдарламасына сәйкес

5-сыныпта "Қазақстан тарихынан әңгімелер" оқытылмайды. Бұл бастауыш мектептегі "Дүниетану" пәнінің жаңартылған оқу бағдарламасындағы білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, Қазақстан тарихының ежелгі дәуірден бүгінгі күнге дейінгі маңызды тарихи оқиғаларын зерделеуге ерекше назар аударылғанына байланысты. 5-сыныптың жаңа оқу бағдарламасында отандық тарихтың барлық курсы емес, тек қана Қазақстанның ежелгі заман тарихы (дүниежүзі тарихымен қатар) оқытылады. Оған қоса білім беру мазмұнының жаңа құрылымы қазіргі заман тарихын 8 және 9-сыныптарда (8-сынып - XX ғасырдың бірінші жартысы, 9-сынып - XX ғасырдың екінші жартысы- бүгінгі күнге дейін) бөліп оқытуды ұсынады. Қысқа хронологиялық шеңберлерге қарамастан осы кезеңдегі отандық және дүниежүзі тарихы бүгінгі күнгі әлем бейнесінің қалыптасуына елеулі түрде әсер еткен/әсер ететін оқиғаларға толы екендігімен негізделеді. Сол уақытта орын алған оқиғалар, құбылыстар, процестерді зерттеуге көбірек уақыттың берілуі білім алушылардың бойында Қазақстанның және жалпы әлемнің қазіргі заман проблемаларының мәні туралы түсінік қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Жаңартылған білім мамұнына көшу кестесіне сәйкестарих пәндері бойынша жаңа оқу бағдарламаларын енгізу барысында қазіргі және жаңартылған бағдарламаларының мазмұнында хронологиялық кезеңдердің сәйкессіздігі орын алады.

Қазіргі оқу бағдарламалары	Жаңа оқу бағдарламалары
5-сынып – Қазақстан тарихынан әңгімелер	5-сынып – ежелгі заман тарихы
6-сынып – ежелгі заман тарихы	6-сынып–ортағасырлар тарихы
7-сынып – ортағасырлар тарихы	7-сынып – жаңа заман тарихы
8-сынып – жаңа заман тарихы	8-сынып – қазіргі заман тарихы (XX ғасырдың бірінші жартысы)
9-сынып – қазіргі заман тарихы	9-сынып – қазіргі заман тарихы (XX ғасыдың екінші жартысы – бүгінгі күнге дейін)

Алдағы уақытта жаңартылған білім беру мазмұнын кезең-кезеңмен енгізу кезінде мазмұнының сабақтастығын сақтау мақсатында:

7-сыныпта 6-сыныптың (орта ғасырлар) жаңа бағдарламасы енгізіледі, бұл тарихи кезеңдерді оқытуда сабақтастықты сақтап қалуға мүмкіндік береді.

8-сыныпта 7-сыныптың (жаңа кезең) жаңа бағдарламасы енгізіледі, бұл да тарихи оқиғаларды оқытуда сабақтастықты сақтауға мүмкіндік береді.

9-сыныпта 8-9-сыныптардың (қазіргі заман тарихы) мазмұнын қамтитын өтпелі бағдарлама енгізіледі.

Барлық жалпы білім беретін мектептерде 9-сыныптың өтпелі бағдарламасы екі оқу жылында қолданылатын болады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
18-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
207-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты - білім алушылардың бойында тарихи сана, толеранттылық, өз елі және басқа елдердің тарихы мен мәдениетіне құрмет қалыптастыру, ғасырлар бойы қалыптасқан жалпы адамзаттық құндылықтарды дарыту және зерттеушілік, ойлау , коммуникативті дағдыларды дамыту.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) адамзат өркениетінің ежелгі заманнан бастап бүгінгі күнге дейінгі әлеуметтік, мәдени, саяси, экономикалық дамуының негізгі кезеңдері және түрлі халықтардың тарихи даму жолының ерекшеліктері туралы білімін қалыптастыру;

2) әлемнің тарихи дамуы барысында қалыптасқан жалпы адамзаттық құндылықтар жүйесі туралы білім беру;

3) негізгі оқиғалар, құбылыстар мен тарихи даму процестерінің мәні туралы түсінік қалыптастыру;

4) тарихи оқиғаларды, құбылыстар мен процестерді және тарихи тұлғалардың қызметін дүниежүзі тарихы контекстінде сын тұрғысынан талдау және баға беру дағдыларын қалыптастыру мен дамыту;

5) тарихи деректердің негізінде дәлелді пайымдау дағдыларын дамыту;

6) тарихи зерттеу жүргізу дағдыларын қалыптастыру мен дамыту (гипотезаларды ұсыну, зерттеу сұрақтарын құрастыру, деректерді талдау, әртүрлі көзқарастарды салыстыру, нәтижелер мен қорытындыларды шығару, өзінің ұстанымын анықтау);

7) қазіргі кездегі саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерде бағдарлану үшін тарихи білімдерін қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;

8) коммуникативті дағдыларды қалыптастыру, соның ішінде, өз ойын ауызша және жазбаша түрде анық білдіру, командада жұмыс істей алу, түрлі деректерден алынған ақпараттарды қоса алғанда, басылымдар мен электронды құралдарды қолдану.

2-тарау. "Дүниежүзі тарихы" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Дүниежүзі тарихы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат.

5. "Дүниежүзі тарихы" оқу пәнінің білім мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Аталған бөлімдер сыныптар бойынша оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

6. Оқу пәнінің білім мазмұны төрт бөлімді қамтиды:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы;

2) мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі;

3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі;

4) экономикалық қатынастардың дамуы.

7. "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әлеуметтік құрылымдар;

2) әлеуметтік өзара әрекеттестік.

8. "Мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) дін;

2) өнер;

3) философиялық жүйелер;

4) ғылым.

9. "Саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мемлекет: белгілері, құрылымы және басқару тәртібі;

2) империялар, соғыстар, көтерілістер мен революциялар.

10. "Экономикалық қатынастардың дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) шаруашылық жүйелер: эволюция және өзара әрекеттестік;

2) экономикалық жүйелердің тарихи үлгілері.

11. Оқу бағдарламасы базалық тарихи ойлау дағыдыларын: тарихи деректердің интерпретациясы, уақыт пен кеңістікте бағдарлану, тарихи талдау және түсіндіруді қалыптастыруға бағытталған.

12. "Дүниежүзі тарихы" пәні бойынша тарихи ойлау дағдыларын қалыптастыру және оқу мақсаттарын тиімді жүзеге асыру төмендегі тарихи концептілерге (түсініктер) негізделеді:

1) өзгеріс пен сабақтастық;

2) себеп пен салдар;

3) дәлел;

4) ұқсастық пен айырмашылық;

5) маңыздылық;

6) интерпретация.

13. Тарихи концептілер негізінде оқытудың күтілетін нәтижелері:

1) "өзгеріс пен сабақтастық" бойынша білім алушылар: сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды уақыт пен кеңістікте талдайды және бағалайды; сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды ұзақ уақыт бойы ауқымды тарихи процестер мен тақырыптарға дейін біріктіреді, тарихи оқиғалар мен процестердің белгілі бір уақыт межесінде жүйеленуі мен ұйымдасуының негізін (критерийлер) түсіндіреді;

2) "себеп және салдар" бойынша білім алушылар: бір немесе бірнеше себептердің және/немесе ықпалдардың өзара әрекеттесуін талдайды және бағалайды; ұқсастықтарды, себеп-салдарды, өзара байланысты көрсете отырып тарихи себептілікті түсінеді, тарихи құбылыс, оқиға немесе процесті басқа ұқсас тарихи құбылыстармен уақыт пен кеңістікте байланыстырудың әдістерін түсіндіреді және бағалайды;

3) "дәлел" бойынша білім алушылар: қарастырылып отырған дәлелге қатысты: аудитория, мақсаттар, көзқарастар, формат, аргумент, шектеулер және контекст сынды тарихи айғақтың ерекшеліктерін талдайды, тарихи айғақтарды талдау және бағалау негізінде дәйекті қорытынды жасайды, өткен заман туралы объективті түсінік қалыптастыру мақсатында түпнұсқалық және қосалқы деректерден әртүрлі, қарама-қайшы айғақтарды талдайды,

4) "ұқсастық пен айырмашылық" бойынша білім алушылар: белгілі бір жерде, белгіленген бір уақыт кезеңінде және/немесе әртүрлі қоғамдарда, немесе бір қоғамның ішіндегі өзара байланысқан тарихи оқиғаларды салыстырады;

5) "маңыздылық" бойынша білім алушылар: қоғамның дамуы үшін тарихи оқиғаның, құбылыстың, процестің маңыздылығын анықтайды;

6) "интерпретация" бойынша білім алушылар: белгілі бір тарихи оқиғаға, құбылысқа, процеске қатысты әртүрлі көзқарастарды түсіндіреді және бағалайды.

14. 5-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) терімшілер-аңшылардан бастап егіншілер мен малшыларға дейін. Адамның пайда болуы туралы теориялар. Адамдардың алғашқы бірлестік формалары: адамдар тобыры, ру, қауым, тайпа және олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтары. Ежелгі адамдардың өмір салты. Иемденуші және өндіруші шаруашылық түрлері (терімшілік, аңшылық, балық аулау, мал шаруашылығы,егіншілік, металл өңдеу, айырбас сауда). " Неолиттік төңкеріс" ұғымы. Ежелгі діни наным-сенімдер. Алғашқы қауымдық өнердің түсінігі және түрлері;

2) өзен алқаптарының өркениеттері. Алдыңғы Азия мен солтүстік-шығыс Африканың табиғи жағдайлары. Месопотамия тарихының ежелгі кезеңі: Шумер және Аккад мемлекеттері. Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесі мен өнері;

3) Ежелгі Египет. Табиғи жағдайлары. Египеттегі мемлекеттің пайда болуы. Пирамидалар құрылысының дәуірі. Ежелгі Египеттің әлеуметтік құрылымы, экономика , діни наным-сенімдер мен ғылыми білімдері;

4) қос дөңгелекті арбалар мен империялар. "Империя" түсінігі. Ежелгі замандағы әскери өнер: соғыс арбалары мен атты әскердің пайда болуы. Жаулаушылық соғыстар мен империялар шекараларының өзгеруі. Таяу және Орта Шығыс империялары. Орталық Азияның ежелгі мемлекеттері. Әлеуметтік ұйымдасу, шаруашылығы мен мәдениеті;

5) Ежелгі Үндістан: буддизмнің гүлденуі мен индуизмнің салтанат құруы. Табиғи жағдайлары. Үндістанда мемлекеттің қалыптасуы. Ежелгі Үндістандағы индуизм мен буддизм. Ежелгі Үндістанның әлеуметтік құрылымы (касталық жүйе). Шаруашылығы. Мәдениеті мен ғылыми білімдердің дамуы;

6) Ежелгі Қытай. Табиғи жағдайлары. Ежелгі Қытай мемлекетінің қалыптасуы. Конфуций және Лао Цзы ілімдері. Ежелгі Қытайдың саяси, шаруашылық және қоғамдық құрылысы. Ежелгі Қытайдың мәдениеті;

7) Ежелгі Грекия. Ежелгі Грекияның географиялық жағдайы. Грекияның ежелгі өркениеттері. Грекиялық қала-мемлекеттер. Афина мемлекеті. Ежелгі Спарта. Ежелгі Грекияның саяси, шаруашылық және қоғамдық құрылысы. Грек-парсы соғыстары. Александр Македонский империясы;

8) Ежелгі Грекия мәдениеті. Ежелгі Грекияның тарихшылары мен философтары. Ежелгі Грекиядағы білім мен ғылым. Ежелгі Грекияның мәдениеті (күнделікті өмірі мен мерекелері, Олимпиада ойындары, діни наным-сенімдер, аңыздар мен мифтер, театр, сәулет және мүсін өнері);

9) Рим империясының гүлденуі. Апеннин түбегінің табиғи-географиялық ерекшеліктері. Ежелгі Римнің саяси және қоғамдық құрылысы (патшалық басқару және республика кезеңі тұсында). Римнің жаулаушылық соғыстары. Рим империясы. Рим империясындағы басқару жүйесі мен әлеуметтік ұйымдасу. Спартак бастаған құлдар көтерілісі. Шаруашылығы мен тұрмысы. Мәдениет. Империя дағдарысы;

10) дәуірлер кезеңіндегі Рим. Христиандықтың пайда болуы. Рим империясындағы алғашқы христиандар. Мемлекеттік басқару жүйесі. Ұлы Константиннің діни реформасы. Ежелгі дүниенің мәдени мұрасы: жазу, әлемнің ғылыми бейнесі, ежелгі Римдегі техниканың дамуы.

15. 6-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) Рим империясының құлауы. Тарихтағы "орта ғасыр" түсінігі. Орта ғасырлар тарихының хронологиялық шеңбері мен кезеңдері. Халықтардың ұлы қоныс аударуы және Батыс Рим империясының құлауы. Византия империясы. Византия мен Түрік қағанатының дипломатиялық қарым-қатынастары. Киев Русінің құрылуы. Киев Русінде христиандықтың қабылдануы;

2) феодализм. "Феодализм" түсінігі. Феодалдық шаруашылық түрінің ерекшеліктері . Феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымы. Ортағасырлық қалалар мен өнердің даму ерекшеліктері;

3) ислам тарихы. Ислам дінінің пайда болуы. 610 және 1258 жылдар аралығындағы ислам тарихындағы басты оқиғалар. Араб халифаты. Мұсылман әлемі мәдениетінің дамуы;

4) крест жорықтары. Крест жорықтарының (1-4 крест жорықтары) себептері, барысы мен салдары. Крест жорықтарынан кейінгі христиандық Еуропа мен мұсылман әлемі;

5) моңғолдар. Шыңғыс хан. Моңғол империясының құрылуы. Моңғолдардың әскери өнері. Еуразия этносаяси картасының қалыптасуына моңғол шапқыншылықтарының әсері;

6) XIV ғасырдағы - XVI ғасырдың бірінші жартысындағы ортағасырлық еуропалық қоғам. "Қара індет". Франция мен Англиядағы шаруалар көтерілісі. Феодалдық соғыстар (Жүз жылдық соғыс, Ал қызыл және Ақ раушандар соғысы) және Еуропадағы бір орталықтанған мемлекеттердің қалыптасуы. Жанна дАрк;

7) Батыс пен Шығыстағы абсолютизм. Феодалдық мемлекеттің даму кезеңдері. Батыс пен Шығыс мемлекеттеріндегі абсолютизмнің ерекшеліктері (Франция, Ресей,

Англия, Қытай, Жапония, Осман империясы). "Парламент", "Бас штаттар", "сейм", " кортес", "Бояр Думасы" ұғымдары;

8) сауда, қолөнер және әлемді игеру. Ұлы Жібек жолы. Халықаралық сауда мен саяхаттар. Қытайдағы Мин әулетіндегі теңіз саяхаттары (Чжен Хе басшылығымен). XV ғасырдың соңы - XVI ғасырдың басындағы Ұлы географиялық ашулар мен олардың салдары. XV ғасырдағы Америка халықтары. Алғашқы отарлық империялар (Португалия, Испания);

9) Қайта өрлеу дәуірі. Батыс Еуропадағы қайта өрлеу дәуірінің мәдениеті. Гуманистер идеялары. Шығыстың ортағасырлық мәдениеті;

10) Реформация. Реформация себептері мен оның Еуропа елдеріндегі таралуы. Мартин Лютер наразылығының тарихи маңызы;

11) ғылыми революция. Әлемнің қазіргі ғылыми бейнесінің негізін қалаушылар және олардың ізбасарлары (Николай Коперник, Галилео Галилей, Джордано Бруно, Иоганн Кеплер).

16. 7-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) жаңа заманның басталуы. Курсқа кіріспе. "Жаңа заман" түсінігі, оның мәні мен кезеңдері. XVII ғасырдағы ағылшын бұржуазиялық революциясы. Дәстүрлі өркениет дағдарысы және Англияда XVII ғасырда жаңа қоғамның пайда болуы. Мануфактура, фабрикалардың пайда болуы және жалдамалы жұмысшы табының қалыптасуы. Өнеркәсіп төңкерісі: мәні, маңызы және салдары. Феодалдық құрылыстан капиталистік шаруашылыққа өту. Индустриалды қоғамның әлеуметтік-экономикалық және саяси құрылымының ерекшеліктері;

2) XVIII ғасырдағы Үндістан және Ұлыбритания. Ұлы Моғолдар империясының дағдарысы және күйреуі. Еуропалық мемлекеттердің Ост-Үнді компаниясы. Франция мен Ұлыбританияның Үндістанға үстемдік жүргізудегі бәсекелестігі. Британ отарлық империясының құрылуы. XVIII ғасырдағы Үндістанның әлеуметтік-экономикалық жағдайы;

3) Ағартушылық идеяларының таралуы. Ағартушылық кезеңінің қайраткерлері. " Ағартушылық абсолютизмі". Еуропа мен Солтүстік Америкадағы революциялық процестердің таралуындағы ағартушылық идеялардың рөлі. Солтүстік Америкадағы Британ отарлары. Отар елдердің әлеуметтік-экономикалық дамуы. Тәуелсіздік үшін күрес және Америка Құрама Штаттарының құрылуы. "Тәуелсіздік декларациясы";

4) Француз бұржуазиялық революциясының көрінісі. Француз абсолютизмнің дағдарысы. Француз бұржуазиялық революциясының негізгі оқиғалары. Ағартушылық идеялардың қоғамдық санаға әсері. Ағартушылық пен революция кезеңіндегі Франция мәдениеті. Республикалық құрылыстың ерекшеліктері.

Наполеон Бонапарттың ішкі және сыртқы саясаты. Антифранцуздық коалициялар. Құрлықтық блокада. Наполеонның Ресейге басып кіруі. Наполеон империясының күйреуі;

5) XIX ғасырдағы империялар және олардың бәсекелестігі. Ұлыбритания мен Ресейдің Иранға ықпал ету бәсекелестігі. Осман империясының саяси және әлеуметтік-экономикалық даму ерекшеліктері. Танзимат реформасы: мақсаттары мен нәтижелері. XVIII ғасырдың II - жартысындағы Осман империясының әлсіреуі: ішкі және сыртқы саясат. XIX ғасырдың бірінші жартысындағы халықаралық қатынастар жүйесіндегі Ресей. Қырым соғысының себептері мен салдары;

6) XIX ғасырдағы Қытай мен Еуропа елдері. Цин династиясының оқшаулану саясаты мен еуропалықтардың сауда, дипломатиялық миссиялары. Апиын соғыстары: себептері мен салдары. Ихэтуандар көтерілісі ("боксерлер" көтерілісі). Еуропалық мемлекеттердің Қытайды "ықпал ету аймақтарына" бөлуі. Жартылай отар Қытайдың әлеуметтік-экономикалық жағдайы. "Миссионерлік", "экспансия", "фактория", "отарлау " түсініктері;

7) революциялық идеялардың XIX ғасырда Еуропаға таралуы. Мемлекеттердің саяси және әлеуметтік-экономикалық жағдайы (Германия, Италия). Либералдық және демократиялық қозғалыс. Марксизмнің қалыптасуы мен таралуы. Еуропадағы 1848 жылғы буржуазиялық революциялар. Франко-Пруссия соғысы және Германияның бірігуі. Италияның бірігуі;

8) XIX ғасырдағы Ресейдегі қоғамдық-саяси ойдың дамуы. Әлеуметтік-экономикалық даму. Ресей самодержавиясының ерекшеліктері. Ресейдегі азаттық қозғалыстың үш кезеңі. Декабристер көтерілісі. II Александр императордың реформалары. Халықшылдардың қозғалысы. Ресейдегі марксизмнің таралуы мен В.И. Лениннің революциялық қызметінің басталуы;

9) XIX ғасырдағы еуропалық отарлық үстемдік. 1857-1859 жылдардағы Үндістандағы ұлт-азаттық көтеріліс (сипайлар көтерілісі). Үндістанды басқарудағы өзгерістер. XIX ғасырдың соңында әлемдік отарлық жүйенің қалыптасуы;

10) Америка Құрама Штаттарының күшеюі. Америка Құрама Штаттарының " Айқын болашақ" идеясы және АҚШ территориясының ұлғаюы. Қиыр шығыстық саясат . "Жапонияны ашу". Трансатлантикалық құл саудасы. 1861-1865 жылдардағы азамат соғысы. Америка Құрама Штаттарындағы құлдықтың жойылуы. Өнеркәсіптің өркендеуі және әлеуметтік-экономикалық даму;

11) суретшілер және жазушылар көзқарастарымен: XIX ғасырдағы өзгерістерге шолу. XIX ғасырдағы өнер және оның бағыттары. Әдебиет пен өнер. Өнердегі әлеуметтік әділетсіздіктің суреттелуі (Э. Золя, А.Н.Радищев, А. Құнанбаев, Ч. Диккенс, Ф. М. Достоевский);

12) ғылыми ойдың дамуы. XIX ғасырдың ғылыми жаңалықтары (Ч. Дарвин, Г. Мендель және тағы басқалар).

17. 8-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XX ғасырдың басындағы әлем. XX ғасырдың басына қарай әлемнің аумақтық бөлінуі және мемлекеттердің саяси құрылымы. Индустриалды қоғамнан ақпараттық қоғамға. Ғылыми-техникалық прогресс. Өнер стильдерінің әлеуметтік себептілігі (модерн, символизм, реализм, авангардизм);

2) Бірінші дүниежүзілік соғыс: себептері мен салдары. XX ғасырдың басындағы жетекші капиталистік мемлекеттер арасындағы қарама-қайшылықтар. Бірінші дүниежүзілік соғыстың себептері. 1914-1918 жылдардағы негізгі соғыс қимылдары. Соғыс жылдарындағы әскери стратегиялардың, ғылым мен техниканың дамуы. Германия мен оның одақтастарының жеңілуі. Компьен бітімі. Соғыстың салдары.

Париж бітім конференциясы. Әлемнің саяси картасының өзгеруі. Империялардың күйреуі. Мандаттық жүйе. Ұлттар Лигасының құрылуы және қызметі. Вашингтон конференциясы. Версаль-Вашингтон жүйесінің қарама-қайшылығы мен әлсіздігі;

3) 1917 жылғы Ресейдегі революциялар. Ресей империясындағы 1917 жылғы революциялық оқиғалар. Саяси күштердің күресі. Большевиктердің билік басына келуі. Кеңес үкіметінің алғашқы декреттері. "Еңбекшілер құқығы туралы Декларация". Азамат соғысы және шетел интервенциясы. "Әскери коммунизм" саясатынан жаңа экономикалық саясатқа көшу. Кеңестік Социалистік Республикалар Одағының құрылуы. Әміршіл-әкімшіл жүйенің қалыптаса бастауы;

4) Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Азия елдері. Осман империясында сұлтан билігінің жойылуы және шетел интервенттеріне қарсы күресі. Мұстафа Кемалдың (Ататүрік) тарихи рөлі. Түркия – зайырлы мемлекет.

Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Қытай. Гоминьдан қызметі. Азамат соғысы. Синьхай революциясы. Сунь Ятсен – Қытайдың уақытша президенті. Чан Кайши үкіметінің саясаты. Біртұтас майдан мәселесі.

Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Жапония. "Танака меморандумы" және басқыншылық саясат. "Антикоминтерндік пакт" пен "Үштік пакт". Жапонияның Қытайдағы және Оңтүстік-Шығыс Азия елдеріндегі басқыншылық саясаты.

М. Ганди мен М. Джиннаның Үндістан тәуелсіздігіне қол жеткізудегі көзқарастары;

5) әлемдік экономикалық дағдарыстың себептері мен салдары. "Гүлдену" кезеңіндегі Америка Құрама Штаттарының экономикалық және саяси дамуы. Дүниежүзілік экономикалық дағдарыс және оның салдары.

Франклин Делано Рузвельттің "Жаңа бағыты". Соғысаралық кезеңдегі Америка Құрама Штаттарының сыртқы саясаты. Германияның, Францияның, Жапонияның әлемдік экономикалық дағдарыстан шығу жолдары;

6) еуропа елдеріндегі тоталитарлық режимдер. И.В. Сталин және Кеңестік Социалистік Республикалар Одағындағы тоталитаризм. Индустрияландыру. Ұжымдастыру. Кеңестік қоғамның әлеуметтік құрылымы. 1937-1938 жылдардағы

жаппай саяси репрессиялар. ГУЛАГ жүйесі. XX ғасырдың 30-жылының соңындағы Кеңес үкіметінің сыртқы саясаты. Социалистік реализм.

Соғыстан кейінгі Италия. Фашистік ұйымның пайда болуы. Фашистердің билікке келуі. Фашизмге қарсы демократиялық күштердің күресі. "Маттеотти дағдарысы". Б. Муссолини үкіметінің ішкі және сыртқы саясаты.

Германия. 1918-1919 жылдардағы революциялық үдерістер. Веймар республикасы. Соғыс салдары, экономикалық және саяси дағдарыстар. Фашистік партия және тоталитарлық режимнің орнығуы. Ұлтшылдар партиясының әлеуметтік-экономикалық саясаты. Үшінші Рейхтің жүргізген сыртқы басқыншылық саясаты.

Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Францияның дамуы. Әлемдік экономикалық дағдарыс және оның Франциядағы салдары. Франциядағы фашизмнің жеңілу себептері. Халықтық майдан үкіметі.

Соғысаралық кезеңдегі Испания. Буржуазиялық-демократиялық революция. Халықтық майданның жеңісі. Азамат соғысы және 1936-1939 жылдардағы фашистік интервенция. Ф. Франко диктатурасының орнауы;

7) Екінші дүниежүзілік соғыс: себептері мен салдары. Екінші дүниежүзілік соғыстың себептері. Мюнхен келісімі, Молотов-Риббентроп пактісі, Антифашистік коалиция, Ленд-лиз заңының қабылдануы, "Үлкен үштік".

Екінші дүниежүзілік соғыстың басталуы. Германияның Батыс Еуропа елдерін басып алуы. Балқан түбегі, Солтүстік Африкадағы соғыс қимылдары. Басып алынған аумақтарда орнатылған фашистік "Жаңа тәртіп". Жапонияның Перл-Харборға шабуылы және Америка Құрама Штаттарының соғысқа кірісуі. Соғыс барысындағы түбегейлі бетбұрыс. "Екінші майдан" ашу мәселесі.

Фашистік Германияға қарсы кеңес халқының Ұлы Отан соғысы.

Екінші дүниежүзілік соғыстың қорытындылары мен салдары;

8) XX ғасырдың бірінші жартысындағы мәдениет және ғылым. Мәдениет дамуының ерекшелігі. Көпшілік мәдениет. Қоғамдағы дін рөлінің өзгеруі. XX ғасырдың бірінші жартысындағы жаратылыстану, қоғамдық ғылымдар, техника мен өндірістегі маңызды жаңалықтар мен жетістіктер.

18. 9-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемнің саяси картасы. Отарсыздану үдерісінің күшеюі. Әлемдік отарлау жүйесінің дағдарысы және күйреуі. Британдық Үндістанды бөлу және екі мемлекеттің (доминионның) қалыптасуы. Тәуелсіз Үндістанның жариялануы. Африка жылы. Франциядағы отарлық мәселенің шиеленісуі.

Маршалл жоспары. "Қырғи қабақ соғыстың" басталуы. У.Черчилдің Фултон сөзі. Трумэн доктринасы. Екі полюсті әлем. Әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ қарсылығы. Әлемдік "социалистік лагерьдің" қалыптасуы. Қарулану жолындағы жарыс . 1948-1962 жылдардағы "қырғи қабақ соғыстың" негізгі оқиғалары;

2) халықаралық ұйымдардың қалыптасуы. Біріккен Ұлттар Ұйымының құрылуы мен қызметі. Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы. XX ғасырдың екінші жартысындағы халықаралық мәселелерді реттеудің жолдары. Еуропалық интеграция (Еуроодақ, Еуропадағы Қауіпсіздік және Ынтымақтастық Ұйымы);

3) XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемдік экономиканың дамуы. Екінші дүниежүзілік соғыстың экономикалық салдары. 50-60 жылдардағы "экономикалық ғажайып". Батыс Еуропа мен Америка Құрама Штатындағы "мемлекеттік әл-ауқаттылық" негізінің қалыптасуы.

КСРО-дағы соғыстан кейінгі қалпына келу және әкімшіл-әміршіл жүйенің нығаюы. "Хрущев жылымығы". Кеңестік экономиканы реформалаудың сәтсіздікке ұшырау себептері. "Тоқырау" кезеңі (1960 жылдың II жартысы – 1980 жылдың соңы);

4) екі полюсті әлемнен көп полюсті әлемге бағыт алу үдерісі. 1979-1985 жылдардағы "қырғи қабақ соғыстың" түйінді оқиғалары және оның аяқталуы. Саманта Смиттің КСРО- ға келуі. "Қырғи қабақ соғыстың" салдары: әлем картасындағы өзгерістер, жергілікті әскери шиеленістер;

5) аумақтық мәселелерді шешудегі халықаралық ұйымдардың рөлі. Екінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі араб мемлекеттерінің негізгі даму тенденциялары. Араб-израиль қайшылығы мен Палестина мәселесі. Халықаралық шиеленістерді реттеудегі Біріккен Ұлттар Ұйымының қызметі. "Араб көктемі": әлемдік саясат үшін себептері мен салдары;

6) Батыс елдерінің XX ғасырдың екінші жартысындағы даму ерешеліктері. Франциядағы консерватизмнің неоконсерватизмге ауысуы. "Тэтчеризм". Швеция үлгісіндегі социал-демократиялық мемлекеттің қалыптасуы. Германиядағы " әлеуметтік-нарықтық шаруашылық" белгілері. Әлемдегі жоғары дамыған елдердің әлеуметтік құрылымы мен адамдардың өмір сүру деңгейі;

7) XX ғасырдың екінші жартысындағы Азия елдерінің даму ерешеліктері. Коммунистік Қытай: саяси және әлеуметтік-экономикалық жүйе сипаттамасы. Үндістанның тәуелсіз дамуы: мәселелер және шешу жолдары. XX ғасырдың екінші жартысындағы кемализм эволюциясы.

1950-1960 жылдардағы жапондық және оңтүстік кореялық "экономикалық ғажайыптың" себептері;

8) қазіргі әлемнің жаһандануы. Жаһандану үдерісінің мәні. Бүгінгі әлемдегі лаңкестік қаупі. Халықаралық лаңкестік және экстремизм. Аса ірі лаңкестік әрекеттер. Жаһандану жағдайында ұлттық бірегейлікті сақтау мәселесі;

9) XX ғасырдың екінші жартысындағы - XXI ғасырдың басындағы ғылым, білім, технология. Қазіргі кездегі ғылымның негізгі даму бағыттары. XX ғасырдың екінші жартысы – XXI ғасырдың басындағы жаратылыстану, қоғамдық ғылымдар, техника мен өндірістегі маңызды жаңалықтар мен жетістіктер. Ғылыми-техникалық революция - ғылыми-техникалық прогрестің жаңа кезеңі. АҚШ-тағы ғылыми техникалық

революцияның елдердің дамуына әсері. Дамушы елдердің мәдени-техникалық даму ерекшеліктері мен заңдылықтары. "Байқоңыр" ғарыш айлағы. Қоғамның бәсекеге қабілеттілігін арттырудағы білім берудің рөлі;

10) XX ғасырдың екінші жартысындағы - XXI ғасырдың басындағы мәдениет. Мәдениеттің негізгі даму бағыттары. Қазіргі кездегі ақпараттық қоғам. Адамзаттың мәдени мұрасын сақтаудағы ЮНЕСКО-ның қызметі.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

19. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, " 2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

20. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 2,5 миллион жыл бұрын – V ғасыр. Ежелгі Грекия, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Египет, Месопотамия және Парсы, Бактрия, Кушан хандығы, Эфталит мемлекеттері	6-сынып V ғасыр. - XVII ғасырдың ортасы Франция, Германия, Англия, Қытай, Үндістан, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Араб халифаты, Византия империясы	7-сынып XVII ғасырдың ортасы - XIX ғасыр Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей, Осман империясы	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, Ресей империясы және КСРО, Түркия, Сауд Арабиясы, Жапония	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасыр Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, КСРО және Ресей, Корея, Жапония, араб елдері
	5.1.1.1 түрлі теориялар негізінде адамның пайда болуын түсіндіру	6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау	7.1.1.1 "капитал", "буржуазия", "жұмысшы табы" \ пролетариат\ ұғымдарын қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін қолдану	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нәтижелерін талдау арқылы әлеуметтік құрылымның өзгеруіне Қазан төңкерісі әсерін сипаттау	9.1.1.1 социалистік даму жолынан бас тартуға байланысты әлеуметтік құрылым дағы өзгерістерді анықтау
	5.1.1.2 адамдар тобыры, ру, қауым, тайпа		7.1.1.2 мануфактура,	8.1.1.2 социалистік	

1.1 Әлеуметтік құрылымдар	секілді алғашқы бірлестік формаларын және олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіру		фабрикалардың пайда болуы мен жалдамалы жұмысшы табының қалыптасуы арасындағы байланысты анықтау	қоғамның дамуына байланысты әлеуметтік топтардың (жұмысшы табы, шаруалар, зиялылар) мәртебесіндегі өзгерісті талдау	
			7.1.1.3 Еуропалық державалардың отаршылдық экспансиясы кезеңіндегі Азия мемлекеттерінің әлеуметтік құрылымындағы ерекшеліктерді анықтау (Қытай, Үндістан, Жапония)		
1.2 Әлеуметтік өзара әрекеттестік	5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау	6.1.2.1 үстемдік етушілер мен бағыныштылардың (феодалдар мен шаруалардың) өзара қатынасын сипаттау	7.1.2.1 экономикалық және саяси жүйенің өзгеруіне буржуазияның әсерін анықтау	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеологиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау	9.1.2.1 батыс және шығыс мемлекеттеріндегі әлеуметтік құрылымның ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтап, әлеуметтік тігінен және көлденеңінен мобильділікке мысал келтіру
	5.1.2.2 ежелгі дүниедегі құлдықтың ерекшеліктерін анықтау		7.1.2.2 трансатлантикалық құлдықтың ерекшеліктерін анықтау		9.1.2.2 әлемнің жетекші және дамушы мемлекеттеріндегі халықтың өмір сүру деңгейіне әсер ететін факторларды анықтау
	5.1.2.3 қоғамның әлеуметтік				9.1.2.3 қоғамның тарихи даму бағытын үлгілей (модельдей) отырып, жаһандану

	құрылымын түсіндіру үшін Үндістанда ғы "касталық жүйе" ұғымын қолдану				процесіне байланысты қазіргі әлемдегі әлеуметтік өзгерістерді бақылау (еңбек миграциясы, әлеуметтік интеграция)
					9.1.2.4 қоғамдық сананы қалыптасты руда бұқаралық ақпарат құралдары ның рөлін анықтау

2) мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 2,5 миллион жыл бұрын – V ғасыр Ежелгі Грекия, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Египет, Месопотамия және Парсы, Бактрия, Кушан хандығы, Эфталит мемлекеттері	6-сынып V ғасыр -XVII ғасыр дың ортасы Франция, Германия, Англия, Италия, Испания, Қытай, Үндістан, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Иран, Араб халифаты, Византия империясы	7-сынып XVII ғасыр дың ортасы - XIX ғасыр Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей, Осман империясы, Иран	8-сынып XXғасырдың бірінші жартысы Франция, Германия, Англия, АҚШ, Жапония, Қытай, Үндістан, Ресей империясы, КСРО, Түркия, Сауд Арабиясы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасыр Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Жапония, Италия, Үндістан, Ресей, КСРО, араб елдері
2.1 Дін	5.2.1.1 негізгі діни ұғымдарды (Құдай, ғибадат хана, абыз, қасиетті жазбалар, пұт) түсіндіру	6.2.1.1 адамның дүниетанымы мен қоғамдық өмірдегі дін рөлінің өзгеру себептерін анықтау	7.2.1.1 қоғамда дін рөлінің шектелуі не байланысты адамдар өмірінде орын алған өзгерістерді анықтау	8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыра отырып, мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау	9.2.1.1 қоғам өміріндегі дәстүрлі және деструктивті діни ұйымдардың іс-әрекетіне баға беру
	5.2.1.2 тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді	6.2.1.2 тарихи процестер контекстінде " гуманизм", " реформация", "протестантизм", " лютеранство", "кальвинизм", "	7.2.1.2 миссионерліктің міндеттерін анықтау	8.2.1.2 "секуляризация" "ұждан бостандығы", "зайырлы мемлекет", " мемлекеттік дін" ұғымдарын түсіндіру	9.2.1.2 қазіргі қоғамдық-саяси мәселелерді түсіну және интерпретациялау үшін дін туралы

	б і л у	контрреформация", "кезуиттер ордені" ұғымдарын түсіндіру			білімдерін пайдалану
	5.2.1.3 ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау				9.2.1.3 тарихи процестің сабақтасты ғын орнату арқылы адамзаттың өркениетті даму жолда рын қалыптас тырудағы әлемдік дін дердің рөлін анықтау
2.2 Өнер	5.2.2.1 ежелгі адамдардың тұрмыс салтын сипаттау үшін " алғашқы қауымдық өнер" ұғымын білу	6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндердің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпре тациялау үшін өнер туындыла рын пайдалану	8.2.2.1 XIX - XX ғасырдың басындағы өнердегі негізгі ағымдарды сипаттау (модернизм, символизм, реализм, авангардизм)	9.2.2.1 танымал өнер қайраткерлері нің қоғамның дамуына ықпалын талдау және олардың қызметіне дүниежүзілік тарих контекстінде өзіндік баға беру
	5.2.2.2 Ежелгі Египеттің ғибадатханалары мен пирамидала рын сипаттау	6.2.2.2 өнердің (сәулет, сурет өнері) дамуына қоғамдағы өзгерістердің ықпалын анықтау	7.2.2.2 өнердегі негізгі стильдер мен ағымдар дың белгілерін (неоклассицизм, романтизм, импрессионизм, реализм) анықтау	8.2.2.2 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау	9.2.2.2 XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасырдың басындағы бұқаралық мәдениеттің қоғамның рухани дамуына ықпалын бағалау
	5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру	6.2.2.3 антикалық мәдениетпен байланыс орнату арқылы Қайта өрлеу дәуірінің мәдениетін (бейнелеу, мүсін өнері) сипаттау			9.2.2.3 ақпараттық қоғам жағдайындағы көркем шығармашылықтың жаңа түрлерінің қалыптасуын талдау
		6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшелікте рін сипаттау			
	5.2.3.1 ежелгі философтар	6.2.3.1 Шығыс ойшылдары	7.2.3.1 Ресейде жаңа қоғамдық-саяси ағымдар	8.2.3.1 "позитивизм", " прагматизм", "	9.2.3.1 түрлі философиялық

	д ы ң көзқарастарына қарапайым түсіндірме беру	жетістіктері нің маңызын түсіндіру	дың (халықшыл д ы қ, либерализм) пайда болу себептерін анықтау	экзистенциализм" ұғымдарын тарихи кезеңді сипаттау үшін қолдану	көзқарастар дың қазіргі қоғамдық өмірге ықпалын бағалау
2 . 3 Философиялық жүйелер		6.2.3.2 гуманистік идеялардың орта ғасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын а н ы қ т а у	7.2.3.2 Ағартушы лық дәуір идеялары ның қоғамдық дамуға ықпалын анықтау		9 . 2 . 3 . 2 адам құқықтарын қ о р ғ а у идеяларының қазіргі халықаралық құқық қорғау ұйымдарының қызметіне ықпалын бағалау
			7 . 2 . 3 . 3 Карл Маркстың көзқарас тарын және марксизмнің қоғамдық өмірге ықпалын түсіндіру		9.2.3.3 жаһандану жағдайында ұлттық м ә д е н и құндылықтар ды сақтаудың маңыздылы ғын дәлелдеу
2.4 Ғылым	5 . 2 . 4 . 1 ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың рөлін сипаттау	6 . 2 . 4 . 1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру	7 . 2 . 4 . 1 өзгерістер мен сабақтас тықты көрсету арқылы, адам мен қоғам өміріндегі ғ ы л ы м и жаңалық т а р д ы ң маңызын талдау	8 . 2 . 4 . 1 әлем мемлекеттері н і ң әлеуметтік-экономикалық дамуындағы Дж. Кейнс теориясының рөлін сипаттау	9 . 2 . 4 . 1 ғылыми-техникалық революцияның әлеуметтік және экологиялық салдарын бағалау ж ә н е интерпретациялау
	5 . 2 . 4 . 2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекетпен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау	6.2.4.2 жаратылыс тану ғылымдары ның келешектегі дамуы үшін кейінгі орта ғасырлар кезеңінде Жердің құрылысы туралы жасалған ғ ы л ы м и жаңалықтар дың маңыздылы ғын анықтау		8 . 2 . 4 . 2 тарихи оқиғалардың себептерін, нәтижелерін, маңызын тұжырымдау арқылы, ғылымның әлем мемлекеттері н і ң әлеуметтік-экономикалық дамуындағы рөлін б а ғ а л а у	9 . 2 . 4 . 2 а д а м з а т өркениетінің дамуын үлгілеу арқылы жаһандық мәселелерді шешуде ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау
		6.2.4.3 картадан X V - X V I ғасырдағы саяхатшылардың н е г і з г і бағыт-бағдарларын		8 . 2 . 4 . 3 тарихи оқиғаларға түсіндірме бере отырып, әскери ғылым мен	9 . 2 . 4 . 3 ғ ы л ы м и жаңалықтар дың (генетика, микробио логия,

		белгілей отырып, Ұлы географиялық жаңалықтар дың адамдардың әлем туралы түсінігіне ықпалын анықтау		техниканың және соғыс стратегиялары ның рөлін бағалау	ақпараттық технологиялар, нанотехноло гиялар, ядролық физика) қоғам дамуына ықпалын талдау

3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 2,5 миллион жыл бұрын - Vғасыр Ежелгі Греция, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Персия, Мысыр, Месопота мия, Бактрия, Кушан патшалығы, Эфталиттер мемлекеті	6-сынып V ғасыр - XVII ғасырдың ортасы Франция, Германия, Италия, Англия, Қытай, Үндістан, Жапония, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Иран, Араб халифаты, Византия империясы, Түркі қағанаты	7-сынып XVII ғасырдың ортасы - XIX ғасыр. Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей империясы, Италия, Дания, Венгрия, Осман империясы, Иран	8-сынып XX ғасыр дың бірінші жартысы Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей империясы, КСРО, Сауд Арабиясы, Түркия, Австро - Венгрия	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы XXI ғасыр Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Италия, Үндістан, Ресей, КСРО, араб елдері, Корея, Сингапур, Швеция, Малайзия, Жапония
	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымы ның ерекшелікте рін сипаттау	6.3.1.1 "ерте, орта, кейінгі орта ғасырлар" хронология лық шегін білу және уақыт сызығында белгілеу	7.3.1.1 республика лық басқару құрылымының ерекшелікте рін анықтау	8.3.1.1 қоғамдық-саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерва тизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын талдау	9.3.1.1 " Мемлекеттік әл-ауқаттылық" ұғымын 1970 – 1980 жылдардағы әлеуметтік саладағы өзгерістерді сипаттау үшін қолдану
	5.3.1.2 Афина мемлекетінде демократия ның пайда болуын түсіндіру	6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословиелік-өкілдік және шексіз билік) ажырату	7.3.1.2 XIX ғасырдағы Америка Құрама Штаттары территориясы ның кеңею үдерісін сипаттау	8.3.1.2 тоталита ризм, әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдер дің қалып тасу алғы шарттары мен тарихын түсіндіру	9.3.1.2 Еуропа мен Азияның жетекші мемлекетте ріндегі конституция лық-құқықтық идеологияның қалыптасу жолдарын талдау (Жалпыға бірдей адам құқығы Декларациясы Еуропаның Қауіпсіздік пен Ынтымақтас тық Ұйымы,

3.1 Мемлекет: белгілері, құрылымы және басқару тәртібі					Еурокеңес, Гаагадағы Халықаралық сот)
		6.3.1.3 феодалдық мемлекеттің даму кезеңдерін сипаттау	7.3.1.3 тарихи оқиғаны түсіндіру үшін "басыбайлы құқық", "декабристер", "халықшылдар", "жеке террор", "пролетариат диктатурасы" ұғымдарын қолдану	8.3.1.3 фактілерді, процестер мен оқиғаларды салыстыру арқылы дүниежүзілік экономикалық дағдарыстан шығудың түрлі жолдарын түсіндіру (АҚШ, Франция, Германия)	9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау
		6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен орталықтанды рылған мемлекеттер дің құрылуы арасында байланыс орнату	7.3.1.4 әртүрлі елдердің бір уақыт кезеңіндегі тарихи оқиғаларын салыстыру арқылы ұлттық мемлекеттер дің (Италия, Германия) қалыптасу маңызын анықтау		9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
		6.3.1.5 саяси биліктің ерекшелікте рін анықтау үшін әр түрлі ел билеуші лерінің қызметін салыстыру			
		6.3.1.6 басқару формасына сипаттама беру үшін "парламент", "Бас штаттар", "сейм", "кортес", "Боярлар Думасы" ұғымдарын түсіндіру			
	5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастар ды түсіндіру үшін "империя" ұғымын білу және пайдалану	6.3.2.1 Рим империясының ыдырау себептерін анықтау және жіктеу	7.3.2.1 Батыс Еуропадағы буржуазиялық революциялар дың себептерін сипаттау	8.3.2.1 Бірінші дүниежүзілік соғыстың алғышарттары мен себептерін айқындау	9.3.2.1 отаршылдық жүйе күйреуінің себептері мен салдарын талдау
	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар			8.3.2.2 әлемнің саяси картасындағы өзгеріс терді	

	мен империялар дың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергертке нін түсіндіру	6.3.2.2 кейінгі орта ғасыр кезеңіндегі антифеодал дық көтеріліс тердің себептері мен салдарын анықтау	7.3.2.2 XVIII–XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастарда ғы өзгерістерді сипаттау	сипаттау арқылы империялар дың (Австро – Венгрия, Ресей, Осман империясы) ыдырау себептерін тұжырым дау	9.3.2.2 "қырғи қабақ соғыс" ұғымын түсіндіру үшін тарихи оқиғаларды талдау
	5.3.2.3 Ежелгі Римдегі Спартак көтерілісін сипаттау, себептерін анықтау	6.3.2.3 Византияның ішкі саясатын сипаттап, оның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтау және жіктеу	7.3.2.3 отаршылдық экспансияның салдарын талдау арқылы XIX ғасырдағы әлемнің саяси картасындағы негізгі өзгерістерді анықтау	8.3.2.3 Екінші дүниежүзі лік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау	9.3.2.3 тарихи фактілер мен картаға сүйене отырып, әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау
3.2 Империялар, соғыстар, көтеріліс тер және революциялар		6.3.2.4 Византияның дипломатия лық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау	7.3.2.4 басқыншылық соғыстардың әлемдік саясаттың өзгеруіне ықпалын бағалау (Наполеон соғыстары мысалында)	8.3.2.4 Ұлттар Лигасының қызметі мен Версаль-Вашингтон жүйесін талдау және бағалау	9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыстан" кейін әлемдегі интеграция лық және дезинтеграциялық процестерді айқындау
		6.3.2.5 ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастар дың ерекшелікте рін анықтау	7.3.2.5 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін "либерализм, "консерва тизм", "социализм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғымдарын қолдану	8.3.2.5 XX ғасырдың басына қарай әлемнің аумақтық бөлінуін және мемлекеттердің саяси құрылымын сипаттау	9.3.2.5 аймақтық шиеленістер дің себептері мен салдарын тұжырымдау
		6.3.2.6 картада оқиғаларды даму динамикасын да белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтары ның себеп-салдарын анықтау	7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау		9.3.2.6 халықаралық шиеленістерді реттеудегі БҰҰ-ның қызметін бағалау
		6.3.2.7 "отаршылдық саясат" ұғымын түсіндіру (Испания және Португалия ның жаулап алуының мысалында)	7.3.2.7 еуропалық революциялардың солтүстікамерикалық қоғамның дамуына ықпалын сипаттау		9.3.2.7 қазіргі кездегі халықаралық лаңкестік және экстремизм проблемасын талдау

					9.3.2.8 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді тұжырымдау және бағалау

4) экономикалық қатынастардың дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	шамамен 2,5 миллион жыл бұрын - V ғасыр Ежелгі Греция, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Персия, Египет, Месопотамия, Бактрия, Кушан хандығы, эфталиттер мемлекеті	V ғасыр -XVII ғасырдың ортасы Франция, Германия, Италия, Англия, Қытай, Үндістан, Осман империясы, Парсы мемлекеті, Араб халифаты, Византия империясы	XVII ғасырдың ортасы-XIX ғасыр Франция, Германия, Италия, Англия, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей, АҚШ, Парсы мемлекеті, Осман империясы	XX ғасырдың бірінші жартысы Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Италия, Үндістан, Ресей, КСРО, Түркия, Египет	XXғасырдың екінші жартысы - XXI ғасыр Франция, Германия, АҚШ, Қытай, Италия, Үндістан, КСРО, Ресей, Араб елдері, Корея, Сингапур, Швеция, Малайзия, Жапония
	5.4.1.1 кәсіп және шаруашылық түрлерін (терімшілік, аңшылық, балық аулау, егіншілік, мал шаруашылығы, металл өңдеу, айырбас сауда) сипаттау	6.4.1.1 қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшелікте рін сипаттау	7.4.1.1 себеп-салдарды анықтау арқылы Еуропадағы феодалдық құрылыстан капиталистік шаруашылық қа (мануфак тура, фабрика) өту процесін түсіндіру	8.4.1.1 XX ғасырдың басындағы техникалық революция жетістіктері нің (конвейер өндірісі, стандарттау) мемлекеттердің шаруашылық жүйесінің дамуына ықпалын бағалау	9.4.1.1 XX ғасырдың 70-жылдарындағы жұмыссыздықтың себеп-салдарын талдау
	5.4.1.2 "неолиттік төңкеріс" ұғымын түсіндіру,	6.4.1.2 ортағасырлардағы халықаралық сауда мен саяхаттардың рөлін түсіндіру	7.4.1.2 Англияның әлемдік жетекші держава ретінде қалыптасуындағы өнеркәсіп	8.4.1.2 индустриялық қоғамның даму процесін түсіндіру үшін "модерниза ция"	9.4.1.2 "инфляция", "дағдарыс", "стагнация" ұғымдарын пайдалана отырып, XX ғасырдың екінші жарты сындағы мемлекеттер дің

	оның мәнін а ш у		төңкерісінің рөлін сипаттау	ұғымын пайдалану	экономика лық дамуын интерпрета циялау
4.1 Шаруа шылық жүйелер: эволю ция және өзара әрекеттес т і к	5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашы лық жүйесін сипаттау		7.4.1.3 АҚШ-дағы капиталистік монополия лардың даму ерекшеліктерін анықтау	8.4.1.3 тарихи оқиғаларды талдау үшін " бағалы қағаздар нарығы", "акция" , "алыпсатар лық", "қор биржасы", "несие ", "банкроттық, " инфляция" ұғымдарын пайдалану	9.4.1.3 жаһандану жағдайындағы экономикалық интеграцияның маңызын бағалау
			7.4.1.4 "экспорт", "импорт", " экспансия", " отарлау", " фактория" ұғымдарын қолдану арқылы, тауар-ақша қатынастары ның дамуын түсіндіру	8.4.1.4 фактілерді , процестерді, оқиғаларды салыстыра отырып, индустриялық қ о ғ а м қайшылықта рының (өндіру мен тұтыну теңгерімі) шиеленісу себептерін анықтау	9 . 4 . 1 . 4 себеп-салдарлық байланыстарды талдау арқылы социалистік шаруашылық жүйесінің дамуындағы қарама-қайшылықтар ды анықтау
				8 . 4 . 1 . 5 1930 жылдар дағы құры лымдық эко номикалық дағдарыстың нәтижесінде экономикада орын алған өзгерістерді анықтау	9.4.1.5 Оңтүстік - Шығыс Азия мемлекеттері нің қарқынды экономикалық дамуына ықпал ететін негізгі факторларды талдау
4 . 2 Экономика л ы қ	5 . 4 . 2 . 1 экономика лық ілгері леуді түсіну үшін ш а р у а шылықтың иемденуші	6 . 4 . 2 . 1 экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылық тың ерекшелікте рін сипаттау	7 . 4 . 2 . 1 т ү р л і мемлекеттер дің өнеркәсіп тік даму сатысына өту процесінің ерекшелікте рін анықтау	8 . 4 . 2 . 1 " жоспарлы экономика", " нарықтық экономика" ұғымдарын қолдана отырып, XX ғасырдың б і р і н ш і жартысын дағы капита лизм мен социализм нің	9.4.2.1 экономикалық жүйелердің тиімділігін

жүйелер дің тарихи үлгілері	және өндіруші түрлерін салыстыру			экономи калық жүйелерін салыстыру	интерпретациялау және негіздеу
			7.4.2.2 қоғамның индустрияға дейінгі және индустриялық д а м у кезеңдерінің айырмашылы ғын анықтау		9 . 4 . 2 . 2 п о с т индустриалды қоғамның басты экономикалық ресурсы ретінде ақпараттың рөлін бағалау
			7.4.2.3 дүниежүзі тарихының жаңа кезеңін сипаттау үшін "жаңа заман " ұғымын қолдану		

21. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Дүниежүзі тарихы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

22.Ұзақ мерзімді жоспардағы тақырыптар білім алушылардың ойлау қабілетін белсендіретін және олардың сын тұрғысынан ойлау, проблемалық сұрақ қою, өздігінен талдау жасау дағдыларын дамытуға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтар түрінде құрастырылған.

23. Тоқсандағы бөлімдер және бөлім ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Дүниежүзі тарихы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді ж о с п а р бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
		5.1.1.1 түрлі теориялар негізінде адамның пайда б о л у ы н т ү с і н д і р у ;

Терімшілер-аңшылардан бастап егіншілер мен мал өсірушілерге дейін	Алғашқы адам қалай пайда болды?	5.1.1.2 адамдар тобыры, ру, қауым, тайпа секілді алғашқы бірлестік формаларын және олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіру
	Неліктен ежелгі адамдар Ласко үңгірінің қабырғаларына сурет салған?	5.2.2.1 ежелгі адамдардың тұрмыс салтын сипаттау үшін "алғашқы қауымдық өнер" ұғымын пайдалану ; 5.2.1.2 тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді білу
	Неліктен адамдар егіншілікпен және мал шаруашылығымен айналыса бастады?	5.4.1.1 кәсіп және шаруашылық түрлерін (терімшілік, аңшылық, балық аулау, егіншілік, мал шаруашылығы, металл өңдеу, айырбас сауда) сипаттау ; 5.4.1.2 "неолиттік төңкеріс" ұғымын түсіндіру, оның мәнін ашу; 5.4.2.1 экономикалық ілгерілеуді түсіну үшін шаруашылықтың иемденуші және өндіруші түрлерін салыстыру
Өзен алқаптары өркениеттері	Неліктен ежелгі өркениеттер өзен алқаптарында дамыды?	5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
	Өзен алқаптарындағы өркениеттер туралы қалай біле аламыз?	5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі дүниенің өнеріне сипаттама беру
Ежелгі Египет	Неліктен Египет "Қара жер " деп аталған?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау; 5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
	Ежелгі Египет пирамидалары қалай салынды?	5.2.1.2 тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді білу; 5.2.2.2 Ежелгі Египет ғибадатханалары мен пирамидаларын сипаттау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау
	Пунт жеріне перғауын Хатшепсут кемелерін не үшін жіберді?	5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау ; 5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
	Ежелгі Египет тұрғындарының өмірі туралы Тутанхамон табытханасы қандай сыр шертеді?	5.2.1.2 тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді білу; 5.2.2.2 Ежелгі Египет ғибадатханалары мен пирамидаларын сипаттау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау
2 - тоқсан		
		5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін "империя" ұғымын білу және пайдалану;

Қос дөңгелекті арбалар және империялар	Қос дөңгелекті арбаның пайда болуы әлемді қалай өзгертті?	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау
	Хаммурапи патша Вавилонды қалай қуатты империяға айналдырды?	5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін "империя" ұғымын білу және пайдалану; 5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау
	Таяу және Орта Шығыстағы ежелгі империялар неліктен қуатты болды?	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау; 5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
	Ежелгі Орта Азия империялары қаншалықты қуатты болды?	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгерткенін талдау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау; 5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
Ежелгі Үндістан: буддизмнің гүлденуі мен индуизмнің салтанат құруы	Ежелгі Мохенджо-Даро қаласы қалай жойылып кетті?	5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру
	Неліктен Ежелгі Үндістанда индуизм буддизмнен басым болды?	5.1.2.3 қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін "касталық жүйе" ұғымын қолдану; 5.2.1.3 ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау
	Ежелгі сауда орталығы ретіндегі Үндістанның рөлі қаншалықты маңызды болды?	5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау; 5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау
	Ежелгі Үндістанда ғылыми білімдер қаншалықты дамыды?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын анықтау
3 -тоқсан		
Ежелгі Қытай	Ежелгі Қытайдың ойшылдары нені үйретті?	5.2.3.1 ежелгі философтардың көзқарастарына қарапайым түсіндірме беру
	Терракот әскері Ежелгі Қытай туралы қандай ақпарат береді?	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау
	Ежелгі Қытайдың қандай ғылыми жаңалықтары бүгінгі күнге дейін жетті?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау

7 - бөлім Ежелгі Грекия	Ежелгі Грекия өркениеті бастауын қайдан алады?	5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру
	Неліктен Ежелгі Грекияны демократияның отаны деп атайды?	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау; 5.3.1.2 Афина мемлекетінде демократияның пайда болуын түсіндіру; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау
	Ежелгі Спарта Афиныдан несімен ерекшеленді?	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау
	Неліктен Александр Македонский скифтерді бағындыра алмады?	5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін "империя" ұғымын білу және пайдалану; 5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау
Ежелгі Грекия мәдениеті	Ежелгі Грек философтары мінсіз қоғамды қалай елестетті?	5.2.3.1 ежелгі философтардың көзқарастарына қарапайым түсіндірме беру
	Ежелгі Грекия өнері қандай болды?	5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру
	Ежелгі Грекияның гимназия, лицей, академиялары нені үйретті?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау; 5.2.4.1 ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың рөлін сипаттау
4 - тоқсан		
Рим империясының гүлденуі	Рим ежелгі дүниенің ең қуатты империясына қалай айналды?	5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін "империя" ұғымын білу және пайдалану; 5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін анықтау; 5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау
	Ежелгі римдік қоғамның дамуы мәдениет арқылы қалай айқындалады?	5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру
	Спартактың көтерілісі ежелгі Римдегі құлдықты қалай сипаттайды?	5.1.2.2 ежелгі дүниедегі құлдықтың ерекшеліктерін анықтау; 5.3.2.3 Ежелгі Римдегі Спартак көтерілісін сипаттау, себептерін анықтау
	I-III ғасырларда Рим империясы қалай дамыды?	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін түсіндіру; 5.2.1.3 ежелгі қоғамның дамуына діндердің

Дәуірлер кезеңіндегі Рим		ықпалын сипаттау; 5.2.1.1 негізгі діни ұғымдарды (Құдай, ғибадатхана, абыз, қасиетті жазбалар, пұт) түсіндіру
	IV-V ғасырларда Рим империясы қалай өзгерді?	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін түсіндіру; 5.2.1.3 ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау
	Ежелгі дүниенің мәдени мұрасы қандай?	5.2.4.1 ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың рөлін сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру; 5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау

2) 6-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
Рим империясының құлауы	Кіріспе. Неліктен Батыс Рим империясы құлады?	6.3.1.1 "ерте, орта, кейінгі орта ғасырлар" хронологиялық шегін білу және уақыт сызығында белгілеу; 6.3.2.1 Рим империясының ыдырау себептерін анықтау және жіктеу
	Рим империясы Шығыста неліктен сақталды?	6.3.2.3 Византияның ішкі саясатын сипаттап, оның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтау және жіктеу
	Неліктен Византия 568 жылы түрік қағаны Истемиге елші жіберді?	6.3.2.4 Византияның дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау
	Княгиня Ольганың Константинопольге сапары Киев Русін қалай өзгертті?	6.3.2.4 Византияның дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау
Феодализм	Феодалдық экономика ерекшеліктері неде?	6.4.2.1 экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін сипаттау; 6.4.1.1 қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау; 6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау
	Феодалдық қоғам қалай ұйымдасқан?	6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау; 6.1.2.1 үстемдік етушілер мен бағыныштылардың (феодалдар мен шаруалардың) өзара қатынасын сипаттау
		6.4.1.1 қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау;

	Ортағасырлық қоғамды қаланың сәулеті мен өнері қалай бейнелейді?	6.2.2.2 өнердің (сәулет, сурет өнері) дамуына қоғамдағы өзгерістердің ықпалын анықтау
Ислам тарихы	Исламның тарихында 610 - 1258 жылдар аралығында қандай басты оқиғалар орын алды?	6.3.2.5 ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың сипатын түсіндіру
	Неліктен VIII-XII ғасырды ислам мәдениетінің "алтын ғасыры" деп атайды?	6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндерің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау; 6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау; 6.2.3.1 Шығыс ойшылдары жетістіктерінің маңызын бағалау
2- тоқсан		
Крест жорықтары	Неліктен крест жорықтары ұйымдастырылды?	6.3.2.6 картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарын анықтау
	Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгертті?	6.3.2.6 картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарын анықтау; 6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндердің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау
Моңғолдар	Монғолдар әлемдік империяны қалай құрды?	6.3.2.5 ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау
	Моңғолдардың жорықтары Еуразияның саяси картасын қалай өзгертті?	6.3.2.5 ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау
XIV ғасыр- XVI ғасырдың бірінші жартысындағы ортағасырлық еуропалық қоғам	"Қара індет" не себепті жылдам таралды ?	6.2.4.1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру
	"Қара індет" шаруалар көтерілістері мен феодалдық соғыстардың басты себебі болды ма?	6.3.2.2 У.Тайлер, Г. Каль жетекшілігімен болған антифеодалдық көтерілістердің себептері мен маңызын анықтау; 6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату
	Еуропада орталықтандырылған мемлекеттер қалай құрылды?	6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату
	Неліктен Жанна д? Арк француз халқының есінде сақталады?	6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату
3 -тоқсан		
	XIV Людовик және Ұлы Петр: кімнің билігі	6.3.1.3 феодалдық мемлекеттің даму кезеңдерін сипаттау; 6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (

Абсолютизм: Батыс пен Шығыс	айтарлықтай шексіз болды?	сословиелік-өкілдік және шексіз билік) ажырату; 6.3.1.6 "парламент", "Бас штаттар", "сейм", "кортес", " Боярлар Думасы" ұғымдарын түсіндіру
	Юнлэ мен Токугава билігі Батыс билеушілерінің билігіндей шексіз болды ма?	6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословиелік-өкілдік және шексіз билік) ажырату; 6.3.1.5 саяси биліктің ерекшеліктерін анықтау үшін әр түрлі елдердің билеушілерінің қызметін салыстыру
	Неліктен I Карл мен II Осман шексіз монарх бола алмады?	6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословиелік-өкілдік және шексіз билік) ажырату; 6.3.1.5 саяси биліктің ерекшеліктерін анықтау үшін әртүрлі елдердің билеушілерінің қызметін салыстыру
Сауда, қолөнер және әлемді игеру	Ұлы Жібек жолы Шығыс пен Батысты қалай байланыстырды?	6.4.1.2 ортағасырлардағы халықаралық сауда мен саяхаттардың рөлін түсіндіру
	Қытайлықтар мен еуропалықтардың теңіз саяхаттарының айырмашылығы неде?	6.4.1.2 ортағасырлардағы халықаралық сауда мен саяхаттардың рөлін түсіндіру; 6.2.4.3 картада XV-XVI ғасырлардағы саяхатшылардың негізгі бағыт-бағдарларын белгілей отырып, Ұлы географиялық ашылулардың адамдардың әлем туралы түсінігіне ықпалын анықтау
	Ұлы географиялық ашулар әлемді қалай өзгертті?	6.2.4.3 картадан XV-XVI ғасырлардағы саяхатшылардың негізгі бағыт-бағдарларын белгілей отырып, Ұлы географиялық ашылулардың адамдардың әлем туралы түсінігіне ықпалын анықтау; 6.3.2.7 "отаршылдық саясат" ұғымын түсіндіру (Испания және Португалияның жаулап алуының мысалында)
4 -тоқсан		
Қайта өрлеу дәуірі	Қайта өрлеу дәуірі өнердің дамуын қалай өзгертті?	6.2.2.3 Антикалық мәдениетпен байланыс орнату арқылы Қайта өрлеу дәуірінің мәдениетін (бейнелеу, мүсін өнері) сипаттау; 6.2.3.2 гуманистік идеялардың орта ғасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтау
	Шығыстағы Ренессанс әлемдік мәдениетті қалай байытты?	6.2.3.2 гуманистік идеялардың орта ғасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтау; 6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау
Реформация	Мартин Лютердің наразылығы Еуропаны қалай өзгертті?	6.2.1.1 адамның дүниетанымы мен қоғамдық өмірдегі дін рөлінің өзгеру себептерін анықтау; 6.2.1.2 тарихи процестердің контекстінде "гуманизм", "реформация", "протестантизм", "лютеранство", " кальвинизм", "контр- реформация", "кезуиттер ордені" ұғымдарын түсіндіру
Ғылыми революция	Коперниктің теориясы қаншалықты бірегей болды?	6.2.4.2 жаратылыстану ғылымдарының келешектегі дамуы үшін кейінгі орта ғасырлар кезеңінде Жердің құрылысы туралы жасалған ғылыми жаңалықтардың маңыздылығын анықтау; 6.2.4.1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру

	Орта ғасырлар тарихы бойынша қорытынды сабақ	Бөлімдер бойынша негізгі оқыту мақсаттарын қайталау

3) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар /Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1- тоқсан		
Жаңа заманның басталуы	Курсқа кіріспе. XVII ғасырдың ортасындағы Ағылшын бұржуазиялық революциясы қандай маңызға ие болды?	7.4.2.3 дүниежүзі тарихының жаңа кезеңін сипаттау үшін "жаңа заман" ұғымын қолдану; 7.3.2.1 Батыс Еуропадағы буржуазиялық революциялардың себептерін сипаттау; 7.1.1.1 "капитал", "буржуазия", "жұмысшы табы " \пролетариат\ ұғымдарын қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін қолдану; 7.1.2.1 экономикалық және саяси жүйенің өзгеруіне буржуазияның әсерін анықтау
	Өнеркәсіп төңкерісі әлемді қалай өзгертті?	7.4.1.1 себеп-салдарды анықтау арқылы Еуропадағы феодалдық құрылыстан капиталистік шаруашылыққа (мануфактура, фабрика) өту процесін түсіндіру; 7.1.1.2 мануфактура, фабрикалардың пайда болуы мен жалдамалы жұмысшы табының қалыптасуы арасындағы байланысты анықтау; 7.4.1.2 Англияның әлемдік жетекші держава ретінде қалыптасуындағы өнеркәсіп төңкерісінің рөлін сипаттау; 7.4.2.2 қоғамның индустрияға дейінгі және индустриялық даму кезеңдерінің арасындағы айырмашылығын анықтау
XVIII ғасырдағы Үндістан және Ұлыбритания	Ағылшындар саудагерлерден Үндістан билеушілеріне қалай айналды?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану; 7.1.1.3 Еуропалық державалардың отаршылдық экспансиясы кезеңіндегі Азия мемлекеттерінің әлеуметтік құрылымындағы ерекшеліктерді анықтау (Қытай, Үндістан, Жапония); 7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау; 7.4.1.4 "экспорт", "импорт", "экспансия", " отарлау", "фактория" ұғымдарын қолдану арқылы, тауар-ақша қатынастарының дамуын түсіндіру
Ағартушылық идеяларының таралуы	Ағартушылық дәуірдің қандай идеялары еуропалық монархтардың қызметінде көрініс тапты?	7.2.1.1 қоғамда дін рөлінің шектелуіне байланысты адамдар өмірінде орын алған өзгерістерді анықтау; 7.2.3.2 Ағартушылық дәуір идеяларының қоғамдық дамуға ықпалын анықтау
		7.3.2.7 еуропалық революциялардың солтүстікамерикалық қоғамның дамуына ықпалын сипаттау; 7.2.3.2 Ағартушылық дәуір идеяларының қоғамдық дамуға ықпалын анықтау;

	Ағартушылық идеялар американдықтарға қалай әсер етті?	7.3.1.1 республикалық басқару құрылымның ерекшеліктерін анықтау
2 -тоқсан		
Ф р а н ц у з бұржуазиялықреволюциясының көрінісі	1789-1799 жылдар аралығында Францияда қандай өзгерістер орын алды?	7.3.2.1 Батыс Еуропадағы буржуазиялық революциялардың себептерін сипаттау; 7.1.2.1 экономикалық және саяси жүйенің өзгеруіне буржуазияның әсерін анықтау; 7.1.1.1 "капитал", "буржуазия", "жұмысшы табы" \ пролетариат\ ұғымдарын тарихи оқиғаны жан-жақты түсіндіру үшін қолдану
	Неліктен Давид пен Бодридің Марат туралы көзқарастары әртүрлі болды ?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану; 7.2.2.2 өнердегі негізгі стильдер мен ағымдардың белгілерін (неоклассицизм, романтизм, импрессионизм, реализм) анықтау; 7.3.1.1 республикалық құрылымның ерекшеліктерін анықтау
	Наполеон империясы қалай құрылды және оның құлдырау себептері неде болды?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану; 7.3.2.4 империалистік соғыстардың әлемдік саясаттың өзгеруіне ықпалын бағалау (Наполеон соғыстары мысалында); 7.2.3.2 Ағартушылық дәуір идеяларының қоғамдық дамуға ықпалын анықтау
XIX ғасырдағы империялар және олардың бақталастығы	Ресей мен Британия Иранға ықпал ету үшін неге бақталас болды?	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді с и п а т т а у ; 7.4.2.1 түрлі мемлекеттердің өнеркәсіптік даму сатысына өту процесінің ерекшеліктерін салыстыру
	Танзимат саясаты Осман империясын күшейтуге әсер етті ме?	7.4.2.1 түрлі мемлекеттердің өнеркәсіптік даму сатысына өту процесінің ерекшеліктерін с а л ы с т ы р у ; 7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді сипаттау
	Қырым соғысының себептері мен салдары қандай болды?	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді сипаттау
3 -тоқсан		
XIX ғасырдағы Қытай мен Еуропа елдері	Англия және Қытай үкіметтерінің хат алысуынан империализм туралы не біле аламыз?	7.3.2.2 XVIII - XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді сипаттау
		7.1.1.3 еуропалық державалардың отаршылдық экспансиясы кезеңіндегі Азия мемлекеттерінің (Қытай, Үндістан, Жапония) әлеуметтік құрылымындағы ерекшеліктерді анықтау; 7.2.1.2 миссионерліктің міндеттерін анықтау; 7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның

	Неліктен Апиын соғыстары осы күнге дейін қытай халқының есінде?	Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау; 7.4.1.4 "экспорт", "импорт", "экспансия", "отарлау", "фактория" ұғымдарын қолдану арқылы, тауар-ақша қатынастарының дамуын түсіндіру
Революциялық идеялардың XIX ғасырдағы Еуропаға әсері	1848 ж. революциялар Еуропада қандай саяси идеяларды қалыптастырды?	7.3.2.1 Батыс Еуропадағы буржуазиялық революциялар дың себептерін сипаттау; 7.1.2.1 экономикалық және саяси жүйенің өзгеруіне буржуазияның әсерін анықтау; 7.2.3.2 Ағартушылық дәуір идеяларының қоғамдық дамуға ықпалын анықтау; 7.2.3.3 К. Маркстың көзқарастарын және марксизмнің қоғамдық өмірге ықпалын түсіндіру; 7.3.2.5 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін "либерализм", "консерватизм", "социализм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғымдарын қолдану
	Италия және Германияның бірігу жолдары қаншалықты бір-біріне ұқсас болмады?	7.3.1.4 әртүрлі елдердің бір уақыт кезеңіндегі тарихи оқиғаларын салыстыру арқылы ұлттық мемлекеттердің (Италия, Германия) қалыптасу маңызын анықтау; 7.3.2.5 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін "либерализм", "консерватизм", "социализм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғымдарын қолдану
XIX ғасырдағы Ресейдегі қоғамдық-саяси ойдың дамуы	Неліктен II Александр патша "Халық еркі" ұйымының құрбаны болды?	7.2.3.1 Ресейде жаңа қоғамдық-саяси ағымдардың (халықшылдық, либерализм) пайда болу себептерін анықтау; 7.3.1.3 тарихи оқиғаны түсіндіру үшін "басыбайлы құқық", "декабристер", "халықшылдар", "жеке террор", "пролетариат диктатурасы" ұғымдарын қолдану
XIX ғасырдағы еуропалық отаршыл үстемдік	1857-1859 жылдардағы. Үндістандағы оқиғаларды XIX ғасырдағы британдықтар мен қазіргі кездегі үндістер қалай баяндайды?	7.1.1.3 Еуропалық державалардың отаршылдық экспансиясы кезеңіндегі Азия мемлекеттерінің (Қытай, Үндістан, Жапония) әлеуметтік құрылымындағы ерекшеліктерді анықтау; 7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау
	Әлемдік отарлау жүйесі қалай қалыптасты?	7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау; 7.3.2.3 отаршылдық экспансияның салдарын талдау арқылы XIX ғасырдағы әлемнің саяси картасындағы негізгі өзгерістерді анықтау
4 -тоқсан		
	АҚШ-тың батыс бағыттағы аумағы қалай кеңейді?	7.3.1.2 XIX ғасырдағы Америка Құрама Штаттары территориясының кеңею үдерісін сипаттау
		7.1.2.2 трансатлантикалық құлдықтың ерекшеліктерін анықтау; 7.4.2.1 түрлі мемлекеттердің өнеркәсіптік даму

Америка Құрама Штаттарының күшеюі	АҚШ-тағы құлдық қалай жойылды?	сатысына өту процесінің ерекшеліктерін анықтау
	Неліктен АҚШ өз әскери кемелерін Жапонияға жіберді?	7.4.1.3 АҚШ-ғы капиталистік монополиялардың даму ерекшеліктерін анықтау; 7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау; 7.4.2.2 қоғамның индустрияға дейінгі және индустриялық даму кезеңдерінің арасындағы айырмашылығын анықтау; 7.2.1.2 миссионерліктің міндеттерін анықтау
Суретшілер мен жазушылардың көзқарасымен XIX ғасырдағы өзгерістерге шолу	XIX ғасырдағы өнер мен әдебиет әлеуметтік әділетсіздікті қалай суреттейді?	7.2.2.2 өнердегі негізгі стильдер мен ағымдарды (неоклассицизм, романтизм, импрессионизм, реализм) анықтау; 7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану
	Эмиль Золяның "Мен айыптаймын!" атты мақаласы сөз құдіретін қалай көрсетеді?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану; 7.3.2.5 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін "либерализм", "консерватизм", "социализм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғымдарын қолдану
Ғылыми ойдың дамуы	XIX ғасырдағы қай ғылыми жаңалықтың адамдар өміріне ықпалы зор болды?	7.2.4.1 өзгерістер мен сабақтастықты көрсету арқылы адам мен қоғам өміріндегі ғылыми жаңалықтардың маңызын талдау; 7.2.1.1 қоғамда дін рөлінің шектелуіне байланысты адамдар өмірінде орын алған өзгерістерді анықтау

4) 8- сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1 -тоқсан		
XX ғасырдың басындағы әлем	XX ғасырдың басында әлем бейнесі қандай болды?	8.3.2.5 XX ғасырдың басындағы әлемнің аумақтық бөлінуін және мемлекеттердің саяси құрылымын сипаттау
	XX ғасырдың бірінші жартысындағы қандай ғылыми ашулар мен жаңа технологиялар ерекше маңызды болды?	8.2.4.2 тарихи оқиғалардың себептерін, нәтижелерін, маңызын тұжырымдау арқылы ғылымның әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы рөлін бағалау; 8.4.1.1 XX ғасырдың басындағы техникалық революция жетістіктерінің (конвейер өндірісі, стандарттау) мемлекеттердің шаруашылық жүйесінің дамуына ықпалын бағалау; 8.4.1.2 индустриялық қоғамның даму процесін түсіндіру үшін "модернизация" ұғымын пайдалану
	XIX ғасырдың аяғы - XX ғасырдың басында өнер қалайша өзгерді?	8.2.2.1 XIX ғасырдағы - XX ғасырдың басындағы өнердегі негізгі ағымдарды сипаттау (модернизм, символизм, реализм, авангардизм); 8.2.2.2 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау

Бірінші дүниежүзілік соғыс: себептері мен салдары	Бірінші дүниежүзілік соғыстың себептері қандай?	8.3.2.1 Бірінші дүниежүзілік соғыстың алғышарттары мен себептерін айқындау;
	Бірінші дүниежүзілік соғыстың негізгі шайқастары қандай?	8.2.4.3 тарихи оқиғаларға түсіндірме бере отырып, әскери ғылым мен техниканың және соғыс стратегияларының рөлін бағалау
	Бірінші дүниежүзілік соғыс әлем картасын қалай өзгертті?	8.3.2.2 әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді сипаттау арқылы империялардың (Австро - Венгрия, Ресей империясы, Осман империясы) ыдырау себептерін тұжырымдау
	Неліктен Ұлттар Лигасы Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін әлемде бейбітшілікті сақтай алмады ?	8.3.2.4 Ұлттар Лигасының қызметі мен Версаль-Вашингтон жүйесін талдау және бағалау
2 -тоқсан		
1917 жылғы Ресейдегі революция	Ресейдегі самодержавие не себепті ж о й ы л д ы ?	8.3.1.1 қоғамдық-саяси даму үлгісін сипаттау: әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия
	Большевиктер Уақытша үкіметтің билігін қалай жойды?	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нәтижелерін талдау арқылы әлеуметтік құрылымның өзгеруіне Қазан төңкерісінің әсерін сипаттау
	Неліктен қоғам "қызылдар" мен " ақтарға" қақ жарылды?	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нәтижелерін талдау арқылы әлеуметтік құрылымның өзгеруіне Қазан төңкерісінің әсерін сипаттау
	1917-1924 жылдарда Ресей қаншалықты өзгерді?	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нәтижелерін талдау арқылы әлеуметтік құрылымның өзгеруіне Қазан төңкерісінің әсерін сипаттау; 8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыру арқылы мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау
Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Азия елдері	Неліктен Мұстафа Кемалді " Ататүрік" деп атады?	8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыру арқылы мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау
	Сунь Ятсеннің үш қағидаты Қытайды қалайша өзгертті?	8.3.1.1 қоғамдық-саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын талдау
	"Танака меморандумы" қаншалықты қауіпті болды?	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеялогиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 8.3.1.2 тоталитаризм, әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдердің қалыптасу алғышарттары мен тарихын түсіндіру; 8.4.1.5 1930 жылдардағы құрылымдық экономикалық дағдарыстың нәтижесінде экономикада орын алған өзгерістерді анықтау
	Неліктен М. Джинна мен М. Ганди Үндістанның тәуелсіздікке қол	

	жеткізуі туралы әр түрлі көзқараста болды?	8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыру арқылы мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау
3-тоқсан		
Әлемдік экономикалық дағдарыс	Неліктен АҚШ-та 1920-шы жылдарды "гүлдену кезеңі" деп атайды?	8.4.1.2 индустриялық қоғамның даму процесін түсіндіру үшін "модернизация" ұғымын пайдалану; 8.4.1.1 XX ғасырдың басындағы техникалық революция жетістіктерінің (конвейер өндірісі, стандарттау) мемлекеттердің шаруашылық жүйесінің дамуына ықпалын бағалау
	Уолл-стриттің күйреу себептері мен салдары?	8.4.1.3 тарихи оқиғаларды талдау үшін "бағалы қағаздар нарығы", "акция", "алыпсатарлық", "қор биржасы", "несие", "банкроттық", "инфляция" ұғымдарын пайдалану; 8.4.1.4 фактілерді, процестерді, оқиғаларды салыстыра отырып, индустриялық қоғам қайшылықтарының (өндіру мен тұтыну теңгерімі) шиеленісу себептерін анықтау
	Әлем елдері Ұлы дағдарыстан қалай шықты?	8.2.4.1 әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы Дж. Кейнс теориясының рөлін сипаттау; 8.4.1.5 1930 жылдардағы құрылымдық экономикалық дағдарыстың нәтижесінде экономикада орын алған өзгерістерді анықтау; 8.3.1.3 фактілерді, процестер мен оқиғаларды салыстыру арқылы дүниежүзілік экономикалық дағдарырыстан шығудың түрлі жолдарын түсіндіру (АҚШ, Франция, Германия)
Еуропа елдеріндегі тоталитарлық режимдер	Сталиннің билігі тұсында КСРО қалай дамыды?	8.1.1.2 социалистік қоғамның дамуына байланысты әлеуметтік топтардың (жұмысшы табы, шаруалар, зиялылар) мәртебесіндегі өзгерісті талдау; 8.4.2.1 "жоспарлы экономика", "нарықтық экономика" ұғымдарын қолдана отырып, XX ғасыр бірінші жартысындағы капитализм мен социализмнің экономикалық жүйелерін салыстыру; 8.3.1.2 тоталитаризм, әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдердің қалыптасу алғышарттары мен тарихын түсіндіру
	"Адамның жандүниесінің инженерлері": Сталин халыққа ықпал ету үшін өнерді қалай пайдаланды?	8.2.2.1 XIX ғасырдағы - XX ғасырдың басындағы өнердегі негізгі ағымдарды сипаттау (модернизм, символизм, реализм, авангардизм); 8.2.2.2 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау
	Неліктен фашизм Италия мен Германияда өрбіді?	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеологиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 8.3.1.2 тоталитаризм, авторитаризм сияқты саяси режимдердің қалыптасу алғышарттары мен тарихын түсіндіру

	Нацистердің саясаты Германия тұрғындарына қандай әсерін тигізді ?	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеялогиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 8.3.1.2 тоталитаризм, әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдердің қалыптасу алғышарттары мен тарихын түсіндіру
	Франция мен Испаниядағы "Халық майданы" қаншалықты тұрақты болды?	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеялогиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 8.3.1.1 қоғамдық-саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын талдау
4 -тоқсан		
Екінші дүниежүзілік соғыстың себептері мен салдары	Екінші дүниежүзілік соғыс қарсаңы мен барысында елдер арасында қандай келісімшарт қарым-қатынастары қалыптасты?	8.3.2.3 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау
	Екінші дүниежүзілік соғыстың қандай оқиғалары түйінді болып табылады?	8.2.4.3 тарихи оқиғаларға түсіндірме бере отырып, әскери ғылым мен техниканың және соғыс стратегиялардың рөлін бағалау
	Кеңес Одағының фашистік Германияға қарсы соғысы неліктен Ұлы Отан соғысы деп аталды?	8.3.2.3 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау; 8.2.4.3 тарихи оқиғаларға түсіндірме бере отырып, әскери ғылым мен техниканың және соғыс стратегиялардың рөлін бағалау
	Екінші дүниежүзілік соғыстың қорытындылары мен сабақтары қандай болды?	8.3.1.1 қоғамдық-саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын талдау ; 8.3.2.3 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау
XX ғасырдың бірінші жартысындағы мәдениет және ғылым	XX ғасырдың бірінші жартысында мәдениеттің даму ерекшеліктері қандай?	8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыру арқылы мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау; 8.2.2.2 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау; 8.2.3.1 "позитивизм", "прагматизм", " экзистенциализм" ұғымдарын тарихи кезеңді сипаттау үшін қолдану
	XX ғасырдың бірінші жартысында ғылым қалай дамыды?	8.2.4.2 тарихи оқиғалардың себептерін, нәтижелерін, маңызын тұжырымдау арқылы ғылымның әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы рөлін бағалау

5) 9- сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:

1 -тоқсан		
XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемнің саяси картасы	Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін әлемнің саяси картасы қалай өзгерді?	9.3.2.8 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді айқындау; 9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыстан" кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау; 8.3.2.3 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау
	XX ғасырдың екінші жартысында отарсыздандыру процесі неліктен күшейді?	9.1.1.1 социалистік даму жолынан бас тартуға байланысты әлеуметтік құрылымдағы өзгерістерді анықтау; 9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.3.2.1 отаршылдық жүйе күйреуінің себептері мен салдарын талдау
	Әлемнің екі полюсті жүйесі қалай қалыптасты?	9.3.2.2 "қырғи қабақ соғыс" ұғымын түсіндіру үшін тарихи оқиғаларды талдау; 9.3.2.3 тарихи фактілер мен картаға сүйене отырып, әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау; 9.3.2.8 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді айқындау
	1946-1963 жж. қырғи қабақ соғыстың ерекшелігі неде?	9.3.2.2 "қырғи қабақ соғыс" ұғымын түсіндіру үшін тарихи оқиғаларды талдау; 9.3.2.3 тарихи фактілер мен картаға сүйене отырып, әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін анықтау
Халықаралық ұйымдардың қалыптасуы	Неліктен Біріккен Ұлттар Ұйымы Жалпыға бірдей адам құқығы Декларациясын жариялады?	9.2.3.2 адам құқықтарын қорғау идеяларының қазіргі халықаралық құқық қорғау ұйымдарының қызметіне ықпалын сипаттау; 9.3.1.2 Еуропа мен Азияның жетекші мемлекеттеріндегі конституциялық-құқықтық идеологияның қалыптасу жолдарын талдау (Жалпыға бірдей адам құқығы Декларациясы, ЕҚЫҰ, Еурокеңес, Гаагадағы Халықаралық сот)
	Соғыстан кейінгі уақыттағы еуропалық интеграцияның себептері қандай?	9.2.3.2 адам құқықтарын қорғау идеяларының қазіргі халықаралық құқық қорғау ұйымдарының қызметіне ықпалын сипаттау; 9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыстан" кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау
2- тоқсан		
XX ғасырдың екінші жартысындағы	Неліктен XX ғасырдың екінші жартысында "әл-ауқатты мемлекеттер" экономикалық дағдарысқа ұшырады?	9.3.1.1 "әл-ауқатты мемлекеттер" ұғымын 1970 - 1980 жж. әлеуметтік саладағы өзгерістерді сипаттау үшін қолдану; 9.4.1.1 XX ғасырдың 70-жылдарындағы жұмыссыздықтың себеп-салдарын талдау; 9.4.1.2 "инфляция", "дағдарыс", "стагнация" ұғымдарын пайдалана отырып, XX ғасырдың екінші жартысындағы мемлекеттердің экономикалық дамуын интерпретациялау

әлемдік экономиканың дамуы	XX ғасырдың 60-70-жылдарында КСРО қандай экономикалық қиыншылықтарға тап болды?	9.4.1.2 "инфляция", "дағдарыс", "стагнация" ұғымдарын пайдалана отырып, XX ғасырдың екінші жартысындағы мемлекеттердің экономикалық дамуын интерпретациялау; 9.4.1.4 себеп-салдарлық байланыстарды талдау арқылы социалистік шаруашылық жүйесінің дамуындағы қарама-қайшылықтарды анықтау; 9.4.2.1 экономикалық жүйелердің тиімділігін интерпретациялау және негіздеу
Екі полюсті әлемнен көп полюсті әлемге	1979-1985 жылдар аралығындағы "қырғи-қабақ соғысы" оқиғаларының ерешеліктері қандай?	9.3.2.3 тарихи фактілер мен картаға сүйене отырып, әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау; 9.3.2.5 аймақтық шиеленістердің себептері мен салдарын тұжырымдау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	Саманта Смиттің КСРО-ға сапары неге мүмкін болды?	9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыстан" кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	Қырғи-қабақ соғыстың аяқталуының себептері қандай болды?	9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыстан" кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау; 9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау
	Қырғи-қабақ соғыстың аяқталуымен әлемдегі қауіпсіздік артты ма?	9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыстан" кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау; 9.3.2.8 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді айқындау; 9.3.2.5 аймақтық шиеленістердің себептері мен салдарын тұжырымдау
Аумақтық мәселелерді шешудегі халықаралық ұйымдар	БҰҰ Таяу Шығыстағы дағдарысты шешудің қандай бейбіт жолдарын ұсынады?	9.3.2.5 аймақтық шиеленістердің себептері мен салдарын тұжырымдау; 9.3.2.6 халықаралық шиеленістерді реттеудегі БҰҰ-ның қызметін бағалау
	"Араб көктемінің" себептері мен салдары қандай?	9.3.2.5 аймақтық шиеленістердің себептері мен салдарын тұжырымдау; 9.3.2.6 халықаралық шиеленістерді реттеудегі БҰҰ-ның қызметін бағалау; 9.1.2.4 қоғамдық сананы қалыптастыруда бұқаралық ақпарат құралдарының рөлін анықтау
3 - тоқсан		
	Неліктен Францияда консерватизм жаңа консерватизммен ауысты?	9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.1.2.2 әлемнің жетекші және дамушы мемлекеттеріндегі халықтың өмір сүру деңгейіне әсер ететін факторларды анықтау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
		9.1.2.1 батыс және шығыс мемлекеттеріндегі әлеуметтік құрылымның ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтап, мобильділікке тігінен

XX ғасырдың екінші жартысындағы батыс елдерінің даму ерекшеліктері	Социализмнің "шведтік моделінің" белгілері қандай?	және көлденеңінен мысал келтіру; 9.1.2.2 әлемнің жетекші және дамушы мемлекеттеріндегі халықтың өмір сүру деңгейіне әсер ететін факторларды анықтау; 9.3.1.1 "әл-ауқатты мемлекеттер" ұғымын 1970 1980 жылдардағы әлеуметтік саладағы өзгерістерді сипаттау үшін қолдану
	Германдық " әлеуметтік-нарықтық шаруашылық" ерекшеліктері қандай?	9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.1.2.2 әлемнің жетекші және дамушы мемлекеттеріндегі халықтың өмір сүру деңгейіне әсер ететін факторларды анықтау; 9.3.1.1 "әл-ауқатты мемлекеттер" ұғымын 1970 1980 жылдардағы әлеуметтік саладағы өзгерістерді сипаттау үшін қолдану
XX ғасырдың екінші жартысындағы Азия елдерінің даму ерекшеліктері	1949 жылғы коммунистік партия жеңісі нәтижесінде Қытай қалай өзгерді?	9.4.1.4 себеп-салдарлық байланыстарды талдау арқылы социалистік шаруашылық жүйесінің дамуындағы қарама-қайшылықтарды анықтау; 9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	"Азиялық серпіліс" неліктен мүмкін болды?	9.4.2.1 экономикалық жүйелердің тиімділігін интерпретациялау және негіздеу; 9.4.1.5 Оңтүстік - Шығыс Азия мемлекеттерінің қарқынды экономикалық дамуына ықпал ететін негізгі факторларды талдау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін анықтау
	Тәуелсіз Үндістанның қандай мәселелері отарлық өткенімен байланысты?	9.2.1.2 қазіргі қоғамдық-саяси мәселелерді түсіну және интерпретациялау үшін дін туралы білімдерін пайдалану; 9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	XX ғасырдың екінші жартысындағы кемализм эволюциясы қалай айқындалды?	9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.2.1.3 тарихи процестің сабақтастығын орнату арқылы адамзаттың өркениетті даму жолдарын қалыптастырудағы әлемдік діндердің рөлін анықтау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
4- тоқсан		
	Жаһанданудың негізгі ерекшеліктері қандай?	9.1.2.3 қоғамның тарихи даму бағытын үлгілей отыра, жаһандану процесіне байланысты қазіргі әлемдегі әлеуметтік өзгерістерді (еңбек миграциясы, әлеуметтік интеграция) бақылау; 9.1.2.4 қоғамдық сананы қалыптастыруда бұқаралық ақпарат құралдарының рөлін анықтау
	Жаһандану саясат пен әлемдік экономиканың	9.1.2.3 қоғамның тарихи даму бағытын үлгілей (модельдеу) отыра, жаһандану процесіне байланысты қазіргі әлемдегі әлеуметтік өзгерістерді бақылау (еңбек миграциясы, әлеуметтік интеграция); 9.4.1.3 жаһандану жағдайындағы экономикалық интеграцияның маңызын бағалау;

Қазіргі әлемнің жаһануы	дамуына қаншалықты ықпал етеді?	9.4.2.2 постиндустриалды қоғамның басты экономикалық ресурсы ретінде ақпараттың рөлін анықтау
	Адамзат үшін лаңкестік несімен қауіпті?	9.3.2.7 қазіргі кездегі халықаралық лаңкестік және экстремизм проблемасын талдау; 9.2.1.1 қоғам өміріндегі дәстүрлі және деструктивті діни ұйымдардың іс-әрекетіне баға беру; 9.2.1.2 қазіргі қоғамдық-саяси мәселелерді түсіну және интерпретациялау үшін дін туралы білімдерін пайдалану
	Жаһандану жағдайында ұлттық бірегейлікті қалай сақтауға болады?	9.2.3.3 жаһандану жағдайында ұлттық мәдени құндылықтарды сақтаудың маңыздылығын дәлелдеу; 9.2.2.2 XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасырдың басындағы бұқаралық мәдениеттің қоғамның рухани дамуына ықпалын бағалау
XX ғасырдың екінші жартысындағы- XXI ғасырдың басындағы ғылым, білім, технология	АҚШ тағы Ғылыми техникалық революцияның қазіргі әлемдегі елдердің дамуына әсері қандай?	9.2.4.1 ғылыми-техникалық революцияның әлеуметтік және экологиялық салдарын бағалау және интерпретациялау; 9.2.4.3 ғылыми жаңалықтардың (генетика, микробиология, ақпараттық технологиялар, нано технологиялар, ядролық физика) қоғам дамуына ықпалын талдау; 9.2.4.2 адамзат өркениетінің дамуын үлгілеу арқылы жаһандық мәселелерді шешуде ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау
	Әлемдік ғылымның дамуында Байқоңыр ғарыш айлағының маңызы қандай?	9.2.4.1 ғылыми-техникалық революцияның әлеуметтік және экологиялық салдарын бағалау және интерпретациялау; 9.2.4.2 адамзат өркениетінің дамуын үлгілеу арқылы жаһандық мәселелерді шешуде ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау
	Қазіргі әлемдегі білімнің маңызы неде?	9.2.4.2 адамзат өркениетінің дамуын үлгілеу арқылы жаһандық мәселелерді шешуде ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау
XX ғасырдың екінші жартысындағы- XXI ғасырдың басындағы мәдениет	XX ғасырдағы мәдениет қайраткерлері адамзаттың рухани дамуына қандай ықпал жасады?	9.2.2.1 танымал өнер қайраткерлерінің қоғамның дамуына ықпалын талдау және олардың қызметіне дүниежүзілік тарих контекстінде өзіндік баға беру; 9.2.2.3 ақпараттық қоғам жағдайындағы көркем шығармашылықтың жаңа түрлерінің қалыптасуын талдау; 9.2.3.1 түрлі философиялық көзқарастардың қазіргі қоғамдық өмірге ықпалын бағалау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	Қоғамның рухани дамуына бұқаралық мәдениеттің әсері қандай?	9.2.2.2 XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасырдың басындағы бұқаралық мәдениеттің қоғамның рухани дамуына ықпалын бағалау; 9.1.2.4 қоғамдық сананы қалыптастыруда бұқаралық ақпарат құралдарының рөлін анықтау

2-қосымша

Түсіндірме жазба

Орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында "Қазақстан тарихы" және "Дүниежүзі тарихы" оқу пәндері мазмұнының жаңа құрылымы (сыныптар бойынша тарихи кезеңдерді бөлу) ұсынылуда:

5 - сынып – ежелгі заман (шамамен 2 миллион жыл бұрын - V ғасыр);

6 - сынып – ортағасырлар кезеңі (V - XVII ғасырлар);

7 - сынып – жаңа заман кезеңі (XVIII -XIX ғасырлар);

8 - сынып – қазіргі заман (XX ғасырдың бірінші жартысы);

9 - сынып – қазіргі заман (XX ғасырдың екінші жартысы – бүгінгі күнге дейін).

"Қазақстан тарихы" оқу пәні бойынша жаңа оқу бағдарламасына сәйкес 5-сыныпта "Қазақстан тарихынан әңгімелер" оқытылмайды. Бұл бастауыш мектептегі "Дүниетану" пәнінің жаңартылған оқу бағдарламасындағы білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, Қазақстан тарихының ежелгі дәуірден бүгінгі күнге дейінгі маңызды тарихи оқиғаларын зерделеуге ерекше назар аударылғанымен байланысты. Сондықтан да 5-сыныптың жаңа оқу бағдарламасында отандық тарихтың барлық курсы емес, тек қана Қазақстанның ежелгі заман тарихы (дүниежүзі тарихымен қатар) оқытылады. Оған қоса білім беру мазмұнының жаңа құрылымы қазіргі заман тарихын 8 және 9-сыныптарда (8-сынып – XX ғасырдың бірінші жартысы, 9-сынып – XX ғасырдың екінші жартысы - бүгінгі күнге дейін) бөліп оқытуды ұсынады. Қысқа хронологиялық шеңберлерге қарамастан осы кезеңдегі отандық және дүниежүзі тарихы бүгінгі күнгі әлем бейнесінің қалыптасуына елеулі түрде әсер еткен/әсер ететін оқиғаларға толы екендігімен негізделеді. Сондықтан да сол уақытта орын алған оқиғалар, құбылыстар, процестерді зерттеуге көбірек уақыттың берілуі білім алушылардың бойында Қазақстанның және жалпы әлемнің қазіргі заман проблемаларының мәні туралы түсінік қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Жаңартылған білім мамұнына көшу кестесіне сәйкес тарих пәндері бойынша жаңа оқу бағдарламаларын енгізу барысында қолданыстағы және жаңартылған бағдарламаларының мазмұнында хронологиялық кезеңдердің сәйкессіздігі орын алады.

Қолданыстағы оқу бағдарламалары	Жаңа оқу бағдарламалары
5-сынып – Қазақстан тарихынан әңгімелері	5-сынып – ежелгі заман тарихы
6-сынып – ежелгі заман тарихы	6-сынып - ортағасырлар тарихы
7-сынып – ортағасырлар тарихы	7-сынып – жаңа заман тарихы
8-сынып – жаңа заман тарихы	8-сынып – қазіргі заман тарихы (XX ғасырдың бірінші жартысы)
9-сынып – қазіргі заман тарихы	9-сынып – қазіргі заман тарихы (XX ғасырдың екінші жартысы – бүгінгі күнге дейін)

Алдағы уақытта жаңартылған білім беру мазмұнын кезең-кезеңмен енгізуде мазмұнның сабақтастығын сақтау мақсатында:

7-сыныпта 6-сыныптың (орта ғасырлар) жаңа бағдарламасы енгізіледі, бұл тарихи кезеңдерді оқытуда сабақтастықты сақтап қалуға мүмкіндік береді;

8-сыныпта 7- сыныптың (жаңа кезең) жаңа бағдарламасы енгізіледі, бұл да тарихи оқиғаларды оқытуда сабақтастықты сақтауға мүмкіндік береді;

9-сыныпта 8-9- сыныптардың (қазіргі заман тарихы) мазмұнын қамтитын өтпелі бағдарлама енгізіледі.

Барлық жалпы білім беретін мектептерде 9-сыныптың өтпелі бағдарламасы екі оқу жылында қолданылатын болады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
19-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
208-қосымша

Негізгі білім беру деңгейінің 9-сыныбына арналған "Құқық негіздері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Құқық негіздері" пәнінің мақсаты - құқық жөнінде негізгі білімдерді игеру арқылы құқықтық тұрғыдан сауатты азаматты тәрбиелеу және олардың бойында заңды құрметтеу дәстүрі мен құқықтық мәдениетті қалыптастыру, өз азаматтық құқықтары мен міндеттерін жүзеге асыруға қажетті білім мен дағдыларды қалыптастырып дамыту.

3. Пәннің міндеттері:

1) Қазақстандық құқық салаларының негізгі түсініктері мен мазмұны туралы білімдерді қалыптастыру;

2) іргелі құқықтық және әлеуметтік құндылықтар жүйесі: адам құқықтары, демократия, азаматтық қоғам, заңдылық пен құқықтық тәртіп туралы білімдерін қалыптастыру;

3) құқықтық мемлекеттің белгілері мен ерекшеліктері туралы түсінік қалыптастыру;

4) оқу және практикалық іс-әрекетте құқықтық ақпаратты табу, талдау және қолдану дағдыларын қалыптастыру;

5) құқықпен реттелетін әртүрлі өмірлік жағдайларда құқықтық білімдер мен дағдыларын қолдануды қалыптастыру және дамыту;

6) бүгінгі күнгі өзекті қоғамдық және құқықтық мәселелерге қатысты пікірталасқа қатысу дағдыларын дамыту;

7) сын тұрғысынан талдау және қоғамда құқықтық қатынастармен байланысты практикалық жағдаяттарды бағалау дағдыларын қалыптастыру мен дамыту.

2-тарау. "Құқық негіздері" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Құқық негіздері" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі 9-сыныпта аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

5. Оқу пәнінің мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бұл бөлімдер білім, түсінік және дағдыларды қалыптастыруды көздейтін бөлімшелерден тұрады.

6. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға және олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

7. "Құқық негіздері" оқу пәнінің мазмұны 7 бөлімді құрайды.

8. "Құқық және мемлекет" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) құқық түсінігі;

2) құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам.

9. "Конституциялық құқық" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтары;

2) мемлекеттік органдардың конституциялық жүйесі.

10. "Азаматтық құқық" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) азаматтық құқық түсінігі;

2) меншік құқығы;

3) азаматтық құқықтағы міндеттеме мен жауапкершілік;

4) тұтынушылар құқығын қорғау.

11. "Еңбек құқығы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) еңбек құқығы түсінігі;

2) еңбек жағдайлары;

3) еңбекті қорғау;

4) еңбек шарты.

12. "Отбасы құқығы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) отбасы құқығының түсінігі;

2) некені қию және тоқтату жолдары;

3) отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері;

4) отбасының қоғамдағы маңыздылығы.

13. "Әкімшілік құқық" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әкімшілік құқық түсінгі;

2) әкімшілік жауапкершілік;

3) әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу.

14."Қылмыстық құқық" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) қылмыстық құқық түсінігі;

2) қылмыс ұғымы;

3) қылмыстық жауапкершілік;

4) жазалау және гуманизм мәселесі.

15."Құқық негіздері" пәнінің базалық мазмұны:

1) құқық түсінігі. Құқық түсінігі және оның белгілері. Құқықтың басқа әлеуметтік нормалардан айырмашылығы: мораль, діни нормалар, дәстүрлер, корпоротивтік нормалар;

2) адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтары. Конституциялық құрылыс негіздері. Адамдар мен азаматтардың конституциялық құқықтары, бостандықтары мен міндеттері;

3) азаматтық құқық түсінігі. Тараптардың теңдігі негізіндегі мүліктік қатынас. Жеке мүліктік емес қатынастар: өмір, денсаулық, ар, абырой;

4) еңбек құқығы түсінігі. Еңбек бостандығының конституциялық кепілдігі;

5) неке және отбасы құқығы түсінігі. Отбасы мен неке (ерлі-зайыптылық) түсінігі;

6) әкімшілік құқық түсінігі. Басқару құқығы. Әкімшілік құқық бұзушылық;

7) қылмыстық құқық түсінігі. Қылмыстық мінез-құлық пен жазаланушылық;

8) мемлекеттік басқару органдардың конституциялық жүйесі. Жоғарғы билік органдарының негізгі қызмет бағыттары. Мемлекеттік биліктің өкілетті органдары;

9) меншік құқығы. Қазақстан Республикасындағы меншік түрлері. Меншік құқығына ие болу және тоқтатылуының негізгі жолдары;

10) еңбек жағдайлары. Жұмыс беруші мен жұмыскердің құқықтары мен міндеттері;

11) некені қию және тоқтату жолдары. Некеге тұрудың шарттары мен кедергілері. Некені тоқтату мен бұзу;

12) қылмыс ұғымы. Қылмыстың түрлері мен белгілері. Қылмыстың обьектісі, субъектісі. Қылмыстың объективті және субъективті жақтары;

13) азаматтық құқықтағы міндеттеме мен жауапкершілік. Міндеттемелерді орындамағаны үшін мүліктік жауапкершілік. Міндеттемелерді қамтамасыз ету амалдары;

14) еңбекті қорғау. Еңбек дауларын шешу жолдары. Жасөспірімдер еңбегінің құқықтық реттелуі;

15) отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері. Бала құқығы;

16) әкімшілік жауапкершілік. Әкімшілік құқық бұзушылық белгілері мен түрлері. Әкімшілік өндіріп алу түрлері мен оларды қолдану тәртібі;

17) қылмыстық жауапкершілік. Құқыққа қарсы әрекет үшін қылмыстық жауапкершілік және жаза түрлері. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың субъектілері;

18) құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам. Құқықтық мемлекеттің түсінігі мен белгілері. Құқықтық мемлекеттің қызметіндегі азаматтық қоғам институттарының маңызы мен рөлі;

19) тұтынушылар құқығын қорғау. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау жолдары. Тұтынушылардың өз құқықтарын қорғау құқығы;

20) еңбек шарты. Еңбек шартының мазмұны;

21) отбасының қоғамдағы маңыздылығы. Отбасы қатынастарын мемлекеттік қолдау және қорғау;

22) әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу. Қоғамдық қатынастарды реттеудегі әкімшілік құқық бұзушылық нормаларының рөлі мен маңызы;

23) жазалау мен гуманизм мәселесі. Қылмыстық құқықтағы гуманизм қағидаты.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

16. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді Мысалы, 9.2.1.2 кодында: "9" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімшенің, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

17. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша берілген:

1) "құқық және мемлекет" бөлімі:

Білім алушылар:	
Бөлімше	9-сынып
9.1.1 Құқық түсінігі	9.1.1.1 әлеуметтік нормалар жүйесінде құқықтың ұғымы мен рөлін түсіндіру
9.1.2 Құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам	9.1.2.1 құқықтық мемлекеттің ерекшелігі мен маңызын анықтау
	9.1.2.2 азаматтық қоғам институттарының ролі мен маңызын анықтау

2) "конституциялық құқық" бөлімі:

Білім алушылар:	
Бөлімше	9-сынып
9.2.1 Адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтары	9.2.1.1 конституциялық құрылыс негіздерін түсіндіру
	9.2.1.2 Қазақстан Республикасы Конституциясын талдау арқылы адамның және азаматтың конституциялық құқықтары, бостандықтары мен міндеттерін анықтау
9.2.2 Мемлекеттік органдардың конституциялық жүйесі	9.2.2.1 Конституция негізінде мемлекеттік органдардың қызметтерін анықтап, салыстыру
	9.2.2.2 мемлекеттік органдардың құрылуында сайлаудың маңызы мен рөлін анықтау

3) "азаматтық құқық" бөлімі:

Білім алушылар:	
Бөлімше	9-сынып

9.3.1 Азаматтық құқық түсінігі	9.3.1.1 азаматтық құқық ұғымы мен қағидаларын түсіндіру
9.3.2 Меншік құқығы	9.3.2.1 меншік түрлерін анықтау
	9.3.2.2 меншік құқығына ие болудың және тоқтатылудың жолдарын, құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы анықтау
9.3.3 Азаматтық құқықтағы міндеттеме мен жауапкершілік	9.3.3.1 азаматтық құқықтағы міндеттемелерді талдап, жауапкершіліктерін анықтау
9.3.4 Тұтынушылар құқығын қорғау	9.3.4.1 тұтынушылардың құқықтарын қорғау жолдарын ұсыну

4) "еңбек құқығы" бөлімі:

Білім алушылар:	
Бөлімше	9-сынып
9.4.1 Еңбек құқығы түсінігі	9.4.1.1 еңбек құқығы ұғымын түсіндіру
9.4.2 Еңбек жағдайлары	9.4.2.1 Қазақстан Республикасының еңбек кодексі баптарының негізінде еңбек жағдайларын анықтау
	9.4.2.2 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы жұмыс беруші мен жұмысшының құқықтары мен міндеттерін түсіндіреді
9.4.3 Еңбекті қорғау	9.4.3.1 кәмелетке толмағандардың еңбегіне қатысты құқықтық нормаларды талдау
	9.4.3.2 құқықтық нормативтік актілерге сүйеніп еңбек дауларын шешу жолдарын ұсыну
9.4.4 Еңбек шарты	9.4.4.1 құқықтық жағдаяттарды талдап еңбек шартының мазмұнын ашу

5) "отбасы құқығы" бөлімі

Білім алушылар:	
Бөлімше	9-сынып
9.5.1 Неке және отбасы құқығы түсінігі	9.5.1.1 неке және отбасы ұғымдарын түсіндіру
9.5.2 Некені қию және тоқтату жолдары	9.5.2.1 некені қию және тоқтатылу шарттарын анықтау
9.5.3. Отбасы мүшелерінің құқығы мен міндеттері	9.5.3.1 отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттерін анықтау
	9.5.3.2 құқықтық актілерге сүйене отырып, қоғам мен отбасындағы балалар құқығын талдау
9.5.4 Отбасының қоғамдағы маңыздылығы	9.5.4.1 отбасының қоғамдағы маңыздылығын бағалау

6) "әкімшілік құқық" бөлімі:

Білім алушылар:	
Бөлімше	9-сынып
9.6.1 Әкімшілік құқық түсінігі	9.6.1.1 әкімшілік құқық ұғымын түсіндіру
9.6.2 Әкімшілік жауапкершілік	9.6.2.1 әкімшілік құқық бұзушылықтың түрлері мен белгілерін анықтау
	9.6.2.2 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы әкімшілік жауапкершілік түрлерін және оларды қолдану тәртібін түсіндіру
9.6.3 Әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу	9.6.3.1 әкімшілік құқықтық нормалардың маңызына баға беру

7) "қылмыстық құқық" бөлімі:

Білім алушылар:	

Бөлімше	9-сынып
9.7.1 Қылмыстық құқық түсінігі	9.7.1.1 қылмыстық құқық ұғымын түсіндіру
9.7.2 Қылмыс ұғымы	9.7.2.1 қылмыстың белгілері мен түрлерін ажырату
9.7.3 Қылмыстық жауапкершілік	9.7.3.1 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы қылмыстық жауаптылықты және жаза түрлерін анықтау
	9.7.3.2 сыбайлас жемқорлықпен күреске бағытталған құқықтық актілерді талдау
9.7.4 Жазалау және гуманизм мәселесі	9.7.4.1 қылмыстық құқықтағы гуманизм қағидасына баға беру

18. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 9-сыныбына арналған "Құқық негіздері" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

19.Ұзақ мерзімді жоспардағы тақырыптар білім алушылардың ойлау қабілетін белсендіретін және олардың сын тұрғысынан ойлау, проблемалық сұрақ қою, өздігінен талдау жасау дағдыларын дамытуға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтар түрінде құрастырылған.

20. Тоқсандағы бөлімдер және бөлім ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 9-сыныбына арналған "Құқық негіздері" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 9-сыныбына арналған "Құқық негіздері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті:
1-тоқсан		
9.1 Құқық түсінігі	Құқық дегеніміз не және ол қоғамдық қатынастарға қалай әсер етеді?	9.1.1.1 әлеуметтік нормалар жүйесіндегі құқық ұғымы мен ролін түсіндіру
9.1 Адам және	Қазақстан Республикасында адам мен азаматтың қандай құқықтары мен міндеттері бар?	9.2.1.2 Қазақстан Республикасы Конституциясын талдау арқылы адамның және азаматтың конституциялық құқықтары, бостандықтары мен міндеттерін анықтау
	Неліктен Қазақстан өзін демократиялық, зайырлы,	

азаматтың құқықтары мен бостандықтары	құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде жариялайды?	9.2.1.1 конституциялық құрылым негіздерін түсіндіру
9 . 1 Азаматтық құқық түсінігі	Азаматтық құқық қоғамдық қатынастарды қалай реттейді	9.3.1.1 азаматтық құқық ұғымы мен қағидаларын түсіндіру
9 . 1 Еңбек құқығы түсінігі	ҚР Конституциясының 24-ші бабы нені көздейді?	9.4.1.1 еңбек құқығы ұғымын түсіндіру
9 . 1 Неке және отбасы құқығы түсінігі	Заңнамада отбасы қалай қорғалған ?	9.5.1.1 неке және отбасы ұғымдарын түсіндіру
9 . 1 Әкімшілік құқық түсінігі	Әкімшілік құқық қандай қоғамдық қатынастарды реттейді?	9.6.1.1 әкімшілік құқық ұғымын түсіндіру
9 . 1 Қылмыстық құқық түсінігі	Қылмыстық құқықтың басқа құқық салаларынан ерекшелігі неде?	9.7.1.1 қылмыстық құқық ұғымын түсіндіру
2-тоқсан		
9 . 2 Мемлекеттік органдардың конституциялық құрылысы	Мемлекеттік органдардың қызметі қандай ?	9.2.2.1 Конституция негізінде мемлекеттік органдардың қызметтерін анықтап, салыстыру
	Мемлекеттік органдардың құрылуында сайлаудың маңызы мен рөлі қандай?	9.2.2.2 мемлекеттік органдардың құрылуындағы сайлаудың маңызы мен ролін анықтау
9 . 2 Меншік құқығы	Қалай меншік иесі бола аламыз?	9.3.2.1 меншік түрлерін анықтау; 9.3.2.2 меншік құқығына ие болудың және тоқтатылудың жолдарын, құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы анықтау
9 . 2 Еңбек жағдайлары	Заңнамамен еңбек жағдайлары қалай реттеледі?	9.4.2.1 ҚР еңбек кодексінің баптарының негізінде еңбек жағдайларын анықтау; 9.4.2.2 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы жұмыс беруші мен жұмысшының құқықтары мен міндеттерін түсіндіру
9 . 2 Некені қию және тоқтату жолдары	Неке қандай жағдайда қиылады және тоқтатылады?	9.5.2.1 некені қию және тоқтатылу шарттарын анықтау
9 . 2 Қылмыс ұғымы	Қандай әрекет қылмыс деп танылады?	9.7.2.1 қылмыстың белгілері мен түрлерін ажырату
3-тоқсан		
9 . 3 Азаматтық құқықтағы міндеттеме мен жауапкершілік	Азаматтық-құқықтық міндеттемелер қандай жауапкершіліктерді туындатады?	9.3.3.1 азаматтық құқықтағы міндеттемелерді талдап, жауапкершіліктерін анықтау

9 . 3 Еңбекті қорғау	Еңбек даулары қалай шешіледі?	9.4.3.2 құқықтық нормативтік актілерге сүйене отырып, еңбек дауларын шешу жолдарын ұсыну
	Кәмелетке толмағандардың еңбегі заңнамамен қалай қорғалады?	9.4.3.1 кәмелетке толмағандардың еңбегіне қатысты құқық нормаларын талдау
9 . 3 Отбасы мүшелерінің құқығы мен міндеттері	Отбасы мүшелерінің құқықтық мәртебесі қандай?	9.5.3.1 отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттерін анықтау
	Бала құқығы қалай қорғалады?	9.5.3.2 құқықтық актілерге сүйеніп қоғам мен отбасындағы балалар құқығын талдау
9 . 3 Әкімшілік жауапкершілік	Қандай жағдайларда әкімшілік жауапкершілік туындайды?	9.6.2.1 әкімшілік құқық бұзушылықтың түрлері мен белгілерін анықтау; 9.6.2.2 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы әкімшілік жауапкершілік түрлерін және оларды қолдану тәртібін түсіндіру
9 . 3 Қылмыстық жауапкершілік	Қылмыстық жауапкершіліктің мәні неде?	9.7.3.1 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы қылмыстық жауапкершілікті және жаза түрлерін анықтау
	Кімдер сыбайлас жемқорлықтың субъектілері болып табылады	9.7.3.2 сыбайлас жемқорлықпен күреске бағытталған құқықтық актілерді талдау
4-тоқсан		
9 . 4 Құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам	Құқықтық мемлекеттің басты идеялары неде?	9.1.2.1 құқықтық мемлекеттің ерекшелігі мен маңызын анықтау
	Азаматтық қоғамды қалыптастырудың маңызы неде?	9.1.2.2 азаматтық қоғам институттарының ролі мен маңызын анықтау
9 . 4 Тұтынушылар құқығын қорғау	Біз тұтынушы ретінде өз құқығымызды білеміз бе?	9.3.4.1 тұтынушылардың құқықтарын қорғау жолдарын ұсыну
9 . 4 Еңбек шарты	Еңбек шарты қандай құқықтар мен міндеттерді туындатады?	9.4.4.1 құқықтық жағдаяттарды талдап еңбек шартының мазмұнын ашу
9 . 4 Отбасының қоғамдағы маңыздылығы	Отбасының әлеуметтік мәні неде?	9.5.4.1 отбасының қоғамдағы маңыздылығын бағалау
9 . 4 Әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу	Әкімшілік құқықтық нормалардың қажеттілігі мен маңызы неде?	9.6.3.1 әкімшілік құқықтық нормалардың маңызына баға беру
9 . 4 Жазалау мен гуманизм мәселесі	Қылмыстық құқықта гуманизм қағидасы қажет пе?	9.7.4.1 қылмыстық құқықтағы гуманизм қағидасына баға беру

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушысының 2017 жылғы 25 қазандағы 545 бұйрығына 20-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
210-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Білім алушының жеке тәжірибесі негізінде музыка өнерінің табиғатын танып білу мен үздік шығармаларды қабылдауы арасында өзара байланыс орнату осы бағдарлама құрылымының маңызды принциптерінің бірі болып саналады.

3. Пәнді оқытудың мақсаты – қазақтың дәстүрлі музыкасы, әлем халықтары шығармашылығы, әлемдік классика және заманауи музыканың үздік үлгілері негізінде білім алушылардың музыкалық мәдениеттілігін қалыптастыру, шығармашылық қабілетін дамыту.

4. Пәнді оқытудың міндеттері:

1) өзге өнер түрлері мен оқу пәніне музыка өнерін кіріктіре отырып әлем тұтастығының бейнесі жөнінде түсінігін қалыптастыру;

2) музыка өнерінің жалпы адамзаттық қажеттілікті құбылыс ретінде, оның адам өміріндегі рөлі мен маңыздылығы туралы түсінігін қалыптастыру;

3) сыни тұрғыда ойлауы мен музыкаға деген оң көзқарасты дамыту, музыкалық іс-әрекет дағдыларын қалыптастыру;

4) музыкалық шығармалар мен тапсырмаларды талдау, зерттеу және орындаушылық пен импровизациялау, презентациялау оқу пәндік-тақырыптық білім, білік, дағды аясында дамыту;

5) музыкалық қабілеттілігін, белсенді шығармашылығын, орындаушылығы мен зерттеушілік дағдысын дамыту;

6) музыка өнері негізінде коммуникация формалары жөнінде білімін қалыптастыру;

7) музыкалық-шығармашылық жұмыстарға идеялар қосу негізінде өзін-өзі бағалау, өзін-өзі тану және өзін-өзі дамытуын қалыптастыру (шығармалар жазу, импровизация және өңдеу);

8) ақпараттық-коммуникациялық технология құралдарын қолдану барысында музыкалық-орындаушылық және техникалық білімі мен біліктілігін қалыптастыру, дамыту.

2-тарау. "Музыка" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

5. "Музыка" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

6. "Музыка" пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны бөлімдер бойынша ұйымдастырылған.

7. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижені қамтитын мақсаттары бар бөлімшелерге бөлінген.

8. Оқу пәнінің мазмұны бөлімдерден тұрады:

1) музыка тыңдау, орындау және талдау;

2) музыкалық-шығармашылық жұмыстар жасау;

3) музыкалық-шығармашылық жұмысты таныстыру және бағалау.

9. "Музыка тыңдау, орындау және талдау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) музыка тыңдау және талдау;

2) музыкалық сауаттылық;

3) музыкалық-орындаушылық іс-әрекет.

10. "Музыкалық-шығармашылық жұмыстар жасау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) идеялар және материалдарды жинақтау;

2) музыка шығару және импровизация.

11. "Музыкалық-шығармашылық жұмысты таныстыру және бағалау" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

1) музыкалық-шығармашылық жұмысты таныстыру және бағалау.

12. "Музыка" пәнінің 5-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) Қазақ халқының музыкалық мұрасы: Қазақ халық әнінің әуенділігі. Айтыс өнері. Күй құдіреті. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

2) Қазақтың дәстүрлі тұрмыс-салт әндері және заманауи музыка: Қазақ халқының тұрмыс-салт әндері. Жаңғырған салт-дәстүр әндері. Халық музыкасының интерпретациясы. Халық музыкасын өндеу (интерпретация). Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

3) Әлем халықтарының музыкалық дәстүрі: Түркі халықтарының музыкалық дәстүрі. Шығыс халықтарының музыкалық дәстүрі. Еуропа халықтарының музыкалық дәстүрі. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

4) Музыка тілі – достық тілі: Қазақстан халықтарының музыкасы. Бір шаңырақ астында. Менің – Отаным! Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

5) Өлкетану: Туған өлке симфониясы.

13. "Музыка" пәнінің базалық мазмұны. 6-сынып.

1) Классикалық музыканың үздік туындылары: Орган музыкасы. Симфониялық музыка. Опера өнері. Балет өнері. Қазақстанның кәсіби музыкасы. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

2) Заманауи музыка мәдениеті: Эстрадалық музыка. Заманауи музыкалық жанрлар. Джаз музыкасы. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

3) Музыка және өнер түрлері: Музыка және поэзия. Музыка және бейнелеу өнері. Музыка және театр. Музыка және кино. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

4) Музыка – өмір тынысы: Интеллектуалды музыка. Жан жадыратар әуен. Музыка және технология. Дыбыстау және музыкамен көркемдеу. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

5) Өлкетану: Туған жердің таланттары.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

14. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4. кодында "5" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

15. 1) музыка тыңдау, орындау және талдау:

Білім алушылар:		
Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып
1 . 1 Музыка тыңдау және талдау	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау
	5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру	6.1.1.2 оркестрлер түрлеріндегі музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажытару, оларды топтар бойынша жіктеу
1 . 2 Музыкалық сауаттылық	5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері (" Менің туған өлкемнің 30 әні мен әуені" аудиокаталогын құрастырудың бастапқы дағдыларын) және аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау	6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау
	5.1.2.2 дәстүрлі әншілік мектептердің және халық композиторларының шығармаларын салыстыру	6.1.2.2 эстрада музыкасының жанрлары мен бағытын анықтау

	5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау	6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінін көркемдеуші құралдарын салыстыру
	5.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану	6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
1 . 3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	5.1.3.1 әнді орындау барысында музыканын көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу	6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау
	5.1.3.2 қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндерінің орындау тәсілдерін заманауи интепретациясымен салыстыру	6.1.3.2 әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндердің орындау түрлерін салыстыру
	5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау	6.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерінің сипатын жеткізу, партия бойынша және (немесе) ансамбльмен аспаптарда орындау

2) музыкалық- шығармашылық жұмыстарды жасау:

Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып
2 . 1 Идеялар және материалдарды жинақтау	5.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интерпретация жасау
2 . 2 Музыка шығару және импровизация	5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысты қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау	6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысты қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
	5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау	6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау

3) музыкалық шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау:

Бөлімше	5 сынып	6 сынып
3 . 1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерийлерге сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу	6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу

16. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Музыка" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

17. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Музыка" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

№	Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың бөлім мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті
		Қазақ халқы әнінің әуенділігі	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері мен аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау; 5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу
			5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері ("Менің туған өлкемнің 30 әні мен әуені" аудиокаталогын құрастырудың бастапқы дағдыларын) және аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау; 5.1.2.2 дәстүрлі әншілік мектептердің және халық

		Айтыс өнері	композиторларының шығармаларын салыстыру; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау				
		Күй құдіреті	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері мен аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау; 5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау				
1	Қазақ халқының музыкалық мұрасы	Жобаны жоспарлау және құрастыру	5.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау; 5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау; 5.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану				
							5. му жа түі көр құ ан

		Жобаның нәтижесін таныстыру	5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерияларға сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу		Қазақ халқының тұрмыс-салт әндері	ты шы ту му өн ер ту түс бо. 5.1 ха Ме өл ме ау құ ба да жә му жа ст ай тұ ан 5.1 ха ә л ха. му дә ер ан 5.1 ән ор ба му кө кө бе же
Жаңғырған салт-дәстүр әндері	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу;					

	5.1.3.2 қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндерінің орындау тәсілдерін заманауи интепретациясымен салыстыру		2	Қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндері және заманауи музыкасы
Халық музыкасының интерпретациясы	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.3.2 қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндерінің орындау тәсілдерін заманауи интепретациясымен салыстыру; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау			
Халық музыкасын өңдеу	5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау			
Жобаны жоспарлау және	5.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie			

құрастыру	Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау				
Жобаның нәтижесін таныстыру	5.1.3.2 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау; 5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерийлерге сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу;				
		Түркі халықтарының музыкалық дәстүрі	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру; 5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау	
			5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.1.2 әлем халықтары		

		Шығыс халықтарының музыкалық дәстүрі	музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру; 5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу
3	Әлем халықтарының музыкалық дәстүрі	Еуропа халықтарының музыкалық дәстүрі	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру; 5.1.2.3 әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау 5.1.3.1 әнді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу
		Жобаны жоспарлау	5.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау; 5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация

		және құрастыру	жасау; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау
		Жобаның нәтижесін таныстыру	5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерийлерге сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу; 5.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
		Қазақстан халықтарының музыкасы	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру; 5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 әнді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу
		Бір шаңырақ астында	5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.2.2.1 музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана

			отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау
4	Музыка тілі – достық тілі	Менің – Отаным! Өз елім!	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.1.3.2 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау;
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	5.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау; 5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау
		Жобаны таныстыру	5.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану; 5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерияларға сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу

5		Өлкетану	Туған өлке симфониясы	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері ("Менің туған өлкемнің 30 әні мен әуені" аудиокаталогын құрастырудың бастапқы дағдыларын) және аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау

2) 6-сынып:

№	Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың бөлім мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті
1	Классикалық музыканың үздік туындылары	Орган музыкасы	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау
		Симфониялық музыка	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.1.2 оркестрлер түрлеріндегі музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажытару, оларды топтар бойынша жіктеу; 6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау
		Опера өнері	6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.3.2 әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндердің орындау түрлерін салыстыру
		Балет өнері	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру
			6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау

		Қазақстанның кәсіби музыкасы	және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.1.2 оркестрлер түрлеріндегі музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажытару, оларды топтар бойынша жіктеу; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерінің сипатын жеткізу, партия бойынша және (немесе) ансамбльмен аспаптарда орындау;
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интерпретация жасау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
		Жобаны таныстыру	6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу; 6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану;
2	Заманауи музыка мәдениеті	Эстрадалық музыка	6.1.2.2 эстрада музыкасының жанрлары мен бағытын анықтау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.3.2 әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндердің орындау түрлерін салыстыру
		Заманауи музыкалық жанрлар	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.2.2.1 музыканың көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
		Джаз музыкасы	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интепретация жасау;
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интепретация жасау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау; 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау
			6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын

		Жобаны таныстыру	жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу; 6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
3	Музыка және өнер түрлері	Музыка және поэзия	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.2.2.1 музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
		Музыка және бейнелеу өнері	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
		Музыка және театр	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерінің сипатын жеткізу, партия бойынша және (немесе) ансамбльмен аспаптарда орындау
		Музыка және кино	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялаужәне интерпретация жасау
		Жобаны жоспарлау және	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интепретация жасау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау; 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows

		құрастыру	Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялаужәне интерпретация жасау
		Жобаның нәтижесін таныстыру	6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану 6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу
4	Музыка - өмір тынысы	Интеллектуалды музыка	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
		Жан жадыратар әуен	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
		Музыка және технология	6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
		Дыбыстау және музыкамен көркемдеу	6.2.2.1 музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау; 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялаужәне интерпретация жасау; 6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интепретация жасау; 6.2.2.1 музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау; 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялаужәне интерпретация жасау
		Жобаның нәтижесін таныстыру	6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану; 6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу;

5	Өлкетану	Туған жердің таланттары	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
21-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
211-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Көркем еңбек" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Жалпы орта білім беру жүйесіндегі "Көркем еңбек" пәнінің ерекшелігі әртүрлі өнер түрлерін зерделеу, идеяларын өнер тәсілдері арқылы көрсету, әмбебап (тұрмыстық) және арнайы (пәндік) білімдер мен икемділікті, материалдар мен нысандарды түрлендіру және көркем өңдеу дағдыларын, үй шаруашылығын жүргізу, технологиялар мен техниканы қолдану машықтарын иелену болып табылады.

3. Оқу бағдарламасының мақсаты – өнер және еңбек технологиясы саласында функционалды сауаттылықты қалыптастыру, шындыққа шығармашылықпен қарайтын тұлға дамыту.

4. "Көркем еңбек" оқу пәнінің бағдарламасы:

1) қоршаған ортада өнер, дизайн мен технология туралы түсінік пен білімді дамытуға;

2) Қазақстан және әлем халықтарының көркем-мәдениет мұрасын оқып үйренуге;

3) өнер мен дизайнның көркем тәсілдері арқылы шығармашылық идеяларды, технологиялық дағдыларды дамытуға;

4) зерттеу, жасау, талдау, нысандарды көркем түрлендіру үдерісінде оқушылардың шығармашылық және сыни тұрғыда ойлау дағдыларын дамытуға;

5) оқу қызметінің барлық түрлерінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды пайдалану арқылы тәжірибе алуға (зерттеу, идеялардың шығармашылықпен іске асыру, жұмыстардың таныстырылымы);

6) жұмыс нәтижесі үшін түрлі ақпарат көздері мен ресурстарының маңыздылығын түсіне отырып, зерттеу мен пайдалануға;

7) эстетикалық, еңбекке баулу, экономикалық, экологиялық, патриоттық тәрбиелеу мен рухани-өнегелік құндылықтарын қалыптастыруға;

8) уақыт, материалдың қасиеті мен басқа да факторлардың әсерін анықтап және оны ескере отырып қызметін өз бетінше жоспарлай алуға;

9) оқу мақсаттарына жетуде бірігіп жұмыс істеуді ұйымдастыру (жеке, жұптық және топтық жұмыс) бойынша тәжірибе жинауға бағытталған.

5. Оқу бағдарламасының мазмұны материалдарды бес ортақ білім беру бағыттары арқылы оқып-үйренуді қарастырады:

1) визуалды өнер;

2) сәндік-қолданбалы шығармашылық;

3) дизайн және технология;

4) үй мәдениеті;

5) тамақтану мәдениеті.

6. "Визуалды өнер" бөлімінің мазмұны:

1) классикалық және заманауи өнер;

2) қазақстандық суретшілердің шығармашылы;

3) бейнелеу өнері жанрлары мен түрлері;

4) сандық өнер (фотосурет, анимация, медиа құралдар);

5) бейнелеу (визуалды) өнерінің көркем тәсілдері;

6) көркемдік материалдар және техникалармен эксперименттеу бөлімдерін қамтиды

.

7. "Сәндік-қолданбалы шығармашылық" бөлімінің мазмұны:

1) сәндік-қолданбалы өнер ерекшеліктері мен негізгі пішіндері, Қазақстанның және басқа елдердің сәндік-қолданбалы өнері;

2) сәндік-қолданбалы өнер материалдары, технологиялары мен құралдары;

3) ұлттық ою-өрнек;

4) ішкі көріністі сәнді безендіру қарастырады.

8. "Дизайн және технология" (ұлдар) бөлімінің мазмұны:

1) негізгі конструкциялық, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдарды;

2) материалдарды өңдеу құралдары мен жабдықтарын;

3) материалдарды әртүрлі тәсілдермен өңдеуді;

4) әртүрлі материалдардан бұйым дизайнын;

5) ұлттық тұрмыстық заттарды дайындау технологиясын;

6) қазақстандық және әлемдік сәулет ескерткіштерін;

7) макеттеуді;

8) ішкі көрініс дизайнын;

9) робототехника, көлік құралдарын модельдеуді қамтиды.

9. "Дизайн және технология" (қыздар) бөлімінің мазмұны:

1) негізгі тоқыма, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдарды;

2) тоқыма материалдарын өңдеу құралдары мен жабдықтарын;

3) тоқыма материалдарын әртүрлі тәсілдермен өңдеуді;

4) тоқыма материалдарынан бұйым дизайнын;

5) сән индустриясын, стиль және образ, ұлттық киім элементтерін дайындау технолоиясын қамтиды.

10. "Үй мәдениеті" бөлімінің мазмұны (ұлдар):

1) тұрғын үйдің экологиясын;

2) өсімдік шаруашылығы, сәндік өсімдіктер шаруашылығы, ландшафтты дизайн негіздерін;

3) электр қуатының көздері туралы жалпы мәліметтерді, тұрмыстық техника және электр құралдарын қолдану мен жөндеуді;

4) тұрмыстық жөндеу жұмыстарын, ішкі көріністі ұйымдастыру мен жоспарлауды қамтиды.

11. "Үй мәдениеті" бөлімінің мазмұны (қыздар):

1) жеке гигиенаны, тұрғын үй экологиясын;

2) өсімдік шаруашылығы, сәндік өсімдіктер шаруашылығы, ландшафтты дизайн негіздерін;

3) киім күтімі мен ұзақ мерзімді сақтауды қамтиды.

12. "Тамақтану мәдениеті" бөлімінің мазмұны:

1) дұрыс тамақтану негізін;

2) дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелерін, дастарқанды жабдықтауды;

3) тағам әзірлеу технологиясын;

4) әлем халықтарының тағамдарын қамтиды.

2- тарау. "Көркем еңбек" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

13. "Көркем еңбек" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 7-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

4) 8-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

5) 9-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

14. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 5-сынып (ұлдар):

1) "Визуалды өнер" бөлімі: Бейнелеу өнеріндегі көркем құралдар, классикалық бейнелеу өнерінің үздік туындылары, қазақстандық суретшілердің шығармашылығы, бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары, натюрморт өнері, ұлттық сәндік натюрморт, пейзаж, табиғатпен үйлесім, әуе перспективасы, индустриалды пейзаж, қала пейзажы,

сызықтық перспектива, пластикалық пішіндер өнері, мүсін өнері, шығармашылық жұмыс, көрме ұйымдастыру;

2) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Сәндік-қолданбалы өнер, негізгі формалары мен ерекшеліктері, Қазақстан халқының сәндік-қолданбалы өнері, сәндік-қолданбалы өнердегі заманауи және дәстүрлі емес материалдар, материалдар мен құрал-жабдықтармен танысу, дәстүрлі емес материалдардан сәндік бұйым, идеяларды талқылау мен дамыту, нобай орындау, дәстүрлі емес материалдардан сәндік бұйым, бұйым дайындау, өру өнері, өру түрлері, материалдар және құрал-жабдықтармен танысу, бұйым өру, жұмыстардың көрмесі;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Конструкциялық материалдар, материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу, конструкциялық материалдарды өңдеуге арналған жабдықтар, қол еңбегі құралдары, құрылғылар, көркемдеп аралау, идеяларды құру, материалды таңдау және дайындау, сыртқы және ішкі сызықтар арқылы қисық пішінді бұйымды қыларамен көркемдеп аралау, сымнан бұйымдарды модельдеу, нобайлар дайындау (шынжыр, басқатырғыш ойындары, жануарлардың пішіндері), материал таңдау, құралдар-жабдықтар мен құрылғылар, бұйым дайындау (шынжыр, басқатырғыш ойындары, жануарлардың пішіндері), түрлі материалдарды қолданып, музыкалық аспаптарды (ұрмалы және соқпалы) жобалау, музыкалық аспапты құрастыру, жұмыстардың көрмесі;

4) "Тамақтану мәдениеті" бөлімі: Дұрыс тамақтанудың негіздері, ас мәзірін әзірлеу;

5) "Үй мәдениеті" бөлімі: Электр қуатының негізгі көздері туралы жалпы мәліметтер, электротехникалық арматура, электр энергиясының әртүрлі көздерімен тәжірибе жасау (батарея, гальваникалық элементтер), тұрмыстағы жөндеу жұмыстары, өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары, өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

15. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 6-сынып (ұлдар):

1) "Визуалды өнер" бөлімі: Портрет жанры, портрет түрлері, қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет, сызықты портрет, графика, орындалу техникасы, дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан) материалдардан орындалған портрет), портреттегі түс, орындау техникасы, заманауи портрет, фотоөнер , фотокамерамен тәжірибе, анимация, қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар), сценарий дайындау, кейіпкерлер мен декорациялар құру, көркем өнер идеяларын іске асыру, дыбыс қосу, жұмысты қорғау;

2) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Қазақстан халықтарының зергерлік өнерімен танысу, зергерлік бұйым нобайын орындау, материалдар мен құрал-жабдықтарды таңдау, зергерлік бұйым дайындау, бұйымды көркемдеп безендіру, табиғи материалдардың түрлері мен сипаттамалары (өздігінен ізденіс зерттеулері), табиғи материалдардан дайындалатын бұйым нобайын орындау, табиғи материалдардан

бұйым дайындау, бұйымды көркемдеп безендіру, жұмысты қорғау, көрме ұйымдастыру ;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Электрлік және қол еңбегі құралдары мен жабдықтары, тәжірибелік жұмыс, құрамалы бөлшектерден робот құру, роботтың шығу тарихы мен оның түрлері (өздігінен ізденіс зерттеулері), роботты жобалау және дайындау, нобай, материалдарды іріктеу, таңдау, робот құру, робот бөлшектерінің жылжымалы механизмін құру бойынша эксперимент жүргізу, көлік құралдарының түрлері туралы жалпы мәлімет (өздігінен ізденіс зерттеулері), көлік құралы үлгісін дайындау, нобай, материалдарды іріктеу, таңдау, көлік құралын орындау, үлгінің жеке бөліктерін дайындау, үлгіні құрастыру, безендіру, жұмысты қорғау, көрме ұйымдастыру;

4) "Тамақтану мәдениеті" бөлімі: Қазақ халқы мен әртүрлі халықтардың және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері ;

5) "Үй мәдениеті" бөлімі: Электрсызбалардың шартты белгілерімен танысу, электр тізбегі, батарейкалы шамшырақ дайындау, электрлік қол еңбегі құралдарын қолданып тұрмыстағы жөндеу жұмыстарын жүргізу, сәндік гүлдер түрлері, гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

16. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 7-сынып (ұлдар):

1) "Визуалды өнер" бөлімі: Өнердегі заманауи техника мен ғылыми жетістіктер, табиғаттағы микро суреттер, бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттары (поп арт, инсталляция), өздігінен ізденіс зерттеулері, Қазақстанның заманауи суретшілері, өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізінде тәжірибелік жұмыс орындау (2D немесе 3D форматында), жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру;

2) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Пирография өнерімен танысу, көркемдеп күйдіру техникасы мен тәсілдері, нобай орындау, материалдарды таңдау және дайындау, бұйымды көркемдеп күйдіру, безендіру, жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Ағашты механикалық өңдеуге арналған құрал-жабдықтар, ағашты механикалық өңдеу барысындағы жұмысты ұйымдастыру, ағаштан жасалған бұйымды өңдеу, бұйымның дизайны, материалды таңдау және дайындау, бұйымды жасау, материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу, бұйымды безендіру, көрме ұйымдастыру;

4) "Үй мәдениеті" бөлімі: Ауыл шаруашылығы өндірісіндегі заманауи техникалар мен жабдықтар, тұрмыстық құрал-жабдықтар мен электроарматураны жөндеу, үй экологиясы, үйдегі микроклимат.

17. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 8-сынып (ұлдар):

1) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Мозаика өнері, мозаика орындаудың түрлері мен техникалары, мозаикалық панноға арналған негіз дайындау, нобай және

материалды таңдау, мозаика панносын орындау, көркемдеп безендіру мен жұмыстарын таныстыру;

2) "Дизайн және технология" бөлімі: Қазақ халқының тұрмыстық заттарымен танысу, қазақ халқының тұрмыстық заттарының орындалу техникасы мен материалдарын (торсық, дөңгелек үстел) зерделеу, идеяларды талдау және нобайды орындау, жұмысты жоспарлау, материалдарды өңдеу, бұйымды дайындау, көрме ұйымдастыру және жұмысты қорғау;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Үстел ойыны, шығу тарихы, үстел ойынының тұжырымдамасы, үстел ойынын дайындау, графикалық құжаттама, үстел ойының бөлшектерін дайындау, көркемдеп безендіру, ойынды тестілеу, сауалнама және ақпараттар жинау, жұмысты қорғау;

4) "Үй мәдениеті" бөлімі: Агротехнологияның дамуындағы ғылымның рөлі (өздігінен ізденіс зерттеулері), электрқұрылғылар мен тұрмыстық техникаларды таңдау және бағалау, бөлменің жөндеу жұмыстарына арналған заманауи материалдар мен құрал-жабдықтар (тәжірибелік жұмыс).

18. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 9-сынып (ұлдар):

1) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Заманауи интерьердегі сәндік бұйымдар, интерьердің сәнді заттарының (шамшырақ, сәнді сағаттар) дайындалу техникалары мен тәсілдерін зерделеу, идеяларды дамытуды талқылау мен нобай орындау, жұмысты жоспарлау, интерьерге арналған сәндік заттарды дайындау мен безендіру, жұмысты қорғау;

2) "Дизайн және технология" бөлімі: Сәулет өнерінің үздік туындылары, заманауи сәулет өнері, Қазақстан сәулет өнері (заманауи және тарихи), сәулеттік ғимараттар мен нысандардың (имитация немесе өз идеялары) нобайы, сызбасы, сәулеттік нысанның макетін орындауға қажетті материалдарды анықтау және таңдау, шығармашылық жұмыс, сәулеттік нысан макеті, жұмысты қорғау;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Интерьер заттары және жиһаздардың өндірілуі , белгілі бір интерьерге арналған заттарды дайындау (мысалы: көрме залына арналған модульді жиһаз, трансформацияланатын балаларға арналған жиһаз, сәнді шамшырақ), идеяны дамыту және талқылау, материалдарды таңдау, графикалық құжаттама, техникалық спецификация, бұйымды әзірлеу, әрлеу, жұмысты қорғау;

4) "Үй мәдениеті" бөлімі: Интерьер/экстерьердегі ландшафт элементтері, шығармашылық идеяларды визуалдау, интерьердегі жарықтандыру, табиғи және жасанды жарықтандыру, интерьерді жарықтандырудың жобасын даярлау (тұрғын үй бөлмелері, өндірістік, қоғамдық орындар), интерьерді аудандарға бөлу және жоспарлау (тұрғын үй бөлмелері, өндірістік, қоғамдық орындар).

19. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 5-сынып (қыздар):

1) "Визуалды өнер" бөлімі: Бейнелеу өнеріндегі көркем құралдары, классикалық өнердің үздік туындылары, қазақстандық суретшілердің шығармашылығы, бейнелеу

өнерінің түрлері мен жанрлары, натюрморт өнері, ұлттық сәндік натюрморт, пейзаж, табиғатпен үйлесім, әуе перспективасы, индустриалды пейзаж, қала пейзажы, сызықтық перспектива, пластикалық пішіндер өнері, мүсін өнері, шығармашылық жұмыс, көрме ұйымдастыру;

2) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Сәндік-қолданбалы өнер, негізгі пішіндер мен ерекшеліктері, Қазақстан халықтарының сәндік-қолданбалы өнері, қазақтың ұлттық ою-өрнектері (түрлері, стилизация мен мотивтері), көркем кестелеу, кесте түрлері, материалдар және құрал-жабдықтармен танысу, нобай орындау, көркемдік кестемен бұйымды безендіру, өру өнері, өру түрлері, материалдар және құрал-жабдықтармен танысу, бұйым өру, жұмыстардың көрмесі;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Тоқыма материалдарының классификациясы мен сипаттамалары, материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу, тоқыма материалдарын өңдеуге арналған құрал-жабдықтар мен құрылғылар, тігін бұйымдарының классификациясы, идеядан өнімге (тігін бұйымдары), дизайн, киімді макеттеу (қағаз, тоқыма материалдар), костюм құру (мини-манекенде немесе қуыршақта), тоқыма мозаика техникасында тігін бұйымдарының дизайны (құрақ, пэчворк, квилт), идеяларды құру, нобай, материалды таңдау және дайындау, жұмыстың орындалу бірізділігі, бұйым дайындау, бұйымды безендіру, жұмысты қорғау;

4) "Тамақтану мәдениеті" бөлімі: Дұрыс тамақтанудың негіздері, ас мәзірін әзірлеу, асхананың жабдықталуы, тағам әзірлеуге арналған құралдар-жабдықтар, аспаптар мен ыдыс-аяқтар, тағам дайындауға арналған құрал-жабдықтардың мүмкіндіктерін зерттеу, бутербродтар мен сусындардың әзірлену технологиясы, жемістер мен көкөністерден салаттар әзірлеу технологиясы;

5) "Үй мәдениеті" бөлімі: Жеке бастың гигиенасы, өз-өзіне күтім жасау, өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары, өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

20. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 6-сынып (қыздар):

1) "Визуалды өнер" бөлімі: Портрет жанры, портрет түрлері, қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет, сызықты портрет, графика, орындалу техникасы, дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан орындалған портрет), портреттегі түс, орындалу техникасы, заманауи портрет, фотоөнер, фотокамерамен тәжірибе, анимация, қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар), сценарий дайындау, кейіпкерлер мен декорациялар құру, көркем өнер идеяларын іске асыру, дыбыс қосу, жұмысты қорғау;

2) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Тоқу өнері, ілмекпен тоқу, тоқу тәсілдері мен техникалары, бұйымның нобайын дайындау, материалдар мен құрал-жабдықтарды таңдау, әртүрлі бұйымдарды ілмекпен тоқу (сулықтар, сөмкелер, ұялы телефондардың қабы), шалма бізбен тоқу, шалма біз және олардың түрлері, тоқу тәсілдері мен

техникалары, бұйымның нобайын дайындау, әртүрлі бұйымдарды шалма бізбен тоқу (мойынорағыш, үшкіл орамал, тіреуіш, ұялы телефондардың қабы), жұмысты қорғау, көрме ұйымдастыру;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Тоқыма материалдарынан бұйым дайындау (авторлық қуыршақ, дамытатын ойыншықтар), идеяларды құру, нобай, түрлі-түсті және фактуралы тоқыма материалдарын зерттеу, материалдарды, құралдар мен жабдықтарды таңдау және дайындау, бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, жеке бөліктерін өңдеу, бөлшектерді біріктіру мен бұйымды безендіру, үйге арналған тоқыма бұйымдарының дизайны (алжапқыш, асханалық бұйымдар), идеяларды құру, нобай, материалды таңдау және дайындау, жұмысты орындау бірізділігі, бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, жеке бөліктерін өңдеу, бөлшектерді біріктіру мен бұйымды безендіру, жұмысты қорғау , көрме ұйымдастыру;

4) "Тамақтану мәдениеті" бөлімі: Қазақ халқы мен әртүрлі халықтардың және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері , жартылай дайын өнімдерден тағамдар әзірлеу технологиясы, тағамдарды жылдам әзірлеудің технологиясы, десерт әзірлеу технологиясы;

5) Бөлім "Үй мәдениеті": Гигиена ережелері, бөлмені ылғалды және құрғақ тазалау жұмысы, киім (аяқ киім) күтімі мен оларды сақтау, сәндік гүлдер түрлері, гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

21. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 7-сынып (қыздар):

1) "Визуалды өнер" бөлімі: Өнердегі заманауи техника мен ғылыми жетістіктер, табиғаттағы микро суреттер, бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттары (поп арт, инсталляция), өздігінен ізденіс зерттеулері, Қазақстанның заманауи суретшілері, өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізінде тәжірибелік (шығармашылық) жұмыс орындау (2D немесе 3D форматында), жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру;

2) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Көркемдік жазба (батик, гжель, хохлома), жазбалар түрлері, жазбалардың тәсілдері мен техникасы, материалдары және құралдары, бұйымның нобайын орындау, материалдар мен құралдарды дайындау, көркемдік жазбаны орындау, сәндеу, безендіру, жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Өзгеріске ұшырау (трансформация) және тігін бұйымдарды сәндеу (киім, аксессуарлар, бижутериялар), идеяларды құру, нобай, материалдар мен құралдарды дайындау, жиынтықты орындау, киім бөлшектерін пішу, жеке бөлшектерді өңдеу, бұйымдардың бөлшектерін құрастыру және өңдеу, бұйымды сәндеу, жұмысты қорғау;

4) "Тамақтану мәдениеті" бөлімі: Қазақтың ұлттық тағамдары, әлем халықтарының тағамдары (өздігінен ізденіс зерттеулері), әлем халықтарының тағамдары, тәжірибелік жұмыс (суши, пицца, көже);

5) "Үй мәдениеті" бөлімі: Тұрмыстық техниканы таңдау, тұрмыстық техниканы қолдану ережелері, өсімдік сән және интерьер элементі ретінде.

22. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 8-сынып (қыздар):

1) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Қазақтың ұлттық сәндік қолданбалы бұйымдары (ши тоқу, киіз бас), әртүрлі ұлттық бұйымдар, құрал-жабдықтар мен материалдармен танысу, бұйымдарға нобайлар дайындау, құрал- жабдықтар мен материалдар дайындау, шығармашылық жұмыстарды орындау, әшекейлерді пайдалана отырып сәндеу, жұмысты қорғау, көрмеге ұсыну;

2) "Дизайн және технология" бөлімі: Қазақтың ұлттық киімі, этностиль, ою-өрнек стилизациясы, этностильдегі (бас киімдер, қазақтың ұлттық киімдері), этностильдегі бұйымдарды жасау (бас киімдер, қазақтың ұлттық киімдері), бұйымдарды әшекейлеу, жұмысты қорғау;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Халықтық пішім негізінде киім үлгісінің дизайны (тұтас жеңдер), бұйымдарға нобайлар дайындау, құрал- жабдықтар мен материалдарды дайындау, халықтық пішім негізінде киім үлгісінде бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді біріктіру мен безендіру, бұйымды ою-өрнек элементтерімен безендіру, жұмысты қорғау;

4) "Үй мәдениеті" бөлімі: Интерьерге арналған сәнді бұйымдар (2D/3D форматта), бұйымдарға нобайлар дайындау, құрал-жабдықтар мен материалдарды дайындау, интерьерге арналған 2D/3D сәнді бұйымдарды жасау, өсімдік шаруашылығындағы ғылымның рөлі, медицина, фитотерапия және косметологиядағы өсімдіктің рөлі.

23. "Көркем еңбек" пәнінің базалық мазмұны. 9-сынып (қыздар):

1) "Сәндік-қолданбалы өнер" бөлімі: Қазақстанның дәстүрлі тоқыма өнері, қазақ кілемдері, алаша, кілем тоқу, гобелен, қазіргі кілемдер үлгілері, кілем тоқу материалдары мен құрал-жабдықтары, бұйым нобайын жасау, материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау, шығармашылық жұмысты орындау, декор жасау мен безендіру, жұмысты қорғау, көрме ұйымдастыру;

2) "Дизайн және технология" бөлімі: Заманауи сән әлеміндегі сарындық (стильді) бағыттар (өздігінен ізденіс зерттеулері), "Сән және жеке тұлға үйлесімділігі" эксперименті, жеке даралық имиджін жасау, идеяларды жүзеге асыру, аксессуарлар, шаш үлгісі, визаж құралдары негізінде жеке даралық образды жасау, киім топтамасын жасау эксперименті/жеке даралық имидж үшін аксессуарлар, жұмысты қорғау;

3) "Дизайн және технология" бөлімі: Сәнді киім дизайны "Fast cloth" қарапайым геометриялық формалар (пончо, кейп, туника) (сән журналдары), киім және аксессуарлардың заманауи өндірісі, нобай, идеяны жүзеге асыру, материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау, бұйымды жасау, бөлшектерді пішу, жеке бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді жинау мен бұйымды сәндеу, жұмысты талдау мен бағалау, жұмысты қорғау;

4) "Үй мәдениеті" бөлімі: Ландшафт элементтері интерьерде /экстерьерде, шығармашылық идеяны визуалдау (нобай), шығармашылық идеяны іске асыру, интерьерді мерекеге орай безендіру, шығармашылық идеяны визуалдау (нобай), шығармашылық идеяны іске асыру.

24. "Көркем еңбек" оқу пәнінің 5-9-сыныптарға арналған оқу бағдарламасының мазмұны оқыту мақсаттары жүйесінің шығармашылық әрекет үдерісі барысында тәжірибелік және негізгі білім қалыптастыруға бағытталған үш бөлім бойынша ұйымдастырылған.

25. "Шығармашылық идеяларды дамыту және зерттеу" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) қоршаған орта туралы білім мен түсінік;

2) тарих, мәдениет және дәстүр туралы білім мен түсінік;

3) ақпарат көздерімен жұмыс істеу;

4) шығармашылық іс-әрекет үдерісін жоспарлау;

5) дизайн дайындау бойынша тапсырмалармен жұмыс жасау;

6) материалдар, олардың қасиеттері мен жұмыс істеу техникалары.

26. "Шығармашылық жұмыстарды жасау және дайындау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) шығармашылық идеялардың көркем көрінісі;

2) құралдар мен жабдықтар;

3) жасау технологиясы;

4) тамақтану мәдениеті;

5) үй мәдениеті;

6) техника қауіпсіздігі және еңбек гигиенасы ережелерін сақтау.

27. "Таныстырылым, талдау және шығармашылық жұмыстарды бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) шығармашылық жұмыстардың таныстырылымы;

2) идеяларды талдау және бағалау;

3) әдіс-тәсілдерді талдау және бағалау;

4) жұмысты жетілдіру және бейімдеу.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

28. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа бөлінген.

29. Бағдарламада оқыту мақсаттарын қолдануға және мониторинг жасауға тиімді болу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4. кодында "5" - сынып, "2.1" - бөлім мен бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

30. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Шығармашылық идеяларды дамыту және зерттеу" бөлімі:

Білім алушылар білуі тиіс:					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.1 Қоршаған орта туралы білім мен түсінік	5.1.1.1 ұлдар/ қыздар қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипат тамасын зерделеу және анықтау	6.1.1.1 ұлдар/ қыздар қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын түсіну және білімін көрсету	7.1.1.1 ұлдар/ қыздар қоршаған орта элементтерінің визуалды сипаттамасын өзінше түсіндіру		
1.2 Тарих, мәдениет және дәстүр туралы білім мен түсінік	5.1.2.1 ұлдар/ қыздар қазақ халқының ұлттық және әлем мәдениетіндегі өнер, қол өнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу	6.1.2.1 ұлдар/ қыздар қазақ халқының ұлттық және әлем мәдениетіндегі өнер, қол өнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету	7.1.2.1 ұлдар/ қыздар тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау	8.1.2.1 ұлдар/ қыздар тарихи және мәдени шығу тегі әр түрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету	9.1.2.1 ұлдар/ қыздар тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер және дизайн туындыларының түрлі материалдарын, бағытын, салыстыру, талдау
1.3 Ақпарат көздері	5.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу	6.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану	7.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдау және қолдану	8.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану	9.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
1.4 Шығармашылық іс-әрекет үдерісін жоспарлау	5.1.4.1 ұлдар/ қыздар шығамашылық жұмысты орындау	6.1.4.1 ұлдар/ қыздар уақыт және басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау; 6.1.4.2 ұлдар/	7.1.4.1 ұлдар/ қыздар алған білімдері мен тәжірибелерін қолдана болашақ іс-әрекеттерін анықтау және шығармашылық қызметін жоспарлау;	8.1.4.1 ұлдар/ қыздар алған білімі мен тәжірибелерін қолданып, болашақ іс-әрекетін толық сипаттап, шығармашылық қызметін жоспарлау; 8.1.4.2 ұлдар/	9.1.4.1 ұлдар/ қыздар жұмысты орындаудың тиімді әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашы-лық қызметін жоспарлау; 9.1.4.2 ұлдар/ қыздар

	кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау	қыздар материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)	7.1.4.2 ұлдар/ қыздар бұйымның өзіндік құны мен материалдық шығындарын анықтау	қыздар зерттеу нәти желері негі зінде тұтыну шылардың өнімнің түрлеріне қажеттілігін анықтау	пайданы анықтау мақсатында түрлі тауарларды өткізу нарығын талдау
1.5 Дизайн (эскиз) дайындау бойынша тапсырмалармен жұмыс істеу	5.1.5.1 ұлдар/ қыздар композицияның негізгі заңдылықта-рын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау	6.1.5.1 ұлдар/ қыздар композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау	7.1.5.1 ұлдар/ қыздар функционалды және эстетикалық талаптарға сай, нысанның дизайн дайындау бойынша тапсырмаларды орындау	8.1.5.1 ұлдар/ қыздар функционалды талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау	9.1.5.1 ұлдар/ қыздар күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін білімді қорытындылау
	5.1.5.2 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау	6.1.5.2 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау	7.1.5.2 ұлдар/ қыздар түрлі графикалық құралдардың көмегімен бұйым дайындау үшін эскиздер орындау және графикалық пен технологиялық құжаттар әзірлеу	8.1.5.2 ұлдар/ қыздар бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып , графикалық және технологиялық құжаттар дайындау	9.1.5.2 ұлдар/ қыздар графиканың әртүрлі тәсілдерін қолдану арқылы өз бетінше графикалық және технологиялық құжат құру
	5.1.6.1 ұлдар материалдардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау арқылы, жалпы қасиеттері мен құрылысын зерделеу	6.1.6.1 ұлдар материалдардың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттерін, олардың қолданылу аясын анықтау және сипаттау	7.1.6.1 ұлдар жобаланатын нысанды дайындау барысында материалдардың физикалық, технологиялық және механикалық қасиеттерін анықтау және салыстыру	8.1.6.1 ұлдар жобаланатын нысанның тағайындалуы мен қасиеттерін ескеріп, материалдарды өңдеумен безендіру тәсілдерін анықтау және таңдау	9.1.6.1 ұлдар техникалық, эксплуатациялық және экологиялық ескере отырып, материалдарды өңдеудің өзіндік тәсілдерін негіздеп анықтау және таңдау
	5.1.6.2 ұлдар/ қыздар	6.1.6.2 ұлдар/ қыздар заманауи және	7.1.6.2 ұлдар/ қыздар бірқатар заманауи және	8.1.6.2 ұлдар/ қыздар бұйымды дайындау мен	9.1.6.2 ұлдар/ қыздар бұйымды дайындау мен безендіру

1.6 Материалдар, олардың қасиеттері мен жұмыс істеу техникалары	заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері мен міндеттерін анықтау	дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен пайдаланудың тиімді жолдарын	дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және үйлестірудің тиімді жолдарын	безендіру үшін заманауи және дәстүрлі емес материалдардың тиімді қолданылуын түсіне отырып өздігінен таңдау	барысында заманауи және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік шешімдері мен жолдарын ұсыну
	5.1.6.3 қыздар тоқыма материалдармен бұйымдардың жіктелуін білу және сипаттау	6.1.6.3 қыздар тоқыма материалдар мен бұйымдардың қасиеттері мен фактурасын зерделеу және анықтау	7.1.6.3 қыздар өңдеу тігін материалдары мен сәндік әшекей бұйымдарының жіктелуін анықтау, сипаттау және салыстыру	8.1.6.3 қыздар табиғи және жасанды тері мен былғарының түрлері мен қасиеттерін анықтау, сипаттау және салыстыру	9.1.6.3 қыздар трикотаж, тоқусыз матаны өз бетінше зерделеу, анықтау және бағалау
	5.1.6.4 ұлдар/ қыздар таңдаған құралдардың қасиеттерін ескере отырып, көркем өнер материалдарын, орындау техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу	6.1.6.4 ұлдар/ қыздар материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау	7.1.6.4 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар барысында орындау техникасы мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру	8.1.6.4 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар барысында орындау техникасы мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру	9.1.6.4 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыс жасау үшін әр түрлі орындау техникасын және өнер материалдарын қолдану бойынша өзіндік шешімдер ұсыну

2) "Шығармашылық жұмыстарды жасау және дайындау" бөлімі:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
2.1 Шығармашылық идеялардың көркем көрінісі	5.2.1.1 ұлдар/ қыздар өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану	6.2.1.1 ұлдар/ қыздар өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану	7.2.1.1 ұлдар/ қыздар күрделі шығармашылық идеяларды білдіру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтерін және өнердің көркем құралдарын негіздеп анықтау, таңдау және қолдану	8.2.1.1 ұлдар/ қыздар күрделі шығармашылық идеяларды білдіру үшін өнердің көркем құралдарын өз бетінше анықтау, таңдау және қолдану	9.2.1.1 ұлдар/ қыздар мазмұнды және ерекше туындылар орындау үшін өнердің көркем құралдарын өз бетінше қолдану
	5.2.2.1 ұлдар құрастырымды, табиғи және жасанды	6.2.2.1 ұлдар құрастырымды, табиғи және	7.2.2.1 ұлдар заманауи		9.2.2.1 ұлдар материалдарды өңдеу үшін құралдарды және

2.2 Құралдар мен жабдықтар	материалдарды өңдеу үшін қол еңбегі құралдары мен жабдықтарын анықтау, сипаттау және қолдану; 5.2.2.2 ұлдар ағаш және темір өңдеу білдегінің тағайындалуы мен құрылысын түсіндіру	жасанды материалдарды өңдеу үшін пайдаланатын қол электрлік құралдарының қозғалысты беру механизмдері мен құрылысын анықтау және сипаттау	технологиялық машиналардың құрылысын және жұмыс істеу принципін сипаттау және олармен құрастырымды, табиғи, жасанды заттарды өңдеу бойынша жұмыстар орындау	8.2.2.1 ұлдар заманауи технологиялық машиналарда құрастырымды материалдарды өңдеу бойынша күрделі операцияларды орындау	заманауи технология-лық машиналарды анықтау, таңдау және қолдану; 9.2.2.2 ұлдар/ қыздар өнеркәсіптегі технологиялық және өндірістік процестер туралы білімі мен түсінігін көрсету
	5.2.2.1 қыздар тігін машинасының құрылысын, жіп өткізуді сипаттау және білу, машина тігістерін орындау; 5.2.2.2 қыздар тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеуге арналған жабдықтарды білу, сипаттау және қолдану	6.2.2.1 қыздар тігін машинасын қалыпты күйге келтіруді білу және орындау; 6.2.2.2 қыздар тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу режимдерін білу, сипаттау және оларды тәжірибеде қолдану	7.2.2.1 қыздар тігін машинасы жұмысындағы ақауларды анықтау және жөндеу; 7.2.2.2 қыздар тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу барысында қолданылатын құралдарды анықтау, таңдау, қолдану	8.2.2.1 қыздар тігін машинасына қажетті құрылғыларды (түймелікті өңдеу, сыдырманы қондырып тігу) таңдау және қолдану	9.2.2.1 қыздар заманауи тігін құрал-жабдықтарын білу және торлау тігін машинасын қолдану; 9.2.2.3 қыздар тігін машиналарында күрделі операцияларды (аппликация, кестелеу) орындау және зерделеу
2.3 Жасау технологиясы	5.2.3.1 ұлдар өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдары-мен өңдеу; 5.2.3.2 ұлдар түрлі материал-дардан қара-пайым бұйым дайындау	6.2.3.1 ұлдар орындалған өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды электрлік қол құралдарымен өңдеу; 6.2.3.2 ұлдар ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау	7.2.3.1 ұлдар бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды механикалық өңдеу және бұйымды безендіру; 7.2.3.2 ұлдар технологиялық құжаттар бойынша реттілікті және дәлдікті сақтай отырып, күрделі бұйымдар жасау	8.2.3.1 ұлдар түрлі құрал-жабдықтарды қолдана отырып, материалдарды өңдеу мен безендіру әдістерін анықтау, пайдалану; 8.2.3.2 ұлдар өз бетінше дайындаған технологиялық құжатпен күрделі бұйым жасау	9.2.3.1 ұлдар бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану; 9.2.3.2 ұлдар әртүрлі техника-ларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып күрделі бұйым жасау
	5.2.3.1 қыздар тоқыма бұйымдарын пішу және сыру тігісін қолдану арқылы	6.2.3.1қыздар тігін машинасы және қол құралдарымен қайып тігу, сырып тігу тігіс түрлерін	7.2.3.1 қыздар әртүрлі	8.2.3.1 қыздар қол мен тігін құрал-жабдықтарын және олардың құрылғыларын қолдана отырып,	9.2.3.1 қыздар бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу тәсілдерін анықтау, таңдау

	қол еңбегі құралдары мен тігін машинасында өңдеу; 5.2.3.2 қыздар түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым орындау	қолдана отырып, тоқыма материалдарын пішу және өңдеу; 6.2.3.2 қыздар әр түрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, бір өнім орындау	конструкциялық, заманауи тоқыма және сәндеу материалдарын қолдана отырып, тігін машинасында технологиялық талапқа сәйкес бұйым жасау	тоқыма материалдарын өңдеу мен сәндеудің тиімді әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 қыздар өз бетінше құрастырған технологиялық құжат бойынша бұйымдар дайындау	және қолдану; 9.2.3.2 қыздар сенімділік пен дербестігін көрсету арқылы, әртүрлі техниканы, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып ерекше бұйым жасау
	5.2.3.3 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	6.2.3.3 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	7.2.3.4 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	8.2.3.3 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	9.2.3.3 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
2.4 Тамақтану мәдениеті	5.2.4.1 ұлдар/ қыздар дұрыс және тиімді тамақтану ережелерін зерделеу және сипаттау; 5.2.4.2 ұлдар/ қыздар дұрыс және тиімді тамақтану мәзірін құрастыру; 5.2.4.3 қыздар тағам әзірлеуге арналған құралдар мен жабдықтарды зерделеу және олардың мүмкіншілігін анықтау; 5.2.4.4 қыздар салқын тағамдар мен сусындарды	6.2.4.1 ұлдар/ қыздар қоғамдық тамақтану орындарында, қазақ халқы мен әлем халықтарының мәдениетіндегі дастарқан басында өзін-өзі ұстау ережелерін салыстыру және сипаттау; 6.2.4.2 ұлдар/ қыздар әртүрлі іс- шараға арналған дастарқанды безендірудегі білімдері мен тәжірбиелік дағдыларын көрсету; 6.2.4.3 қыздар жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын	7.2.4.1 қыздар әлем халықтарының тағамдары мен әлемге әйгілі аспазшылардың тағамдарындағы ерекшеліктерді сипаттап, салыстыру; 7.2.4.2 қыздар әлем халықтарының және ұлттық тағамдардың жасалу технологияла-рын зерделеу және қолдану; 7.2.4.3 қыздар әртүрлі тағамдар дайындауда қолданатын қажетті құрал-жабдықтарды, өнімдерді таңдауда		

	әзірлеу технологиясын білу және қолдану	білу және қолдану; 6.2.4.4 қыздар әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-саймандар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау	өз бетінше нақты шешім қабылдай алу		
2.5 Үй мәдениеті	5.2.5.1 ұлдар/ қыздар өсімдік шаруашылығы мен жеміс-көкөніс түрлерінің негізгі бағыттарын зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 ұлдар/ қыздар өсімдік шаруашы-лығында көктемгі жұмыстар жүргізу	6.2.5.1 ұлдар/ қыздар сәндік гүл түрлерін өсіру технологиясын зерттеу және сипаттау; 6.2.5.2 ұлдар/ қыздар сәндік бақша мен гүл өсіру шаруашылығында көктемгі жұмыстар орындау	7.2.5.1 ұлдар ауыл шаруашылығындағы жабдықтарды және заманауи техникаларды сипаттау, жіктеу және бағалау; 7.2.5.1 қыздар интерьер безендіру үшін әртүрлі өсімдіктердің эстетикалық қасиеттерін сипаттау, қолдану және бағалау	8.2.5.1 ұлдар/ қыздар ауыл шаруашылық өндірісінің дамуындағы әдіс-тәсілдерді талқылау және бағалау; 8.2.5.2 қыздар медицинадағы, фитотерапия мен косметикадағы өсімдіктердің рөлін зерделеу, талқылау және бағалау	9.2.5.1 ұлдар/ қыздар ландшафты дизайнның элементтерін, заманауи бағыттары мен стильдерін анықтау және сипаттау
	5.2.5.3 ұлдар электр энергиясы көздері туралы айтып беру; 5.2.5.4 ұлдар қарапайым электротехникалық арматура мен электромонтажды құралдарды атау мен олардың тағайындалуын түсіндіру	6.2.5.3 ұлдар электросызба элементтерінің графикалық шартты белгілерін зерделеу, анықтау және орындау; 6.2.5.4 ұлдар қарапайым электр тізбектерінің есебін жүргізу және ажырата білу	7.2.5.2 ұлдар электротехникалық арматуралар мен тұрмыстық құралдардың қарапайым жөндеу жұмыстарын жүргізу	8.2.5.2 ұлдар тұрмыстық техника мен электр жабдықтарының эстетикалық, эргономикалық және эксплуатациялық сапаларын салыстру және бағалау	9.2.5.2 ұлдар жарықтандырудың типтік және әртүрлі түрін анықтау және сипаттау
	5.2.5.5 ұлдар тұрақты ток көздерін пайдалану арқылы қарапайым бұйым құрастыру	6.2.5.5 ұлдар қарапайым сызба бойынша электр тізбектерін орындау және жинау	7.2.5.3 ұлдар электр тізбектеріндегі ақауларды табу; 7.2.5.4 ұлдар есептеулер орындау үшін арнайы бақылау-өлшегіш аспаптарын таңдау және қолдану		9.2.5.3 ұлдар функционалдық, эргономикалық және эстетикалық талаптарды ескере отырып, интерьердегі жарықтандыруды ұйымдастыру бойынша шығармашылық шешімдер дайындау

	5.2.5.6 ұлдар қол құралдарын пайдаланып, ақауларды жою бойынша интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстары мен қарапайым жөндеу операцияларын орындау	6.2.5.6 ұлдар электрлік құрал-саймандарды пайдаланып, ақауларды жою бойынша жөндеу операциялары мен интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстарын орындау	7.2.5.5 ұлдар интерьерді ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмыстар орындау барысында жарықтандыруға, желдеткіш және жылу жүйесіне қойылатын нормаларды сақтау және қарастыру	8.2.5.3 ұлдар тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында ақауларды жоюдың тиімді тәсілдерін табу ; 8.2.5.4 ұлдар тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында заманауи материалдар мен құрал-жабдықтарды зерделеу, таңдау және қолдану	9.2.5.4 ұлдар / Қыздар интерьерді безендіру, жоспарлау және ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмысты орындау үшін түрлі салалардағы білімдерін жалпылау
	5.2.5.3 қыздар жеке бас гигиенасы ережелерін зерделеу және сипаттау, әртүрлі шаш пен тері түрін анықтау; 5.2.5.4 қыздар өз бетінше өз-өзіне қарау әрекеттері мен тәсілдерін таңдау және қолдану	6.2.5.3 қыздар тазалау құралдарын, тұрғын үйге қойылатын гигениалық талаптарды зерделеу және сипаттау; 6.2.5.4 қыздар тазалау құралдары мен жабдықтарын таңдау және қолдану; 6.2.5.5 қыздар мезгілдік киім мен аяқ-киімдерді күту мен сақтау ережелерін білу және ұстану	7.2.5.2 қыздар эксплуатациялық, эстетикалық және экологиялық сапаларын бағалай отырып, тұрмыстық техниканың мақсаты мен атқаратын қызметіне қарай жіктеу; 7.2.5.3 Қыздар тұрмыстық техниканы қолдану мен күту ережелерін зерделеу және сипаттау	8.2.5.3 қыздар өз бетінше материалдар мен техниканы анықтап, таңдай отырып, эстетикалық және техникалық талаптарға сай келетін интерьерге арналған сәндік бұйымдар дайындау	
2.6 Техника қауіпсіздігі мен еңбек гигиенасының ережелерін сақтау	5.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника қауіпсіздігін қадағалап, материалдар мен құралдарды қолдану; 5.2.6.2 ұлдар/ қыздар қол еңбегі құралдары-мен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек	6.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника қауіпсіздігін қадағалап және көрсете отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 6.2.6.2 ұлдар/ қыздар қол электрлі құралдары және жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы	7.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника қауіпсіздігін қадағалап, материалдар мен құралдарды қолдану ; 7.2.6.2 ұлдар/ қыздар заманауи технологиялық машиналармен қауіпсіз жұмыс жасау жолдарын білу және түсіндіру	8.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника қауіпсіздігін қадағалап, материалдар мен құралдарды қолдану ; 8.2.6.2 ұлдар / қыздар құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу туралы ескертпе парағын құру	9.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника қауіпсіздігін қадағалап, материалдар мен құралдарды қолдану; 9.2.6.2 ұлдар/ қыздар белгілі бір бұйым мен жұмыс түріне арналған техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық құру

	гигиенасының ережелерін білу	ережелерін білу және түсіндіру			

3) "Презентациялау, талдау және шығармашылық жұмыстарды бағалау" бөлімі:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3 . 1 Шығармашылық жұмыстардың таныстырылымы	5.3.1.1 ұлдар/ қыздар сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)	6.3.1.1 ұлдар/ қыздар мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме)	7.3.1.1 ұлдар/ қыздар ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)	8.3.1.1 ұлдар/ қыздар онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну	9.3.1.1 ұлдар/ қыздар медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру
3.2 Идеяларды талдау және бағалау	5.3.2.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолданып өзінің және өзге-лердің жұмыста-рында берілген идеялар мен тақы-рыптарды сипаттау	6.3.2.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды салыстыру	7.3.2.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы идеялар мен тақырыптарды талқылау және бағалау	8.3.2.1 ұлдар / қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талдау мен бағалау жүргізу үшін критерийлерді қолдану	9.3.2.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы тарихи, әлеуметтік және мәдениеттік мәнмәтіндерді талдау мен бағалау
3 . 3 Әдіс-тәсілдерді талдау және бағалау	5.3.3.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді сипаттау	6.3.3.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді салыстыру	7.3.3.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың және өз жұмыстарындағы әдіс-тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау	8.3.3.1 ұлдар/ қыздар жасалған өнімнің сапасын қолданылған әдіс-тәсілдерін бағалау және талдау үшін критерийлерді қолдану	9.3.3.1 ұлдар/ қыздар бұйымның сапасын және өнімнің сыртқы көрінісін анықтайтын негізгі факторларды талдау және бағалау
	5.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарын	6.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарын	7.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарын	8.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарын	9.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің

3.4 Жұмысты жетілдіру мен бейімдеу	жетілдіру және бейімдеу бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстар білдіру	жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау	жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды салыстыруда негізделген сыни ұсыныстар жасау	жетілдіру мен бейімдеуде қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізделген сыни ұсыныстар жасау	жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру

31. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Көркем еңбек" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

32. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Көркем еңбек" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Көркем еңбек" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
	Бейнелеу өнеріндегі көркем құралдары. Классикалық өнердің үздік туындылары. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығы. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу
		5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
		5.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарында берілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер,

		қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау
	Натюрморт өнері. Ұлттық сәндік натюрморт	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
Визуалды өнер	Пейзаж. Табиғатпен үйлесім. Әуе перспективасы	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін , фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Индустриалды пейзаж. Қала пейзажы. Сызықтық перспектива	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін , фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Пластикалық пішіндер өнері. Мүсін өнері	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін , фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау
	Шығармашылық жұмыс. Көрме ұйымдастыру	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану.

		5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Сәндік-қолданбалы өнер, негізгі пішіндер мен ерекшеліктері. Қазақстан халқының сәндік-қолданбалы өнері	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу
	Сәндік-қолданбалы өнердегі заманауи және дәстүрлі емес материалдар. Материалдар мен құрал-жабдықтармен танысу	5.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері мен міндеттерін анықтау; 5.2.2.1 конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу үшін қол еңбегі құралдары мен жабдықтарын анықтау, сипаттау және қолдану
	Дәстүрлі емес материалдардан сәндік бұйым. Идеяларды талқылау мен дамыту. Нобай орындау	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
	Дәстүрлі емес материалдардан сәндік бұйым. Бұйым дайындау	5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Өру өнері. Өру түрлері. Материалдар және құрал-жабдықтармен танысу	5.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері мен міндеттерін анықтау
		5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
	Бұйым өру	5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау; 5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану.
	Жұмыстардың көрмесі	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)
3-тоқсан		
	Конструкциялық материалдар. Материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу	5.1.6.1 конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардың жалпы қасиеттері мен құрылысын, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтай отырып зерделеу
		5.2.2.2 ағаш және темір өңдеу білдегінің тағайындалуы мен құрылысын түсіндіру; 5.2.2.1 конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу үшін қол еңбегі құралдары мен жабдықтарын анықтау, сипаттау және қолдану

	Конструкциялық материалдарды өңдеуге арналған жабдықтар, қол еңбегі құралдары, құрылғылар	5.2.6.2 қол еңбегі құралдарымен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)
	Көркемдеп аралау. Идеяларды құру. Материалды таңдау және дайындау	5.1.5.1 өзінің және өзгенің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) тәжірибесіне сүйене отырып және композицияның негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.4.1 шығамашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау;
	Сыртқы және ішкі сызықтар арқылы қисық пішінді бұйымды қыларамен көркемдеп аралау	5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
Дизайн және технология	Сымнан бұйымдарды модельдеу. Нобайлар дайындау (шынжыр, басқатырғыш ойындары, жануарлардың пішіндері). Материал таңдау. Құралдар-жабдықтар мен құрылғылар	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
	Бұйым дайындау. (шынжыр, басқатырғыш ойындары, жануарлардың пішіндері)	5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Түрлі материалдарды қолданып, музыкалық аспаптарды (ұрмалы және соқпалы) жобалау	5.1.5.1 өзінің және өзгенің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) тәжірибесіне сүйене отырып және композицияның негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және

	Музыкалық аспапты құрастыру	жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
		5.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстарды білдіру.
	Жұмыстардың көрмесі	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Дұрыс тамақтанудың негіздері. Ас мәзірін әзірлеу	5.2.4.1 дұрыс және тиімді тамақтанудың ережелерін сипаттау және зерделеу; 5.2.4.2 дұрыс және тиімді тамақтанудың мәзірін құрастыру; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
Үй мәдениеті	Электр қуатының негізгі көздері туралы жалпы мәліметтер.Электротехникалық арматура. Электр энергиясының әртүрлі көздерімен тәжірибе жасау (батарея, гальваникалық элементтер)	5.2.5.3 электр энергиясының көздері туралы айтып беру; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып); 5.2.5.4 қарапайым электротехникалық арматура мен электромонтажды құралдарды атап шығу мен олардың тағайындалуын түсіндіру; 5.2.5.5 тұрақты ток көздерін пайдалану арқылы қарапайым бұйым құрастыру
	Тұрмыстағы жөндеу жұмыстары	5.2.5.6 қол құралдарын пайдаланып, ақауларды жою бойынша интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстары мен қарапайым жөндеу операцияларын орындау
	Өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары. Өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.	5.2.5.1 өсімдік шаруашылығы мен жеміс-көкөніс түрлерінің негізгі бағыттарын зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 өсімдік шаруашылығында көктемгі жұмыстар жүргізу (топырақты өңдеу, зиянкес жәндіктерден қорғау, егу мен отырғызу); 5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

2) 6-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		

Визуалды өнер	Портрет жанры. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы);
		6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету
	Сызықты портрет. Графика. Орындалу техникасы. Дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан) материалдардан орындалған портрет)	6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау; 6.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен пайдаланудың тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау
	Портреттегі түс. Орындалу техникасы	6.1.1.1 өзінің және басқа оқушының тәжірибесіне сүйене отырып, қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік) түсіну және білімін көрсету; 6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Заманауи портрет. Фотоөнер. Фотокамерамен тәжірибе	6.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды салыстыру
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Анимация. Қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар)	6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету
	Сценарий дайындау. Кейіпкерлер мен декорациялар құру. Көркем өнер идеяларын іске асыру. Дыбыс қосу	6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау

	Жұмысты қорғау.	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Қазақстан халықтарының зергерлік өнерімен танысу	6.1.2.1 әлемдік және қазақтың ұлттық мәдениетіндегі дизайн, қолөнер мен өнер туындыларының ерекшеліктерін түсіну мен білімін көрсету
	Зергерлік бұйым нобайын орындау. Материалдар мен құрал-жабдықтарды таңдау	6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау
		6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау
	Бұйым дайындау. Бұйымды көркемдеп безендіру	6.2.3.2 ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау; 6.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		6.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Табиғи материалдардың түрлері мен сипаттамалары. (Өздігінен ізденіс зерттеулері)	6.1.1.1 өзінің және басқа оқушының тәжірибесіне сүйене отырып, қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік) түсіну және білімін көрсету; 6.1.6.1 конструкциялық, табиғи, және жасанды материалдардың физикалық, технологиялық пен механикалық қасиеттерін және олардың қолдану аясын анықтау және сипаттау
	Табиғи материалдардан дайындалатын бұйым нобайын орындау	6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау
	Бұйым дайындау. Бұйымды көркемдеп безендіру	6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру
3-тоқсан		
		6.2.2.1 табиғи, жасанды және конструктивті материалдарды өңдеу үшін пайдаланатын қозғалысты беру механизмдері мен қол электрлік құралдардың құрылысын анықтайды және сипаттайды

Дизайн және технология	Электрлік және қол еңбегі құралдары мен жабдықтары. Тәжірибелік жұмыс	6.2.6.2 қол электрлі құралдары мен жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру мен тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу) білу және түсіндіру
	Құрамалы бөлшектерден робот құру. Роботтың шығу тарихы мен оның түрлері. (Өздігінен ізденіс зерттеулері)	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
		6.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) салыстыру
	Роботты жобалау және дайындау. Нобай. Материалдарды іріктеу, таңдау	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау
		6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау; 6.1.6.1 конструкциялық, табиғи, және жасанды материалдардың физикалық, технологиялық пен механикалық қасиеттерін және олардың қолдану аясын анықтау және сипаттау
	Робот құру. Робот бөлшектерінің жылжымалы механизмін құру бойынша эксперимент жүргізу	6.2.3.1 орындалған өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды электрлік қол құралдарымен өңдеу; 6.2.3.2 ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау
		6.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Көлік құралдарының түрлері туралы жалпы мәлімет. (Өздігінен ізденіс зерттеулері)	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
	Көлік құралы үлгісін дайындау. Нобай. Материалдарды іріктеу, таңдау	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау
		6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Көлік құралын орындау. Үлгінің жеке бөліктерін дайындау. Үлгіні құрастыру, безендіру	6.2.3.1 орындалған өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды электрлік қол құралдарымен өңдеу; 6.2.3.2 ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау

	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Қазақ халқы мен түрлі халықтардың және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері	6.2.4.1 қоғамдық тамақтану орындарында, қазақ халқы мен әлем халықтарының мәдениетіндегі дастарқан басында өзін-өзі ұстау ережелерін салыстыру және сипаттау; 6.2.4.2 әртүрлі іс-шараға арналған дастарханды безендірудегі білімдері мен тәжірбиелік дағдыларын көрсету
Үй мәдениеті	Электросызбалардың шартты белгілерімен танысу. Электр тізбегі	6.2.5.3 электросызбалар элементтерінің шартты графикалық белгілерін орындау, анықтау және зерделеу; 6.2.5.4 қарапайым электр тізбектерінің есебін жүргізу және ажырата білу
	Батарейкалы шырағдан дайындау	6.2.5.5 электр тізбектерін қарапайым сызба бойынша жинау және орындау
	Электрлік қол еңбегі құралдары қолданылған тұрмыстағы жөндеу жұмыстары	6.2.5.6 электрлік қол құралдарын пайдаланып, ақауларды жою бойынша жөндеу операциялары мен интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстарын орындау
		6.2.6.1 техникасын қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Сәндік гүлдер түрлері. Гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар	6.2.5.1 сәндік гүлдер түрлерін өсіру технологиясын зерттеу және сипаттау; 6.2.5.2 сәндік бақ өсіру мен гүл өсіру шаруашылығында көктемгі жұмыстар (топырақты өңдеу, зиянкес жәндіктерден қорғау, егу мен отырғызу) жүргізу; 6.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

3) 7-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
	Өнердегі заманауи техника мен ғылыми жетістіктер. Табиғаттағы микро суреттер.	7.1.1.1 қоршаған орта элементтерінің визуалды сипаттамасын (композиция, түс, пішін, фактура, пропорция) өзінше түсіндіру
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау
		7.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер,

Визуалды өнер	Бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттары (поп арт, инсталляция). Өздігінен ізденіс зерттеулері	дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талқылау және бағалау
		7.3.3.1 пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) және өз жұмыстарындағы әдіс- тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау
	Қазақстанның заманауи суретшілері	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау
		7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
	Өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізінде тәжірибелік жұмыс орындау. (2D немесе 3D форматында)	7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) технологиялар мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру; 7.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және үйлестірудің тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау
	Жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Пирография өнерімен танысу. Көркемдеп күйдіру техникасы мен тәсілдері	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау
	Нобай орындау. Материалдарды таңдау және дайындау	7.1.5.2 бұйым жасауда әртүрлі графикалық құралдарды қолдана отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып), нобайлар, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
		7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) технологиялар мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру
	Бұйымды көркемдеп күйдіру. Безендіру	7.2.3.1 бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды механикалық өңдеу және бұйымды безендіру; 7.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		7.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

	Жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Ағашты механикалық өңдеуге арналған құрал-жабдықтар	7.2.2.1 заманауи технологиялық машиналардың құрылысына және жұмыс барысына сипаттама бере отырып, конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу операцияларын орындау
	Ағашты механикалық өңдеу барысындағы жұмысты ұйымдастыру	7.2.6.2 заманауи технологиялық машиналармен қауіпсіз жұмыс жасау жолдарын білу және түсіндіру
		7.1.6.1 жобаланатын нысанды дайындау барысында конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардың физикалық, технологиялық және механикалық қасиеттерін анықтау және салыстыру
	Ағаштан жасалған бұйымды өңдеу. Бұйымның дизайны. Материалды таңдау және дайындау	7.1.5.1 функционалды (техникалық) және эстетикалық талаптарға сай, дизайн дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 графиканың түрлі тәсілдерін қолдана отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып), бұйым жасауда эскиздер, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
		7.1.4.1 алған білімдері мен тәжірибелерін қолдана болашақ іс-әрекеттерін анықтау және шығармашылық қызметін жоспарлау; 7.1.4.2 бұйымның өзіндік құны мен материалдық шығындарын анықтау
	Бұйымды жасау. Материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу. Бұйымды безендіру	7.2.3.1 бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды механикалық өңдеу және бұйымды безендіру; 7.2.3.2 технологиялық құжаттар бойынша реттілікті және дәлдікті сақтай отырып, күрделі бұйымдарды жасау
		7.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды салыстыруда негізделген сыни ұсыныстар жасау
	Көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Ауыл шаруашылық өндірістегі заманауи техникалар мен жабдықтар	7.2.5.1 ауыл шаруашылығындағы жабдықтарды және заманауи техникаларды сипаттау, жіктеу және бағалау
		7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
	Тұрмыстық құрал-жабдықтар мен электроарматураны жөндеу	7.2.5.2 электротехникалық арматуралардың және тұрмыстық құралдардың қарапайым жөндеу жұмыстарын жүргізу; 7.2.5.3 электр тізбектеріндегі ақауларды табу; 7.2.5.4 есептеулер орындау үшін арнайы бақылау-өлшеу құралдарын таңдау және қолдану

	Үй экологиясы. Үйдегі микроклимат	7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы); 7.2.5.5 интерьерді ұйымдастыру бойынша тәжірбиелік жұмыстар орындау барысында жарықтандыруға (табиғи және жасанды), желдеткіш және жылу жүйесіне қойылатын нормаларды сақтау және қарастыру; 7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)

4) 8-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Сәндік қолданбалы өнер	Мозаика өнері. Мозаика орындаудың түрлері мен техникалары	8.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талдау мен бағалау жүргізу үшін критерийлерді қолдану
		8.3.3.1 жасалған өнімнің (шығармашылық жұмыс) сапасын қолданылған әдіс-тәсілдерін бағалау және талдау үшін критерийлерді қолдану
	Мозаикалық панноға арналған негіз дайындау. Нобай және материалды таңда	8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Мозаика панносын орындау	8.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі технологиялар мен өнер материалдарын өз бетінше анықтау, таңдау және біріктіру
		8.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін өз бетінше өнердің көркем құралдарын анықтау, таңдау және қолдану
	Көркемдеп безендіру мен жұмыстарын таныстыру.	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
2-тоқсан		
	Қазақ халқының тұрмыстық заттарымен танысу	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету
	Қазақ халқының тұрмыстық заттарының орындалу техникасы мен материалдарын (торсық, дөңгелек үстел) зерделеу.	8.1.6.1 жобалау объектісінің қолданылу мақсаты мен ерекшелігін ескере отырып, өңдеудің конструкциялық, табиғи, жасанды материалдары мен әдістерін негіздеп таңдау

Дизайн және технология	Идеяларды талдау және нобайды орындау. Жұмысты жоспарлау	8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау
		8.1.4.1 болашақ іс-әрекеттерін анықтауда өздерінің алған білімдері мен тәжрибесін қолдана отырып шығармашылық әркеттерін жоспарлайды
	Материалдарды өңдеу. Бұйымды дайындау	8.2.2.1 заманауи технологиялық машиналарда конструкциялық материалдарды өңдеу бойынша күрделі операцияларды орындау
		8.2.3.1 қол, механикалық құрал-жабдықтарын қолдана отырып, бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды өңдеу мен безендіру әдістерін анықтау, пайдалану; 8.2.3.2 өз бетінше дайындаған технологиялық құжатпен күрделі бұйым (кешенді, фасонды) жасау; 8.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		8.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Көрме ұйымдастыру және жұмысты қорғау	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Үстел ойыны. Шығу тарихы	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету
	Үстел ойынының тұжырымдамасы	8.1.4.2 зерттеу нәтижелері негізінде тұтынушылардың өнімнің түрлеріне деген қажеттілігін анықтау
		8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау
	Үстел ойынын дайындау. Графикалық құжаттама	8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Үстел ойының бөлшектерін дайындау. Көркемдеп безендіру	8.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру үшін заманауи және дәстүрлі емес материалдардың тиімді қолданылуын түсіне отырып өздігінен таңдау
		8.2.3.1 қол, механикалық құрал-жабдықтарын қолдана отырып, бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды өңдеу мен безендіру әдістерін анықтау, пайдалану
	Ойынды тестілеу. Сауалнама және ақпараттар жинау	8.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізінделген сыни ұсыныстар жасау
	Жұмысты қорғау.	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)

4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Агротехнологияның дамуындағы ғылымның рөлі (өздігінен ізденіс зерттеулері)	8.2.5.1 ауылшаруашылық өндірісінің дамуындағы әдіс-тәсілдерді талқылау және бағалау
		8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
	Электркұрылғылар мен тұрмыстық техникаларды таңдау және бағалау	8.2.5.2 тұрмыстық техника мен электр жабдықтарының эстетикалық, эргономикалық және эксплуатациялық сапаларын салыстру мен бағалау
		8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
	Бөлменің жөндеу жұмыстарына арналған заманауи материалдар мен құрал-жабдықтар (тәжірибелік жұмыс)	8.2.5.3 тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында ақауларды жоюдың тиімді тәсілдерін табу; 8.2.5.4 тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында заманауи материалдар мен құрал-жабдықтарды (қол және электрлік) қолдану
		8.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 8.2.6.2 құралдар-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу туралы ескертпе парағын құру

5) 9-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
	Заманауи интерьердегі сәндік бұйымдар	9.1.2.1 мәдени және тарихи жәдігерлер, қолөнер мен дизайн салалары шығармаларының материалдарын, бағытын, салыстырмалы талдау
	Интерьердің сәнді заттарының (шырағдан, сәнді сағаттар) дайындалу техникалары мен тәсілдерін зерделеу	9.1.3.1 шығармашылық идеяларды (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны) дамыту мен іске асыруда бірінші және екінші ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
	Идеяларды дамытуды талқылау мен нобай орындау. Жұмысты жоспарлау	9.1.4.1 жұмысты орындаудың тиімді (оптималды) әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашылық қызметін жоспарлау
		9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау
		9.2.1.1 мазмұнды, ерекше туындыны орындау үшін өз бетінше және

Сәндік қолданбалы өнер	Интерьердің сәндік заттарын дайындау мен безендіру	сенімділікпен өнердің көркем құралдарын қолдану
		9.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік (оригиналды) шешімдері мен жолдарын ұсыну
		9.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
	Жұмысты қорғау.	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
		9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
2-тоқсан		
Дизайн және технология	Сәулет өнерінің үздік туындылары. Заманауи сәулет өнері. Қазақстан сәулет өнері. (заманауи және тарихи)	9.1.2.1 мәдени және тарихи жәдігерлер, қолөнер мен дизайн салалары шығармаларының материалдарын, бағытын, салыстырмалы талдау; 9.3.3.1 бұйымның сапасын және өнімнің сыртқы көрінісін анықтайтын негізгі факторларды (эстетика, атқаратын қызметі, экономика) талдау және бағалау
	Сәулеттік ғимараттар мен нысандардың (имитация немесе өз идеялары) нобайы, сызбасы	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Сәулеттік нысанның макетін орындауға қажетті материалдарды анықтау және таңдау	9.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік (оригиналды) шешімдері мен жолдарын ұсыну; 9.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әр түрлі технологиялар мен өнер материалдарын қолдану бойынша өзіндік (оригиналды) шешімдерді ұсыну
	Шығармашылық жұмыс. Сәулеттік нысан макеті	9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану; 9.2.3.2 сенімділік пен дербестігін көрсете,

		әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып ерекше күрделі бұйым жасау
	Жұмысты қорғау.	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
		9.3.2.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы тарихи, әлеуметтік және мәдениеттік мәнмәтіндерді талдау мен бағалау
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Интерьер заттары және жиһаздардың өндірілуі	9.2.2.2 әртүрлі өнеркәсіпте технологиялық және өндірістік үдерістер туралы білімдері мен түсінігін көрсету; 9.1.4.2 пайданы (табысты) анықтау мақсатында түрлі тауарларды өткізу нарығын талдау
	Белгілі бір интерьерге арналған заттарды дайындау (мысалы: көрме залына арналған модульді жиһаз, трансформацияланатын балаларға арналған жиһаз, сәнді шамшырақ) Идеяны дамыту және талқылау. Материалдарды таңдау	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.1.6.1 жобаланатын нысанның техникалық, эксплуатациялық және экологиялық сипаттамаларын ескере отырып, өз бетінше конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды, өңдеу тәсілдерін негіздеп, анықтау және таңдау
	Графикалық құжаттама. Техникалық спецификация	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Бұйымды әзірлеу. Әрлеу	9.2.2.1 материалдарды өңдеуге арналған заманауи технологиялық машиналарды өз бетінше таңдап, анықтау және қолдану; 9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану ; 9.2.3.2 сенімділік пен дербестігін көрсете, әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып ерекше күрделі бұйым жасау
		9.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 9.2.6.2 белгілі бір бұйым мен жұмыс түріне арналған техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық құру

	Жұмысты қорғау	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьер/экстерьердегі ландшафт элементтері	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.2.5.1 ландшафты дизайнның элементтерін, заманауи бағыттары мен стильдерін анықтау және сипаттау; 9.1.3.1 шығармашылық идеяларды (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып) дамыту мен іске асыруда бірінші және екінші ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
	Шығармашылық идеяларды визуалдау	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
	Интерьердегі жарықтандыру. Табиғи және жасанды жарықтандыру. Интерьерді жарықтандырудың жобасын даярлау (тұрғын үй бөлмелері, өндірістік, қоғамдық орындар)	9.2.5.2 жарықтандырудың типтік және әртүрлі түрін сипаттау мен анықтау; 9.2.5.3 функционалдық, эргономикалық және эстетикалық талаптарды ескере отырып, интерьердегі жарықтандыруды ұйымдастыру бойынша шығармашылық шешімдер дайындау; 9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Интерьерді аудандарға бөлу және жоспарлау. (тұрғын үй бөлмелері, өндірістік , қоғамдық орындар)	9.1.4.1 жұмысты орындаудың тиімді (оптималды) әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашылық қызметін жоспарлау ; 9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.2.5.4 интерьерді (тұрғын үй, қоғамдық) безендіру, жоспарлау және ұйымдастыру

		бойынша тәжірибелік жұмысты орындау үшін түрлі салалардағы білімдерін жалпылау

1) 5-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Визуалды өнер	Бейнелеу өнеріндегі көркем құралдары. Классикалық өнердің үздік туындылары. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығы. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу
		5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу. (ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
		5.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып , өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарында берілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып , өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау
	Натюрморт өнері. Ұлттық сәндік натюрморт	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
	Пейзаж. Табиғатпен үйлесім. Әуе перспективасы	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін , фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Индустриалды пейзаж. Қала пейзажы. Сызықтық перспектива	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін , фактура, тепе-теңдік)

		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Пластикалық пішіндер өнері. Мүсін өнері	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін , фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып , өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау
	Шығармашылық жұмыс. Көрме ұйымдастыру	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Сәндік-қолданбалы өнер, негізгі пішіндер мен ерекшеліктері. Қазақстан халқының сәндік-қолданбалы өнері. Қазақтың ұлттық ою-өрнектері (түрлері, стилизация мен мотивтері)	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу
	Көркем кестелеу. Кесте түрлері. Материалдар және құрал-жабдықтармен танысу. Нобай орындау	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу; 5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
	Көркемдік кестемен бұйымды безендіру	5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		5.2.6.1 материалдар мен құралдарды техника қауіпсіздігін сақтап, қолданудың маңыздылығын сезіне отырып демонстрациялау

	Өру өнері. Өру түрлері. Материалдар және құрал-жабдықтармен танысу	5.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері мен міндеттерің анықтау
		5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.4.1 шығамашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау
	Бұйым өру	5.2.3.2 түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым орындау
		5.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмыстардың көрмесі	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Тоқыма материалдарының классификациясы мен сипаттамалары. Материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу	5.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдарының классификациясын, құрамы мен қарапайым тоқылу әдісін сипаттау және білу
	Тоқыма материалдарын өңдеуге арналған құрал-жабдықтар мен құрылғылар	5.2.2.1 тігін машинасының құрылысын, жіп өткізуді сипаттау және білу, машина тігістерін орындау ; 5.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық (үтік) өңдеуге арналған жабдықтарын білу, сипаттай алу және қолдану; 5.2.6.2 қол еңбегі құралдарымен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)
	Тігін бұйымдарының классификациясы. Идеядан өнімге (тігін бұйымдары)	5.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдарының классификациясын, құрамы мен қарапайым тоқылу әдісін сипаттау және білу
	Дизайн, киімді макеттеу (қағаз, тоқыма материалдар). Костюм құру (мини-манекенде немесе қуыршақта)	5.1.5.1 өзінің және өзгенің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) тәжірибесіне сүйеніп және композицияның негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.2.3.1 тоқыма бұйымдарын пішу және сыру тігісін қолдану арқылы қол еңбегі құралдарымен, тігін машинасында өңдеу; 5.2.3.2 түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым орындау; 5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

	Тоқыма мозаика техникасында тігін бұйымдарының дизайны (құрақ, пэчворк, квилт) Идеяларды құру. Нобай. Материалды таңдау және дайындау. Жұмыстың орындалу бірізділігі	5.1.5.1 өзінің және өзгенің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) тәжірибесіне сүйене отырып және композицияның негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.4.1 шығамашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау
	Бұйым дайындау. Бұйымды безендіру	5.2.3.1 тоқыма бұйымдарын пішу және сыру тігісін қолдану арқылы қол еңбегі құралдарымен, тігін машинасында өңдеу; 5.2.3.2 түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым орындау; 5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме); 5.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстарды білдіру
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Дұрыс тамақтанудың негіздері. Ас мәзірін әзірлеу	5.2.4.1 дұрыс және тиімді тамақтанудың ережелерін сипаттау және зерделеу; 5.2.4.2 дұрыс және тиімді тамақтанудың мәзірін құрастыру; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы)
	Асхананың жабдықталуы. Тағам әзірлеуге арналған құралдар-жабдықтар, аспаптар мен ыдыс-аяқтар. Тағам дайындауға арналған құрал-жабдықтардың мүмкіндіктерін зерттеу	5.2.4.3 тағам әзірлеуге арналған құралдар мен жабдықтарды зерделеу және олардың мүмкіншілігін анықтау; 5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 5.2.6.2 қол еңбегі құралдарымен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)
	Бутербродтар мен сусындардың әзірлену технологиясы	5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолданып); 5.2.4.4 суық тағамдар мен сусындар дайындау технологиясын білу және қолдану; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (

		оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы)
	Жемістер мен көкөністерден салаттар әзірлеу технологиясы	5.2.4.4 салқын тағамдар мен сусындарды әзірлеу технологиясын білу және қолдану; 5.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстарды білдіру; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы)
Үй мәдениеті	Жеке бастың гигиенасы. Өз-өзіне күтім жасау	5.2.5.3 жеке басының гигиенасы ережелерін зерделеу және сипаттау, әртүрлі шаш пен тері түрін анықтау; 5.2.5.4 өз бетінше өз-өзіне қарау әрекеттері мен тәсілдерін таңдау және қолдану
	Өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары. Өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар	5.2.5.1 өсімдік шаруашылығы мен жеміс-көкөніс түрлерінің негізгі бағыттарын зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 өсімдік шаруашылығында көктемгі жұмыстар жүргізу (топырақты өңдеу, зиянкес жәндіктерден қорғау, егу мен отырғызу); 5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

2) 6-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
	Портрет жанры. Портрет түрлері. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы)
		6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету
	Сызықты портрет. Графика. Орындалу техникасы. Дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан орындалған портрет)	6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау; 6.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен

		пайдаланудың тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау
Визуалды өнер	Портреттегі түс. Орындалу техникасы	6.1.1.1 өзінің және басқа оқушының тәжірибесіне сүйене отырып, қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік) түсіну және білімін көрсету; 6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Заманауи портрет. Фотоөнер. Фотокамерамен тәжірибе	6.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды салыстыру
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Анимация. Қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар)	6.1.2.1 әлемдік және қазақтың ұлттық мәдениетіндегі дизайн, қолөнер мен өнер туындыларының ерекшеліктерін түсіну мен білімін көрсету
	Сценарий дайындау. Кейіпкерлер мен декорациялар құру. Көркем өнер идеяларын іске асыру. Дыбыс қосу	6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау
	Жұмысты қорғау	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме)
2-тоқсан		
	Тоқу өнері. Ілмекпен тоқу. Тоқу тәсілдері мен техникалары. Бұйымның нобайын дайындау. Материалдар мен құрал-жабдықтарды таңдау	6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету ; 6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау; 6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
		6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау;

Сәндік-қолданбалы өнер	Әртүрлі бұйымдарды ілмекпен тоқу (сулықтар, сөмкелер, ұялы телефондардың қабы)	6.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 6.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Шалма бізбен тоқу. Шалма біз және олардың түрлері. Тоқу тәсілдері мен техникалары. Бұйымның нобайын дайындау	6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау; 6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Әртүрлі бұйымдарды шалма бізбен тоқу (мойынорағыш, үшкіл орамал, тіреуіш, ұялы телефондардың қабы)	6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау; 6.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 6.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме); 6.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау
3-тоқсан		
	Тоқыма материалдарынан бұйым дайындау (авторлық қуыршақ, дамытатын ойыншықтар). Идеяларды құру. Нобай	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау; 6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау
	Түрлі-түсті және фактуралы тоқыма материалдарын зерттеу. Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды таңдау және дайындау	6.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдарының қасиеттері мен фактурасын анықтау және зерделеу; 6.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен пайдаланудың тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау; 6.2.2.1 тігін машинасын қалыпты күйге келтіруді білу және орындау
		6.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды- жылулық өңдеу режимдерін білу, сипаттау және оларды тәжірибеде қолдану; 6.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды электрлік қол құралдарымен өңдеу ;

	Бұйым дайындау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөліктерін өңдеу. Бөлшектерді біріктіру мен бұйымды безендіру	6.2.3.2 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, бір өнім орындау; 6.2.6.2 қол электрлі құралдары мен жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру мен тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу) білу және түсіндіру
Дизайн және технология	Үйге арналған тоқыма бұйымдарының дизайны (алжапқыш, асханалық бұйымдар). Идеяларды құру. Нобай. Материалды таңдау және дайындау. Жұмысты орындау бірізділігі	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау; 6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау; 6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау ; 6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Бұйым дайындау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөліктерін өңдеу. Бөлшектерді біріктіру мен бұйымды безендіру	6.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды- жылулық өңдеу режимдерін білу, сипаттау және оларды тәжірибеде қолдану; 6.2.3.1 тігін машинасы және қол құралдарымен қайып тігу, сырып тігу тігіс түрлерін қолдана отырып, тоқыма материалдарын пішу және өңдеу ; 6.2.3.2 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, бір өнім орындау; 6.2.6.2 қол электрлі құралдары мен жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру мен тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу) білу және түсіндіру
	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме); 6.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) салыстыру
4-тоқсан		
	Қазақ халқы мен түрлі халықтардың және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері	6.2.4.1 қоғамдық тамақтану орындарында, қазақ халқы мен әлем халықтарының мәдениетіндегі дастарқан басында өзін-өзі ұстау ережелерін салыстыру және сипаттау; 6.2.4.2 әртүрлі іс-шараға арналған дастарханды безендірудегі білімдері мен тәжірбиелік дағдыларын көрсету

Тамақтану мәдениеті.	Жартылай дайын өнімдерден тағамдар әзірлеу технологиясы	6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-жабдықтар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау
	Тағамдарды жылдам әзірлеудің технологиясы	6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-жабдықтар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау
	Десерт әзірлеу технологиясы	6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-жабдықтар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау; 6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме)
Үй мәдениеті	Гигиена ережелері. Бөлмені ылғалды және құрғақ тазалау жұмысы	6.2.5.3 тазалау құралдары, тұрғын үйге қойылатын гигениалық талаптарды зерделеу және сипаттау; 6.2.5.4 шектеулі қолдауда тазалау құралдары мен тәсілдерін таңдау және қолдану
	Киім (аяқ киім) күтімі мен оларды сақтау	6.2.5.5 шектеулі қолдауда мезгілдік киім мен аяқ-киімдерді күту мен ұзаққа сақтау ережелерін білу және ұстану
	Сәндік гүлдер түрлері. Гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар	6.2.5.1 сәндік гүлдер түрлерін өсіру технологиясын зерттеу және сипаттау; 6.2.5.2 сәндік бақ өсіру мен гүл өсіру шаруашылығында көктемгі жұмыстар (топырақты өңдеу, зиянкес жәндіктерден қорғау, егу мен отырғызу) жүргізу; 6.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

2) 7-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
	Өнердегі заманауи техника мен ғылыми жетістіктер. Табиғаттағы микро суреттер	7.1.1.1 қоршаған орта элементтерінің визуалды сипаттамасын (композиция, түс, пішін, фактура, пропорция) өзінше түсіндіру
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау

Визуалды өнер	Бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп арт, инсталляция) (өздігінен ізденіс зерттеулері)	7.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талқылау және бағалау
		7.3.3.1 пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) және өз жұмыстарындағы әдіс-тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау
	Қазақстанның заманауи суретшілері	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер , қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау
		7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы)
	Өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізінде тәжірибелік жұмыс орындау. (2D немесе 3D форматында)	7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) технологиялар мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру; 7.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және үйлестірудің тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау
	Жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Көркемдік жазба (батик, гжель, хохлома). Жазбалар түрлері. Жазбалардың тәсілдері мен техникасы. Материалдары және құралдары	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер , қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау ; 7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы)
	Бұйымның нобайын орындау. Материалдар мен құралдарды дайындау	7.1.5.2 бұйым жасауда әртүрлі графикалық құралдарды қолдана отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технология-ларды қолданып), нобайлар, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау; 7.1.4.1 алған білімдері мен тәжірибелерін қолдана болашақ іс-әрекеттерін анықтау және шығармашылық қызметін жоспарлау

	Көркемдік жазбаны орындау. Сәндеу. Безендіру	7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау; 7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) технологиялар мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру; 7.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Өзгеріске ұшырау (трансформация) және тігін бұйымдарды сәндеу (киім, аксессуарлар, бижутериялар). Идеяларды құру. Нобай	7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы); 7.1.5.1 функционалды (техникалық) және эстетикалық талаптарға сай, дизайн дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 бұйым жасауда әртүрлі графикалық құралдарды қолдана отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолданып), нобайлар, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Материалдар мен құралдарды дайындау	7.2.2.1 тігін машинасының жұмысында ақауларды анықтау және жөндеу; 7.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және үйлестірудің тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау; 7.1.6.3 өңдеу тігін материалдары мен сәндік әшекей бұйымдарының жіктелуін және сипаттамасын анықтау, салыстыру
	Жиынтықты орындау. Киім бөлшектерін пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бұйымдардың бөлшектерін құрастыру және өңдеу. Бұйымды сәндеу	7.2.3.1 әртүрлі конструкциялық, заманауи тоқыма және сәндеу материалдарын қолдана отырып, тігін машинасында технологиялық талапқа сайкес бұйым жасау; 7.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу барысында қолданылатын құралдарды анықтау, таңдау, қолдану; 7.1.4.2 бұйымның өзіндік құны мен материалдық шығындарын анықтау; 7.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі) ;

	Жұмысты қорғау	7.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды салыстыруда негізделген сыни ұсыныстар жасау
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Қазақтың ұлттық тағамдары	7.2.4.2 әлем халықтарының және ұлттық тағамдардың жасалу технологияларын зерделеу және қолдану
	Әлем халықтарының тағамдары. (өздігінен ізденіс зерттеулері)	7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы); 7.2.4.1 әлем халықтарының тағамдары мен әлемге әйгілі аспазшылардың тағамдарындағы ерекшеліктерді сипаттап, салыстыру
	Әлем халықтарының тағамдары. Тәжірибелік жұмыс (суши, пицца, көже)	7.2.4.2 әлем халықтары мен ұлттық тағамдардың жасалу технологияларын зерделеу және қолдану; 7.2.4.3 әртүрлі тағамдар дайындауда қолданатын қажетті құрал-жабдықтарды, өнімдерді таңдауда өз бетінше нақты шешім қабылдай алу
Үй мәдениеті	Тұрмыстық техниканы таңдау. Тұрмыстық техниканы қолдану ережелері	7.2.5.2 эксплуатациялық, эстетикалық және экологиялық сапаларын бағалай отырып, тұрмыстық техникаларды мақсаты мен атқаратын қызметіне қарай жіктеу; 7.2.5.3 тұрмыстық техникаларды қолдану мен күту ережелерін сипаттау және зерделеу; 7.2.6.2 заманауи технологиялық машиналармен қауіпсіз жұмыс жасау жолдарын білу және түсіндіру
	Өсімдік сән және интерьер элементі ретінде	7.2.5.1 интерьер дизайнын безендіру үшін әртүрлі өсімдіктердің эстетикалық қасиеттерін сипаттау, қолдану және бағалау; 7.3.3.1 пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) және өз жұмыстарындағы әдіс-тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау

4) 8-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
	Қазақтың ұлттық сәндік қолданбалы бұйымдары (ши тоқу, киіз бас) Әр түрлі ұлттық бұйымдар. Құрал-саймандар мен материалдар	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер , қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету; 8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде

		ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы)
	Бұйымдарға нобайлар дайындау. Құрал-саймандар мен материалдар	8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологиялар-ды қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау; 8.1.4. алған білімдері мен тәжірибесін қолдана отырып. болашақ іс-әрекеттерді анықтауда өздерінің шығармашылық қызметерін жоспарлайды
Сәндік қолданбалы өнер	Шығармашылық жұмыстарды орындау. Әшекейлерді пайдалана отырып сәндеу	8.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін өз бетінше өнердің көркем құралдарын анықтау, таңдау және қолдану; 8.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әр түрлі технологиялар мен өнер материалдарын өз бетінше анықтау, таңдау және біріктіру; 8.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 8.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талдау мен бағалау жүргізу үшін критерийлерді қолдану; 8.2.6.1 қауіпсіздік ережелерінің маңызы мен сақтық шараларын сақтауды жариялау арқылы материалдар мен жұмыс құралдарын пайдалану
	Жұмысты қорғау. Көрмеге ұсыну	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
2-тоқсан		
	Қазақтың ұлттық киімі. Этностиль. Ою-өрнек стилизациясы	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету; 8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы)
	Этностильдегі (бас киімдер, қазақтың ұлттық киімдері)	8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технология- ларды қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау

Дизайн және технология	Этностильдегі бұйымдарды жасау (бас киімдер, қазақтың ұлттық киімдері) Бұйымдарды әшекейлеу	8.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 8.2.3.1 қол мен тігін құрал-жабдықтарын және олардың құрылғыларын қолдана отырып, тоқыма материалдарын өңдеу мен сәндеудің тиімді әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, өз бетінше құрастырған технологиялық құжат арқылы күрделендірілген бұйымдар дайындау; 8.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізінделген сыни ұсыныстар жасау; 8.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Халықтық пішім негізінде киім үлгісінің дизайны. (тұтас жеңдер)	8.1.4.2 зерттеу нәтижелері негізінде тұтынушылардың өнімнің түрлеріне деген қажеттілігін анықтау; 8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы)
	Бұйымдарға нобайлар дайындау	8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологиялар-ды қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Құрал-саймандар мен материалдарды дайындау	8.2.2.1 тігін машинасына қажетті құрылғыларды (түймелікті өңдеу, сыдырманы қондырып тігу) таңдау және қолдану; 8.1.6.3 табиғи және жасанды тері мен былғарының түрлері мен қасиеттерін анықтау, салыстыру және зерделеу ; 8.2.6.2 құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу туралы ескертпе парағын құру
		8.2.3.1 қол мен тігін құрал-жабдықтарын және олардың құрылғыларын қолдана отырып, тоқыма материалдарын өңдеу мен сәндеудің тиімді

	Халықтық пішім негізінде киім үлгісінде бұйым дайындау. Бөлшектерді пішу. Бөлшектерді өңдеу . Бөлшектерді біріктіру мен безендіру. Бұйымды ою-өрнек элементтерімен безендіру	әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, өз бетінше құрастырған технологиялық құжат арқылы күрделендірілген бұйымдар дайындау; 8.3.3.1 жасалған өнімнің (шығармашылық жұмыс) сапасын қолданылған әдіс-тәсілдерін бағалау және талдау үшін критерийлерді қолдану
	Жұмысты қорғау	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьерге арналған сәнді бұйымдар (2D/3D форматта). Бұйымдарға нобайлар дайындау. Құрал-саймандар мен материалдарды дайындау	8.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру үшін заманауи және дәстүрлі емес материалдардың тиімді қолданылуын түсіне отырып өздігінен таңдау; 8.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әр түрлі технологиялар мен өнер материалдарын өз бетінше анықтау, таңдау және біріктіру
	Интерьерге арналған 2D/3D сәнді бұйымдарды жасау	8.2.5.3 өз бетінше материалдар мен техниканы анықтап, таңдай отырып, эстетикалық және техникалық талаптарға сай келетін интерьерге арналған сәндік бұйымдар дайындау; 8.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізінделген сыни ұсыныстар жасау; 8.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Өсімдік шаруашылығындағы ғылымның рөлі	8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы); 8.2.5.1 ауылшаруашылық өндірісінің дамуындағы әдіс-тәсілдерді талқылау және бағалау
	Медицина, фитотерапия және косметологиядағы өсімдіктің рөлі	8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы); 8.2.5.2 фитотерапия мен косметика, медицинадағы өсімдіктер ролін зерделеу, талқылау және бағалау

5) 9-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті

1-тоқсан		
Сәндік қолданбалы өнер	Қазақстанның дәстүрлі тоқыма өнері. Қазақ кілемдері. Алаша. Кілем тоқу. Гобелен. Қазіргі кілемдер үлгілері	9.1.2.1 өнер туындыларының тарихи және мәдени шығармаларындағы материалдар мен стильдерді жариялауда көпшілік назарының әсерін қарастыра отырып, салысытрмалы талдауды жасау; 9.1.3.1 шығармашылық ойды жүзеге асыру мен дамытуда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты түрде және өнімді қолдану (ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану); 9.2.2.2 әртүрлі өнеркәсіпте технологиялық және өдірістік үдерістер туралы білімдері мен түсінігін көрсету
	Кілем тоқу материалдары мен құрал жабдықтары	9.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әр түрлі технологиялар мен өнер материалдарын қолдану бойынша өзіндік (оригиналды) шешімдерді ұсыну
	Бұйым нобайын жасау. Материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.1.4.1 жұмысты орындаудың тиімді (оптималды) әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашылық қызметін жоспарлау
	Шығармашылық жұмысты орындау. Декор жасау мен безендіру	9.2.1.1 мазмұнды, ерекше туындыны орындау үшін өз бетінше және сенімділікпен өнердің көркем құралдарын қолдану; 9.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 9.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
		9.3.2.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы тарихи, әлеуметтік және мәдениеттік мәнмәтіндерді талдау мен бағалау
2-тоқсан		
	Заманауи сән әлеміндегі сарындық (стильді) бағыттар (өздігінен ізденіс зерттеулері)	9.1.2.1 тарихи және мәдени шығармалардағы қолөнер, дизайн туындыларының материалдарын, түрлерін, бағыттарын салыстырмалы талдау; 9.1.3.1 шығармашылық ойларды жүзеге асыруда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты, өнімді пайдалану. (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану)

Дизайн және технологи	"Сән және жеке тұлға үйлесімділігі" эксперименті. Жеке даралық имиджін жасау. Идеяларды жүзеге асыру	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау
	Аксессуарлар, шаш үлгісі, визаж құралдары негізінде жеке даралық образды жасау	9.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік (оригиналды) шешімдері мен жолдарын ұсыну
	Киім топтамасын жасау эксперименті/ жеке даралық имидж үшін аксессуарлар	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді қорытындылау; 9.1.6.3 трикотажды, тоқусыз матаны және басқа да заманауи, дәстүрлі материалдарды өз бетінше зерделеу, анықтау және бағалау; 9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
	Жұмысты қорғау	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Сәнді киім дизайны "Fast cloth" қарапайым геометриялық формалар (пончо, кейп, туника) (сән журналдары) . Киім және аксессуарлардың заманауи өндірісі	9.1.2.1 тарихи және мәдени шығармалардағы қолөнер, дизайн туындыларының материалдарын, түрлерін, бағыттарын салыстырмалы талдау; 9.1.3.1 шығармашылық ойларды жүзеге асыруда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты, өнімді пайдалану. (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану); 9.2.2.2 әртүрлі өнеркәсіпте технологиялық және өндірістік үдерістер туралы білімдері мен түсінігін көрсету
	Нобай. Идеяны жүзеге асыру. Материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді қорытындылау; 9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
		9.2.2.1 заманауи тігін құрал-жабдықтарын білу және торлау тігін машинасын қолдану; 9.2.2.3 тігін машиналарында күрделі операцияларды (аппликация, кестелеу) орындау және зерделеу; 9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану;

	Бұйымды жасау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді жинау мен бұйымды сәндеу	9.2.3.2 сенімділік пен дербестігін көрсете, әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып ерекше күрделі бұйым жасау; 9.2.6.1 материалдар мен құрал жабдықтарды қолданудағы қауіпсіздік ережелерін сақтаудың маңыздылығы мен сақтық шараларын айтып отырып, жұмыс орындау; 9.2.6.2 белгілі бір бұйым мен жұмыс түріне арналған техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық құру
	Жұмысты талдау мен бағалау. Жұмысты қорғау	9.1.4.2 пайданы (табысты) анықтау мақсатында түрлі тауарларды өткізу нарығын талдау; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсатты өзгеше көзқарасын білдіру және негізделген өзіндік баға беру; 9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Ландшафт элементтері интерьерде / экстерьерде	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.2.5.1 ландшафты дизайнның элементтерін, заманауи бағыттары мен стильдерін анықтау және сипаттау; 9.1.3.1 шығармашылық идеяларды (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды) дамыту мен іске асыруда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
	Шығармашылық идеяны визуалдау	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
	Интерьерді мерекеге орай безендіру	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.2.5.4 интерьерді (тұрғын үй, қоғамдық) безендіру, жоспарлау және ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмысты орындау үшін түрлі салалардағы білімдерін жалпылау;

		9.3.3.1 бұйымның сапасын және өнімнің сыртқы көрінісін анықтайтын негізгі факторларды (эстетика, атқаратын қызметі, экономика) талдау және бағалау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
22-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
212-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Дене шынықтыру пәнінің басты мақсаты – ағзаның бүкіл жүйелерін дамыту, барлық дене сапаларын жетілдіру болып табылады. Дене шынықтыру пәнінің жеке тұлғаны тәрбиелеуде алатын орны ерекше. Ол білім алушының дене дамуына, әлеуметтік, дербес және рухани қасиеттерін қалыптастыруға ықпал етеді. Мектептің білім беру жүйесінде дене шынықтыру білім алушыларда салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған.

3. "Дене шынықтыру" пәнінің мақсаты – білім алушыларды өз денсаулықтары мен психикаларын нығайтуға ынталандыру болып табылады. Оқушылардың дербес және жас ерекшеліктерін ескеріп, бойда қалыптасқан арнайы спорттық дағдылар мен сапаларды қолданып, сол арқылы олардың дене қабілеттерінің дамуларына ықпал ету.

4. Оқу бағдарламасы:

1) дене тәрбиесі және спорттың даму тарихы туралы білім деңгейін қалыптастыруды;

2) негізгі дене сапаларын жетілдіруді, арнайы спорттық біліктіліктер мен дағдыларды дамытуды;

3) түрлі деректер арқылы ақпараттарды қолдану, оның мән-мағынасын түсіне отырып, коммуникативті дағдыларды дамытуды;

4) идеялық және зерттеу дағдыларын дамытуды;

5) адамгершілік-жігер қабілеттерін қалыптастыру міндеттерін шешуді көздейді.

5. "Дене шынықтыру" пәнін оқу-үйрену білім алушыларға:

1) пән бойынша игерген білім, біліктілік және дағдыларын күнделікті өмірде қолдануға; өзінің дене дамуындағы қимыл-қозғалыс құзіретін жақсарту қажеттілігін бағалауға;

2) жеке адамгершілік қасиеттерін дамытуға, "әділ ойын" және өзін үздіксіз жетілдіру қажеттілігін сезінуге;

3) жекебас гигиенасын сақтау маңыздылығы мен қажеттілігін түсінуге;

4) дене жаттығуларының адам ағзасына тигізетін оң әсерін білуге;

5) өзінің және өзгелердің дене жағдайын бағалауға;

6) сыни көзқарас және шығармашылық тұрғыдан ойлана білу, қиындықтарды жеңе білу мен қарым-қатынас орната білуді дамытуға мүмкіндік береді.

2-тарау. "Дене шынықтыру" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. "Дене шынықтыру" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;

3) 7- сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;

4) 8-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;

5) 9-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

7. "Дене шынықтыру" оқу пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

8. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

9. Оқу пәнінің мазмұны 3 бөлімнен тұрады:

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері;

2) шығармашылық қабілеттер және қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы сыни көзқарасты қалыптастыру;

3) денсаулық және салауатты өмір салты.

10. "Қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) түрлі арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерін орындау кезіндегі дәлдікті, бақылауды және үйлесімділікті дамыту;

2) түрлі қимыл-қозғалыс комбинацияларын құру және оларды дене жаттығуларын орындауда қолдану реттілігі;

3) арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыс дағдыларын және олардың орындалу ретін түрлендіру;

4) қимыл-қозғалыс әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалау;

5) бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегиялары мен құрылымдық идеяларын қолдану және бағалау;

6) қиындықты жеңе білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білу.

11. "Шығармашылық қабілеттер және қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы сыни көзқарасты қалыптастыру" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) қимыл-қозғалыс әрекеттері арқылы өзгермелі жағдайға жауап қайтара білуге бейімделу;

2) көшбасшылық, сондай-ақ команда құрамында жұмыс істей білу дағдыларын дамыту және қолдану;

3) қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыруға қажет бірқатар тиімді дағдыларды көрсету;

4) дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау;

5) өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін сыни тұрғыдан бағалау және оны шешудің балама жолдарын ұсыну;

6) жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін білу;

7) жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсету;

8) түрлі қимыл-қозғалыстармен шарттастырылған рөлдерді орындау және олардың айырмашылықтарын сезіне білу.

12. "Денсаулық және салауатты өмір салты" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) жекебас денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімді қалыптастыру;

2) қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын құру мен орындау;

3) түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен эенергетикалық жүйемен байланысын зерттеу;

4) денсаулықты нығайтуға бағытталған бірқатар дене жүктемелері кезінде туындауы мүмкін қауіп-қатерді басқара білу стратегиясын құру және қолдану;

5) басқалардың дене жаттығулары тәжірибесін байыту масқатында білім, біліктілік және дағдыларды қолдану.

13. Бұл бағдарламада мектепте дененің шынығуы мен адамгершілікке тәрбиелеудің кешенді жүйесін құрайтын дене шынықтырудың барлық негізгі нысандарының мазмұны қамтылған және бұл міндеттерді барлық оқу жылында біртіндеп шешуге мүмкіндік береді. Бағдарламаның үшінші сағаты оқушылардың белсенділігін арттыруға (спорт және қозғалмалы ойындар санын кеңейту арқылы) және сауықтыру процесіне бағытталған.

14. Негізгі орта білім берудің Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес бағдарламада дене шынықтыру сабағын гендерлік қағидат бойынша (қалалық жерде – әрбір топта 8-ден кем емес ұлдар (немесе қыздар), ал ауылдық жерде – 5-тен кем емес ұлдар (немесе қыздар) болғанда) жеке оқыту қарастырылған.

15. "Дене шынықтыру" пәнінің 5-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) "Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын оқыту": Қауіпсіздік ережесі. Қысқа қашықтыққа жүгіру техникасын үйрету. Орта және алыс қашықтық техникасын үйрету. Жүгіріп келіп және бір орында ұзындыққа секіру техникасы. Әртүрлі снарядтарды нысанаға, қашықтыққа лақтыру техникасы. Топтық эстафеталық жұмыс;

2) "Өзгертілген командалық ойын": Ойынның қабылдау техникасын үйрету. Негізгі қабылдау тактикасын үйрету. Ойын кезінде көшбасшылық дағдыны қалыптастыру;

3) "Гимнастика арқылы денсаулықты нығайту": Қауіпсіздік ережесі. Кешенді жалпы дамыту жаттығуларының негізін құру. Акробатикалық жаттығулар орындау. Снарядтарда гимнастикалық жаттығудың техникасын үйрету. Гимнастикалық жиынтықтың негізін құру;

4) "Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары": Қазақтың ұлттық ойындары. Ұлттық ойындар аясындағы тактикалар мен стратегияларды оқып үйрену;

5) "Шаңғы/кросс/коньки дайындығы": Қауіпсіздік ережелері. Ағзаны қалпына келтіру техникасының түрлеріне шолу жасау. Қозғалыс техникасының элементтерін үйрету. Қашықтықты өту тактикасының негіздері;

6) "Бірлескен іс-әрекеттегі ойын-сауық ойындар": Ойындағы бірлескен іс-әрекет және көшбасшылық. Ойын арқылы қиындықты шешу жолдарын оқыту. Ойын құруға арналған шығармашылық қабілет. Ойын-сауық ойындарын құру;

7) "Ойын кезіндегі басып кіру дағдыларын түсіну және үйрету": Қауіпсіздік ережелері. Ойын кезінде допты иелену. Ойын кеңістігінде бағдарлау дағдыларына үйрету. Жеке және командалық ойын әрекеттері. Ойын стратегиясын құрудағы дағдыны дамыту;

8) "Жеңіл атлетика дағдысын дамыту және шолу": Ойын арқылы жеңіл атлетика дағдысын дамыту. Денені қыздыру және тыныс алу жүйесін қалпына келтіру. Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту.

16 "Дене шынықтыру" пәнінің 6-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) "Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту": Қауіпсіздік ережелері. Әртүрлі физикалық жүктеме кезіндегі ағзадағы өзгеріс. Жүгіру секіру реттілігі. Әр снарядтарды лақтыру. Эстафеталық ойындар;

2) "Командалық спорттық ойындар": Ойын техникасының дағдысын дамыту. Спорттық ойындарда тактикалық әрекеттерді қолдану. Командалық жұмыста көшбасшылық дағдысын дамыту;

3) "Құрал жабдықтар арқылы гимнастика дағдыларын арттыру": Қауіпсіздік ережелері. Саптық жаттығулардың элементтері. Акробатикалық жаттығулар комбинациясын орындау. Снарядтағы жаттығулар кезіндегі өзін-өзі реттеу. Топтық композициялық жиынтық;

4) "Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары": Қазақтың ұлттық ойындары. Ұлттық ойындар аясындағы тактикалар мен стратегияларды оқып үйрену;

5) "Шаңғы/кросс/коньки дайындығы": Қауіпсіздік ережелері. Арнайы қозғалыс дағдыларын дамыту. Күш пен шыдамдылықты дамыту жаттығулары. Қашықтықты жүріп өтуге шығармашылық тапсырмалар;

6) "Шытырман оқиғалы ойындар": Ынтымақтастық дағдыларын дамыту. Ойындар арқылы мәселелерді шешу. Шытырман оқиғалы ойындар арқылы сыни тұрғысынан ойлауды дамыту. "Әділ ойын" және ынтымақтастық;

7) "Ойындар арқылы дағдыларды жақсарту": Қауіпсіздік ережелері. Допқа ие болу әдісінің негізгі элементтерін дамыту. Ойын кезінде алаңда бағдарлау дағдыларын оқып үйрену. Тактикалық іс-әрекеттердің негіздері. Өз ойындарын қайта қарау және көрсету;

8) "Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын жақсарту": Ағзаның бейімделу қабілеттерін дамыту. Қозғалысты дене қыздыру элементтері. Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту.

17. "Дене шынықтыру" пәнінің 7-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) "Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту және жақсарту": Қауіпсіздік ережелері. Қысқа қашықтыққа жүгіру. Орта және алыс қашықтықтарға жүгіру. Секіру және оның түрлері. Түрлі құралдарды лақтыру. Эстафеталық жүгірісті түрлендіру;

2) "Спорт ойындары арқылы командалық бірлесу әрекеттері": Ойын әдісін жақсарту . Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық іс-әрекет. Командадағы көшбасшылық дағдыларын дамыту;

3) "Гимнастика арқылы когнитивті және денені басқару дағдылары": Қауіпсіздік ережелері. Саптық жаттығуларды оқып үйрену. Акробатикалық элементтер кешені. Гинастикалық қондырғылардағы жаттығулар түрлері. Орындауды құрастыру процесі және топта бағалау;

4) "Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары": Қазақтың ұлттық ойындары. Зияткерлік ойындар;

5) "Шаңғы/кросс/коньки дайындығы": Қауіпсіздік ережелері. Тиісті қызметті жүзеге асыру үшін денені қыздыру және қалпына келтіру әдістері. Күш және шыдамдылықты жақсартуға қозғалыс іс-әрекеттері. Кедергілерден өтуге арналған арнайы жаттығулар;

6) "Шытырман оқиғалы ойындар және команда құрушы ойындар": Ойындар кезіндегі көшбасшылық және командалық іс-әрекет. Ойындар арқылы мәселелерді шешу дағдыларын жетілдіру. Балама ойын жағдайларын құру. Топтарда шытырман оқиғалы ойындар құру;

7) "Басып кіру ойындарындағы түсінік пен дағдыларды оқып дамыту": Қауіпсіздік ережелері. Ойын жағдайларында допқа ие болу әдісі. Ойын кезінде алаңда бағдарлау және допты қайтару дағдылары. Тактикалық іс-әрекеттер: жеке,топтық және командалық. Өздерінің ойындарын құрастыру және өткізу;

8) "Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты": Сауықтыру жүгірісі. Белгілерге тез жауап қайтару ойындары. Денені қыздыру және қалыпқа келтіру құралдары. Арнайы спорттық әдістерді орындау барысындағы қозғалысты жетілдіру. Қозғалыс белсендігі арқылы денсаулықты нығайту.

18. "Дене шынықтыру" пәнінің 8-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) "Жеңіл атлетика арқылы денсаулық және фитнес": Қауіпсіздік ережелері. Төменгі сөре және сөрелік екпін. Орта қашықтыққа жүгіру дағдыларын дамыту. Секіруді дамытуға арналған іс –шаралар. Лақтыру кезінде күш және бұлшық ет төзімділігін дамыту;

2) "Ойындар арқылы мәселелерді шешу дағдылары": Ойын жағдайында қабылдауды іске асыру. Ойынның құрлымы. Жарыс ойынын ұйымдастыру;

3) "Гимнастика элементтері және оның түрлері": Қауіпсіздік ережелері. Орнында және қозғалыста орындау жаттығулары. Акробатикалық жаттығулар тізбегі: Тепе-теңдік және секіру. Снарядтарда гимнастикалық жаттығулар жиынтығы. Еркін ырғақты гимнастикалық жаттығулары;

4) "Қазақ халқының дәстүрлі ойындары": Қозғалмалы ойындар. Қазақтың ұлттық ойындары;

5) "Шаңғы/кросс/коньки дайындығы": Қауіпсіздік ережелері. Жаттығу және тыныс алу техникасы арқылы физикалық қасиеттерді дамыту. Арнаулы дамыту жаттығуларының техникасын бекіту. Әртүрлі кедергілерден жүгіру;

6) "Командалық ойын белсенді қозғалыстың іс-әрекеті": Командалық ойындардағы көшбасшылық. Ойын кезіндегі қозғалыс үйлесімділігін дамыту. Логикалық ойлау қабілетін дамыту ойындары. Сергектікті, тапқырлықты және ұқыптылықты дамыту ойындары;

7) "Командалық ойындардағы негізгі дағдылар": Қауіпсіздік ережелері. Ойын техникасы. Ойын тактикасы. Ойындағы шығармашылық белсенділік;

8) "Жеңіл атлетика дағдылары арқылы денсаулықты нығайту": Ойлы-қырлы жерлерден жүгіру. Төзімділікті дамыту бағытындағы іс-әрекеттер. Секіру фазаларын қолдану. Лақтырудағы фитнес құрамдастығы.

19. "Дене шынықтыру" пәнінің 9-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) "Жүгіру, секіру және лақтыру техникасын жетілдіру": Қауіпсіздік ережелері. Спринтерлік жүгіруді жетілдіру. Жүгіру төзімділік дағдысын жақсарту. Секірудің түрлендірілген түрлері. Лақтыруды жетілдіруге арналған жаттығулар құрастыру. Жүгіру эстафетасын өткізу жолдарын құрастыру;

2) "Спорт ойындары арқылы бірлескен жұмыс": Ойын техникасы. Ойын тактикасы және тактикалық әрекеттер. Командалық жұмыс және көшбасшылық дағдысы;

3) "Гимнастика арқылы денені басқару дағдылары": Қауіпсіздік ережелері. Топтық саптық жаттығулар. Акробатикалық элементтер жиынтығын құру. Гинастикалық снарядта жүйелі жаттығулар құру. Топта гимнастика жаттығулар тізбегін құру және бағалау;

4) "Қазақстан халықтарының ойындары": Халықаралық ойындар. Зияткерлік ойындар;

5) "Шаңғы/кросс/коньки дайындығы": Қауіпсіздік ережелері. Денені қыздыру және қалпына келтіру әдістерінің кешенін құрастыру. Күшті,төзімділікті жақсарту жатығулар жиынтығы;

6) "Кедергілерден өтудегі арнайы спецификалық жаттығуларды жетілдіру": Команда құру ойындары. Ойын кезіндегі көшбасшылық және командалық іс-шаралар. Ойын кезіндегі мәселені шешу дағдысын жетілдіру. Ойын комбинацияларын құру. Баламалы ойындар құрастыру;

7) "Әлеуметтік дағдылар және мәселелерді командалық іс-әрекеттерде шешу": Қауіпсіздік ережелері. Ойын жағдайында допты игеру техникасы. Ойын кеңістігінде бағыт-бағдар дағдысын жетілдіру. Жеке, топтық, командалық тактикалық әрекеттер. Топта ойын-сауық ойындарын құру;

8) "Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулық және фитнес": Әртүрлі бұлшық ет топтарын қалпына келтіру жаттығулар жиынтығын құрастыру. Стайерлік жүгіру дағдысын дамыту. Секіру, лақтыру дағдысын дамыту. Қозғалыс қабілеті арқылы денсаулықты нығайту.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

20. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа бөлінген.

21. Бағдарламада оқу мақсаттарын кодтау ұсынылған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан - оқу мақсатының реттік санын көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқу мақсатының реттік саны.

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.1 Түрлі арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерін орындау кезіндегі	5.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін,	6.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін,	7.1.1.1 кең ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және	8.1.1.1 арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және	9.1.1.1 үлкен ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін,

дәлдікті, бақылауды және үйлесімділікті дамыту	бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын білу және түсіну	бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын қолдану	үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын жетілдіру	үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын көрсету	бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты салыстыру
1.2 Түрлі қимыл-қозғалыс комбинацияларын құру және оларды дене жаттығуларын орындауда қолдану реттілігі	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін білу және орындау	6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін құру және орындай білу	7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру мен жалпылау	8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсіндіру және көрсете білу	9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу
1.3 Арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыс дағдыларын және олардың орындалу ретін түрлендіру	5.1.3.1 қарапайым арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылармен реттілікті білу және анықтау	6.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылармен реттілікті таңдай білу	7.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылармен реттілікті жетілдіре және жалпылай білу	8.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылармен реттілікті түсіндіре және көрсете білу	9.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылармен реттілікті түрлендіре білу
1.4 Қимыл-қозғалыс әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалау	5.1.4.1 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілікте рін білу және анықтай білу	6.1.4. 1 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілікте рін түсіне және түсіндіре білу	7.1.4.4.1 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік терін жақсарта білу	8.1.4. 1 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін салыстыра білу	9.1.4.4 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілікте рін бағалай білу
1.5 Бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларымен құрылымдық идеяларын қолдану және бағалау	5.1.5.1 аздаған ауқымдағы дене жаттығуларының тактикасын, стратегиясын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттай білу	6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының қарапайым тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құра және бағалай білу	8.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтай және бағалай білу	9.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының түрлі тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құра, талдай және салыстыра білу
1.6 Қиындықты жеңе білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен	5.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және	6.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіп-қатерге	7.1.6.1 түрлі қимыл-қозғалыс белсенділігін орындауды сынақтан өткізу	8.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды	9.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтар

байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білу	қауіп-қатерге жауап қайтара білудің қарапайым дағдыларын білу және анықтай білу	жауап қайтара білудің дағдыларын түсіну және қолдана білу	кеезіндегі қауіп-қатерді білу және алдын-ала білу	жеңе және жауап қайтара білу дағдыларын жақсарта білу	ды жеңе және жауап қайтара білу дағдыларын бағалай білу

2) шығармашылық қабілеттер және қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы сыни көзқарасты қалыптастыру:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
2 . 1 Қимыл-қозғалыс әрекеттері арқылы өзгермелі жағдайға жауап қайтара білуге бейімделу	5.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттері мен байланысты білімді білу және түсіну	6.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттерімен байланысты білімді анықтай және қолдана білу	7.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттері мен байланысты білімді жетілдіре білу	8.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттері мен байланысты білімді көрсете білу	9.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттерімен байланыс ты білімді бағалай білу
2 . 2 Көшбасшылық, команда құрамында жұмыс істей білу дағдыларын дамыту және қолдану	5.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді түсіну	6.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді анықтай және қолдана білу	7.2.2. 1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді талқылай және көрсете білу	8.2.2.1 көшбасшы лық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді көрсете және қолдана білу	9.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді бағалау
2 . 3 Қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыруға қажет бірқатар тиімді дағдыларды көрсету	5.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптасты ру бойынша біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын түсіну және анықтай білу	6.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын анықтай және қолдана білу	7.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын талқылай және көрсете білу	8.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын қолдана және көрсете білу	9.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша бірқатар біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын бағалай білу
2 . 4 Дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау	5.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекет терді оңтайлан дыру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құры лымдық тәсілдерді білу және түсіну	6.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну және қолдана білу	7.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайланды ру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсете білу	8.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайланды ру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді қолдана және талқылай білу	9.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылым дық тәсілдерді бағалай және салыстыра білу

2 . 5 Өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін сыни тұрғыдан бағалау, оны шешудің балама жолдарын ұсыну	5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығарма шылық қабілеттерін білу және түсіне білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну	6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну	7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну	8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсете және салыстыра білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну	9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілетте рін бағалай және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
2 . 6 Жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін білу	5.2.6.1 ж а р ы с іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін білу	6.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін түсіне білу	7.2.6.1 ж а р ы с іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін қолдана білу	8.2.6.1 ж а р ы с іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін көрсете және салыстыра білу	9.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін бағалай және талдау білу
2 . 7 Жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм ж ә н е ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсету	5.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсете және түсіндіре білу	6.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм ж ә н е ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетді түсіне және қолдана білу	7.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді талқылай және бейімдей білу	8.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді бағалай б і л у	9.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм ж ә н е ынтымақтастыққа жататын мінез-құлы көрсетуді талдай б і л у
2 . 8 Т ү р л і қимыл-қозғалыстармен шарттастырылған рөлдерді орындау және олардың айырмашылықтарын сезіне білу	5.2.8.1 т ү р л і қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттасты рылған рөлдерді анықтай білу	6.2.8.1 т ү р л і қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді сезініп, о л а р д ы ң айырмашылықтарын түсіндіре білу	7.2.8.1 т ү р л і қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттасты рылған рөлдерді қолдана білу	8.2.8.1 т ү р л і қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттасты рылған рөлдерді көрсете және салыстыра білу	9.2.8.1 т ү р л і қимыл-қозғалыс н е г і з д е р і м е н шарттастырылған рөлдерді бағалай және бейімдей білу

3) денсаулық және салауатты өмір салты:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3 . 1 Жекебас денсаулығы және с а л а у а т ты өмір салты туралы білімді қалыптас тыру	5.3.1.1 денсаулықты сақтаудың маңыздылы ғын білу және түсіну	6.3.1.1 өз денсауығы на деген қауіп-қатерді анықтай білу	7.3.1.1 өз денсаулығына салауатты өмір с а л т ы ның тигізетін әсерін түсіну және түсіндіре білу	8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсау лыққа тигізетін ә с е р і н жекебастың үлгісімен көрсету	9.3.1.1 салауатты ө м і р салтының денсаулыққа тигізетін ә с е р і н жекебастың үлгісімен көрсету

3.2 Қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын құру мен орындау	5.3.2.1 қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын дайындау мен орындау аясындағы басты сәттерді білу және түсіну	6.3.2.1 қыздырыну мен қалпына келу техникаларының басты құрамдарының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындау	7.3.2.1 жалпы дене жаттығуларын өткізу және ағзаны қалпына келтіруі жаттығуларының құрамын көрсету	8.3.2.1 қыздыруну және қалпына келтіру жаттығуларының кешенін құру, көрсету және оның маңыздылығын түсіну	9.3.2.1 нақты дене шынықтыру сабақтарына арналған қыздырыну жаттығуларын құру, түсіндіру және өткізу, олардың ағзаны қалпына келтіру тиімділігін бағалау
3.3 Түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын зерттеу	5.3.3.1 түрлі дене жүктемелерінің арасындағы айырмашылық және олардың ағзаға тигізетін әсерін сыртқы белгілеріне қарап анықтай білу	6.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ұсыну және көрсету	7.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ішкі және сыртқы белгілеру бойынша анықтау	8.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру	9.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру және сипаттау
3.4 Денсаулықты нығайтуға бағытталған бірқатар дене жүктемелері кезінде туындауы мүмкін қауіп-қатерді басқара білу стратегиясын құру және қолдану	5.3.4.1. денсаулықты нығайтуға бағытталған жаттығулардың техника қауіпсіздігі туралы хабардар болу	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіне және мұқият сипаттай білу
3.5 Басқалардың дене жаттығуларының тәжірибесін байыту масқатында білім	5.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды білу	6.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға	7.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған	8.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға	9.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға

, біліктілік және дағдыларды қолдану	және орындай б і л у	арналған дағдыларды қолдана білу	дағдыларды анықтай білу	арналған дағдылар ды көрсете білу	арналған дағдыларды бағалай білу

22. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Дене шынықтыру" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

22. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Дене шынықтыру" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
1-б ө л і м Жүгіру, секіру, л а қ т ы р у дағдыларына оқыту	Қауіпсіздік ережесі. Қысқа қашықтыққа жүгіру техникасын үйрету	5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу
	Орта және алыс қашықтық техникасын ү й р е т у	5.3.3.1 түрлі дене жүктемелерінің арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаға тигізетін әсерін сыртқы белгілеріне қарап анықтай білу;
		5.3.2.1 қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын орындау мен дайындау аясындағы негізгі компоненттерді білу және түсіну
	Жүгіріп келіп және бір орында ұзындыққа секіру техни касын үйрету	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін білу және орындау
	Әр түрлі снаряд тарды нысанаға, қашықтыққа лақтыру техникасы	5.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық спецификалық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын білу және түсіну
	Топтық эстафеталық жұмыс	5.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды білу және орындау

2-бөлім Өзгертілген командалық ойын	Ойынның қабылдау техникасын үйрету	5.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық спецификалық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын білу және түсіну;
		5.1.3.1 қарапайым арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті білу және анықтау;
		5.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және түсіну
	Негізгі қабылдау тактикасын үйрету	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін білу және орындау;
		5.1.5.1 аздаған ауқымдағы дене жаттығуларының тактикасын, стратегиясын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау
	Ойын кезінде көшбасшылық дағдыны қалыптастыру	5.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді түсіну;
		5.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл-әрекеттермен байланысты білімді білу және түсіну
2-тоқсан		
3-бөлім Гимнастика арқылы денсаулықты нығайту	Қауіпсіздік ережесі. Кешенді жалпы дамыту жаттығуларының негізін құру	5.3.4.1. денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу; 5.3.2.1 қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын орындау мен дайындау аясындағы негізгі компоненттерді білу және түсіну
	Акробатикалық жаттығулар орындау	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін білу және орындау
	Снарядтарда гимнастикалық жаттығудың техникасын үйрету	5.1.5.1 аздаған ауқымдағы дене жаттығуларының тактикасын, стратегиясын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау;
		5.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын білу және анықтау
	Гимнастикалық жиынтықтың негізін құру	5.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді түсіну;
		5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу және түсіну, сондай-ақ оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
4-бөлім Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	Қазақтың ұлттық ойындары	5.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсету және түсіндіру;
		5.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын түсіну және анықтау;
		5.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды білу және орындау
	Ұлттық ойындар аясындағы тактикалар мен стратегияларды оқып үйрену	5.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері және төрелік ету ережелерін білу;
		5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу және түсіну, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну

3-тоқсан		
5-бөлім Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Қауіпсіздік ережесі. Ағзаны қалпына келтіру техникасының түрлеріне шолу жасау	5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу;
		5.3.2.1 қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын орындау мен дайындау аясындағы негізгі компоненттерді білу және түсіну
	Қозғалыс техникасының элементтерін үйрету	5.3.1.1 денсаулықты сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну;
		5.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын білу және анықтау
	Қашықтықтан өту тактикасының негізі	5.1.3.1 қарапайым арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті білу және анықтау;
		5.3.3.1 түрлі дене жүктемелерінің арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаға тигізетін әсерін сыртқы белгілеріне қарап анықтай білу
6-бөлім Бірлескен іс-әрекеттегі ойын-сауық ойындары.	Ойындағы бірлескен іс әрекет және көшбасшылық	5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу;
		5.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді түсіну
	Ойын арқылы қиындықты шешу жолдарына оқыту.	5.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді анықтай білу;
		5.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын білу және анықтау
	Ойын құруға арналған шығармашылық қабілет	5.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын түсіну және анықтау;
		5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу және түсіну, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
	Ойын-сауық ойындарын құру	5.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл-әрекеттермен байланысты білімді білу және түсіну;
		5.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері және төрелік ету ережелерін білу
4-тоқсан		
7-бөлім Ойын кезіндегі басып кіру дағдыларын түсіну және үйрету	Қауіпсіздік ережесі. Ойын кезінде допты иелену	5.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық спецификалық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын білу және түсіну;
		5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу
	Ойын кеңістігінде бағдарлау дағдыларына үйрету.	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін білу және орындау;
		5.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және түсіну
	Жеке және командалық ойын әрекеттері	5.1.5.1 аздаған ауқымдағы дене жаттығуларының тактикасын, стратегиясын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау
		5.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді анықтай білу;

	Ойын стратегиясын құрудағы дағдыны дамыту	5.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіп-қатерге жауап қайтара білудің қарапайым дағдыларын білу және анықтау
8-бөлім Жеңіл атлетика дағдысын дамыту және шолу	Ойын арқылы жеңіл атлетика дағдысын дамыту	5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу;
		5.2.5.1 зінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу және түсіну, сондай-ақ оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
	Денені қыздыру және тыныс алу жүйесін қалпына келтіру	5.3.3.1 түрлі дене жүктемелерінің арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаға тигізетін әсерін сыртқы белгілеріне қарап анықтай білу;
		5.1.3.1 қарапайым арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті білу және анықтау
	Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту	5.3.1.1 денсаулықты сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну

2) 6 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
1-бөлім Жүгіру, секіру, лақтыру дағдыларына дамыту	Қауіпсіздік ережесі. Әртүрлі физикалық жүктеме кезіндегі ағзадағы өзгеріс	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіну
	Жүгіру секіру реттілігі	6.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ұсыну және көрсету;
		6.3.2.1 дене қыздыру мен қалпына келу техникаларының басты құрамдарының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындау
	Әр снарядтарды лақтыру	6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін құру және орындау; 6.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды қолдана білу
	Эстафеталық ойындар	6.1.1.1 аз ауқымды арнайы спорттық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын қолдану
2-бөлім Командалық	Ойын техникасының дағдысын дамыту	6.1.1.1 аз ауқымды арнайы спорттық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын қолдану;
		6.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті таңдай білу;
		6.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну және қолдана білу

спорттық ойындар	Спорттық ойындарда тактикалық әрекеттерді қолдану	6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін құру және орындау;
		6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу
	Командалық жұмыста көшбасшылық дағдысын дамыту	6.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді анықтау және қолдана білу;
		6.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл әрекеттерімен байланысты білімді анықтау және қолдана білу
2-тоқсан		
3-бөлім Құрал жабдықтар арқылы гимнастика дағдыларын арттыру	Қауіпсіздік ережесі. Саптағы жаттығулардың элементтері	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу
	Акробатикалық жаттығулар комбинациясын орындау	6.3.2.1 дене қыздыру мен қалпына келу техникаларының басты құрамдарының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындау;
		6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін құру және орындау
	Снарядтағы жаттығулар кезіндегі өзін өзі реттеу	6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу;
		6.1.4.1 қимыл-қозғалыс орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын түсіну және түсіндіре білу
	Топтық жиынтық	6.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді анықтау және қолдана білу;
		6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
4-бөлім Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	Қазақтың ұлттық ойындары	6.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетудіі түсіну және қолдана білу;
		6.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын анықтау және қолдана білу;
		6.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды қолдана білу
	Ұлттық ойындар аясындағы тактикалар мен стратегияларды оқып үйрену	6.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін түсіне білу
		6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
3-тоқсан		
		6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу;

5-бөлім Шаңғы/кросс/ коньки дайындығы	Қауіпсіздік ережесі. Арнайы қозғалыс дағдыларын дамыту	6.3.2.1 дене қыздыру мен қалпына келу техникаларының басты құрамдарының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындау
	Күш пен шыдамдылық дамыту жаттығулары	6.3.1.1 өз денсаулығына деген қауіп-қатерді анықтай білу;
		6.1.4.1 қимыл-қозғалыс орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын түсіну және түсіндіре білу
	Қашықты жүріп өтудегі шығармашылық тапсырмалар	6.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті таңдай білу;
		6.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ұсыну және көрсету
6-бөлім Шытырман оқиғалы ойындар	Ынтымақтастық дағдыларын дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу;
		6.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді анықтау және қолдана білу
	Ойындар арқылы мәселені шешу	6.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді сезініп, олардың айырмашылықтарын түсіндіре білу;
		6.1.4.1 қимыл-қозғалыс орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын түсіну және түсіндіре білу
	Шытырман оқиғалы ойындар арқылы сыни тұрғысынан ойлауды дамыту	6.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын анықтау және қолдана білу;
		6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	"Әділ ойын" және ынтымақтастық	6.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл әрекеттерімен байланысты білімді анықтау және қолдана білу;
		6.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін түсіне білу
4-тоқсан		
	Қауіпсіздік ережесі. Допқа ие болу әдісінің негізгі элементерін дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу;
		6.1.1.1 аз ауқымды арнайы спорттық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын қолдану
	Ойын кезінде алаңда бағдарлау дағдыларын оқып үйрену.	6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін құру және орындау;
		6.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну және қолдана білу

		6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын,
7-бөлім Ойын арқылы дағдыларды жақсарту	Тактикалық іс әрекеттердің негіздері	

		стратегияларын және композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу
	Өз ойындарын қайта қарау және көрсету	6.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді сезініп, олардың айырмашылықтарын түсіндіре білу;
		6.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіп-қатерге сезу дағдыларын түсіну және қолдана білу
8-бөлім Жүгіру секіру лақтыру дағдыларын жақсарту	Ағзаның бейімділік қабілеттерін дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу;
		6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	Қозғалысты дене қыздыру элементтері	6.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды қолдана білу;
		6.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті таңдай білу
	Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту	6.3.1.1 өз денсаулығына деген қауіп-қатерді анықтай білу

3) 7 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
1-бөлім Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту және жақсарту	Қауіпсіздік ережесі. Қысқа қашықтыққа жүгіру	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулар кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу
	Орта және алыс қашықтыққа жүгіру	7.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ішкі және сыртқы белгілері бойынша анықтау;
		7.3.2.2 жалпы дене жаттығуларын өткізу және ағзаны қалпына келтіру жаттығуларының құрамын көрсету
	Секіру және оның түрлері	7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру және қорытындылау
	Әртүрлі құралдарды лақтыру	7.1.1.1 кең ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын жетілдіру
	Эстафеталық жүгіруді түрлендіру	7.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды анықтай білу
		7.1.1.1 кең ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын жетілдіру;

2 - б ө л і м Спорт ойындары арқылы командалық бірлесу әрекеттері	Ойын әдісін жақсарту	7.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті жетілдіру және қорытындылау;
		7.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажетті ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсете білу
	Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық іс-әрекеттер	7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру мен қорытындылау;
		7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының қарапайым тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру және бағалай білу
	Командадағы көшбасшылық дағдыларын дамыту	7.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді талқылау және көрсете білу;
		7.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл әрекеттерімен байланысты білімді жетілдіре білу
2-тоқсан		
3-бөлім Гимнастика арқылы когнитивті және денені басқару дағдылары	Қауіпсіздік ережесі. Саптық жаттығуларды оқып үйрену	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезінде болуы мүмкін қауіп-қатерлерді а н ы қ т а й б і л у
	Акробатикалық элементтер кешені	7.3.2.1 жалпы дене жаттығуларын өткізу және ағзаны қалпына келтіру жаттығуларының құрамын көрсету;
		7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру мен қорытындылау
	Гинастикалық қондырғылардағы жаттығулар түрлері	7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының қарапайым тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру және бағалай білу;
		7.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын жақсарта білу
	Орындауды құрастыру процесі және топта бағалау.	7.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді талқылау және көрсете білу;
		7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
4-бөлім Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	Қазақтың ұлттық ойындары	7.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді талқылау және бейімдей білу;
		7.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен, әрі тиімді жұмыс дағдыларын талқылау және көрсете білу;
		7.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды анықтай білу
		7.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін қолдана білу;

	Зияткерлік ойындар	7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
3-тоқсан		
5-бөлім Шаңғы/кросс/ коньки дайындығы	Қауіпсіздік ережесі. Тиісті қызметті жүзеге асыру үшін денені қыздыру және қалпына келтіру әдістері	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу;
		7.3.2.1 жалпы дене жаттығуларын өткізу және ағзаны қалпына келтіру жаттығуларының құрамын көрсету
	Күш және шыдамдылықты жақсартуға қозғалыс іс-әрекеттері	7.3.1.1 өз денсаулығына салауатты өмір салтының тигізетін әсерін түсіну және түсіндіре білу;
		7.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын жақсарта білу
	Кедергілерден өтуге арналған арнайы жаттығулар	7.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті жетілдіру және қорытындылау;
		7.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ішкі және сыртқы белгілері бойынша анықтау
6-бөлім Шытырман оқиғалы ойындар және команда құрушы ойындар	Ойындар кезіндегі көшбасшылық және командалық іс-әрекет	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу;
		7.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді талқылау және көрсете білу
	Ойындар арқылы мәселелерді шешу дағдыларын жетілдіру	7.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді қолдана білу;
		7.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын жақсарта білу
	Баламалы ойын жағдайын құру	7.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын талқылау және көрсете білу;
		7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	Топтарда шытырман оқиғалы ойындар құру	7.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл әрекеттерімен байланысты білімді жетілдіре білу;
		7.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін қолдана білу
4-тоқсан		
	Қауіпсіздік ережесі. Ойын жағдайларында допқа ие болу әдісі	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу;
		7.1.1.1 кең ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын жетілдіру

7-бөлім Басып кіру ойындарындағы түсінік пен дағдыларды оқып дамыту	Ойын кезінде алаңда бағдарлау және допты қайтару дағдылары	7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру мен қорытындылау;
		7.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсете білу
	Тактикалық іс-әрекеттер: жеке, топтық және командалық	7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының қарапайым тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру және бағалай білу
	Өздерінің ойындарын құрастыру және өткізу	7.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді қолдана білу;
		7.1.6.1 түрлі қимыл-қозғалыс белсенділігін орындауды сынақтан өткізу кезіндегі қауіп-қатерді білу және алдын алу
8-бөлім Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты	Сауықтыру жүгірісі	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу
	Белгілерге тез жауап қайтару ойындары	7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	Денені қыздыру және қалыпқа келтіру құралдары	7.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ішкі және сыртқы белгілері бойынша анықтау
	Арнайы спорттық әдістерді орындау барысындағы қозғалысты жетілдіру	7.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті жетілдіру және қорытындылау
	Қозғалыс белсендігі арқылы денсаулықты нығайту	7.3.1.1 өз денсаулығына салауатты өмір салтының тигізетін әсерін түсіну және түсіндіре білу

4) 8 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқу мақсаты. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
1-бөлім Жеңіл атлетика арқылы денсаулық пен фитнес	Қауіпсіздік ережесі. Төменгі сөре және сөрелік екпін	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу
	Орта қашықтыққа жүгіру дағдыларын дамыту	8.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен, әрі тиімді жұмыс дағдыларын қолдану және көрсете білу;
		8.3.2.1 денені қыздыру және қалпына келтіру жаттығуларының кещенін құру және көрсету, оның маңыздылығын түсіну;
	Секіруді дамытуға арналған іс-шаралар	8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсідіру және көрсете білу

	Лақтыру кезінде күш пен бұлшық ет төзімділігін дамыту	8.1.1.1 арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын көрсету;
		8.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды көрсете білу
2-бөлім Ойын арқылы мәселелерді шешу дағдылары	Ойын жағдайында қабылдауды іске асыру	8.1.1.1 арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын көрсету;
		8.1.3.3 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түсіндіру және көрсете білу;
		8.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді қолдану және талқылай білу
	Ойын құрылымы	8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсіндіру және көрсете білу
	Жарыс ойынын ұйымдастыру	8.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтау және бағалай білу;
		8.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді көрсету және қолдана білу көрсете білу ;
		8.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттерімен байланысты білімді
2-тоқсан		
3-бөлім Гимнастикалық элементтер және оның түрлері	Қауіпсіздік ережесі. Орнында және қозғалыста орындау жаттығулары	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу
	Акробатикалық жаттығуларды тізбегі: Тепе теңдік және секіру	8.3.2.1 денені қыздыру және қалпына келтіру жаттығуларының кещенін құру және көрсету, оның маңыздылығын түсіну;
		8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсіндіру және көрсете білу
	Снарядтағы гимнастикалық жаттығулар жиынтығы	8.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтау және бағалай білу;
		8.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін салыстыра білу
	Еркін ритмикалық гимнастика жаттығулары	8.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді көрсету және қолдана білу;
		8.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды көрсете білу
		8.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді бағалай білу;

4-бөлім Қазақ халқының дәстүрлі ойындары	Қозғалмалы ойындар	8.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен, әрі тиімді жұмыс дағдыларын қолдану және көрсете білу;
		8.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды көрсете білу
	Қазақ ұлттық ойындары	8.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін көрсету және салыстыра білу;
		8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету және салыстыра білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
3-тоқсан		
5-бөлім Шаңғы/ кросс/коньки дайындығы	Қауіпсіздік ережесі Жаттығу және тыныс алу техникасы арқылы физикалық қасиеттерді дамыту	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсізді бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу;
		8.3.2.1 денені қыздыру және қалпына келтіру жаттығуларының кещенін құру және көрсету, оның маңыздылығын түсіну
	Арнаулы дамыту жаттығуларының техникалық дағдысын бекіту	8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жеке бастың үлгісімен көрсету; 8.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін салыстыра білу
	Әртүрлі кедергілерден жүгіру	8.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түсіндіру және көрсете білу;
		8.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру
6-бөлім Командалық ойын - белсенді қозғалыстың іс-әрекеті	Командалық ойындағы көшбасшылық	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу;
		8.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді көрсету және қолдана білу
	Ойын кезіндегі қозғалыс үйлесімділігін дамыту	8.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді көрсету және салыстыра білу;
		8.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін салыстыра білу
	Логикалық ойлау қабілетін дамыту ойындары	8.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен, әрі тиімді жұмыс дағдыларын қолдану және көрсете білу;
		8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету және салыстыра білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	Сергектікті, тапқырлықты және ұқыптылықты дамыту ойындары	8.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл әрекеттерімен байланысты білімді көрсете білу;
		8.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін көрсету және салыстыра білу
4-тоқсан		

7-бөлім Командалық ойынның негізгі дағдысы	Қауіпсіздік ережесі. Ойын техникасы	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу;
		8.1.1.1 арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын көрсету
	Ойын тактикасы	8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсіндіру және көрсете білу;
		8.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді қолдану және талқылай білу
	Ойындағы шығармашылық белсенділік	8.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтау және бағалай білу;
		8.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді көрсету және салыстыра білу;
		8.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және жауап қайтара білу дағдыларын жақсарта білу
8-бөлім Жеңіл атлетика дағдысы арқылы денсаулықты нығайту	Ойлы-қырлы жерлерден жүгіру	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, сондай-ақ техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу
	Төзімділікті дамыту бағытындағы іс-әрекеттер	8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету және салыстыра білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	Секіру фазаларын қолдану	8.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру
	Лақтырудағы фитнес құрамдастығы	8.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түсіндіру және көрсете білу; 8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жекебастың үлгісімен көрсету

5) 9 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқу мақсаты. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
	Қауіпсіздік ережесі. Спринттік жүгіруді жетілдіру	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу
		9.3.3.13 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру және сипаттау;

1-бөлім Жүгіру, сегіру, лақтыру техникасын жетілдіру	Жүгіру төзімділік дағдысын жақсарту	9.3.2.1 нақты дене шынықтыру сабақтарына арналған дене қыздыру жаттығуларын құру, түсіндіру және өткізу , олардың ағзаны қалпына келтіру тиімділігін бағалау
	Секірудің түрлендірілген түрлері	9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу
	Лақтыруды жетілдіруге арналған жаттығулар құрастыру	9.1.1.1 үлкен ауқымдағы арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты салыстыру
	Жүгіру эстафетасын өткізу жолдарын құрастыру	9.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды бағалай білу
2-бөлім Спорт ойындары арқылы бірлескен жұмыс	Ойын техникасы	9.1.1.1 үлкен ауқымдағы арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты салыстыру;
		9.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түрлендіре білу;
		9.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау және салыстыра білу
	Ойын тактикасы және тактикалық әрекеттер	9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу;
		9.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының түрлі тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыра білу
	Командалық жұмыс және көшбасшылық дағдысы	9.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді бағалау;
		9.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтару, қимыл-әрекеттерімен байланысты білімді бағалай білу
2-тоқсан		
3-бөлім Гимнастика арқылы денені басқару дағдылары	Қауіпсіздік ережесі. Топтық саптық жаттығулар	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу
	Акробатикалық элементтердің жиынтығын құру	9.3.2.1 нақты дене шынықтыру сабақтарына арналған қыздыру жаттығуларын құру, түсіндіру және өткізу, олардың ағзаны қалпына келтіру тиімділігін бағалау;
		9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу
		9.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының түрлі тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыра білу;

	Гимнастикалық снарядта жүйелі жаттығулар құру	9.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалай білу;
	Топта гимнастика жаттығулар тізбегін құру және бағалау	9.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді бағалау;
		9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
4-бөлім Қазақтың ұлттық және халық ойындары	Халықаралық ойындар	9.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді талдай білу;
		9.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша бірқатар біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын бағалай білу;
		9.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды бағалай білу
	Зияткерлік ойындар	9.2.6.6 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін бағалау және талдай білу;
		9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
3-тоқсан		
5-бөлім Шаңғы/кросс/ коньки дайындығы	Қауіпсіздік ережесі. Денені қыздыру және қалпына келтіру әдістерінің кешенін құрастыру	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу;
		9.3.2.1 нақты дене шынықтыру сабақтарына арналған қыздыру жаттығуларын құру, түсіндіру және өткізу, олардың ағзаны қалпына келтіру тиімділігін бағалау
	Күшті, төзімділікті жақсарту жатығулар жиынтығы	9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жекебастың үлгісімен көрсету;
		9.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалай білу
	Кедергілерден өтудегі арнайы спецификалық жаттығуларды жетілдіру	9.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түрлендіре білу;
		9.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру және сипаттау
	Ойын кезіндегі көшбасшылық және командалық іс-шаралар	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу;
		9.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді бағалау
		9.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді бағалау және бейімдей білу;

6-бөлім Команда құру ойындары	Ойын кезіндегі мәселені шешу дағдысын жетілдіру	9.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалай білу
	Ойын комбинацияларын құру	9.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша бірқатар біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын бағалай білу;
		9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
	Баламалы ойындар құрастыру	9.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл-әрекеттерімен байланысты білімді бағалай білу;
		9.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін бағалау және талдай білу
4-тоқсан		
7-бөлім Әлеуметтік дағдылар және мәселелерді командалық іс-әрекеттерде шешу	Қауіпсіздік ережесі. Ойын жағдайында допты игеру техникасы	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу;
		9.1.1.1 үлкен ауқымдағы арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты салыстыру
	Ойын кеңістігінде бағыт-бағдар дағдысын жетілдіру	9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу;
		9.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау және салыстыра білу
	Жеке, топтық, командалық тактикалық әрекеттер	9.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының түрлі тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыра білу
	Топта ойын- сауық ойындарын құру	9.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді бағалау және бейімдей білу;
		9.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және жауап қайтара білу дағдыларын бағалау
8-бөлім Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулық және фитнес	Әртүрлі бұлшық еттерді қалпына келтіру жаттығулар жиынтығын құрастыру	9.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру және сипаттау
	Стайерлік жүгіру дағдысын дамыту	9.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түрлендіре білу
	Секіру, лақтыру дағдысын дамыту	9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну; 9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі

		мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу
	Қозғалыс қабілеті арқылы денсаулықты нығайту	9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жекебастың үлгісімен көрсету

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
23-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
213-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту ұйғыр тілінде)

1-бап. Уқтурушнамә

1. Оқуш программиси Қазақстан Жумһурийити Һөкүмитиниң 2012 жили, 23-августтики № 1080 протоколи билән бәкитилгән Оттура билим беришниң (башланғуч, асасий оттура, умумий оттура билим бериш) дөләтлик умумий миннәтлик стандартиға асаслинип тәйярланған.

2. Уйғур тили пәнини оқутуш мәхсити – умумий билим беридиған асасий мәктәпләрдә "Уйғур тили" пәнини оқутушниң мәхсити – ана тилини қәдирләйдиған, жәмийәтлик әһмийитини чүшинидиған шәхс қелиплаштуруш, шундақла уйғур әдәбий тил нормилириға риайә қилған һалда, тоғра қоллинишни, әркин сөзләш вә саватлиқ йезишни үгитиду.

3. Уйғур тили пәни төвәндикидәк асасий вәзипиләрни әмәлгә ашуриду:

1) уйғур тилини ана тили сүпитидә тонуп олтирип, өмүрлүк һажәтмәнликлиридә коммуникативлиқ һәрикәтләр түридә (тиңшаш, оқуш, тәләппуз қилиш, йезиш) саватлиқ қоллиниш қабилийәтлирини қелиплаштуриду;

2) оқуғучиларда уйғур тилини күндиликтә әркин қоллинип жүргән алақә қуралидин бөләк һадисә сүпитидики қанунийлиқ асасида тонуп-билиш қабилийәтлирини қелиплаштуриду;

3) уйғур тили системисини тәшкил килидиған қисимлар, тил бирликлирини вә уларниң тәбиитини тонуп-билиду.

4. "Уйғур тили" пәниниң программиси оқуғучиниң тил саватлиғи билән билән сөзләш саватлиғи, сөз байлиғини, өзгиләр билән әркин сөзлишиш вә ойлаш қабилийәтлирини йетилдүрүшни көзләйду.

5. Шундақла, оқуғучиларға чүшинип вә жавап беришни, һәр хил аудиовизуаллиқ материалларни тиңшаш жәриянида өз көз-қаришини билдиришни үгитиду. Бәдиий вә адәттики мәтинләргә мәхсәткә мувапиқ хуласә чиқирип, синтез, анализ қилиш маһарәтлирини өзләштүрүшни үгитиду.

6. "Уйғур тили" пәни программиси функционаллиқ-коммуникативлиқ йөнилишкә асаслинип қураштурулди. Бу оқуғучиларниң тил тоғрилиқ чүшәнчилирини чоңқурлаштуруп, миллий мәдәнийәт вә жаһан мәдәнийитиниң әһмийити тоғрилиқ чүшәнчилирини кәңәйтиду.

7. "Уйғур тили" пәнини оқуш арқилиқ оқуғучилар:

1) уйғур тилида тиңшаш, оқуш, йезиш, тәләппуз қилиш коммуникативлиқ қабилийәтлирини шараитқа мувапиқ қоллинишни үгиниду;

2) уйғур әдәбий тилиниң фонетикалиқ, орфографиялиқ, орфоэпиялиқ, лексикилиқ, морфологиялиқ, грамматикилиқ, стильлиқ, пунктуациялиқ нормилирини өзләштүриду;

3) өзиниң ойини әдәбий тилниң нормилириға мувапиқ еғизчә вә язмичә формида саватлиқ түзүшни үгитиду;

4) тил мәдәнийәт арисидики бағлинишни чүшиниду; уйғур тилини ана тили сүпитидә өзләштүрүш арқилиқ оқуғучилар алған билимини дуния мәдәнийити билән бағлаштуралайду; улар адәмгәрчилик мәнивий байлиқларни таллаш, униңға анализ қилиш вә баһалаш маһарәтлирини қелиплаштуруп олтирип, һәр қандақ вәзийәттин чиқиш имканийитигә егә болиду;

5) сөһбәт, поэзия, драма, шундақла илмий вә аммивий әхбарат қураллири (газет-журналлар) тәнқидий көз-қарашта оқуп, өз чүшәнчилирини бейиталайду, оқуш арқилиқ тонуп билиш арқилиқ билим дуниясиға йол ачиду.

2-бап. Оқуш нәтижилирини баһалаш услублири

8. "Уйғур тили" пәнини оқутуш жәриянини уюштуруш. Оқуш жүклиминиң бөлиниши:

1) синип 5-синип һәптилик жүклимә 3 саат, жиллиқ жүклимә 102 саат;

2) синип 6-синип һәптилик жүклимә 3 саат, жиллиқ жүклимә 102 саат;

3) синип 7-синип һәптилик жүклимә 2 саат, жиллиқ жүклимә 68 саат;

4) синип 8-синип һәптилик жүклимә 2 саат, жиллиқ жүклимә 68 саат;

5) синип 9-синип һәптилик жүклимә 2 саат, жиллиқ жүклимә 68 саат.

9. Оқуш мәхсәтлири муәллим вә оқуғучиниң келәчәктики қәдәмлири тоғрилиқ өз ара мәслиһәтлишишкә, режиләп вә баһалашқа мүмкинчилик беридиған бир хиллиқ вә өз ара бағлинишни көрситиду.

10. Тиңшаш вә сөзләш:

1) мәтинниң мәзмунини чүшиниш;

2) һәр түрлүк жанрдики мәтинләрни тәһлил қилиш;

3) мәтиндин әхбаратни ениқлаш;
4) асасий ойни ениқлаш;
5) тиңшаш материали бойичә жавап бериш вә баһалаш;
6) сөзләш мәдәнийитини риважландуш.
11. Оқуш:
1) әхбаратни чүшиниш;
2) мәтинниң типлиқ вә стильлиқ алаһидиликлирини ениқлаш;
3) мәтинниң жанрлиқ алаһидиликлирини ениқлаш;
4) мәтинләргә селиштурма тәһлил қилиш;
5) мәтин бойичә соал қоюшни билиш;
6) оқуш стратегиялирини қоллиниш;
7) һәр хил ресурс мәнбәлиридин һажәтлик әхбарат елиш.
12. Йезиш:
1) планлаш;
2) һәр хил жанрда мәтин қураштуруш;
3) язма ишлирини һәр хил формида тәвсийә қилиш;
4) эссе йезиш;
5) оқуш вә тиңшаш материаллири асасида ижадий мәтин йезиш;
6) мәтинләрни түзитиш вә тәһрир қилиш.
13. Әдәбий тил нормилири:
1) орфографиялиқ норма;
2) орфоэпиялиқ норма;
3) лексикилиқ норма;
4) грамматикилиқ норма;
5) пунктуациялиқ норма.

3-бап. Оқутуш мәхсәтлириниң системиси

14. Программида оқуш мәхсәтлири төрт сандин туридиған кодлуқ бәлгү билән пәриқләндүрүлди. Кодлуқ бәлгүдики биринчи сан синипни, иккинчи вә үчинчи санла бөлүм вә бөлүмчиниң ретини, төртинчи сан бөлүмчидики оқуш мәхситиниң рәтлик номерини көрситиду. Мәсилән, 5.5.1.1 кодида "5" - синипни, "5.1" - иккинчи бөлүмниң биринчи бөлүмчисини, "1" - оқуш мәхситиниң рәтлик номерини көрситиду.

15. Оқутуш мәхсәтлириниң системиси:

1) тиңшаш вә сөзләш:

Билим алғучилар:					
	5-синип	6-синип	7-синип	8-синип	9-синип
1. Мәтинниң	5.1.1.1 тирәк сөзләр вә	6.1.1.1 мәтинниң мавзусини тәһлил	7.1.1.1 мәтинниң үзүндилирини тиңшап	8.1.1.1 мәтиндин елинған	9.1.1.1 мәтин асасий мәзмунини чүшини

мәзмунини чүшиниш	иллюстрация-лар арқилиқ мавзуни чүшиниш	қилиш вә дәсләпки бөлигини тиңшаш арқилиқ көтирилидиған чүшиниш	олтирип, вақиәниң давами билән аяқлишишини чүшиниш	әхбаратқа, үзүндиләргә қарап, көтириливатқан мәсилини чүшиниш	олтирип, тәйярланған соалларға тәнқидий көз қараш билән жавап бериш
2 . Һәр түрлүк жанрдики мәтинләрни тәһлил қилиш	5.1.2.1 ижтимаий-турмуш, ижтимаий-мәдәний мавзуларға бағлиқ диалог, монологлардики (нахша мәтини, хәвәр, реклама, елан) көтирилгән мәсилини чүшәндүрүш	6.1.2.1 ижтимаий-мәдәний , рәсмий иш мавзулириға бағлиқ диалог, монологлардики (чүшүнүкнамә, тәбрикнамә, елан, тәржимә һал, йеңилиқ, интервью) көтирилгән мәсилини тәһлил қилиш	7.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик , оқуш-әмгәк мавзулириға бағлиқ диалог, монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш , йеңилиқ, бәдиий әсәрләрдин үзүндиләр) муәллипниң көз-қариши вә көтирилгән мәсилиләрни тәһлил қилиш	8.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик , мәдәний-тарихий мавзуларға бағлиқ диалог, монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш , йолланма, монография вә лекциядин үзүндә) муәллипниң көз-қариши вә экспресив-эмоционал сөзләрниң ролини тәһлил қилиш	9.1.2.1 ижтимаий-сәясий, ижтимаий-ихтисади илмий мавзуларға бағлиқ һәр хил жанрлардики көләмлик мәтинләрдики (дәри , интервью, пикирталаш, монография, мақалә йолланма) мәхсәтли аудитория вә қошумчә қуралларниң ролин тәһлил қилиш
3 . Мәтиндин әхбаратни ениқлаш	5.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, асасий вә қошумчә әхбаратни ениқлаш	6.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, әхбаратни ениқлаш	7.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбарат бойичә фактни вә көз-қарашларни ажритищни билиш	8.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбараттин әстәрлик ойни ениқлаш	9.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшини , әхбаратниң әһмийитини, һәқиқийлиғини ениқлап, хуласә чиқириш
4 . Асасий ойни ениқлаш	5.1.4.1 тирәк сөзләр вә йетәкчи соаллар арқилиқ асасий ойни ениқлаш	6.1.4.1 мәтинниң тәркивий алаһидилигигә нәзәр ағдурған һалда, йетәкчи соаллар арқилиқ асасий ойни ениқлаш	7.1.4.1 мәтин мавзуси, сөзлигүчиниң авази вә нутуқ алаһидилигигә қарап асасий ойни ениқлаш	8.1.4.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини (турмуштики, ижтимаий, жәмийәтлик) тәһлил қилиш арқилиқ, асасий ойни ениқлаш	9.1.4.1 мәтинниң мәхсәтли аудиторияси, муәллип көзқариши кәйпиятини чүшиниш арқилиқ асасий ойни ениқлаш
5 . Тиңшаш материали бойичә жавап бериш вә баһалаш	5.1.5.1 тиңшалған мәтинниң мәзмуни асасида соалларға жавап берип көтирилгән мәсилә бойичә өз пикрини билдүрүш	6.1.5.1 тиңшалған мәтинниң мәзмуни бойичә умумий вә нәқ соалларға жавап бериш мәтиндики әхбаратни һәқиқий өмүр билән бағлаштуруш	7.1.5.1 проблемилиқ соалларға тиңшалған мәтиндин мәлуматлар көрситип дәлилләп жавап бериш өз жававини өзгиләрниң жваваплири билән селиштуруш тәһлил қилиш	8.1.5.1 перифраз түридә берилгән соаллар арқилиқ мәтиндин һажәт әхбаратни тепип , көтирилгән мәсилә бойичә ой хуласиләш	9.1.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини дуниявий мәсилиләр билән бағлаштуруш өз пикрини ейтип, тәнқидий баһа бериш
	5.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ эмоционал	6.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ	7.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ бәдиий ипадиләш, эмоционал-экспрессив	8.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ	9.1.6.1 жәмийәтлик-сәясий

6 . Нутуқ мәдәнийитини риважландуш	сөзләрни, интонация арқилиқ қистурма, қаратма сөзләрни әркин қоллинип, диалогқа тәйярлиқсиз қатнишип, өз пикрини билдүрүш	рәсмий сөзләр вә бирикмилири вә терминларни орунлуқ қоллинип, диалогқа қатнишиш, ойини ениқ йәткүзүш	сөзләрни вә мақал-тәмсилләр, турақлиқ сөз бирикмилирини әркин қоллинип диалогқа қатнишиш, музакириләрдә тез вә тоғра қарар қобул қилишни билиш	илмий вә хәлиқаралиқ терминларни, илмий мәлуматларни орунлуқ қоллинип, диалог, монолог, полилогта өз ойини дәлилләп, системилиқ йәткүзүш	и л м и й коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ тегишлик сөзләрни таллап, көләмлик монолог тәйярлаш

2) оқуш:

Билим алғучилар:					
	5-синип	6-синип	7-синип	8-синип	9-синип
1. Әхбаратни чүшиниш	5 . 2 . 1 . 1 мәтиндики асасий вә қошумчә әхбаратни чүшиниш, ениқлаш	6 . 2 . 1 . 1 мәтиндики асасий вә қошумчә детальлиқ әхбаратни ениқлаш, чүшәндүрүш	7 . 2 . 1 . 1 мәтинлик вә графиклиқ (кәштә, диаграмма, сүрәт, шәртлик бәлгүләр) әхбаратни интерпретацияләш	8 . 2 . 1 . 1 арилаш вә туташ мәтинләрдики (кәштә, диаграмма, сизиш (чертеж), сүрәт) әхбаратларни селиштуруш, өзләштүрүш	9 . 2 . 1 . 1 перифраз түрид берилгән соалла арқилиқ керәкли әхбаратни тепи әстәрлик ойни ениқлаш
2. Мәтинниң стиль алаһидиликлирини т о н у ш	5 . 2 . 2 . 1 лексикиниң еғизчә сөзләш вә язмичә с т и л ь алаһидиликлирини мәтин арқилиқ тонуш	6 . 2 . 2 . 1 еғизчә вә ипадилик сөзләшниң с т и л ь л и қ алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш	7 . 2 . 2 . 1 публицистикилиқ вә рәсмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш	8 . 2 . 2 . 1 публицистикилиқ вә илмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш	9 . 2 . 2 . 1 уйғур тили стильлири вә чеч сөзләш түрлир қоллинилған қураллар арқили тонуш
3. Мәтинниң ж а н р л и қ алаһидилигини ажритиш	5 . 2 . 3 . 1 хәт, елан, реклама, уқтурушна-мә, еланниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш	6 . 2 . 3 . 1 уйғурчә еғизчә сөзләш этикетлири бәдиий сөзләшниң тәркивий жанрлиқ алаһидилигини а ж р и т и ш	7 . 2 . 3 . 1 хроника, хәвәр, очерклар-ниң вә канцелярия һөжҗәтлириниң, иш қағәзләрниң тәркиви в ә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш	8 . 2 . 3 . 1 мақалә, аннотация, презентация, хуласиләш, тезисларниң тәркиви в ә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш	9 . 2 . 3 . 1 жәмийәтлик-сәя мәтинләр йолланма, қанун д ө л ә т программилири һәрбий-патриот л у қ) арқилиқ жанрли түрлирини ажритиш
4. Мәтинләрни селиштурма анализ қилиш	5 . 2 . 4 . 1 еғизчә стильдики мәтинләрниң мәзмунини мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш	6 . 2 . 4 . 1 еғизчә вә рәсмий стильдики мәтинләрниң мәзмунини, мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш	7 . 2 . 4 . 1 идеяси охшаш публицистикилиқ вә бәдиий әдәбият стилидики мәтинләр-ниң мавзусини, тәркивини, мәхсәтлик аудиториясини, тил алаһидиликлирини селиштуруп тәһлил қилиш	8 . 2 . 4 . 1 мавзуси охшаш и л м и й вә публицистикилиқ стильдики мәтинләрниң мавзусини, түрлирини (сөһбәтли-шиш, ипадиләш, муһакимә қилиш), тәркивини селиштуруп тәһлил қилиш	9 . 2 . 4 . 1 һәр түрлүк стильдики мәтинләрниң мавзусини, хизмитини, тәркивини, тил алаһидиликлири селиштуруп тәһ қилиш

5. Мәтин бойичә соал қоюшни билиш	5.2.5.1 мәтин мәзмунини чүшинишкә, нәқ әхбаратларни ениқлашқа беғишланған соаллар қоюш	6.2.5.1 мәтиндин асасий вә қошумчә әхбаратни, көтирилгән мәсилини ениқлашқа нәқ соалларни қоюш	7.2.5.1 мәтин бойичә проблемилиқ соалларни қоюш	8.2.5.1 перифразниң түрлүк амиллирини пайдилинип, мәтин бойичә соал қоюшни билиш	9.2.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилигә оқурмәнниң мунасивитини ениқлашқа беғишланған тәһлил қилиш соаллирини қою
6. Оқуш стратегиялирини қоллиниш	5.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: Умумий мәзмунини чүшиниш үчүн вә нәқ әхбаратни тепиш үчүн оқуш	6.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, рольға бөлүп оқуш	7.2.6.1- оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш	8.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш	9.2.6.1 бәлгүлүк бир мәхсәт үчүн оқу стратегиялирини пайдилиқ қоллинишни билиш
7. Һәр түрлүк ресурс мәнбәлиридин һажәт әхбарат елиш	5.2.7.1 энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш	6.2.7.1 энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш, мәнбәни көрситиш (сноска қилиш)	7.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләрдин елинған мәлуматларни пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш	8.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләр, илмий әмгәкләрдин елинған мәлуматларни дәлил сүпитидә пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш (сноска қилиш)	9.2.7.1 һәр түрлүк ресу мәнбәлиридин елинған әхбаратниң көзи көрситип, язм ишлирида орунл пайдилиниш

3) йезиш:

Билим алғучилар:					
	5-синип	6-синип	7-синип	8-синип	9-синип
1. Режә түзүш	5.3.1.1 берилгән мәтингә мувапиқ киришмә, асасий вә хуласә қисимларни өз ичигә алидиған аддий режә түзүш	6.3.1.1 һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған һалда режә түзүш	7.3.1.1 һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған һалда мурәккәп режә түзүш	8.3.1.1 мавзу бойичә материал топлап, тезислиқ режә түзүш	9.3.1.1 талланған материаллар асасида көзләнгән мәхсәткә мувапиқ еғизчә вә язмичә мәтинләргә мурәккәп режә түзүш
	5.3.2.1 жанрлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ рәсмийләштүрүлүп вә тәркивини	6. 3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ тәркивини сақлап характеристика,	7.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ безәш қураллирини орунлуқ қоллинип	8.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ тил қураллирини	9.3.2.1 мәхсәтлик аудиторияниң қизиқишини

2. Һәр хил жанрда мәтин қураштуруш	сақлап, хәт, реклама, елан түзүш	тәбрикнамә, тәржимә һал йезиш	олтирип, чаққан мақалә, уқтурушнамә, сөһбәт түзүп йезиш	орунлуқ қоллинип, мақалә, аннотация, тезис йезиш	ашуруш үчүн һәр хил жанрда мәтин түзүш
3. Язма ишлирини һәр түрлүк формида тәвсийә қилиш	5.3.3.1 сюжетлиқ сүрәтләр (фотосүрәтләр) бойичә сөһбәт тәйярлаш	6.3.3.1 тәвсийә қилинған мавзу бойичә мәлуматлар топлап, графикилиқ мәтин (диаграмма, кәштә, сизиш) түридә қураштуруш	7.3.3.1 мәтин тәркивини (киришмә бөлүм, умумий мәлумат бериш) сақлап олтирип, графикилиқ мәтин (шәртлик бәлгү, сүрәт, сизиш) түридә берилгән жәриянни изаһлап йезиш	8.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматлириниң муһимлирини ениқлап йезиш	9.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, бир нәччә графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматларни селиштуруп, муһимлирин ениқлап йезиш
4. Эссе йезиш	5.3.4.1 эссениң киришмә, асасий, хуласә қисимлирини сақлиған һалда, тонуш адәмни, мәлүм бир макан, вақиәләрни сүпәтләп йезиш	6.3.4.1 эссе мавзусидин чиқмай, абзац түрлирини системилиқ қураштуруп, көтирилгән мәсилә бойичә келишиш-келишмәс сәвәплирини очуқ көрситип йезиш. (" келишиш-келишмәс " эссеси)	7.3.4.1 эссе тәркиви билән системилиғини сақлиған һалда мавзуға мунасивәтлик берилгән мәсилиниң оң йешилиш йоллири яки сәвәплиригә көз-қаришини йезиш. (дискуссивлиқ эссе)	8.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә тәвсийә қилинған қарарниң артуқчиғи билән камчилиқлирини, өз ойлирини дәлилләп йезиш. (аргументативлиқ эссе)	9.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә икки тәрәплик пикирни, вәзийәтни тәһлил қилиш, бирини таллап, өз ойини дәлилләп йезиш. (аргументативлиқ эссе)
5. Оқуш вә тиңшаш материаллири асасида жиғилған мәтин (компрессия) йезиш	5.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә асасий әхбаратларни сақлиған һалда жиғилған мәтин йезиш	6.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә асасий ойни билдиридиған жүмлиләрни таллап, жиғилған мәтин йезиш	7.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә тирәк сөзләр вә бирикмилирини синонимлар билән алмаштуруп жиғилған мәтин йезиш	8.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә мәтинниң баян қилиш системисини сақлиған һалда, һәр бир бөлигидин елинған әхбаратлардин жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш	9.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә муәллипниң асасий ойини, перифраз амиллири арқилиқ жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш
		6.3.6.1 мәтиндики	7.3.6.1 мәтиндики сөзләрниң мавзуға мувапиқ орунлуқ	8.3.6.1 әхбарат васитилири материаллири	9.3.6.1 язма ишлирини абзацлар вә

6 . Мәтинләрни түзитиш вә тәһрир қилиш	5.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ хаталарни луғәтләргә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш	орфографиялиқ вә пунктуациялиқ хаталарни луғәтләргә қарап, имла қаидилиригә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш	қоллинишини тәкшүрүш, синонимлар билән алмаштуруп, лексикилиқ түзитишләр киргизип тәһрир қилиш	асасида стильлиқ камчилиқларни, орунсиз қоллинилған ибариләрни тәһлил қилип, стильлиқ түзитиш вә тәһрир қилиш	қисимларға бөлүш, ойини (әхбарат, идея) жәмләп, логикилиқ түзитип, тәһрир қилиш

4) әдәбий тил нормилири:

Билим алғучилар:					
	5-синип	6-синип	7-синип	8-синип	9-синип
1 . Орфографиялиқ норма	5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш	6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш	7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш	8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш	9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш
2. Орфоэпиялиқ норма	5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қанунийәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш	6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә ичидә орунлуқ қоллиниш	7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш	8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш	
3. Лексикилиқ норма	5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш	6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини чүшиниш вә ажритишни билиш.	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш	8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш	9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш
	5.4.4.1 томур сөз, ясалма сөз вә мурәккәп				

4 . Грамматикилиқ норма	сөзләрни еғизчә вә язмичә тоғра қоллиниш; 5.4.4.2 исимларниң мәнавий түрлирини мәлум бир контекст асасида қошумчилар арқилиқ түрләндүрүп қоллиниш; 5.4.4.3 сүпәтләрниң, униң дәрижилириниң бәдиий алаһидилигини тонуш, сүпәтни исим орнида қоллинишни билиш; 5.4.4.4 санниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни билиш, санни исим орнида қоллинишни билиш; 5.4.4.5 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң ясилиш йоллирини, хизмитини билиш	6.4.4.1 жүмлидики алмашниң хизмитини чүшиниш, алмашниң исим, сүпәт орнида қоллиниш; 6.4.4.2 пеилниң дәрижә категориясиниң түрлирини еғизчә вә йезиқчә нутуқта қоллиниш; 6.4.4.3 рәвишниң мәнавий түрлирни пәриқләндүрүш, синонимлиқ қатарлирини түрләндүрүп қоллиниш	7.4.4.1 пеилниң сүпәтдаш, рәвишдаш, исимдаш түрлирини, заман, мәйил категориялирини нутуқ жәриянида қоллиниш; 7.4.4.2 тәқлидий сөзләрниң стильлиқ мәнасини чүшинип қоллиниш; 7.4.4.3 бағлиғучиларниң, тиркәлмиләрниң, уланмиларниң түрлирини пәриқләндүрүшни билиш, уларни орунлуқ қоллиниш; 7.4.4.4 имлиқ сөзләрниң түрлирини билиш, уларни орунлуқ қоллиниш; 7.4.4.5 модал сөзләрниң хизмитини чүшиниш, уларни пәриқләндүрүш	8.4.4.1 сөз бирикмилириниң бағлиниш йоллирини, турғун сөзлүк, пеиллиқ сөз бирикмилирини пәриқләндүрүш, қоллиниш; 8.4.4.2 жүмлиниң баш вә әгәшмә бөләклириниң жүмлә ясаштики өзгә хас орнини, хизмитини чүшинип қоллиниш; 8.4.4.3 жүмлиниң бир хил вә изаһлиғучи бөләклирини қоллинишни билиш; 8.4.4.4 аддий жүмлиләрниң мәхситигә вә қурулмисиға бағлиқ түрлирини қоллинишни билиш	9.4.4.1 қошма жүмлиниң ясилиш йоллирини вә қошма жүмлиниң түрлирини билиш; 9.4.4.2 тәңдаш қошма жүмлиләрниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни вә түрләндүрүп қоллинишни билиш; 9.4.4.3 бекиндилиқ қошма жүмлиләрниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни вә түрләндүрүп қоллинишни билиш; 9.4.4.4 арилаш қошма жүмлиләрниң ясилиш йоллирини билиш, қоллиниш
5 . Пунктуациялиқ норма	5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш	6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш	7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш	8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш	9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш

16. Мәзкүр оқуш программиси қошумчидә берилгән асасий оттура билим бериш дәрижисиниң 5-9-синипларға беғишланған "Уйғур тили" пәни бойичә йеңиланған мәзмундики үлгилик оқуш программисиниң Узақ қәрәллик режисигә мувапиқ әмәлгә ашурулиду.

17. Чарәк ичидә саатларни бөлүмләр вә бөлүмчиләр бойичә тәхсим қилиш муәллимниң қариши бойичә әмәлгә ашурулиду.

Негизгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-синип:

Мавзу	Нутуқ паалийитиниң түрлири	Оқутуш мәхсәтлири
1-чарәк		
Мәдәнийәт: тил вә алақә	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.3.1 хәт, елан, реклама, уқтурушнамә, еланниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 5.1.5.1 мәтин мәзмунини чүшинишкә, нәқ әхбаратларни ениқлашқа беғишланған соаллар қоюш
	Оқуш	5.2.2.1 лексикиниң еғизчә сөзләш вә язмичә стиль алаһидиликлирини мәтин арқилиқ тонуш; 5.2.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә әхбаратни чүшиниш, ениқлаш; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш
	Йезиш	5.3.1.1 берилгән мәтингә мувапиқ киришмә, асасий вә хуласә қисимларни өз ичигә алидиған аддий режә түзүш; 5.3.2.1 жанрлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ рәсмийләштүрүлүп вә тәркивини сақлап, хәт, реклама, елан түзүш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.1 томур сөз, ясалма сөз вә мурәккәп сөзләрни еғизчә вә язмичә тоғра қоллиниш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қанунийәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: умумий мәзмунини чүшиниш үчүн вә нәқ әхбаратни тепиш үчүн оқуш; 5.1.4.1 еғизчә стильдики мәтинләрниң мәзмунини мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш

Бизни қоршиған аләм	Оқуш	5.2.4.1 еғизчә стильдики мәтинләрниң мәзмунини мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш; 5.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: умумий мәзмунини чүшиниш үчүн вә нәқ әхбаратни тепиш үчүн оқуш
	Йезиш	5.3.4.1 эссениң киришмә,асасий, хуласә қисимлирини сақлиған һалда, тонуш адәмни, мәлүм бир макан, вақиәләрни сүпәтләп йезиш; 5.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ хаталарни луғәтләргә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.1 томур сөз, ясалма сөз вә мурәккәп сөзләрни еғизчә вә язмичә тоғра қоллиниш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қанунийәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
Аилидики әнъәниләр вә байрамлар	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.2.1 лексикиниң еғизчә сөзләш вә язмичә стиль алаһидиликлирини мәтин арқилиқ тонуш; 5.1.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә әхбаратни чүшиниш, ениқлаш
	Оқуш	5.2.3.1 хәт, елан, реклама, уқтурушнамә, еланниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 5.2.5.1 мәтин мәзмунини чүшинишкә, нәқ әхбаратларни ениқлашқа беғишланған соаллар қоюш
	Йезиш	5.3.3.1 сюжетлиқ сүрәтләр (фотосүрәтләр) бойичә сөһбәт тәйярлаш; 5.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә асасий әхбаратларни сақлиған һалда жиғилған мәтин йезиш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.1 томур сөз, ясалма сөз вә мурәккәп сөзләрни еғизчә вә язмичә тоғра қоллиниш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қанунийәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
2-чарәк		
	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә әхбаратни чүшиниш, ениқлаш; 5.1.4.1 еғизчә стильдики мәтинләрниң мәзмунини мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш; 5.1.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: умумий мәзмунини чүшиниш үчүн вә нәқ әхбаратни тепиш үчүн оқуш
	Оқуш	5.2.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә әхбаратни чүшиниш, ениқлаш; 5.2.3.1 хәт, елан, реклама, уқтурушнамә, еланниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш;

		5.2.5.1 мәтин мәзмунини чүшинишкә, нәқ әхбаратларни ениқлашқа беғишланған соаллар қоюш
Һайванатлар вә өсүмлүкләр дунияси	Йезиш	5.3.2.1 жанрлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ рәсмийләштүрүлүп вә тәркивини сақлап, хәт, реклама, елан түзүш; 5.3.4.1 эссениң киришмә,асасий, хуласә қисимлирини сақлиған һалда, тонуш адәмни, мәлүм бир макан, вақиәләрни сүпәтләп йезиш; 5.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ хаталарни луғәтләргә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.2 исимларниң мәнавий түрлирини мәлум бир контекст асасида қошумчилар арқилиқ түрләндүрүп қоллиниш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қанунийәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
Кәсипләр дунияси	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.2.1 лексикиниң еғизчә сөзләш вә язмичә стиль алаһидиликлирини мәтин арқилиқ тонуш; 5.1.3.1 хәт, елан, реклама, уқтурушнамә, еланниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 5.1.5.1 мәтин мәзмунини чүшинишкә, нәқ әхбаратларни ениқлашқа беғишланған соаллар қоюш
	Оқуш	5.2.2.1 лексикиниң еғизчә сөзләш вә язмичә стиль алаһидиликлирини мәтин арқилиқ тонуш; жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 5.2.4.1 еғизчә стильдики мәтинләрниң мәзмунини мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш; 5.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: умумий мәзмунини чүшиниш үчүн вә нәқ әхбаратни тепиш үчүн оқуш; 5.2.7.1энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш
	Йезиш	5.3.1.1 берилгән мәтингә мувапиқ киришмә, асасий вә хуласә қисимларни өз ичигә алидиған аддий режә түзүш; 5.3.3.1 сюжетлиқ сүрәтләр (фотосүрәтләр) бойичә сөһбәт тәйярлаш; 5.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә асасий әхбаратларни сақлиған һалда жиғилған мәтин йезиш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.2 исимларниң мәнавий түрлирини мәлум бир контекст асасида қошумчилар арқилиқ түрләндүрүп қоллиниш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қанунийәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш

3-чарәк

Хиял алими	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә әхбаратни чүшиниш, ениқлаш; 5.1.4.1 еғизчә стильдики мәтинләрниң мәзмунини мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш
	Оқуш	5.2.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә әхбаратни чүшиниш, ениқлаш; 5.2.2.1 лексикиниң еғизчә сөзләш вә язмичә стиль алаһидиликлирини мәтин арқилиқ тонуш
	Йезиш	5.3.1.1 берилгән мәтингә мувапиқ киришмә, асасий вә хуласә қисимларни өз ичигә алидиған аддий режә түзүш; 5.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә асасий әхбаратларни сақлиған һалда жиғилған мәтин йезиш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.3 сүпәтләрниң, униң дәрижилириниң бәдиий алаһидилигини тонуш, сүпәтни исим орнида қоллинишни билиш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қануниәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
Транспорт вә йол бәлгүлири	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.3.1 хәт, елан, реклама, уқтурушнамә, еланниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 5.1.5.1 мәтин мәзмунини чүшинишкә, нәқ әхбаратларни ениқлашқа беғишланған соаллар қоюш
	Оқуш	5.2.3.1 хәт, елан, реклама, уқтурушнамә, еланниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 5.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: умумий мәзмунини чүшиниш үчүн вә нәқ әхбаратни тепиш үчүн оқуш; 5.2.7.1энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш
	Йезиш	5.3.2.1 жанрлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ рәсмийләштүрүлүп вә тәркивини сақлап, хәт, реклама, елан түзүш; 5.3.4.1 эссениң киришмә,асасий, хуласә қисимлирини сақлиған һалда, тонуш адәмни, мәлүм бир макан, вақиәләрни сүпәтләп йезиш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.3 сүпәтләрниң, униң дәрижилириниң бәдиий алаһидилигини тонуш, сүпәтни исим орнида қоллинишни билиш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қануниәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
		5.1.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: умумий мәзмунини чүшиниш үчүн вә нәқ әхбаратни тепиш үчүн оқуш;

Адәмләрниң сиртқи қияпити вә мижәзи	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.2.1 лексикиниң еғизчә сөзләш вә язмичә стиль алаһидиликлирини мәтин арқилиқ тонуш
	Оқуш	5.2.4.1 еғизчә стильдики мәтинләрниң мәзмунини мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш; 5.2.5.1 мәтин мәзмунини чүшинишкә, нәқ әхбаратларни ениқлашқа беғишланған соаллар қоюш
	Йезиш	5.3.3.1 сюжетлиқ сүрәтләр (фотосүрәтләр) бойичә сөһбәт тәйярлаш; 5.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ хаталарни луғәтләргә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.3 сүпәтләрниң, униң дәрижилириниң бәдиий алаһидилигини тонуш, сүпәтни исим орнида қоллинишни билиш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қанунийәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
4-чарәк		
Асман алиминиң сирлири	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә әхбаратни чүшиниш, ениқлаш; 5.1.3.1 хәт, елан, реклама, уқтурушнамә, еланниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 5.1.5.1 мәтин мәзмунини чүшинишкә, нәқ әхбаратларни ениқлашқа беғишланған соаллар қоюш
	Оқуш	5.2.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә әхбаратни чүшиниш, ениқлаш; 5.2.2.1 лексикиниң еғизчә сөзләш вә язмичә стиль алаһидиликлирини мәтин арқилиқ тонуш; 5.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: умумий мәзмунини чүшиниш үчүн вә нәқ әхбаратни тепиш үчүн оқуш
	Йезиш	5.3.3.1 сюжетлиқ сүрәтләр (фотосүрәтләр) бойичә сөһбәт тәйярлаш; 5.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә асасий әхбаратларни сақлиған һалда жиғилған мәтин йезиш; 5.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ хаталарни луғәтләргә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.4 санниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни билиш, санни исим орнида қоллинишни билиш; 5.4.4.5 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң ясилиш йоллирини, хизмитини билиш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қанунийәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш

Саяһәт вә дәм елиш	Тиңшаш вә сөзләш	5.1.2.1 лексикиниң еғизчә сөзләш вә язмичә стиль алаһидиликлирини мәтин арқилиқ тонуш; 5.1.4.1 еғизчә стильдики мәтинләрниң мәзмунини мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш; 5.1.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: умумий мәзмунини чүшиниш үчүн вә нәқ әхбаратни тепиш үчүн оқуш
	Оқуш	5.2.3.1 хәт, елан, реклама, уқтурушнамә, еланниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 5.2.4.1 еғизчә стильдики мәтинләрниң мәзмунини мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш; 5.2.5.1 мәтин мәзмунини чүшинишкә, нәқ әхбаратларни ениқлашқа беғишланған соаллар қоюш; 5.2.7.1энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш
	Йезиш	5.3.1.1 берилгән мәтингә мувапиқ киришмә, асасий вә хуласә қисимларни өз ичигә алидиған аддий режә түзүш; 5.3.2.1 жанрлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ рәсмийләштүрүлүп вә тәркивини сақлап, хәт, реклама, елан түзүш; 5.3.4.1 эссениң киришмә,асасий, хуласә қисимлирини сақлиған һалда, тонуш адәмни, мәлүм бир макан, вақиәләрни сүпәтләп йезиш
	Әдәбий тил нормилири	5.4.4.4 санниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни билиш, санни исим орнида қоллинишни билиш; 5.4.4.5 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң ясилиш йоллирини, хизмитини билиш; 5.4.1.1 уйғур тилиниң тавушлар системиси, аһаңдашлиқ қануни, имла алаһидиликлирини әскәргән һалда, орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 5.4.2.1 созуқ, үзүк тавушлар тәләппузи, боғумларниң тәләппузи, кирмә, қисқартилған сөзләрниң тәләппузи қанунийәтлиригә мувапиқ тәләппуз қилишни билиш; 5.4.3.1 уттур вә көчмә мәналиқ сөзләрни, көпмәналиқ сөзләр, омоним, антоним, синонимларни бәдиий алаһидиликлиригә мувапиқ қоллиниш; 5.4.5.1 көчүрмә нутуқ, өзләштүрмә нутуқ, муәллип нутқиниң тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш

2) 6-синип:

Мавзу	Нутуқ паалийитиниң түрлири	Оқутуш мәхсәтлири
1-чарәк		
	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, әхбаратни ениқлаш; 6.1.4.1 мәтинниң тәркивий алаһидилигигә нәзәр ағдурған һалда, йетәкчи соаллар арқилиқ асасий ойни ениқлаш; 6.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ рәсмий сөзләр вә бирикмилири вә терминларни орунлуқ қоллинип, диалогқа қатнишиш, ойини ениқ йәткүзүш
	Оқуш	6.2.5.1 мәтиндин асасий вә қошумчә әхбаратни, көтирилгән мәсилини ениқлашқа нәқ соалларни қоюш; 6.2.7.1 энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш, мәнбәни көрситиш (сноска қилиш)

Қазақстанның көркәм йәрлири	Йезиш	6.3.1.1 һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған һалда режә түзүш; 6.3.4.1 эссе мавзусидин чиқмай, абзац түрлирини системилиқ қураштуруп, көтирилгән мәсилә бойичә келишиш-келишмәс сәвәплирини очуқ көрситип йезиш ("келишиш-келишмәс" эссеси
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.1 жүмлидики алмашниң хизмитини чүшиниш, алмашниң исим, сүпәт орнида қоллиниш; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә ичидә орунлуқ қоллиниш; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини чүшиниш вә ажритишни билиш; 6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш
Миллий вә аиләвий мәнавийәтләр	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.2.1 ижтимаий-мәдәний, рәсмий иш мавзулириға бағлиқ диалог, монологлардики (чүшүнүкнамә, тәбрикнамә, елан, тәржимә һал, йеңилиқ, интервью) көтирилгән мәсилини тәһлил қилиш; 6.1.4.1 мәтинниң тәркивий алаһидилигигә нәзәр ағдурған һалда, йетәкчи соаллар арқилиқ асасий ойни ениқлаш
	Оқуш	6.2.2.1 еғизчә вә ипадилик сөзләшниң стильлиқ алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 6.2.3.1 уйғурчә еғизчә сөзләш этикетлири бәдиий сөзләшниң тәркивий жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 6.2.4.1 еғизчә вә рәсмий стильдики мәтинләрниң мәзмунини, мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш
	Йезиш	6.3.2.1 анрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ тәркивини сақлап характеристика, тәбрикнамә, тәржимә һал йезиш; 6.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ вә пунктуациялиқ хаталарни луғәтләргә қарап, имла қаидилиригә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.1 жүмлидики алмашниң хизмитини чүшиниш, алмашниң исим, сүпәт орнида қоллиниш; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә ичидә орунлуқ қоллиниш; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини чүшиниш вә ажритишни билиш; 6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш
	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.1.1 мәтинниң мавзусини тәһлил қилиш вә дәсләпки бөлигини тиңшаш арқилиқ көтирилидиған чүшиниш; 6.1.5.1 тиңшалған мәтинниң мәзмуни бойичә умумий вә нәқ соалларға жавап бериш мәтиндики әхбаратни һәқиқий өмүр билән бағлаштуруш
	Оқуш	6.2.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә детальлиқ әхбаратни ениқлаш, чүшәндүрүш; 6.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, рольға бөлүп оқуш

Аләмниң йәттә карамити	Йезиш	6.3.3.1 әвсийә қилинған мавзу бойичә мәлуматлар топлап, графикилиқ мәтин (диаграмма, кәштә, сизиш) түридә қураштуруш; 6.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә асасий ойни билдиридиған жүмлиләрни таллап, жиғилған мәтин йезиш
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.1 жүмлидики алмашниң хизмитини чүшиниш, алмашниң исим, сүпәт орнида қоллиниш; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә ичидә орунлуқ қоллиниш; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини чүшиниш вә ажритишни билиш; 6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш
2-чарәк		
Астана – мәдәнийәт вә һүнәр ордиси	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.1.1 мәтинниң мавзусини тәһлил қилиш вә дәсләпки бөлигини тиңшаш арқилиқ көтирилидиған чүшиниш; 6.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, әхбаратни еникләш; 6.1.5.1 тиңшалған мәтинниң мәзмуни бойичә умумий вә нәқ соалларға жавап бериш мәтиндики әхбаратни һәқиқий өмүр билән бағлаштуруш
	Оқуш	6.2.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә детальлиқ әхбаратни еникләш, чүшәндүрүш; 6.2.4.1 еғизчә вә рәсмий стильдики мәтинләрниң мәзмунини, мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш; 6.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, рольға бөлүп оқуш; 6.2.7.1энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш, мәнбәни көрситиш (сноска қилиш)
	Йезиш	6.3.1.1 Һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған һалда режә түзүш; 6.3.3.1 әвсийә қилинған мавзу бойичә мәлуматлар топлап, графикилиқ мәтин (диаграмма, кәштә, сизиш) түридә қураштуруш; 6.3.4.1 эссе мавзусидин чиқмай, абзац түрлирини системилиқ қураштуруп, көтирилгән мәсилә бойичә келишиш-келишмәс сәвәплирини очуқ көрситип йезиш ("келишиш-келишмәс" эссеси; 6.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ вә пунктуациялиқ хаталарни луғәтләргә қарап, имла қаидилиригә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.2 пеилниң дәрижә категориясиниң түрлирини еғизчә вә йезиқчә нутуқта қоллиниш; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә ичидә орунлуқ қоллиниш; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини чүшиниш вә ажритишни билиш; 6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш

Тарихий шәхсләр	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.2.1 ижтимаий-мәдәний, рәсмий иш мавзулириға бағлиқ диалог, монологлардики (чүшүнүкнамә, тәбрикнамә, елан, тәржимә hал, йеңилиқ, интервью) көтирилгән мәсилини тәhлил қилиш; 6.1.4.1 мәтинниң тәркивий алаhидилигигә нәзәр ағдурған hалда, йетәкчи соаллар арқилиқ асасий ойни ениқлаш; 6.1.6.1 коммуникативлиқ әhвалға мувапиқ рәсмий сөзләр вә бирикмилири вә терминларни орунлуқ қоллинип, диалогқа қатнишиш , ойини ениқ йәткүзүш
	Оқуш	6.2.2.1 еғизчә вә ипадилик сөзләшниң стильлиқ алаhидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 6.2.3.1 уйғурчә еғизчә сөзләш этикетлири бәдиий сөзләшниң тәркивий жанрлиқ алаhидилигини ажритиш; 6.2.5.1 мәтиндин асасий вә қошумчә әхбаратни, көтирилгән мәсилини ениқлашқа нәқ соалларни қоюш
	Йезиш	6.3.2.1 анрлиқ вә стильлиқ алаhидиликлиригә мувапиқ тәркивини сақлап характеристика, тәбрикнамә, тәржимә hал йезиш; 6.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә асасий ойни билдиридиған жүмлиләрни таллап, жиғилған мәтин йезиш
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.2 пеилниң дәрижә категориясиниң түрлирини еғизчә вә йезиқчә нутуқта қоллиниш; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә ичидә орунлуқ қоллиниш; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини чүшиниш вә ажритишни билиш; 6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш
3-чарәк		
Су – тирикчилик көзи. Қазақстандики дәрия-көлләр	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.1.1 мәтинниң мавзусини тәhлил қилиш вә дәсләпки бөлигини тиңшаш арқилиқ көтирилидиған чүшиниш; 6.1.5.1 тиңшалған мәтинниң мәзмуни бойичә умумий вә нәқ соалларға жавап бериш мәтиндики әхбаратни hәқиқий өмүр билән бағлаштуруш
	Оқуш	6.2.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә детальлиқ әхбаратни ениқлаш, чүшәндүрүш; 6.2.2.1 еғизчә вә ипадилик сөзләшниң стильлиқ алаhидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш
	Йезиш	6.3.1.1 Һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған hалда режә түзүш; 6.3.3.1 әвсийә қилинған мавзу бойичә мәлуматлар топлап, графикилиқ мәтин (диаграмма, кәштә, сизиш) түридә қураштуруш
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.2 пеилниң дәрижә категориясиниң түрлирини еғизчә вә йезиқчә нутуқта қоллиниш; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә ичидә орунлуқ қоллиниш; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини чүшиниш вә ажритишни билиш;

		6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш
Спорт. Атақлиқ спорт юлтузлири	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, әхбаратни е н и қ л а ш ; 6.1.4.1 мәтинниң тәркивий алаһидилигигә нәзәр ағдурған һалда, йетәкчи соаллар арқилиқ асасий ойни ениқлаш
	Оқуш	6.2.3.1 уйғурчә еғизчә сөзләш этикетлири бәдиий сөзләшниң тәркивий жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 6.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, рольға бөлүп оқуш
	Йезиш	6.3.4.1 эссе мавзусидин чиқмай, абзац түрлирини системилиқ қураштуруп, көтирилгән мәсилә бойичә келишиш-келишмәс сәвәплирини очуқ көрситип йезиш ("келишиш-келишмәс" эссеси; 6.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ вә пунктуациялиқ хаталарни луғәтләргә қарап, имла қаидилиригә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.2 пеилниң дәрижә категориясиниң түрлирини еғизчә вә йезиқчә н у т у қ т а қ о л л и н и ш ; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә и ч и д ә о р у н л у қ қ о л л и н и ш ; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини ч ү ш и н и ш в ә а ж р и т и ш н и б и л и ш ; 6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш
Уйғур хәлқиниң өрпә-адәтлири вә әнъәнилири. Норуз	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.2.1 ижтимаий-мәдәний, рәсмий иш мавзулириға бағлиқ диалог, монологлардики (чүшүнүкнамә, тәбрикнамә, елан, тәржимә һал, йеңилиқ, интервью) көтирилгән мәсилини тәһлил қилиш; 6.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ рәсмий сөзләр вә бирикмилири вә терминларни орунлуқ қоллинип, диалогқа қатнишиш , ойини ениқ йәткүзүш
	Оқуш	6.2.4.1 еғизчә вә рәсмий стильдики мәтинләрниң мәзмунини, мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш; 6.2.5.1 мәтиндин асасий вә қошумчә әхбаратни, көтирилгән мәсилини ениқлашқа нәқ соалларни қоюш; 6.2.7.1 энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш, мәнбәни көрситиш (сноска қилиш)
	Йезиш	6.3.2.1 анрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ тәркивини сақлап характеристика, тәбрикнамә, тәржимә һал йезиш; 6.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ вә пунктуациялиқ хаталарни луғәтләргә қарап, имла қаидилиригә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.3 рәвишниң мәнавий түрлирни пәриқләндүрүш, синонимлиқ қатарлирини түрләндүрүп қоллиниш; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә и ч и д ә о р у н л у қ қ о л л и н и ш ; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини ч ү ш и н и ш в ә а ж р и т и ш н и б и л и ш ;

		6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш
4-чарәк		
Дуниядики чоң китапханилар	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.1.1 мәтинниң мавзусини тәһлил қилиш вә дәсләпки бөлигини тиңшаш арқилиқ көтирилидиған чүшиниш; 6.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, әхбаратни е н и қ л а ш ; 6.1.5.1 тиңшалған мәтинниң мәзмуни бойичә умумий вә нәқ соалларға жавап бериш мәтиндики әхбаратни һәқиқий өмүр билән бағлаштуруш
	Оқуш	6.2.2.1 еғизчә вә ипадилик сөзләшниң стильлиқ алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 6.2.4.1 еғизчә вә рәсмий стильдики мәтинләрниң мәзмунини, мавзусини вә тил қураллирини селиштуруш; 6.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, рольға бөлүп оқуш
	Йезиш	6.3.3.1 әвсийә қилинған мавзу бойичә мәлуматлар топлап, графикилиқ мәтин (диаграмма, кәштә, сизиш) түридә қураштуруш; 6.3.4.1 эссе мавзусидин чиқмай, абзац түрлирини системилиқ қураштуруп, көтирилгән мәсилә бойичә келишиш-келишмәс сәвәплирини очуқ көрситип йезиш ("келишиш-келишмәс" эссеси; 6.3.6.1 мәтиндики орфографиялиқ вә пунктуациялиқ хаталарни луғәтләргә қарап, имла қаидилиригә қарап түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.3 рәвишниң мәнавий түрлирни пәриқләндүрүш, синонимлиқ қатарлирини түрләндүрүп қоллиниш; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә ичидә орунлуқ қоллиниш; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини чүшиниш вә ажритишни билиш; 6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш
	Тиңшаш вә сөзләш	6.1.2.1 ижтимаий-мәдәний, рәсмий иш мавзулириға бағлиқ диалог, монологлардики (чүшүнүкнамә, тәбрикнамә, елан, тәржимә һал, йеңилиқ, интервью) көтирилгән мәсилини тәһлил қилиш; 6.1.4.1 мәтинниң тәркивий алаһидилигигә нәзәр ағдурған һалда, йетәкчи соаллар арқилиқ асасий ойни ениқлаш; 6.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ рәсмий сөзләр вә бирикмилири вә терминларни орунлуқ қоллинип, диалогқа қатнишиш , ойини ениқ йәткүзүш
	Оқуш	6.2.1.1 мәтиндики асасий вә қошумчә детальлиқ әхбаратни ениқлаш, ч ү ш ә н д ү р ү ш ; 6.2.3.1 уйғурчә еғизчә сөзләш этикетлири бәдиий сөзләшниң тәркивий жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 6.2.5.1 мәтиндин асасий вә қошумчә әхбаратни, көтирилгән мәсилини ениқлашқа нәқ соалларни қоюш; 6.2.7.1 энциклопедиялар, балиларға беғишланған гезит-журналлардин һажәт әхбаратни елишни билиш, мәнбәни көрситиш (сноска қилиш)

Илим-пән вә технология утуқлири	Йезиш	6.3.1.1 Һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған һалда режә түзүш; 6.3.2.1 анрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ тәркивини сақлап характеристика, тәбрикнамә, тәржимә һал йезиш; 6.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә асасий ойни билдиридиған жүмлиләрни таллап, жиғилған мәтин йезиш
	Әдәбий тил нормилири	6.4.4.3 рәвишниң мәнавий түрлирни пәриқләндүрүш, синонимлиқ қатарлирини түрләндүрүп қоллиниш; 6.4.1.1 мавзу бойичә сөзләр биллә бөләк вә дефис арқилиқ йезилидиған сөзләрни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 6.4.2.1 урғуниң түрлирини (сөз урғуси, логикилиқ урғу) сөз вә жүмлә ичидә орунлуқ қоллиниш; 6.4.3.1 конириған сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәспий сөз, табу сөзләрниң қоллиниш даирисини чүшиниш вә ажритишни билиш; 6.4.5.1 уйғур тилидики тиниш бәлгүлириниң түрлири билән хизмитини чүшиниш, дурус қоллиниш

3) 7-синип:

Мавзу	Нутуқ паалийитиниң түрлири	Оқутуш мәхсәтлири
1-чарәк		
Һава райи вә климатлиқ өзгиришләр	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.1.1 мәтинниң үзүндилирини тиңшап олтирип, вақиәниң давами билән аяқлишишини чүшиниш; 7.1.5.1 проблемилиқ соалларға тиңшалған мәтиндин мәлуматлар көрситип дәлилләп жавап бериш өз жавабини өзгиләрниң жваваплири билән селиштуруш, тәһлил қилиш
	Оқуш	7.2.1.1 мәтинлик вә графиклиқ (кәштә, диаграмма, сүрәт, шәртлик бәлгүләр) әхбаратни интерпретацияләш; 7.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш
	Йезиш	7.3.3.1 мәтин тәркивини (киришмә бөлүм, умумий мәлумат бериш) сақлап олтирип, графикилиқ мәтин (шәртлик бәлгү, сүрәт, сизиш) түридә берилгән жәриянни изаһлап йезиш; 7.3.6.1 мәтиндики сөзләрниң мавзуға мувапиқ орунлуқ қоллинишини тәкшүрүш, синонимлар билән алмаштуруп, лексикилиқ түзитишләр киргизип тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	7.4.4.1 пеилниң сүпәтдаш, рәвишдаш, исимдаш түрлирини, заман, мәйил категориялирини нутуқ жәриянида қоллиниш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш
	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбарат бойичә фактни вә көз-қарашларни ажритишни билиш; 7.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ бәдиий ипадиләш, эмоционал-экспрессив сөзләрни вә мақал-тәмсилләр, турақлиқ сөз

Өрпә-адәтләр		бирикмилирини әркин қоллинип диалогқа қатнишиш, музакириләрдә тез вә тоғра қарар қобул қилишни билиш
	Оқуш	7.2.2.1 публицистикилиқ вә рәсмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 7.2.4.1 идеяси охшаш публицистикилиқ вә бәдиий әдәбият стилидики мәтинләрниң мавзусини, тәркивини, мәхсәтлик аудиторияси, тил алаһидиликлирини селиштуруп тәһлил қилиш; 7.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләрдин елинған мәлуматларни пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш
	Йезиш	7.3.1.1 һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған һалда мурәккәп режә түзүш; 7.3.4.1 эссе тәркиви билән системилиғини сақлиған һалда мавзуға мунасивәтлик берилгән мәсилиниң оң йешилиш йоллири яки сәвәплиригә көз-қаришини йезиш (дискуссивлиқ эссе)
	Әдәбий тил нормилири	7.4.4.1 пеилниң сүпәтдаш, рәвишдаш, исимдаш түрлирини, заман, мәйил категориялирини нутуқ жәриянида қоллиниш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш
Тән-сақлиқ – зор байлиқ	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик, оқуш-әмгәк мавзулириға бағлиқ диалог, монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш, йеңилиқ, бәдиий әсәрләрдин үзүндиләр) муәллипниң көз-қариши вә көтирилгән мәсилиләрни тәһлил қилиш; 7.1.4.1 мәтин мавзуси, сөзлигүчиниң авази вә нутуқ алаһидилигигә қарап асасий ойни ениқлаш
	Оқуш	7.2.3.1 хроника, хәвәр, очеркларниң вә канцелярия һөжҗәтлириниң, иш қағәзләрниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 7.2.5.1 мәтин бойичә проблемилиқ соалларни қоюш
	Йезиш	7.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ безәш қураллирини орунлуқ қоллинип олтирип, чаққан мақалә, уқтурушнамә, сөһбәт түзүп йезиш; 7.3.3.1 мәтин тәркивини (киришмә бөлүм, умумий мәлумат бериш) сақлап олтирип, графикилиқ мәтин (шәртлик бәлгү, сүрәт, сизиш) түридә берилгән жәриянни изаһлап йезиш; 7.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә тирәк сөзләр вә бирикмилирини синонимлар билән алмаштуруп жиғилған мәтин йезиш
	Әдәбий тил нормилири	7.4.4.1 пеилниң сүпәтдаш, рәвишдаш, исимдаш түрлирини, заман, мәйил категориялирини нутуқ жәриянида қоллиниш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш

2-чарәк

Меһир-шәпқәт вә достлуқ	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.1.1 мәтинниң үзүндилирини тиңшап олтирип, вақиәниң давами билән аяқлишишини чүшиниш; 7.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбарат бойичә фактни вә көз-қарашларни ажритищни билиш; 7.1.5.1 проблемилиқ соалларға тиңшалған мәтиндин мәлуматлар көрситип дәлилләп жавап бериш өз жававини өзгиләрниң жваваплири билән селиштуруш, тәһлил қилиш
	Оқуш	7.2.1.1 мәтинлик вә графиклиқ (кәштә, диаграмма, сүрәт, шәртлик бәлгүләр) әхбаратни интерпретацияләш; 7.2.3.1 хроника, хәвәр, очеркларниң вә канцелярия һөжҗәтлириниң, иш қағәзләрниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 7.2.5.1 мәтин бойичә проблемилиқ соалларни қоюш; 7.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләрдин елинған мәлуматларни пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш
	Йезиш	7.3.1.1 һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған һалда мурәккәп режә түзүш; 7.3.3.1 мәтин тәркивини (киришмә бөлүм, умумий мәлумат бериш) сақлап олтирип, графикилиқ мәтин (шәртлик бәлгү, сүрәт, сизиш) түридә берилгән жәриянни изаһлап йезиш; 7.3.4.1 эссе тәркиви билән системилиғини сақлиған һалда мавзуға мунасивәтлик берилгән мәсилиниң оң йешилиш йоллири яки сәвәплиригә көз-қаришини йезиш (дискуссивлиқ эссе)
	Әдәбий тил нормилири	7.4.4.2 тәқлидий сөзләрниң стильлиқ мәнасини чүшинип қоллиниш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш ; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш
Музыка сәнъити	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик, оқуш-әмгәк мавзулириға бағлиқ диалог, монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш, йеңилиқ, бәдиий әсәрләрдин үзүндиләр) муәллипниң көз-қариши вә көтирилгән мәсилиләрни тәһлил қилиш; 7.1.4.1 мәтин мавзуси, сөзлигүчиниң авази вә нутуқ алаһидилигигә қарап асасий ойни ениқлаш; 7.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ бәдиий ипадиләш, эмоционал-экспрессив сөзләрни вә мақал-тәмсилләр, турақлиқ сөз бирикмилирини әркин қоллинип диалогқа қатнишиш, музакириләрдә тез вә тоғра қарар қобул қилишни билиш
	Оқуш	7.2.2.1 публицистикилиқ вә рәсмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 7.2.4.1 идеяси охшаш публицистикилиқ вә бәдиий әдәбият стилидики мәтинләрниң мавзусини, тәркивини, мәхсәтлик аудиториясини, тил алаһидиликлирини селиштуруп тәһлил қилиш; 7.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш
		7.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ безәш қураллирини орунлуқ қоллинип олтирип, чаққан мақалә, уқтурушнамә,

	Йезиш	сөһбәт түзүп йезиш; 7.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә тирәк сөзләр вә бирикмилирини синонимлар билән алмаштуруп жиғилған мәтин йезиш ; 7.3.6.1 мәтиндики сөзләрниң мавзуға мувапиқ орунлуқ қоллинишини тәкшүрүш, синонимлар билән алмаштуруп, лексикилиқ түзитишләр киргизип тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	7.4.4.2 тәқлидий сөзләрниң стильлиқ мәнасини чүшинип қоллиниш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш ; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш
3-чарәк		
Интернет вә ижтимаий торлар	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.1.1 мәтинниң үзүндилирини тиңшап олтирип, вақиәниң давами билән аяқлишишини чүшиниш; 7.1.5.1 проблемилиқ соалларға тиңшалған мәтиндин мәлуматлар көрситип дәлилләп жавап бериш өз жававини өзгиләрниң жваваплири билән селиштуруш, тәһлил қилиш
	Оқуш	7.2.1.1 мәтинлик вә графиклиқ (кәштә, диаграмма, сүрәт, шәртлик бәлгүләр) әхбаратни интерпретацияләш; 7.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш
	Йезиш	7.3.1.1 Һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған һалда мурәккәп режә түзүш; 7.3.3.1 мәтин тәркивини (киришмә бөлүм, умумий мәлумат бериш) сақлап олтирип, графикилиқ мәтин (шәртлик бәлгү, сүрәт, сизиш) түридә берилгән жәриянни изаһлап йезиш
	Әдәбий тил нормилири	7.4.4.3 бағлиғучиларниң, тиркәлмиләрниң , уланмиларниң түрлирини пәриқләндүрүшни билиш, уларни орунлуқ қоллиниш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш ; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш
	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик, оқуш-әмгәк мавзулириға бағлиқ диалог, монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш, йеңилиқ, бәдиий әсәрләрдин үзүндиләр) муәллипниң көз-қариши вә көтирилгән мәсилиләрни тәһлил қилиш; 7.1.4.1 мәтин мавзуси, сөзлигүчиниң авази вә нутуқ алаһидилигигә қарап асасий ойни ениқлаш
	Оқуш	7.2.2.1 публицистикилиқ вә рәсмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 7.2.3.1 хроника, хәвәр, очеркларниң вә канцелярия һөжҗәтлириниң, иш қағәзләрниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш;

Қазақстандики милләтләр достлуғи		7.2.4.1 идеяси охшаш публицистикилиқ вә бәдиий әдәбият стилидики мәтинләрниң мавзусини, тәркивини, мәхсәтлик аудиториясини, тил алаһидиликлирини селиштуруп тәһлил қилиш
	Йезиш	7.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ безәш қураллирини орунлуқ қоллинип олтирип, чаққан мақалә, уқтурушнамә, сөһбәт түзүп йезиш; 7.3.4.1 эссе тәркиви билән системилиғини сақлиған һалда мавзуға мунасивәтлик берилгән мәсилиниң оң йешилиш йоллири яки сәвәплиригә көз-қаришини йезиш (дискуссивлиқ эссе)
	Әдәбий тил нормилири	7.4.4.3 бағлиғучиларниң, тиркәлмиләрниң , уланмиларниң түрлирини пәриқләндүрүшни билиш, уларни орунлуқ қоллиниш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш ; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш
Дурус тамақлиниш. Генлиқ өзгиришләргә учриған таамлар	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбарат бойичә фактни вә көз-қарашларни ажритищни билиш; 7.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ бәдиий ипадиләш, эмоционал-экспрессив сөзләрни вә мақал-тәмсилләр, турақлиқ сөз бирикмилирини әркин қоллинип диалогқа қатнишиш, музакириләрдә тез вә тоғра қарар қобул қилишни билиш
	Оқуш	7.2.5.1 мәтин бойичә проблемилиқ соалларни қоюш; 7.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләрдин елинған мәлуматларни пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш
	Йезиш	7.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә тирәк сөзләр вә бирикмилирини синонимлар билән алмаштуруп жиғилған мәтин йезиш ; 7.3.6.1 мәтиндики сөзләрниң мавзуға мувапиқ орунлуқ қоллинишини тәкшүрүш, синонимлар билән алмаштуруп, лексикилиқ түзитишләр киргизип тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	7.4.4.4 имлиқ сөзләрниң түрлирини билиш, уларни орунлуқ қоллиниш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш ; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш
4-чарәк		
	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.1.1 мәтинниң үзүндилирини тиңшап олтирип, вақиәниң давами билән аяқлишишини чүшиниш; 7.1.4.1 мәтин мавзуси, сөзлигүчиниң авази вә нутуқ алаһидилигигә қарап асасий ойни ениқлаш; 7.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ бәдиий ипадиләш, эмоционал-экспрессив сөзләрни вә мақал-тәмсилләр, турақлиқ сөз бирикмилирини әркин қоллинип диалогқа қатнишиш, музакириләрдә тез вә тоғра қарар қобул қилишни билиш

Йеңиш күни. Жасарәткә тазим	Оқуш	7.2.1.1 мәтинлик вә графиклиқ (кәштә, диаграмма, сүрәт, шәртлик бәлгүләр) әхбаратни интерпретацияләш; 7.2.3.1 хроника, хәвәр, очеркларниң вә канцелярия һөжҗәтлириниң, иш қағәзләрниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 7.2.4.1 идеяси охшаш публицистикилиқ вә бәдиий әдәбият стилидики мәтинләрниң мавзусини, тәркивини, мәхсәтлик аудиториясини, тил алаһидиликлирини селиштуруп тәһлил қилиш; 7.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләрдин елинған мәлуматларни пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш
	Йезиш	7.3.1.1 һәр хил жанрдики мәтинләрни йезиш үчүн тәркивигә риайә қилған һалда мурәккәп режә түзүш; 7.3.3.1 мәтин тәркивини (киришмә бөлүм, умумий мәлумат бериш) сақлап олтирип, графикилиқ мәтин (шәртлик бәлгү, сүрәт, сизиш) түридә берилгән жәриянни изаһлап йезиш; 7.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә тирәк сөзләр вә бирикмилирини синонимлар билән алмаштуруп жиғилған мәтин йезиш
	Әдәбий тил нормилири	7.4.4.5 модал сөзләрниң хизмитини чүшиниш, уларни пәриқләндүрүш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш
Илмий фантастика	Тиңшаш вә сөзләш	7.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик, оқуш-әмгәк мавзулириға бағлиқ диалог, монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш, йеңилиқ, бәдиий әсәрләрдин үзүндиләр) муәллипниң көз-қариши вә көтирилгән мәсилиләрни тәһлил қилиш; 7.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбарат бойичә фактни вә көз-қарашларни ажритишни билиш; 7.1.5.1 проблемилиқ соалларға тиңшалған мәтиндин мәлуматлар көрситип дәлилләп жавап бериш өз жавабини өзгиләрниң жваваплири билән селиштуруш, тәһлил қилиш
	Оқуш	7.2.2.1 публицистикилиқ вә рәсмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 7.2.5.1 мәтин бойичә проблемилиқ соалларни қоюш; 7.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш
	Йезиш	7.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ безәш қураллирини орунлуқ қоллинип олтирип, чаққан мақалә, уқтурушнамә, сөһбәт түзүп йезиш; 7.3.4.1 эссе тәркиви билән системилиғини сақлиған һалда мавзуға мунасивәтлик берилгән мәсилиниң оң йешилиш йоллири яки сәвәплиригә көз-қаришини йезиш (дискуссивлиқ эссе); 7.3.6.1 мәтиндики сөзләрниң мавзуға мувапиқ орунлуқ қоллинишини тәкшүрүш, синонимлар билән алмаштуруп, лексикилиқ түзитишләр киргизип тәһрир қилиш
		7.4.4.5 модал сөзләрниң хизмитини чүшиниш, уларни пәриқләндүрүш; 7.4.1.1 қошумчилар алаһидиликлирини әскәргән һалда, аһаңдашлиқ қануниға мувапиқ орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш;

	Әдәбий тил нормилири	7.4.2.1 нутуқта интонация, логикилиқ урғуниниң мәнасини чүшинип пайдилиниш; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-тәмсилләрниң эмоционал мәнисини, бәдиий алаһидиликлирини чүшинип қоллиниш; 7.4.5.1 жүмлә ахирида вә жүмлә ичидә қоюлидиған тиниш бәлгүлирини дурус қоллиниш

4) 8-синип:

Мавзу	Нутуқ паалийитиниң түрлири	Оқутуш мәхсәтлири
1-чарәк		
Қедимий уйғур тили	Тиңшаш вә сөзләш	8.1.1.1 мәтиндин елинған әхбаратқа, үзүндиләргә қарап, көтириливатқан мәсилини чүшиниш; 8.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик, мәдәний-тарихий мавзуларға бағлиқ диалог, монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш, йолланма, монография вә лекциядин үзүндә) муәллипниң көз-қариши вә экспресив-эмоционал сөзләрниң ролини тәһлил қилиш; 8.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ илмий вә хәлиқаралиқ терминларни, илмий мәлуматларни орунлуқ қоллинип, диалог, монолог, полилогта өз ойини дәлилләп, системилиқ йәткүзүш
	Оқуш	8.2.1.1 арилаш вә туташ мәтинләрдики (кәштә, диаграмма, сизиш (чертеж), сүрәт) әхбаратларни селиштуруш, өзләштүрүш; 8.2.2.1 публицистикилиқ вә илмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 8.2.4.1 мавзуси охшаш илмий вә публицистикилиқ стильдики мәтинләрниң мавзусини, түрлирини (сөһбәтлишиш, ипадиләш, муһакимә қилиш), тәркивини селиштуруп тәһлил қилиш
	Йезиш	8.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ тил қураллирини орунлуқ қоллинип, мақалә, аннотация, тезис йезиш; 8.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматлириниң муһимлирини ениқлап йезиш; 8.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә мәтинниң баян қилиш системисини сақлиған һалда, һәр бир бөлигидин елинған әхбаратлардин жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш
	Әдәбий тил нормилири	8.4.4.1 сөз бирикмилириниң бағлиниш йоллирини, турғун сөзлүк, пеиллиқ сөз бирикмилирини пәриқләндүрүш, қоллиниш; 8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш; 8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш; 8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
	Тиңшаш вә сөзләш	8.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбараттин әстәрлик ойни ениқлаш; 8.1.4.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини (турмуштики, ижтимаий, жәмийәтлик) тәһлил қилиш арқилиқ, асасий ойни ениқлаш; 8.1.5.1 перифраз түридә берилгән соаллар арқилиқ мәтиндин һажәт әхбаратни тепип, көтирилгән мәсилә бойичә ой хуласиләш
		8.2.3.1 мақалә, аннотация, презентация, хуласиләш, тезисларниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 8.2.5.1 перифразниң түрлүк амиллирини пайдилинип, мәтин бойичә соал

Адәмзат мәнавийәтлири вә дуния мәдәнийити	Оқуш	қ о ю ш н и б и л и ш ; 8.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш; 8.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләр, илмий әмгәкләрдин елинған мәлуматларни дәлил сүпитидә пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш (сноска қилиш)
	Йезиш	8.3.1.1 мавзу бойичә материал топлап, тезислиқ режә түзүш; 8.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә тәвсийә қилинған қарарниң артуқчиғи билән камчиликлирини, өз ойлирини дәлиллләп йезиш (аргументативлиқ эссе); 8.3.6.1 әхбарат васитилири материаллири асасида стильлиқ камчиликларни, орунсиз қоллинилған ибариләрни тәһлил қилип, стильлиқ түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	8.4.4.1 сөз бирикмилириниң бағлиниш йоллирини, турғун сөзлүк, пеиллиқ сөз бирикмилирини пәриқләндүрүш, қоллиниш; 8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш; 8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш; 8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
2-чарәк		
Кәсип вә әмгәк	Тиңшаш вә сөзләш	8.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик, мәдәний-тарихий мавзуларға бағлиқ диалог , монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш, йолланма, монография вә лекциядин үзүндә) муәллипниң көз-қариши вә экспресив-эмоционал сөзләрниң ролини тәһлил қилиш; 8.1.4.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини (турмуштики, ижтимаий, жәмийәтлик) тәһлил қилиш арқилиқ, асасий ойни ениқлаш; 8.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ илмий вә хәлиқаралиқ терминларни, илмий мәлуматларни орунлуқ қоллинип, диалог, монолог, полилогта өз ойини дәлилләп, системилиқ йәткүзүш
	Оқуш	8.2.4.1 мавзуси охшаш илмий вә публицистикилиқ стильдики мәтинләрниң мавзусини, түрлирини (сөһбәтлишиш, ипадиләш, муһакимә қилиш), тәркивини селиштуруп тәһлил қилиш; 8.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш; 8.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләр, илмий әмгәкләрдин елинған мәлуматларни дәлил сүпитидә пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш (сноска қилиш)
	Йезиш	8.3.1.1 мавзу бойичә материал топлап, тезислиқ режә түзүш; 8.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматлириниң муһимлирини ениқлап йезиш; 8.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә тәвсийә қилинған қарарниң артуқчиғи билән камчиликлирини, өз ойлирини дәлиллләп йезиш (аргументативлиқ эссе)
	Әдәбий тил нормилири	8.4.4.2 жүмлиниң баш вә әгәшмә бөләклириниң жүмлә ясаштики өзгә хас орнини, хизмитини чүшинип қоллиниш; 8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш;

		8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш; 8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
Космос	Тиңшаш вә сөзләш	8.1.1.1 мәтиндин елинған әхбаратқа, үзүндиләргә қарап, көтириливатқан мәсилини чүшиниш; 8.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбараттин әстәрлик ойни ениқлаш; 8.1.5.1 перифраз түридә берилгән соаллар арқилиқ мәтиндин һажәт әхбаратни тепип, көтирилгән мәсилә бойичә ой хуласиләш
	Оқуш	8.2.1.1 арилаш вә туташ мәтинләрдики (кәштә, диаграмма, сизиш (чертеж), сүрәт) әхбаратларни селиштуруш, өзләштүрүш; 8.2.2.1 публицистикилиқ вә илмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 8.2.3.1 мақалә, аннотация, презентация, хуласиләш, тезисларниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 8.2.5.1 перифразниң түрлүк амиллирини пайдилинип, мәтин бойичә соал қоюшни билиш
	Йезиш	8.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ тил қураллирини орунлуқ қоллинип, мақалә, аннотация, тезис йезиш; 8.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә мәтинниң баян қилиш системисини сақлиған һалда, һәр бир бөлигидин елинған әхбаратлардин жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш; 8.3.6.1 әхбарат васитилири материаллири асасида стильлиқ камчиликларни, орунсиз қоллинилған ибариләрни тәһлил қилип, стильлиқ түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	8.4.4.2 жүмлиниң баш вә әгәшмә бөләклириниң жүмлә ясаштики өзгә хас орнини, хизмитини чүшинип қоллиниш; 8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш; 8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш; 8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
3-чарәк		
Һәр хил һаят тәризи. Адәм һаятики суниң орни	Тиңшаш вә сөзләш	8.1.1.1 мәтиндин елинған әхбаратқа, үзүндиләргә қарап, көтириливатқан мәсилини чүшиниш; 8.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбараттин әстәрлик ойни ениқлаш; 8.1.5.1 перифраз түридә берилгән соаллар арқилиқ мәтиндин һажәт әхбаратни тепип, көтирилгән мәсилә бойичә ой хуласиләш
	Оқуш	8.2.2.1 публицистикилиқ вә илмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 8.2.4.1 мавзуси охшаш илмий вә публицистикилиқ стильдики мәтинләрниң мавзусини, түрлирини (сөһбәтлишиш, ипадиләш, муһакимә қилиш), тәркивини селиштуруп тәһлил қилиш; 8.2.5.1 перифразниң түрлүк амиллирини пайдилинип, мәтин бойичә соал қоюшни билиш
	Йезиш	8.3.1.1 мавзу бойичә материал топлап, тезислиқ режә түзүш; 8.3.6.1 әхбарат васитилири материаллири асасида стильлиқ камчиликларни, орунсиз қоллинилған ибариләрни тәһлил қилип, стильлиқ түзитиш вә тәһрир қилиш

	Әдәбий тил нормилири	8.4.4.3 жүмлиниң бир хил вә изаһлиғучи бөләклирини қоллинишни билиш; 8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш; 8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш; 8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
Қоршиған орта энергия ресурслири	Тиңшаш вә сөзләш	8.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбараттин әстәрлик ойни ениқлаш; 8.1.4.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини (турмуштики, ижтимаий, жәмийәтлик) тәһлил қилиш арқилиқ, асасий ойни ениқлаш
	Оқуш	8.2.1.1 арилаш вә туташ мәтинләрдики (кәштә, диаграмма, сизиш (чертеж), сүрәт) әхбаратларни селиштуруш, өзләштүрүш; 8.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләр, илмий әмгәкләрдин елинған мәлуматларни дәлил сүпитидә пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш (сноска қилиш)
	Йезиш	8.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ тил қураллирини орунлуқ қоллинип, мақалә, аннотация, тезис йезиш; 8.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматлириниң муһимлирини ениқлап йезиш
	Әдәбий тил нормилири	8.4.4.4 аддий жүмлиләрниң мәхситигә вә қурулмисиға бағлиқ түрлирини қоллинишни билиш; 8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш; 8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш; 8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
Өсмүрләр вә қанун	Тиңшаш вә сөзләш	8.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик, мәдәний-тарихий мавзуларға бағлиқ диалог , монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш, йолланма, монография вә лекциядин үзүндә) муәллипниң көз-қариши вә экспресив-эмоционал сөзләрниң ролини тәһлил қилиш; 8.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ илмий вә хәлиқаралиқ терминларни, илмий мәлуматларни орунлуқ қоллинип, диалог, монолог, полилогта өз ойини дәлилләп, системилиқ йәткүзүш
	Оқуш	8.2.3.1 мақалә, аннотация, презентация, хуласиләш, тезисларниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 8.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш
	Йезиш	8.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә тәвсийә қилинған қарарниң артуқчиғи билән камчиликлирини, өз ойлирини дәлиллләп йезиш (аргументативлиқ эссе); 8.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә мәтинниң баян қилиш системисини сақлиған һалда, һәр бир бөлигидин елинған әхбаратлардин жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш
	Әдәбий тил нормилири	8.4.4.4 аддий жүмлиләрниң мәхситигә вә қурулмисиға бағлиқ түрлирини қоллинишни билиш; 8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш; 8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш;

		8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
4-чарәк		
Театр һүнири вә мәдәнийәт	Тиңшаш вә сөзләш	8.1.1.1 мәтиндин елинған әхбаратқа, үзүндиләргә қарап, көтириливатқан мәсилини чүшиниш; 8.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, сунулған әхбараттин әстәрлик ойни ениқлаш; 8.1.5.1 перифраз түридә берилгән соаллар арқилиқ мәтиндин һажәт әхбаратни тепип, көтирилгән мәсилә бойичә ой хуласиләш
	Оқуш	8.2.4.1 мавзуси охшаш илмий вә публицистикилиқ стильдики мәтинләрниң мавзусини, түрлирини (сөһбәтлишиш, ипадиләш, муһакимә қилиш), тәркивини селиштуруп тәһлил қилиш; 8.2.6.1 оқуш стратегиялирини қоллиниш: комментарий қилиш, таллап оқуш, тәтқиқ қилип оқуш; 8.2.7.1 интернет, энциклопедия, гезит-журналлар, дәрисликләр, илмий әмгәкләрдин елинған мәлуматларни дәлил сүпитидә пайдилинип, мәнбәләрни көрситиш (сноска қилиш)
	Йезиш	8.3.1.1 мавзу бойичә материал топлап, тезислиқ режә түзүш; 8.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә тәвсийә қилинған қарарниң артуқчиғи билән камчилиқлирини, өз ойлирини дәлиллләп йезиш (аргументативлиқ эссе); 8.3.6.1 әхбарат васитилири материаллири асасида стильлиқ камчилиқларни, орунсиз қоллинилған ибариләрни тәһлил қилип, стильлиқ түзитиш вә тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	8.4.4.4 аддий жүмлиләрниң мәхситигә вә қурулмисиға бағлиқ түрлирини қоллинишни билиш; 8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш; 8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш; 8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш
Қазақстандики туризм вә экотуризм	Тиңшаш вә сөзләш	8.1.2.1 ижтимаий-жәмийәтлик, мәдәний-тарихий мавзуларға бағлиқ диалог, монолог, полилоглардики (интервью, пикирталаш, йолланма, монография вә лекциядин үзүндә) муәллипниң көз-қариши вә экспресив-эмоционал сөзләрниң ролини тәһлил қилиш; 8.1.4.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини (турмуштики, ижтимаий, жәмийәтлик) тәһлил қилиш арқилиқ, асасий ойни ениқлаш; 8.1.6.1 коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ илмий вә хәлиқаралиқ терминларни, илмий мәлуматларни орунлуқ қоллинип, диалог, монолог, полилогта өз ойини дәлилләп, системилиқ йәткүзүш
	Оқуш	8.2.1.1 арилаш вә туташ мәтинләрдики (кәштә, диаграмма, сизиш (чертеж), сүрәт) әхбаратларни селиштуруш, өзләштүрүш; 8.2.2.1 публицистикилиқ вә илмий стиль алаһидиликлирини қолланған тил қураллири арқилиқ тонуш; 8.2.3.1 мақалә, аннотация, презентация, хуласиләш, тезисларниң тәркиви вә рәсмийләштүрүлүши арқилиқ жанрлиқ алаһидилигини ажритиш; 8.2.5.1 перифразниң түрлүк амиллирини пайдилинип, мәтин бойичә соал қоюшни билиш
		8.3.2.1 жанрлиқ вә стильлиқ алаһидиликлиригә мувапиқ тил қураллирини орунлуқ қоллинип, мақалә, аннотация, тезис йезиш;

	Йезиш	8.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматлириниң муһимлирини ениқлап йезиш; 8.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә мәтинниң баян қилиш системисини сақлиған һалда, һәр бир бөлигидин елинған әхбаратлардин жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш
	Әдәбий тил нормилири	8.4.4.4 аддий жүмлиләрниң мәхситигә вә қурулмисиға бағлиқ түрлирини қоллинишни билиш; 8.4.1.1 мавзу бойичә баш һәрип билән йезилидиған мурәккәп намларни орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 8.4.2.1 нутуқта интонацияниң маһийитини чүшиниш; 8.4.3.1 сөз байлиғимизни вә сөз алаһидиликлирини чүшинип пайдилиниш; 8.4.5.1 жүмлә ахирида қатар қоюлидиған тиниш бәлгүлирини тоғра қоллиниш

5) 9-синип:

Мавзу	Нутуқ паалийитиниң түрлири	Оқутуш мәхсәтлири
1-чарәк		
Мәңгүлүк әл – арминим	Тиңшаш вә сөзләш	9.1.1.1 мәтин асасий мәзмунини чүшинип олтирип, тәйярланған соалларға тәнқидий көз қараш билән жавап бериш; 9.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, әхбаратниң әһмийитини, һәқиқийлиғини ениқлап, хуласә чиқириш; 9.1.6.1 жәмийәтлик-сәясий, илмий коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ тегишлик сөзләрни таллап, көләмлик монолог тәйярлаш
	Оқуш	9.2.2.1 уйғур тили стильлири вә чечән сөзләш түрлири қоллинилған қураллар арқилиқ тонуш; 9.2.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилигә оқурмәнниң мунасивитини ениқлашқа беғишланған тәһлил қилиш соаллирини қоюш; 9.2.7.1 Һәр түрлүк ресурс мәнбәлиридин елинған әхбаратниң көзини көрситип, язма ишлирида орунлуқ пайдилиниш
	Йезиш	9.3.2.1 мәхсәтлик аудиторияниң қизиқишини ашуруш үчүн һәр хил жанрда мәтин түзүш; 9.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, бир нәччә графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматларни селиштуруп, муһимлирин ениқлап йезиш; 9.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә муәллипниң асасий ойини, перифраз амиллири арқилиқ жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш
	Әдәбий тил нормилири	9.4.4.1 қошма жүмлиниң ясилиш йоллирини вә қошма жүмлиниң түрлирини билиш; 9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш; 9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш
	Тиңшаш вә сөзләш	9.1.2.1 ижтимаий-сәясий, ижтимаий-ихтисадий илмий мавзуларға бағлиқ һәр хил жанрлардики көләмлик мәтинләрдики (дәрис, интервью, пикирталаш,монография, мақалә, йолланма) мәхсәтлик аудитория вә қошумчә қуралларниң ролини тәһлил қилиш; 9.1.4.1 мәтинниң мәхсәтлик аудиторияси, муәллип көзқариши, кәйпиятини чүшиниш арқилиқ асасий ойни ениқлаш;

Аләмшумул мәсилиләр		9.1.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини дуниявий мәсилиләр билән бағлаштуруш өз пикрини ейтип, тәнқидий баһа бериш
	Оқуш	9.2.1.1 перифраз түридә берилгән соаллар арқилиқ керәклик әхбаратни тепиш, әстәрлик ойни ениқлаш; 9.2.3.1 жәмийәтлик-сәясий мәтинләр (йолланма, қануний, дөләт программилири һәрбий-патриотлуқ) арқилиқ жанрлиқ түрлирини ажритиш; 9.2.4.1 һәр түрлүк стильдики мәтинләрниң мавзусини, хизмитини, тәркивини, тил алаһидиликлирини селиштуруп тәһлил қилиш; 9.2.6.1 бәлгүлүк бир мәхсәт үчүн оқуш стратегиялирини пайдилиқ қоллинишни били
	Йезиш	9.3.1.1 талланған материаллар асасида көзләнгән мәхсәткә мувапиқ еғизчә вә язмичә мәтинләргә мурәккәп режә түзүш; 9.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә икки тәрәплик пикирни, вәзийәтни тәһлил қилиш, бирини таллап, өз ойини дәлилләп йезиш (аргументативлиқ эссе); 9.3.6.1 язма ишлирини абзацлар вә қисимларға бөлүш, ойини (әхбарат, идея) жәмләп, логикилиқ түзитип, тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	9.4.4.1 қошма жүмлиниң ясилиш йоллирини вә қошма жүмлиниң түрлирини билиш; 9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш; 9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш
2-чарәк		
Мустәқиллик жиллиридики Қазақстан. ЭКСПО -2017	Тиңшаш вә сөзләш	9.1.2.1 ижтимаий-сәясий, ижтимаий-ихтисадий илмий мавзуларға бағлиқ һәр хил жанрлардики көләмлик мәтинләрдики (дәрис, интервью, пикирталаш,монография, мақалә, йолланма) мәхсәтлик аудитория вә қошумчә қуралларниң ролини тәһлил қилиш; 9.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, әхбаратниң әһмийитини, һәқиқийлиғини ениқлап, хуласә чиқириш; 9.1.4.1 мәтинниң мәхсәтлик аудиторияси, муәллип көзқариши, кәйпиятини чүшиниш арқилиқ асасий ойни ениқлаш
	Оқуш	9.2.1.1 перифраз түридә берилгән соаллар арқилиқ керәклик әхбаратни тепиш, әстәрлик ойни ениқлаш; 9.2.2.1 уйғур тили стильлири вә чечән сөзләш түрлири қоллинилған қураллар арқилиқ тонуш; 9.2.4.1 һәр түрлүк стильдики мәтинләрниң мавзусини, хизмитини, тәркивини, тил алаһидиликлирини селиштуруп тәһлил қилиш; 9.2.7.1 һәр түрлүк ресурс мәнбәлиридин елинған әхбаратниң көзини көрситип, язма ишлирида орунлуқ пайдилиниш
	Йезиш	9.3.2.1 мәхсәтлик аудиторияниң қизиқишини ашуруш үчүн һәр хил жанрда мәтин түзүш; 9.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә икки тәрәплик пикирни, вәзийәтни тәһлил қилиш, бирини таллап, өз ойини дәлилләп йезиш (аргументативлиқ эссе); 9.3.6.1 язма ишлирини абзацлар вә қисимларға бөлүш, ойини (әхбарат, идея) жәмләп, логикилиқ түзитип, тәһрир қилиш
		9.4.4.2 тәңдаш қошма жүмлиләрниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни вә түрләндүрүп қоллинишни билиш; 9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ

	Әдәбий тил нормилири	й е з и ш ; 9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш; 9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш
Адәм һоқуқлири вә азатлиғи	Тиңшаш вә сөзләш	9.1.1.1 мәтин асасий мәзмунини чүшинип олтирип, тәйярланған соалларға тәнқидий көз қараш билән жавап бериш; 9.1.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини дуниявий мәсилиләр билән бағлаштуруш өз пикрини ейтип, тәнқидий баһа бериш; 9.1.6.1 жәмийәтлик-сәясий, илмий коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ тегишлик сөзләрни таллап, көләмлик монолог тәйярлаш
	Оқуш	9.2.2.1 уйғур тили стильлири вә чечән сөзләш түрлири қоллинилған қураллар арқилиқ тонуш; 9.2.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилигә оқурмәнниң мунасивитини ениқлашқа беғишланған тәһлил қилиш соаллирини қоюш; 9.2.6.1 бәлгүлүк бир мәхсәт үчүн оқуш стратегиялирини пайдилиқ қоллинишни били
	Йезиш	9.3.1.1 талланған материаллар асасида көзләнгән мәхсәткә мувапиқ еғизчә вә язмичә мәтинләргә мурәккәп режә түзүш; 9.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, бир нәччә графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматларни селиштуруп, муһимлирин е н и қ л а п й е з и ш ; 9.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә муәллипниң асасий ойини, перифраз амиллири арқилиқ жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш
	Әдәбий тил нормилири	9.4.4.2 тәңдаш қошма жүмлиләрниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни вә түрләндүрүп қоллинишни билиш; 9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ й е з и ш ; 9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш; 9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш
3-чарәк		
Аилә вә демографиялиқ өзгиришләр	Тиңшаш вә сөзләш	9.1.2.1 ижтимаий-сәясий, ижтимаий-ихтисадий илмий мавзуларға бағлиқ һәр хил жанрлардики көләмлик мәтинләрдики (дәрис, интервью, пикирталаш,монография, мақалә, йолланма) мәхсәтлик аудитория вә қошумчә қуралларниң ролини тәһлил қилиш; 9.1.4.1 мәтинниң мәхсәтлик аудиторияси, муәллип көзқариши, кәйпиятини чүшиниш арқилиқ асасий ойни ениқлаш
	Оқуш	9.2.1.1 перифраз түридә берилгән соаллар арқилиқ керәклик әхбаратни т е п и ш , ә с т ә р л и к о й н и е н и қ л а ш ; 9.2.2.1 уйғур тили стильлири вә чечән сөзләш түрлири қоллинилған қураллар арқилиқ тонуш; 9.2.3.1 жәмийәтлик-сәясий мәтинләр (йолланма, қануний, дөләт программилири һәрбий-патриотлуқ) арқилиқ жанрлиқ түрлирини ажритиш
	Йезиш	9.3.1.1 талланған материаллар асасида көзләнгән мәхсәткә мувапиқ еғизчә вә язмичә мәтинләргә мурәккәп режә түзүш; 9.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә икки тәрәплик пикирни, вәзийәтни тәһлил қилиш, бирини таллап, өз ойини дәлилләп йезиш (аргументативлиқ эссе)

	Әдәбий тил нормилири	9.4.4.3 беқиндилиқ қошма жүмлиләрниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни вә түрләндүрүп қоллинишни билиш; 9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш; 9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш
Биотехнология вә генлиқ инженерия келәчиги	Тиңшаш вә сөзләш	9.1.1.1 мәтин асасий мәзмунини чүшинип олтирип, тәйярланған соалларға тәнқидий көз қараш билән жавап бериш; 9.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, әхбаратниң әһмийитини, һәқиқийлиғини ениқлап, хуласә чиқириш
	Оқуш	9.2.4.1 Һәр түрлүк стильдики мәтинләрниң мавзусини, хизмитини, тәркивини, тил алаһидиликлирини селиштуруп тәһлил қилиш; 9.2.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилигә оқурмәнниң мунасивитини ениқлашқа беғишланған тәһлил қилиш соаллирини қоюш
	Йезиш	9.3.2.1 мәхсәтлик аудиторияниң қизиқишини ашуруш үчүн һәр хил жанрда мәтин түзүш; 9.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә муәллипниң асасий ойини, перифраз амиллири арқилиқ жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш
	Әдәбий тил нормилири	9.4.4.3 беқиндилиқ қошма жүмлиләрниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни вә түрләндүрүп қоллинишни билиш; 9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш; 9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш
Аммивий әхбарат васитилири	Тиңшаш вә сөзләш	9.1.6.1 жәмийәтлик-сәясий, илмий коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ тегишлик сөзләрни таллап, көләмлик монолог тәйярлаш; 9.1.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини дуниявий мәсилиләр билән бағлаштуруш өз пикрини ейтип, тәнқидий баһа бериш
	Оқуш	9.2.6.1 бәлгүлүк бир мәхсәт үчүн оқуш стратегиялирини пайдилиқ қоллинишни билиш; 9.2.7.1 Һәр түрлүк ресурс мәнбәлиридин елинған әхбаратниң көзини көрситип, язма ишлирида орунлуқ пайдилиниш
	Йезиш	9.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, бир нәччә графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматларни селиштуруп, муһимлирини ениқлап йезиш; 9.3.6.1 язма ишлирини абзацлар вә қисимларға бөлүш, ойини (әхбарат, идея) жәмләп, логикилиқ түзитип, тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	9.4.4.3 беқиндилиқ қошма жүмлиләрниң мәнавий түрлирини пәриқләндүрүшни вә түрләндүрүп қоллинишни билиш; 9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш; 9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш
4-чарәк		
		9.1.1.1 мәтин асасий мәзмунини чүшинип олтирип, тәйярланған соалларға тәнқидий көз қараш билән жавап бериш; 9.1.4.1 мәтинниң мәхсәтлик аудиторияси, муәллип көзқариши,

Дуниядики тоқунушлар вә течлиқ	Тиңшаш вә сөзләш	кәйпиятини чүшиниш арқилиқ асасий ойни ениқлаш; 9.1.6.1 жәмийәтлик-сәясий, илмий коммуникативлиқ әһвалға мувапиқ тегишлик сөзләрни таллап, көләмлик монолог тәйярлаш
	Оқуш	9.2.2.1 уйғур тили стильлири вә чечән сөзләш түрлири қоллинилған қураллар арқилиқ тонуш; 9.2.3.1 жәмийәтлик-сәясий мәтинләр (йолланма, қануний, дөләт программилири һәрбий-патриотлуқ) арқилиқ жанрлиқ түрлирини ажритиш; 9.2.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилигә оқурмәнниң мунасивитини ениқлашқа беғишланған тәһлил қилиш соаллирини қоюш; 9.2.7.1 һәр түрлүк ресурс мәнбәлиридин елинған әхбаратниң көзини көрситип, язма ишлирида орунлуқ пайдилиниш
	Йезиш	9.3.2.1 мәхсәтлик аудиторияниң қизиқишини ашуруш үчүн һәр хил жанрда мәтин түзүш; 9.3.5.1 оқуш вә тиңшаш материаллири бойичә муәллипниң асасий ойини, перифраз амиллири арқилиқ жиғилған мәтин йезиш (аннотация, тезис) йезиш; 9.3.6.1 язма ишлирини абзацлар вә қисимларға бөлүш, ойини (әхбарат, идея) жәмләп, логикилиқ түзитип, тәһрир қилиш
	Әдәбий тил нормилири	9.4.4.4 арилаш қошма жүмлиләрниң ясилиш йоллирини билиш, қоллиниш; 9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш; 9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш; 9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш
Тәбиий ресурсларни пайдилиниш	Тиңшаш вә сөзләш	9.1.2.1 ижтимаий-сәясий, ижтимаий-ихтисадий илмий мавзуларға бағлиқ һәр хил жанрлардики көләмлик мәтинләрдики (дәрис, интервью, пикирталаш,монография, мақалә, йолланма) мәхсәтлик аудитория вә қошумчә қуралларниң ролини тәһлил қилиш; 9.1.3.1 тиңшалған мәтинниң мәзмунини чүшиниш, әхбаратниң әһмийитини, һәқиқийлиғини ениқлап, хуласә чиқириш; 9.1.5.1 мәтиндә көтирилгән мәсилини дуниявий мәсилиләр билән бағлаштуруш өз пикрини ейтип, тәнқидий баһа бериш
	Оқуш	9.2.1.1 перифраз түридә берилгән соаллар арқилиқ керәклик әхбаратни тепиш, әстәрлик ойни ениқлаш; 9.2.4.1 Һәр түрлүк стильдики мәтинләрниң мавзусини, хизмитини, тәркивини, тил алаһидиликлирини селиштуруп тәһлил қилиш; 9.2.6.1 бәлгүлүк бир мәхсәт үчүн оқуш стратегиялирини пайдилиқ қоллинишни били
	Йезиш	9.3.1.1 талланған материаллар асасида көзләнгән мәхсәткә мувапиқ еғизчә вә язмичә мәтинләргә мурәккәп режә түзүш; 9.3.3.1 мәтин тәркивини сақлап олтирип, бир нәччә графикилиқ мәтиндики (диаграмма, кәштә) мәлуматларни селиштуруп, муһимлирини ениқлап йезиш; 9.3.4.1 эссе тәркиви вә тәрәққият системисини сақлиған һалда, мәсилә бойичә икки тәрәплик пикирни, вәзийәтни тәһлил қилиш, бирини таллап, өз ойини дәлилләп йезиш (аргументативлиқ эссе)
		9.4.4.4 арилаш қошма жүмлиләрниң ясилиш йоллирини билиш, қоллиниш; 9.4.1.1 мәтин бойичә тил бирликлирини орфографиялиқ нормиға мувапиқ йезиш;

	Әдәбий тил нормилири	9.4.3.1 лексикилиқ стилистика қанунлирини дурус пайдилиниш; 9.4.5.1 қошма жүмлиниң тиниш бәлгүлирини қаидигә риайә қилған һалда қоллиниш

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
23-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
213-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту ұйғыр тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Ұйғыр тілі пәнін оқыту мақсаты – ана тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, сондай-ақ ұйғыр әдеби тілі нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

3. "Ұйғыр тілі" оқу пәнінің басты міндеттері:

1) ұйғыр тілін ана тілі ретінде тани отырып, өмірлік қажеттіліктерінде коммуникативтік (тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым) әрекеттері түрінде сауаттылықпен қолдану дағдыларын дамыту;

2) ұйғыр тілін күнделікті өмірде еркін қолданып жүрген қарым-қатынас құралынан тілдік құбылыс ретіндегі заңдылықтар негізінде танып-білу дағдыларын қалыптастыру;

3) ұйғыр тілі жүйесін құраушы кіші жүйелерді, тіл бірліктерін және олардың табиғатын танып білу.

4. "Ұйғыр тілі" оқу пәнінің бағдарламасы білім алушының тіл сауаттылығы мен сөйлеу сауаттылығын, сөз байлығын, басқалармен еркін қарым-қатынасқа түсу қабілетін дамытуды және оқушының ойлау қабілетін жетілдіруді көздейді.

5. "Ұйғыр тілі" оқу пәнінің бағдарламасы функционалдық-коммуникативтік бағытқа негізделіп құрастырылған. Ол білім алушылардың тіл туралы түсініктерін тереңдетіп, ұлттық және әлемдік мәдениеттің маңыздылығы туралы түсініктерін кеңейтеді.

6. "Ұйғыр тілі" пәні бағдарламасы білім деңгейі жоғары, ой-өрісі дамыған, өз ойын еркін жеткізе алатын, туындаған мәселелерді шеше білетін және шынайы өмірге бейім жаңашыл ұрпақ тәрбиелеу мәселесін жүзеге асыруға маңызды үлес қосады.

7. "Ұйғыр тілі" оқу пәнін зерделеу:

??? өзінің ойын ауызша және жазбаша формада сауатты құрастыруға және айтуға үйретеді;

???тілдің грамматикалық құрылымын терең меңгеруге, жазба тілінің тұрақты дағдыларын қалыптастыруға, академиялық тілді сауатты қолдануды дамытуға бағытталады;

3) ауызекі сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған қолданбалы бағытты ұстанатын коммуникативтік әдіске негізделеді;

4) тіл мен мәдениет арасындағы байланыс түсінігін қалыптастырады;

5) қазақ, орыс және басқа халықтардың мәдениетімен салыстыра отырып, ұйғыр тілінің ұлттық-мәдени ерекшелігі туралы көзқарас қалыптастырады.

2-тарау. "Ұйғыр тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

8. "Ұйғыр тілі" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің бөлінуі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

9. Оқу мақсаттары мұғалім мен оқушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін 4 бөлімнен тұрады: тыңдалым және айтылым, оқылым, жазылым, әдеби тіл нормаларын сақтау.

10. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;

2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;

3) мәтіннен ақпаратты анықтау;

4) негізгі ойды анықтау;

5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;

6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

11. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты түсіну;

2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;

3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;

4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;

5) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;

6) оқылым стратегияларын қолдану;

7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

12. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жоспар құру;

2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;

4) эссе жазу;

5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;

6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

13. "Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі" келесі бөлімшелерден тұрады:

1) орфографиялық норма

2) орфоэпиялық норма

3) лексикалық норма;

4) грамматикалық норма;

5) пунктуациялық норма.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

14. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1 кодында "5" - сынып; "5.1" - дағдылар; "1" - оқу мақсатының реттік нөмірі.

15. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	9. мәтін мазмұн дайындалған болжаммен ж түпнұсқамен с
2. Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	9.1.2.1 қоғам әлеуметтік-эк , ғылыми так байланысты жанрдағы ке мәтіндердегі интервью, монография, жолдау) м аудитория көркемдегі құралдардың талдау

3 . Мәтіннен ақпаратты анықтау	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау	9.1.3.1 тыңдалған мазмұнын ақпараттың е шынайылығы қорытынды ж
4 . Негізгі ойды анықтау	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) талдай отырып, негізгі ойды анықтау	9.1.4.1 мәтіннің м аудиториясы көзқарасы, ке табу арқылы н анықтау
5 . Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау	9.1.5.1 мәтінде кө мәселені ғ мәселелерм байланыстыр білдіре отыр баға беру
6 . Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу.	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу	9.1.6.1 қоғамдық-саяс коммуникати жағдаятқа с сөздер мен ф таңдау, кең монолог да

2) оқылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1 . Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу	9.2.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау
2 . Мәтіннің	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін	9.2.2.1 ұйғыр тілістильдері мен шешендік сөздің түрлерін

стильдік ерекшелігін тану	айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3 . Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық , хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	6.2.3.1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар , тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
4. Мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
5. Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
6. Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу	6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау , іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу , зерттеп оқу	8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу.
7. Әртүрлі ресурс	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған	6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми	9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды

көздерінен қажетті ақпарат алу	газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау	алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	еңбектерден алынған деректерді дәлелретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану

3) жазылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жоспар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру
2. Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет , сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап , тақырыпқа байланысты	8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша

4. Эссе жазу	сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу	мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу. ("келісу, келіспеу" эссесі)	берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу. (дискуссивті эссе)	артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу. (аргументативті эссе)	екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу. (аргументативті эссе)
5. Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
6. Мәтіндерді түзету және редакциялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орындылығын қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау	8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау	9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

4) әдеби тіл нормалары:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Орфографиялық норма	5.4.1.1 ұйғыр тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз		8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның	

2.Орфоэпиялық норма	аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ы қ п а л заңдылықтарына сәйкес айта білу	екпіні, тіркес е к п і н і, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	-
3 . Лексикалық норма	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер , омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану
4 . Грамматикалық норма	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану; 5.4.4.3 сын есімдердің, ш ы р а й түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.5 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім , сын есімнің орнына қолдану; 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4. 4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ , рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз с ө й л е м мүшелерінің с ө й л е м жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану ; 8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.4.4 ж а й сөйлемдерді	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.4 а р а л а с құрмалас сөйлемдердің жасалу

	қолдана білу; 5.4.4.6 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру	қатарларын түрлендіріп қолдану		айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану	жолдарын білу, қолдану
5. Пунктуациялық норма	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 ұйғыр тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойы-латын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану

16. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

17. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану;

Мәдениет: тіл және қарым-қатынас		5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Бізді қоршаған орта	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшелікте-рін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.1.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарлан-дырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру ; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу

	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Бос уақыт және хобби	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
		5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру

	Жазылым	; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшелікте-рін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Қиял әлемі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.5 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Көлік және жол белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану, жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.5 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру;

		5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Адамның сырт келбеті мен мінезі	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру ; 5.3.6.1мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.5 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Аспан әлемінің құпиялары	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау ; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру ; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
		5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру)

Саяхат және демалыс	Тыңдалым және айтылым	көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

2) 6-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстандағы көрікті жерлер	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.3.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сыналған тақырып аясында эссе жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект

		сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Әлемнің жеті кереметі	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу , рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
		6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау

Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Тыңдалым және айтылым	; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Тарихи тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру;

		6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым	6.3.3.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау ; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.3.1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу , рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
		6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер,

Ұйғыр халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері . Наурыз	Тыңдалым және айтылым	дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Әлемдегі ірі кітапханалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау ; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру ; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу , рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6.3.6.1мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

Ғылым мен технология жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.3.1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.3.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ауа райы және климаттық өзгерістер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау

	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Салт-дәстүрлер	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.1.2 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану;

		7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Сүйіспеншілік пен достық	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
		7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.2.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз

	Жазылым	тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
3-тоқсан		
Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыпта-рына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
Қазақстандағы ұлттар достастығы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу;

		7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып , дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
Дұрыс тамақтану. Гендік өзгеріске ұшыраған тағамдар	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып , дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
4-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау

Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу 7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
Ғылыми фантастика	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормасы	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу 7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау

4) 8-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
		8.1.1.1 тыңдалған мәтінде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау;

Ежелгі ұйғыр тілі	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу ; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім ұсынып эссе жазу ; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
		8.4.4.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ;

	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннің де келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру

Ғарышты игеру жетістіктері	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтінніңде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу ; 8.4.4.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу

	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.4.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Жасөспірім және заң	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым	8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.4.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтінде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыру; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану:комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау

	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.4.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы,көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.4.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау

Мәңгілік ел – мұратым	Оқылым	9.2.1.1 ұйғыр тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.4.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Жаһандану мәселелері	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату ; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
2-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау;

Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО-2017		9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.1.1 ұйғыр тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
3-тоқсан		
		9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен

Отбасы және демографиялық өзгеріс	Тыңдалым және айтылым	көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.2.1 ұйғыр тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Биотехнология және гендік инженерия келешегі	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау
	Оқылым	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (

		тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
4-тоқсан		
Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.1.1 ұйғыр тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
		9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру;

	Жазылым	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
24-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
214-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9 сыныптарына арналған «Тәжік тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту тәжік тілінде)

Боби 1. Мактуби эзоҳӣ

1. Барномаи таълимӣ дар асоси қарори № 1080-и аз 23 августи соли 2012-и Ҳокимияти Ҷумҳурии Қазоқистон мувофиқи стандарти давлатии умумитаълимӣ (ибтидоӣ, миёнаи асосӣ, таҳсилоти умумитаълимӣ) тартиб дода шудааст.

2. Мақсади омӯзиши фанни забони тоҷикӣ дар таҳсилоти умумии мактабҳои асосӣ-қадр намудани забони модарӣ, ташаккулёбии шахс дар маънии ҷамъиятӣ, дар баробари ҳамин меъёри забони тоҷикиро нигоҳ доштан, дуруст истифода бурда тавонистан, озод фикр кардан ва саводнокона навиштанро меомӯзонад.

3. Дар системаи таълим ва омӯзонидан мавзӯъҳои таркибии фаслу бобҳо пеш аз ҳама синтаксис ва баъзан дар омӯзиши мавзӯъҳои таркибии фонетика, морфология дар барнома ба тариқи таҷриба баъзе дигаргуниҳо ворид карда шавад, ки муҳимтаринашон инҳоанд:

1) қисмати синтаксиси забони тоҷикӣ илм дар бораи ибора ва ҷумла;

2) забони тоҷикӣ ҷамъбасти арзишҳои инсонии халқи тоҷик; забони тоҷикӣ натиҷаи беҳамтои нигоҳдории ахбори миллист; забони тоҷикӣ мисли дигар забонҳои ҷаҳон воситаи муҳимтарини сисиёсиву маданист;

3) забони мо, ки ҳоло дар мактабҳо меомӯзем ба талаботи имрӯзу фардо бояд ҷавоб гӯяд, хостаҳои дирӯзу парерӯз суннатҳои ҳазорсоларо низ фаромӯш накунем.

4. Барномаи забони тоҷикӣ барои инкишоф додани нутқи даҳониву хаттии хонанда, бойгарии забон, озод фикр баён намудан дар мубодилаи байниҳамдигарӣ, қобилияти фикрронии хонанда ва маҳорати ӯро инкишоф додан ба назар гирифта шудааст.

5. Барномаи фанни забони тоҷикӣ дар асоси равияи функционалӣ-

5) ҷавоб додан ва баҳогузорӣ аз рӯйи маводи шунавоӣ;
6) инкишофи маданияти суханварӣ.
12. «Хониши ифоданок»:
1) фаҳмиши ахбор;
2) шинохтани дигаргуниҳои услубии матн;
3) донистани фарқияти матнии жанр;
4) таҳлили тафовути матнҳо;
5) сохта тавонистани саволномаҳо аз рӯйи матн;
6) истифодаи стратегияи хониши ифоданок;
7) додани ахбори зарурӣ аз ҳаргуна сарчашмаҳо.
13. «Навиштаҷот»:
1) тартиб додани накша;
2) тартиб додани матнҳои гуногун;
3) пешниҳоди корҳои хаттӣ дар намудҳои гуногун;
4) тартиб додани эссе;
5) дар асоси ҷамъбасти маводи хониши ифоданок ва шунавоӣ матн тартиб додан;
6) дуруст намудани матн ва ба нашр додан.
14. «Меъёрҳои забони адабӣ»:
1) меъёри орфографиявӣ;
2) морфографӣ;
3) меъёри лексикавӣ;
4) меъёри грамматикӣ;
5) меъёри пунктуатсионӣ.

Боби 2. Системаи мақсадҳои таълимӣ

15. Кодовая рақам дар як ҷадвалбанд синфи якум, дуюм ва сеюм ба тартиби амали дар сухан, шумораи, чорум рақам нишон медиҳад, ки рақами тартибии мақсади таълим. Масалан, 5.5.1.1. дар рамзи "5" – синфи, "5.1" – малакаи, "1" - рақами тартибии мақсади таълим.
16. Системаи мақсадҳои таълимӣ:
1) гуфтор ва шунавоӣ:

Хонандагон:					
	Синфи 5	Синфи 6	Синфи 7	Синфи 8	Синфи 9
1. Лоиҳа	5.1.1.1 пешгӯйи мавзӯъҳо бо воситаи таъмини суханронӣ ва пешниҳоди ҷозибанокии	6.1.1.1 шарҳ додани мавзӯи матн ва бо шунидани сарсатри аввал масъалаи	7.1.1.1. порчаҳои матнро шунида истода, пешгӯйи кардани инкишофи	8.1.1.1 пешгӯйии масъалаҳои гузошташуда дар асоси порчаву таъбирҳои аз матн интихоб	9.1.1.1 аз рӯйи мазмуни матн ба саволҳои тартибдода-шуда бо пешгӯйӣ ҷавоб додан

	он	гузошташуда ро пешгӯйи кардан	воқеа ва хотимаи он	карда шуда	
2. Таҳлили матнҳои гуногун – жанр	5.1.2.1 диалог вобаста ба ҳаёти иҷтимоӣ, иҷтимоӣ-маданӣ ва монолог ба намудҳои (матни суруд, хабарнома, реклама) масъалаи гузошташуда-ро фаҳмонидан	6.1.2.1 диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимоӣ-маданӣ, расмӣ-коргузорӣ, масъалаҳои дар монолог оварда-шударо (табрикнома, ахбор, ҳолнома, навигарӣ, интервью таҳлил намудан	7.1.21 -диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимоӣ ҷамъиятӣ, таълимӣ, монолог полилог (интервью, баҳсу муно зара, нави гарӣ, суруд, эҷодиёти адабӣ-бадеӣ, шарҳи масъалаҳои гузошташуд а	8.2.1.2 диалог, монолог, полилог оиди фикри муаллиф ва роли суханворонро дар (интервью, баҳсу мунозара, мурочиатнома лекция) шарҳу эзоҳ додан	9.1.2.1 таҳлил ва шарҳи мавзӯъҳои илмии сиёсӣ-ҷамъиятӣ, иҷтимоӣ-иқтисодӣ аз рӯйи матнҳои гуно гунжанри васеъ (баҳсу муноза ра, интервью монография, мақола, мурочият-нома, дар аудитория бо ҷиҳозҳо шарҳ додан
3. Аниқ намудани ахбор аз мати	5.1.3.1 фҳмонидани мазмуни интихобшуда, аниқ намудани иловаҳо ба мати	6. 1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни дода-шуда, аниқ намудани ахбори ҷузъӣ	7.1.3.1 фаҳмонидан и мазмуни матни шунидашуда , ҷудо карда тавонистани исботи ахбори тавсилшуда	8.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, аз ахбори додашуда максади асосиро омӯхтан	9.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, асоснокии ахбор,воқеи будани онро таҳлил намуда хулоса баровардан
4. Аниқ намудани фикри асосӣ	5.1.4.1 бо воситаи калимаҳои устувор ва саволҳо аниқ намудани фатҳи фикрронӣ	6.1.4.1 ба сохтори матнҳои гуногун назар андохта, бо воситаи саволҳо аниқ намудани сатҳи фикрронӣ	7.1.4.1 бо воситаи ҷумлабандӣ ва оҳанги шахси гӯянда, мавзӯи матнро интихоб намудан сатҳи фикрронӣ	8.1.4.1 масъалаи дар матн гузошташударо (аз ҷиҳати иҷтимоӣ, ҷамъятӣ) шарҳ дода, сатҳи фикрроиро муайян кардан	9.1.4.1 аудиторияи мақсадноки матн, аз назардошти муаллиф, ба дили хонандагон роҳ ёфтан, муайян намудани сатҳи фикрронӣ
5. Баҳогузорӣ ва чавобдиҳӣ аз рӯйи маводи шунавой	5.1.5.1 чавоб додан ба саволҳои мазмуни матни шунавой, баёни фикри худ оиди	6.1.5.1 блоҷамандкунӣ бо матни ахборӣ чавобгӯйӣ ба саволҳои ва вобастагии он бо ҳаёти	7.1.5.1 ба саволҳои муаммовӣ аз сарчашмаҳо мисол оварда, чавоби дуруст	8.1.5.1 ефта тавонистани ахбори зарурӣ аз матни бо саволҳои додашуда ҷамъбасти	9.1.5.1 вобастакунии масъалаҳои ҷаҳонӣ бо масъалаҳои дар матн овардашуда баён карданӣ

	масъалаҳои гузошташуда	ҳаррӯза	додан, муқоисаи ҷавобҳои гуногун шарҳ додани онҳо	фикрҳо бо масъалаи додашуда	фикри худ ва баҳогузорӣ
6. Инкишофи маданияти суханвари	5.1.6.1 вобаста ба шароити коммуникативӣ суханони таъсирбахш, бо воситаи оҳанг таъбир, калимаҳои ихтисоршударо озод истифода карда ба диолог бе тайёрӣ иштирок намудан, фикр баён кардан	6.1.6.1 ба шароити коммуникативӣ мувофиқ бо услубҳои расмӣ ва калимаҳои устувор, терминҳои тайёрро истифода карда, дар диолог иштирок намудан озод фикр баён кардан	7.1.6.1 бобаста ба шароити коммуникативӣ терминҳои ҳалқӣ ва илмиро аз сарчашмаҳо истифода карда, диолог монолог, полилог фикри худро бо исботу ҷамъбаст баён намудан	8.1.6.1 тасвири бадеӣ мувофиқи шароити коммуникативӣ, суханони таъсир бахш ва зарбулмасалу мақол, суханони устувор озод дар диолог иштирок кардан	9.1.6.1 мувофиқи шароити коммуникативӣ бо калима ва ибораҳои таъбирӣ интихоби матнҳои иҷтимоӣ-сиёсӣ ва илмӣ

2) хониши ифоданок:

Хонандагон:					
	Синфи 5	Синфи 6	Синфи 7	Синфи 8	Синфи 9
1. Фаҳмиши ахбор	5.2.1.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани ахбори асосӣ ва иловагии матн	6.2.1.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн	7.2.1.1 ахбори матнӣ ва графикӣ (таблица, диаграмма, нақша, сурат нишонаҳои шартӣ) шарҳ додан	8.2.1.1 матнҳои омехта ва монандро дар (таблица, диаграмма, нақша, сурат) шарҳ додан	9.2.1.1 аз рӯйи саволҳои иборашакли ёфтани ахбор аниқ намудани фикри
2. Таҳлили тафовути услуби матн	5.2.2.1 бо воситаи матн шинохтани фаркияти услубии нутқи хаттӣ ва даҳони	6.2.2.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн	7.2.2.1 тафовути услуби расмӣ ва публисистиро бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан	8.2.2.1 тафовути услуби илмӣ ва публисистӣ бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан	9.2.2.1 услубҳои забони тоҷикиву намудҳои санъати суханро бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан

3. Муқоисаи тафовути жанри матн	5.2.3.1 хат, ахбор, реклама, ҳуччат ва муайян кардани тафовути сохт ва жанрии онҳо	6.2.3.1 муайян кардани тафовути этикаи забони шифоҳӣ ва маданияти сухан аз рӯйи матн	7.2.3.1 муайян кардани тафовути сохт ва жанрии хроника, хабар,очерку ҳуччатҳои ташкилотӣ ва ҳуччатҳои расми	8.2.3.1 муайян намидани тафовути мақола анататсия презентатсия аз рӯйи сохтори тезисӣ ва расми	9.2.3.1 муайян кардани тафовуфи матнҳои сиёси ҷамъияти (мурочиатнома, қонуннома, барномаҳои давлати) намудҳои жанр
4. Шарҳ додан ба матнҳои муқоисавӣ	5.2.4.1 муқоисаи воситаҳои забонӣ ва мавзӯъҳо, мазмуни матнҳои услубии даҳонӣ	6.2.4.1 муқоисаи фарқияти забонӣ, мазмуни мавзӯи матнҳои услуби даҳонӣ ва хаттӣ	7.2.4.1 мавзӯи услуби матнҳои адабиёти бадеӣ ва ғояҳои публисистии монанд, сохт, аудиторияи мақсаднок, фарқияти забониро ҳангоми таҳлил аниқ намудан	8.2.4.1 мавзӯи матнҳои услубии публисистӣ ва мавзӯи илмии монанд (тасвир, мубоҳиса, шарҳдиҳӣ) дар муқоисакунӣ маънидод кардан	9.2.4.1 мавзӯъҳои матнҳои услубии гуногун сохт, таркиб, фарқияти забониро дар муқоисагӣ таҳлил намудан
5. Тартиб донани саволҳо аз рӯйи матн	5.2.5.1 тартиб додани саволҳо барои муаяйан намудани ахборҳои рӯзмарра, фаҳмонидани мазмуни матн	6.2.5.1 тартиб додани саволҳо онди аниқ намудани масъалаҳои гузошташуда дар асоси ахбори иловагӣ	7.2.5.1 тартиб додани саволҳои гуногуни проблемавӣ аз рӯйи матн	8.2.5.1 истифодаи усулҳои гуногуни баёнот ва тартиб додани саволҳо аз рӯйи матн	9.2.5.1 барои аниқ намудани муносибати хонанда ба масъалаҳои гузошташуда шарҳ додан аз рӯйи саволҳо
6. Хониш истифодаи стратегияи хониш	5.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш, хондан барои фаҳмидани мазмун, хондан барои донистани мазмуни ахбор	6.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш, истифодаи стратегия, шарҳ додан, ифоданок хондан, ба ролҳо тақсим шуда хондан	7.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш Истифодабарии стратегия шарҳ додан, хондани ифоданок, хониши таҳлилӣ	8.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш Истифодабарии ифоданок хондан, шарҳ додан, хониши интихобӣ	9.2.6.1 хондан Барои як мақсади муаяйн истифодаи самараноки стратегияи хониш

7. Ахборгирӣ аз ҳаргуна захираҳои забонӣ	5.2.7.1 гирифтани ахборҳои зарурӣ аз маҷаллаву-рӯзномаи бачагона луғат, энциклопедия.	6.2.7.1 гирифтани ахборҳои зарурӣ аз маҷаллаву-рӯзномаи бачагона луғат, энциклопедия, эзоҳ додан ба муаллиф.	7.2.7.1 эзоҳ додан ба муаллиф истифодаи сарчашмаҳои аз китоби дарсӣ гирифташуда маҷалла-рӯзнома, энциклопедия, интернет.	8.2.7.1 эзоҳ додан ба муаллиф истифодаи сарчашмаҳо аз маҳсули корҳои илмӣ, китобҳои дарсӣ, маҷалла-рӯзнома, энциклопедия, интернет	9.2.7.1 ба муаллиф аз рӯйи назари захираи гуногун эзоҳ дода истода дар корҳои хаттӣ истифода кардан

3) навиштачот:

Хонандагон:					
	Синфи 5	Синфи 6	Синфи 7	Синфи 8	Синфи 9
1. Тартиб додани нақша	5.3.1.1 тартиб додани нақша аз рӯйи мундариҷа и ба матн мувофиқ ва фаслҳои хотимавӣ	6.3.1.1 тартиб додани нақшаи сода барои матнҳои жанрҳои гуногунсохт	7.3.1.1 тартиб додани нақшаи мураккаб, навиштани матнҳои гуногунжанр бо сохторҳои гуногуни матн	8.3.1.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ бо ҷамъ басти мавод оиди мавзӯъ	9.3.1.1 тартиб додани нақшаи мураккаб дар асоси маводи ҷамъоварда мувофиқи мақсад дар нутқи даҳонӣ ва хаттӣ
2. Тартиб додани нақша ба жанрҳои гуногун	5.3.2.1 нигоҳ доштани сохт ва таркиби тафовути жанрҳо ба тарзи хат, реклама, хабарнигорӣ навишта тавонистан	6.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути жанрҳо шаҳодатнома, табрикнома, ҳолнома навишта тавонистан	7.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути ҷиҳозҳои бадеӣ навишта тавонистани мақолаи хурд, ривоят, тавсифнома тартиб дода навиштан	8.3.2.1 бо истифодаи воситаҳои забон мувофиқи тафовути услуб ва жанр навиштани мақола, тезис, аннотатсия	9.3.2.1 барои зиёд намудани шавқманди и аудитории мақсадноқ тартиб додани матнҳои гуногунжан р
3. Пешниҳод намудани шаклҳои гуногуни корҳои хаттӣ	5.3.3.1 тартиб додани ривоят аз рӯйи тасвири сужетнок(фотосурат)	6.3.3.1 аз рӯи мавзӯи пешниҳодшуд а маълумотҳо ҷамъ намуда, тартиб додани матни тасвирӣ (диаграмма, нақша, расм)	7.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти маълумотҳо, навиштани тавсифнома ба матни дар шакли тасвир додашуда.	8.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн, дар матни графикӣ (диаграмма, нақша) аҳамияти намуди	9.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн муқоисаи сарчашмаҳо и якчанд матнҳои

			(нишони шартӣ, расм, нақша)	сарчашмаҳоро муайян намудан	графикӣ (диаграмма, нақша) намуди аҳамиятнок ро (тенденсие) аниқ карда навиштан
4. Навиштани эссе	5.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани фаслҳои ҷамбастӣ, асосӣ, мундарича и эссе шахси ба худ шиносро дар як макони муайян ва вокеа бо ҷумлаҳо тасвир намудан	6.3.4.1 -аз мавзӯи эссе набаромада, сарсатрро самаранок сохта, оиди масъалаи гузошта шуда сабабҳои ҳамфикрӣ, зидфикрӣ нишондода навиштани эссе "ҳамфикрӣ", "зидфикрӣ"	7.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохт ва таркиби эссе, ёфтани сабаби роҳи ичрои масъалаҳои овардашуда навиштани он (эссеи мубоҳисавӣ)	8.3.4.1 мукоисаи сохти эссе бо нигоҳ доштани шарти камбудиву камёбиҳо исботи фикри худро ҷамбаст намуда навиштаанд	9.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти эссе аз рӯйи масъалаи гузошташу да таҳлили фикри дутарафа, ба як фикр ҳамфикрӣ баён намудан (эссеи далилҳо)
5. Матни ҷамъбастӣ дар асоси маводи хондашуда ва шунавой	5.3.5.1 шунавой ва хониши мавод дар асоси ахбор матни ҷамъбастӣ навиштан	6.3.5.1 шунавой ва хониши мавод оиди ҷумлабандӣ матни ҷамъбасти навиштан	7.3.5.1 шунавой ва хониши маводҳо оиди калимаҳои устувор ва ибораҳоро бо синоним иваз нашуда матни ҷамъбасти сохтан	8.3.5.1 шунавой ва хониши маводҳо оиди нақли мазмуни матн дар асоси ҷамъбасти ахбор сохтани (аннотатсия тезис)	9.3.5.1 шунавой ва хониши маводҳо аз рӯйи мақсади муаллиф баённашуда аз рӯйи услуби баёнот матни ҷамъбастӣ (бо аннотатсия, тезис) навиштан.
6. Ислоҳи матн ва таҳрири он	5.3.6.1 таҳрир ва ислоҳи хатоҳои орфографи матн дар асоси	6.3.6.1 таҳрир ислоҳ, аз рӯйи қоидаҳои имло хатоҳои пунктуатсионӣ ва орфографии	7.3.6.1 санчиши истифодаи калимаҳои матн вобаста ба мавзӯъ, иваз куни онҳо	8.3.6.1- БАҚ дар асоси маводи услуби радъкунӣ, таҳлили алоқамандӣ ва парокандагии	9.3.6.1 аз рӯйи корҳои хатти ҷудо намудани сархад ва қисмҳо

	луғатҳо	матн вобаста ба луғат	бо синоним, санҷиши лексикӣ таҳрир	калима ислоҳ ва таҳрир	(ахбор, ғоя) системаи дурусти бозӣ, дохил кардани маноҳои мантикӣ, таҳрир

4) меъёри забони адабӣ:

1. Меъёри орфографӣ	5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ, қоидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ навиштан	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба хотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлоӣ ба меъёри орфографӣ навиштан	8.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ дар алоқаи мураккабӣ навиштани калимаҳоро бо харфи калон	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн
2. Меъёри орфоэпӣ	5.4.2.1 хусусиятҳои бехтарини калимаҳои нави таркиби ҷумларо аз ҷиҳати луғавӣ гуфта тавонистан	6.4.2.1 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантикӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан	7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ	8.4.2.1 қисмҳои ҳаммаъноӣ, интонатсия дар таркиби ҷумла вобаста ба овоз, оҳанг, тембр, динамика истифода кардан	
3. Меъёри лексикӣ	5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва мачозӣ, калимаҳои сермаъно: омоним, антоним , синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмонида	6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ чойҳои истифодаи онҳоро	7.4.3.1 маънои эмотсионали таъбирҳо, макол-зарбулма салҳо, хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмида истифода кардан	8.4.3.1 сохти луғавӣ ва фонди луғавиро бо хусусиятҳои фарққунанда ашон фаҳмидан	9.4.3.1 дуруст истифода намудани қоидаҳои услубии лексика

	н	дониста ва фарқ карда тавонистан			
4. Меъёри грамматикӣ	5.4.4.1 бо воситаи пасвандҳо сохтани калимаҳои ҳамреша ва калимаҳои мураккаб истифодаи онҳо дар нутқи даҳонӣ ва хаттӣ 5.4.4.2 истифодабарии намуди пайвандакҳо аз рӯйи вазифаи исмҳои дар матнҳо додашуда 5.4.4.3 сифат донистани хусусияти бадеии он, сифатро ба ҷои исм истифоди бурда тавонистан	6.4.4.1 фаҳмидани вазифаи ҷонишин, исм, сифат ва ба ҷои онҳо омадани ҷонишин 6.4.4.2 устувор будани мувафаққиятҳои дарси анъанавӣ бо роҳи нутқи даҳонӣ ва хаттӣ камёбиҳо дар нутқи гуфтугӯӣ 6.4.4.3 намуди маънои калимаҳоро фарқ кардан, бо синоним калимаҳои ҳаммаъноро истифода намудан	7.4.4.1 фарқияти пайвандаку пешояндро фаҳмонида истода аз рӯйи қойдаҳои меъёри орфографӣ навиштан 7.4.4.2 истифода барии калимаҳои ташдид маънои услубиро фаҳмонидан 7.4.4.3 пешвандҳоро фарқ карда тавонистан ва донистани ва ҷойи истифодаи онҳо	8.4.4.1 воситаи алоқаманди калимаҳои бо ҳарфи калон навишта мешуда ва навиштани онҳо аз рӯйи меъёри орфографӣ 8.4.4.2 аҳамияти ҳиссаҳои мустақил ва номустақили нутқ дар таркиби ҷумла, ҷои онҳо ва вазифаашонро омӯзонидан 8.4.4.3 истифодабарии намудҳои ҷумлаи яктаркиба ва ҷумлаи тафсили дар матн	9.4.4.1 донистани сохтори роҳҳои ҷумлаҳои мураккаб ба меъёри орфографӣ онҳоро навишта тавонистан 9.4.4.2 фарқ карда тавонистани ҷумлаҳои сода ва мураккаб, намуди онҳо, истифодабарӣ 9.4.4.3 роҳи сохтори ҷумлаҳоро мураккаб омехтаро донистан истифода кардан
5. Меъёри пунктуатсионӣ	5.4.5.1 дар нутқи айнан ва мазмунан наклшуда, дар мавриди ифодаи суханон ӣ муаллиф дуруст истифода намудани аломатҳои	6.4.5.1 фаҳмидан ва дуруст кор фармудани хел ва вазифаҳои (хусусикун ӣ аломатҳои) китобат	7.4.5.1. дуруст кор фармудани аломатҳои китобатие, ки дах охир ва таркиби чумла (хусусикун ӣ ва таъкидкунӣ) гузошта мешовад	8.4.5.1 бамаврид кор фармудани аломатҳои китобат, ки дар охири ҷ умла кабат ба кабат гузошта мешавад	9.4.5.1 мувофиқи қоида истифода намудани аломатҳои китобатӣ (хусусикун ӣ, таъкидкун ӣ, барои фарқ карданификр), ки дар ҷ умлаи мураккаб моянд

	китобат				

17. Барномаи таълимин мазкур мувофиқи нақшаи Дароз муддати барномаи намунавии таълимӣ аз фанни "Забони тоҷикӣ" аз ҷиҳати мазмун нав гардида, барои синфҳои 5-9 таълимисатҳи миёна пешниҳод шудааст, амалӣмегардад.

18. Тақсимоти соатҳо дар чоряк аз рӯи қисм ва дахили қисмҳо мувофиқи ихтиёри муаллим ҷудо карда мешавад.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
5-9-сыныптарына арналған
«Тәжік тілі» оқу пәнінен
жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Тәжік тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) синфи 5:

Мавзӯъ	Намудҳои амалиёти гуфтугӯйӣ	Мақсадҳои таълим
Ҳаммагӣ:102 соат, ҳафтаина 3 соат		
Чоряки 1 (27 соат)		
Фасли 1: Маданият: забон ва муносибатҳо	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	5.1.3.1 фҳмонидани мазмуни интихобшуда, аниқ намудани иловаҳо ба матн; 5.1.5.1 чавоб додан ба саволҳои мазмуни матни шунавой, баёни фикри худ оиди масъалаҳои гузошташуда
	Хониш	5.2.1.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани ахбори асосӣ ва иловагии матн; 5.2.2.1 бо воситаи матн шинохтани фаркияти услубии нутқи хаттӣ ва даҳони; 5.2.7.1 гирифтани ахборҳои зарурӣ аз маҷаллаву-рӯзномаи бачагона луғат, энциклопедия
	Навиштаҷот	5.3.1.1 тартиб додани нақша аз рӯйи мундариҷаи ба матн мувофиқ ва фаслҳои хотимавӣ; 5.3.2.1 нигоҳ доштани сохт ва таркиби тафовути жанрҳо ба тарзи хат, реклама, хабарнигорӣ навишта тавонистан
	Меъёрҳои забони адабӣ	5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ, қоидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ навиштан; 5.4.2.1 хусусиятҳои беҳтарини калимаҳои нави таркиби ҷумларо аз ҷиҳати луғавӣ гуфта тавонистан; 5.4.4.1 бо воситаи пасвандҳо сохтани калимаҳои ҳамреша ва калимаҳои мураккаб истифодаи онҳо дар нутқи даҳонӣ ва хаттӣ; 5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва маҷозӣ, калимаҳои

		сермаъно: омоним, антоним, синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмонидан
Фасли 2: Монандшавӣ. Адад. Интихобӣ	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	5.1.6.1 вобаста ба шароити коммуникативӣ суханони таъсирбахш, бо воситаи оҳанг таъбир, калимаҳои ихтисоршударо озод истифода карда ба диолог бе тайёрӣ иштирок намудан, фикр баён кардан; 5.1.4.1 бо воситаи калимаҳои устувор ва саволҳо аниқ намудани фатҳи фикрронӣ
	Хониш	5.2.4.1 муқоисаи воситаҳои забонӣ ва мавзӯъҳо, мазмуни матнҳои услубии даҳонӣ; 5.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш, хондан барои фаҳмидани мазмун, хондан барои донистани мазмуни ахбор
	Навиштаҷот	5.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани фаслҳои ҷамбастӣ, асосӣ, мундариҷаи эссе шахси ба худ шиносро дар як макони муайян ва воқеа бо ҷумлаҳо тасвир намудан; 5.3.6.1 таҳрир ва ислоҳи хатоҳои орфографи матн дар асоси луғатҳо
	Меъёрҳои забони адабӣ	5.4.4.1 бо воситаи пасвандҳо сохтани калимаҳои ҳамреша ва калимаҳои мураккаб истифодаи онҳо дар нутқи даҳонӣ ва хаттӣ; 5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ, қоидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ навиштан; 5.4.2.1 хусусиятҳои беҳтарини калимаҳои нави таркиби ҷумларо аз ҷиҳати луғавӣ гуфта тавонистан; 5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва маҷозӣ, калимаҳои сермаъно: омоним, антоним, синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмонидан
Фасли 3: Маросиму оинҳои оилавӣ	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	5.1.2.1 диалог вобаста ба ҳаёти иҷтимой, иҷтимой-маданӣ ва монолог ба намудҳои (матни суруд, хабарнома, реклама) масъалаи гузошташударо фаҳмонидан; 5.1.1.1 пешгӯйи мавзӯъҳо бо воситаи таъмини суханронӣ ва пешниҳоди ҷозибанокии он
	Хониш	5.2.3.1 хат, ахбор, реклама, ҳуҷҷат ва муайян кардани тафовути сохт ва жанрии онҳо; 5.2.5.1 тартиб додани саволҳо барои муаяйан намудани ахборҳои рӯзмарра, фаҳмонидани мазмуни матн
	Навиштаҷот	5.3.3.1 тартиб додани ривоят аз рӯйи тасвири сужетнок(фотосурат); 5.3.5.1 шунавой ва хониши мавод дар асоси ахбор матни чамъбастӣ навиштан
	Меъёрҳои забони адабӣ	5.4.4.1 бо воситаи пасвандҳо сохтани калимаҳои ҳамреша ва калимаҳои мураккаб истифодаи онҳо дар нутқи даҳонӣ ва хаттӣ; 5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ,

		коидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ навиштан; 5.4.2.1 хусусиятҳои бехтарини калимаҳои нави таркиби ҷумларо аз чиҳати луғавӣ гуфта тавонистан; 5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва маҷозӣ, калимаҳои сермаъно: омоним, антоним, синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмонидан
Чоряки 2 (21 соат)		
Фасли 4: Олими ҳайвонот ва дунёи наботот	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	5.1.1.1 пешгӯйи мавзӯъҳо бо воситаи таъмини суханронӣ ва пешниҳоди чозибанокии он; 5.1.4.1 бо воситаи калимаҳои устувор ва саволҳо аниқ намудани фатҳи фикрронӣ; 5.1.6.1 вобаста ба шароити коммуникативӣ суханони таъсирбахш, бо воситаи оҳанг таъбир, калимаҳои ихтисоршударо озод истифода карда ба диалог бе тайёрӣ иштирок намудан, фикр баён кардан
	Хониш	5.2.1.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани ахбори асосӣ ва иловагии матн; 5.2.3.1 хат, ахбор, реклама, ҳуҷҷат ва муайян кардани тафовути сохт ва жанрии онҳо; 5.2.5.1 тартиб додани саволҳо барои муаяйан намудани ахборҳои рӯзмарра, фаҳмонидани мазмуни матн
	Навиштаҷот	5.3.2.1 нигоҳ доштани сохт ва таркиби тафовути жанрҳо ба тарзи хат, реклама, хабарнигорӣ навишта тавонистан; 5.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани фаслҳои ҷамбастӣ, асосӣ, мундаричаи эссе шахси ба худ шиносро дар як макони муайян ва воқеа бо ҷумлаҳо тасвир намудан; 5.3.6.1 таҳрир ва ислоҳи хатоҳои орфографи матн дар асоси луғатҳо
	Меъёрҳои забони адабӣ	5.4.4.2 истифодабарии намуди пайвандакҳо аз рӯйи вазифаи исмҳои дар матнҳо додашуда; 5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ, коидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ навиштан; 5.4.2.1 хусусиятҳои бехтарини калимаҳои нави таркиби ҷумларо аз чиҳати луғавӣ гуфта тавонистан; 5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва маҷозӣ, калимаҳои сермаъно: омоним, антоним, синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмонидан
Фасли 5: Вақти холӣ ва хобби	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	5.1.6.1 вобаста ба шароити коммуникативӣ суханони таъсирбахш, бо воситаи оҳанг таъбир, калимаҳои ихтисоршударо озод истифода карда ба диалог бе тайёрӣ иштирок намудан, фикр баён кардан;

		5.1.4.1 бо воситаи калимаҳои устувор ва саволҳо аниқ намудани фатҳи фикрӣ
	Хониш	5.22.1 бо воситаи матн шинохтани фарқияти услубии нутқи хаттӣ ва даҳонӣ; 5.2.4.1 мукоисаи воситаҳои забонӣ ва мавзӯъҳо, мазмуни матнҳои услубии даҳонӣ; 5.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш, хондан барои фаҳмидани мазмун, хондан барои донистани мазмуни ахбор; 5.2.7.1 гирифтани ахборҳои зарурӣ аз маҷаллаву-рӯзномаи бачагона луғат, энциклопедия
	Навиштаҷот	5.3.1.1 тартиб додани нақша аз рӯйи мундариҷаи ба матн мувофиқ ва фаслҳои хотимавӣ; 5.3.3.1 тартиб додани ривоят аз рӯйи тасвири сужетнок(фотосурат); 5.3.5.1 шунавой ва хониши мавод дар асоси ахбор матни ҷамъбастӣ навиштан
	Меъёрҳои забони адабӣ	5.4.4.2 истифодабарии намуди пайвандакҳо аз рӯйи вазифаи исмҳои дар матнҳо додашуда; 5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ, коидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ навиштан; 5.4.2.1 хусусиятҳои бехтарини калимаҳои нави таркиби ҷумларо аз чихати луғавӣ гуфта тавонистан; 5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва маҷозӣ, калимаҳои сермаъно: омоним, антоним, синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмидан
Чоряки 3 (30 соат)		
Фасли 6: Дунёи тасаввурот	Шунавой ва гуфтугӯӣ	5.1.1.1 фаҳмидан ва аниқ намудани ахбори асосӣ ва иловагии матн; 5.1.4.1 муқоисаи воситаҳои забонӣ ва мавзӯъҳо, мазмуни матнҳои услубии даҳонӣ
	Хониш	5.2.1.1 фаҳмидан ва аниқ намудани ахбори асосӣ ва иловагии матн; 5.2.2.1 бо воситаи матн шинохтани фарқияти услубии нутқи хаттӣ ва даҳонӣ
	Навиштаҷот	5.3.1.1 тартиб додани нақша аз рӯйи мундариҷаи ба матн мувофиқ ва фаслҳои хотимавӣ; 5.3.5.1 шунавой ва хониши мавод дар асоси ахбор матни ҷамъбастӣ навиштан
	Меъёрҳои забони адабӣ	5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва маҷозӣ, калимаҳои сермаъно: омоним, антоним , синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмидан; 5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ, коидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ

		тавонистан; 5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ, қоидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ навиштан; 5.4.2.1 хусусиятҳои беҳтарини калимаҳои нави таркиби ҷумларо аз ҷиҳати луғавӣ гуфта тавонистан; 5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва маҷозӣ, калимаҳои сермаъно: омоним, антоним, синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмонидан
Чоряки 4 (24 соат)		
Фасли 9: Аҷоиботҳои олами фазо	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	5.1.1.1 пешгӯйи мавзӯъҳо бо воситаи таъмини суханронӣ ва пешниҳоди ҷозибанокии он; 5.1.5.1 чавоб додан ба саволҳои мазмуни матни шунавой, баёни фикри худ оиди масъалаҳои гузошташуда
	Хониш	5.2.1.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани ахбори асосӣ ва иловагии матн; 5.2.2.1 бо воситаи матн шинохтани фарқияти услубии нутқи хаттӣ ва даҳонӣ; 5.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш, хондан барои фаҳмидани мазмун, хондан барои донистани мазмуни ахбор
	Навиштаҷот	5.3.1.1 тартиб додани ривоят аз рӯйи тасвири сужетнок(фотосурат); 5.5. шунавой ва хониши мавод дар асоси ахбор матни ҷамъбастӣ навиштан; 5.3.3.1 тартиб додани ривоят аз рӯйи тасвири сужетнок(фотосурат)
	Меъёрҳои забони адабӣ	5.4.4.1 бо воситаи пасвандҳо сохтани калимаҳои ҳамреша ва калимаҳои мураккаб истифодаи онҳо дар нутқи даҳонӣ ва хаттӣ; 5.4.4.2 истифодабарии намуди пайвандакҳо аз рӯйи вазифаи исмҳои дар матнҳо додашуда; 5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ, қоидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ навиштан; 5.4.2.1 хусусиятҳои беҳтарини калимаҳои нави таркиби ҷумларо аз ҷиҳати луғавӣ гуфта тавонистан; 5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва маҷозӣ, калимаҳои сермаъно: омоним, антоним, синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмонидан
Фасли 10: Саёҳат ва истироҳат	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	5.1.2.1 диалог вобаста ба ҳаёти ичтимой, ичтимой-маданӣ ва монолог ба намудҳои (матни суруд, хабарнома, реклама) масъалаи гузошташударо фаҳмонидан; 5.1.4.1 бо воситаи калимаҳои устувор ва саволҳо аниқ намудани фатҳи фикрронӣ; 5.1.6.1 вобаста ба шароити коммуникативӣ

		суханони таъсирбахш, бо воситаи оҳанг таъбир, калимаҳои ихтисоршударо озод истифода карда ба диолог бе тайёрӣ иштирок намудан, фикр баён кардан
	Хониш	5.2.3.1 хат, ахбор, реклама, ҳуҷҷат ва муайян кардани тафовути сохт ва жанрии онҳо; 5.2.4.1 муқоисаи воситаҳои забонӣ ва мавзӯъҳо, мазмуни матнҳои услубии даҳонӣ; 5.2.5.1 тартиб додани саволҳо барои муаяйан намудани ахборҳои рӯзмарра, фаҳмонидани мазмуни матн; 5.2.7.1 гирифтани ахборҳои зарурӣ аз маҷаллаву-рӯзномаи бачагона луғат, энциклопедия
	Навиштаҷот	5.3.1.1 тартиб додани нақша аз рӯйи мундаричаи ба матн мувофиқ ва фаслҳои хотимавӣ; 5.3.2.1 нигоҳ доштани сохт ва таркиби тафовути жанрҳо ба тарзи хат, реклама, хабарнигорӣ навишта тавонистан; 5.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани фаслҳои ҷамбастӣ, асосӣ, мундаричаи эссе шахси ба худ шиносро дар як макони муайян ва вокеа бо ҷумлаҳо тасвир намудан
	Меъёрҳои забони адабӣ	5.4.1.1 системаи овозии забони тоҷикӣ, қоидаҳои овозӣ, тафовути имлоиро ба хотир оварда, ба меъёри орфографӣ мувофиқ навиштан; 5.4.2.1 хусусиятҳои беҳтарини калимаҳои нави таркиби ҷумларо аз ҷиҳати луғавӣ гуфта тавонистан; 5.4.3.1 калимаҳои аслӣ ва маҷозӣ, калимаҳои сермаъно: омоним, антоним , синоним хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмонидан 5.4.4.3 сифат донистани хусусияти бадеии он, сифатро ба ҷои исм истифоди бурда тавонистан

2) синфи 6:

Мавзӯъ:	Намудҳои амалиёти гуфтугӯйӣ	Мақсадҳои таълим
Ҳамагӣ: 102 соат, ҳафтаина 3 соат		
Чоряки 1 (27 соат)		
Фасли 1: Ҷойҳои намоёни Қазоқистон	Шунавоӣ ва гуфтугӯйӣ	6.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни дода-шуда, аниқ намудани ахбори ҷузъӣ; 6.1.6.1 ба шароити коммуникативӣ мувофиқ бо услубҳои расмӣ ва калимаҳои устувор, терминҳои тайёрро истифода карда, дар диолог иштирок намудан озод фикр баён кардан

	Хониш	6.2.5.1 тартиб додани саволҳо оиди аниқ намудани масъалаҳои гузошташуда дар асоси ахбори иловагӣ; 6.2.7.1 гирифтани ахборҳои зарурӣ аз маҷаллаву-рӯзномаи бачагона луғат, энциклопедия, эзоҳ додан ба муаллиф
	Навиштаҷот	6.3.1.1 тартиб додани нақшаи сода барои матнҳои жанрҳои гуногунсохт; 6.3.6.1 таҳрир ислоҳ, аз рӯйи қоидаҳои имло хатоҳои пунктуатсионӣ ва орфографии матн вобаста ба луғат
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.1 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.1 фаҳмидани вазифаи ҷонишин, исм, сифат ва ба ҷои онҳо омадани ҷонишин
Фасли 2: Бойгариҳои милли ва оилави	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	6.1.2.1 диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимой-маданӣ, расмӣ-коргузорӣ, масъалаҳои дар монолог оварда- шударо (табрикнома, ахбор, ҳолнома, навигарӣ, интервью таҳлил намудан; 6.1.4.1 ба сохтори матнҳои гуногун назар андохта, бо воситаи саволҳо аниқ намудани сатҳи фикрронӣ
	Хониш	6.2.2.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн 6.2.3.1 муайян кардани тафовути этикаи забони шифоҳӣ ва маданияти сухан аз рӯйи матн 6.2.4.1 мукоисаи фарқияти забонӣ, мазмуни мавзӯи матнҳои услуби даҳонӣ ва хаттӣ
	Навиштаҷот	6.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути жанрҳо шаҳодатнома, табрикнома, ҳолнома навишта тавонистан; 6.3.6.1 таҳрир ислоҳ, аз рӯйи қоидаҳои имло хатоҳои пунктуатсионӣ ва орфографии матн вобаста ба луғат
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.1 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи

		онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.1 фаҳмидани вазифаи ҷонишин, исм, сифат ва ба ҷои онҳо омадани ҷонишин
Фасли 3: Ҳафт мӯъҷизаи олам	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	6.1.1.1 шарҳ додани мавзӯи матн ва бо шунидани сарсатри аввал масъалаи гузошташударо пешгӯйи кардан; 6.1.5.1 блоҷамандкунӣ бо матни ахборӣ ҷавобгӯйӣ ба саволҳои ва вобастагии он бо ҳаёти ҳаррӯза
	Хониш	6.2.1.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн; 6.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш, истифодаи стратегия, шарҳ додан, ифоданок хондан, ба ролҳо тақсим шуда хондан
	Навиштаҷот	6.3.3.1 аз рӯи мавзӯи пешниҳодшуда маълумотҳо ҷамъ намуда, тартиб додани матни тасвирӣ (диаграмма, накша, расм) ; 6.3.5.1 шунавой ва хониши мавод оиди ҷумлабандӣ матни ҷамъбасти навиштан
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.1 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.1 фаҳмидани вазифаи ҷонишин, исм, сифат ва ба ҷои онҳо омадани ҷонишин
Чоряки 2 (21 соат)		
Фасли 4: Астана-маркази маданияту санъат	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	6.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни дода-шуда, аниқ намудани ахбори ҷузъӣ; 6.1.1.1 шарҳ додани мавзӯи мати ва бо шунидани сарсатри аввал масъалаи гузошташударо пешгӯйи кардан; 6.1.5.1 блоҷамандкунӣ бо матни ахборӣ ҷавобгӯйӣ ба саволҳои ва вобастагии он бо ҳаёти ҳаррӯза
	Хониш	6.2.1.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн; 6.2.4.1 муқоисаи фарқияти забонӣ, мазмуни мавзӯи матнҳои услуби даҳонӣ ва хаттӣ; 6.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш, истифодаи стратегия, шарҳ додан, ифоданок хондан, ба ролҳо тақсим шуда хондан; 6.2.7.1 гирифтани ахборҳои зарурӣ аз маҷаллаву-рӯзномаи бачагона луғат, энциклопедия, эзоҳ додан ба муаллиф
	Навиштаҷот	6.3.1.1 тартиб додани нақшаи сода барои матнҳои жанрҳои гуногунсохт;

		6.3.3.1 аз рӯи мавзӯи пешниҳодшуда маълумотҳо ҷамъ намуда, тартиб додани матни тасвирӣ (диаграмма, накша, расм) ; 6.3.4.1 аз мавзӯи эссе набаромада, сарсатрро самаранок сохта, онди масъалаи гузошта шуда сабабҳои ҳамфикрӣ, зидфикрӣ нишондода навиштани эссе "ҳамфикрӣ", "зидфикрӣ; 6.3.6.1 таҳрир ислоҳ, аз рӯйи қоидаҳои имло хатоҳои пунктуатсионӣ ва орфографии матн вобаста ба луғат
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.1 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.2. устувор будани мувафаққиятҳои дарси анъанавӣ бо роҳи нутқи даҳонӣ ва хаттӣ камёбиҳо дар нутки гуфтугӯй
Фасли 5: Шахсҳои таърихӣ	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	6.1.2.1 диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимоӣ-маданӣ, расмӣ-коргузорӣ, масъалаҳои дар монолог оварда- шударо (табрикнома, ахбор, ҳолнома, навигарӣ, интервью таҳлил намудан; 6.1.4.1 ба сохтори матнҳои гуногун назар андохта, бо воситаи саволҳо аниқ намудани сатҳи фикрронӣ; 6.1.6.1 ба шароити коммуникативӣ мувофиқ бо услубҳои расмӣ ва калимаҳои устувор, терминҳои тайёрро истифода карда, дар диюлог иштирок намудан озод фикр баён кардан
	Хониш	6.2.2.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн 6.2.3.1 муайян кардани тафовути этикаи забони шифоҳӣ ва маданияти сухан аз рӯйи матн ; 6.2.5.1 тартиб додани саволҳо оиди аниқ намудани масъалаҳои гузошташуда дар асоси ахбори иловагӣ
	Навиштаҷот	6.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути жанрҳо шаҳодатнома, табрикнома, ҳолнома навишта тавонистан; 6.3.5.1 шунавой ва хониши мавод оиди ҷумлабандӣ матни ҷамъбасти навиштан
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.1 намудҳои аксент (аксенти калима,

		аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.2 устувор будани муваффақиятҳои дарси анъанавӣ бо роҳи нутқи даҳонӣ ва хаттӣ камёбиҳо дар нутқи гуфтугӯӣ
Чоряки 3 (30 соат)		
Фасли 6: Об-чашмаи ҳаёт. Дарё-кӯлҳо дар Қазоқистон	Шунавой ва гуфтугӯӣ	6.1.1.1 шарҳ додани мавзӯи матн ва бо шунидани сарсатри аввал масъалаи гузошташударо пешгӯйи кардан; 6.1.5.1 блоҷамандкунӣ бо матни ахборӣ ҷавобгӯӣ ба саволҳои ва вобастагии он бо ҳаёти ҳаррӯза
	Хониш	6.2.1.1 аҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн; 6.2.2.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн
	Навиштаҷот	6.3.1.1 тартиб додани накшаи сода барои матнҳои жанрҳои гуногунсохт; 6.3.3.1 аз рӯи мавзӯи пешниҳодшуда маълумотҳо ҷамъ намуда, тартиб додани матни тасвирӣ (диаграмма, накша, расм)
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.2 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.2 устувор будани муваффақиятҳои дарси анъанавӣ бо роҳи нутқи даҳонӣ ва хаттӣ камёбиҳо дар нутқи гуфтугӯӣ
Фасли 7: Спорт. Ситораҳои намоёни соҳаи спорт	Шунавой ва гуфтугӯӣ	6.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни дода-шуда, аниқ намудани ахбори ҷузъӣ; 6.1.4.1 ба сохтори матнҳои гуногун назар андохта, бо воситаи саволҳо аниқ намудани сатҳи фикрронӣ
	Хониш	6.2.3.1 муайян кардани тафовути этикаи забони шифоҳӣ ва маданияти сухан аз рӯйи матн 6.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш, истифодаи стратегия, шарҳ додан, ифоданок хондан, ба ролҳо таксим шуда хондан
	Навиштаҷот	6.3.4.1 аз мавзӯи эссе набаромада, сарсатрро самаранок сохта, оиди масъалаи гузошта шуда сабабҳои ҳамфикрӣ, зидфикрӣ нишондода

		навиштани эссе “ҳамфикрӣ”, “зидфикрӣ; 6.3.5.1 шунавой ва хониши мавод оиди ҷумлабандӣ матни ҷамъбасти навиштан
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.2 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.2 устувор будани мувафаққиятҳои дарси анъанавӣ бо роҳи нутқи даҳонӣ ва хаттӣ камёбиҳо дар нутқи гуфтугӯӣ
Фасли 8: Урфу одат ва оин-анъанаҳои халқи тоҷик. Наврӯз	Шунавой ва гуфтугӯӣй	6.1.2.1 диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимой-маданӣ, расмӣ-коргузорӣ, масъалаҳои дар монолог оварда- шударо (табрикнома, ахбор, ҳолнома, навигарӣ, интервью таҳлил намудан; 6.1.6.1 ба шароити коммуникативӣ мувофиқ бо услубҳои расмӣ ва калимаҳои устувор, терминҳои тайёрро истифода карда, дар диолог иштирок намудан озод фикр баён кардан
	Хониш	6.2.4.1 муқоисаи фарқияти забонӣ, мазмуни мавзӯи матнҳои услуби даҳонӣ ва хаттӣ; 6.2.5.1 тартиб додани саволҳо оиди аниқ намудани масъалаҳои гузошташуда дар асоси ахбори иловагӣ; 6.2.7.1 гирифтани ахборҳои зарурӣ аз маҷаллаву-рӯзномаи бачагона луғат, энциклопедия, эзоҳ додан ба муаллиф
	Навиштаҷот	6.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути жанрҳо шаҳодатнома, табрикнома, ҳолнома навишта тавонистан; 6.3.6.1 таҳрир ислоҳ, аз рӯйи қоидаҳои имло хатоҳои пунктуатсионӣ ва орфографии мати вобаста ба луғат
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.1 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.1 фаҳмидани вазифаи ҷонишин, исм, сифат ва ба ҷои онҳо омадани ҷонишин; 6.4.4.2 устувор будани мувафаққиятҳои дарси

		анъанавӣ бо роҳи нутқи даҳонӣ ва хаттӣ камёбиҳо дар нутқи гуфтугӯй
Чоряки 4 (24 соат)		
Фасли 9: Китобхонаҳои калони олам	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	6.1.1.1 шарҳ додани мавзӯи матн ва бо шунидани сарсатри аввал масъалаи гузошташударо пешгӯйи кардан; 6.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни дода-шуда, аниқ намудани ахбори ҷузъӣ; 6.1.5.1 блоҷамандкунӣ бо матни ахборӣ ҷавобгӯйӣ ба саволҳои ва вобастагии он бо ҳаёти ҳаррӯза
	Хониш	6.2.2.1 фаҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн 6.2.4.1 муқоисаи фарқияти забонӣ, мазмуни мавзӯи матнҳои услуби даҳонӣ ва хаттӣ; 6.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш, истифодаи стратегия, шарҳ додан, ифоданок хондан, ба ролҳо тақсим шуда хондан
	Навиштаҷот	6.3.3.1 аз рӯи мавзӯи пешниҳодшуда маълумотҳо ҷамъ намуда, тартиб додани матни тасвирӣ (диаграмма, нақша, расм) ; 6.3.4.1 аз мавзӯи эссе набаромада, сарсатрро самаранок сохта, оиди масъалаи гузошта шуда сабабҳои ҳамфикрӣ, зидфикрӣ нишондода навиштани эссе "ҳамфикрӣ", "зидфикрӣ; 6.3.6.1 таҳрир ислоҳ, аз рӯйи қоидаҳои имло хатоҳои пунктуатсионӣ ва орфографии матн вобаста ба луғат
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.1 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.1 фаҳмидани вазифаи ҷонишин, исм, сифат ва ба ҷои онҳо омадани ҷонишин; 6.4.4.2 устувор будани мувофаккиятҳои дарси анъанавӣ бо роҳи нутқи даҳонӣ ва хаттӣ камёбиҳо дар нутқи гуфтугӯй; 6.4.4.3 намуди маънои калимаҳоро фарқ кардан, бо синоним калимаҳои ҳаммаъноро истифода намудан
Фасли 10: Мувоффаккиятҳои илм ва технология	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	6.1.2.1 диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимой-маданӣ, расмӣ-коргузорӣ, масъалаҳои дар монолог оварда- шударо (табрикнома, ахбор, ҳолнома, навигарӣ, интервью таҳлил намудан; 6.1.4.1 ба сохтори матнҳои гуногун назар андохта, бо воситаи саволҳо аниқ намудани

		сатҳи фикрронӣ; 6.1.61 ба шароити коммуникативӣ мувофиқ бо услубҳои расмӣ ва калимаҳои устувор, терминҳои тайёрро истифода карда, дар диолог иштирок намудан озод фикр баён кардан
	Хониш	6.2.1.1 аҳмонидан ва аниқ намудани порчаҳои ахборӣ, дар асоси иловаҳо ба матн; 6.2.3.1 муайян кардани тафовути этикаи забони шифоҳӣ ва маданияти сухан аз рӯйи матн; 6.2.5.1 тартиб додани саволҳо оиди аниқ намудани масъалаҳои гузошташуда дар асоси ахбори иловагӣ; 6.2.7.1 гирифтани ахборҳои зарурӣ аз маҷаллаву-рӯзномаи бачагона луғат, энциклопедия, эзоҳ додан ба муаллиф
	Навиштаҷот	6.3.1.1 тартиб додани нақшаи сода барои матнҳои жанрҳои гуногунсохт; 6.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути жанрҳо шаҳодатнома, табрикнома, ҳолнома навишта тавонистан; 6.3.5.1 шунавой ва хониши мавод оиди ҷумлабандӣ матни ҷамъбасти навиштан;
	Меъёрҳои забони адабӣ	6.4.1.1 калимаҳои алоҳида вобаста ба мавзӯъ, ҳамроҳ, ҷудо ва бо дефис навиштани меъёри калимаҳои орфографӣ; 6.4.2.1 намудҳои аксент (аксенти калима, аксети ист, аксенти мантиқӣ) дар дохили ҷумла ва ибора истифода бурда тавонистан; 6.4.3.1 калимаҳои кӯҳнашуда, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, вожа, калимаҳои лаҳҷавӣ, калимаҳои соҳавӣ ҷойҳои истифодаи онҳоро дониста ва фарқ карда тавонистан; 6.4.4.1 фаҳмидани вазифаи ҷонишин, исм, сифат ва ба ҷои онҳо омадани ҷонишин; 6.4.4.2 устувор будани мувафаққиятҳои дарси анъанавӣ бо роҳи нутқи даҳонӣ ва хаттӣ камёбиҳо дар нутқи гуфтугӯй; 6.4.4.3. намуди маънои калимаҳоро фарқ кардан, бо синоним калимаҳои ҳаммаъноро истифода намудан

3) синфи 7:

Мавзӯъ	Намудҳои амалиёти гуфтугӯйӣ	Мақсадҳои таълим
Ҳаммагӣ: 68 соат, ҳафтаина 2 соат		
Чоряки 1 (27 соат)		
Фасли 1: Обу ҳаво ва	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	7.1.1.1 порчаҳои матнро шунида истода, пешгӯйи кардани инкишофи вокеа ва хотимаи

дигаргуниҳои ҳароратӣ		он; 7.1.5.1 ба саволҳои муаммовӣ аз сарчашмаҳо мисол оварда, ҷавоби дуруст додан, муқоисаи ҷавобҳои гуногун шарҳ додани онҳо
	Хониш	7.2.1.1 ахбори матнӣ ва графикӣ (таблица, диаграмма, накша, сурат нишонаҳои шартӣ) шарҳ додан; 7.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш Истифодабарии стратегия шарҳ додан, хондани ифоданок, хониши таҳлилӣ
	Навиштаҷот	7.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти маълумотҳо, навиштани тавсифнома ба матни дар шакли тасвир додашуда. (нишони шартӣ, расм, накша); 7.3.6.1 санҷиши истифодаи калимаҳои матн вобаста ба мавзӯъ, иваз куни онҳо бо синоним, санҷиши лексикӣ таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба хотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлой ба меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ; 7.4.4.1 фарқияти пайвандаку пешояндро фаҳмонида истода аз рӯйи қойдаҳои меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.4.2 истифода барии калимаҳои ташдид маънои услубиро фаҳмонидан
Фасли 2: Маданияти кучманчиён	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	7.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, ҷудо карда тавонистани исботи ахбори тавсилшуда; 7.1.6.1 бобаста ба шароити коммуникативӣ терминҳои ҳалқӣ ва илмиро аз сарчашмаҳо истифода карда, диолог монолог, полилог фикри худро бо исботу ҷамъбаст баён намудан
	Хониш	7.2.2.1 тафовути услуби расмӣ ва публисистиро бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан; 7.2.4.1 мавзӯи услуби матнҳои адабиёти бадеӣ ва ғояҳои публисистии монанд, сохт, аудиторияи мақсаднок, фарқияти забониро ҳангоми таҳлил аниқ намудан; 7.2.7.1 эзоҳ додан ба муаллиф истифодаи сарчашмаҳои аз китоби дарсӣ гирифташуда маҷалла-рӯзнома, энциклопедия, интернет
	Навиштаҷот	7.3.1.1 тартиб додани накшаи мураккаб, навиштани матнҳои гуногунжанр бо сохторҳои гуногуни матн; 7.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохт ва таркиби эссе, ёфтани сабаби роҳи ичрои масъалаҳои овардашуда навиштани он (эссеи мубоҳисавӣ)

	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба ҳотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлоӣ ба меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ; 7.4.4.1 фарқияти пайвандаку пешояндро фаҳмонида истода аз рӯйи қойдаҳои меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.4.2 истифода барии калимаҳои ташдид маънои услубиро фаҳмонидан; 7.4.4.3 пешвандҳоро фарқ карда тавонистан ва донистани ва ҷойи истифодаи онҳо
Фасли 3: Тозагӣ-гарави саломатӣ	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	7.1.2.1 диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимоӣ ҷамъиятӣ, таълимӣ, монолог полилог (интервью, баҳсу мунозара, навигарӣ, суруд, эҷодиёти адабӣ-бадеӣ, шарҳи масъалаҳои гузошташуда; 7.1.4.1 бо воситаи ҷумлабандӣ ва оҳанги шахси гӯянда, мавзӯи матнро интихоб намудан сатҳи фикрронӣ
	Хониш	7.2.3.1 муайян кардани тафовути сохт ва жанрии хроника, хабар,очерку хуҷҷатҳои ташкилотӣ ва хуҷҷатҳои расмӣ; 7.2.5.1 тартиб додани саволҳои гуногуни проблемавӣ аз рӯйи матн
	Навиштаҷот	7.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути ҷиҳозҳои бадеӣ навишта тавонистани мақолаи хурд, ривоят, тавсифнома тартиб дода навиштан; 7.3.5.1 шунавой ва хониши маводҳо оиди калимаҳои устувор ва ибораҳоро бо синоним иваз нашуда матни ҷамъбасти сохтан
	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба ҳотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлоӣ ба меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ; 7.4.4.1 фарқияти пайвандаку пешояндро фаҳмонида истода аз рӯйи қойдаҳои меъёри орфографӣ навиштан ; 7.4.4.2 истифода барии калимаҳои ташдид маънои услубиро фаҳмонидан; 7.4.4.3 пешвандҳоро фарқ карда тавонистан ва донистани ва ҷойи истифодаи онҳо
Чоряки 2 (21 соат)		
Фасли 4: Дӯстдориву дӯстӣ	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	7.1.1.1 порчаҳои матнро шунида истода , пешгӯйи кардани инкишофи воқеа ва хотимаи он; 7.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, ҷудо карда тавонистани исботи ахбори тавсилшуда; 7.1.5.1 ба саволҳои муаммовӣ аз сарчашмаҳо

		мисол оварда, ҷавоби дуруст додан, муқоисаи ҷавобҳои гуногун шарҳ додани онҳо
	Хониш	7.2.1.1 ахбори матнӣ ва графикӣ (таблица, диаграмма, нақша, сурат нишонаҳои шартӣ) шарҳ додан; 7.2.3.1 муайян кардани тафовути сохт ва жанрии хроника, хабар,очерку хуҷҷатҳои ташкилотӣ ва ҳуҷҷатҳои расми; 7.2.4.1 мавзӯи услуби матнҳои адабиёти бадеӣ ва ғояҳои публисистии монанд, сохт, аудиторияи мақсаднок, фарқияти забониро ҳангоми таҳлил аниқ намудан; 7.2.5.1 тартиб додани саволҳои гуногуни проблемавӣ аз рӯйи мати; 7.2.7.1 эзоҳ додан ба муаллиф истифодаи сарчашмаҳои аз китоби дарсӣ гирифташуда маҷалла-рӯзнома, энциклопедия, интернет
	Навиштаҷот	7.3.1.1 тартиб додани нақшаи мураккаб, навиштани матнҳои гуногунжанр бо сохторҳои гуногуни мати; 7.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти маълумотҳо, навиштани тавсифнома ба матни дар шакли тасвир додашуда. (нишони шартӣ, расм, нақша); 7.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохт ва таркиби эссе, ёфтани сабаби роҳи ифрои масъалаҳои овардашуда навиштани он (эссеи мубоҳисавӣ)
	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ; 7.4.4.1 фарқияти пайвандаку пешояндро фахмонида истода аз рӯйи қойдахои меъёри орфографӣ навиштан ; 7.4.4.2 истифода бариии калимаҳои ташдид маънои услубиро фаҳмонидан; 7.4.4.3 пешвандҳоро фарқ карда тавонистан ва донистани ва ҷойи истифодаи онҳо
Фасли 5: Санъати мусиқа ва домбраи муқаддаси қазоқӣ	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	7.1.2.1 диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимой ҷамъиятӣ, таълимӣ, монолог полилог (интервью, баҳсу мунозара, навигарӣ, суруд, эҷодиёти адабӣ-бадеӣ, шарҳи масъалаҳои гузошташуда; 7.1.4.1 бо воситаи ҷумлабандӣ ва оҳанги шахси гӯянда, мавзӯи матнро интихоб намудан сатҳи фикрронӣ; 7.1.6.1 бобаста ба шароити коммуникативӣ терминҳои ҳалкӣ ва илмиро аз сарчашмаҳо истифода карда, диолог монолог, полилог фикри худро бо исботу ҷамъбаст баён намудан
	Хониш	7.2.2.1 тафовути услуби расмӣ ва публисистиро бо воситаи дастгоҳҳои забон

		шиносонидан; 7.2.4.1 мавзӯи услуби матнҳои адабиёти бадеӣ ва ғояҳои публисистии монанд, сохт, аудиторияи мақсаднок, фаркнияти забониро хангоми таҳлил аниқ намудан; 7.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш Истифодабарии стратегия шарҳ додан, хондани ифоданок, хониши таҳлилӣ
	Навиштаҷот	7.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути ҷиҳозхои бадеӣ навишта тавонистани маколаи хурд, ривоят, тавсифнома тартиб дода навиштан; 7.3.5.1 шунавой ва хониши маводҳо оиди калимаҳои устувор ва ибораҳоро бо синоним иваз нашуда матни ҷамъбасти сохтан; 7.3.6.1 санҷиши истифодаи калимаҳои матн вобаста ба мавзӯъ, иваз куни онҳо бо синоним, санҷиши лексикӣ таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба хотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлой ба меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантикӣ; 7.4.4.1 фаркнияти пайвандаку пешояндро фахмонида истода аз рӯйи қойдаҳои меъёри орфографӣ навиштан ; 7.4.4.2 истифода барии калимаҳои ташдид маънои услубиро фахмонидан; 7.4.4.3 пешвандҳоро фарқ карда тавонистан ва донистани ва ҷойи истифодаи онҳо
Чоряки 3 (30 соат)		
Фасли 6: Интернет ва шабакаи иҷтимой	Шунавой ва гуфтугӯӣ	7.1.1.1 порчаҳои матнро шунида истода, пешгӯйи кардани инкишофи вокеа ва хотимаи он; 7.1.5.1 ба саволҳои муаммовӣ аз сарчашмаҳо мисол оварда, чавоби дуруст додан, муқоисаи ҷавобҳои гуногун шарҳ додани онҳо
	Хониш	7.2.1.1 ахбори матнӣ ва графикӣ (таблица, диаграмма, накша, сурат нишонаҳои шартӣ) шарҳ додан; 7.2.7.1 эзоҳ додан ба муаллиф истифодаи сарчашмаҳои аз китоби дарсӣ гирифташуда маҷалла-рӯзнома, энциклопедия, интернет
	Навиштаҷот	7.3.1.1 тартиб додани накшаи мураккаб, навиштани матнҳои гуногунжанр бо сохторҳои гуногуни матн; 7.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти маълумотҳо, навиштани тавсифнома ба матни дар шакли тасвир додашуда. (нишони шартӣ, расм, накша)
	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба хотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлой ба меъёри

		орфографӣ навиштан; 7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ; 7.4.3.1 маънои эмотсионали таъбирҳо, маколҳо-зарбулмасалҳо, хусусиятҳои балеии онҳоро фаҳмида истифода кардан; 7.4.4.1 фарқияти пайвандаку пешояндро фаҳмонида истода аз рӯйи қоидаҳои меъёри орфографӣ навиштан
Фасли 7: Дӯстии халқҳои Қазоқистон	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	7.1.2.1 диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимоӣ ҷамъиятӣ, таълимӣ, монолог полилог (интервью, баҳсу мунозара, навигарӣ, суруд, эҷодиёти адабӣ-бадеӣ, шарҳи масъалаҳои гузошташуда; 7.1.4.1 бо воситаи ҷумлабандӣ ва оҳанги шахси ғоянда, мавзӯи матнро интихоб намудан сатҳи фикрронӣ
	Хониш	7.2.2.1 тафовути услуби расмӣ ва публисистиро бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан; 7.2.3.1 муайян кардани тафовути сохт ва жанрии хроника, хабар,очерку хуҷҷатҳои ташкилотӣ ва ҳуҷҷатҳои расми; 7.2.4.1 мавзӯи услуби матнҳои адабиёти бадеӣ ва ғояҳои публисистии монанд, сохт, аудиторияи мақсаднок, фарқияти забониро ҳангоми таҳлил аниқ намудан
	Навиштаҷот	7.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути ҷиҳозҳои бадеӣ навишта тавонистани мақолаи хурд, ривоят, тавсифнома тартиб дода навиштан; 7.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохт ва таркиби эссе, ёфтани сабаби роҳи иҷрои масъалаҳои овардашуда навиштани он (эссеи мубоҳисавӣ)
	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба хотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлоӣ ба меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ; 7.4.3.1 маънои эмотсионали таъбирҳо, маколҳо-зарбулмасалҳо, хусусиятҳои балеии онҳоро фаҳмида истифода кардан; 7.4.4.3 пешвандҳоро фарқ карда тавонистан ва донистани ва ҷойи истифодаи онҳо
Фасли 8: Дуруст таомхӯрӣ. Таомҳои ба дигар гунии ирсӣ сабаб шуда	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	7.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, ҷудо карда тавонистани исботи ахбори тавсилшуда; 7.1.6.1 бобаста ба шароити коммуникативӣ терминҳои ҳалкӣ ва илмиро аз сарчашмаҳо истифода карда, диолог монолог, полилог

		фикри худро бо исботу ҷамъбаст баён намудан
	Хониш	7.2.5.1 тартиб додани саволҳои гуногуни проблемавӣ аз рӯйи матн; 7.2.7.1 эзоҳ додан ба муаллиф истифодаи сарчашмаҳои аз китоби дарсӣ гирифташуда маҷалла-рӯзнома, энциклопедия, интернет
	Навиштачот	7.3.5.1 шунавӣ ва хониши маводҳо оиди калимаҳои устувор ва ибораҳоро бо синоним иваз нашуда матни ҷамъбасти сохтан; 7.3.6.1 санҷиши истифодаи калимаҳои матн вобаста ба мавзӯъ, иваз куни онҳо бо синоним, санҷиши лексикӣ таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба хотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлоӣ ба меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ; 7.4.3.1 маънои эмотсионали таъбирҳо, маколзарбулмасалҳо, хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмида истифода кардан; 7.4.4.1 фарқияти пайвандаку пешояндро фаҳмонида истода аз рӯйи қоидаҳои меъёри орфографӣ навиштан
Чоряки 4 (24 соат)		
Фасли 9: Рӯзи ғалаба. Таъзим ба мардонагии бузург	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	7.1.1.1 порчаҳои матнро шунида истода, пешгӯйи кардани инкишофи воқеа ва хотимаи он; 7.1.4.1 бо воситаи ҷумлабандӣ ва оҳанги шахси гӯянда,мавзӯи матнро интихоб намудан сатҳи фикрронӣ; 7.1.6.1 бобаста ба шароити коммуникативӣ терминҳои ҳалкӣ ва илмиро аз сарчашмаҳо истифода карда, диолог монолог, полилог фикри худро бо исботу ҷамъбаст баён намудан
	Хониш	7.2.1.1 ахбори матнӣ ва графикӣ (таблица, диаграмма, нақша, сурат нишонаҳои шартӣ) шарҳ додан; 7.2.3.1 муайян кардани тафовути сохт ва жанрии хроника, хабар,очерку хуҷҷатҳои ташкилотӣ ва ҳуҷҷатҳои расмӣ; 7.2.4.1 мавзӯи услуби матнҳои адабиёти бадеӣ ва ғояҳои публисистии монанд, сохт, аудиторияи мақсаднок, фарқияти забониро ҳангоми таҳлил аниқ намудан
	Навиштачот	7.3.1.1 тартиб додани нақшаи мураккаб, навиштани матнҳои гуногунжанр бо сохторҳои гуногуни матн; 7.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти маълумотҳо, навиштани тавсифнома ба матни

		дар шакли тасвир додашуда. (нишони шартӣ, расм, нақша); 7.3.5.1 шунавой ва хониши маводхо оиди калимаҳои устувор ва ибораҳоро бо синоним иваз нашуда матни чамъбасти сохтан
	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба хотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлой ба меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.2.2 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ; 7.4.3.1 маънои эмотсионали таъбирҳо, маколзарбулмасалҳо, хусусиятҳои бадени онҳоро фаҳмида истифода кардан; 7.4.4.1 фарқияти пайвандаку пешояндро фаҳмонида истода аз рӯйи қойдаҳои меъёри орфографӣ навиштан
Фасли 10: Фантастикаи илмӣ	Шунавой ва гуфтугӯӣ	7.1.2.1 диалог оиди мавзӯъҳои иҷтимой ҷамъиятӣ, таълимӣ, монолог полилог (интервью, баҳсу мунозара, навигарӣ, суруд, эҷодиёти адабӣ-бадей, шарҳи масъалаҳои гузошташуда; 7.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, ҷудо карда тавонистани исботи ахбори тавсилшуда; 7.1.5.1 ба саволҳои муаммовӣ аз сарчашмаҳо мисол оварда, ҷавоби дуруст додан, муқоисаи ҷавобҳои гуногун шарҳ додани онҳо
	Хониш	7.2.2.1 тафовути услуби расмӣ ва публисистиро бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан; 7.2.5.1 тартиб додани саволҳои гуногуни проблемавӣ аз рӯйи матн; 7.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш Истифодабарии стратегия шарҳ додан, хондани ифоданок, хониши таҳлилӣ
	Навиштаҷот	7.3.2.1 бо тарзи нигоҳ доштани тафовути ҷиҳозҳои бадей навишта тавонистани мақолаи хурд, ривоят, тавсифнома тартиб дода навиштан; 7.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохт ва таркиби эссе, ёфтани сабаби роҳи ичрои масъалаҳои овардашуда навиштани он (эссеи мубоҳисавӣ); 7.3.6.1 санҷиши истифодаи калимаҳои матн вобаста ба мавзӯъ, иваз куни онҳо бо синоним, санҷиши лексикӣ таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	7.4.1.1 тафовути пасвандҳоро ба хотир оварда, мувофиқи қоидаҳои имлой ба меъёри орфографӣ навиштан; 7.4.2.1 интонатсия дар дохили ҷумла, истифодаи маънои аксенти мантиқӣ; 7.4.3.1 маънои эмотсионали таъбирҳо, маколзарбулмасалҳо, хусусиятҳои бадени онҳоро фаҳмида истифода кардан;

		зарбулмасалҳо, хусусиятҳои бадеии онҳоро фаҳмида истифода кардан; 7.4.4.2 истифода барии калимаҳои ташдид маънои услубиро фаҳмонидан

4) синфи 8:

Мавзӯъ	Намудҳои амалиёти гуфтугӯйӣ	Мақсадҳои таълим
Ҳамагӣ: 68 соат, ҳафтаина 2 соат		
Чоряки 1 (18 соат)		
Фасли 1: Хати қадима ва таърихи хати форсӣ-тоҷикӣ	Шунавоӣ ва гуфтугӯйӣ	8.1.1.1 пешгӯйии масъалаҳои гузошташуда дар асоси порчаву таъбирҳои аз матн интихоб карда шуда; 8.1.2.1 диалог, монолог, полилог оиди фикри муаллиф ва роли суханварон дар (интервью, баҳсу мунозара, муроҷиатнома лекция) шарҳу эзоҳ додан; 8.1.6.1 тасвири бадеӣ мувофиқи шароити коммуникативӣ, суханони таъсир бахш ва зарбулмасалу мақол, суханони устувор озод дар диолог иштирок кардан
	Хониш	8.2.1.1 матнҳои омехта ва монандро дар (таблица, диаграмма, нақша, сурат) шарҳ додан 8.2.2.1 тафовути услуби илмӣ ва публисистӣ бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан 8.2.4.1 мавзӯи матнҳои услубии публисистӣ ва мавзӯи илмии монанд (тасвир, мубоҳиса, шарҳдиҳӣ) дар муқоисакунӣ маънидод кардан
	Навиштаҷот	8.3.2.1 бо истифодаи воситаҳои забон мувофиқи тафовути услуб ва жанр навиштани мақола, тезис, аннотатсия; 8.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн, дар матни графикӣ (диаграмма, нақша) аҳамияти намуди сарчашмаҳоро муайян намудан; 8.3.5.1 шунавоӣ ва хониши маводҳо оиди нақли мазмуни матн дар асоси ҷамъбасти ахбор сохтани (аннотатсия тезис)
	Меъёрҳои забони адабӣ	8.1.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ дар алоқаи мураккабӣ навиштани калимаҳоро бо ҳарфи калон; 8.1.2.1 қисмҳои ҳаммаъноӣ, интонатсия дар таркиби ҷумла вобаста ба овоз, оҳанг, тембр, динамика истифода кардан; 8.1.3.1 сохти луғавӣ ва фонди луғавиро бо хусусиятҳои фарқкунандаашон фаҳмидан; 8.4.4.1 воситаи алоқаманди калимаҳои бо ҳарфи калон навишта мешуда ва навиштани онҳо аз рӯйи меъёри орфографӣ

Фасли 2: Арзишҳои инсонӣ ва маданияти ҷаҳонӣ	Шунавоӣ ва гуфтугӯйӣ	8.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, аз ахбори додашуда мақсади асосиро омӯхтан; 8.1.4.1 масъалаи дар матн гузошташударо (аз ҷиҳати иҷтимоӣ, ҷамъятӣ) шарҳ дода, сатҳи фикрроиро муайян кардан; 8.1.5.1 ефта тавонистани ахбори зарурӣ аз матни бо саволҳои додашуда ҷамъбасти фикрҳо бо масъалаи додашуда
	Хониш	8.2.3.1 муайян намидани тафовути мақола анататсия презентатсия аз рӯйи сохтори тезисӣ ва расми; 8.2.5.1 истифодаи усулҳои гуногуни баёнот ва тартиб додани саволҳо аз рӯйи матн; 8.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш Истифодабарии ифоданок хондан, шарҳ додан, хониши интихобӣ; 8.2.7.1 эзоҳ додан ба муаллиф истифодаи сарчашмаҳо аз маҳсули корҳои илмӣ, китобҳои дарсӣ, маҷалла-рӯзнома, энциклопедия, интернет
	Навиштаҷот	8.3.1.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ бо ҷамъ басти мавод оиди мавзӯъ; 8.3.4.1 муқоисаи сохти эссе бо нигоҳ доштани шарти камбудиву камёбиҳо исботи фикри худро ҷамбаст намуда навиштаанд; 8.3.6.1 БАҚ дар асоси маводи услуби радъкунӣ, таҳлили алоқамандӣ ва парокандагии калима ислоҳ ва таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	8.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ дар алоқаи мураккабӣ навиштани калимаҳоро бо ҳарфи калон; 8.4.2.1 қисмҳои ҳаммаъноӣ, интонатсия дар таркиби ҷумла вобаста ба овоз, оҳанг, тембр, динамика истифода кардан; 8.4.3.1 сохти луғавӣ ва фонди луғавиро бо хусусиятҳои фарқкунандаашон фаҳмидан; 8.4.4.1 воситаи алоқаманди калимаҳои бо ҳарфи калон навишта мешуда ва навиштани онҳо аз рӯйи меъёри орфографӣ
Фасли 3: забони мо – имони мо	Шунавоӣ ва гуфтугӯйӣ	8.1.1.1 пешгӯйии масъалаҳои гузошташуда дар асоси порчаву таъбирҳои аз матн интихоб карда шуда; 8.1.2.1 диалог, монолог, полилог оиди фикри муаллиф ва роли суханваронро дар (интервью, баҳсу мунозара, муроҷиатнома лекция) шарҳу эзоҳ додан; 8.1.6.1 тасвири бадеӣ мувофиқи шароити коммуникативӣ, суханони таъсир бахш ва зарбулмасалу мақол, суханони устувор озод дар диолог иштирок кардан
	Хониш	8.2.1.1 матнҳои омехта ва монандро дар

		(таблица, диаграмма, нақша, сурат) шарҳ додан; 8.2.2.1 тафовути услуби илмӣ ва публисистӣ бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан; 8.2.4.1 мавзӯи матнҳои услубии публисистӣ ва мавзӯи илмии монанд (тасвир, мубоҳиса, шарҳдиҳӣ) дар муқоисакунӣ маънидод кардан
	Навиштачот	8.3.2.1 бо истифодаи воситаҳои забон мувофиқи тафовути услуб ва жанр навиштани мақола, тезис, аннотатсия; 8.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн, дар матни графикӣ (диаграмма, нақша) аҳамияти намуди сарчашмаҳоро муайян намудан ; 8.3.5.1 шунавой ва хониши маводҳо оиди нақли мазмуни матн дар асоси ҷамъбасти ахбор сохтани (аннотатсия тезис)
	Меъёрҳои забони адабӣ	8.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ дар алоқаи мураккабӣ навиштани калимаҳоро бо ҳарфи калон; 8.4.2.1 қисмҳои ҳаммаъной, интонатсия дар таркиби ҷумла вобаста ба овоз, оҳанг, тембр, динамика истифода кардан; 8.4.3.1 сохти луғавӣ ва фонди луғавиро бо хусусиятҳои фарқкунандаашон фаҳмидан; 8.4.4.1 воситаи алоқаманди калимаҳои бо ҳарфи калон навишта мешуда ва навиштани онҳо аз рӯйи меъёри орфографӣ
Чоряки 2 (14 соат)		
Фасли 4: Касбу меҳнат. Мутахассисони оянда	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	8.1.2.1 диалог, монолог, полилог оиди фикри муаллиф ва роли суханворонро дар (интервью, баҳсу мунозара, муроҷиатнома лекция) шарҳу эзоҳ додан; 8.1.4.1 масъалаи дар матн гузошташударо (аз ҷиҳати иҷтимой, ҷамъятӣ) шарҳ дода, сатҳи фикрроиро муайян кардан; 8.1.6.1 тасвири бадеӣ мувофиқи шароити коммуникативӣ, суханони таъсир бахш ва зарбулмасалу мақол, суханони устувор озод дар диолог иштирок кардан
	Хониш	8.2.4.1 мавзӯи матнҳои услубии публисистӣ ва мавзӯи илмии монанд (тасвир, мубоҳиса, шарҳдиҳӣ) дар муқоисакунӣ маънидод кардан; 8.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш Истифодабарии ифоданок хондан, шарҳ додан, хониши интихобӣ; 8.2.7.1 эзоҳ додан ба муаллиф истифодаи сарчашмаҳо аз маҳсули корҳои илмӣ, китобҳои дарсӣ, маҷалла-рӯзнома, энциклопедия, интернет
	Навиштачот	8.3.1.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ бо ҷамъ

		басти мавод оиди мавзӯъ; 8.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн, дар матни графикӣ (диаграмма, накша) аҳамияти намуди сарчашмаҳоро муайян намудан ; 8.3.4.1 муқоисаи сохти эссе бо нигоҳ доштани шарти камбудиву камбиҳо исботи фикри худро ҷамбаст намуда навиштаанд
	Меъёрҳои забони адабӣ	8.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ дар алоқаи мураккабӣ навиштани калимаҳоро бо ҳарфи калон; 8.4.2.1 қисмҳои ҳаммаъной, интонатсия дар таркиби ҷумла вобаста ба овоз, оҳанг, тембр, динамика истифода кардан; 8.4.3.1 сохти лугавӣ ва фонди лугавиро бо хусусиятҳои фарқкунандаашон фаҳмидан; 8.4.4.2 аҳамияти ҳиссаҳои мустақил ва номустақили нутқ дар таркиби ҷумла, ҷои онҳо ва вазифаашонро омӯзонидан
Фасли 5: Муваффақиятҳои кайҳоннавардӣ	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	8.1.1.1 пешгӯйии масъалаҳои гузошташуда дар асоси порчаву таъбирҳои аз матн интихоб карда шуда; 8.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, аз ахбори додашуда максади асосиро омӯхтан; 8.1.5.1 ефта тавонистани ахбори зарурӣ аз матни бо саволҳои додашуда ҷамъбасти фикрҳо бо масъалаи додашуда
	Хониш	8.2.1.1 матнҳои омехта ва монандро дар (таблица, диаграмма, нақша, сурат) шарҳ додан 8.2.2.1 тафовути услуби илмӣ ва публисистӣ бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан 8.2.3.1 муайян намидани тафовути мақола анататсия презентатсия аз рӯйи сохтори тезисӣ ва расми; 8.2.5.1 истифодаи усулҳои гуногуни баёнот ва тартиб додани саволхо аз рӯйи матн
	Навиштаҷот	8.3.2.1 бо истифодаи воситаҳои забон мувофиқи тафовути услуб ва жанр навиштани мақола, тезис, аннотатсия; 8.2.5.1 шунавоӣ ва хониши маводҳо оиди нақли мазмуни матн дар асоси ҷамъбасти ахбор сохтани (аннотатсия тезис); 8.2.6.1 БАҚ дар асоси маводи услуби радъкунӣ, таҳлили алокамандӣ ва парокандагии калима ислоҳ ва таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	8.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ дар алоқаи мураккабӣ навиштани калимаҳоро бо ҳарфи калон; 8.4.2.1 қисмҳои ҳаммаъной, интонатсия дар таркиби ҷумла вобаста ба овоз, оҳанг, тембр,

		динамика истифода кардан; 8.4.3.1 сохти луғавӣ ва фонди луғавиро бо хусусиятҳои фарқкунандаашон фаҳмидан; 8.4.4.2 аҳамияти ҳиссаҳои мустақил ва номустақили нутқ дар таркиби ҷумла, ҷои онҳо ва вазифаашонро омӯзонидан
Чоряки 3 (20 соат)		
Фасли 6: Гуногунии биологӣ. Ҳайвонот ва набототи ба "Китоби сурх" дохилшуда	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	8.1.1.1 пешгӯйии масъалаҳои гузошташуда дар асоси порчаву таъбирҳои аз матн интихоб карда шуда; 8.1.5.1 ефта тавонистани ахбори зарурӣ аз матни бо саволҳои додашуда ҷамъбасти фикрҳо бо масъалаи додашуда
	Хониш	8.2.2.1 тафовути услуби илмӣ ва публисистӣ бо воситаи дастгоҳҳои забон шинохтан; 8.2.4.1 мавзӯи матнҳои услубии публисистӣ ва мавзӯи илмии монанд (тасвир, мубоҳиса, шарҳдиҳӣ) дар мукоисакунӣ маънидод кардан; 8.2.5.1 истифодаи усулҳои гуногуни баёнот ва тартиб додани саволҳо аз рӯйи матн
	Навиштаҷот	8.3.1.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ бо ҷамъ басти мавод онди мавзӯъ; 8.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн, дар матни графикӣ (диаграмма, нақша) аҳамияти намуди сарчашмаҳоро муайян намудан ; 8.3.6.1 БАҚ дар асоси маводи услуби радъкунӣ, таҳлили алоқамандӣ ва парокандагии калима ислоҳ ва таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	8.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ дар алоқаи мураккабӣ навиштани калимаҳоро бо ҳарфи калон; 8.4.2.1 қисмҳои ҳаммаъноӣ, интонатсия дар таркиби ҷумла вобаста ба овоз, оҳанг, тембр, динамика истифода кардан; 8.4.3.1 сохти луғавӣ ва фонди луғавиро бо хусусиятҳои фарқкунандаашон фаҳмидан; 8.4.4.1 воситаи алоқаманди калимаҳои бо ҳарфи калон навишта мешуда ва навиштани онҳо аз рӯйи меъёри орфографӣ; 8.4.4.2 аҳамияти ҳиссаҳои мустақил ва номустақили нутқ дар таркиби ҷумла, ҷои онҳо ва вазифаашонро омӯзонидан; 8.4.4.3 истифодабарии намудҳои ҷумлаи яктаркиба ва ҷумлаи тафсили дар матн
Фасли 7: Муҳити атроф ва захираҳои энергия	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	8.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, аз ахбори додашуда мақсади асосиро омӯхтан; 8.1.4.1 масъалаи дар матн гузошташударо (аз ҷиҳати иҷтимоӣ, ҷамъятӣ) шарҳ дода, сатҳи фикрониро муайян кардан

театр ва маданияти он	гуфтугӯйӣ	дар асоси порчаву таъбирҳои аз матн интихоб карда шуда; 8.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, аз ахбори додашуда мақсади асосиро омӯхтан; 8.1.5.1 ефта тавонистани ахбори зарурӣ аз матни бо саволҳои додашуда ҷамъбасти фикрҳо бо масъалаи додашуда
	Хониш	8.2.4.1 мавзӯи матнҳои услубии публисистӣ ва мавзӯи илмии монанд (тасвир, мубоҳиса, шарҳдиҳӣ) дар муқоисакунӣ маънидод кардан; 8.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш Истифодабарии ифоданок хондан, шарҳ додан, хониши интихобӣ; 8.2.7.1 эзоҳ додан ба муаллиф истифодаи сарчашмаҳо аз маҳсули корҳои илмӣ, китобҳои дарсӣ, маҷалла-рӯзнома, энциклопедия, интернет
	Навиштаҷот	8.3.1.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ бо ҷамъ басти мавод оиди мавзӯъ; 8.3.4.1 муқоисаи сохти эссе бо нигоҳ доштани шарти камбудиву камбиҳо исботи фикри худро ҷамбаст намуда навиштаанд; 8.3.6.1 БАҚ дар асоси маводи услуби радькунӣ, таҳлили алокамандӣ ва парокандагии калима ислоҳ ва тахрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	8.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ дар алоқаи мураккабӣ навиштани калимаҳоро бо ҳарфи калон 8.4.2.1 қисмҳои ҳаммаъной, интонатсия 8.4.3.1 сохти луғавӣ ва фонди луғавиро бо хусусиятҳои фарқкунандаашон фаҳмидан
Фасли 10: Туризм ва экотуризми Қазоқистон	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	8.1.2.1 диалог, монолог, полилог оиди фикри муаллиф ва роли суханвароиро дар (интервью, баҳсу мунозара, муроҷиатнома лекция) шарҳу эзоҳ додан; 8.1.5.1 ефта тавонистани ахбори зарурӣ аз матни бо саволҳои додашуда ҷамъбасти фикрҳо бо масъалаи додашуда; 8.1.6.1 тасвири бадей мувофики шароити коммуникативӣ, суханони таъсир бахш ва зарбулмасалу мақол, суханони устувор озод дар диолог иштирок кардан
	Хониш	8.2.1.1 матнҳои омехта ва монандро дар (таблица, диаграмма, нақша, сурат) шарҳ додан; 8.2.2. 1 тафовути услуби илмӣ ва публисистӣ бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан; 8.2.3.1 муайян намидани тафовути мақола анататсия презентатсия аз рӯйи сохтори тезисӣ ва расми;

		8.2.5.1 истифодаи усулҳои гуногуни баёнот ва тартиб додани саволҳо аз рӯйи матн; 8.2.6.1 истифодаи стратегияи хониш Истифодабарии ифоданок хондан, шарҳ додан, хониши интихобӣ
	Навиштаҷот	8.3.2.1 бо истифодаи воситаҳои забон мувофиқи тафовути услуб ва жанр навиштани мақола, тезис, аннотатсия; 8.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн, дар матни графикӣ (диаграмма, нақша) аҳамияти намуди сарчашмаҳоро муайян намудан
	Меъёрҳои забони адабӣ	8.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ дар алоқаи мураккабӣ навиштани калимаҳоро бо ҳарфи калон; 8.4.2.1 кисмҳои хаммаъной, интонатсия ; 8.4.3.1 сохти луғавӣ ва фонди луғавиро бо хусусиятҳои фарқкунандаашон фаҳмидан

5) синфи 9:

Мавзӯъ	Намудҳои амалиёти гуфтугӯйӣ	Максадҳои таълим
Ҳамагӣ: 68 соат, ҳафтаина 2 соат		
Чоряки 1(18 соат)		
Фасли 1: Муродам як кишвар як сарнавишт	Шунавой ва гуфтугӯйӣ	9.1.3.1 фаҳмидани мазмуни матни шунидашуда, асосноки ахбор,вокеи будани онро таҳлил намуда хулоса баровардан; 9.1.6.1 вувофиқи шароити коммуникативӣ бо калима ва ибораҳои таъбирӣ интихоби матнҳои иҷтимой-сиёсӣ ва илмӣ
	Хониш	9.2.2.1 услубҳои забони точикиву намудҳои санъати суханро бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан; 9.2.5.1 барои аниқ намудани муносибати хонанда ба масъалаҳои гузошташуда шарҳ додан аз рӯйи саволҳо; 9.2.7.1 ба муаллиф аз рӯйи назари захираи гуногун эзоҳ дода истода дар корҳои хаттӣ истифода кардан
	Навиштаҷот	9.3.2.1 барои зиёд намудани шавқмандии аудитории максаднок тартиб додани матнҳои гуногунжанр; 9.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн мукоисаи сарчашмаҳои якчанд матиҳои графикӣ (диаграмма, нақша) намуди аҳамиятнокро (тенденсие) аниқ карда навиштан; 9.3.5.1 шунавой ва хониши маводҳо аз рӯйи максади муаллиф баённашуда аз рӯйи услуби баёнот матни чамъбастӣ (бо аннотатсия,

		тезис) навиштан
	Меъёрҳои забони адабӣ	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани қоидаҳои услубии лексика; 9.4.4.1 донистани сохтори роҳҳои ҷумлаҳои мураккаб ба меъёри орфографӣ онҳоро навишта тавонистан
Фасли 2: Масъалаҳои дунёшиносӣ	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	9.1.2.1 ааҳлил ва шарҳи мавзӯъҳои илмии сиёсӣ-ҷамъиятӣ, иҷтимоӣ-иқтисодӣ аз рӯйи матнҳои гуногунжанри васеъ (баҳсу мунозара, интервью монография, мақола, мурочиятнома, дар аудитория бо чиҳозҳо шарҳ додан; 9.1.4.1 аудиторияи мақсаднюки матн, аз назардошти муаллиф, ба дили хонандагон роҳ ёфтан, муайян намудани сатҳи фикрронӣ; 9.1.5.1 вобастакунии масъалаҳои чаҳонӣ бо масъалаҳои дар матн овардашуда баён кардани фикри худ ва баҳогузорӣ
	Хониш	9.2.1.1 аз рӯйи саволҳои иборашакл ёфтани ахбор аниқ намудани фикри; 9.2.3.1 муайян кардани тафовуфи матнҳои сиёси ҷамъияти (мурочиатнома, қонуннома, барномаҳои давлати) намудҳои жанр; 9.2.4.1 мавзӯъҳои матнҳои услубии гуногун сохт, таркиб, фарқияти забониро дар мукоисагӣ таҳлил намудан; 9.2.6.1 хондан Барои як мақсади муаяйн истифодаи самараноки стратегияи хониш
	Навиштаҷот	9.3.1.1 тартиб додани нақшаи мураккаб дар асоси маводи ҷамъоварда мувофиқи максад дар нутқи даҳонӣ ва хаттӣ; 9.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти эссе аз рӯйи масъалаи гузошташуда таҳлили фикри дутарафа, ба як фикр ҳамфикрӣ баён намудан (эссеи далилҳо; 9.3.6.1 аз рӯйи корҳои хатти ҷудо намудани сархад ва қисмҳо (ахбор, ғоя) системаи дурусти бозӣ, дохил кардани маноҳои мантиқӣ, таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани қоидаҳои услубии лексика; 9.4.4.1 донистани сохтори роҳҳои ҷумлаҳои мураккаб ба меъёри орфографӣ онҳоро навишта тавонистан
Фасли 3: Ободонии кишвар	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	9.1.2.1 таҳлил ва шарҳи мавзӯъҳои илмии сиёсӣ-ҷамъиятӣ, иҷтимоӣ-иқтисодӣ аз рӯйи матнҳои гуногунжанри васеъ (баҳсу мунозара, интервью монография, мақола, мурочиятнома, дар аудитория бо чиҳозҳо шарҳ додан

		9.1.4.1 аудиторияи мақсаднюки матн, аз назардошти муаллиф, ба дили хонандагон роҳ ёфтан, муайян намудани сатҳи фикрронӣ 9.1.5.1 вобастакунии масъалаҳои ҷаҳонӣ бо масъалаҳои дар матн овардашуда баён карданӣ фикри худ ва баҳогузорӣ
	Хониш	9.1.1.1 аз рӯйи саволҳои иборашакл ёфтани ахбор аниқ намудани фикри; 9.1.3.1 муайян кардани тафовуфи матнҳои сиёси ҷамъияти (мурочиатнома, қонуннома, барномаҳои давлати) намудҳои жанр; 9.1.4.1 мавзӯъҳои матнҳои услубии гуногун сохт, таркиб, фарқияти забониро дар муқоисагӣ таҳлил намудан; 9.1.6.1 хонданБарои як максади муаяйн истифодан самараноки стратегияи хониш
	Навиштаҷот	9.2.2.1 барои зиёд намуданӣ шавкмандии аудитории максаднок тартиб додани матнҳои гуногунжанр; 9.2.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн муқоисаи сарчашмаҳои якчанд матнҳои графикӣ (диаграмма, накша) намуди аҳамиятнокро (тенденсие) аниқ карда навиштан; 9.2.5.1 шунавой ва хониши маводҳо аз рӯйи максади муаллиф баённашуда аз рӯйи услуби баёнот матни ҷамъбастӣ (бо аннотатсия, тезис) навиштан
	Меъёрҳои забони адабӣ	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани қоидаҳои услубии лексика; 9.4.4.1 донистани сохтори роҳҳои ҷумлаҳои мураккаб ба меъёри орфографӣ онҳоро навишта тавонистан
Чоряки 2 (14 соат)		
Фасли 4: Қазокистон солҳои истиқлолият. ЭКСПО – 2017	Шунавой ва гуфтугӯӣ	9.1.2.1 ааҳлил ва шарҳи мавзӯъҳои илмии сиёсӣ-ҷамъиятӣ, ичтимой-иктисодӣ аз рӯйи матнҳои гуногунжанри васеъ (баҳсу мунозара, интервью монография, мақола, мурочият-нома, дар аудитория бо ҷиҳозҳо шарҳ додан; 9.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, асоснокии ахбор,вокеи будани онро таҳлил намуда хулоса баровардан; 9.1.4.1 аудиторияи мақсаднюки матн, аз назардошти муаллиф, ба дили хонандагон роҳ ёфтан, муайян намудани сатҳи фикрронӣ
	Хониш	9.2.1.1 аз рӯйи саволҳои иборашакл ёфтани ахбор аниқ намудани фикри; 9.2.3.1 муайян кардани тафовуфи матнҳои сиёси ҷамъияти (мурочиатнома, қонуннома, барномаҳои давлати) намудҳои жанр;

		9.2.4.1 мавзўъҳои матнҳои услубии гуногун сохт, таркиб, фарқияти забониро дар муқоисагӣ таҳлил намудан; 9.2.7.1 ба муаллиф аз рӯйи назари захираи гуногун эзоҳ дода истода дар корҳои хаттӣ истифода кардан
	Навиштаҷот	9.3.2.1 барои зиёд намудани шавқмандии аудитории мақсаднок тартиб додани матнҳои гуногунжанр; 9.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти эссе аз рӯйи масъалаи гузошташуда таҳлили фикри дутарафа, ба як фикр ҳамфикрӣ баён намудан (эссеи далилҳо; 9.3.6.1 аз рӯйи корҳои хатти ҷудо намудани сархад ва қисмҳо (ахбор, ғоя) системаи дурусти бозӣ, дохил кардани маноҳои мантиқӣ, таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани қоидаҳои услубии лексика; 9.4.4.2 фарқ карда тавонистани ҷумлаҳои сода ва мураккаб, намуди онҳо, истифодабарӣ
Фасли 5: Ҳуқуқ ва озодии инсон	Шунавой ва гуфтугӯӣ	9.1.1.1 аз рӯйи мазмуни матн ба саволҳои тартибдода- шуда бо пешгӯӣ ҷавоб додан; 9.1.5.1 вобастакунии масъалаҳои ҷаҳонӣ бо масъалаҳои дар матн овардашуда баён кардани фикри худ ва баҳогузорӣ; 9.1.6.1 вувофиқи шароити коммуникативӣ бо калима ва ибораҳои таъбирӣ интихоби матнҳои иҷтимой-сиёсӣ ва илмӣ
	Хониш	9.2.2.1 услубҳои забони тоҷикиву намудҳои санъати суханро бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан; 9.2.5.1 барои аниқ намудани муносибати хонанда ба масъалаҳои гузошташуда шарҳ додан аз рӯйи саволҳо; 9.2.6.1 хондан Барои як мақсади муаяйн истифодаи самараноки стратегияи хониш
	Навиштаҷот	9.3.1.1 тартиб додани нақшаи мураккаб дар асоси маводи ҷамъоварда мувофиқи мақсад дар нутқи даҳонӣ ва хаттӣ; 9.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн муқоисаи сарчашмаҳои якчанд матнҳои графикӣ (диаграмма, нақша) намуди аҳамиятнокро (тенденсие) аниқ карда навиштан; 9.3.5.1 шунавой ва хониши маводҳо аз рӯйи мақсади муаллиф баённашуда аз рӯйи услуби баёнот матни ҷамъбастӣ (бо аннотатсия, тезис) навиштан
	Меъёрҳои забони	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан

	адабӣ	ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани коидаҳои услубии лексика; 9.4.4.2. фарқ карда тавонистани ҷумлаҳои сода ва мураккаб, намуди онҳо, истифодабарӣ
Ҷоряки 3 (20 соат)		
Фасли 6: Оила ва дигаргунии демографӣ	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	9.1.2.1 ааҳлил ва шарҳи мавзӯъҳои илмии сиёсӣ-ҷамъиятӣ, иҷтимоӣ-иқтисодӣ аз рӯйи матнҳои гуногунжанри васеъ (баҳсу мунозара, интервью монография, мақола, муроҷият-нома, дар аудитория бо ҷихозҳо шарҳ додан; 9.1.4.1 аудиторияи мақсадноки матн, аз назардошти муаллиф, ба дили хонандагон роҳ ёфтан, муайян намудани сатҳи фикрронӣ
	Хониш	9.2.1.1 аз рӯйи саволҳои иборашакл ёфтани ахбор аниқ намудани фикри; 9.2.2.1 услубҳои забони тоҷикиву намудҳои санъати суханро бо воситаи дастгоҳҳои забон шиносонидан; 9.2.3.1 муайян кардани тафовуфи матнҳои сиёси ҷамъияти (муроҷиатнома, қонуннома, барномаҳои давлати) намудҳои жанр
	Навиштаҷот	9.3.1.1 тартиб додани нақшаи мураккаб дар асоси маводи ҷамъоварда мувофиқи мақсад дар нутқи даҳонӣ ва хаттӣ; 9.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти эссе аз рӯйи масъалаи гузошташуда таҳлили фикри дутарафа, ба як фикр ҳамфикрӣ баён намудан (эссеи далилҳо
	Меъёрҳои забони адабӣ	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани қоидаҳои услубии лексика; 9.4.4.3 роҳи сохтори ҷумлаҳоро мураккаб омехтаро донистан истифода кардан
Фасли 7: Биотехнология ва ояндаи муҳандисии ирсӣ	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	9.1.1.1 аз рӯйи мазмуни матн ба саволҳои тартибдода- шуда бо пешгӯӣ ҷавоб додан; 9.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, асоснокии ахбор,воқеи будани онро таҳлил намуда хулоса баровардан
	Хониш	9.2.4.1 мавзӯъҳои матнҳои услубии гуногун сохт, таркиб, фарқияти забониро дар муқоисагӣ таҳлил намудан; 9.2.5.1 барои аниқ намудани муносибати хонанда ба масъалаҳои гузошташуда шарҳ додан аз рӯйи саволҳо
	Навиштаҷот	9.3.2.1 барои зиёд намудани шавқмандии аудитории мақсаднок тартиб додани матнҳои гуногунжанр; 9.3.5.1 шунавоӣ ва хониши маводҳо аз рӯйи мақсади муаллиф баённашуда аз рӯйи услуби баёнот матни ҷамъбастӣ (бо аннотатсия,

		тезис) навиштан.
	Меъёрҳои забони адабӣ	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани қоидаҳои услубии лексика; 9.4.4.1 донистани сохтори роҳҳои ҷумлаҳои мураккаб ба меъёри орфографӣ онҳоро навишта тавонистан; 9.4.4.3 роҳи сохтори ҷумлаҳоро мураккаб омехтаро донистан истифода кардан
Фасли 8: Асбобҳои ахбори оммавӣ	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	9.1.5.1 вобастакунии масъалаҳои ҷаҳонӣ бо масъалаҳои дар матн овардашуда баён кардани фикри худ ва баҳогузорӣ; 9.1.6.1 вувофиқи шароити коммуникативӣ бо калима ва ибораҳои таъбирӣ интихоби матнҳои иҷтимоӣ-сиёсӣ ва илмӣ
	Хониш	9.2.6.1 хонданБарои як мақсади муаяйн истифодаи самараноки стратегияи хониш; 9.2.7.1 ба муаллиф аз рӯйи назари захираи гуногун эзоҳ дода истода дар корҳои хаттӣ истифода кардан
	Навиштаҷот	9.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн муқоисаи сарчашмаҳои якчанд матнҳои графикӣ (диаграмма, нақша) намуди аҳамиятнокро (тенденсие) аниқ карда навиштан; 9.3.6.1 аз рӯйи корҳои хатти ҷудо намудани сархад ва қисмҳо (ахбор, ғоя) системаи дурусти бозӣ, дохил кардани маноҳои мантиқӣ, таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани қоидаҳои услубии лексика; 9.4.4.3 роҳи сохтори ҷумлаҳоро мураккаб омехтаро донистан истифода кардан
Чоряки 4 (16 соат)		
Фасли 9: Осоиштагӣ ва нооромии ҷаҳон	Шунавоӣ ва гуфтугӯӣ	9.1.1.1 аз рӯйи мазмуни матн ба саволҳои тартибдода- шуда бо пешгӯӣ ҷавоб додан; 9.1.4.1 аудиторияи мақсадноки матн, аз назардошти муаллиф, ба дили хонандагон роҳ ёфтан, муайян намудани сатҳи фикрронӣ; 9.1.6.1 вувофиқи шароити коммуникативӣ бо калима ва ибораҳои таъбирӣ интихоби матнҳои иҷтимоӣ-сиёсӣ ва илмӣ
	Хониш	9.2.2.1 барои зиёд намудани шавқмандии аудитории мақсаднок тартиб додани матнҳои гуногунжанр; 9.2.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн муқоисаи сарчашмаҳои якчанд матнҳои графикӣ (диаграмма, нақша) намуди аҳамиятнокро (тенденсие) аниқ карда

		навиштан; 9.2.5.1 барои аниқ намудани муносибати хонанда ба масъалаҳои гузошташуда шарҳ додан аз рӯйи саволҳо; 9.2.7.1 ба муаллиф аз рӯйи назари захираи гуногун эзоҳ дода истода дар корҳои хаттӣ истифода кардан
	Навиштачот	9.3.2.1 барои зиёд намудани шавқмандии аудитории мақсаднок тартиб додани матнҳои гуногунжанр; 9.3.5.1 шунавой ва хониши маводҳо аз рӯйи мақсади муаллиф баённашуда аз рӯйи услуби баёнот матни ҷамъбастӣ (бо аннотатсия, тезис) навиштан; 9.3.6.1 аз рӯйи корҳои хатти ҷудо намудани сархад ва қисмҳо (ахбор, ғоя) системаи дурусти бозӣ, дохил кардани маноҳои мантиқӣ, таҳрир
	Меъёрҳои забони адабӣ	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани кондаҳои услубии лексика
Фасли 10: Самарнок истифодабарии захираҳои табиӣ	Шунавой ва гуфтугӯӣ	9.1.2.1 аахлил ва шарҳи мавзӯъҳои илмии сиёсӣ-ҷамъиятӣ, иҷтимой-иқтисодӣ аз рӯйи матнҳои гуногунжанри васеъ (баҳсу мунозара, интервью монография, мақола, мурочиат-нома, дар аудитория бо чиҳозҳо шарҳ додан; 9.1.3.1 фаҳмонидани мазмуни матни шунидашуда, асоснокии ахбор,вокеи будани онро таҳлил намуда хулоса баровардан; 9.1.5.1 вобастакунии масъалаҳои чаҳонӣ бо масъалаҳои дар матн овардашуда баён кардани фикри худ ва баҳогузорӣ
	Хониш	9.2.1.1 аз рӯйи саволҳои иборашакл ёфтани ахбор аниқ намудани фикри; 9.2.4.1 мавзӯъҳои матнҳои услубии гуногун сохт, таркиб, фарқияти забониро дар муқоисагӣ таҳлил намудан; 9.2.6.1 хонданБарои як мақсади муаяйн истифодаи самараноки стратегияи хониш
	Навиштачот	9.3.1.1 тартиб додани нақшаи мураккаб дар асоси маводи ҷамъоварда мувофиқи мақсад дар нутки даҳонӣ ва хаттӣ; 9.3.3.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти матн муқоисаи сарчашмаҳои якчанд матнҳои графикӣ (диаграмма, нақша) намуди аҳамиятнокро (тенденсие) аниқ карда навиштан; 9.3.4.1 бо тарзи нигоҳ доштани сохти эссе аз рӯйи масъалаи гузошташуда таҳлили фикри дутарафа, ба як фикр ҳамфикрӣ баён намудан (эссеи далилҳо

	Меъёрҳои забони адабӣ	9.4.1.1 аз рӯйи меъёри орфографӣ навиштан ва муайян кардани ягонагии забон аз матн; 9.4.3.1 дуруст истифода намудани калимаҳои услубии лексика

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
24-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
214-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9 сыныптарына арналған "Тәжік тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту тәжік тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Тәжік тілі пәнін оқыту мақсаты – ана тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, тәжік әдеби тілі нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

3. "Тәжік тілі" оқу пәнінің басты міндеттері:

1) тәжік тілін ана тілі ретінде тани отырып, өмірлік қажеттіліктерінде коммуникативтік (тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым) әрекеттері түрінде сауаттылықпен қолдану дағдыларын дамыту;

2) тәжік тілін күнделікті өмірде еркін қолданып жүрген қарым-қатынас құралынан тілдік құбылыс ретіндегі заңдылықтар негізінде танып-білу дағдыларын қалыптастыру;

3) тәжік тілі жүйесін құраушы кіші жүйелерді, тіл бірліктерін және олардың табиғатын танып білу.

4. "Тәжік тілі" оқу пәнінің бағдарламасы оқушының тіл сауаттылығы мен сөйлеу сауаттылығын, сөз байлығын, басқалармен еркін қарым-қатынасқа түсу қабілетін дамытуды және оқушының ойлау қабілетін жетілдіруді көздейді.

5. "Тәжік тілі" оқу пәнінің бағдарламасы функционалдық-коммуникативтік бағытқа негізделіп құрастырылған. Ол білім алушылардың тіл туралы түсініктерін тереңдетіп, ұлттық және әлемдік мәдениеттің маңыздылығы туралы түсініктерін кеңейтеді.

6. Тәжік тілін пән ретінде оқытуда оқушылардың ұлттық дүниетанымын кеңейтетін, шығармашылық ойлауға төселдіретін, айналадағы адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасауды үйретететін, оны тұлға ретінде әлеуметтендіруге мүмкіндік беретін басты нысана болып табылады. "Тәжік тілі" пәні бағдарламасы білім деңгейі жоғары, ой-өрісі дамыған, өз ойын еркін жеткізе алатын, туындаған мәселелерді шеше білетін және шынайы өмірге бейім жаңашыл ұрпақ тәрбиелеу мәселесін жүзеге асыруға маңызды үлес қосады.

7. "Тәжік тілі" оқу пәнін зерделеу:

1) өзінің ойын ауызша және жазбаша формада сауатты құрастыруға және айтуға үйретеді;

2) тілдің грамматикалық құрылымын терең меңгеруге, жазба тілінің тұрақты дағдыларын қалыптастыруға, академиялық тілді сауатты қолдануды дамытуға бағытталады;

3) ауызекі сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған қолданбалы бағытты ұстанатын коммуникативтік әдіске негізделеді;

4) тіл мен мәдениет арасындағы байланыс түсінігін қалыптастырады;

5) қазақ, орыс және басқа халықтардың мәдениетімен салыстыра отырып ұйғыр тілінің ұлттық-мәдени ерекшелігі туралы көзқарас қалыптастырады.

2-тарау. "Тәжік тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

8. "Тәжік тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің бөлінуі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

9. "Тәжік тілі" пәні оқу бағдарламасының мазмұны бөлім бойынша оқыту ұйымдастырылған. Бөлім сынып бойынша оқыту мақсаттарынан, күтілетін нәтижеден тұратын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді.

10. Оқу мақсаттары мұғалім мен оқушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін 4 бөлімнен тұрады: тыңдалым және айтылым, оқылым, жазылым, әдеби тіл нормаларын сақтау.

11. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) болжау;
2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;
3) мәтіннен ақпаратты анықтау;
4) негізгі ойды анықтау;
5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;
6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

12. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) ақпаратты түсіну;
2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;
3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;
4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;
5) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;
6) оқылым стратегияларын қолдану;
7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

13. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) жоспар құру;
2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;
3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
4) эссе жазу;
5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;
6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

14. "Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі" келесі бөлімшелерден тұрады:
1) орфографиялық норма;
2) орфоэпиялық норма;
3) лексикалық норма;

4) грамматикалық норма;

5) пунктуациялық норма.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

15. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1. кодында "5" - сынып; "5.1" - дағдылар; "1" - оқу мақсатының реттік нөмірі.

16. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйек сөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	9.1.1.1 мәтін мазмұн дайындалған болжаммен ж түпнұсқамен с
2. Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу –еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	9.1.2.1 қоғамдық-са әлеуметтік-эк , ғылыми так байланысты жанрдағы ке мәтіндердегі интервью, монография, жолдау) м аудитория көркемдегі құралдардың талдау
3. Мәтіннен ақпаратты анық тау	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау	9.1.3.1 ты мәтіннің м түсіну, ақп өзектілігін, шынайылығы қорытынды ж
4. Негізгі ойды анық тау	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық,	9.1.4.1 мәтіннің м аудиториясы

		сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау		әлеуметтік, қоғамдық) талдай отырып, негізгі ойды анықтау	көзқарасы, кө табу арқылы н анықтау
5. Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау	9.1.5.1 мәтінде кө мәселені ғ мәселелерм байланыстыру білдіре отыр баға беру
6. Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу	9.1.6.1 қоғам ғылыми, ко тік жағдаятқа сөздер мен ф таңдау, кең монолог дайы

2) оқылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	6.2.1.1 -мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу	9.2.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау
2. Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3. Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық	6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі	9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы

	ерекшеліктерін ажырату.	жанрлық ерекшеліктерін ажырату.	арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату.	мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату.
4 . Мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау	9. 2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
5.Мәтін бойынша сұрақтар құрасты ра білу	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттар ды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру.	8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
6.Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу	6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: коммен тарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
7. Әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	6.2.7.1 энциклопе дия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдар дан қажетті ақпараттар ды алу, авторына сілтеме жасау	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлелретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану

3) жазылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
					9.3.1.1 жинақталған

1. Жоспар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру	материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру
2. Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу	9. 3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
4. Эссе жазу	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу. ("келісу, келіспеу" эссесі)	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу. (дискуссивті эссе)	8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу. (аргументативті эссе)	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екі жақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу. (аргументативті эссе)
5. Оқылым және		6.3.5.1 оқылым және тыңдалым	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым	8. 3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары

тыңдалым материалдары негізін де жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу	материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу	бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу	бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
6 . Мәтін дерді түзету және редак циялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфография лық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау	8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау	9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

4) әдеби тіл нормаларын сақтау:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1 . Орфография лық норма	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін , үндестік заңын, емлелік ерекшелікте рін ескере отырып , орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфография лық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфография лық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфография лық нормаға сай жазу
2 . Орфоэпиялық норма	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығында ғы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен , әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	
	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік	9.4.3.1 лексикалық стилистика

3 . Лексикалық норма	мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану	, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу	эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану	құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	заңдылықтарын дұрыс қолдану
4 . Грамматикалық норма	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану 5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ , рай түрлерін тілдесім барысында қолдану 7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану 8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу 8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін	6.4.5.1 тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың

5 . Пунктуациялық норма	дұрыс қолдану	, дұрыс қолдану	даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	тыныс белгілерін дұрыс қолдану	аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану

17. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Тәжік тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Тәжік тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Тәжік тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәдениет: тіл және қарым-қатынас	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; 5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу

		; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану
Киіну. ән.Талғам	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегия-ларын қол-дану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпа-ратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфография-лық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшелікте-рін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру ; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2- тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау ; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру

Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.2 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Бос уақыт және хобби	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің; мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру ; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.2 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3- тоқсан		

Қиял әлемі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрация-лар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшелікте-рін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Көлік және жол белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
		5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру ;

Адамның сырт келбеті мен мінезі	Жазылым	5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4 -тоқсан		
Аспан әлемінің құпиялары	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау ; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру ; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшелікте-рін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшелік-терін ажырату; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған

Саяхат және демалыс		сұрақтар құрастыру; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшелікте-ріне сай ресімделуі мен құрылы-мын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

2) 6-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстандағы көрікті жерлер	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдердіорынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапа-йым жоспар құру; 6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
		6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян,

Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық жәнежанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Әлемнің жеті кереметі	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалда-ры бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу; 6.4.5.1 тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану
2-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау ; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру

Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 оқылым стратегияла-рын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере оты-рып, қарапайым жоспар құру; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Тарихи тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалда-ры бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3- тоқсан		

Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау ; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар
	Оқылым	6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясындаэссе жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрасты-ру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру;

Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз	Оқылым	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрасты-ру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4- тоқсан		
Әлемдегі ірі кітапханалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау ; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясындаэссе жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау
	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдердіорынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру ;

Ғылым мен технология жетістіктері	Оқылым	6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапа-йым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ауа райы және климаттық өзгерістер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға жәнеүндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
		7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу;

Көшпенділер мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.2.1 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгі-лерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау

Сүйіспеншілік пен достық	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрін-де берілген процесті си-паттап жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуынболжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.2.1 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша

		факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
3- тоқсан		
Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау.
Қазақстандағы ұлттар достастығы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтер-дегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау.

Дұрыс тамақтану. Гендік өзгеріске ұшыраған тағамдар	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтер-дегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
4- тоқсан		
Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбаларың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті си-паттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби

	Әдеби тіл нормалары	шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
10-бөлім. Ғылыми фантастика	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормасы	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуынболжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау

4) 8-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтініңде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;

Көне түркі жазбалары және тәжік жазуы		8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.2.1 коммуникативтік жағ-даятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау,сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру ; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану:комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу ; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім ұсынып эссе жазу ; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2 -тоқсан		
		8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау;

Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары	Тыңдалым және айтылым	8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы,көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану:комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім
	Әдеби тіл нормасы	8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану; 8.4.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану
Ғарышты игеру жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтініңде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
		8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану;

	Әдеби тіл нормасы	8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3 -тоқсан		
Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннің де келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу ; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану ; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

Жасөспірім және заң	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым	8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану ; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4 -тоқсан		
Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннің де келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыру; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу ; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану ; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы,көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтін-дердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәңгілік Ел-мұратым	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 тәжік тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
		9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

	Жазылым	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Жаһандану мәселелері	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау ; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату ; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
2 -тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату ; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын,

Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО -2017		тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.2.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.2.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9.2.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 тәжік тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
3 -тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.2.1 тәжік тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік

Отбасы және демографиялық өзгеріс		бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Биотехнология және гендік инженерия келешегі	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау
	Оқылым	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.5.1 мәтінде көте-рілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
4- тоқсан		

Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 тәжік тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
25-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
215-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Өзбек тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту өзбек тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Өзбек тілі" оқу пәнін оқытудың мақсаты – ана тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, сондай-ақ өзбек әдеби тілі нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

3. "Өзбек тілі" оқу пәнінің басты міндеттері:

1) өзбек тілін ана тілі ретінде тани отырып, өмірлік қажеттіліктерінде коммуникативтік (тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым) әрекеттері түрінде сауаттылықпен қолдану дағдыларын дамыту;

2) өзбек тілін күнделікті өмірде еркін қолданып жүрген қарым-қатынас құралынан тілдік құбылыс ретіндегі заңдылықтар негізінде танып-білу дағдыларын қалыптастыру;

3) өзбек тілі жүйесін құраушы кіші жүйелерді, тіл бірліктерін және олардың табиғатын танып білу.

4. "Өзбек тілі" оқу пәнінің бағдарламасы оқушының тіл сауаттылығы мен сөйлеу сауаттылығын, сөз байлығын, басқалармен еркін қарым-қатынасқа түсу қабілетін дамытуды және оқушының ойлау қабілеті мен танымдық дағдыларын жетілдіруді көздейді.

5. "Өзбек тілі" оқу пәнінің бағдарламасы функционалдық-коммуникативтік бағытқа негізделіп құрастырылған. Ол білім алушылардың тіл туралы түсініктерін тереңдетіп, ұлттық және әлемдік мәдениеттің маңыздылығы туралы түсініктерін кеңейтеді.

6. "Өзбек тілі" оқу пәнін зерделеу:

1) өзінің ойын ауызша және жазбаша формада сауатты құрастыруға және айтуға үйретеді;

2) тілдің грамматикалық құрылымын терең меңгеруге, жазба тілінің тұрақты дағдыларын қалыптастыруға, академиялық тілді сауатты қолдануды дамытуға бағытталады;

3) ауызекі сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған қолданбалы бағытты ұстанатын коммуникативтік әдіске негізделеді;

4) тіл мен мәдениет арасындағы байланыс түсінігін қалыптастырады;

5) әдеби: әңгіме, поэзия, драма, ғылыми материалдар және бұқаралық ақпарат құралдары материалдары тұрғысынан тұлғалық көзқарас қалыптастырады;

2-тарау. "Өзбек тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

7. "Өзбек тілі" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің бөлінуі

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

8. "Өзбек тілі" оқу пәні оқу бағдарламасының мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлім сынып бойынша оқыту мақсаттарынан, күтілетін нәтижеден тұратын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді

9. Оқу мақсаттары мұғалім мен оқушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін 4 бөлімнен тұрады: тыңдалым және айтылым, оқылым, жазылым, әдеби тіл нормаларын сақтау.

10. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;

2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;

3) мәтіннен ақпаратты анықтау;

4) негізгі ойды анықтау;

5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;

6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

11. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты түсіну;

2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;

3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;

4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;

5) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;

6) оқылым стратегияларын қолдану;

7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

12. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жоспар құру;

2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;

4) эссе жазу;

5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;

6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

13. "Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі" келесі бөлімшелерден тұрады:

1) орфографиялық норма

2) орфоэпиялық норма

3) лексикалық норма;

4) грамматикалық норма;

5) пунктуациялық норма.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

14. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1. кодында "5" - сынып; "5.1" - дағдылар; "1" - оқу мақсатының реттік нөмірі.

15. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйек сөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	9.1.1.1 мәтін бойынша дай сұрақтарға б жауап беру, т салыстыру.
2. Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (әңгіме мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық,	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу – еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді)	9.1.2.1 қоғамдық-са әлеуметтік-эк , ғылыми так байланысты жанрдағы ке мәтіндердегі интервью, монография, жолдау) м аудитория көркемдегіл

		интервью) көтерілген мәселені талдау		автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	құралдардың талдау
3 . Мәтін нен ақпарт ты анық тау	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау	9.1.3.1 ты мәтіннің м түсіну, ақп өзектілігін, шынайылығы қорытынды ж
4 . Негізгі ойды анық тау	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) талдай отырып, негізгі ойды анықтау	9.1.4.1 мәтінн аудиториясы көзқарасы, кө табу арқылы н анықтау
5. Тың далым материалы бойын ша жауап беру және бағалау	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру.	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау	9.1.5.1 мәтінд мәселені ғ мәселелерм байланыстыру білдіре отыр баға беру
6 . Сөйлеу мәдениетін дамыту	5. 1.6.1 коммуника тивтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді , дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	6.1.6.1 коммуника тивтік жағдаятқа с а й ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып , диалогке қатысу, ойын анық жеткізу	7. 1.6.1 коммуника тивтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу	8.1.6.1 коммуника тивтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу	9. 1.6.1 қоғам ғылыми, ко тік жағдаятқа сөздер мен ф таңдау, кең монолог дайы

2) оқылым:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1 . Ақпарат ты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпрета циялау	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу	9.2.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау
	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем	7.2.2.1 публицистикалық	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми	9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен

2. Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану	жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3. Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
4. Мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
5. Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
6. Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу	6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: коммента рий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
		6.2.7.1 энциклопе	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопе	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопе дия,	

7. Әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	дия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау	дия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлелретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану

3) жазылым:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жоспар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру
2. Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып,	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін	8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша

4 . Эссе жазу	бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу	көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу. ("келісу, келіспеу" эссесі)	сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу. (дискуссивті эссе)	ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу. (аргументативті эссе)	екі жақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу. (аргументативті эссе)
5. Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
6 . Мәтін дерді түзету және редакциялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орындылығын қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау	8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау	9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

4) әдеби тіл нормаларын сақтау:

1. Орфографиялық норма	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық	8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын,	

2 . Орфоэпиялық норма	заңдылықтарына сәйкес айта білу	сөйлем ішінде орынды қолдану	екпіннің мәнін түсініп қолдану	кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	
3. Лексикалық норма	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин , диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану
4 . Грамматикалық норма	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану; 5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану; 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ , рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.4.5.-оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу ; 9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану

5 . Пунктуациялық норма	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну , дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану

16. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Өзбек тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

17. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Өзбек тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Өзбек тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Мәдениет: тіл және қарым-қатынас	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу
		5.4.4.4 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану;

	Әдеби тіл нормалары	жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2-бөлім. Киіну. Сән.Талғам.	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-бөлім. Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.2 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним,

		синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2- тоқсан		
4-бөлім. Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшелік-терін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
5-бөлім. Бос уақыт және хобби	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің; мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.1.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу

	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3- тоқсан		
6-бөлім. Қиял әлемі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
7-бөлім. Көлік және жол белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылы-мын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшелікте-рін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
		5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып,

8-бөлім. Адамның сырт келбеті мен мінезі.	Тыңдалым және айтылым	диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4 -тоқсан		
9-бөлім:. Аспан әлемінің құпиялары	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшелікте-рін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
		5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру;

10-бөлім. Саяхат және демалыс.	Тыңдалым және айтылым	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

2) 6-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Қазақстандағы көрікті жерлер	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу
		6. 4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау;

	Әдеби тіл нормалары	6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2-бөлім. Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-бөлім. Әлемнің жеті кереметі.	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдры бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану;

		6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2 -тоқсан		
4-бөлім. Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау ; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру ; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу ("келісу, келіспеу" эссесі); 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану ; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық

5-бөлім. Тарихи тұлғалар		ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.2.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфография-лық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3- тоқсан		
6-бөлім. Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу

7-бөлім. Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары.	Жазылым	6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
8-бөлім. Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшелік-теріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4- тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
		6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.4.1 ауызекі және ресми

9-бөлім. Әлемдегі ірі кітапханалар	Оқылым	стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
10-бөлім. Ғылым мен технология жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин,

		диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Ауа райы және климаттық өзгерістер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшелену барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-бөлім. Көшпенділер мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
		7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану;

	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3-бөлім. Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
4-бөлім. Сүйіспеншілік пен достық	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті си-паттап жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу

	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.4.5 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
5-бөлім. Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.22.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.4.5 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
3- тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау

6-бөлім. Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.4.3 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.4.5 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
7-бөлім. Қазақстандағы ұлттар достастығы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.4.5 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу;

8-бөлім. Дұрыс тамақтану. Гендік өзгеріске ұшыраған тағамдар	Тыңдалым және айтылым	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу ; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог , монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау ; 7.4.4.3 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.4.5 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау.
4- тоқсан		
9-бөлім. Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату ; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог

	Әдеби тіл нормалары	, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.4.3 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.4.5 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
10-бөлім. Ғылыми фантастика	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормасы	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.4.3 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.4.5 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау.

4) 8-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
		8.1.1.1 тыңдалған мәтініңде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау;

1-бөлім. Көне түркі жазбалары және қазақ жазуы	Тыңдалым және айтылым	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтін-дердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-бөлім. Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау,сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымда-малар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім ұсынып эссе жазу; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс

		ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2 -тоқсан		
4-бөлім. Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
5-бөлім. Ғарышты игеру жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннің келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау,сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
		8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің

	Жазылым	баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3 -тоқсан		
6-бөлім. Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтінніңде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау,сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
7-бөлім. Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
		8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану;

	Әдеби тіл нормасы	8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
8-бөлім. Жасөспірім және заң	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8. 1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым	8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
9-бөлім. Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннің келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану:комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау

	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
10-бөлім. Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау

1-бөлім. Мәңгілік Ел - мұратым	Оқылым	9.2.2.1 өзбек тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
2-бөлім. Жаһандану мәселелері	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас,монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру , өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9. 4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
2 -тоқсан		
		9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін,

	Тыңдалым және айтылым	шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
4-бөлім. Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО -2017	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9. 4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
5-бөлім. Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 өзбек тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9. 4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
3 -тоқсан		

6-бөлім. Отбасы және демографиялық өзгеріс	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас,монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.2.1 өзбек тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскерипатриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
7-бөлім. Биотехнология және гендік инженерия келешегі	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау
	Оқылым	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
	Тыңдалым және айтылым	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру , өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
		9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

8-бөлім. Бұқаралық ақпарат құралдары	Жазылым	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
4-тоқсан		
9-бөлім. Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 өзбек тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату ; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу ; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу ; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру , өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау;

10-бөлім. Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану		9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
25-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
215-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту өзбек тілінде)

1-bob. Тушунтириш хати

1. Ушбу ўқув дастури Қозоғистон Республикаси Ҳукуматининг 2012 йил 23 августдаги 1080-тартиб сонли қарорига биноан тасдиқланган Ўрта таълимнинг (бошланғич, асосий ўрта, умумтаълим) Давлат умуммажбурий таълим стандарти асосида тузилган.

2. Умумий ўрта таълим берувчи муассасаларнинг ўзбек тилида таълим бериладиган мактабларида ўқитиладиган ўзбек тили фани ўқувчиларга ўзбек тили ва унинг бойликларидан баҳраманд бўлишларига ёрдам кўрсатиш, болаларда оғзаки ва ёзма нутқдан фаол фойдаланиш кўникмаларини тараққий эттиришдан иборат.

3.Ўзбек тили таълими олдидаги асосий мақсад:

1) ўқувчи шахсини фикрлашга, ўзгалар фикрини англашга ва шу фикр маҳсулини оғзаки ва ёзма шаклда (тинглаш, сўзлаш ўқиш ва ёзиш) саводли баён қила олишга, яъни коммуникатив саводхонликни ривожлантириш;

2) билим даражаси юқори, ўй-фикрлари теран, ўз фикр-мулоҳазасини эркин баён эта оладиган, юзага келган муаммоларни бартараф эта оладиган ҳамда ҳаётда ўз ўрнига эга бўлган янги авлодни камол топтириш;

3) ушбу ўқув материали умумий таълим мазмунининг ички алоқадорликларидан юзага келиб, ўқувчиларнинг ижодий фаолиятлари билан биргаликда қўшиб амалга оширилади.

4. Янги ўқув дастури ўқувчиларнинг тил доирасидаги билимларинигина кенгайтириб қолмасдан, балки уларнинг фанга, дарсга бўлган қизиқишларини, ҳавасини ҳам орттирадиган, эгаллаган билимларини амалда фойдаланишга ўргатадиган асосий ўқув воситаси ҳисобланади.

5. Инсоният жамиятида тилнинг аҳамиятини тушунтириш, она тилининг бугунги кундаги ижтимоий вазифасини, бошқа тиллар билан ўзаро алоқаси, туркий тиллар билан умумийлиги ҳақида маълумот беради. Ўқувчиларнинг

мантиқий фикрлаш, ахборотни қабул қилиш, фикр-мулоҳаза юритиш кобилиятларини ривожлантиради.

6. Фанни ўқитишнинг вазифалари:

1) ўзбек тилини она тили сифатида алоқа тили ва билим олиш воситаси сифатида ўқитишни, сўз, сўз бирикмалари, гапларнинг матн ҳосил қилишдаги хизматини танитиш, тил бирликларининг ўзига хос хусусиятларини инобатга олган ҳолда матнлар ҳосил қилишга, мати ҳосил қилишдаги қонуният ва қоидаларга амал қилишга ўргатиш, тил фаолияти давомида оғзаки ва ёзма нутқ меъёрларини ўзлаштириш;

2) фикрлаш салоҳияти, ақлий ривожланиш, мантиқий тафаккурини ўстириш;

3) сўз бойлигини ошириш, ўзгалар фикрини англашга ва шу фикр маҳсулини оғзаки ва ёзма шаклда саводли баён қила олишга, яъни коммуникатив саводхонликни ривожлантиришга ўргатиш;

4) нутқ маданиятининг асосий хусусиятларини англай олиш кўникмалари;

5) ўқувчиларга тил ва нутқ ҳақида маълумот бериш, сўзлашиш маданияти элементлари билан таништириб бориш ва доимий сўзлашиш маданияти қоидаларига одатлантириш, уларнинг нутқи аниқ ва равон бўлишига эришиш.

2-bob. «Ўзбек тили» фанини ўқитиш жараёнини ташкил этишга қўйиладиган талаблар

7. Синфлар бўйича ўқув юкламалар тақсимоти:

1) 5-синф 3 хафталик юклама 102 йиллик юклама;
2) 6-синф 3 хафталик юклама 102 йиллик юклама;
3) 7-синф 2 хафталик юклама 68 йиллик юклама;
4) 8-синф 2 хафталик юклама 68 йиллик юклама;
5) 9-синф 2 хафталик юклама 68 йиллик юклама.

8. Интерфаол усулларни қўллаш орқали ўқувчилар мустақил ишлаш кўникма ва малакаларига эга бўладилар. Ўқувчилар янги билимларни илмий изланиш,тадқиқотчилик, тажриба-синовлар ўтказиш асосида ўзлаштирадилар. Илм орқали билим олиш тамойилига амал қилинади.

9. «Ўзбек тили» ўқув дастурининг мазмуни “Ўзбек тили” фанининг боблари бўйича ўрганишга қаратилган. Боблар ўз навбатида бўлимларга бўлинади, уларда синфлар бўйича ўқитишнинг мақсади, кутиладиган натижалари ёритилган.

10. Бўлимларда берилган таълимий максадлар ўқитувчига ўз ишини тизимли равишда нутқий фаолиятнинг тўрт кўникмаси (тинглаш, сўзлаш, ўқиш ва ёзиш) бўйича режалаштириш, ўқувчиларнинг ютуқларини баҳолаш ва уларни қуйидаги босқичлар бўйича ўқиб-ўрганиш ҳақида хабардор этиш имконини беради.

11. Ўқув дастури мазмуни 4 бобдан иборат:

1) тинглаш ва сўзлаш;

2) ўқиш;

3) ёзиш;

4) адабий тил меъёрларини сақлаш.

12. «Тинглаш ва сўзлаш» боби қуйидаги бўлимлардан таркиб топади:

1) матн мазмунини тушуниб етиш;

2) асосий мазмунни аниқлай олиш;

3) тингланган маълумотни қайта ҳикоя қила олиш;

4) вокеа-ҳодисаларни олдиндан шарҳлай олиш;

5) диалогларда қатнашиш;

6) тингланган материал юзасидан фикр билдириш ва баҳолай олиш;

7) нутқ маданиятини шакллантириш.

13. «Ўқиш» боби қуйидагича:

1) ахборотни идрок этиш, тушуниш;

2) матннинг тузилишини очиб кўрсата олиш, ундаги асосий фикрни аниклаш;

3) ўқилган матндаги лексик ва синтактик бирликларнинг қўлланишини тушуниш, ифодалай олиш;

4) матнининг тури ва жанрини аниқлай олиш, мазмунини шарҳлаш;

5) саволларни ифодалаш ва баҳолаш;

6) ўқишнинг турли кўринишларидан фойдаланиш;

7) турли манбалардан керакли ахборотни қабул қилиш ва изоҳлаш бўлимлари.

14. «Ёзиш» боби:

1) режа тузиш;

2) аудио-видео материаллари ва ўқилган, тингланган материалларнинг мазмунини баён эта олиши;

3) матн яратишда турли адабий меъёрларга асосланиб, изчиллик билан ўз фикрини баён этиш;

4) турли услуб ва жанрларда матн яратиш;

5) эссе ёзиш;

6) ижодий матн ёзиш.

15. «Адабий тил меъёрларини сақлаш» боби қуйидаги бўлимлардан иборат:

1) орфографик (имловий) меъёрларга амал қилиш;

2) лексик меъёрларга амал қилиш;

3) грамматик меъёрларга амал қилиш;

4) пунктуацион (тиниш белгилари) меъёрларга амал қилиш.

3-bob. Тинглаш ва сўзлаш

16. Дастурдаги таълимий мақсадлар рақамлар ва ҳарфлардан иборат код билан белгиланган. Код белгисининг биринчи рақами синфни, иккинчи ва учинчи рақамлари – дастур бўлимларини, тўртинчи рақам – таълимий мақсад тартибини билдиради. Масалан, 6.2.1.4. кодли белгида «6» – синф, «2.1» – боб ва бўлим, «4» – таълимий мақсад тартиби.

17. Тинглаш ва сўзлаш:

1) ўқувчиларнинг билиши лозим

Бўлимлар	5- синф	6 -синф	7-синф	8 -синф	9- синф
1. Матн мазмунини идрок этиш	5.1.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, бош ахборотни аниқлаш	6.1.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, бош ва иккинчи даражали ахборотни ажратиш	7.1.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, бош ва иккинчи даражали ахборотнинг таниш ва нотанишини ажратиш	8.1.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, яширин берилган ахборотни аниқлаш, мақсади ҳақида фикр билдириш	9.1.1.1 матндаги ахборот мазмунининг асосий ва майда тафсилотлар игача тушуниш, танқидий фикр билдириш
2. Асосий фикрни аниқлай олиш	5.1.2.1 матн мазмунини қайта ҳикоя қила олиш, идрок этиш, таърифлаш	6.1.2.1 сўз бирикмалари ва асосий (калит) сўзларга таянган ҳолда матннинг асосий фикрини аниқлаш	7.1.2.1 тузилишига таянган ҳолда, матннинг асосий фикрини аниқлаш.	8.1.2.1 матннинг асосий мазмунини тузилиш таркиблари ва аниқ мақсадли тингловчилар асосида аниқлаш	9.1.2.1 микромавзу асосида асосий фикрни аниқлаш, тингланган мавзуга ўз нуқтаи назарини билдириш
3. Тингланган маълумотларни ҳикоялаш.	5.1.3.1 матннинг мазмунинин сўзлаб бермоқ	6.1.3.1 учинчи шахс номидан матн мазмунини тўлиқ қайта ҳикоя қилиш, қисқа ва айримларига тўхталган ҳолда ҳикоя қилиш(ҳикоялаш ва таърифлаш)	7.1.3.1 ўзгартирилган шахс номидан матн мазмунини тўлиқ қайта ҳикоя қилиш, қисқа ва айримларига тўхталган ҳолда ҳикоя қилиш (ҳикоялаш ва таърифлаш, муҳокамалаш)	8.1.3.1 олдинги матн тузилишини сақлаган ҳолда нутқ турларидан фойдаланиб матн мазмунини қайта ҳикоя қилиш	9.1.3.1 аралаш типда берилган матндаги ахборотни ижодий шарҳлаган ҳолда матн мазмунини қайта ҳикоя қилиш
4.	5.1.4.1	6.1.4.1	7.1.4.1	8.1.4.1	9.1.4.1

Вокеа ва ҳодисаларни нг қандай кечишини олдиндан айтиб бериш, шарҳлай олиш	таянч сўзлар ва етакчи саволлар орқали асосий фикрни аниқлаш	матннинг тузилишининг ўзига хос хусусиятига аҳамият берган ҳолда етакчи саволлар орқали асосий фикрни аниқлаш	матннинг мазмуни, сўзловчининг товуш интонацияси (оҳанги) билан сўзлаш маданияти орқали айтилаётган фикрни аниқлаш	матннинг мазмунини унинг номланиши ёки бошланиш идан аниқлаш	матни мазмунини хотимага(як унига) қараб айтиб бериш
5. Диалогларда қатнашиш	5.1.5.1 “сўзловчила р “ “тингловчил ар”нинг ёш хусусиятлар ини инобатга олган ҳолда савол-жавоб диалогларид а иштирок этиш,	6.1.5.1 берилган мавзу юзасидан фикр алмашув диалогларида иштирок этиш	7.1.5.1 берилган муаммо юзасидан фикр алмашув диалогларида иштирок этиш, ўз кўз қарашини ишончли далиллар билан асосламоқ	8.1.5.1 берилган муаммо юзасидан фикр мунозарала рда иштирок этиш, ўзининг шахсий даъвосини тасдиқлай олиши, суҳбатдош ини ишон тирган ҳол да ўз фикрининг тўғрили гини исботла ган ҳолда хулоса чикариш	9.1.5.1 мбахс-мунозаралар да катнашиб,ту рли кўз карашни талқин килиш ва муаммонни ҳал этиш йўлларини келтириш
6. Тингланган маълумотни баҳолаш	5.1.6.1 эшитилаётга н нутққа “маъқул бўлди”/”маъ қул бўлмади”,/”т ўғри/нотўғр и” эканлигига ўз фикрини карашларин и асослаб, баҳо бериш	6.1.6.1 мати мазмунидан келиб чиққан ҳолда тингланган маълумотни баҳолаш, материални мантиқан баён этиш	7.1.6.1 эшитилган матнларнинг бадиий хусусиятлари ни изоҳлаб, унга баҳо беради ва таянч далиллар билан исботлаш	8.1.6.1 матндан ўзига керакли маълумотн и танлай олиш, уларни адабий меъёрлариг а оид ўз ўрнида эркин қўллай олади	9.1.6.1 шитилган материални нутқий меъёрларга кўра шарҳлай олиш, асар тилини мантиқан изоҳлайди, фикр мулоҳазалар ини баён этиш

7. Монологик нутқнинг тузилишини баён этмоқ	5.1.7.1 орфографик меъёрларга риоя қилган ҳолда , кўргазмали қуроллардан ўринли фойдаланиб, маълум кўринишдаги берилган матнга аниқ кўрсатмаларга асосланиб, изчиллик билан таъриф бериш	6.1.7.1 орфографик меъёрларга риоя килган ҳолда , кўргазмали қуроллардан , видеороликлардан, рангли расмлардан ўринли фойдаланиб, ҳикоялаш, тасвирлаш характеридаги монологларни тузиш	7.1.7.1 орфографик меъёрларга риоя қилган ҳолда , кўргазмали қуроллардан , реклама тариқасидаги роликлардан, рангли расмлардан ўринли фойдаланиб, ўзида ками билан 2 та кичик мавзуларни қамраган матнлар асосида ҳикоя (ривоя), тасвирий, муҳокамали монолог тузиш	8.1.7.1 орфографик меъёрларга риоя қилган ҳолда ўзида ками билан 2 та кичик мавзуларни қамраган, билишга оид, илмий-оммавий, матнлардаги нутқий муомала асосларини сўз маданияти нуктан назаридан (мухокама, мунозарали , фикрни ишончли далиллар оркали ҳикоявий, таърифий) асосида кенг аудиторияга максадли йўналтирилган, кенг микёсли монолог яратиш ва шархлай олиш	9.1.7.1 аниқ шароитда тил ва адабий, нутқий меъёрларга таянган ҳолда ўзида ками билан 3 та кичик мавзуларни қамраган, илмий-оммавий, ижтимоий-маиший, ижтимоий-маданий ва касбга доир матнлардаги тил ва нутқ ҳамда ўзаро муносаба тини, нутқ маданияти ва нутқий муомала асосларини сўз мадани яти нуктаи назаридан (мухокама, мунозарав ий, фикрни ишончли далиллар оркали таърифлаш, ҳикоялаш) кенг микёсли монолог яратиш ва шархлай олиш

2) ўқувчиларнинг билиши лозим

Бўлимчалар	5-синф	6-синф	7-синф	8-синф	9-синф
1.	5.2.1.1	6.2.1.1	7.2.1.1	8.2.1.1	9.2.1.1

маълумотни (ахборот) идрок этиш.	матндаги асосий мазмунни тушуниш, мавзуни аниклай олиш	маълум ва номаълум (таниш ва нотаниш) маълумотни ажратиш, матнда берилган асосий маълумотни тушуниш	матндаги асосий мазмунини тушуниш, бош ва иккинчи даражали ахборотни ажратиш	матндаги асосий мазмунни тушуниш, шунингдек, яширин берилган ахборотни аниқлаш, мақсади ҳақида фикр билдириш	матн мазмуни бўйича тайёрланган саволларга жавоб бера бориб асл нусхаси билан қиёслай олиш
2. Ҳар турли жанрлардаги матнларни таҳлили	5.2.2.1 ижтимоий - маиший, ижтимоий - маданий мавзуларга оид диалог, монологлар (шеърий матнлар, эълон, ахборотлар) кўтарилган масаларни тушунтириш	6.2.2.1 ижтимоий - маданий, расмий-ишқо ғозлар мавзу ларга оид диалог, монологларда ги (қўлланма лар, табрикно малар, ахборо тлар, автобио графия, янгиликлар, интервью,) кўтарилган масалаларни таҳлили.	7.2.2.1 ижтимоий - маиши, ўқув-мехнатмавзул арга оид диалог, монологлар, полилоглар (қўлланмалар, табрикнома лар, ахборотлар, бадиий адабиётдан берилган парчалар, автобиогра фия, янгиликлар, интервьюлард аги) муаллиф кўтарган масаланинг таҳлили.	8.2.2.1 Ижтимоий-маиший, маданий-тарихий мавзуларга оид диалог, монолог лар, поли логлар (қўлланмал ар, табрик номалар, ахборот лар, интервью, мунозарала р, йўллан малар, мо нография ва лекция лардан парча лар) муал лиф кўтар ган масала ни ва эксп рессив эмоционал сўзларнинг вазифасини таҳлили	9.2.2.1 ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, илмий мавзуларга оид турли жанрдаги кенг қўламли матнлардаги (дарслар, интервью, мунозара лар, монограф ия, мақола, йўлланма лар) маълум мақсадга йўналтирилг ан аудито рия билан адабий қуролларнин г аҳамия тининг таҳлили
3. Матндаги ахборотни аниқлаш	5.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, ахборотнинг асосий ва	6.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, ахборотнинг асосини тўлиқ	7.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, берилган ахборот	8.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, тавсия этилган	9.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, ахборотнинг долзарблиги,

	қўшимча маъносини тўлиқ англаш	англаш	бўйича факт ва муаллиф кўзқарашини фарқлай олиш	ахборотдан яширин фикрни англай олиш	ҳаққонийлигини асослаш, тўлиқ англаш
4 Асосий фикрни аниқлаш	5.2.4.1 асосий(калит) сўзлар ва етакчи саволлар оркали асосий фикрни аниклаш.	6.2.4.1 матн турини ва типини аниқлаш: ёзилиши, ҳикоя(ривоя), муҳокама, зарур жиҳатларини аниқлай олиши, бадиий ва публицистик матннинг тили ва жанр афзалликлари (шеър, эртак, ҳикоя, мақола, репортаж, интервью ва бошқа)	7.2.4.1. бадиий ва публицистик, расмий-иш қоғозлар услубидаги аралаш типдаги матнинг тили ҳамда жанр афзалликларини аниқлай олиши (тушунтириш хати, ишонч хати, қоидалар, табрик номалар, таклифномалар, қўлланма, ихчам мақола, интервью, кундалик хотиралар, хатлар, илтимоснома, ахборотномалар ва бошқалар)	8.2.4.1. публицистик, илмий, расмий-иш қоғозлар ва сўзлашув услубидаги аралаш - матнинг тили ҳамда жанр афзалликларини аниқлаши (репортаж, ахборот), фельетон, мақола, интервью, очерк, шарҳ, мурожаатнома, тавсифнома, таржимаи ҳол, автобиография, аннотация, тезис, реферат, маъруза, изоҳ ва бошқа)	9.2.4.1 турли жанр ва услуб ҳамда усулдаги матнларнинг тили ҳамда жанр афзалликларини аниқлаши (илмий мақолалар, йўл ҳаракатлари бўйича ҳисоботлар)
5. Саволлар ва баҳолашларни ифода этиш	5.2.5.1 матнга муносабатни ёритувчи саволлар тузиш	6.2.5.1 матн мазмунининг долзарблилиги, сифатлилиги, кимматлилиги ва фойдалилигини баҳоловчи аниқ таърифловчи саволлар туза олиш	7.2.5.1 хулосалаш ва якунлашга асосланган аниқ ифодалайдиган турли саволлар тузиш	8.2.5.1 ўқилган матннинг ғоясидан келиб чиққан ҳолда ўзининг аниқ далил ва қарашларини ифодаловчи саволлар тузиш	9.2.5.1 ўқилган матн мазмунини изоҳлаган ҳолда ва ўзининг турли кўз қарашларини, ғоясини мантиқан исботлайдиган ифода этадиган саволлар

					тузиш
6. Ўқишнинг турли кўринишлар идан фойдаланиш	5.2.6.1 ўқишнинг ўқилган матн мазмуни билан таништириш туридан фойдаланиш	6.2.6.1 ўқишнинг таништириш ва ўқилган матн мазмунини шарҳлаш туридан фойдаланиш	7.2.6.1 ўқишнинг турли кўринишлари дан, яъни ўқиган матн мазмунини ижодий ўрганиш, изланиш туридан фойдаланиш	8.2.6.1 ўқишнинг турли кўринишла ридан фойдала ниш, яъни ўқиган асар мазмунини, тилини изоҳлай олиши,фик р-мулоҳаза юрита олишга ўргана бориш	9.2.6.1 ўқишнинг турли кўринишлар идан, яъни ўқиб конспектлаш тириш, тезис тариқасида-қисқартириб ёзиш, режалаш ва қайта кўриб чиқиш туридан фойдаланиш
7. Турли ахборот воситаларид ан керакли маълумотла рни олиш	5.2.7.1 аниқ вазифаларни бажариш учун матндан зарур ахборотларн и ажрата билиши ва уларни адабий тил меъёрлари асосида қўллай олиши	6.2.7.1 турли ахборот воситаларидан керакли маълумотларни олиш ва олинган маълумотларни турли кўз қарашларга кўра талқин эта олиш	7.2.7.1 фикр ва фактларни фарқлай олган ҳолда турли ахборот воситаларида н зарур маълумотлар-ни ола билиши ва уларнинг бадиий хусусиятлари ни изоҳлаб, унга баҳо бера олиши ҳамда таянч далиллар билан исботлай олиши	8.2.7.1 маълум мақсадга йўналтири лган ауди торияга каратилган масалаларн инг ҳаққо нийлиги, долзарблиг ини аниқлаган ҳолда берилган матндан керакли маълумотн и ажрата олиш, уларнинг бадиий хусусиятла рини изоҳлаб, унга баҳо бериши ва таҳлил қилиш, шарҳлай олиши	9.2.7.1 мақсадли аудиторияга каратилган турли ахборот воситаларид ан керакли маълумотла рни олиш ҳамда олинган маълумотла рни шарҳлай олиши, фикр билдириш, хулоса чиқариш, уларни адабий тил меъёрлари асосида қўллай олиши
8. Матнларга қиёсий	5.2.8.1 турли матнларнинг	6.2.8.1 турли матнларнинг	7.2.8.1 мақсадли аудиторияга	8.2.8.1. мақсадли аудиторияг	9.2.8.1. турли матнларнинг

таҳлил бериш	мавзу доираси ва композицион курилиши ни қиёслаш (хат,реклама матнлари, эълонлар, кундалик, шеърлар ва эртаклар)	мавзу доираси ва композиции он курилиши нинг афзаллик ларини инобат га олган ҳолда матнуслубини нг ўзига хосли гини киёслаш (шеърлар, эртаклар, ҳикоя, кичик мақола, репортаж, интервью)	қаратилган турли матнларнинг мавзу доираси ва композ ицион курили ши, тилининг афзалликлари ни инобатга олган ҳолда матн услубининг ўзига хослигини қиёслаш(тушу нтириш хати, ишонч хати, қоидалар, табрикнома лар, таклифно малар, кўлла нма, кичик мақола, интервью, кундалик хотиралар, хатлар, илтимоснома, ахборотномал ар ва бошқалар)	а қаратил ган турли матнларни нг мавзу доираси ва композици он курили ши, тилини нг афзалли кларини инобатга олган ҳолда матн услубининг ўзига хос лигини қиё слаш (ахборот), фельетон, мақола, интервью, очерк, об зор, муро жаатнома, хулқнома, таржимаи ҳол, автоби ография, ан нотация, тезис, реферат, маъруза, изоҳлар ва ошқалар	мавзу доираси ва композицио н курилишини нг ҳамда тили ва жанр афзалликлар ини инобатга олган ҳолда матн услубининг ўзига хослигини қиёслаш (илмий мақолалар, йўл ҳаракатлари бўйича ҳисоботлар)

3) ёзиш:

Бўлимлар	5-синф	6-синф	7-синф	8-синф	9-синф
1. Режа тузиш	5.3.1.1 оддий режа тузиш	6.3.1.1 оддий ва мураккаб режа тузиш	7.3.1.1 оддий ва мураккаб режа тузиш, ишш учун берилган режа асосида материал тўплашни ташкил этиш	8.3.1.1 матннинг ўзига хос жанрини иноботта олган ҳолда оддий ва мураккаб цитатали режа тузиш	9.3.1.1 тезисли ва цитатали ҳамда турли кўринишда ги режа тузиш
2. Аудио манбалари	5.3.2.1 матннинг асосий	6.3.2.1 шахс номидан тасвирий матн,	7.3.2.1 шахсини ўзгартирган	8.3.2.1 шахси ўзгартирилган	9.3.2.1 аудио тўлқинла

маълумотларининг, ўқилган ва эшитилган матнларнинг мазмунини баён этиш	мазмунини баён этиш.	таърифий матнларнинг мазмунини (атрофлича тўлиқ, қисқача, танлаб олинган матнлар асосида) баён этиш	ҳолда тасвирий матн, мунозара-матн, таърифий матнларнинг мазмунини (атрофлича тўлиқ, қисқача, танлаб олинган матнлар асосида) баён этиш	аралаш матнларни атрофлича тўлиқ, қисқача, танлаб олинган матнлар асосида) баён этиш	ри орқали олинган ахборотларни тингланган, ўқиб ўрганилган материалларни талқин қилган ҳолда мазмунини баён этиш
3. Тақдимотнинг турли формаларидан фойдаланган ҳолда матн яратиш ёзиш	5.3.3.1 маълумотни расмли кўриниш орқали тақдим этиш	6.3.3.1 маълумотни турли шрифт ва ранглардан фойдаланган ҳолда матн тарзида тақдим этиш	7.3.3.1 маълумотни узлуксиз матн тарзида, чизма, жадвал кўринишида тақдим этиш	8.3.3.1 маълумотни узлуксиз матн тарзида, чизма, жадвал, расм, диаграмма кўринишида тақдим этиш	9.3.3.1 ишончли далил ва далолатномаларга таянган ҳолда маълумотларни тақдимот тарзида баён этиш
4. Турли жанр ва услубда матн яратиш	5.3.4.1 маълум мақсадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий ва махаллий тил малакаларига таяниб ҳикоялаш ва таъриф бериш услубидан фойдаланган ҳолдамати яратиш (хат, реклама матни, эълон, кундалик,	6.3.4.1 маълум мақсадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий, публицистик ва расмий малакаларига таяниб ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали ҳикоялаш услубидан фойдаланган ҳолда матн яратиш (тушунтириш хати, кичик мақола, шеърий мати, ҳикоя, репортаж,	7.3.4.1 маълум мақсадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий, публицистик ва расмий услубдан фойдаланган ҳолда ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали мати яратиш (тушунтириш хати, ишонч хати, қоидалар, табрикнома, кичик мақола, ҳикоя, репортаж,	8. 3.4.1 маълум мақсадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий, маҳаллий тил, илмий-оммавий, публицистик ва расмий услубдан фойдаланган ҳолда ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали матн яратиш (репортаж, фельетон, мақола, интервью, очерк, мурожаатном	9.3.4.1 маълум мақсадга йўналтирилган аудитория учун маълум тил ва нутқ услубига таянган ҳолда ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали ҳикоялаш асосида матн яратиш (илмий, мақола, интервью,

	шеърий мати, эртак ва бошқалар)	интервью, эртак ва бошқалар)	интервью, хат; таклифнома, маълумотнома ва бошқалар)	а, тавсифнома, таржимаи ҳол, автобиография, аннотация, тезис, реферат, маъруза ва бошқалар)	йўл харакати бўйича ҳисобот ва бошқ-алар)
5. Эссе ёзиш	5.3.5.1 ҳикоя-эссе, муҳокама-эссе ёзиш	6.3.5.1 ҳикоя-эссе, муҳокама-эссе , таърифий эссе ёзиш	7.3.5.1 муалифнинг фикри ёки муаммога муносабатни англатувчи матн асосида, шу аснода далилланган, турли жанрда эссе ёзиш	8.3.5.1 маълум бир муаммонинг бир томонини ёритувчи, шунингдек академик принципларга асосланган ҳолда турли жанрларда эссе ёзиш	9.3.5.1 маълум бир муаммо нинг бир томонини атрофлича ёритувчи, муаммони ҳал қилиш йўлини тавсия этувчи, шунингдек мунозарага чорловчи турли жанрда эссе ёзиш
6. Ижодий иш	5.3.6.1 ҳаётий тажрибалари га таяниб, ўзини асар қаҳрамони ўрнида ҳис этган ҳолда ижодий иш ёзиш(120-150 сўз)	6.3.6.1 ўзининг хаёлидаги асар қаҳрамонининг вазиятида ҳис этган ва шахсий кўз қарашларини баён этган ҳолда ижодий иш ёзиш (150-200 сўз)	7.3.6.1 маълум ижтимоий вазифа (роль) ва баён этилган ҳолатни танлаган ҳолда ижодий иш ёзиш (200-250 сўз)	8.3.6.1 мазмуни бўйича қарама-қаршиликдан иборат бўлган матн парчалари асосида ижодий иш ёзиш (250-300 сўз)	9.3.6.1 маълум бир композиция элементини ёритувчи матнинг парчалари асосида ижодий иш ёзиш (300-350 сўз)
7. Матни тўғрилаш, хатоларини бартараф этишва таҳрир қилиш (мазмунидаги хатони тузатиш)	5.3.7.1 берилган матндаги жумлалар-ни тўғрилаган, таҳрир қилган ҳолда, луғатдан фойдаланиб имло хатоларини	6.3.7.1 матн типини инобатга олган ҳолда, луғат ёрдамида имло ва ишора (орфографик ва пунктуация) хатоларни бартараф этиш	7.3.7.1 матндаги ғализ жумла ёки парчаларни тўғрилаш, тузилишини ўзгартирган ҳолда мантиқий, далилий, фикрий хатоларини	8.3.7.1. матндаги ғализ тузилган жумла ёки парчаларни бартараф этган ҳолда мантиқий, далилий, фикрий, услубий хатоларини	9.3.7.1 матнда йўл қўйилган хато ва камчиликларни қайта кўриб чиқиб тузатиш ёки таҳрир қилиш

	тузатиш		бартараф этиш	тузатиш	

4) адабий тил меъёрларини сақлаш:

Бўлимлар	5-синф	6-синф	7-синф	8-синф	9-синф
1. Орфографик (имловий) меъёрларга амал қилиш	5.4.1.1 сўз ўзагидаги нутқ товушлари, унли ва ундош товушларнинг ўзига хос хусусиятларига, тўғри талаффузига ва ёзилишига риоя қилиш; урғу ва омонимтарзидаги сўз урғусининг қоидаларига амал қилиш	6.4.1.1 сўз ўзгартувчи ва шакл ясовчи қўшимчаларнинг ёзилишига, содда ва қўшма сўзларнинг ёзилиш меъёрига амал қилиш, шунингдек ўзлаштирма сўзлардаги Ъ айириш ва Ь юмшатиш белгиларининг имлоси, талаффузи ва ёзилиш қоидасига риоя қилиш	7.4.1.1 сўз охирида ёнма-ён келган ундошлар имлоси, қўшма сўз ва сўз бирикмалари, феъл шаклларини ҳосил қилувчи қўшимчалар имлосига, сўз туркумларидаги турланиш, ўзгариш тусланиш, қоидаларига амал қилиш	8.4.1.1 сўзларнинг маъносига кўра турлари омоним, синоним антоним, кўпмаъноли сўзлар, мустақил ва ёрдамчи сўзларни фарқлай олиши ва ўз ўрнида грамматик меъёрни сақлаган ҳолда қўллай олиш	9.4.1.1 матнларни шарҳлашда, мазмунини очишда тилнинг орфографик меъёрларга амал қилиш
2. Лексик меъёрларга амал қилиш	5.4.2.1. сўзларнинг ўз ва кўчма маънолари оҳангдош (омоним), маънодош (синоним), зид маъноли (антоним) сўзлар. Оҳангдош сўзларнинг бир хил туркумдаги сўзлардан тузилиши, уларнинг кўп маъноли сўзлардан фарқини билишлари, лексик меъёрларга	6. 4.2.1. фразеологизмларнинг хусусиятлари, таркибидаги сўзларнинг ўрнининг алмашмаслигини, улар нутқнинг таъсирчанлигини оширувчи фаолиятини англаган, талқин қилган ҳолда фойдаланиш	7.4.2.1 адабий тилнинг имловий, лексик, грамматик меъёрлари, матн, матнда адабий тил меъёрининг сақлани-шига, матн турлари, фикр-мулоҳазаларининг баён этилиш меъёрларига амал қилган ҳолда фойдаланиш	8.4.2.1 адабий тилнинг имловий, лексик, грамматик меъёрларига риоя қилган ҳолда монолог, диалог асосида қўллай олиш	9.4.2.1 лексик ва услубий қоидаларига тўлиқ амал қилиш, услубий бўёқлардан фойдаланган ҳолда таъсирчан ифода этиш адабий тил меъёрларининг сақланиши, матн турлари, фикр-мулоҳазаларининг баён

	амал қилиш				этилиш меъёрлар идан фойдалан иш
3. Грамматикм еъёрларга амал қилиш	5.4.3.1 сўз ясовчи қўшимчалар оркали ҳосил бўлган сўз туркумлари, ясама оддий ҳамда мураккаб сўзларнинг оғзаки ва ёзма нутқда қўлланиш қоидасига амал килган ҳолда фойдаланиш	6.4.3.1 сўз туркум-ларининг келишик қўшимчалари билан турланиши, шахс-сон қўшимчалари билан тусланиши меъёрига амал қилиш ва тўғри қўллай олиши	7.4.3.1 туб ва ясама, содда ва қўшма феъллар, нисбат қўшимчалари нинг сўз ясовчилар билан яхлитланиши ва такрор қўлланиши, маъновий гуруҳлари ва юриш-ҳаракат феъллари, нутқ феъллари, тафаккур феъллариининг грамматик меъёрларига амал қилиш, тўғри фойдаланиш	8.4.3.1 адабий тил меъёрларига амал қилган ҳолда гап бўлаклари ва уларнинг турларидан керакли жойларда тўғри ва ўринли фойдаланиш	9.4.3.1 аралаш ва мураккаб қўшма гапларни ҳосил қилишда морфолог ик ва граммати к жиҳатдан боғланиш меъёрлар ига (боғловчи лар ва боғловчи сўзлар дан) амал килган ҳолда фойдалан иш
4. Пунктуацио н (тиниш белгилари) меъёрларга амал қилиш	5.4.4.1 уюшиқ бўлакли гапларда, умумлаштир увчи сўзларда,унд алмали гапларда, тиниш белгиларини нг ишлатиш меъёридан; кўчирма гапларда ва қўшма гап таркибидаги содда гаплар орасига (-) тиренинг ишлатиш	6.4.4.1 кўчирма ва ўзлаштирма гапларда тиниш белгиларини қўллаш меъёри асосида тўғри фойдалана билиш	7.4.4.1 максад ва аниқловчи мураккаб қўшма гапларда ва содда гапларда тиниш белгиларини белгиланган меъёр асосида қўллаш	8.4.4.1 кириш гап, атов гап, бир бош бўлакли гапларда ҳамда ажратилган иккинчи даражали бўлакли гапларда фойдаланиш	9.4.4.1 мураккаб, аралаш қўшма гапларда, шунингде к уюшиқ бўлакли содда гапларда тиниш белгилари дан меъёр асосида фойдалан иш

	меъёрига асосланиб тўғри фойдаланиш				

18. Ушбу ўқув дастури асосий ўрта таълим босқичининг 5-9-синфларига мўлжалланган «Ўзбек тили» ўқув фанидан янгиланган таълим мазмунидаги намунавий ўқув дастурининг Узоқ муддатли режасига мувофиқ амалга оширишилади.

19. Чоракдаги боб ва бўлимлар таркибидаги мавзулар бўйича соатлар сонини тақсимлаш ўқитувчи ихтиёрига қолдирилади.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
5-9-сыныптарына арналған
«Өзбек тілі» оқу пәнінен
жаңартылған мазмұндағы үлгілік
оқу бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-синф:

Мавзу	Нутқий фаолият турлари	Ўқитишнинг мақсади
1-чорак		
Маданият: тил ва муомала	Тинглаш ва сўзлаш	5.1.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, бош ахборотни аниқлаш; 5.1.3.1 матннинг мазмунинин сўзлаб бериш
	Ўқиш	5.1.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, мавзуни аниқлай олиш; 5.2.2.1 ижтимоий -маиший, ижтимоий -маданий мавзуларга оид диалог, монологлар(шеърий матнлар, эълон, ахборотлар) кўтарилган масаларни тушунтириш
	Ёзиш	5.3.1.1 оддий режа тузиш; 5.3.4.1 маълум мақсадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий ва маҳаллий тил малакаларига таяниб ҳикоялаш ва таъриф бериш услубидан фойдаланган ҳолдаматн яратиш (хат, реклама матни, эълон, кундалик, шеърий матн, эртак ва бошқалар
	Адабий тил меъёрларини	5.4.3.1

	сақлаш	сўз ясовчи қўшимчалар орқали ҳосил бўлган сўз туркумлари, ясама оддий ҳамда мураккаб сўзларнинг оғзаки ва ёзма нутқда қўлланиш қоидасига амал қилган ҳолда фойдаланиш; 5.4.4.1 уюшиқ бўлакли гапларда, умумлаштирувчи сўзларда,ундалмали гапларда, тиниш белгиларининг ишлатиш меъёридан; кўчирма гапларда ва содда гаплар таркибидаги эга ва кесимнинг орасида (–) тиренинг ишлатилиш меъёрига асосланиб, тўғри фойдаланиш
Кийиниш. Гўзаллик.	Тинглаш ва сўзлаш	5.1.2.1 матн мазмунини қайта ҳикоя қила олиш, идрок этиш, таърифлаш; 5.1.5.1 “сўзловчилар “ “тингловчилар”нинг ёш хусусиятларини инобатга олган ҳолда савол-жавоб диалогларида иштирок этиш
	Ўқиш	5.2.6.1 ўқишнинг ўқилган матн мазмуни билан таништириш туридан фойдаланиш; 5.2.4.1 асосий(калит) сўзлар ва етакчи саволлар орқали асосий фикрни аниқлаш
	Ёзиш	5.3.1.1 оддий режа тузиш; 5.3.4.1 маълум мақсадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий ва махаллий тил малакаларига таяниб ҳикоялаш ва таъриф бериш услубидан фойдаланган ҳолда матн

		яратиш (хат, реклама матни, эълон, кундалик, шеърий матн, эртак ва бошқалар)
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	5.4.1.1 сўз ўзагидаги нутқ товушлари, унли ва ундош товушларнинг ўзига хос хусусиятларига, тўғри талаффузига ва ёзилишига риоя қилиш; урғу ва омоним тарзидаги сўз урғусининг қоидаларига амал қилиш; 5.4.3.1 сўз ясовчи қўшимчалар орқали ҳосил бўлган сўз туркумлари, ясама оддий ҳамда мураккаб сўзларнинг оғзаки ва ёзма нутқда қўлланиш қоидасига амал қилган ҳолда фойдаланиш
2-чорак		
Оилавий анъаналар ва байрамлар	Тинглаш ва сўзлаш	5.1.2.1 матн мазмунини қайта ҳикоя қила олиш, идрок этиш, таърифлаш
	Ўқиш	5.2.5.1 матнга муносабатни ёритувчи саволлар тузиш
	Ёзиш	5.3.2.1 матннинг асосий мазмунини баён этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	5.4.2.1 сўзларнинг ўз ва кўчма маънолариоҳангдош (омоним), маънодош (синоним), зид маъноли (антоним) сўзлар. Оҳангдош сўзларнинг бир хил туркумдаги сўздан тузилиши, уларнинг кўп маъноли сўзлардан фарқини билишлари, лексик меъёрларга амал қилиш
Ҳайвонотлар ва ўсимликлар дунёси	Тинглаш ва сўзлаш	5.1.4.1 таянч сўзлар ва етакчи саволлар орқали асосий фикрни аниқлаш

	Ўқиш	5.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, ахборотнинг асосий ва қўшимча маъносини тўлиқ англаш
	Ёзиш	5.3.3.1 маълумотни расмли кўриниш оркали тақдим этиш.
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	5.4.2.1 сўзларнинг ўз ва кўчма маъноларио хангдош (омоним), маънодош (синоним), зид маъноли (антоним) сўзлар. Охангдош сўзларнинг бир хил туркумдаги сўздан тузилиши, уларнинг кўп маъноли сўзлардан фарқини билишлари, лексик меъёрларга амал қилиш
3-чорак		
Бўш вакт ва хобби	Тинглаш ва сўзлаш	5.1.6.1 тингланаётган нуткка “маъкул бўлди”/”маъкул бўлмади”,/”тўғри/нотўғри” эканлигини ўз фикрини қарашларини асослаб, бахо бериш
	Ўқиш	5.2.2.1 ижтимоий -маиший, ижтимоий -маданий мавзуларга оид диалог, монологлар(шеърий матнлар, эълон, ахборотлар) кўтарилган масалаларни тушунтириш; 5.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, ахборотнинг асосий ва қўшимча маъносини тўлиқ англаш
	Ёзиш	5.3.5.1 ҳикоя-эссе, муҳокама-эссе ёзиш; 5.3.7.1 берилган матндаги жумлалар-ни тўғрилаган, таҳрир қилган ҳолда,

		луғатдан фойдаланиб имло хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	5.4.4.1 уюшиқ бўлакли гапларда, умумлаштирувчи сўзларда,ундалмали гапларда, тиниш белгиларининг ишлатиш меъёридан; кўчирма гапларда ва содда гаплар таркибидаги эга ва кесимнинг орасида (–) тиренинг ишлатилиш меъёрига асосланиб, тўғри фойдаланиш
Хаёлот дунёси	Тинглаш ва сўзлаш	5.1.6.1 тингланаётган нутққа “маъқул бўлди”/”маъқул бўлмади”,/”тўғри/нотўғри” эканлигини ўз фикрини қарашларини асослаб, баҳо бериш
	Ўқиш	5.2.7.1 аниқ вазифаларни бажариш учун матндан керакли ахборотларни ажрата билиши ва уларни адабий тил меъёрлари асосида қўллай олиши
	Ёзиш	5.3.5.1 ҳикоя-эссе, муҳокама-эссе ёзиш; 5.3.7.1 берилган матндаги жумлалар-ни тўғрилаган, таҳрир қилган ҳолда, луғатдан фойдаланиб имло хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	5.4.4.1 уюшиқ бўлакли гапларда, умумлаштирувчи сўзларда,ундалмали гапларда, тиниш белгиларининг ишлатиш меъёридан; кўчирма гапларда ва содда гаплар таркибидаги эга ва кесимнинг орасида (–) тиренинг ишлатилиш меъёрига асосланиб, тўғри фойдаланиш
Транспорт ва йўл	Тинглаш ва сўзлаш	5.1.6.1

белгилари		тингланаётган нутққа "маъқул бўлди"/"маъқул бўлмади"./"тўғри/нотўғри" эканлигини ўз фикрини карашларини асослаб, баҳо бериш
	Ўкиш	5.2.2.1 ижтимоий -маиший, ижтимоий -маданий мавзуларга оид диалог, монологлар(шеърий матнлар, эълон, ахборотлар) кўтарилган масалаларни тушунтириш; 5.2.3.1 тингланган матнинг мазмунини тушуниш, ахборотнинг асосий ва кўшимча маъносини тўлиқ англаш
	Ёзиш	5.3.5.1 ҳикоя-эссе, мухокама-эссе ёзиш; 5.3.7.1 берилган матндаги жумлалар-ни тўғрилаган, тахрир килган ҳолда, лугатдан фойдаланиб имло хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини саклаш	5.4.4.1 уюшик бўлакли гапларда, умумлаштирувчи сўзларда,ундалмали гапларда, тиниш белгиларининг ишлатиш меъёридан; кўчирма гапларда ва содда гаплар таркибидаги эга ва кесимнинг орасида (–) тиренинг ишлатилиш меъёрига асосланиб, тўғри фойдаланиш
4-чорак		
Инсоннинг ташқи кўриниши ва хулқ-атвори	Тинглаш ва сўзлаш	5.1.5.1 "сўзловчилар" "тингловчилар"нинг ёш хусусиятларини инобатга олган ҳолда савол-жавоб диалогларида иштирок этиш; 5.1.7.1 орфографик меъёрларга

		риоя килган ҳолда , кўргазмали куроллардан ўринли фойдаланиб, маълум кўринишдаги берилган матнга аниқ кўрсатмаларга асосланиб, изчиллик билан таъриф бериш
	Ўкиш	5.2.2.1 ижтимоий -майиший, ижтимоий -маданий мавзуларга оид диалог, монологлар(шеърий матнлар, эълон, ахборотлар) кўтарилган масаларни тушунтириш 5.2.8.1 турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион курилишини қиёслаш (хат,реклама матнлари, эълонлар, кундалик, шеърлар ва эртаклар
	Ёзиш	5.3.6.1 хаётий тажрибаларига таяниб, ўзини асар каҳрамони ўрнида ҳис этган ҳолда ижодий иш ёзиш (120-150 сўз); 5.3.7.1 берилган матндаги жумлалар-ни тўғрилаган, таҳрир килган ҳолда, луғатдан фойдаланиб имло хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	5.4.1.1 сўз ўзагидаги нутқ товушлари, унли ва ундош товушларнинг ўзига хос хусусиятларига, тўғри талаффузига ва ёзилишига риоя килиш; урғу ва омонимтарзидаги сўз урғусининг қондаларига амал килиш
Коинот сирлари	Тинглаш ва сўзлаш риш	5.5.5.1 “сўзловчилар “ “тингловчилар”нинг ёш хусусиятларини инобатга олган холда савол-жавоб диалогларида иштирок этиш;

		5.5.7.1 орфографик меъёрларга риоя килган холда , кўргазмали куроллардан ўринли фойдаланиб, маълум кўринишдаги берилган матнга аниқ кўрсатмаларга асосланиб, изчиллик билан таъриф бериш
	Ўкиш	5.2.2.1 ижтимоий -майиший, ижтимоий -маданий мавзуларга оид диалог, монологлар (шеърий матнлар, эълон, ахборотлар) кўтарилган масаларни тушунтириш; 5.2.8.1 турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион курилишини қиёслаш (хат, реклама
	Ёзиш	5.3.6.1 хаётий тажрибаларига таяниб, ўзини асар каҳрамони ўрнида хис этган ҳолда ижодий иш ёзиш(120-150 сўз); 5.3.7.1 берилган матндаги жумлалар-ни тўғрилаган, тахрир килган ҳолда, луғатдан фойдаланиб имло хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	5.4.4.1 уюшиқ бўлакли гапларда, мумлаштирувчи сўзларда,ундалмали гапларда, тиниш белгиларининг ишлатиш меъёридан; кўчирма гапларда ва қўшма гап таркибидаги содда гаплар орасига (-) тиренинг ишлатиш меъёрига асосланиб тўғри фойдаланиш
Саёҳат ва дам олиш	Тинглаш ва сўзлаш риш	5.5.5.1 “сўзловчилар “ “тингловчилар”нинг ёш хусусиятларини инобатга

		олган ҳолда савол-жавоб диалогларида иштирок этиш; 5.5.7.1 орфографик меъёрларга риоя қилган ҳолда , кўргазмали қуроллардан ўринли фойдаланиб, маълум кўринишдаги берилган матнга аниқ кўрсатмаларга асосланиб, изчиллик билан таъриф бериш
	Ўқиш	5.2.2.1 ижтимоий -майиший, ижтимоий -маданий мавзуларга оид диалог, монологлар(шеърий матнлар, эълон, ахборотлар) кўтарилган масаларни тушунтириш; 5.2.8.1 турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион курилишини қиёслаш (хат, реклама
	Ёзиш	5.3.6.1 ҳаётий тажрибаларига таяниб, ўзини асар қаҳрамони ўрнида ҳис этган ҳолда ижодий иш ёзиш(120-150 сўз); 5.3.7.1 берилган матндаги жумлалар-ни тўғрилаган, таҳрир килган ҳолда, луғатдан фойдаланиб имло хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини саклаш	5.4.4.1 уюшик бўлакли гапларда, мумлаштирувчи сўзларда,ундалмали гапларда, тиниш белгиларининг ишлатиш меъёридан; кўчирма гапларда ва қўшма гап таркибидаги содда гаплар орасига (-) тиренинг ишлатиш меъёрига асосланиб тўғри фойдаланиш

2) 6 – синф:

Мавзу	Нуткий фаолият турлари	ўкитишнинг максади
I-чорак		
Қозоғистондаги кўркам масканлар	Тинглаш ва сўзлаш	6.1.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, бош ва иккинчи даражали ахборотни ажратиш; 6.1.3.1 учинчи шахс номидан матн мазмунини тўлиқ қайта ҳикоя килиш, қисқа ва айримларига тўхталган ҳолда ҳикоя қилиш (хикоялаш ва таърифлаш)
	Ўқиш	6.2.1.1 маълум ва номаълум (таниш ва нотаниш) маълумотни чикариб,матнининг асосий маълумотини тушуниш; 6.2.2.1 ижтимоий –маданий, расмий-иш қоғозлар мавзуларга оид диалог, монолог- лардаги (кўлланмалар, табрикномалар, ахборотлар, автобиография, янгиликлар, интервью,) кўтарилган масалаларни тахлили
	Ёзиш	6.3.1.1 оддий ва мураккаб режа тузиш; 6.3.4.1 маълум максадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий, публицистик ва расмий малакаларига таяниб хикоялаш ва шархлаш орқали ҳикоялаш услубидан фойдаланган ҳолда матн яратиш (тушунтириш хати, кичик мақола, шеърий матн, ҳикоя, репортаж, интервью, эртак ва

		бошқалар)
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	6.4.3.1 сўз туркум-ларининг келишик қўшимчалари билан турланиши, шахс-сон қўшимчалари билан тусланиши меъёрига амал қилиш ва тўғри қўллай олиши
Миллий ва оилавий қадриятлар	Тинглаш ва сўзлаш	6.1.2.1 сўз бирикмалари ва асосий (калит) сўзларга таянган ҳолда матнининг асосий фикрини аниқлаш; 6.5 берилган мавзу юзасидан фикр алмашув диалогларида иштирок этиш
	Ўқиш	6.2.4.1 матн турини ва типини аниклаш: ёзилишини, ҳикояланиши, мухокомаланиши, керакли томонларини аниклай олиши, бадиий ва публистик матнининг тили ва жанр афзалликларини (шеър, эртак, ҳикоя, мақола, репортаж, интервью ва бошқа); 6.2.6.1 ўқишнинг таништириш ва ўқилган матн мазмунини шарҳлаш туридан фойдаланиш
	Ёзиш	6.3.1.1 оддий ва мураккаб режа тузиш; 6.3.4.1 маълум максадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий, публицистик ва расмий малакаларига таяниб ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали ҳикоялаш услубидан фойдаланган ҳолда матн яратиш (тушунтириш хати, кичик мақола, шеърий матн, ҳикоя, репортаж,

		интервью, эртак ва бошқалар)
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	6.4.1.1 сўз ўзгартувчи ва шакл ясовчи қўшимчаларнинг ёзилишига, содда ва қўшма сўзларнинг ёзилиш меъёрига амал қилиш, шунингдек ўзлаштирма сўзлардаги Ъ айириш ва Ь юмшатиш белгиларининг имлоси, талаффузи ва ёзилиш қоидасига риоя қилиш; 6.4.3.1 сўз туркум-ларининг келишик қўшимчалари билан турланиши, шахс-сон қўшимчалари билан тусланиши меъёрига амал қилиш ва тўғри қўллай олиши
2-чорак		
Оламнинг етти мўъжизаси	Тинглаш ва сўзлаш	6.1.2.1 сўз бирикмалари ва асосий (калит) сўзларга таянган ҳолда матнинг асосий фикрини аниқлаш
	Ўқиш	6.2.5.1 матн мазмунининг долзарблилиги, сифатлилиги, кимматлилиги ва фойдалилигини баҳоловчи аник таърифловчи саволлар туза олиш
	Ёзиш	6.3.2.1 шахс номидан тасвирий мати, таърифий матнларнинг мазмунини (атрофлича тўлик, кисқача, танлаб олинган матнлар асосида) баён этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	6.4.2.1 фразеологизмларнинг хусусиятлари, таркиби-даги сўзларнинг ўрнининг алмашмас-лигини, улар нутқнинг таъсирчанлигидаги фаолиятини англаган ,

		талқин қилган ҳолда фойдаланиш
Астана-маданият ва санъат маркази	Тинглаш ва сўзлаш	6.1.4.1 матннинг тузилишининг ўзига хос хусусиятига аҳамият берган ҳолда етакчи саволлар орқали асосий фикрни аниқлаш
	Ўқиш	6.2.3.1 тингланган матнинг мазмунини тушуниш, ахборотнинг асосини тўлиқ англаш
	Ёзиш	6.3.3.1 маълумотни турли шрифт ва ранглардан фойдаланган ҳолда матн тарзида тақдим этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	6.4.2.1 фразеологизмларнинг хусусиятлари, таркиби-даги сўзларнинг ўрнининг алмашмас-лигини, улар нутқнинг таъсирчанлигидаги фаолиятини англаган , талқин қилган ҳолда фойдаланиш
3-чорак		
Буюк сиймолар	Тинглаш ва сўзлаш	6.1.6.1 матн мазмунидан келиб чиққан ҳолда эшитилган маълумотни баҳолаш, материални мантиқан баён этиш
	Ўқиш	6.2.2.1 ижтимоий –маданий, расмий-иш қоғозлар мавзуларга оид диалог, монолог- лардаги (кўлланмалар, табрикномалар, ахборотлар, автобиография, янгиликлар, интервью,) кўтарилган масалаларни тахлили; 6.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, ахборотнинг асосини тўлиқ англаш

	Ёзиш	6.3.5.1 ҳикоя-эссе, муҳокама-эссе, таъриф-эссе ёзиш; 6.3.7.1 матн типини инобатга олган ҳолда, луғат ёрдамида имло ва ишора (орфографик ва пунктуация) хатоларни бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	6.4.4.1 кўчирма ва ўзлаштирма гапларда тиниш белгиларни қўллаш меъёри асосида тўғри фойдалана билиш
Сув – ҳаёт манбаи. Козоғистондаги дарё ва кўллар	Тинглаш ва сўзлаш	6.1.6.1 матн мазмунидан келиб чиққан ҳолда эшитилган маълумотни баҳолаш, материални мантиқан баён этиш
	Ўқиш	6.2.7.1 турли ахборот воситаларидан керакли маълумотларни олиш ва олинган маълумотларни турли кўз қарашларга кўра талқин эта олиш
	Ёзиш	6.3.5.1 ҳикоя-эссе, муҳокама-эссе, таъриф-эссе ёзиш; 6.3.7.1 матн типини инобатга олган ҳолда, луғат ёрдамида имло ва ишора (орфографик ва пунктуация) хатоларни бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	6.4.4.1 Кўчирма ва ўзлаштирма гапларда тиниш белгиларни қўллаш меъёри асосида тўғри фойдалана билиш
Спорт. Атоқли спорт намояндалари	Тинглаш ва сўзлаш	6.1.6.1 матн мазмунидан келиб чиққан ҳолда эшитилган маълумотни баҳолаш, материални мантиқан баён этиш
	Ўқиш	6.2.2.1

		ижтимоий –маданий, расмий-иш қоғозлар мавзуларга оид диалог, монолог- лардаги (кўлланмалар, табрикномалар, ахборотлар, автобиография, янгиликлар, интервью) кўтарилган масалаларни тахлили, 6.2.3.1 тингланган матнининг мазмунини тушуниш, ахборотнинг асосини тўлик англаш
	Ёзиш	6.3.5.1 хикоя-эссе, мухокама-эссе, таъриф-эссе ёзиш; 6.3.7.1 матн типини инобатга олган холда, лугат ёрдамида имло ва ишора (орфографик ва пунктуация) хатоларни бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	6.4.4.1 кўчирма ва ўзлаштирма гапларда тиниш белгиларни кўллаш меъёри асосида тўгри фойдалана билиш
4-чорак		
Ўзбек ва қозоқ халқининг анъаналари ва урф-одатлари. Наврўз	Тинглаш ва сўзлаш	6.1.7.1 орфографик меъёрларга риоя қилган холда , кўргазмали куроллардан , видеороликлардан, рангли расмлардан ўринли фойдаланиб, хикоялаш, таърифлаш характеридаги монологларни тузиш; 6.1.5.1 берилган мавзу юзасидан фикр алмашув диалогларида иштирок этиш
	Ўқиш	6.2.2.1 ижтимоий –маданий, расмий-иш қоғозлар мавзуларга оид диалог, монолог- лардаги

		(кўлланмалар, табрикномалар, ахборотлар, автобиография, янгиликлар, интервью.) кўтарилган масалаларни тахлили; 6.2.8.1 турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион курилишининг афзалликларини инобатга олган холда матнуслубининг ўзига хослигини қиёслаш (шеърлар, эртаклар, хикоя, кичик мақола, репортаж, интервью)
	Ёзиш	6.3.6.1 ўзини хаёлидаги асар қахрамонининг вазиятида хис этган ва шахсий кўз қарашларини баён этган холда ижодий иш ёзиш(150-200 сўз); 6.3.7.1 матн типини инобатга олган холда, лугат ёрдамида имло ва ишора (орфографик ва пунктуация) хатоларни бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	6.4.1.1 сўз ўзгартувчи ва шакл ясовчи қўшимчаларнинг ёзилишига, содда ва қўшма сўзларнинг ёзилиш меъёрига амал қилиш, шунингдек ўзлаштирма сўзлардаги Ъ айириш ва Ь юмшатиш белгиларининг имлоси, талаффузи ва ёзилиш қоидасига риоя қилиш
Оламдаги йирик кутубхоналар	Тинглаш ва сўзлаш	6.1.6.1 матн мазмунидан келиб чиққан холда эшитилган маълумотни баҳолаш, материални мантиқан баён этиш; 6.1.7.1 орфографик меъёрларга

		риоя қилган ҳолда , кўргазмали қуроллардан , видеороликлардан, рангли расмлардан ўринли фойдаланиб, ҳикоялаш, таърифлаш характеридаги монологларни тузиш
	Ўқиш	6.2.2.1 ижтимоий –маданий, расмий-иш қоғозлар мавзуларга оид диалог, монолог- лардаги (кўлланмалар, табрикномалар, ахборотлар, автобиография, янгиликлар, интервью,) кўтарилган масалаларни тахлили, 6.2.8.1 турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион қурилишининг афзалликларини инобатга олган ҳолда матнуслубининг ўзига хослигини қиёслаш (шеърлар, эртаклар, ҳикоя, кичик макола, репортаж, интервью)
	Ёзиш	6.3.6.1 ўзини хаёлидаги асар қаҳрамонининг вазиятида хис этган ва шахсий кўз карашларини баён этган ҳолда ижодий иш ёзиш(150-200 сўз); 6.3.7.1 матн типини инобатга олган ҳолда, луғат ёрдамида имло ва ишора (орфографик ва пунктуация) хатоларни бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	6.4.1.1 сўз ўзгартувчи ва шакл ясовчи қўшимчаларнинг ёзилишига, содда ва қўшма сўзларнинг ёзилиш меъёрига амал килиш, шунингдек ўзлаштирма сўзлардаги Ь айириш ва Ь

		юмшатиш белгиларининг имлоси, талаффузи ва ёзилиш коидасига риоя қилиш
Илм-фан ва технология ютуқлари		

3) 7- синф:

Мавзу	Нуткий фаолият турлари	Ўкитишнинг максади
I-чорак		
Иклим ва ундаги ўзгаришлар	Тинглаш ва сўзлаш	7.1.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, бош ва иккинчи даражали ахборотни таниш ва нотанишини ажратиш; 7.1.3.1 ўзгартирилган шахс номидан матн мазмунини тўлик кайта ҳикоя килиш, қисқа ва айримларига тўхталган холда хикоя қилиш(ҳикоялаш ва таърифлаш,муҳокама-лаш)
	Ўкиш	7.2.1.1 матндаги асосий мазмунини тушуниш, бош ва иккинчи даражали ахборотни ажратиш; 7.2.2.1 ижтимоий –майиши, ўкув-меҳнатмавзуларга оид диалог, монологлар, полилоглар (қўлланмалар, табрикномалар, ахборотлар, бадиий адабиётдан берилган парчалар, автобиография, янгиликлар, интервьюлардаги) муаллиф кўтарган масаланинг таҳлили
	Ёзиш	7.3.1.1 оддий ва мураккаб режа тузиш, ишш учун берилган режа асосида материал тўплашни ташкил этиш; 7.3.4.1 маълум максадга

		йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий, публицистик ва расмий услубдан фойдаланган ҳолда ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали ҳикоялаш асосида матн яратиш (тушунтириш хати, ишонч хати, коидалар, табрикнома, кичик мақола, ҳикоя, репортаж, интервью, хат; таклифнома, маълумотнома ва бошқалар)
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	7.4.3.1 туб ва ясама, содда ва қўшма феъллар, нисбат қўшимчаларининг сўз ясовчилар билан яхлитланиши ва такрор қўлланиши, маъновий гуруҳлари ва юриш-харакат феъллари, нутк феъллари, тафаккур феъларининг грамматик меъёрларига амал қилиш, тўғри фойдаланиш
Кўчманчилар маданияти	Тинглаш ва сўзлаш	7.1.2.1 тузилишига таянган ҳолда, матнинг асосий фикрини аниқлаш; 7.1.5.1 берилган муаммо юзасидан фикр алмашув диалогларида иштирок этиш, ўз кўз қарашини ишончли далиллар билан асосламок
	Ўкиш	7.2.6.1 ўқишнинг турли кўринишларидан, яъни ўқиган матн мазмунини ижодий ўрганиш, изланиш туридан фойдаланиш; 7.2.4.1 бадиий ва публистик, расмий –иш қоғозлар услубидаги аралаш типдаги матнинг тили ҳамда жанр афзалликларини аниклай

		олиши (тушунтириш хати, ишонч хати, қоидалар, табрикномалар, таклифномалар, қўлланма, мақолача, интервью, кундалик хотиралар, хатлар, плтимоснома, ахборотномалар ва бошқалар)
	Ёзиш	7.3.1.1 оддий ва мураккаб режа тузиш, инпо учун берилган режа асосида материал тўплашни ташкил этиш; 7.3.4.1 маълум максадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий, публицистик ва расмий услубдан фойдаланган ҳолда ҳиоялаш ва шарҳлаш орқали ҳикоялаш асосида матн яратиш (тушунтириш хати, ишонч хати, коидалар, табрикнома, кичик мақола, ҳикоя, репортаж, интервью, хат; таклифнома, маълумотнома ва бошқалар)
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	7.4.3.1 туб ва ясама, содда ва қўшма феъллар, нисбат қўшимчаларининг сўз ясовчилар билан яхлитланиши ва такрор қўлланиши, маъновий гуруҳлари ва юриш-ҳаракат феъллари, нутқ феъллари, тафаккур феъларининг грамматик меъёрларига амал килиш, тўғри фойдаланиш
2-чорак		
Тани соғлик- туман бойлик	Тинглаш ва сўзлаш	7.1.2.1 тузилишига таянган ҳолда, матнининг асосий фикрини аниқлаш
	Ўкиш	7.2.5.1 хулосалаш ва якунлашга

		асосланган аник ифодалайдиган турли саволлар тузиш
	Ёзиш	7.3.2.1 шахсини ўзгартирган холда тасвирий матн, мунозара-матн, таърифий матнларнинг мазмунини (атрофлича тўлик, кискача, танлаб олинган матнлар асосида) баён этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	7.4.2.1 адабий тилнинг имловий, лексик, грамматик меъёрлари, матн, матнда адабий тил меъёрининг саклани-шига, матн турлари, фикр-мулоҳазаларининг баён этилиш меъёрларига амал килган холда фойдаланиш
Меҳрибонлик ва дўстлик	Тинглаш ва сўзлаш	7.1.4.1 матннинг мазмуни, сўзловчининг товуш интонацияси (оҳанги) билан сўзлаш маданияти орқали айтилаётган фикрни аниклаш
	Ўкиш	7.2.3.1 тингланган матнинг мазмунини тушуниш, берилган ахборот бўйича факт ва муалиф кўз карашини фарқлай олиш
	Ёзиш	7.3.3.1 маълумотни узлуксиз матн тарзида, схема таблица кўринишида тақдим этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	7.4.2.1 адабий тилнинг имловий, лексик, грамматик меъёрлари, матн, матнда адабий тил меъёрининг саклани-шига, матн турлари, фикр-мулоҳазаларининг баён этилиш меъёрларига амал килган холда фойдаланиш
3-чорак		

Мусиқа санъати ва ўзбек халқининг миллий чолғу асбоблари	Тинглаш ва сўзлаш	7.1.6.1 эшитилган матнларнинг бадиий хусусиятларини изоҳлаб, унга баҳо беради ва таянч далиллар билан исботлайди
	Ўқиш	7.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, берилган ахборот бўйича факт ва муалиф кўз қарашини фарқлай олиш; 7.2.2.1 ижтимоий –майиши, ўқув-меҳнатмавзуларга оид диалог, монологлар, полилоглар (қўлланмалар, табрикномалар, ахборотлар, бадиий адабиётдан берилган парчалар, автобио-графия, янгиликлар, интервьюлардаги) муаллиф кўтарган масаланинг таҳлили
	Ёзиш	7.3.5.1 муалифнинг фикри ёки муаммога муносабатни англатувчи матн асосида, шу аснода далилланган, турли жанрда эссе ёзиш; 7.3.7.1 матндаги гализ жумла ёки парчаларни тўғрилаш, тузилишини ўзгартирган ҳолда мантиқий, далилий, фикрий хатоларини бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	7.4.4.1 мақсад ва аникловчи мураккаб қўшма гапларда ва содда гапларда тиниш белгиларни белгиланган меъёр асосида қўллаш
Интернет ва ижтимоий тармоқ	Тинглаш ва сўзлаш	7.1.6.1 эшитилган матнларнинг бадиий хусусиятларини изоҳлаб, унга баҳо беради ва таянч далиллар билан исботлайди
	Ўқиш	7.2.7.1 фикр ва фактларни

		фарқлай олган ҳолда турли ахборот воситаларидан керакли маълумотлар-ни ола билиши ва уларнинг бадиий хусусиятларини изоҳлаб, унга баҳо бера олиши ҳамда таянч далиллар билан исботлай олиши
	Ёзиш	7.3.5.1 муалифнинг фикри ёки муаммога муносабатни англатувчи матн асосида, шу аснода далилланган, турли жанрда эссе ёзиш; 7.3.7.1 матндаги гализ жумла ёки парчаларни тўғрилаш, тузилишини ўзгартирган ҳолда мантиқий, далилий, фикрий хатоларини бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	7.4.4.1 мақсад ва аникловчи мураккаб қўшма гапларда ва содда гапларда тиниш белгиларни белгиланган меъёр асосида қўллаш
Қозоғистондаги миллатлараро дўстлик	Тинглаш ва сўзлаш	7.1.1.1 сўз охирида ёнма-ён келган ундошлар имлоси, қўшма сўз ва сўз бирикмалари, феъл шаклларини ҳосил қилувчи қўшимчалар имлосига, сўз туркумларидаги турланиш, ўзгариш тусланиш, қоидаларига амал қилиш
	Ўқиш	7.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, берилган ахборот бўйича факт ва муалиф кўз қарашини фарқлай олиш; 7.2.2.1 ижтимоий майиши, ўқув-мехнатмавзуларга оид диалог, монологлар, полилоглар (қўлланмалар,

		табрикномалар, ахборотлар, бадиий адабиётдан берилган парчалар, автобио-графия, янгиликлар, интервьюлардаги) муаллиф кўтарган масаланинг тахлили
	Ёзиш	7.3.5.1 муалифнинг фикри ёки муаммога муносабатни англатувчи матн асосида, шу аснода далилланган, турли жанрда эссе ёзиш; 7.3.7.1 матндаги гализ жумла ёки парчаларни тўғрилаш, тузилишини ўзгартирган ҳолда мантиқий, далилий, фикрий хатоларини бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	7.4.4.1 мақсад ва аникловчи мураккаб қўшма гапларда ва содда гапларда тиниш белгиларни белгиланган меъёр асосида қўллаш
4-чорак		
Тўғри овқатланиш. Генетик ўзгаришга учраган таомлар	Тинглаш ва сўзлаш	7.1.7.1 орфографик меъёрларга риоя қилган ҳолда , кўргазмали куроллардан , реклама тариқасидаги роликлардан, рангли расмлардан ўринли фойдаланиб, ўзида ками билан 2 та кичик мавзуларни қамраган матнлар асосида ҳикоявий, таърифий, мухокамали монолог тузиш; 7.1.5.1 берилган муаммо юзасидан фикр алмашув диалогларида иштирок этиш, ўз кўз қарашини ишончли далиллар билан асосламок
	Ўқиш	7.2.2.1 ижтимоий –майиши, ўкув-меҳнатмавзуларга оид

		диалог, монологлар, полилоглар (қўлланмалар, табрикномалар, ахборотлар, бадиий адабиётдан берилган парчалар, автобио-графия, янгиликлар, интервьюлардаги) муаллиф кўтарган масаланинг тахлили; 7.2.8.1 мақсадли аудиторияга қаратилган турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион қурилиши, тилининг афзалликларини инобатга олган ҳолда матн услубининг ўзига хослигини киёслаш(тушунтириш хати, ишонч хати, қоидалар, табрикномалар, таклифномалар, қўлланма, кичик мақола, интервью, кундалик хотиралар, хатлар, илтимоснома, ахборотномалар ва бошқалар)
	Ёзиш	7.3.6.1 маълум ижтимоий вазифа(роль) ва баён этилган ҳолатни танлаган ҳолда ижодий иш ёзиш (200-250 сўз), 7.3.7.1 матндаги гализ жумла ёки парчаларни тўғрилаш, тузилишини ўзгартирган ҳолда мантиқий, далилий, фикрий хатоларини бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	7.4.1.1 сўз охирида ёнма-ён келган ундошлар имлоси, қўшма сўз ва сўз бирикмалари, феъл шаклларини хосил қилувчи қўшимчалар имлосига, сўз туркумларидаги турланиш, ўзгариш

		тусланиш, қоидаларига амал қилиш
Ғалаба куни. Буюк қаҳрамонликка таъзим.	Тинглаш ва сўзлаш	7.1.6.1 эшитилган матнларнинг бадиий хусусиятларини изохлаб, унга баҳо беради ва таянч далиллар билан исботлайди; 7.1.7.1 орфографик меъёрларга риоя қилган ҳолда , кўргазмали қуроллардан , реклама тариқасидаги роликлардан, рангли расмлардан ўринли фойдаланиб, ўзида ками билан 2 та кичик мавзуларни қамраган матнлар асосида ҳикоявий, таърифий, мухокамали монолог тузиш
	Ўқиш	7.2.2.1 ижтимоий –майиши, ўқув-меҳнатмавзуларга оид диалог, монологлар, полилоглар (қўлланмалар, табрикномалар, ахборотлар, бадиий адабиётдан берилган парчалар, автобио-графия, янгиликлар, интервьюлардаги) муаллиф кўтарган масаланинг тахлили; 7.2.8.1 мақсадли аудиторияга қаратилган турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион қурилиши, тилининг афзалликларини инобатга олган ҳолда матн услубининг ўзига хослигини киёслаш(тушунтириш хати, ишонч хати, коидалар, табрикномалар, таклифномалар, қўлланма, кичик мақола, интервью, кундалик хотиралар, хатлар, илтимоснома,

		ахборотномалар ва бошқалар)
	Ёзиш	7.3.6.1 маълум ижтимоий вазифа(роль) ва баён этилган ҳолатни танлаган ҳолда ижодий иш ёзиш (200-250 сўз); 7.3.7.1 матндаги ғализ жумла ёки парчаларни тўғрилаш, тузилишини ўзгартирган ҳолда мантиқий, далилий, фикрий хатоларини бартараф этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	7.4.4.1 мақсад ва аниқловчи мураккаб қўшма гапларда ва содда гапларда тиниш белгиларни белгиланган меъёр асосида қўллаш

4) 8 синф:

Мавзу	Нуткий фаолият турлари	Ўкитишнинг мақсади
	1-чорак	
Қадимги туркий ёзувлари ва ўзбек ёзуви	Тинглаш ва сўзлаш	8.1.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, яширин берилган ахборотни аниқлаш, мақсади ҳақида фикр билдириш; 8.1.3.1 олдинги матн тузилишини сақлаган ҳолда нутқ турларидан фойдаланиб матн мазмунини кайта ҳикоя қилиш
	Ўкиш	8.2.1.1 матндаги асосий мазмунни тушуниш, шунингдек, яширин берилган ахборотни аниқлаш, мақсади ҳақида фикр билдириш; 8.2.2.1 ижтимоий –майиший, маданий-тарихий мавзуларга оид диалог, монолог-лар, полилоглар (қўллан-малар, табрикномалар,

		ахборотлар, интервью, мунозаралар, йўлланмалар, монография ва лекциялардан парчалар) муаллиф кўтарган масалани ва экспрессив эмоционал сўзларнинг вазифасини таҳлили
	Ёзиш	8.3.1.1 матннинг ўзига хос жанрини иноботга олган ҳолда оддий ва мураккаб цитатали режа тузиш; 8.3.4.1 маълум максадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий,маҳаллий тил, илмий-оммавий, публицистик ва расмий услубдан фойдаланган ҳолда ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали ҳикоялаш асосида матн яратиш (репортаж, фельетон, мақола, интервью, очерк, мурожаатнома, тавсифнома, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, маъруза ва бошқалар)
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	8.4.3.1 адабий тил меъёрларига амал килган ҳолда гап бўлаклари ва уларнинг турларидан керакли жойларда тўғри ва ўринли фойдаланиш
Инсоний кадриятлар ва жахон маданияти	Тинглаш ва сўзлаш	8.1.2.1 матннинг асосий мазмунини тузилиш таркиблари ва аник максадли тингловчилар асосида аниқлаш; 8.1.5.1 берилган муаммо юзасидан фикр мунозараларда иштирок этиш, ўзининг шахсий даъвосини тасдиқлай олиши, суҳбатдошини ишонтирган ҳолда ўз фикрининг

		тўғрилигини исботлаган ҳолда хулоса чиқариш
	Ўқиш	8.2.4.1 публистик, илмий, расмий –иш қоғоз-лар ва сўз-лашув услубидаги аралаш - матнининг тили ҳамда жанр афзалликларини аниқлаш (репортаж, ахборот), фельетон, мақола, интервью, очерк, обзор, мурожаатнома,тавсифнома, биография, автобиография, аннотация, тезис, реферат, доклад, изоҳ); 8.2.6.1 ўқишнинг турли кўринишларидан фойдаланиш, яъни ўқиган асар мазмунини, тилини изоҳлай олиши,фикр-мулоҳаза юрита олишга ўргана бориш
	Ёзиш	8.3.1.1 матннинг ўзига хос жанрини иноботга олган ҳолда оддий ва мураккаб цитатали режа тузиш; 8.3.4.1 маълум мақсадга йўналтирилган аудитория учун адабий-бадиий,маҳаллий тил, илмий-оммавий, публицистик ва расмий услубдан фойдаланган ҳолда ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали ҳикоялаш асосида матн яратиш (репортаж, фельетон, мақола, интервью, очерк, мурожаатнома, тавсифнома, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, маъруза ва бошқалар)
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	8.4.3.1 адабий тил меъёрларига амал қилган ҳолда гап бўлаклари ва уларнинг турларидан керакли жойларда тўғри ва ўринли

		фойдаланиш
2-чорак		
Касб ва мехнат. Келажакдаги касблар	Тинглаш ва сўзлаш	8.1.2.1 матннинг асосий мазмунини тузилиш таркиблари ва аник максадли тингловчилар асосида аниқлаш
	Ўқиш	8.2.5.1 ўқилган матннинг ғоясидан келиб чиккан ҳолда ўзининг аник далил ва қарашларини ифодалочи саволлар тузиш
	Ёзиш	8.3.2.1 шахси ўзгартирилган аралаш матнларни атрофлича тўлиқ, қискача, танлаб олинган матнлар асосида) баён этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	8.4.2.1 адабий тилнинг имловий, лексик, грамматик меъёрларига риоя қилган ҳолда монолог, диалог асосида қўллай олиш
Фазони забт этишдаги ютуқлар	Тинглаш ва сўзлаш	8.1.4.1 матннинг мазмунини унинг номланиши ёки бошланишидан аниқлаш
	Ўқиш	8.2.3.1 тингланган матннинг мазмунини тушуниш, тавсия этилган ахборотдан яширин фикрни англай олиш
	Ёзиш	8.3.3.1 маълумотни узлуксиз матн тарзида, схема, таблица, расм, диаграмма кўринишида тақдим этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	8.4.2.1 адабий тилнинг имловий, лексик, грамматик меъёрларига риоя қилган ҳолда монолог, диалог асосида қўллай олиш
3-чорак		
Биологик хилма-хиллик. Қизил китобга киритилган ҳайвонлар ва ўсимликлар	Тинглаш ва сўзлаш	8.1.6.1 матндан ўзига керакли маълумотни танлай олади,

		уларни адабий меъёрларига оид ўз ўрнида эркин қўллай олади
	Ёзиш	8.2.5.1 ўқилган матннинг ғоясидан келиб чиккан ҳолда ўзининг аниқ далил ва қарашларини ифодалочи саволлар тузиш; 8.2.7.1 матндаги ғализ тузилган жумла ёки парчаларни олиб ташлаган ҳолда мантикий, далилий, фикрий, услубий хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	8.3.4.1 кириш гап, атов гап, бир бош бўлакли гапларда ҳамда ажратилган иккинчи даражали бўлакли гапларда фойдаланиш
Атрофимиздаги олам ва энергия ресурслари	Тинглаш ва сўзлаш	8.4.6.1 матндан ўзига керакли маълумотни танлай олади, уларни адабий меъёрларига оид ўз ўрнида эркин қўллай олади
	Ўқиш	8.1.7.1 маълум мақсадга йўналтирилган аудиторияга қаратилган масалаларнинг ҳаққонийлиги, долзарблигини аниқлаган ҳолда берилган матндан керакли маълумотни ажрата олиш, уларнинг бадиий хусусиятларини изоҳлаб, унга баҳо бериши ва таҳлил қилиш, шарҳлай олиши
	Ёзиш	8.2.5.1 ўқилган матннинг ғоясидан келиб чиккан ҳолда ўзининг аниқ далил ва қарашларини ифодалочи саволлар тузиш; 8.2.7.1 матндаги ғализ тузилган жумла ёки парчаларни олиб ташлаган ҳолда

		мантикий, далилий, фикрий, услубий хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	8.3.4.1 кириш гап, атов гап, бир бош бўлакли гапларда ҳамда ажратилган иккинчи даражали бўлакли гапларда фойдаланиш
Ёш ўспиринлар ва конун	Тинглаш ва сўзлаш	8.4.6.1 матндан ўзига керакли маълумотни танлай олади, уларни адабий меъёрларига оид ўз ўрнида эркин қўллай олади
	Ўқиш	8.1.2.1 ижтимоий –майиший, маданий-тарихий мавзуларга оид диалог, монолог-лар, полилоглар (қўллан-малар, табрикномалар, ахборотлар, интервью, мунозаралар, йўлланмалар, монография ва лекциялардан парчалар) муаллиф кўтарган масалани ва экспрессив эмоционал сўзларнинг вазифасини таҳлили; 8.1.3.1 тингланган матнинг мазмунини тушуниш, тавсия этилган ахборотдан яширин фикрни англай олиш
	Ёзиш	8.2.5.1 ўқилган матнинг юзасидан келиб чиккан ҳолда ўзининг аниқ далил ва карашларини ифодалочи саволлар тузиш; 8.2.7.1 матндаги гализ тузилган жумла ёки парчаларни олиб ташлаган ҳолда мантикий, далилий, фикрий, услубий хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	8.3.4.1 кириш гап, атов гап, бир бош бўлакли гапларда

		ҳамда ажратилган иккинчи даражали бўлакли гапларда фойдаланиш
4-чорак		
Театр санъати ва маданияти	Тинглаш ва сўзлаш	8.1.5.1 берилган муаммо юзасидан фикр мунозараларда иштирок этиш, ўзининг шахсий даъвосини тасдиқлай олиши, суҳбатдошини ишонтирган ҳолда ўз фикрининг тўғрилигини исботлаган ҳолда хулоса чикариш; 8.1.7.1 орфографик меъёрларга риоя қилган ҳолда ўзида ками билан 2 та кичик мавзуларни камраган, билишга оид, илмий-оммавий, матнлардаги нуткий муомала асосларини сўз маданияти нуқтаи назаридан (муҳокама, мунозарали, фикрни ишончли далиллар орқали ҳикоявий, таърифий) асосида кенг аудиторияга мақсадли йўналтирилган, кенг микёсли монолог яратиш ва шарҳлай олиш
	Ўкиш	8.2.2.1 ижтимоий –майиший, маданий-тарихий мавзуларга оид диалог, монолог-лар, полилоглар (қўллан-малар, табрикномалар, ахборотлар, интервью, мунозаралар, йўлланмалар, монография ва лекциялардан парчалар) муаллиф кўтарган масалани ва экспрессив эмоционал сўзларнинг вазифасини таҳлили; 8.2.8.1 мақсадли аудиторияга қаратилган турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион

		қурилиши, тилининг афзалликларини инобатга олган ҳолда матнуслубининг ўзига хослигини қиёслаш(ахборот), фельетон, мақола, интервью, очерк, обзор, мурожаатнома,хулкнома, биография, автобиография, аннотация, тезис, реферат, доклад, изоҳлар)
	Ёзиш	8.3.6.1 мазмуни бўйича карама-қаршиликдан иборат бўлган матн парчалари асосида ижодий иш ёзиш (250-300 сўз); 8.3.7.1 матндаги ғализ тузилган жумла ёки парчаларни олиб ташлаган ҳолда мантикий, далилий, фикрий, услубий хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	8.4.1.1 сўзларнинг маъносига кўра турлари омоним, синоним онтоним, кўп маъноли сўзлар, мустакил ва расмий сўзларни фарклай олиши ва ўз ўрнида грамматик меъёрни сақлаган ҳолда қўллай олишлари
Козоғистондаги туризм ва экотуризм	Тинглаш ва сўзлаш	8.1.6.1 матндан ўзига керакли маълумотни танлай олали, уларни адабий меъёрларга оид ўз ўрнида эркин қўллай олади; 8.1.7.1 орфографик меъёрларга риоя қилган ҳолда ўзида ками билан 2 та кичик мавзуларни камраган, билишга оид, илмий-оммавий, матнлардаги нуткий муомала асосларини сўз маданияти нуқтаи назаридан (муҳокама, мунозарали, фикрни исботли далиллар

		оркали ҳикоявий, таърифий) асосида кенг аудиторияга мақсадли йўналтирилган, кенг микёсли монолог яратиш ва шарҳлай олиш
	Ўқиш	8.2.2.1 ижтимоий –маиший, маданий-тарихий мавзуларга оид диалог, монолог-лар, полилоглар (қўлла-малар, табрикномалар, ахборотлар, интервью, мунозаралар, йўлланмалар, монография ва лекциялардан парчалар) муаллиф кўтарган масалани ва экспрессив эмоционал сўзларнинг вазифасини таҳлили; 8.2.8.1 мақсадли аудиторияга қаратилган турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион қурилиши, тилининг афзалликларини инобатга олган ҳолда матнуслубининг ўзига хослигини қиёслаш(ахборот), фельетон, мақола, интервью, очерк, обзор, мурожаатнома,хулқнома, биография, автобиография, аннотация, тезис, реферат, доклад, изоҳлар)
	Ёзиш	8.3.6.1 мазмуни бўйича қарама-қаршиликдан иборат бўлган матн парчалари асосида ижодий иш ёзиш (250-300 сўз); 8.3.7.1 матндаги ғализ тузилган жумла ёки парчаларни олиб ташлаган ҳолда мантикий, далилий, фикрий, услубий хатоларини тузатиш
	Адабий тил меъёрларини	8.4.1.1

	сақлаш	сўзларнинг маъносига кўра турлари омоним, синоним онтоним, кўп маъноли сўзлар, мустақил ва расмий сўзларни фарклай олиши ва ўз ўрнида грамматик меъёрни сақлаган ҳолда қўллай олишлари

4) 9 – синф:

Мавзу	Нутқий фаолият турлари	Ўқитишнинг мақсади
1-чорак		
Мангу боқий эл - муроду мақсадим	Тинглаш ва сўзлаш	9.1.1.1 матндаги ахборот мазмуннинг асосий ва майда тафсилотлари-гача тушуниш, танкидий фикр билдириш; 9.1.3.1 аралаш типда берилган матндаги ахборотни ижодий шарҳлаган ҳолда матн мазмунини кайта ҳикоя қилиш
	Ўқиш	9.2.1.1 матн мазмуни бўйича тайёрланган саволларга жавоб бера бориб асл нусхаси билан солиштира билиш; 9.2.2.1 ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, илмий мавзуларга оид турли жанрдаги кенг кўламли матнлардаги (дарслар, интервью, мунозаралар, монография, мақола, йўлланмалар) маълум максадга йўналтирилган аудитория билан адабий куролларнинг аҳамиятининг таҳлили
	Ёзиш	9.3.1.1 тезисли ва цитатали ҳамда турли кўринишдаги режа тузиш 9.4-маълум максадга йўналтирилган аудитория учун маълум тил ва нутк услубига таянган ҳолда

		ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали ҳикоялаш асосида матн яратиш (илмий мақола, интервью, йўл ҳаракати бўйича ҳисобот ва бошқалар)
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	9.4.3.1 аралаш ва мураккаб кўшма гапларни хосил килишда морфологик ва грамматик жиҳатдан боғланиш меъёрларига (боғловчилар ва боғловчи сўзлардан) амал қилган ҳолда фойдаланиш
Жаҳоншумул масалалар	Тинглаш ва сўзлаш	9.1.2.1 микромавзу асосида асосий фикрни аниклаш,эшитиб ўтган мавзуга ўз нуқтаи назарини билдириш; 9.1.5.1 мбаҳс-мунозараларда катнашиб,турли кўз карашни талкин қилиш ва муаммонни ҳал этиш йўлларини келтириш
	Ўқиш	9.2.6.1 ўқишнинг турли кўриниш-ларидан, яъни ўкиб конспектлаш, тезис тарикасида-қисқартириб ёзиш, режалаш ва кайта кўриб чиқиш туридан фойдаланиш, 9.2.4.1 турли жанр ва услуб хамда усулдаги матнларнинг тили ҳамда жанр афзалликларини аниклаши (илмий мақолалар, йўл ҳаракатлари бўйича ҳисоботлар)
	Ёзиш	9.3.1.1 тезисли ва цитатали ҳамда турли кўринишдаги режа тузиш; 9.3.4.1 маълум максадга йўналтирилган аудитория учун маълум тил ва нутк

		услубига таянган ҳолда ҳикоялаш ва шарҳлаш орқали ҳикоялаш асосида матн яратиш (илмий, мақола, интервью, йўл ҳаракати бўйича ҳисобот ва бошқалар)
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	9.4.3.1 аралаш ва мураккаб кўшма гапларни ҳосил килишда морфологик ва грамматик жиҳатдан боғланиш меъёрларига (боғловчилар ва боғловчи сўзлардан) амал қилган ҳолда фойдаланиш
2-чорак		
Мустақиллик йилларидаги Козоғистон ЭКСПО-2017	Тинглаш ва сўзлаш	9.1.2.1 микромавзу асосида асосий фикрни аниқлаш,эшитиб ўтган мавзуга ўз нуктаи назарини билдириш
	Ўқиш	9 2.5.1 ўқилган матн мазмунини изохлаган ҳолда ва ўзининг турли кўз қарашларини, гоясини мантиқан исботлайдиган ифода этадиган саволлар тузиш
	Ёзиш	9.3.2.1 аудио тўлкинлари орқали олинган ахборотларни эшитилган ўқиб ўрганилган материалларни таҳлил қилган ҳолда мазмунини баён этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	9 4.2.1 лексик ва услубий қоидаларига тўлиқ амал қилиш, услубий бўёқлардан фойдаланган ҳолда таъсирчан ифода этиш адабий тил меъёрларининг сакланиши, матн турлари, фикр-мулоҳазаларининг баён этилиш меъёрларидан фойдаланиш

Инсон хукуки ва эркинлиги	Тинглаш ва сўзлаш	9.1.4.1 матни мазмунини хотимага(якунига) караб айтиб бериш
	Ўқиш	9.2.3.1 тингланган матнининг мазмунини тушуниш, ахборотнинг долзарблиги, хакконийлигини асослаш, тўлиқ англаш
	Ёзиш	9.3.3.1 ишончли далил ва далолатномаларга таянган холда маълумотларни тақдимот тарзида баён этиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	9.4.2.1 лексик ва услубий қоидаларига тўлиқ амал қилиш, услубий бўёқлардан фойдаланган холда таъсирчан ифода этиш адабий тил меъёрларининг сақланиши, матн турлари, фикр-мулоҳазаларининг баён этилиш меъёрларидан фойдаланиш
3-чорак		
Оила ва демографик ўзгаришлар	Тинглаш ва сўзлаш	9.1.6.1 шитилган материални нутқий меъёрларга кўра шарҳлай олиши,асар тилини мантиқан изоҳлайди,фикр мулоҳазаларини баён этади
	Ўқиш	9.2.3.1 тингланган матнининг мазмунини тушуниш, ахборотнинг долзарблиги, хакконийлигини асослаш, тўлиқ англаш; 9.2.2.1 ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, илмий мавзуларга оид турли жанрдаги кенг кўламли матнлардаги (дарслар, интервью, мунозаралар, монография,

		мақола, йўлланмалар) маълум мақсадга йўналтирилган аудитория билан адабий куролларнинг аҳамиятининг таҳлили
	Ёзиш	9.3.5.1 маълум бир томоннин муаммосини атрофлич ёритувчи , муаммони ха килиш йўлини тавси этувчи, шунингде мунозарага чорловчи турл жанрдаги эссе ёзиш; 9.3.7.1 матнда йўл қўйилган хат ва камчиликларни кайт кўриб чиқиб тузатиш ёк тахрир килиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	9.4.4.1 мураккаб, аралаш қўшма гапларда, шунингдек уюшик бўлакли содда гапларда тиниш белгиларидан меъёр асосида фойдаланиш
Биотехнология ва генетик инженерия келажаги	Тинглаш ва сўзлаш	9.1.6.1 шитилган материални нуткий меъёрларга кўра шарҳлай олиши,асар тилини мантикан изоҳлайди,фикр мулоҳазаларини баён этади
	Ўкиш	9.2.7.1 мақсадли аудиторияга каратилган турли ахборот восита-ларидан керакли маълумотларни олиш ҳамда олинган маълумотларни шарҳлай олиши, фикр билдириш, хулоса чикариш, уларни адабий тил меъёрлари асосида қўллай олиши
	Ёзиш	9.3.5.1 маълум бир томоннин муаммосини атрофлич ёритувчи , муаммони ха қилиш йўлини тавси этувчи, шунингде мунозарага чорловчи турл

		жанрдаги эссе ёзиш; 9.3.7.1 матнда йўл қўйилган хато ва камчиликларни қайта кўриб чиқиб тузатиш ёки таҳрир қилиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	9.4.4.1 мураккаб, аралаш кўшма гапларда, шунингдек уюшик бўлакли содда гапларда тиниш белгиларидан меъёр асосида фойдаланиш
4-чорак		
Оммавий ахборот воситалари	Тинглаш ва сўзлаш	9.1.7.1 аниқ шароитда тил ва адабий, нутқий меъёрларга таянган ҳолда ўзида ками билан 3 та кичик мавзуларни қамраган, илмий-оммавий, ижтимоий-майиший, ижтимоий-маданий ва касбга доир матнлардаги тил ва нутк хамда ўзаро муносабатини, нутк этикети ва нутқий муомала асосларини сўз маданияти нуқтаи назаридан (мухокама, мунозаравий, фикрни ишончли далиллар оркали таърифлаш, ҳикоялаш) кенг микёсли монолог яратиш ва шархлай олиш; 9.1.5.1 мбаҳсмунозараларда катнашиб,турли кўз карашни талкин қилиш ва муаммони ҳал этиш йўлларини келтириш
	Ўқиш	9.2.2.1 ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, илмий мавзуларга оид турли жанрдаги кенг кўламли матнлардаги (дарслар, интервью, мунозаралар, монография, макола, йўлланмалар) маълум максадга

		йўналтирилган аудитория билан адабий қуролларнинг аҳамиятининг таҳлили; 9.2.8.1 турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион қурилишининг ҳамда тили ва жанр афзалликларини инобатга олган ҳолда матнуслубининг ўзига хослигини киёслаш(илмий мақолалар, йўл ҳаракатлари бўйича хисоботлар)
	Ёзиш	9.3.6.1 маълум бир композиция элементини ёритувчи матнининг парчалари асосида ижодий иш ёзиш (300-350 сўз); 9.3.7.1 матида йўл қўйилган хато ва камчиликларни кайта кўриб чиқиб тузатиш ёки таҳрир қилиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	9.4.1.1 матнларни шарҳлашда, мазмунини очишда тилнинг орфографик меъёрларга амал қилиш
Табиий ресурслардан тежамкорлик билан фойдаланиш	Тинглаш ва сўзлаш	9.1.6.1 шитилган материални нутқий меъёрларга кўра шарҳлай олиши,асар тилини мантиқан изоҳлайди,фикр мулоҳазаларини баён этади; 9.1.7.1 аник шароитда тил ва адабий, нуткий меъёрларга таянган ҳолда ўзида ками билан 3 та кичик мавзуларни қамраган, илмий-оммавий, ижтимоий-майиший, ижтимоий-маданий ва касбга доир матнлардаги тил ва нутк хамда ўзаро муносабатини, нутк

		этикети ва нутқий муомала асосларини сўз маданияти нуқтаи назаридан (мухокама, мунозаравий, фикрни ишончли далиллар орқали таърифлаш, ҳикоялаш) кенг миқёсли монолог яратиш ва шархлай олиш
	Ўқиш	9.2.2.1 ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, илмий мавзуларга оид турли жанрдаги кенг кўламли матнлардаги (дарслар, интервью, мунозаралар, монография, мақола, йўлланмалар) маълум максадга йўналтирилган аудитория билан адабий куроллариниг аҳамиятининг таҳлили; 9.2.8.1 турли матнларнинг мавзу доираси ва композицион курилишининг ҳамда тили ва жанр афзалликларини инобатга олган ҳолда матнуслубининг ўзига хослигини киёслаш(илмий мақолалар, йўл ҳаракатлари бўйича хисоботлар)
	Ёзиш	9.3.6.1 маълум бир композиция элементини ёритувчи матнинг парчалари асосида ижодий ин ёзиш (300-350 сўз); 9.3.7.1 матида йўл қўйилган хато ва камчиликларни қайта кўриб чикиб тузатиш ёки таҳрир қилиш
	Адабий тил меъёрларини сақлаш	9.4.4.1 мураккаб, аралаш қўшма гапларда, шунингдек уюшик бўлакли содда гапларда тиниш белгиларидан меъёр асосида фойдаланиш

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына

26-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
216-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ұйғыр әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту ұйғыр тілінде)

1-бап. Уқтурушнамә

1. Оқуш программиси Қазақстан Жумһурийити Һөкүмитиниң 2012-жили, 23-августтики № 1080 протоколи билән бәкитилгән Оттура билим беришниң (башланғуч, асасий оттура, умумий оттура билим бериш) дөләтлик умумий миннәтлик стандартиға асаслинип тәйярланған.

2. Уйғур әдәбияти пәни программисиниң асасий йөнилиши – оқуғучиларниң әқил-парасити вә шәхсий хусусийәтлириниң қелиплишишиға, тиллиқ-эстетикилиқ дитлириниң тәрәққий етишигә, коммуникатив салаһийәтлириниң йетилдүрүлүшигә асас болуп, һаятий иқтидарлирини риважландурушқа, мустәқил билим елишқа мүмкинчилик яритиш.

3. «Уйғур әдәбияти» пәнини оқуш арқилиқ оқуғучилар егиләйдиған иқтидарлар системиси Уйғур әдәбияти программиси оқуғучиларниң әдәбий саватини вә эстетикилиқ дитини, сезимлирини риважландуруш, ижадий ойлаш қабилийәтлирини тәрәққий әткүзүш, идракий һәм коммуникатив иқтидарлирини шәкилләндүрүш йөнилишидә түзүлгән. Уйғур әдәбияти пәнини оқуш арқилиқ оқуғучилар:

1) уйғур әдәбиятиниң қәдрийәт ретидики маһийитини, миллий мәдәнийәттики муһим орнини һөрмәтләйду вә баһалайду;

2) уйғур әдәбиятиниң мәдәнийәтарилиқ мунасивәтләрдики ролини, уйғур хәлқиниң шәкилләнгән тарихини, алға қойған вәзипилирини, ғалибийәтлирини, мәсилилирини, қариму-қаршиликлар билән қийинчиликлирини ениқлайду вә чүшиниду;

3) түрлүк вәзийәтләргә маслишишни билиш вә мустәқил қарар қобул қилиш иқтидарлирини шәкилләндүриду;

4) заманивий, илмий вә жәмийәтлик тәрәққиятқа хас дуниятонушни тәрәққий әттүриду.

2-бап. «Уйғур әдәбияти» пәнининң мәзмунини лайиһәләш

4. «Уйғур әдәбияти» пәни бойичә оқуш жүклимилириниң синипларға бөлүнүши:

1) оқуш программисиға хас һәр синипқа бөлүнгән саат сани:

5-синип һәптилик жүклимә 2 саат Жиллиқ жүклимә 68саат;

6-синип һәптилик жүклимә 2 саат Жиллиқ жүклимә 68саат;

7-синип һәптилик жүклимә 2 саат Жиллиқ жүклимә 68саат;

8-синип һәптилик жүклимә 2 саат Жиллиқ жүклимә 68саат;

9-синип һәптилик жүклимә 2 саат Жиллиқ жүклимә 68саат;

5. Программиниң бу бөлүми пән бойичә оқуш мәхсәтлирини өз ичигә алиду. Пәнлик билимниң мәзмуни мундақ бөлүмләргә бөлүнгән чүшиниш вә жавап бериш, тәһлил (анализ) вә интерпретация, баһа бериш вә селиштуруш.

6. Булардин башқа түрлүк иқтидарларни келиплаштуридиған бөлүмчиләрдин тәркип тапқан.

7. Чүшиниш вә жавап бериш:

1) бәдиий әсәрниң мәзмуни билән формиси;

2) бәдиий әсәрниң концепцияси;

3) бәдиий әсәрдики образ;

4) бәдиий әсәрниң үзүндилири билән иш.

8. Тәһлил вә интерпретация:

1) бәдиий әсәрниң композицияси;

2) муәллип обризи;

3) бәдиий әсәрниң тили;

4) ижадий иш.

9. Баһа бериш вә селиштуруш:

1) тарихийвә бәдиий қиммити;

2) заманивийлиғи вә йеңилиғи;

3) әдәбий эссе;

4) әдәбий тәнқит.

3-бап. Оқутуш мәхсәтлирини системиси

10. Һәр бир бөлүмчидә пәйдин пәй орунлаштурулған дәрис мәхсәтлири муәллимгә өз ишини планлашқа вә оқуғучилар утуқлирини баһалашқа һәм уларға кейинки оқуш этаплири бойичә әхбарат беришкә мумкинлик бериду.

11. Оқуғучилар:

1) чүшиниш вә жавап бериш:

Оқуғучилар:					
	5-синип	6-синип	7-синип	8-синип	9-синип
1. Бәдиий	5.1.1.1	6.1.1.1	7.1.1.1	8.1.1.1	9.1.1.1

әсәрниң мәзмуни билән формиси	бәдиий әсәрләрниң жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш	бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини ениқлаш	бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш	бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни ениқлаш	бәдиий асәргә сюжетлиқ-композициялиқ тәһлил қилиш
2. Бәдиий әсәрниң концепцияси	5.1.2.1 бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини ениқлаш	6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-сәясий мәсилиләрни униң идеяси арқилиқ чүшәндүрүш	7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик турғидин тәһлил қилиш	8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш	9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни ениқлаш
3. Бәдиий әсәрдики образ	5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәрикәтлири арқилиқ уларниң обризини ечиш	6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиши турғисидин тәсвирләш	7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин ениқлаш	8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш	9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини ениқлаш
4. Бәдиий әсәрниң үзүндилири билән иш	5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлик үзиндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш	6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш	7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш	8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлилләш үчүн орунлуқ қоллиниш	9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш

2) тәһлил вә интерпретация:

Оқуғучилар:					
	5-синип	6-синип	7-синип	8-синип	9-синип
1. Бәдиий әсәрниң композицияси	5.2.1.1 бәдиий әсәрләрдики икки нәрсини	6.2.1.1 бәдиий әсәр композициясидики мәлум	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар	8.2.1.1 композицияни пүтүндин	9.2.1.1 эпиқилиқ, поэтиқилиқ,

	селиштурған вә қариму-қарши қойған тәсвирларни тепиш	бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир ейтиш	мен бейнелерді салғастыру	парчиға һәм парчидин пүтүнгә карита тәһлил қилиш	драмилиқ мәтинлərдики композициялиқ амилларни тәһлил қилиш
2. Муәллип обризи	5.2.2.1 эпикилиқ әсәрлərдики муәллип обризини ениқлаш	6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрлəрдики муәллип обризини ениқлаш	7.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрлəрдики муәллип обризини ениқлаш	8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш	9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялик-стилистикилиқ биртуташ лиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш
3. Бәдиий әсәрниң тили	5.2.3.1 әсәрдики тиллиқ тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини ениқлаш	6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларини (троп ларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) ениқлаш	7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал) қоллинилишини тәһлил қилиш	8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш	9.2.3.1 әсәрлəрдики троп вә фигурилариниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш
4. Ижадий иш	5.2.4.1 әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадилəп, муәллипкə хәт йезиш	6.2.4.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вакиə орнини, персонаж обризини	7.2.4.1 әсәрдики вақиəлəр тизмисини шəхсий көзқариши бойичə өзгəртип йезиш	8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрлəндүрүп, ижадий йезиш	9.2.4.1 әуəллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш

		тәсвирләш			

3) баһа бериш вә селиштуруш:

Оқуғучилар:					
	5- синип	6-синип	7-синип	8-синип	9-синип
1. Тарихий вә бәдиий қиммити	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар арқилиқ униң тарихий қиммитигә баһа бериш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлиқ характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмунда ш башқа сәнъәт түрлири билән селиштур уп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитиг ә баһа бериш
2. Заманивийлиғи вә йеңилиғи	5.3.2.1 персонажлар ни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш	6.3.2.1 персонажлар ниң заманивийлиғ ини, йеңиликлиғи ни өз ара селиштуруп, баһа бериш	7.3.2.1 әдәбий жанр түрлиниң риважлиниш иға, йеңилиниши ға заманивий турғидин баһа бериш	8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрн и заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш	9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивит ини заманивий турғидин селиштур уп, баһа бериш
3. Әдәбий эссе	5.3.3.1 әсәрдики персонажларн и өзигә хас қиммити турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш	6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитин и аиләвий қәдрийәтләр турғусидан тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш	7.3.3.1 әсәрни миллий қәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш	8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистик турғудин тәһлил қилип,әдәби й эссе йезиш	9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәпл имә тәһлил қилип,әдә бий эссе йезиш
4. Әдәбий тәнқит	5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил қилип, тәнқидий	6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида	7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида тәнқидий	8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий	9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти

	әхбарат йезиш	тәнқидий әхбарат йезиш	пикир йезиш	пикир йезиш	үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш

12. Мошу оқуш программиси асасий оттура билим бериш дәрижисиниң 5-9-синиплириға беғишланған «Уйғур тили» оқуш пәнидин йеңиланған мәзмундики үлгилик оқуш программисиниң Узақ муддәтлик режисигә мувапиқ әмәлгә ашурулиду.

13. Чарәктики бөлүмләр билән бөлүмләр ичидики мавзулар бойичә саат санлирини бөлүш муәллимниң әркигә қалдурулиду.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
5-9-сыныптарына арналған
«Ұйғыр әдебиеті» оқу пәнінен
жаңартылғанмазмұндағы үлгілік
оқу бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ұйғыр әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
Барлиғи: 68саат, һәптисигә 2саат		
1-чарәк (18 саат)		
«Чинтөмүр батур вә Мәхтумсула» вә «Тай билән бала» чөчәклири	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 бәдиий әсәрләрниң жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш; 5.1.2.1 бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини еникләш; 5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәрикәтлири арқилиқ уларниң обризини ечиш; 5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлик үзиндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә нтерпретация	5.2.1.1 бәдиий әсәрләрдики икки нәрсини селиштурған вә кариму-карши қойған

		тәсвирләрни тепиш; 5.2.2.1 эпикилик әсәрләрдики муәллип обризини еникләш; 5.2.3.1 әсәрдики тиллик тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини еникләш; 5.2.4.1 әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадиләп, муәллипкә хәт йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар арқилиқ униң тарихий киммитигә баһа бериш; 5.3.2.1 персонажларни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш; 5.3.3.1 әсәрдики персонажларни өзигә хас киммити турғусидин тәһлил килип, әдәбий эссе йезиш; 5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил килип, тәнқидий әхбарат йезиш
Садир Палванниң қошақлири Өмәр Муһәммәдийниң «Еғир күнләрдә» һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 бәдиий әсәрләрниң жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш; 5.1.2.1 бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини еникләш; 5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәрикәтлири арқилиқ уларниң обризини ечиш; 5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлик үзиндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.4.1 бәдиий әсәрләрдики икки нәрсини селиштурған вә қариму-қарши қойған тәсвирләрни тепиш; 5.2.2.1 эпикилик әсәрләрдики муәллип обризини еникләш; 5.2.3.1 әсәрдики тиллик тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини еникләш; 5.2.4.1 әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадиләп, муәллипкә хәт йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар арқилиқ униң тарихий

		қиммитигә баһа бериш; 5.3.2.1 персонажларни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш; 5.3.3.1 әсәрдики персонажларни өзигә хас қиммити турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил қилип, тәнқидий әхбарат йезиш
2-чарәк (14 саат)		
Һезим Искәндәровниң «Кәл йеңи жил», «Қиш күнлири», «Туйғун билән момай» шеирлири Һезмәт Абдуллинниң «Торуқ ат» һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 бәдиий әсәрләрниң жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш; 5.1.2.1 бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини ениқлаш; 5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәрикәтлири арқилиқ уларниң обризини ечиш; 5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлиқ үзиндиларни ипадилиқ оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 бәдиий әсәрләрдики икки нәрсини селиштурған вә қариму-қарши қойған тәсвирләрни тепиш; 5.2.2.1 эпиқлиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 5.2.3.1 әсәрдики тиллиқ тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини ениқлаш; 5.2.4.1 әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадиләп, муәллипкә хәт йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар арқилиқ униң тарихий қиммитигә баһа бериш; 5.3.2.1 персонажларни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш; 5.3.3.1 әсәрдики персонажларни өзигә хас қиммити турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил қилип, тәнқидий әхбарат йезиш
Илия Бәхтияниң «Ана	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 бәдиий әсәрләрниң

жуттики баһар», «Дан һәққидики ой», «Яхши адәмләр һәққидики сөз», «Пақа», «Кепинәк» намлиқ шеирилири		жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш; 5.1.2.1 бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини ениқлаш; 5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәриқәтлири арқилиқ уларниң обризини ечиш; 5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлиқ үзиндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 бәдиий әсәрләрдики икки нәрсини селиштурған вә қариму-қарши қойған тәсвирләрни тепиш; 5.2.2.1 эпиқилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 5.2.3.1 әсәрдики тилдиқ тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини ениқлаш; 5.2.4.1 әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадиләп, муәллипқа хәт йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар арқилиқ униң тарихий қиммитигә баһа бериш; 5.3.2.1 персонажларни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш; 5.3.3.1 әсәрдики персонажларни өзигә хас қиммити турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил қилип, тәнқидий әхбарат йезиш
3-чарәк (20 саат)		
Турған Тохтәмовниң «Нәдекин бечарә жанивар» һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 бәдиий әсәрләрниң жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш; 5.1.2.1 бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини ениқлаш; 5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәриқәтлири арқилиқ уларниң обризини ечиш; 5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлиқ үзиндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 бәдиий әсәрләрдики икки

		нәрсини селиштурған вә қариму-қарши қойған тәсвирләрни тепиш; 5.2.2.1 эпикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 5.2.3.1 әсәрдики тиллиқ тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини ениқлаш; 5.2.4.1 әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадиләп, муәллипкә хәт йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар арқилиқ униң тарихий киммитигә баһа бериш; 5.3.2.1 персонажларни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш; 5.3.3.1 әсәрдики персонажларни өзигә хас киммити турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил қилип, тәнқидий әхбарат йезиш
Хелил Һәмраевниң «Өсәк тоғрилиқ қошақ», «Гүл», «Дәстихан», «Өмүр» намлиқ шеилири	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 бәдиий әсәрләрниң жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш; 5.1.2.1 бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини ениқлаш; 5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәриқәтлири арқилиқ уларниң обризини ечиш; 5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлиқ үзиндиләрни ипадилиқ оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 бәдиий әсәрләрдики икки нәрсини селиштурған вә қариму-қарши қойған тәсвирләрни тепиш; 5.2.2.1 эпикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 5.2.3.1 әсәрдики тиллиқ тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини ениқлаш; 5.2.4.1 әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадиләп, муәллипкә хәт йезиш

	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар аркилиқ униң тарихий киммитигә баһа бериш; 5.3.2.1 персонажларни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш; 5.3.3.1 әсәрдики персонажларни өзигә хас киммити турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил қилип, тәнқидий әхбарат йезиш
Һажи Әхмәтниң «Ата меһри» һекайиси Аблиз Һезимовниң «Чөп билән карияғач», «Тошқан дегидәк» мәсәллири	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 бәдиий әсәрләрниң жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш; 5.1.2.1 бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини ениқлаш; 5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәрикәтлири аркилиқ уларниң обризини ечиш; 5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлик үзиндиларни ипадилиқ оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 бәдиий әсәрләрдики икки нәрсини селиштурған вә қариму-қарши қойған тәсвирләрни тепиш; 5.2.2.1 эпикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 5.2.3.1 әсәрдики тиллиқ тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини ениқлаш; 5.2.4.1 әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадиләп, муәллипқа хәт йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар аркилиқ униң тарихий киммитигә баһа бериш; 5.3.2.1 персонажларни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш; 5.3.3.1 әсәрдики персонажларни өзигә хас киммити турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил қилип, тәнқидий әхбарат йезиш

4-чарәк (16 саат)		
Патигүл Сабитованиң «Баламниң ағинилири» намлиқ һекайиси Марс Һетахуновниң «Сирлиқ» намлиқ һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 бәдиий әсәрләрниң жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш; 5.1.2.1 бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини ениқлаш; 5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәрикәтлири арқилиқ уларниң обризини ечиш; 5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлиқ үзиндиләрни ипадилиқ оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 бәдиий әсәрләрдики икки нәрсини селиштурған вә қариму-қарши қойған тәсвирләрни тепиш; 5.2.2.1 эпиқлиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 5.2.3.1 әсәрдики тиллиқ тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини ениқлаш; 5.2.4.1 әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадиләп, муәллипқа хәт йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар арқилиқ униң тарихий қиммитигә баһа бериш; 5.3.2.1 персонажларни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш; 5.3.3.1 әсәрдики персонажларни өзигә хас қиммити турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил қилип, тәнқидий әхбарат йезиш
Абай Қунанбаевниң «Илим тапмай махтанма», «Қиш» намлиқ шеирлири Ибрай Алтынсариниң «Бай вә гадай балиси» намлиқ һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 бәдиий әсәрләрниң жанри асасида фабулиси билән сюжетини ейтип бериш; 5.1.2.1бәдиий әсәрниң мавзуси билән идеясини ениқлаш; 5.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажлар портретлири вә иш-һәрикәтлири арқилиқ уларниң обризини ечиш; 5.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин ихчам һәжимлиқ үзиндиләрни ипадилиқ оқуш, ятқа ейтиш

	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1бәдиий әсәрләрдики икки нәрсини селиштурған вә қариму-қарши қойған тәсвирләрни тепиш; 5.2.2.1 эпикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 5.2.3.1әсәрдики тиллиқ тәсвирий вситиләрниң (охшитиш, эпитет, метафора, тәкрарлар, шеир қурулуши) мәналирини ениқлаш; 5.2.4.1әдәбий әсәрдин алған тәсиратини ипадиләп, муәллипкә хәт йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 әсәрдики эпизодлар арқилиқ униң тарихий қиммитигә баһа бериш; 5.3.2.1 персонажларни һәқиқий һаят билән селиштуруп, баһа бериш; 5.3.3.1 әсәрдики персонажларни өзигә хас қиммити турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 5.3.4.1 оқурмәнниң роһий дуниясиға әсәр тәсирини тәһлил қилип, тәнқидий әхбарат йезиш

2) 6-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
Барлиғи: 68 саат, һәптисиғә2 саат		
1-чарәк (18саат)		
Йүсүп Хас Һажип әқил-парасәт вә тил тоғрисида Махмут Қәшқәрийниң «Түркий тиллар диванидики» мақал вә тәмсилләр Рәбғузий Адәм атиниң вә Һәвва аниниң яритилиши һәққидә	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини ениқлаш; 6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-сәясий мәсилиләрни униң идеяси арқилиқ чүшәндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиш турғисидин тәсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсәр композициясидики мәлум бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир ейтиш;

		6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) ениқлаш; 6.2.4.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вақиә орнини, персонаж обризини тәсвирләш
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң заманивий лигини, йеңиликлиғини оз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аилəвий қәдрийәтләр турғусидан тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдə көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш
Әлишир Наваийниң «Һатəмтай», «Шир вə дураж» әсәрлири	Чүшиниш вə жавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини ениқлаш, 6.1.2.1 бәдиий әсәрдə көтирилгән ижтимаий-сəясий мəсилиләрни униң идеяси арқилиқ чүшəндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиши турғисидин тəсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һəжимдики үзүндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тəһлил вə интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсəр композициясидики мəлум бир эпизодниң əһмийити тоғрисида пикир ейтиш; 6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 6.2.2.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория,

		антитеза, градация) еникlаш; 6.2.3.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вакиә орнини
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң заманивий лиғини, йеңиликлиғини өз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аиләвий кәдрийәтләр турғусидан тәһлил кылип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш
Билал Назимниң «Назугум» киссиси	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини еникlаш; 6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-сәясий мәсилиләрни униң идеяси арқилиқ чүшәндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиши турғисидин тәсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилик оқуш, ятка ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсәр композициясидики мәлум бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир ейтиш; 6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини еникlаш; 6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) еникlаш; 6.2.4.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вакиә орнини
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң

		заманивийлиғини, йеңилиқлиғини өз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аиләвий қадрийәтләр турғусидан тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш
2-чарәк (14 саат)		
Нур Исрайиловниң «Күнләр» повести Қадир Һасановниң «Жигирмә сәккиз», «Ризвангүл» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини ениқлаш, 6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-сәясий мәсилиләрни униң идеяси аркилиқ чүшәндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиши турғисидин тәсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилиқ оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсәр композициясиди ки мәлум бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир ейтиш; 6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) ениқлаш; 6.2.4.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вақиә орнини
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң заманивий лиғини, йеңилиқлиғини өз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аиләвий қадрийәтләр турғусидан тәһлил

		қилип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш
Һезмәт Абдуллинниң «Дилкәшләр » һекайиси Исмайил Саттаровниң «Мәхсәт», «Биз йеңимиз» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини еникләш, 6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-сәясий мәсилиләрни униң идеяси арқилиқ чүшәндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиши турғисидин тәсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсәр композицияси дики мәлум бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир ейтиш; 6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип образини еникләш; 6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) еникләш; 6.2.4.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вақиә орнини
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң заманивий лиғини, йеңиликлиғини өз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аиләвий қәдрийәтләр турғусидан тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш
3-чарәк (20 саат)		
Турғун Алмасниң «Вәтән»,	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини,

«Мәктәпкә» шеирлири Илия Бәхтиянің «Туғулған әлгә муһәббитим бар», «Вәтән» шеирлири		фабулисини, сюжетини ениқлаш, 6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-сәясий мәсилиләрни униң идеяси аркилиқ чүшәндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиши турғисидин тәсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсәр композициясидики мәлум бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир ейтиш; 6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) ениқлаш; 6.2.4.1 тәсвирий васитиларни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вақиә орнини
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң заманивийлиғини, йеңиликлиғини өз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аиләвий қадрийәтләр турғусидан тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш
Лутпулла Мутәллипниң «Көкләм ишқи», «Яшлиқ үғән» шеирлири Абдуғопур Қутлуқниң «Дутар» балладиси	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини ениқлаш, 6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-сәясий мәсилиләрни униң идеяси аркилиқ чүшәндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини

		келип чиқиши турғисидин тәсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсәр композициясидики мәлум бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир ейтиш; 6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) ениқлаш; 6.2.4.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вақиә орнини
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң заманивий лиғини, йеңилиқлиғини өз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аиләвий қәдрийәтләр турғусидан тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш
Т. Тохтәмовниң «Дадамниң жуғиси» һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини ениқлаш, 6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-саясий мәсилиләрни униң идеяси арқилиқ чүшәндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиши турғисидин тәсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсәр композиция сидики мәлум бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир

		ейтиш; 6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) ениқлаш; 6.2.4.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вақиә орнини
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң заманивийлиғини, йеңиликлиғини өз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аиләвий қәдрийәтләр турғусидан тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш
4-чарәк (16 саат)		
Илахун Жәлиловниң «Чана» һекайиси Абдумежит Дөләтовниң «Тиз пүктәргән», «Дораймән дәп», «Дутарим» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини ениқлаш, 6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-сәясий мәсилиләрни униң идеяси арқилиқ чүшәндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиши турғисидин тәсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилиқ оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсәр композициясидики мәлум бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир ейтиш; 6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия,

		гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) еникlаш; 6.2.4.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вақиә орнини
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң заманивий лиғини, йеңиликлиғини өз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аиләвий кәдрийәтләр турғусидан тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш
Абай Қунанбаевниң қара сөзлири Чиңғиз Айтматовниң «Оғлум билән көрүшүш» һекайиси	Чүшиниш вә җавап бериш	6.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанрини, фабулисини, сюжетини еникlаш, 6.1.2.1 бәдиий әсәрдә көтирилгән ижтимаий-сәясий мәсилиләрни унин идеяси аркилик чүшәндүрүш; 6.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини келип чиқиши турғисидин тәсвирләш; 6.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин оттура һәжимдики үзүндиләрни ипадилик оқуш, ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 бәдиий әсәр композициясиди ки мәлум бир эпизодниң әһмийити тоғрисида пикир ейтиш; 6.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ әсәрләрдики муәллип обризини еникlаш; 6.2.3.1 әсәрдики бәдиий қоллинишларни (тропларни: метафора, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) еникlаш; 6.2.4.1 тәсвирий васитиләрни пайдилинип әсәрдики тәбиәт көрүнүшини, вақиә орнини
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 әсәрдикиперсонажларни өз ара селиштуруп, уларниң

		тарихий вә бәдиий; 6.3.2.1 персонажларниң заманивий лиғини, йеңиликлиғини өз ара селиштуруп, баһа бериш; 6.3.3.1 әсәрдики персонажлар мунасивитини аиләвий қәдрийәтләр турғусидан тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 6.3.4.1 әсәрдә көтирилгән мәсилиниң ижтимаий роли тоғрисида тәнқидий әхбарат йезиш

3) 7-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
Барлиғи: 68 саат, һәптисиғә 2саат		
1-чарәк (18саат)		
Тарихий қошақлар	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик турғидин тәһлил қилиш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлиқ характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.2.1 әдәбий жанр түрлириниң риважлинишиға, йеңилинишиға заманивий турғидин баһа бериш; 7.3.3.1 әсәрни миллий қәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш
Н. Абдусемәтовниң «Назугум» әсәри	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин

		еникlаш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини еникlаш; 7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал) коллинилишини тәһлил қилиш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлиқ характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.2.1 әдәбий жанр түрлириниң риважлинишиға, йеңилинишиға заманивий турғидин баһа бериш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида тәнқидий пикир йезиш
А. Муһәммәдийниң «Яш жүригим», «Ечилмас көңлүм» шеирлири Өмәр Муһәммәдийниң «Төвәндин», «Төвәндин көтирилди», «Сорима әнди» һекайилири	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиий әсәр кәһриманлирини гуманистик турғидин тәһлил қилиш; 7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин еникlаш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини еникlаш; 7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал) коллинилишини тәһлил қилиш;
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 әдәбий жанр түрлириниң риважлинишиға, йеңилинишиға заманивий турғидин баһа бериш;

		7.3.2.1 әсәрни миллий кәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида тәнқидий пикир йезиш
2-чарәк(14 саат)		
Абдухалиқ Уйғурниң «Ойған» , «Нә қилай» шеирлири Абдуреһим Өткүрниң тәржимә «Яшлиқ», «Хәшлә, хаинлар, хәшлә» намлиқ шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик турғидин тәһлил қилиш; 7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин ениқлаш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал) қоллинилишини тәһлил қилиш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлиқ характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.2.1 әдәбий жанр түрлириниң риважлинишиға, йеңилинишиға заманивий турғидин баһа бериш; 7.3.3.1 әсәрни миллий кәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида тәнқидий пикир йезиш
Һезим Искәндәровниң «Қазақстан» шеири вә «Назугум» поэмиси	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш;

		7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик турғидин тәһлил қилиш; 7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин еникләш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини еникләш; 7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиларниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал) қоллинилишини тәһлил қилиш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлиқ характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.2.1 әдәбий жанр түрлириниң риважлинишиға, йеңилинишиға заманивий турғидин баһа бериш; 7.3.3.1 әсәрни миллий қәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида тәнқидий пикир йезиш
3-чарәк(20 саат)		
Лутпулла Мутәллипниң «Вәтән ала,хәлиқ ала», «Тәсиратим», «Жилларға жавап», «Икки лирика» намлиқ шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик турғидин тәһлил қилиш; 7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин еникләш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді

		салғастыру; 7.2.2.1 эпикилик, поэтикилик, драмилик әсәрләрдики муәллип обризини еникләш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлик характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.2.1 әдәбий жанр түрлиринин риважлинишиға, йеңилинишиға заманивий туруғидин баһа бериш; 7.3.3.1 әсәрни миллий қәдрийәтләр туруғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш
Һезмәт Абдуллиниң «Бенакарлар» повести	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик туруғидин тәһлил қилиш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикилик, поэтикилик, драмилик әсәрләрдики муәллип обризини еникләш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлик характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.2.1 әдәбий жанр түрлиринин риважлинишиға, йеңилинишиға заманивий туруғидин баһа бериш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилик қиммити тоғрисида тәнқидий пикир йезиш
И. Бәхтиярниң «Уйғур елиға», «Муқамларға муһәббәт», «Достлар ишқи» намлиқ шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик

		турғидин тәһлил қилиш; 7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин еникләш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш 7. Ч/Ж1,7Ч/Ж3, 7.Ч/Ж4.
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини еникләш; 7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал) қоллинилишини тәһлил қилиш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлиқ характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.3.1 әсәрни миллий қәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида тәнқидий пикир йезиш
Зия Сәмәдийниң «Ғени батур» романи	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик турғидин тәһлил қилиш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини еникләш; 7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал)

		қоллинилишини тәһлил қилиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.2.1 әдәбий жанр түрлириниң риважлинишиға, йенилинишиға заманивий турғидин баһа бериш; 7.3.3.1 әсәрни миллий қәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида тәнқидий пикир йезиш
4-чарәк (16 саат)		
Қурван Тохтәмовниң «Бир түп алма» һекайиси Ш. Шаваевниң «Билал Назим» романи	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистиқ турғидин тәһлил қилиш; 7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин ениқлаш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпиқилиқ, поэтиқилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал) қоллинилишини тәһлил қилиш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлиқ характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.2.1 әдәбий жанр түрлириниң риважлинишиға, йенилинишиға заманивий турғидин баһа бериш; 7.3.3.1 әсәрни миллий қәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида

		тәнқидий пикир йезиш
Реһимжан Розиевниң «Сирлиқ олқунлар»поэмиси Мөмүнжан Һәмраевниң «Әждат топрақлирида», «Устаз» «Вәтән пәрзәндимән» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик турғидин тәһлил қилиш; 7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин ениқлаш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятқа ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини ениқлаш; 7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал) қоллинилишини тәһлил қилиш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлиқ характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.2.1 әдәбий жанр түрлириниң риважлинишиға, йеңилинишиға заманивий турғидин баһа бериш; 7.3.3.1 әсәрни миллий қәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида тәнқидий пикир йезиш
Сәбит Муқановниң «Ипархан»поэмиси Чиңғиз Айтматовниң «Жәмилә» повести	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 бәдиийәсәр сюжетиниң тәркивий қисимлирини тәһлил қилиш; 7.1.2.1 бәдиий әсәр қәһриманлирини гуманистик турғидин тәһлил қилиш; 7.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларниң типлирини ясилиш усуллири турғисидин

		еникләш; 7.1.4.1 бәдиий әсәрләрдики персонажлар образлирини ечип, үзүндиләрни ятка ейтиш
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 бәдиий әсәрдики эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ әсәрләрдики муәллип обризини еникләш; 7.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (символ, синекдоха, тәкрарлаш түрлири: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикилиқ соал) қоллинилишини тәһлил қилиш; 7.2.4.1 әсәрдики вақиәләр тизмисини шәхсий көзқариши бойичә өзгәртип йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 персонажларниң паалийити билән муәллип бәргән портретлиқ характеристикисини селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 7.3.2.1 әдәбий жанр түрлиринің риважлинишиға, йеңилинишиға заманивий турғидин баһа бериш; 7.3.3.1 әсәрни миллий қәдрийәтләр турғусидин тәһлил қилип, әдәбий эссе йезиш; 7.3.4.1 әдәбий әсәрниң эстетикилиқ қиммити тоғрисида тәнқидий пикир йезиш

4) 8-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
Барлиғи: 102 саат, һәптисигә 3саат		
1-чарәк (27саат)		
«Көл тәкин» мәңгү тәши «Оғузнамә» эпоси	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни еникләш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин

		елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлиллаш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш аркилиқ, муәллип стилини ениқлаш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
Билал Назимниң ғәзәллири	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни ениқлаш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлиллаш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин

		парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини еникләш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
Исмаил Сатторовниң «Қазақстан», «Сәһәрдә», «Биз йеңимиз» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни еникләш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлиллаш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң

		тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини еникләш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
2-чарәк (21 саат)		
Һезмәт Абдуллиниң «Отлуқ чәмбәр» романи	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни еникләш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлиллаш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий

		васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини еникләш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
Хелил Һәмраевниң «Жасарәт»поэмиси	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни еникләш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлилләш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш

		арқилиқ, муәллип стилини ениқлаш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
3-чарәк (30 саат)		
Жамалдин Босақовниң «Көч-көч» тарихий романи	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни ениқлаш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлилләш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини ениқлаш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған

		үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
Йүсүпбәг Мухлисовниң «Ғени Батур» әсәри	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни ениқлаш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлиллаш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялиқ параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини ениқлаш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа

		әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
Савутжан Мәмәтқуловниң «Надамәт» әсәриШайим Шаваевниң «Сирлиқ ақ булутлар» һекайиси	Чүшиниш вә җавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни ениқлаш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлилләш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини ениқлаш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә

		мәнивий кәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
Зунун Қадирийниң «Ғунчәм» драмиси	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни ениқлаш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлиллаш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини ениқлаш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий кәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий

		қиммитини гуманистиктуғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
4-чарәк (24 саат)		
Қурван Тохтәмовниң «Жағистайлиқлар» романи	Чүшиниш вә җавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни ениқлаш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлиллаш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини ениқлаш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктуғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш;

		8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
Долқун Ясеновниң «Ахирқи дәқиқидә», «Сора» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни ениқлаш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлилләш үчүн орунлуқ қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини ениқлаш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш
Мухтәр Әвезовниң «Абай	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 бәдиий әсәрниң жанриға

йоли» романи		бағлиқ сюжетлиқ линияләрни, эпилог, прологларни ениқлаш; 8.1.2.1 бәдиий әсәрниң идеяси билән пафосини миллий мәнпийәт нуқтисидин ечип бериш; 8.1.3.1 бәдиий әсәрдики персонажларни яритишта уттур вә яндаш характерлашларни пәриқләш; 8.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин елинған үзүндиләрни өз пикрини дәлиллаш үчүн орунлуқ қоллиниш
Расул Ғәмзатовниң «Мениң Дағистаним», «Ана тил» әсәрлири	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 композицияни пүтүндин парчиға һәм парчидин пүтүнгә қарита тәһлил қилиш; 8.2.2.1 муәллип обризи билән персонажлар мунасивитиниң тиллиқ көрүнүшини тәһлил қилиш; 8.2.3.1 әсәрдики тәсвирий васитиләрниң (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қоллинилишини тәһлил қилиш арқилиқ, муәллип стилини ениқлаш; 8.2.4.1 әсәрдин елинған үзүндиләрни қайта түрләндүрүп, ижадий йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 әсәрниң мавзуси билән идеясини охшайдиған башқа әсәрләр билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 8.3.2.1 әсәрдики маддий вә мәнивий қәдрийәтләрни заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 8.3.3.1 әсәрниң бәдиий-идеявий қиммитини гуманистиктурғудин тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 8.3.4.1 әсәр бойичә йезилған тәнқидий мақалилар асасида, тәнқидий пикир йезиш.

5) 9-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
Барлиғи: 102 саат, һәптисигә 3саат		

1-тоқсан (27сағат)		
Йүсүп Хас Һажипниң «Қутадғу билик» дастани Махмут Қәшқәрийниң «Дивану луғәтит түркики» фольклор үлгилири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлик-композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни ениқлаш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясиға хас персонажлар системисини ениқлаш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилик, поэтикилик, драмилик мәтинләрдики композициялик амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялик-стилистикилик биртуташлиғини Һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилик муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
Атаий, Сәккакий, Лутфий әсәрлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлик-композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни ениқлаш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясиға хас персонажлар системисини ениқлаш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилик, поэтикилик,

		драмилиқ мәтинләрдики композициялиқ амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялиқ-стилистикилиқ биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
Әлишер Навайиниң «Пәрһат-Ширин» дастани	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1бәдиий әсәргә сюжетлиқ-композициялиқ тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни ениқлаш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясиға хас персонажлар системисини ениқлаш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпиқилиқ, поэтиқилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялиқ амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялиқ-стилистикилиқ биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға

		асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
Аязийниң «Жаһаннамә» поэмиси	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлик-композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни ениқлаш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини ениқлаш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялик амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялик-стилистикилиқ биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш;

		9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
2-чарәк (21саат)		
Хирқитийниң «Муһәббәтнамә вә меһнәткам» дастани	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлик-композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни еникләш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини еникләш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда коллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялик амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялик-стилистикилиқ биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,адәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
Өршийниң әсәрлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлик-композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни еникләш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини

		еникlаш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
Зәлилийниң әсәрлири	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялиқ амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялиқ-стилистикилиқ биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.3.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
Нәвбәтийниң әсәрлири, Муһәммәт Садиқ Қәшқәрийниң «Тәзкирәи әзизан» әсәри	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлиқ-композициялиқ тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни еникlаш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини еникlаш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялиқ амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялиқ-стилистикилиқ биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш;

		9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
3-чарәк (30 саат)		
Абдурейим Низарийниң «Мәһзун-Гулниса», «Рабиә-Сәъдин» дастанлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлиқ-композициялиқ тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни ениқлаш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини ениқлаш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпиқилиқ, поэтиқилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялиқ амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялиқ-стилистиқилиқ биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар

		мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
Билал Назимниң «Ғазат дәр мүлки Чин» дастани	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлик-композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни еникләш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини еникләш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялик амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялик-стилистикилик биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш аркилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
Хелил Һәмраевниң «Дехан»	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлик-

поэмиси		композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бадиий әсәрдики психологизмни ениқлаш; 9.1.3.1 бадиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини ениқлаш; 9.1.4.1 бадиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялик амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялик-стилистикилиқ биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш аркилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бадиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
Абдуреһим Өткүрниң «Из» романи	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бадиий әсәргә сюжетлик-композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бадиий әсәрдики психологизмни ениқлаш; 9.1.3.1 бадиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини ениқлаш; 9.1.4.1 бадиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялик амилларни

		тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялик-стилистикилик биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
4-чарәк (24 саат)		
Боғда Абдулланиң шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлик-композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни еникләш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини еникләш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялик амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялик-стилистикилик биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигуриларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш

	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур әдәбияти вә дуння әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш
Махтумқули Пирағи шеири Махамбет Өтемисов «Баймағамбет султанға ейткини», «Ялғузлуқ» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 бәдиий әсәргә сюжетлиқ-композициялик тәһлил қилиш; 9.1.2.1 бәдиий әсәрдики психологизмни еникләш; 9.1.3.1 бәдиий әсәрниң идеясигә хас персонажлар системисини еникләш; 9.1.4.1 бәдиий әсәрләрдин алған үзүндиләрни ижадий ишларда қоллиниш
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 эпикилиқ, поэтикилиқ, драмилиқ мәтинләрдики композициялик амилларни тәһлил қилиш; 9.2.2.1 муәллип обризиниң әсәрниң идеялик-стилистикилиқ биртуташлиғини һасил қилғучи ролини тәһлил қилиш; 9.2.3.1 әсәрләрдики троп вә фигурларниң түрлирини тәһлил қилиш арқилиқ муәллип стилиға баһа бериш; 9.2.4.1 әуәллип стилиға асаслинип, ижадий иш йезиш
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 әсәрниң мәзмундаш башқа сәнъәт түрлири билән селиштуруп, уларниң тарихий вә бәдиий қиммитигә баһа бериш; 9.3.2.1 әсәрдики әвлатлар мунасивитини заманивий турғидин селиштуруп, баһа бериш; 9.3.3.1 әсәрниң идеясини һәртәрәплимә тәһлил қилип,әдәбий эссе йезиш; 9.3.4.1 әдәбий әсәрни уйғур

		әдәбияти вә дуния әдәбияти үлгилири билән селиштурған һалда тәһлил қилип, ихчам тәнқидий мақалә йезиш

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 2 қарашадағы
№ 545 бұйрығына
26-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі

№ 115 бұйрығына
216-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту ұйғыр тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Ұйғыр әдебиеті пәні бағдарламасының мақсаты – оқушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, тілдік-эстетикалық талғамдарының дамуына, коммуникативтік құзыреттіліктерінің жетілдірілуіне іргетас қалап, өмірлік дағдыларын шыңдауына, өздігінен білім алуларына мүмкіндік туғызу.

3. "Ұйғыр әдебиеті" пәнін міндеті оқушылардың сауаттылығын, олардың әдеби және эстетикалық талғамдары мен сезімдерін дамыту, ойлау қабілеттері мен танымдық және коммуникативтік дағдыларын қалыптастыру. Ұйғыр әдебиеті пәнін оқу арқылы оқушылар:

1) ұйғыр әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

2) ұйғыр әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін, ұйғыр халқының қалыптасқан тарихын, алға қойған міндеттерін, жеңістерін, мәселелерін, қарама-қайшылық пен қиындықтарын анықтайды және түсінеді;

3) түрлі жағдайларға бейімделе білу және өздігінен шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады;

4) заманауи, ғылыми және қоғамдық дамуға сәйкес дүниетанымын дамытады.

2-тарау. "Ұйғыр әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Ұйғыр әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің бөлінуі.

1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

5. "Ұйғыр әдебиеті" пәндік білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген: түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация,бағалау және салыстырмалы анализ, сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады.

6. Оқу мақсаттары әр бөлімше ішінде мұғалім мен оқушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлауға, бағалауға мүмкіндік береді.

7. "Түсіну және жауап беру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көркем шығарма мазмұны мен пішіні;

2) әдеби шығарманың тұжырымдамасы;

3) көркем шығармадағы образ;

4) шығарма үзінділерімен жұмыс.

8. "Анализ және интерпретация" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициясы;

2) автор бейнесі;

3) көркем шығарманың тілі;

4) шығармашылық жұмыс.

9. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) тарихи және көркемдік құндылығы;

2) заманауилығы мен жаңашылдығы;

3) әдеби эссе;

4) әдеби сын.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

10. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1 кодында "5"-сынып, "5.1"-дағдылар, "1"-оқу мақсатының реттік нөмірі.

11. Білім алушылар білуі тиіс.

1) түсіну және жауап беру:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Көркем шығарманың мазмұны мен пішіні	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау
2. Әдеби	5.1.2.1 әдеби шығарманың	6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген	7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты	8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын	

шығарманың тұжырымдамасы	тақырыбы мен идеясын анықтау	әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру	гуманистік тұрғыдан талдау	ұлттық мүдде тұрғысынан ашу	9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау
3. Көркем шығармадағы образ	5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу	6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау	7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау	8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу	9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау
4. Шығарма үзінділерімен жұмыс	5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту.	8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану	9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану

2) анализ және интерпретация:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әдеби шығарманың композициясы	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулермен қарама-қарсы суреттеулерді табу	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтармен бейнелерді салғастыру	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау
2. Автор бейнесі	5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау	7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау	9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтас тырушы ретіндегі рөліне талдау жасау
3. Көркем	5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет,	6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды:	7.2.3.1 шығармадағы көркем дегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері:	8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм,	9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (

шығарманың тілі	ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау	метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау	эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау	перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау	троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
4. Шығармашылық жұмыс	5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу	6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу	7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу	8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу	9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу

3) бағалау және салыстыру:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Тарихи және көркемдік құндылығы	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекетімен автор берген портреттік мінездемені салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2. Заманауиығы мен жаңашылдығы	5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау	6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру
3. Әдеби эссе	5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу	9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
	5.4.4.1 оқырманның				

4 . Әдеби сын	рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу	6.4.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7.4.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.4.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.4.4.1 әдеби шығарма ны қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу

12. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

13. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Ұйғыр әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Шығарма	Бөлім	Оқыту мақсаттары
Барлығы:68-сағат, аптасына-2сағат		
1-тоқсан (18 сағат)		
"Чинтөмүр батыр және Мәхтумсула" және "Тай мен бала" ертегілері	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау ; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау;

		5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу ; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
Садир Палвандиң өлеңдері Өмәр Муһәммәдийдің "Ауыр күндерде " һекайиси	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау ; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.3.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.3.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.3.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
2-тоқсан (14 сағат)		
	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу;

Һезим Искәндәровтың "Кел жаңа жыл", "Қыс күндері", "Туйғун мен кемпі" өлеңдері. Һезмәт Абдуллиндың "Торуқ ат" әңгімесі	Анализ және интерпретация	5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
Илия Бәхтияның "Туған өлкедегі көктем", "Дән туралы ой", "Жақсы адамдар туралы сөз", "Бақа", "Көбелек" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
3-тоқсан (20 сағат)		
	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер

		портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
Турған Тохтәмовтың "Қайда екен сол бейшара жануар" әңгімесі	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
Хелил Һәмраевтың "Өсәк туралы өлең", " Гүл" , "Дастархан", "Өмір" өлеңдері.	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу

Һажи Әхмәтниң "Ата мейрі" әңгімесі. Аблиз Һезимовтың "Шөп пен қарағаш", "Қоян айтады дейді" мысалдары	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан (16 сағат)		
Патигүл Сабитованың "Баламдиң достары" әңгімесі. Марс Һетахуновтың "Сиқырлы әлем" әңгімесі.	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау;

	Бағалау және салыстыру	5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
Абай Кунанбаевтың "Ілім таппай махтанба", "Қыс" өлеңдері. Ыбрай Алтынсариндің "Бай вә кедей баласы" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу

2) 6-сынып:

Шығарма	Бөлім	Оқыту мақсаттары
Барлығы: 68 сағат, аптасына 2 сағат		
1-тоқсан (18сағат)		
Жүсіп Баласағұн ақыл-парасат және тіл туралы. Махмұт Қашқарийдің "Түркі тілдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды

сөздігі"еңбегіндегі мақал және мәтелдер Рабғузи Адам атаның және Хауа ананың туралы	Анализ және интерпретация	(троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.3.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Алішер Наваийдің "Һатәмтай", "Арыстан және дураж" шығармалары	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру 6.3.2.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту

Билал Назімдің "Назугум" қиссасы	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
2- тоқсан (14 сағат)		
Нур Исрайиловтың "Күндер" повесті Қадир Һасановтың "Жиырма сегіз", "Ризвангүл" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
		6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы

Ңезмәт Абдуллиндың "Сырдастар" әңгімесі Исмайил Саттаровтың "Махсат", "Біз жеңеміз" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
3-тоқсан (20 сағат)		
Тұрғун Алмасның "Отан", "Мектепке" өлеңдері. Илия Бәхтияның "Туған елге махаббатым бар", "Отан" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6. 1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе

		ж а з у ; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Лутпулла Мутәллиптің "Көктем махаббаты", "Жастық үйрен" өлеңдері. Абдуғопур Қутлуқтың "Дутар" балладасы	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Т.Тохтәмов тың "Әкемдің тоны" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу

	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.3.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
4-тоқсан (16 сағат)		
Илахун Жәлиловтың "Шана" әңгімесі. Абдумежит Дөләтовтың "Тіз бүктірген", "Еліктеймін деп", " Дутарім" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия,

Абай Қунанбаевдың қара сөздері Шыңғыс Айтматовтың "Ұлыммен көрісу" әңгімесі.	Анализ және интерпретация	гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау

3) 7-сынып:

Шығармалар	Бөлім	Оқыту мақсаттары
Барлығы: 68 сағат, аптасына 2сағат		
1-тоқсан (18сағат)		
Тарихи өлеңдер	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру
Н. Абдусемәтовтың "Назугум" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу

	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
А. Мұһәммәдийдің "Жас жүрегім", "Ашылмас көңлім" өлеңдері. Өмәр Мұһәммәдийдің "Төменен", "Төменнен көтерілді", "Сұрама енді" әңгімелері	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау
	Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашыл дығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
2-тоқсан (14 сағат)		
Абдухалиқ Уйғурдың "Оян" , "Не істейін?" өлеңдері. Абдуреһим Өткүрдің "Жастық", "Жұмсаңдар, сатқындар, жұмсаңдар" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына,

		жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Ыезим Искәндәровтың "Қазақстан" өлеңі және "Назугум" поэмасы	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
3-тоқсан (20 сағат)		
Лутпулла Мутәллиптің "Бәрінен отан артық, халық артық", "Әсерім", " Жылдарға жауап", "Екі лирика" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармдағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру
		7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау;

Һезмәт Абдуллиндің "Бенакарлар" повесті	Түсіну және жауап беру	7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жасау
И.Бәхтияниң "Үйғыр еліне", " Мұқамдарға махаббат", "Достар махаббаты" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1. әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Зия Сәмәдийдің "Ғени батыр" романы	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.4.1көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау

	Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
4-тоқсан (16 сағат)		
Құрван Тохтәмовтың "Бір түп алма" әңгімесі Ш. Шаваевтың "Билал Назим" романы	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Рәһимжан Розиевтың "Тылсым толқындар" поэмасы Мөмүнжан Һәмраевтың "Ата-бабалар мекенінде", "Ұстаз" "Отан ұлымын" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу

	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Сәбит Мұқановтың "Ипархан" поэмасы Шыңғыс Айтматовтың "Жәмилә" повесті	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

Шығарма	Бөлім	Оқыту мақсаттары
Барлығы: 68 сағат, аптасына 2сағат		
1-тоқсан (18 сағат)		
	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының

"Көл текін" ескерткіші "Оғузнамә" эпосы	Анализ және интерпретация	тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
Билал Назимдың ғазалдары	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану

Исмаил Саттаровның "Қазақстан", "Таң", "Біз жеңемізз" өлеңдері	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
2-тоқсан (14 сағат)		
Һезмәт Абдуллиндің "Отты шеңбер" романы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.12.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу ; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
		8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық

Хелил Һәмраевтың "Ерлік"поэмасы	Түсіну және жауап беру	мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
3 - тоқсан (20 сағат)		
Жамалдин Босақовтың "Көш" тарихи романы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу;

		8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
Йүсүпбәг Мухлисовтың "Ғени Батур" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
Савутжан Мәмәткуловтың "Надамәт" өлеңі, Шайим Шаваевтың "Сырлы ақ бұлыттар" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
		8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани

	Бағалау және салыстыру	құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
Зунун Қадирийдің "Ғунчәм " драмасы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.3.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан (16 сағат)		
Құрван Тохтәмовтың " Жағыстайлықтар" романы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін

		а н ы қ т а у ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
Долқун Ясеновтың "Соңғы сәттер", "Сұра" өлеңдері.	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін а н ы қ т а у ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
Мұхтар Әуезовтың "Абай жолы" романы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының

Расул Ғамзатовның "Менің Дағыстаным", "Ана тіл" шығармалары	Анализ және интерпретация	тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау ; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

5) 9-сынып:

Шығарма	Бөлім	Оқыту мақсаттары
Барлығы: 68 сағат, аптасына 2 сағат		
1-тоқсан (18 сағат)		
Жүсүп Баласағұндың "Құтты білік " дастаны. Махмұт Қашқаридің "Түркі тілдер сөздігіндегі" фольклор үлгілері	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру ; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
		9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау;

Атаий, Сәккакий, Лутфий өлеңдері	Түсіну және жауап беру	9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Алішер Наваийдің "Пәрһат-Ширин" дастаны	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу

Аязийдің "Жаһаннамә" дастаны	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
2-тоқсан (14 сағат)		
Хирқитийдің "Муһәббәтнамә вә меһнәткам" поэмасы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу;

		9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Әршийдің шығармалары	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
Зәлилийдің шығармалары	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Нәвбәтийдің шығармалары, Муһәммәт Садық Қашқарийдің " Тәзкирәи әзизан" шығармасы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру;

	Бағалау және салыстыру	9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
3-тоқсан (20 сағат)		
Абдурeһим Низарийдің " Мәһзун-Гулниса", "Рабиә-Сәздин" дастандары	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру ; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Билал Назимдің "Ғазат дәр мүлки Чин" дастаны	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау;

	Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Хелил Һәмраевтың "Дикән" поэмасы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Абдуреһим Өткүрдің "Із" романы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу

	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
4-тоқсан (16 сағат)		
Боғда Абдулланың өлеңдері	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай

Махамбет Өтемісовтың " Баймағамбет султанға айтқаны", " Жалғыздық" өлеңдері Махтұмқұли Пірағи өлеңі		отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
27-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
217-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған
«Өзбек әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту өзбек тілінде)

1-bob. Тушунтириш хати

1. Қозоғистон Республикаси Ҳукуматининг 23 август 2012 йилги № 1080 қарорига биноан тасдикланган Давлат умуммажбурий таълим стандартига асосан, программа ижодий имкониятларни ривожлантириш ва тарбияли билим бериш, системалилик, дарс принциплари асосида тузилган.

2. Ўзбек адабиёти дастурининг таълим мазмуни жанрий жиҳатни кўзлаган ҳолда ўзбек ва жаҳон адабиёти шоир-ёзувчиларининг ижодий хусусиятларини танишга йўналтирилган. Дастур мазмунига киритилган асарлар орқали шахсий, ижтимоий ва инсоният муаммоларига, яъни одамзод турмушидаги қарама-қаршиликларга, қувонч, қайғу, кураш, тараддуд-иккиланишларга диққатини қаратади, таҳлил қилади, муҳокама қилади.

3. Дастурнинг мақсади – фуқаро сифатида ўз кўзқарашларини шакллантиришда ва инсон табиатининг ўзига хос хусусиятлари ва қадриятларини, шахсий кўникмаларини ривожлантиришга, умумий муаммоларни ўрганишда адабиётнинг аҳамиятини аниқлай олишни ҳамда тушунишни ўргатиш.

4. Фан мазмунида адабиётнинг тарих билан, маданият билан, жамият, тарбия билан узвий алоқада ўзлаштирилиши ўқувчининг дунёқарашининг, одамийлик хислатларининг шаклланишига таъсир кўрсатади.

5. «Ўзбек адабиёти» фанини ўқиш орқали ўқувчилар ўзлаштирадиган кўникмалар тизими Ўзбек адабиёти дастури ўқувчиларнинг саводхонлигини, уларнинг адабий-эстетик диди ва ҳис-туйғуларини ривожлантириш, ўйлаш қобилиятлари ҳамда билишга оид, коммуникатив кўникмаларини қолиплаштириш йўналишида тузилган. Ўзбек адабиёти» фанини ўқиш орқали ўқувчилар:

1) ўзбек адабиётининг қадрият сифатида мавжудлиги, миллий

маданиятдаги муҳим ўрнини тушунади, ҳурмат қилади ва баҳолайди;

2) ўзбек адабиётининг маданиятлараро муносабатлари ролини, ўзбек халқининг шаклланган тарихини, ўз олдига қўйган вазифаларини, ютуқ-зафарларини, муаммоларини, карама-каршилик ва қийинчиликларини аниқлайди ва тушунади;

3) турли вазиятларга мослаша олиш ҳамда мустақил ечим қабул қилиш кўникмаларини шакллантиради;

4) замонавий, илмий ҳамда ижтимоий ривожланишга мувофиқ дунёқарашини шакллантиради.

2-bob. «Ўзбек адабиёти» фани мазмунини ташкиллаштириш

6. Ўқув юкламаларининг тақсимоти:

1) 5-синф хафталик юклама 2 соат йиллик юклама 68 соат;

2) 6-синф хафталик юклама 2 соат йиллик юклама 68 соат,

3) 7-синф хафталик юклама 2 соат йиллик юклама 68 соат;

4) 8-синф хафталик юклама 2 соат йиллик юклама 68 соат;

5) 9-синф хафталик юклама 2 соат йиллик юклама 68 соат.

7. Ўқув фанининг мазмуни дастурнинг ушбу бўлими фан бўйича ўқув мақсадларидан иборат.

8. Фан таълимий мазмуни бўлимларга бўлинган: тушуниш ва жавоб бериш, таҳлил қилиш ва шарҳлаш, баҳолаш ва солиштирмали таҳлил, шунингдек, кўникмаларни шакллантирадиган бўлимлардан таркиб топган.

9. Тушуниш ва жавоб бериш боби:

1) бадиий асар мазмуни ва шакли;

2) бадиий асар моҳияти;

3) бадиий асардаги тимсол;

4) асар парчалари билан ишлаш бўлимлардан.

10. Таҳлил қилиш ва шарҳлаш боби:

1) бадиий асар композицияси;

2) муаллиф гояси;

3) бадиий асар тили;

4) ижодий иш бўлимлардан.

11. Баҳолаш ва солиштирма таҳл боби:

1) тарихий ва бадиий қадрият;

2) замонавийлиги ва янгилиги;

3) адабий эссе;

4) адабий танқид бўлимлардан.

3-bob. Таълимий мақсадлар тизими

12. Кув максадлари ҳар бўлим ичида ўқитувчи ва ўқувчига келгуси қадамлари ҳақида ўзаро ўй бўлишишга, уларни режалаштиришга, баҳолашга имконият беради.

13. 1) матнни тушуниш ва жавоб бериш:

Ўқувчилар:					
	5-синф	6-синф	7-синф	8-синф	9-синф
1. Бадиий асар мазмуни ва шакли	5.1.1.1 бадиий асарни жанрига кўра фабуласи (бадиий асарда тасвирланган воқеалар занжири) ва сюжет ривожини таърифлаш	6.1.1.1 бадиий асарнинг жанри, фабуласи (бадиий асарда тасвирланган воқеалар занжири) ва сюжетини аниқлаш	7.1.1.1 адабий асар сюжетининг таркибий қисмини таҳлил қилиш	8.1.1.1 адабий асарнинг жанрига боғлиқ сюжет тизимларини, хотима, мукаддималарини аниқлаш	9.1.1.1 адабий асарга сюжетли-композициял и таҳлил қилиш
2. Бадиий асар моҳияти	5.1.2.1 аадиий асар ҳақида умумий тасаввурга эга бўлиш, мавзуни тушуниб етиш	6.1.2.1 бадиий асарда кўтарилган ижтимоий – маиший масалаларнинг ғояси орқали тушунтириш	7.1.2.1 адабий асар сюжетидаги шахс ни умуминсоний қадриятлар нуқтаи назаридан таҳлил қилиш	8.1.2.1 адабий асарнинг ғояси ва жўшқинлигини миллий мақсад нуқтаи назаридан очиш	9.1.2.1 бадиий асардаги руҳий ҳолатни аниқлаш
3. Бадиий асардаги тимсол	5.1.3.1 ҳажми унча катта бўлмаган матнларни (назмий, насрий) ифодали ёддан ўқиш	6.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларга ўз нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда таърифлаш	7.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг типларининг яратилиш усуллари нуқтаи назаридан аниқлаш	8.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг ижобий ва салбий томонларини тавсифлаш	9.1.3.1 бадиий асарнинг ғоясига мос қаҳрамонлар тизимини аниқлаш
4. Асар парчалари билан ишлаш	5.1.4.1 бадиий асарлардан ихчам ҳажмли парчаларни ифодали ўқиш, ёддан ўқиш	6.1.4.1 бадиий асарлардан ўрта ҳажмли ифодали ўқиш, ёддан ўқиш	7.1.4.1 бадиий асардаги қаҳрамонлар қиёфасини очиб, парчаларни ёддан айтиш	8.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ўз кўзқар-ашларини далиллаш учун ўринли қўллаш	9.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ижодий ишларда қўллаш

2) таҳлил қилиш ва шарҳлаш:

Ўқувчилар:					
	5- синф	6- синф	7- синф	8- синф	9- синф
1. Бадиий асар композицияси	5.2.1.1 адабий асардаги икки нарсани солиштирган ҳолда тасвирлаш ва қарама-қарши тасвирларни топиш	6.2.1.1 асар композициясидаги маълум бир эпизоднинг моҳиятини асослаш	7.2.1.1 асардаги эпизодлар билан тасвирларни солиштириш	8.2.1.1 композицияни бутунликдан қисмларга, қисмлардан бутунликка қараб таҳлил қилиш	9.2.1.1 насрий, назмий, драматик матнлардаги композицион амалларни таҳлил қилиш
2. Муаллиф ғояси	5.2.2.1 эрик асардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш	6.2.2.1 эпик, назмий, драматик асардаги муаллиф тимсолини аниқлаш	7.2.2.1 насрий, назмий, драматик асарлардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш	8.2.2.1 муаллиф тасвири билан қаҳрамонларининг муносабатларининг тил ифодасини таҳлил қилиш	9.2.2.1 муаллиф тасвирининг ғоявий-услубий туташтирувчи сифатидаги ролини таҳлил қилиш
3. Бадиий асар тили	5.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларининг (ўхшатиш, сифатлаш, қаршилантириш, такрорий сўзлар, шеър тузилиши) маъносини аниқлаш	6.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (истиора, сифатлаш, аллегория(мажоз), антитеза, градация, бағишлов) аниқлаш	7.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (рамз, синекдоха, такрорий сўзлар, эпифора, анафора, аллитерация, риторик сўроқлар қўлланилишини таҳлил қилиш	8.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (психологик параллелизм, перифраз, ҳажвиёт, киноя, муболағa) қўлланилишини таҳлил қилиш муаллиф услубини аниқлаш	9.2.3.1 асардаги адабий тил ҳодисаларини ифодалаш турларини таҳлил қилган ҳолда муаллиф услубига баҳо бериш
4. Ижодий иш	5.2.4.1 бадиий асардан олган таассуротини таърифлаб муаллифга хат, шеър ёзиш	6.2.4.1 бадиий тасвир воситаларидан фойдаланиб, асардаги табиат кўринишини, воқеа ўрнини, қаҳраомн қиёфасини таърифлаш	7.2.4.1 асардаги воқеа ривожини мустақил кўзқараш нуқтаи назаридан ривожлантириб ёзиш	8.2.4.1 асардан олинган парчаларни қайта тузатиб ижодкорлик билан ёндашган ҳолда ёзиш	9.2.4.1 муаллиф услубига таянган ҳолда ижодий иш ёзиш

3) баҳолаш ва солиштириш:

Ўқувчилар:					
	5-синф	6-синф	7-синф	8-синф	9-синф
1. Тарихий ва бадиий қадрият	5.3.1.1 асардаги эпизодлар орқали тарихий қадриятларни баҳолаш	6.3.1.1 асардаги қаҳрамонларни ўзаро солиштирган ҳолда тарихий ҳамда бадиий қийматига баҳо бериш	7.3.1.1 қаҳрамонларнинг иш-ҳаракати билан муаллиф берган қиёфали тавсифномани солиштириб, тарихий ва бадиий қийматига баҳо бериш	8.3.1.1 асарнинг сарлавҳаси ва ғоясини шунга ўхшаш асарлар билан солиштириб, тарихий ва бадиий қийматига баҳо бериш	9.3.1.1 асарни бошқа санъат асарларидаги шунга ўхшаш мазмундош асарлар билан солиштириб, тарихий ва бадиий қийматини баҳолаш
2.Замонавий лиги ва янгилиги	5.3.2.1 қаҳрамонларни ҳаққоний ҳаёт билан солиштириб баҳолаш	6.3.2.1 замонавий асар қаҳрамонлари билан тарихий қаҳрамонларнинг дунёқарашини солиштириш	7.3.2.1 адабий жанр турларини ривожланиши давомида янгилигига замонавий кўзқараш билан баҳо бериш	8.3.2.1 асардаги моддий ва маънавий қадриятларни замонавий қадриятлар билан солиштириб, янглигига баҳо бериш	9.3.2.1 асардаги авлодлар давомий лиги кўринишини замонавий нуқтаи назардан солиштириб, янгилигини баҳолаш
3. Адабий эссе	5.3.3.1 асардаги қаҳрамонни мустақил қадриятлари нуқтаи назаридан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш	6.3.3.1 асардаги қаҳрамонлар муносабатларини оилавий қадриятлар нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш	7.3.3.1 асарни миллий қадрият нуқтаи назаридан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш	8.3.3.1 асарнинг бадиий-ғоявий қадриятларини умуминсоний нуқтаи назардан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш	9.3.3.1 асарнинг ғоясини жаҳоний нуқтаи назардан таҳлил қилиб, адабиё эссе ёзиш
4. Адабий танқид	5.3.4.1 китобхонинг руҳий оламига асарнинг таъсирини таҳлил қилган ҳолда танқидий фикрлаб	6.3.4.1 асарда кўтарилган масалаларнинг ижтимоий роли ҳақида танқидийфикрлаб хабар ёзиш	7.3.4.1 адабий асарнинг эстетик жиҳати ҳақида ихчам танқидий фикр ёзиш	8.3.4.1 асар бўйича ёзилган адабий танқидий фикрларга таянган ҳолда мустақил танқидий фикр ёзиш	9.3.4.1 асар ғояси ни ўзбек адабиёти билан жа ҳон адабиё ти намунала ри билан солиштир ган ҳолда

	хабар ёзиш				таҳлил қилиб, ихчам танқи дий мақола ёзиш

14. Ушбу ўқув дастури асосий ўрта таълим босқичининг 5-9-синфларига мўлжалланган «Ўзбек адабиёти» ўқув фанидан янгиланган таълим мазмунидаги намунавий ўқув дастурининг Узоқ муддатли режасига мувофиқ амалга оширишилади.

15. Чоракдаги боб ва бўлимлар таркибидаги мавзулар бўйича соатлар сонини тақсимлаш ўқитувчи ихтиёрига қолдирилади.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
5-9-сыныптарына арналған
«Өзбек әдебиеті» оқу пәнінен
жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Өзбек әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-синф:

Бўлим	Ўқиладиган асарлар	Кўникмалар	Таълимий мақсадлар
		I чорак	
Олис афсоналар садоси	1.»Уч оға-ини ботирлар», «Сусамбил» эртаклари 2.А. Обиджон «Одил Бургутшох ва «Замбуруғ» лақабли жосус ҳақида эртак» 3. Ҳ. Олимжон "Ойгул ва Бахтиёр" 4. «Тўмарис» афсонаси 5. Г. Х. Андерсен «Булбул» эртаги	Тушуниш ва жавоб бериш	5.1.1.1 бадиий асарни жанрига кўра фабуласи (бадиий асарда тасвирланган воқеалар занжири) ва сюжет ривожини таърифлаш; 5.1.2.1 аадиий асар ҳақида умумий тасаввурга эга бўлиш, мавзуни тушуниб етиш; 5.1.3.1 хажми унча катта бўлмаган матнларни (назмий, насрий) ифодали ёддан ўқиш; 5.1.4.1 бадиий асарлардан ихчам ҳажмли парчаларни ифодали ўқиш, ёддан ўқиш
		Таҳлил ва шарҳ	5.2.1.1 адабий асардаги икки нарсани солиштирган ҳолда тасвирлаш ва қарама-қарши тасвирларни топиш; 5.2.2.1 эрик асардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш; 5.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларининг (ўхшатиш, сифатлаш, қаршилантириш, такрорий сўзлар, шеър тузилиши) маъносини аниқлаш; 5.2.4.1 бадиий асардан олган таассуротини таърифлаб муаллифга хат, шеър ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	5.3.1.1 асардаги эпизодлар орқали тарихий қадриятларни баҳолаш; 5.3.2.1 қаҳрамон ларни ҳаққоний ҳаёт билан

			солиштириб баҳолаш
		II чорак	
Миллий адабиёт – миллий рух асоси	1. «Тўмарис» афсонаси 2. А. Навоий «Маҳбуб ул-қулуб» 3. Саъдий Шерозий «Гулистон» асари 4.З. М. Бобур рубоийлари 5. Мукимий «Саёҳатнома» асари	Тушуниш ва жавоб бериш	5.1.1.1 бадиий асарни жанрига кўра фабуласи (бадиий асарда тасвирланган вокеалар занжири) ва сюжет ривожини таърифлаш; 5.1.2.1 аадиий асар ҳақида умумий тасаввурга эга бўлиш, мавзуни тушуниб етиш; 5.1.3.1 хажми унча катта бўлмаган матнларни (назмий, насрий) ифодали ёддан ўқиш; 5.1.4.1 бадиий асарлардан ихчам ҳажмли парчаларни ифодали ўқиш, ёддан ўқиш
		Таҳлил ва шарҳ	5.2.1.1 адабий асардаги икки нарсани солиштирган ҳолда тасвирлаш ва қарама-карши тасвирларни топиш; 5.2.2.1 эрик асардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш; 5.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларининг (ўхшатиш, сифатлаш, қаршилантириш, такрорий сўзлар, шеър тузилиши) маъносини аниқлаш; 5.2.4.1 бадиий асардан олган таассуротини таърифлаб муаллифга хат, шеър ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	5.3.3.1 асардаги қаҳрамонни мустақил қадриятлари нуқтаи назаридан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш
		III чорак	
Болаликнинг бегубор осмони	1. А. Қодирий «Улоқда» ҳикояси 2. Ҳ. Имонбердиев «Оҳу», «Ғанича» шеърлари 3. Ғ. Ғулом «Менинг ўғригина болам» ҳикояси 4. Т. Адашбоев шеърлари 5. Ойбек «Фонарчи ота» ҳикояси 6. Носир Фозилов «Иншо» ҳикояси	Тушуниш ва жавоб бериш	5.1.1.1 бадиий асарни жанрига кўра фабуласи (бадиий асарда тасвирланган вокеалар занжири) ва сюжет ривожини таърифлаш; 5.1.2.1 аадиий асар ҳақида умумий тасаввурга эга бўлиш, мавзуни тушуниб етиш; 5.1.3.1 хажми унча катта бўлмаган матнларни (назмий, насрий) ифодали ёддан ўқиш; 5.1.4.1 бадиий асарлардан ихчам ҳажмли парчаларни ифодали ўқиш, ёддан ўқиш
		Таҳлил ва шарҳ	5.2.1.1 адабий асардаги икки нарсани солиштирган ҳолда тасвирлаш ва қарама-карши

			тасвирларни топиш; 5.2.2.1 эрик асардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш; 5.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларининг (ўхшатиш, сифатлаш, қаршилантириш, такрорий сўзлар, шеър тузилиши) маъносини аниқлаш; 5.2.4.1 бадиий асардан олган таассуротини таърифлаб муаллифга хат, шеър ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	5.3.1.1 асардаги эпизодлар оркали тарихий кадриятларни баҳолаш; 5.3.2.1 қаҳрамон ларни ҳаққоний ҳаёт билан солиштириб баҳолаш; 5.3.3.1 асардаги қаҳрамонни мустақил кадриятлари нуқтаи назаридан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш; 5.3.4.1 китобхон нинг руҳий оламига асарнинг таъсирини таҳлил қилган ҳолда танқидий фикрллаб хабар ёзиш
		IV чорак	
Аввал Ватан, кейин жон	1.Ўткир Ҳошимов «Дунёнинг ишлари» 2. Мирпўлат Мирзо шеърлари 3.Антуан де Сент Экзюпери «Кичкина шаҳзода» қиссаси 4.Мағжан Жумабоев ижоди 5. Эркин Воҳидов «Ўзбегим» қасидаси	Тушуниш ва жавоб бериш	5.1.1.1 бадиий асарни жанрига кўра фабуласи (бадиий асарда тасвирланган воқеалар занжири) ва сюжет ривожини таърифлаш; 5.1.2.1 аадиий асар ҳақида умумий тасаввурга эга бўлиш, мавзуни тушуниб етиш; 5.1.3.1 хажми унча катта бўлмаган матнларни (назмий, насрий) ифодали ёддан ўқиш; 5.1.4.1 бадиий асарлардан ихчам ҳажмли парчаларни ифодали ўқиш, ёддан ўқиш
		Таҳлил ва шарҳ	5.2.1.1 адабий асардаги икки нарсани солиштирган ҳолда тасвирлаш ва қарама-карши тасвирларни топиш; 5.2.2.1 эрик асардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш; 5.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларининг (ўхшатиш, сифатлаш, қаршилантириш, такрорий сўзлар, шеър тузилиши) маъносини аниқлаш; 5.1.4.1 бадиий асардан олган

			таассуротини таърифлаб муаллифга хат, шеър ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	5.1.3.1 хажми унча катта бўлмаган матнларни (назмий, насрий) ифодали ёддан ўқиш

2) 6-синф:

Бўлим	Ўқиладиган асарлар	Кўникмалар	Ўқитиш мақсадлари
I чорак			
Хаёлларим чегара билмас	1.Ҳ. Тўхтабоев «Сариқ девни миниб» қиссаси 2. Ж. Родари «Ҳуришни билмайдиган кучукча» Эртаги 3. Ч. Айтматов «Оқ кема» қиссаси	Тушуниш ва жавоб бериш	6.1.1.1 бадиий асарнинг жанри, фабуласи (бадиий асарда тасвирланган вокеалар занжири) ва сюжетини аниқлаш; 6.1.2.1 бадиий асарда кўтарилган ижтимоий –маиший масалаларнинг ғояси орқали тушунтириш; 6.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларга ўз нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда таърифлаш; 6.1.4.1 бадиий асарлардан ўрта ҳажмли ифодали ўқиш, ёддан ўқиш
		Таҳлил ва шарҳ	6.2.1.1 асар композициясидаги маълум бир эпизоднинг моҳиятини асослаш; 6.2.2.1 эпик, назмий, драматик асардаги муаллиф тимсолини аниқлаш; 6.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (истиора, сифатлаш, аллегория(мажоз), антитеза, градация, бағишлов) аниқлаш; 6.2.4.1 бадиий тасвир воситаларидан фойдаланиб, асардаги табиат кўринишини, вокеа ўрнини, қаҳраомн қиёфасини таърифлаш
		Баҳолаш ва солиштириш	6.3.1.1 асардаги қаҳрамонларни ўзаро солиштирган ҳолда тарихий ҳамда бадиий қийматига баҳо бериш; 6.3.4.1 асарда кўтарилган масалаларнинг ижтимоий роли ҳақида танқидийфикрлаб хабар ёзиш
II чорак			

Кўнгил минтақаларида	1.Зулфия шеърлари 2. Саид Аҳмад «Қоплон», «Собиқ» ҳикоялари 3. Мукимий «Танобчилар» асари 4. А. Қаххор «Бемор» ҳикояси	Тушуниш ва жавоб бериш	6.1.1.1 бадиий асарнинг жанри, фабуласи (бадиий асарда тасвирланган воқеалар занжири) ва сюжетини аниқлаш; 6.1.2.1 бадиий асарда кўтарилган ижтимоий –маиший масалаларнинг ғояси орқали тушунтириш; 6.3.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларга ўз нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда таърифлаш; 6.1.4.1 бадиий асарлардан ўрта ҳажмли ифодали ўқиш, ёддан ўқиш
		Таҳлил ва шарҳ	6.2.1.1 асар композициясидаги маълум бир эпизоднинг моҳиятини асослаш; 6.2.2.1 эпик, назмий, драматик асардаги муаллиф тимсолини аниқлаш; 6.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (истиора, сифатлаш, аллегория(мажоз), антитеза, градация, бағишлов) аниқлаш; 6.2.4.1 бадиий тасвир воситаларидан фойдаланиб, асардаги табиат кўринишини, воқеа ўрнини, қаҳраомн қиёфасини таърифлаш
		Баҳолаш ва солиштириш	6.3.2.1 замонавий асар қаҳрамонлари билан тарихий қаҳрамонларнинг дунёқарашини солиштириш; 6.3.3.1 асардаги қаҳрамонлар муносабатларини олиавий қадриятлар нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш
III чорак			
Ўтган кунингни унутма	Э.Воҳидов «Нидо» достони 2. О. Ёқубов «Музқаймоқ» ҳикояси 3. М. Шайхзода «Йилларнинг саломин йилларга элтиб» 4. Ў. Ҳошимов «Урушнинг сўнгги курбони»	Тушуниш ва жавоб бериш	6.1.1.1 бадиий асарнинг жанри, фабуласи (бадиий асарда тасвирланган воқеалар занжири) ва сюжетини аниқлаш; 6.1.2.1 бадиий асарда кўтарилган ижтимоий –маиший масалаларнинг ғояси орқали тушунтириш; 6.3.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларга ўз нуқтаи

			назаридан келиб чиққан ҳолда таърифлаш; 6.1.4.1 бадиий асарлардан ўрта ҳажмли ифодали ўқиш, ёддан ўқиш.
		Таҳлил ва шарҳ	6.2.1.1 асар композициясидаги маълум бир эпизоднинг моҳиятини асослаш; 6.2.2.1 эпик, назмий, драматик асардаги муаллиф тимсолини аниқлаш; 6.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (истиора, сифатлаш, аллегория(мажоз), антитеза, градация, бағишлов) аниқлаш; 6.2.4.1 бадиий тасвир воситаларидан фойдаланиб, асардаги табиат кўринишини, воқеа ўрнини, қаҳраомн қиёфасини таърифлаш
		Баҳолаш ва солиштириш	6.3.2.1 замонавий асар қаҳрамонлари билан тарихий қаҳрамонларнинг дунёқарашини солиштириш; 6.3.3.1 асардаги қаҳрамонлар муносабатларини оилавий қадриятлар нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш; 6.3.4.1 асарда кўтарилган масалаларнинг ижтимоий роли ҳақида танқидийфикрлаб хабар ёзиш
IV чорак			
Сўзда сеҳр бор	1.А. Навоий «Ҳайрат ул-аброр» достони 2. З. Аълам «Афандининг қирқ бир пашшаси» қиссаси 3. Абайшеърлари 4. Гулханий «Зарбулмасал» 5. Азим Суюн «Баҳодирнинг қиличи», «Тутқун» шеърлари	Тушуниш ва жавоб бериш	6.1.1.1 бадиий асарнинг жанри, фабуласи (бадиий асарда тасвирланган воқеалар занжири) ва сюжетини аниқлаш; 6.1.2.1 бадиий асарда кўтарилган ижтимоий –маиший масалаларнинг ғояси орқали тушунтириш; 6.3.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларга ўз нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда таърифлаш; 6.1.4.1 бадиий асарлардан ўрта ҳажмли ифодали ўқиш, ёддан ўқиш

		Таҳлил ва шарҳ	6.2.1.1 асар композициясидаги маълум бир эпизоднинг моҳиятини асослаш; 6.2.2.1 эпик, назмий, драматик асардаги муаллиф тимсолини аниқлаш; 6.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (истиора, сифатлаш, аллегория(мажоз), антитеза, градация, бағишлов) аниқлаш; 6.2.4.1 бадиий тасвир воситаларидан фойдаланиб, асардаги табиат кўринишини, воқеа ўрнини, қаҳраомн қиёфасини таърифлаш
		Баҳолаш ва солиштириш	6.3.3.1 асардаги қаҳрамонлар муносабатларини оилавий қадриятлар нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш; 6.3.4.1 асарда кўтарилган масалаларнинг ижтимоий роли ҳақида танқидийфикрлаб хабар ёзиш

3) 7-синф:

Бўлим	Ўқиладиган асарлар	Кўникмалар	Ўқитиш мақсадлари
		I чорак	
Ўзбек адабиёти тарихи	1.»Равшан» достони 2. Атойи ғазаллари 3. Алишер Навоий «Хамса» асари 4. Турди Фароғий «Тор кўнгуллик беклар»	Тушуниш ва жавоб бериш	7.1.1.1 адабий асар сюжетининг таркибий қисмини таҳлил қилиш; 7.1.2.1 адабий асар сюжетидаги шахс ни умуминсоний қадриятлар нуқтаи назаридан таҳлил қилиш; 7.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг типларининг яратилиш усуллари нуқтаи назаридан аниқлаш; 7.1.4.1 бадиий асардаги қаҳрамонлар қиёфасини очиб, парчаларни ёддан айтиш
		Таҳлил ва шарҳ	7.2.1.1 асардаги эпизодлар билан тасвирларни солиштириш; 7.2.2.1 насрий, назмий, драматик асарлардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш; 7.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (рамз, синекдоха, такрорий сўзлар, эпифора,

			анафора, аллитерация, риторик сўроқлар қўлланилишини таҳлил қилиш; 7.2.4.1 асардаги воқеа ривожини мустақил кўзқараш нуқтаи назаридан ривожлантириб ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	7.3.1.1 қаҳрамон ларнинг иш-ҳаракати билан муаллиф берган қиёфали тавсифномани солиштириб, тарихий ва бадиий қийматига баҳо бериш; ёзиш; 7.3.2.1 адабий асарнинг эстетик жиҳати ҳақида ихчам танқидий фикр ёзиш
II чорак			
Янги ўзбек адабиёти	1. Махмур «Ҳапалак» шеъри 2. Увайсий «Соғиндим» ғазали 3. Ҳ. Ҳ. Ниёзй шеърлари 4. А. Қодирий «Мехробдан чаён» романидан парчалар 5. Чўлпон шеърияти 6. А. Қаххор «Ўғри» ҳикояси	Тушуниш ва жавоб бериш	7.1.1.1 адабий асар сюжетининг таркибий қисмини таҳлил қилиш; 7.1.2.1 адабий асар сюжетидаги шахс ни умуминсоний қадриятлар нуқтаи назаридан таҳлил қилиш; 7.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг типларининг яратилиш усуллари нуқтаи назаридан аниқлаш; 7.1.4.1 бадиий асардаги қаҳрамонлар қиёфасини очиб, парчаларни ёддан айтиш
		Таҳлил ва шарҳ	7.2.1.1 асардаги эпизодлар билан тасвирларни солиштириш; 7.2.2.1 насрий, назмий, драматик асарлардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш; 7.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (рамз, синекдоха, такрорий сўзлар, эпифора, анафора, аллитерация, риторик сўроқлар қўлланилишини таҳлил қилиш; 7.2.4.1 асардаги воқеа ривожини мустақил кўзқараш нуқтаи назаридан ривожлантириб ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	7.3.2.1 адабий жанр турларини ривожланиши давомида янгилигига замонавий кўзқараш билан баҳо бериш; 7.3.3.1 асарни миллий қадрият нуқтаи назаридан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш
III чорак			

«Бу – мен туғилган тупроқ»	1. А. Қаххор «Дахшат» ҳикояси 2. Ҳамид Олимжон «Ҳолбуки тун» шеъри 3. Миртемир «Бу – мен туғилган тупроқ» шеъри 4. Усмон Носир шеърлари 5. Зулфия шеърияти 6. Ш. Ҳолмирзаев «Ўзбеклар» ҳикояси 7. Рауф Парфи шеърияти	Тушуниш ва жавоб бериш	7.1.1.1 адабий асар сюжетининг таркибий қисмини таҳлил қилиш; 7.1.2.1 адабий асар сюжетидаги шахс ни умуминсоний қадриятлар нуқтаи назаридан таҳлил қилиш; 7.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг типларининг яратилиш усуллари нуқтаи назаридан аниқлаш; 7.1.4.1 бадиий асардаги қаҳрамонлар қиёфасини очиб, парчаларни ёддан айтиш
		Таҳлил ва шарҳ	7.2.1.1 асардаги эпизодлар билан тасвирларни солиштириш; 7.2.2.1 насрий, назмий, драматик асарлардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш; 7.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (рамз, синекдоха, такрорий сўзлар, эпифора, анафора, аллитерация, риторик сўроклар қўлланилишини таҳлил қилиш; 7.2.4.1 асардаги воқеа ривожини мустақил кўзкараш нуқтаи назаридан ривожлантириб ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	7.3.2.1 адабий жанр турларини ривожланиши давомида янгилигига замонавий кўзқараш билан баҳо бериш; 7.3.3.1 асарни миллий қадрият нуқтаи назаридан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш; 7.3.4.1 адабий асарнинг эстетик жиҳати ҳақида ихчам танқидий фикр ёзиш
		IV чорак	
«Инсон ҳаёти шеърий сатрларда"	1. Омон Матжон «Кўрдим: Шукур Бурҳон...», «Қўшиқ» шеърлари 2. Ш. Раҳмон шеърияти 3. Муҳаммад Юсуф «Меҳр қолур», «Тузалмайди дардим менинг» шеърлари 4. Умар Хайём рубоийлари 5. Расул Ҳамзатов «Она	Тушуниш ва жавоб бериш	7.1.1.1 адабий асар сюжетининг таркибий қисмини таҳлил қилиш; 7.1.2.1 адабий асар сюжетидаги шахс ни умуминсоний қадриятлар нуқтаи назаридан таҳлил қилиш; 7.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг типларининг яратилиш усуллари нуқтаи назаридан аниқлаш; 7.1.4.1 бадиий асардаги қаҳрамонлар қиёфасини очиб, парчаларни ёддан айтиш

	тилим» шеъри 6. Абиш Кекилбоев «Пойгатўрик» асари	Таҳлил ва шарҳ	7.2.1.1 асардаги эпизодлар билан тасвирларни солиштириш; 7.2.2.1 насрий, назмий, драматик асарлардаги муаллиф қиёфасини аниқлаш; 7.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воситаларини (рамз, синекдоха, такрорий сўзлар, эпифора, анафора, аллитерация, риторик сўроклар қўлланилишини таҳлил қилиш; 7.2.4.1 асардаги воқеа ривожини мустақил кўзқараш нуқтаи назаридан ривожлантириб ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	7.3.3.1 асарни миллий қадрият нуқтаи назаридан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш; 7.3.4.1 адабий асарнинг эстетик жиҳати ҳақида ихчам танқидий фикр ёзиш

4) 8-синф

Бўлим	Ўқиладиган асарлар	Кўникмалар	Ўқитиш мақсадлари
I чорак			
Ҳаёт ҳақиқати ва бадиий ҳақиқат	Халқ оғзаки ижодидан «Кунтуғмиш» достони Юсуф Хос Ҳожиб «Қутадғу билиг» асари Хоразмий «Муҳаббатнома» асари Сайфи Саройи «Суҳайл ва Гулдурсун» Лутфий ғазаллари	Тушуниш ва жавоб бериш	8.1.1.1 адабий асарнинг жанрига боғлиқ сюжет тизимларини, хотима, муқаддималарини аниқлаш; 8.1.2.1 адабий асарнинг ғояси ва жўшқинлигини миллий мақсад нуқтаи назаридан очиш; 8.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг ижобий ва салбий томонларини тавсифлаш; 8.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ўз кўзқар-ашларини далиллаш учун ўринли қўллаш
		Таҳлил ва шарҳ	8.2.1.1 композиция бутунлик дан қисмларга, қисмлардан бутунликка қараб таҳлил қилиш; 8.2.2.1 муаллиф тасвири билан қаҳрамонларнинг муносабатларининг тил ифодасини таҳлил қилиш; 8.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир

			воси таларини (психологик параллелизм, перифраз, ҳажвиёт, киноя, муболаға) қўлланилишини таҳлил қилиш муаллиф услубини аниқлаш; 8.2.4.1 асардан олинган парчаларни қайта тузатиб ижодкорлик билан ёндашган ҳолда ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	8.3.1.1 асарнинг сарлавҳаси ва ғоясини шунга ўхшаш асарлар билан солиштириб, тарихий ва бадиий қийматига баҳо бериш; 8.3.2.1 асардаги моддий ва маънавий қадриятларни замонавий қадриятлар билан солишти риб, янглигига баҳо бериш
II чорак			
Умр фалсафаси	А. Навоий ғазаллари Нодира ижоди Абдурауф Фитрат шеърияти Ғафур Ғулом «Вақт», «Соғиниш» шеърлари Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек «Навоий» романидан парчалар	Тушуниш ва жавоб бериш	8.1.1.1 адабий асарнинг жанрига боғлиқ сюжет тизимларини, хотима, муқаддималарини аниқлаш; 8.1.2.1 адабий асарнинг ғояси ва жўшқинлигини миллий мақсад нуқтаи назаридан очиш; 8.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг ижобий ва салбий томонларини тавсифлаш; 8.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ўз кўзқар-ашларини далиллаш учун ўринли қўллаш
		Таҳлил ва шарҳ	8.2.1.1 компози цияни бутунлик дан қисмларга, қисмлардан бутунликка қараб таҳлил қилиш; 8.2.2.1 муаллиф тасвири билан қаҳрамонларнинг муносабатларининг тил ифодасини таҳлил қилиш; 8.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воси таларини (психологик параллелизм, перифраз, ҳажвиёт, киноя, муболаға) қўлланилишини таҳлил қилиш муаллиф услубини аниқлаш; 8.2.4.1 асардан олинган

			парчаларни қайта тузатиб ижодкорлик билан ёндашган ҳолда ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	8.3.2.1 асардаги моддий ва маънавий қадриятларни замонавий қадриятлар билан солишти риб, янглигига баҳо бериш; 8.3.3.1 асарнинг бадиий-ғоявий қадриятларини умуминсоний нуқтаи назардан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш; 8.4 асар бўйича ёзилган адабий танқидий фикрларга таянган ҳолда мустақил танқидий фикр ёзиш
III чорак			
Мардлар майдонда синалади	М. Шайхзода «Мирзо Улуғбек» фожеаси Усмон Носир «Нил ва Рим» шеъри Асқад Мухтор «Чинор» романидан парчалар Саид Аҳмад «Уфқ» романидан парчалар Тўра Сулаймон шеърияти Ҳалима Худойбердиева шеърияти	Тушуниш ва жавоб бериш	8.1.1.1 адабий асарнинг жанрига боғлиқ сюжет тизимларини, хотима, муқаддималарини аниқлаш; 8.1.2.1 адабий асарнинг ғояси ва жўшқинлигини миллий мақсад нуқтаи назаридан очиш; 8.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг ижобий ва салбий томонларини тавсифлаш; 8.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ўз кўзқар-ашларини далиллаш учун ўринли қўллаш
		Таҳлил ва шарҳ	8.2.1.1 компози цияни бутунлик дан қисмларга, қисмлардан бутунликка қараб таҳлил қилиш; 8.2.2.1 муаллиф тасвири билан қаҳрамонларнинг муносабатларининг тил ифодасини таҳлил қилиш; 8.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воси таларини (психологик параллелизм, перифраз, ҳажвиёт, киноя, муболаға) қўлланилишини таҳлил қилиш муаллиф услубини аниқлаш; 8.2.4.1 асардан олинган парчаларни қайта тузатиб ижодкорлик билан ёндашган

			ҳолда ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	8.3.1.1 асарнинг сарлавҳаси ва ғоясини шунга ўхшаш асарлар билан солиштириб, тарихий ва бадиий қийматига баҳо бериш; 8.3.2.1 асардаги моддий ва маънавий қадриятларни замонавий қадриятлар билан солишти риб, янглигига баҳо бериш; 8.3.3.1 асарнинг бадиий-ғоявий қадриятларини умуминсоний нуқтаи назардан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш; 8.3.4.1 асар бўйича ёзилган адабий танқидий фикрларга таянган ҳолда мустақил танқидий фикр ёзиш
IV чорак			
Инсон қисмати	Шароф Бошбеков «Темир хотин» комедияси Х. Султонов «Саодат соҳили»киссаси Р. Тҳокур «Нур ва соялар» асари Сергей Есенин шеърияти Ўлжас Сулаймонов шеърлари	Тушуниш ва жавоб бериш	8.1.1.1 адабий асарнинг жанрига боғлиқ сюжет тизимларини, хотима, муқаддималарини аниқлаш; 8.1.2.1 адабий асарнинг ғояси ва жўшқинлигини миллий максад нуқтаи назаридан очиш; 8.1.3.1 бадиий асардаги қаҳрамонларнинг ижобий ва салбий томонларини тавсифлаш; 8.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ўз кўзқар-ашларини далиллаш учун ўринли қўллаш
		Таҳлил ва шарҳ	8.2.1.1 компози цияни бутунлик дан қисмларга, қисмлардан бутунликка қараб таҳлил қилиш; 8.2.2.1 муаллиф тасвири билан қаҳрамонларнинг муносабатларининг тил ифодасини таҳлил қилиш; 8.2.3.1 асардаги бадиий-тасвир воси таларини (психологик параллелизм, перифраз, ҳажвиёт, киноя, муболаға) қўлланилишини таҳлил қилиш муаллиф услубини аниқлаш;

			8.2.4.1 асардан олинган парчаларни қайта тузатиб ижодкорлик билан ёндашган ҳолда ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	8.3.2.1 асардаги моддий ва маънавий қадриятларни замонавий қадриятлар билан солишти риб, янглигига баҳо бериш; 8.3.3.1 асарнинг бадиий-ғоявий қадриятларини умуминсоний нуқтаи назардан таҳлил қилиб, адабий эссе ёзиш; 8.3.4.1 асар бўйича ёзилган адабий танқидий фикрларга таянган ҳолда мустақил танқидий фикр ёзиш

5) 9-синф

Бўлим	Ўқиладиган асарлар	Кўникмалар	Ўқитиш мақсадлари
I чорак			
Оталар сўзи – ақлнинг кўзи	Бадиий сўз сеҳри «Алпомиш» достони З. М. Бобур «Бобурнома» асари Алишер Навоий «Фарҳод ва Ширин» достони	Тушуниш ва жавоб бериш	9.1.1.1 адабий асарга сюжетли-композицияли таҳлил қилиш; 9.1.2.1 бадиий асардаги руҳий ҳолатни аниқлаш; 9.1.3.1 бадиий асарнинг ғоясига мос қаҳрамонлар тизимини аниқлаш; 9.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ижодий ишларда қўллаш
		Таҳлил ва шарҳ	9.2.1.1 насрий, назмий, драматик матнлар даги композицион амалларни таҳлил қилиш; 9.2.2.1 муаллиф тасвирининг ғоявий-услубий туташтирувчи сифатидаги ролини таҳлил қилиш; 9.2.3.1 асардаги адабий тил ҳодисаларини ифодалаш турларини таҳлил қилган ҳолда муаллиф услубига баҳо бериш; 9.2.4.1 муаллиф услубига таянган ҳолда ижодий иш ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	9.3.1.1 асарни бошқа санъат асарларидаги шунга ўхшаш

			мазмундош асарлар билан солиштириб, тарихий ва бадиий қийматини баҳолаш; 9.3.2.1 асардаги авлодлар давомий лиги кўринишини замонавий нуқтаи назардан солиш тириб, янгилигини баҳолаш; 9.3.4.1 асар ғояси ни ўзбек адабиёти билан жа ҳон адабиё ти намунала ри билан солиштир ган ҳолда таҳлил қилиб, ихчам танқи дий мақола ёзиш
		II чорак	
«Ёниб, ўзгаларни уйғотмоқ не бахт»	Амирий ғазаллари Завқий ҳажвиёти Аваз Ўтар шеърияти Ғафур Ғулом «Хасан Кайфий» ҳикояси Омон Матжон асарлари	Тушуниш ва жавоб бериш	9.1.1.1 адабий асарга сюжетли-композицияли таҳлил қилиш; 9.1.2.1 бадиий асардаги руҳий ҳолатни аниқлаш; 9.1.3.1 бадиий асарнинг ғоясига мос қаҳрамонлар тизимини аниқлаш; 9.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ижодий ишларда қўллаш
		Таҳлил ва шарҳ	9.2.1.1 насрий, назмий, драматик матнлар даги композицион амалларни таҳлил қилиш; 9.2.2.1 муаллиф тасвирининг ғоявий-услубий туташтирувчи сифатидаги ролини таҳлил қилиш; 9.2.3.1 асардаги адабий тил ҳодисаларини ифодалаш турларини таҳлил қилган ҳолда муаллиф услубига баҳо бериш; 9.2.4.1 муаллиф услубига таянган ҳолда ижодий иш ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	9.3.2.1 асардаги авлодлар давомий лиги кўринишини замонавий нуқтаи назардан солиш тириб, янгилигини баҳолаш; 9.3.3.1 асарнинг ғоясини жаҳоний нуқтаи назардан таҳлил қилиб, адабиё эссе ёзиш; 9.3.4.1 асар ғояси ни ўзбек адабиёти билан жа ҳон адабиё ти намунала

			ри билан солиштир ган ҳолда таҳлил қилиб, ихчам танқи дий мақола ёзиш
		III чорак	
Мисралар да яширинган ҳақиқат	Тоҳир Малик «Сўнгги ўқ» қиссаси Тоғай Мурод «От кишнаган оқшом» қиссаси Шавкат Раҳмон асарлари Шуҳрат «Олтин зангламас» романидан парчалар Усмон Азим шеърларини ўрганиш Абдували Қутбиддин шеърияти	Тушуниш ва жавоб бериш	9.1.1.1 адабий асарга сюжетли-композицияли таҳлил қилиш; 9.1.2.1 бадиий асардаги руҳий ҳолатни аниқлаш; 9.1.3.1 бадиий асарнинг ғоясига мос қаҳрамонлар тизимини аниклаш; 9.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ижодий ишларда қўллаш
		Таҳлил ва шарҳ	9.2.1.1 насрий, назмий, драматик матнлар даги композицион амалларни таҳлил қилиш; 9.2.2.1 муаллиф тасвирининг ғоявий-услубий туташтирувчи сифатидаги ролини таҳлил қилиш; 9.2.3.1 асардаги адабий тил ҳодисаларини ифодалаш турларини таҳлил қилган ҳолда муаллиф услубига баҳо бериш; 9.2.4.1 муаллиф услубига таянган ҳолда ижодий иш ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	9.3.1.1 асарни бошқа санъат асарларидаги шунга ўхшаш мазмундош асарлар билан солиштириб, тарихий ва бадиий қийматини баҳолаш; 9.3.2.1 асардаги авлодлар давомий лиги кўринишини замонавий нуқтаи назардан солиш тириб, янгилигини баҳолаш; 9.3.3.1 асарнинг ғоясини жаҳоний нуқтаи назардан таҳлил қилиб, адабиё эссе ёзиш; 9.3.4.1 асар ғояси ни ўзбек адабиёти билан жа ҳон адабиё ти намунала ри билан солиштир ган ҳолда таҳлил қилиб, ихчам танқи дий мақола ёзиш
		Ivчорак	
Рангин шеърият	Азиз Саид шеърлари Назар Эшонқул	Тушуниш ва жавоб	9.1.1.1 адабий асарга сюжетли-композицияли таҳлил қилиш;

	«Шамолни тутиб бўлмайди» ҳикояси Иқбол Мирзо шеърлари Эсонғали Равшанов «Оқшомда», «Бир замонлар», «Шаҳарларни қиёслаганда» шеърлари Софокл «Шоҳ Эдип» фожеаси	бериш	9.1.2.1 бадиий асардаги руҳий ҳолатни аниқлаш; 9.1.3.1 бадиий асарнинг ғоясига мос қаҳрамонлар тизимини аниқлаш; 9.1.4.1 бадиий асарлардан олган парчаларни ижодий ишларда қўллаш
		Таҳлил ва шарҳ	9.2.1.1 насрий, назмий, драматик матнлар даги композицион амалларни таҳлил қилиш; 9.2.2.1 муаллиф тасвирининг ғоявий-услубий туташтирувчи сифатидаги ролини таҳлил қилиш; 9.2.3.1 асардаги адабий тил ҳодисаларини ифодалаш турларини таҳлил қилган ҳолда муаллиф услубига баҳо бериш; 9.2.4.1 муаллиф услубига таянган ҳолда ижодий иш ёзиш
		Баҳолаш ва солиштириш	9.3.2.1 асардаги авлодлар давомий лиги кўринишини замонавий нуқтаи назардан солиш тириб, янгилигини баҳолаш; 9.3.3.1 асарнинг ғоясини жаҳоний нуқтаи назардан таҳлил қилиб, адабиё эссе ёзиш; 9.3.4.1 асар ғояси ни ўзбек адабиёти билан жа ҳон адабиё ти намунала ри билан солиштир ган ҳолда таҳлил қилиб, ихчам танқи дий мақола ёзиш

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына

27-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
217-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Өзбек әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту өзбек тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Өзбек әдебиеті әлем әдебиетінде қосқан үлесімен және өзіндік орнымен ерекшеленеді, қалыптасқан бай тарихы білім алушылардың танымдық әлеуетін кеңейтеді.

3. "Өзбек әдебиеті" оқу бағдарламасының мазмұны жанрлық ұстанымды, әлем әдебиетімен салыстырмалы түрде өзбек әдебиеті ақын-жазушыларының шығармашылық ерекшелігін көрсетеді. Бағдарлама мазмұнына енген шығармалар арқылы білім алушылар жеке, әлеуметтік және адамзаттық мәселелерге, яғни, адамзат тұрмысындағы қарама-қайшылыққа, қуаныш, қайғы, күрес, дилеммаларға назар аударады, талқылайды, зерттейді.

4. Әдебиеттің тарихпен, мәдениетпен өзара байланысы, оның тәрбиелік әлеуеті білім алушыларда толық дүниетаным және жеке адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға әсер етеді.

5. "Өзбек әдебиеті" оқу пәнін оқытудың міндеттері білім алушылардың сауаттылығын қалыптастыру, олардың әдеби және эстетикалық талғамдары мен сезімдерін дамыту, ойлау қабілеттерін қалыптастыру және танымдық және коммуникативтік дағдыларын дамытудан тұрады.

6. "Өзбек әдебиеті" оқу пәнін оқыту барысында білім алушылар:

1) өзбек әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

2) өзбек халқының тарихын қалыптастырған өзбек әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін анықтайды және түсінеді;

3) түрлі жағдайларға бейімделуге және өздігінен шешім қабылдауға үйренеді;

4) қазіргі қоғамдық даму деңгейіне сәйкес дүниетанымын дамытады.

2-тарау. "Өзбек әдебиеті" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

7. "Өзбек әдебиеті" оқу пәнін оқытуға:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат бөлінеді.

8. "Өзбек әдебиеті" оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түріндегі оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

9. Әр бөлімше ішінде жүйелі қамтылған оқу мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістігін бағалауға, сонымен қатар оларға оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

10. "Түсіну және жауап беру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мазмұн және пішін;

2) әдеби шығарма тұжырымдамасы;

3) көркем шығармадағы образ;

4) шығарма үзінділерімен жұмыс.

11. "Анализ және интерпретация" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициясы;

2) автор бейнесі;

3) көркем шығарманың тілі;

4) шығармашылық жұмыс.

12. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) тарихи және көркемдік құндылығы;

2) заманауилығы мен жаңашылдығы;

3) әдеби эссе;

4) әдеби сын.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.1. кодында "5" - сынып; "5.1" - оқу мақсатының нөмірі.

14. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) түсіну және жауап беру:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Көркем шығарманың	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына	6.1.1.1 әдеби шығарманың	7.1.1.1 әдеби шығарма	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына	

мазмұны мен пішіні	қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау.	жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау.	сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау.	байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, пролог тарды анықтау.	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау.
2. Әдеби шығарманың тұжырымдамасы	5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау	6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру	7.1.2.1 әдеби шығармада ғы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау	8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу	9.1.2.1 әдеби шығармада ғы психологизмді анықтау
3. Көркем шығармадағы образ	5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу	6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау	7.1.3.1 көркем шығармада ғ ы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау	8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу	9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау
4. Шығарма үзінділері мен жұмыс	5.1.4.1 көркем шығармалар дан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту	8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану	9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану

2) анализ және интерпретация:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.Әдеби шығарманың композициясы	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау
2. Автор бейнесі	5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау	7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау	9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау

3. Көркем шығарманың тілі	5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау	6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстырулардың (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау	7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау	8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау	9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылтумен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
4. Шығармашылық жұмыс	5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу	6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу	7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу	8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау	9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу

3) бағалау және салыстыру:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Тарихи және көркемдік құндылығы	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	8.3.1.1 шығармаңың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау.
2. Заманауилығы мен жаңашылдығы	5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау	6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру
	5.3.3.1 шығармада	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер	7.3.3.1 шығарманы	8.3.3.1 шығарманың	

3. Әдеби эссе	ғы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу	9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
4. Әдеби сын	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын –пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу

15. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Өзбек әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

16. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Өзбек әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Өзбек әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	"Үш ағайынды батырлар", "Сусамбил" ертегілері, А. Обиджон "Әділ "Бүркітшах	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту

Алыс аңыздар дауысы	және Замбұрық" атты ертегі", Һ. Алымжан "Айгул мен БахтиҰр". М. Осим "Томарис" аңызы Г. Х. Андерсен "Бұлбұл" ертегі	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау
2-тоқсан			
"Тәрбиенің қайнар бұлағы"	М. Осим "Шырақ" аңызы А. Навоий "Маһбуб ул-қулуб" Саъдий Шерази "Гүлістан" асари З.М. Бобур рубаийлары З. Фурқат өлеңдері	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.2.3.1 шығарма дағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау
3-тоқсан			
		Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын

Балалық шақтың мінсіз аспаны	А. Қадирий "Көкпарда" һикаясы Х. Имонбердиев "Аһу", "Ғанича" өлеңдері Ғ. Ғулом "Менің ұры балам-ау" һикаясы Айбек "Фонарчи ота" һикаясы Носир Фозилов "Шығарма" һикаясы		көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан			
Көз қарашығымдасың, Отаным!	Эркін Ваһидов "Өзбегім" одасы Өткір Һашимов "Дүниенің істері" МирпӘлат Мирзо өлеңдері Мағжан Жумабоев шығармалары	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу;

2) 6-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

Ойларым шекарасіз ...	Жұмбақтар Х. ТӘхтабаев "Сары деуні мініп" қиссасы Ж. Родари "Үруді білмейтін күшік" ертегі Ч. Айтматов "Ақ желкен" қиссасы	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзия лық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
2-тоқсан			
Жүрек сырлары	Зулфия өлеңдері Саид Ахмад "Қаблан", "Бұрынғы" hикаялары Муқими шығармалары А. Қаххор "Науқас" hикаясы Халық әндері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Бағалау және салыстыру	6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау
3-тоқсан			
			6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру;

Өткен күніңді ұмытпа	Э. Ваһидов "Нидо" дастаны О. Ққубов "Бал мұздақ" һикаясы М. Шайхзаде "Жыл дардың сәлемін жылдарға елтіп" Ө. Һашимов "Соғыстың сонғы құрбаны"	Түсіну және жауап беру	6.1.3.1әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзия лық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдала нып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу ; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
4-тоқсан			
Сөзде сиқыр бар	А. Навоий "Һайрат үл-аброр" дастаны Абай өлеңдері Гулханий "Зарбулмасал" шығармасы Азим Суюн "Баһадурдің алдараспаны", "Тұтқын" өлеңдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру ; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау ; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу ; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау

3) 7-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

Көне күндерден жеткен жәдігерлер	"Равшан" дастаны Атойи өлеңдері Алишер Навои " Сабъаи сайяр" дастаны Түрді Фарағи өлеңдері	Түсіну және жауап беру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
2-тоқсан			
Толғауы тоқсан қызыл тіл	Увайси шығармалары Һ. Һ. Ниязи өлеңдері А. Қадири " Mehраптан шаян" шығармасынан үзінділер Чөлпан өлеңдері А. Қahhар "Ұры" һикаясы	Түсіну және жауап беру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
3-тоқсан			
			7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру;

"Бұл – мен туылған топырақ"	А. Қаһһар "Қорқыныш" һикаясы Һ. Алымжан "Һолбуки түн" өлеңі Миртемір өлеңдері У. Насыр өлеңдері Зулфия шығармалары Ш. Һолмирзаев "Өзбектер" һикаясы Рауф Парфи өлеңдері	Түсіну және жауап беру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу. 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
4-тоқсан			
"Адам өмірі өлеңдік қатарларда"	Ш. Рахмон шығармалары М. Юсуф "Мейір қалады", "Түзелмейді дертім менің" өлеңдері О. Хайям рубаилары Расул Һамзатов "Ана тілім" өлеңі Абиш Кекилбоев "Бәйгеторық" шығармасы	Түсіну және жауап беру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу. 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу;
		Бағалау және салыстыру	7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарма ның эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

Дананың сөзі-ақылдың көзі	"Күнтуғмиш" дастаны Юсуф Баласағуни "Құтадғу билиг" шығармасы Хоразмий "Муһаббатнаме" шығармасы Сайфи Сарайи "Сухайл ва Гулдурсун" Лутфий өлеңдері А. Навои шығармалары	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру
2-тоқсан			
Өмір фәлсәфәсі	Надира өлеңдері Абдурауф Фитрат өлеңдері Ғ. Ғулам "Уақыт", "Сағыныш" өлеңдері М. Айбек "Навоий" романынан үзінділер	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1. шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
3-тоқсан			

Тарихи шындық пен көркемдік шешім	М. Шайхзаде " Мырза Ұлықбек " трагедиясы У. Насыр "Нил мен Рим" өлеңі Асқад Мухтар " Чинор" романынан үзінділер Саид Аһмад " Уфқ " романынан үзінділер Х. Султонов " Сағадат қырғағы" қиссасы Төре Сулайман өлеңдері	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан			
Адам тағдыры	Һалима Худайбердиева өлеңдері Р. Тагор "Нұр менкөлеңкелер" шығармасы Сергей Есенин шығармалары Олжас Сулейменов өлеңдері	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу;

			8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын–пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

5) 9-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Көркем сөз сиқыры "Алпамыс" дастаны З. М. Бабур "Бабурнаме" шығармасы Алишер Навоий "Фарход мен Шырын" дастаны	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау ; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілері мен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу
2-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	Амирий өлеңдері Завқий сатирасы Аваз Ұтар өлеңдері Ғафур Ғулом "Хасан Кайфий" һикаясы О. Матжон шығармалары	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау ; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу

		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілері мен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу
3-тоқсан			
Көркем қатарларда жасырын ақиқат	Тahир Малик "Соңғы оқ" қиссасы Тоғай Мурад "Ат кісінеген кеште" қиссасы Шавкат Раhман шығармалары Шуһрат "Алтын бұзылмайды" романынан үзінділер Усман Азым өлеңдері	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу
4-тоқсан			
Өлеңдің түсті әлеми	Назар Эшонқул "Самалды тоқтатып болмайды" hикаясы Иқбол Мирзо өлеңдері Эсанғали Равшанов	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай

	өлеңдері Софокл "Шах Эдип" трагедиясы		отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілері мен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
28-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
218-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған
«Тәжік әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту тәжік тілінде)

Боби 1. Мактуби эзоҳӣ

1.Барномаи таълимӣ дар асоси қарори № 1080-и аз 23 августи соли 2012-и Ҳокимияти Ҷумҳурии Қазоқистон мувофиқи стандарти давлатии умумитаълимӣ (ибтидоӣ, миёнаи асосӣ, таҳсилоти умумитаълимӣ) тартиб дода шудааст.

2. Мақсади барномаи таълими адабиёт – бо дарк кардан ва таҳлили асарҳои бадеӣ шакл додани қимати рӯҳии инсон, тарбия намудани хонандаи ҳарҷониба, чунин шахсе, ки дар асоси истифодаи дониш ва интихоби шахсӣ, малака ва маҳорашро барои фаҳмиши худ ва ҷаҳон сарф менамояд.

3. Вазифаҳои барнома аз рӯйи фанни таълимии «Адабиёти тоҷик»

1) шаклдиҳии дониш, малака ва маҳорат, воситаи муваффақиятноки одаткунонии иҷтимоӣ дар асоси адабиёт ва маданияти тоҷикӣ, қазоқӣ, русӣ ва ҷаҳонӣ;

2) тарбияи ватандӯстӣ, шаҳрвандӣ, бо эҳтиром муносибат кардан ба мероси адабӣ ҳамчун арзиши рӯҳӣ;

3) азхудкунии тавонои мафҳуми адабиётшиносӣ, барои беҳад чуқур фаҳмидани мақсади муаллифи асарҳои бадеии адабиёт имкон медиҳад;

4) шакл додани маҳорати таҳлили танқидӣ, муқоисакунӣ, мубоҳиса, асос ва алоқаи сабабу тафтишотро муайян кардан, ба синфҳо ҷудо намудани вокеаҳо, ташкили муҳокимаи мантиқӣ ва танқидӣ, фикрронии хотимавӣ ва хулосабарорӣ дар асоси таҳлили асарҳо;

5) шакл додани шавқмандии хониш аз рӯйи зеҳн ва рӯҳ, баланд бардоштани маҳорати хониш ва таҳрири матн, бо роҳи инкишофдиҳии қобилияти эҷодии ҳар як хонанда;

6) инкишоф додани маҳорати коммуникативӣ дар асоси фаҳмиши чуқур ва таҳлили жанрҳои гуногуни асарҳои бадеӣ;

7) азхудкунӣ ва шакл додани тавонои арзишҳои миллӣ ва умумибашарӣ, баён намудани фикри даҳонӣ ва хай, муносибати холисона нисбат ба мазмуни ғоявӣ ва қаҳрамонони асарҳои адабӣ, баҳои этикӣ додан ба рафтори онҳо, бо роҳи истифодаи фикрронии танқидӣ ва образнокӣ.

Боби 2. Талабҳои гузошташуда ба маҳорати хониш

4. «Адабиёти тоҷик » фанни:

1) синфи 5 - сарбори ҳафтаина - 2 соат; сарбори солона - 68 соат;
2) синфи 6 - сарбори ҳафтаина - 2 соат; сарбори солона - 68 соат;
3) синфи 7 - сарбори ҳафтаина - 2 соат; сарбори солона - 68 соат;
4) синфи 8 - сарбори ҳафтаина - 2 соат; сарбори солона - 68 соат;
5) синфи 9 - сарбори ҳафтаина - 2 соат; сарбори солона - 68 соат.

5. Мазмуни барномаи таълимии фанни "Адабиёти тоҷик" бо фаслҳои таълимӣ сохта шудааст. Фаслҳо аз зерфаслҳо иборат, ки дар таркиби худ мақсадҳои таълимии синфҳо дар шакли натиҷаи пешбинишуда: маҳорат ё ки кобилият, дониш ёки фаҳмиш.

6. «Фаҳмиш ва ҷавобҳо аз рӯйи матн»:
1) фаҳмиши вожаҳо;
2) фаҳмиши асарҳои бадеӣ;
3) аз ёд кардан ва хониши ифоданок;
4) сохтани нақша;
5) нақли чизи хондашуда;
6) ҷавобҳо ба саволҳо.

7. «Таҳлил ва таҳрири матн (интерпретация)»:
1) жанр;
2) мавзӯъ ва ғоя;
3) композитсия;
4) таҳлили порчаҳо;
5) характеристикаи қаҳрамонҳо;
6) олами бадеии асарҳо дар шаклҳои гуногуни таассурот;
7) муносибати муаллиф;
8) ашёҳои бадеӣ-тасвирӣ
9) мактуби эҷодӣ.

8. «Таҳлили муҳоисавӣ ва баҳогузорӣ»:
1) баҳогузории асари бадеӣ;
2) муҳоисакунии асари бадеӣ;
3) мувофиқаткунонии асарҳои адабӣ;
4) баҳогузорӣ ба фикрронӣ.

Боби 3. Системаи мақсадҳои таълим

9. Кодовая рақам дар як ҷадвалбанд синфи якум, дуюм ва сеюм ба тартиби амали дар сухан, шумораи, чорум рақам нишон медиҳад, ки рақами тартибии маќсади таълим. Масалан, 5.5.1.1 дар рамзи "5" - синфи; "5.1" - малакаи; "1" - рақами тартибии маќсади таълим.

10. Системаи мақсадҳои таълим:
1) ҷӯшиниш вә жавап бериш

Хонандагон бояд тавонанд:					
Зерфасл	Синфи 5	Синфи 6	Синфи 7	Синфи 8	Синфи 9

1 Фаҳмиши вожаҳо	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпоси қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ, сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, қаҳрамон, ривояткунанда, қиёскунӣ, ҳамкорӣ	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: олами бадеӣ, асотир, қаҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубоӣ, қитъа ҳамчун оилаи адабиёт	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳаҷв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадеӣ, қаҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фоҷиа, ҳаҷв, поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикуноӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер
2 Фаҳмишоти асарҳои бадеӣ	5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ	6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ	7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, бо ахборҳои маълум ва номаълум	8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора	9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда
3 Аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд	5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз матн (назму наср)	6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порча аз матн (назму наср, драма)	7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори қаҳрамони лирикӣ ёки образи персонажҳо	8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо , инъикоси мавзӯи асар	9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо , вобаста ба муаммоҳои асар
4 Тартиб додани	5.1.4.1 тартиб додани нақшаи	6.1.4.1 тартиб	7.1.4.1 тартиб	8.1.4.1 тартиб	9.1.4.1 тартиб додани

нақша	содда	додани нақшаи соддаи шиорӣ	додани нақшаи мураккаб	додани нақшаи мураккаби шиорӣ	нақшаи тезисӣ
5 Накли чизи хондашуда	5.1.5.1 нақли мухтасари мазмуни асар ё порча	6.1.5.1 нақли (кӯтоҳ, мухтасар) мазмуни асар дар шакли хурди эпикӣ ё драмавӣ, баён намудани фикри худ оиди қаҳрамонҳо ва воқеаҳо	7.1.5.1 нақли (муфассал, мухтасар, интихобӣ) мазмуни асар ёки порча , баён намудани фикри худ оиди қаҳрамонҳо ва воқеаҳо	8.1.5.1 нақли мухтасари мазмуни асар ё порча, бо истифодаи усулҳои гуногуни иқтибосоварӣ	9.1.5.1 нақли мухтасари мазмуни асар, истифодаи усулҳои гуногуни нақли матни хондашуда, таассуроти эҷодӣ оиди ҷараёни сужет
6 Ҷавобҳо ба саволҳо	5.1.6.1 ҷавоби муфассал ва пурра ба саволи гузошташуда	6.1.5.1 ҷавоби бемавқеъ ба саволи гузошташуда	7.1.5.1 ҷавоби далелнок додан ба саволи муаммовии гузошташуда	8.1.5.1 ҷавоби далелнок додан ба саволи муаммовии гузошташуда бо истифодаи ситатаҳо	9.1.5.1 ҷавоби бемавқеъ далелнок додан ба саволи муаммовии гузошташуда дар асоси сарчашмаҳо

2) тәһлил вә интерпретация:

Хонандагон бояд тавонан:					
Зерфасл	Синфи 5	Синфи 6	Синфи 7	Синфи 8	Синфи 9
1 Жанр	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса)	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса)	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фочиа, ҳачв, поэма)	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ)
2 Мавзӯъ ва ғоя	5.2.2.1 муайян кардани	6.2.2.1 муайян кардани	7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо	8.2.2.1 фикри худро дар бораи	9.2.2.1 муайян кардани

	мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор	мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда	фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар	муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар	мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо
3 Композитсия	5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсиони матни асар	6.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсиони матни асар, шарҳ додани мавқеи онҳо дар сужети асар	7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсиони матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он	8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсиони матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда	9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсиони матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани кафомонии лирика
4 Таҳлили эпизодҳо	5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ	6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ	7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо	8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет	9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидан и алокамандӣ бо дигар лавҳаҳо
5 Характеристи каи қаҳрамонҳо	5.2.5.1 бо ёрии муаллим ба қаҳрамонҳо характеристи ка додан	6.2.5.1 бо истифодаи нақша ва порча аз матн ба қаҳрамонҳо характеристик а додан	7.2.5.1 дар асоси қисмҳо ва порчаҳо аз матн ба қаҳрамонҳои асар характеристи ка додан	8.2.5.1 аз рӯйи рафтор, феълу атвор, маънои ном ва насаб ба қаҳрамонҳои асар характеристи ка додан	9.2.5.1 аз руйи ҳолати иҷтимоӣ ва муносибати байниҳамдигарӣ ба қаҳрамонҳои асар характеристи ка додан
6 Дар намудҳои	5.2.6.1 таҳлили	6.2.6.1 таҳлили	7.2.6.1 таҳлили	8.2.6.1 таҳлили	9.2.6.1 таҳлили

гуногуни таассурот олами бадеии асар	муҳити бадей ва ҷиҳозонидани таассуроти худ дар расмҳо, ҷадвалҳо, нақшаҳо ва ғайра	муҳити бадей, давр ва ҷиҳозонидани таассуроти худ дар расмҳо, ҷадвалҳо, нақшаҳо ва ғайра	сужет ва композитсия, симоҳои бадей ва ҷиҳозонидани таассуроти худ дар ҷадвал, нақша, пешкаш ва ғайраҳо	системаи симоҳо, замони вокеаҳои асар ва таҷҳизонидани таассуроти худ бо ёрии намудҳои гуногуни хабарҳои дақиқ (ҷадвал, нақша, харитаи рӯҳӣ, харитаи равонӣ, формулаи – ПОПС, диаграмма ва ғайраҳо	олами асари бадей, таҷҳизонидани таассуроти худ бо ёрии намудҳои гуногуни хабарҳои дақиқ (ҷадвал, нақша, харитаи рӯҳӣ, харитаи равонӣ, формулаи – ПОПС, диаграмма ва ғайраҳо)
7 Муносибати муаллиф	5.2.7.1 бо ёрии омӯзгор муайян намудани муносибати муаллиф ба қаҳрамонҳои асосӣ	6.2.7.1 муайян намудани муносибати муаллиф ба қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо	7.2.7.1 муайян намудани муносибати муаллиф ба қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо бо исботи худ	8.2.7.1 уайян намудани усули баёни муаллиф муносибати ӯ ба қаҳрамонҳо	9.2.7.1 муайян намудани усули баёни муаллиф муносибати ӯ ба қаҳрамонҳо ва тасвири вокеаҳо
8 Услубҳои бадей ва ашёҳои тасвиршаванда	5.2.8.1 бо ёрии омӯзгор таҳлили ашёҳои тасвиршаванда дар матни бадей (муқоисакунӣ, истилоҳ, таъриф, унсурҳои анъана ва ғайра)	6.2.8.1 таҳлили ашёҳои тасвиршаванда (воҳиди шеър ва вазн) ва шаклҳои муродифи назмӣ (саволномаҳо, даъват, амр, тазмин, ҷавобия, татаббӯъ ва ғайра)	7.2.8.1 таҳлили ашёҳои тасвиршаванда ва шаклҳои муродифи назмӣ дар матни бадей (пайравӣ, тақлид, мақтаъ, тазмин, ручӯъ), услуби бадей (рамз, санъати	8.2.8.1 таҳлили характеристикаи қаҳрамонҳо аз нигоҳи маҳорати муаллиф, ашёҳои тасвиршаванда, баробарион тасвири рангӣ ва овозӣ, муродифи шаклҳои назми	9.2.8.1 таҳлили ашё ва усули бунёди симоҳо, ашёҳои тасвиршаванда ва шаклҳои муродифи назми (саволномаҳо, даъват, амр, тазмин, ҷавобия, татаббӯъ, таърифи

			истиора, ҳолнома) ва ғайра	(тазмин, ташбеҳ, талмеҳ, таърифи вазн, арзиши арӯз) услубҳои бадеӣ (рамз, равияи рӯҳӣ, ҳолнома) ва ғайра	вазн, арзиши арӯз, намудҳои ташбеҳ) ва ғайра
9 Мактуби эҷодӣ	5.2.9.1 навиштани корҳои эҷодӣ (афсонаҳо, ривоятҳо, иншоҳои хурд ба мавзӯъҳои адабӣ бо калимаҳои мураккаб, тасвир ва ғайра	6.2.9.1 навиштани корҳои эҷодӣ (асотирҳо, ривоятҳо, иншоҳои хурд ба мавзӯъҳои адабӣ, характеристик аҳои мукоисавӣ ва ғайра), бо ифодаи фикр аз рӯи матни хондашуда, бо ёрии воситаҳои санъати забонӣ	7.2.9.1 навиштани корҳои эҷодӣ (иншо, ёддошт, масал, хабар,мусоҳ иба бо кҷҳрамонҳои адабӣ ва ғақра,) бо ифодаи фикр аз рӯи матни хондашуда, бо ёрии воситаҳои санъати забонӣ	8.2.9.1 навиштани корҳои эҷодӣ (мактуб ба қаҳрамони адабӣ, сенария ва ғайра), ифодаи муносибат ба қаҳрамон, рафтори он, бо истифодаи воситаҳои тасвир	9.2.9.1 навиштани иншо ба мавзӯъҳои озод ва адабӣ, эзоҳ (дар спектакл ё дар намоиши асарҳо) в.ғ

3) баһа бериш вә селиштуруш:

Хонандагон бояд тавонанд:					
Зерфасл	Синфи 5	Синфи 6	Синфи 7	Синфи 8	Синфи 9
1 Баҳодиҳии асари бадеӣ	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру ҳиссиёти шахмӣ	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қаҳрамонҳои асосӣ	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи қаҳрамонҳо ва вокеаҳо	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фахмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар

				муаллиф	
2 Муқоисаи асари бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат	5.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидан и тафовут ва монандӣ	6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ (нақшаи характеристика и монандӣ)	7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо	8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат	9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф
3 Муқоисаи асарҳои бадеӣ	5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ба ҳам наздик	6.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик	7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик	8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик	9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик
4 Баҳогузорӣ ба фикрронӣ	5.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаин (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда	6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаин (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар	7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаин (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чукур омӯхтани мавзӯъ, композитсия и ягона ва бо далелҳои дақиқ	8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда и пурра ва чукур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо	9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда и пурра ва чукур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани

		ҷойи зарурӣ		далелҳои дақиқ	мавзӯъ бо далелҳои дақиқ

11. Барномаи таълимии мазкур мувофиқи нақшаи Дароз муддати барномаи намунавии таълимӣ аз фанни «Адабиёти тоҷик» аз ҷиҳати мазмун нав гардида, барои синфҳои 5-9 таълимисатҳи миёна пешниҳод шудааст, амалӣмегардад.

12. Тақсимоти соатҳо дар чоряк аз рӯи қисм ва дахили қисмҳо мувофиқи ихтиёри муаллим ҷудо карда мешавад.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-9-сыныптарына
арналған «Тәжік әдебиеті» оқу
пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Тәжік әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
1-чарәк (18 саат)		
«Чинтөмүр батур вә Мәхтумсула» вә «Тай билән бала» чөчәклири	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпоси қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ, сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, қаҳрамон, ривояткунанда, қиёскунӣ, ҳамкорӣ; 5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ; 5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз матн (назму наср); 5.1.4.1 тартиб додани накшаи содда
	Тәҳлил вә интерпретация	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор; 5.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор; 5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар; 5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру

		ҳиссиёти шахмӣ; 5.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ; 5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ба ҳам наздик; 5.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда
Садир Палванниң қошақлири Өмәр Муһәммәдийниң «Еғир күнләрдә » һекайиси	Ҷӯшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпосӣ қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ, сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, қаҳрамон, ривояткунанда, қиёскунӣ, ҳамкорӣ; 5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан онди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ; 5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз матн (назму наср); 5.1.4.1 тартиб додани нақшаи содда
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор; 5.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор; 5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар; 5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру ҳиссиёти шахмӣ; 5.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани

		тафовут ва монандӣ; 5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор мукоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, чаҳонӣ, ки аз чиҳати мавзӯъ ба ҳам наздик, 5.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хани (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда
2- чарәк (14 саат)		
Һезим Искәндәровниң «Кәлйеңи жил», «Қиш күнлири», «Туйғун билән момай» шеирлири. Һезмәт Абдуллиниң «Торуқ ат» һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпоси қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ, сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, қаҳрамон, ривояткунанда, киёскунӣ, ҳамкорӣ; 5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ; 5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз матн (назму наср); 5.1.4.1 тартиб додани нақшаи содда
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор; 5.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор; 5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар; 5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ; 5.3.2.1 мукоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ; 5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор мукоисаи асарҳо (ёки порчаҳо)

		аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ба ҳам наздик; 5.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда
Илия Бәхтияниң «Ана жутгики баһар», «Дан һәққидики ой», «Яхши адәмләр һәққидики сөз», «Пақа», «Кепинәк» намлиқ шеирилири	Ҷӯшиниш вә ҷавоп бериш	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпоси қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ, сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, қаҳрамон, ривояткунанда, қиёскунӣ, ҳамкорӣ; 5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ; 5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз мати (назму наср); 5.1.4.1 тартиб додани нақшаи содда
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор; 5.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор; 5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар; 5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру ҳиссиёти шахмӣ; 5.3.2.1 мукоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ; 5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ба ҳам наздик; 5.3.4.1 баҳо додан ба

		фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда
3 - чарәк (20 саат)		
Турған Тоҳтәмовниң «Нәдекин бечарә жанивар» һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпоси қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ, сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, қаҳрамон, ривояткунанда, қиёскунӣ, ҳамкорӣ; 5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ; 5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз матн (назму наср); 5.1.4.1 тартиб додани нақшаи содда
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор; 5.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор; 5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар; 5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру ҳиссиёти шахмӣ; 5.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ; 5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ба ҳам наздик; 5.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда

Хелил Ҳамраевиҷ «Өсәк тоғрилиқ қошақ», « Гүл» , «Дәстихан», «Өмүр» намлиқ шеилири	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпоси қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ, сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, қаҳрамон, ривояткунанда, қиёскунӣ, ҳамкорӣ ; 5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ; 5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз матн (назму наср); 5.1.4.1 тартиб додани нақшаи содда
	Тәҳлил вә интерпретация	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор; 5.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор; 5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар; 5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру хиссиёти шахмӣ; 5.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ; 5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ба ҳам наздиқ; 5.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда
Ҳажи Әхмәтниҷ «Ата меҳри» ҳекайиси. Аблиз Ҳезимовниҷ «Чоп билән қарияғач», «Тошқан	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпоси қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ,

дегидәк» мәсәллири		сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, каҳрамон, ривояткунанда, қиёскунӣ, ҳамкорӣ; 5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ; 5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз матн (назму наср); 5.1.4.1 тартиб додани нақшаи содда
	Тәҳлил вә интерпретация	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор; 5.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор; 5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар; 5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баҳа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру ҳиссиёти шахмӣ; 5.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ; 5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, чаҳонӣ, ки аз чиҳати мавзӯъ ба ҳам наздик; 5.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда
4- чарәк (16саат)		
Патигул Сабитованиң «Баламниң ағинилири» намлиқ һекайиси Марс Һетахуновниң «Сирлиқ» намлиқ һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпоси қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ, сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, каҳрамон, ривояткунанда,

		қиёскунӣ, ҳамкорӣ; 5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ; 5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз матн (назму наср); 5.1.4.1 тартиб додани нақшаи содда
	Тәҳлил вә интерпретация	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор; 5.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор; 5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар; 5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру ҳиссиёти шахмӣ; 5.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ; 5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ба ҳам наздик; 5.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда
Абай Кунанбаевниң «Илим тапмай махтанма», «Қиш» намлиқ шеирлири Ибрай Алтынсариннің «Бай вә гадай балиси» намлиқ һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	5.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: адабиёти бадеӣ, адабиёти шифоҳӣ, эпоси қаҳрамонҳо, ривоят, афсона, афсонаи адабӣ, сужет, композитсия, муҳит ва даврҳои адабӣ, мунозара, қаҳрамон, ривояткунанда, қиёскунӣ, ҳамкорӣ; 5.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, дарк кардани мавзӯъ;

		5.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порчаи хурд аз мати (назму наср); 5.1.4.1 тартиб додани нақшаи содда
	Тәһлил вә интерпретация	5.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (афсона, афсонаи адабӣ, ривоят) бо ёрии омӯзгор; 5.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар бо ёрии омӯзгор; 5.2.3.1 бо ёрии омӯзгор муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар; 5.2.4.1 бо ёрии омӯзгор таҳлил намудани лавҳаҳои муҳиме, барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	5.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи асар ва баёни фикру ҳиссиёти шахмӣ; 5.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фахмонидани тафовут ва монандӣ; 5.3.3.1 бо ёрии омӯзгор муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазокӣ, русӣ, чаҳонӣ, ки аз чиҳати мавзӯъ ба ҳам наздик; 5.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда

2) 6-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
1- чарәк (18саат)		
Йүсүп Хас Һажип әқил-парасәт вә тил тоғрисида Махмут Қәшқәрийниң «Түркий тиллар диванидики» мақал вә тәмсилләр Рәбғузий Адәм атиниң вә Һәвва анинин яритилиши һәққидә	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо : олами бадеӣ, асотир, қаҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубой, қитъа ҳамчун оилаи адабиёт; 6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ,

		фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани нақшаи соддаи шиорӣ
	Тәҳлил вә интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарх додани мавқеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қаҳрамонҳои асосӣ; 6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмидани тафовут ва монандӣ (нақшаи характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар ҷойи зарурӣ
Әлишир Наваийниң «Һатәмтай», «Шир вә дураж» әсәрлири	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо : олами бадеӣ, асотир, қаҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубой, қитъа ҳамчун оилаи адабиёт;

		6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани накшаи соддаи шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани кисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири қахрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қахрамонҳои асосӣ; 6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмидани тафовут ва монандӣ (накшаи характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 мукоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар ҷойи зарурӣ
Билал Назимниң «Назугум» қиссиси	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо : олами бадеӣ, асотир, қахрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубой,

		қитъа ҳамчун оилаи адабиёт; 6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани нақшаи соддаи шиорӣ
	Тәҳлил вә интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии мухиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қаҳрамонҳои асосӣ, 6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ (нақшаи характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар ҷойи зарурӣ
2- чарәк (14 саат)		
Нур Исрайиловниң «Күнләр» повести Қадир Ғасановниң	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: олами бадеӣ, асотир, қаҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя,

«Жигирмə сəккиз», «Ризвангул» шеирлири		повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубой, қитъа ҳамчун оилаи адабиёт; 6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадей, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани нақшаи соддаи шиорӣ
	Тəһлил вə интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вə селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қаҳрамонҳои асосӣ; 6.3.2.1 муқоисаи асри бадей бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ (нақшаи характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар ҷойи зарурӣ
Ҳезмəт Абдуллинниң	Ҷушиниш вə жавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо ;

«Дилкәшләр » һекайиси Исмайил Саттаровниң «Мәхсәт», «Биз йеңимиз» шеирлири		олами бадеӣ, асотир, қаҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубой, қитъа ҳамчун оилаи адабиёт; 6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани нақшаи соддаи шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавкеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қаҳрамонҳои асосӣ; 6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ (нақшаи характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (ҳуд, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи суҳани

		арзишнок дар ҷойи зарурӣ
3 - чарәк (20 саат)		
Турғун Алмасниң «Вәтән», «Мәктәпкә» шеирлири Илия Бәхтияниң «Туғулған әлгә муһәббитим бар», «Вәтән» шеирлири	Чүшиниш вә җавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: олами бадеӣ, асотир, қаҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубой, қитъа ҳамчун оилаи адабиёт; 6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок ҳондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани нақшаи соддаи шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қаҳрамонҳои асосӣ; 6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ (нақшаи характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон)

		мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар ҷойи зарурӣ
Лутпулла Мутәллипниң «Көклəм ишқи», «Яшлиқ үгән» шеирлири Абдуғопур Қутлуқниң «Дутар» балладиси	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: олами бадеӣ, асотир, қаҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубой, қитъа ҳамчун оилаи адабиёт; 6.1.2.1 таассуроти умумӣ дошган оиди асарҳои бадеӣ, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани нақшаи соддаи шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 - таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қаҳрамонҳои асосӣ; 6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ (нақшаи характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба

		фикрронии даҳонӣ ва ҳаяи (ҳуд, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар ҷойи зарурӣ
Т. Тохтәмовниң «Дадамниң жугиси» һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо:олами бадеӣ, асотир, қаҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубоӣ, қитъа ҳамчун оилаи адабиёт; 6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани нақшаи соддаи шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани кисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавкеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қаҳрамонҳои асосӣ; 6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ (нақшаи характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам

		наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хани (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар ҷойи зарурӣ
4- чарәк (16 саат)		
Илаҳун Жәлиловниң «Чана» һекайиси Абдумежит Дөләтовниң «Тиз пүктәргән», «Дораймән дәп», «Дутарим» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: олами бадеӣ, асотир, каҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубой, китъа ҳамчун оилаи адабиёт; 6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок ҳондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани нақшаи соддаи шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири каҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баходихӣ ба рафтори каҳрамонҳои асосӣ; 6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ (нақшаи характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки

		порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва ҳаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар ҷойи зарурӣ
Абай Қунанбаевниң кара сөзлири Чиңғиз Айтматовниң «Оғлум билән көрүшүш» һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	6.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо : олами бадеӣ, асотир, қаҳрамони асотирӣ, образи асотирӣ, ҳикоя, повест, афсона-пйеса, афиша, тасвир, симо, эпос, лирика, драма, ғазал, қасида, рубой, қитъа ҳамчун оилаи адабиёт; 6.1.2.1 таассуроти умумӣ доштан оиди асарҳои бадеӣ, фаҳмидани ахбори асосӣ ва навбатӣ; 6.1.3.1 аз ёд ва ифоданок хондани порча аз матн (назму наср, драма); 6.1.4.1 тартиб додани нақшаи соддаи шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	6.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ҳикоят, повест, афсона-пйеса); 6.2.2.1 муайян кардани мазмуни асосии асар, ба таркиби элементҳояш такя карда; 6.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи онҳо дар сужети асар; 6.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳо аз асарҳои драмавӣ ва назмии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ
	Баһа бериш вә селиштуруш	6.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва баҳодиҳӣ ба рафтори қаҳрамонҳои асосӣ; 6.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат бо ёрии омӯзгор фаҳмонидани тафовут ва монандӣ (нақшаи

		характеристикаи монандӣ); 6.3.3.1 мукоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ ва муаммо ба ҳам наздик; 6.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшуда, аз рӯйи пурра кушода додани мавзӯъ, истифодаи сухани арзишнок дар ҷойи зарурӣ

3) 7-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
1 - чарәк (18саат)		
Тарихий қошақлар	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадеӣ, қаҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори қаҳрамони лирикӣ ёки образи
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса); 7.2.2.1 ошди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири каҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи

		қаҳрамонҳо ва вокеаҳо; 7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик;
Н.Абдусемәтовниң «Назугум» әсәри	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадеӣ, қаҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори қаҳрамони лирикӣ ёки образи; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи қаҳрамонҳо ва вокеаҳо; 7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чуқур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи

		ягона ва бо далелҳои дақиқ
А.Муҳаммәдийнин «Яш жүригим», «Ечилмас көңлүм» шеирлири Өмәр Муҳәммәдийниң «Төвәндин», «Төвәндин көтирилди», «Сорима әнди» һекайилири	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори қаҳрамони лирикӣ ёки образи; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса); 7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва ҳаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чукур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи ягона ва бо далелҳои дақиқ
2- чарәк(14 саат)		
Абдухалиқ Уйғурниң «Ойған» , «Нә қилай» шеирлири Абдуреһим Өткүрниң тәржимә «Яшлиқ», «Хәшлә, ханлар, хәшлә» намлиқ шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадеӣ, қаҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян

		кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори қаҳрамони лирикӣ ёки образи; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәҳлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса); 7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи қаҳрамонҳо ва воқеаҳо; 7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва ҳаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чуқур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи ягона ва бо далелҳои дақиқ
Һезим Искәндәровнин «Қазақстан» шеири вә «Назугум» поэмиси	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадеӣ, қаҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои

		асари бадей, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори қаҳрамони лирикӣ ёки образи; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса); 7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи қаҳрамонҳо ва воқеаҳо; 7.3.2.1 муқоисаи асри бадей бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чуқур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи ягона ва бо далелҳои дақиқ
3 - чарәк(20 саат)		
Лутпулла Мутәллипниң «Вәтән әла,ҳәлиқ әла», «Тәсиратим», «Жилларға жавап», «Икки лирика»	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, саргузашт,

намлик шеирлири		қисмҳои бадеӣ, каҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори каҳрамони лирикӣ ёки образи
	Тәҳлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, маснавӣ, хамоса); 7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажхо
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи қаҳрамонҳо ва вокеаҳо; 7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик
Ҳезмәт Абдуллинниң «Бенакарлар» повести	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадеӣ, каҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәҳлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва

		нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса); 7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо.
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи қаҳрамонҳо ва воқеаҳо; 7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва ҳаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чуқур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи ягона ва бо далелҳои дақиқ
И.Бәхтияниң «Уйғур елиға», «Муқамларға муһәббәт», «Достлар ишқи» намлиқ шеирлири	Чүшиниш вә җавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадеӣ, қаҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишиок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори қаҳрамони лирикӣ ёки образи; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири

		қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи қаҳрамонҳо ва вокеаҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чуқур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи ягона ва бо далелҳои дақиқ
Зия Сәмәдийниң «Ғени батур» романи	Чүшиниш вә җавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳаҷв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадеӣ, қаҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳаҷв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса); 7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии

		даҳонӣ ва ҳаҷвӣ (ҳуд, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чуқур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи ягона ва бо далелҳои дақиқ
4- чарәк (16 саат)		
Қурван Тохтәмовниң «Бир түп алма» һекайиси Ш.Шаваевниң «Билал Назим» романи	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи ҳаёлӣ, ҳаҷв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадеӣ, қаҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори қаҳрамони лирикӣ ёки образи; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти ҳаёлӣ, ҳаҷв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса); 7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи қаҳрамонҳо ва вокеаҳо; 7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ,

		русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чукур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи ягона ва бо далелҳои дақиқ
Реҳимжан Розиевниң «Сирлиқ долқунлар»поэмиси Мөмүнжан Һәмраевниң «Әждат топраклирида», «Устаз» «Вәтән пәрзәндимән»шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикояи хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, саргузашт, кисмҳои бадеӣ, каҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.2.1 фаҳмидани кисмҳои асари бадеӣ, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори каҳрамони лирикӣ ёки образи; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса); 7.2.2.1 оиди каҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири каҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи каҳрамонҳо ва вокеаҳо; 7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар

		бунёди симоҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, чаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофики пурра ва чуқур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи ягона ва бо далелҳои дақиқ
Сәбит Мукановниң «Ипархан»поэмиси Чиңғиз Айтматовниң «Жәмилә» повести	Чүшиниш вә жавап бериш	7.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: достон, роман, очерк, маснавӣ, самти адабӣ, классика, ҳикоя хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, саргузашт, қисмҳои бадей, қаҳрамони лирикӣ, зада, ҳамсадоҳои шадда, талаффузи овозҳои садонок; 7.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадей, бо ахборҳои маълум ва номаълум; 7.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, вобаста ба фелу атвори қаҳрамони лирикӣ ёки образи; 7.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаб
	Тәһлил вә интерпретация	7.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (саргузашт, шеъри лирикӣ, ҳикояти хаёлӣ, ҳачв, мутоиба, маснавӣ, ҳамоса); 7.2.2.1 оиди қаҳрамонҳо фикри худро баён карда истода, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 7.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани мавқеи пешгуфтор ва мазмуни он; 7.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асарҳои назмӣ, драмавӣ ва лирикии муҳиме барои тасвири қаҳрамонҳои асосӣ ва персонажҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	7.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ ва ифодаи фикр дар бораи қаҳрамонҳо ва воқеаҳо;

		7.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат, сифати монандӣ ва тафовут дар бунёди симоҳо; 7.3.3.1 муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 7.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаии (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи пурра ва чукур омӯхтани мавзӯъ, композитсияи ягона ва бо далелҳои дақиқ

4) 8-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
1- чарәк (27саат)		
«Көл текин» мәңгү теши «Оғузнамә» эпоси	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фоҷиа, ҳачв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаби шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фоҷиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар

		инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ
Билал Назимниң ғәзәллири	Чүшиниш вә җавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фоҷиа, ҳаҷв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаби шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фоҷиа, ҳаҷв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани

		қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ
Исмаил Саттаровниң «Қазақстан», «Сәһәрдә», «Биз йеңимиз» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фоҷиа, ҳаҷв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаби шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фоҷиа, ҳаҷв,

		поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар, 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баҳа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (ҳуд, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ
2-чарәк (21 саат)		
Һезмәт Абдуллинниң «Отлуқ чәмбәр» романи	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фочиа, ҳаҷв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони

		арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаби шиорӣ
	Тәҳлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фочиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, чаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ
Хелил Һәмраевниң «Жасарәт»поэмиси	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фочиа, ҳачв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф,

		ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани накшаи мураккаби шиорӣ
	Тәҳлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фоҷиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ

3 - чарәк (30 саат)		
Жамалдин Босақовниң «Көч-көч» тарихий романи	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фочиа, ҳачв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаби шиорӣ
	Тәҳлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фочиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба

		фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ
Йӯсупбәг Мухлисовниң «Ғени Батур» әсәри	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фоҷиа, ҳачв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаби шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фоҷиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба

		назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ
Савутжан Мәмәтқуловниң «Надамәт» әсәриШайим Шаваевниң «Сирлиқ ақ булутлар» һекайиси	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фоҷиа, ҳачв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишноқ, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаби шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фоҷиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати

		муаллиф; 8.3.2.1 мукоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, мукоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофики мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақик
Зунун Қадирийниң «Ғунчәм» драмиси	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фочиа, ҳачв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз мати муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаби шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фочиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар

		инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ
4 - чарәк (24 саат)		
Қурван Тохтәмовниң «Жағистайлықлар» романи	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фочиа, ҳачв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани накшаи мураккаби шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фочиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар ;

		8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ
Долқун Ясеновниң «Ахирқи дәқиқидә», «Сора» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фочиа, ҳаҷв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани накшаи мураккаби шиорӣ
	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр

		ва нишонаҳои он (фочиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз чиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ
Мухтар Әвезовиниң «Абай йоли» романи	Чүшиниш вә жавап бериш	8.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: романтизм ва реализм ҳамчун самти адабӣ, образи таърихӣ (қаҳрамонҳои асар), фочиа, ҳачв , поэма, нишона, маънои мухолиф, прототип, эпиграф, ҳолнома, рамз; 8.1.2.1 фаҳмидани қисмҳои асари бадеӣ, фарқ намудани ахбори пинҳона ва ошкора; 8.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони

		арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, инъикоси мавзӯи асар; 8.1.4.1 тартиб додани нақшаи мураккаби шиорӣ
Расул Ғамзатовниң «Мениң Дағистаним», «Ана тил» әсәрлири	Тәһлил вә интерпретация	8.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (фоҷиа, ҳачв, поэма); 8.2.2.1 фикри худро дар бораи муаммоҳо баён намуда, муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар; 8.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, шарҳ додани лавҳаҳои гузошташуда; 8.2.4.1 таҳлили лавҳаҳои асар, муайян кардани робитаи онҳо бо муаммоҳо ва мавқеи он дар инкишофи сужет
	Баһа бериш вә селиштуруш	8.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ бо таъкиди фаҳмиши шахсӣ, баҳодиҳӣ ба рафтор, рафтори қаҳрамонҳо ва ҳолати муаллиф; 8.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат; 8.3.3.1 фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 8.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, омӯхтани мавзӯъ ва композитсияи ягона бо далелҳои дақиқ

5) 9-синип:

Әсәр	Бөлүм	Оқутуш мәхсәтлири
1-тоқсан (27сағат)		

Йўсуп Хас Ҳажибнинг «Қутадғу билик» дастани Махмут Қошғарийнинг «Дивану луғатит түрктики» фольклор үлгилири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәҳлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани кафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алокамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки

		порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
Атаий, Сәккакий, Лутфий әсәрлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқати вокеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани кафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алокамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо

		додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
Әлишер Навайининң «Пәрһат-Ширин» дастани	Чүшиниш вә җавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқикати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз мати муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани оиҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои

		композитсионӣ, шарҳ додани қафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алоқамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (ҳуд, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интиҳобшудаи пурра ва чуқур, услуб ва композитсияи ягона, омӯҳтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
Аязийниң «Жаһаннамә» поэмиси	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикуноӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ

	Тәҳлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани қафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алоқамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
2- чарэк (21саат)		
Хирқитийниң «Муһэббэтнамэ вэ меһнэткам» дастани	Чүшиниш вэ жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқиқати воқеӣ ва бадеӣ,

		образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани қафомонии лирика; 9.2.4.1 ..таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алоқамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии

		даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
Әршийниң әсәрлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқикати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
Әәлилийниң әсәрлири	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани кафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алокамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо

		дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, чаҳонӣ, ки аз чиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақик
Нәвбәтийниң әсәрлири, Муһәммәт Садиқ Қәшкәрийниң «Тәзкирәи әзизан» әсәри	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқикати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фахмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани қафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо,

		фаҳмонидани алоқамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
3- чарәк (30 саат)		
Абдурећим Низарийниң «Мәһзун-Гулниса», «Рабиә-Сәъдин» дастанлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқикати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ);

		9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани қафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алоқамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру хиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
Билал Назимнин «Ғазат дәр мулки Чин» дастани	Чӯшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқиқати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда;

		9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәҳлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани қафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алокамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар мухокимаи ва баёни фикру хиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои

		дақиқ
Хелил Ҳәмраевниң «Дехан» поэмиси	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәҳлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани қафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алоқамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар

		гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, чаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздиқ; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чукур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
Абдуреҳим Өткүрниң «Из» романи.	Чүшиниш вә җавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқикати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо , вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани қафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алоқамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо

		ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, чаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хаӣ (ҳуд, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
4- чарәк (24 саат)		
Боғда Абдулланиң шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикунонӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқиқати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар; 9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәһлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои

		композитсионии матни асар, чудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани кафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани нисозиҳо, фаҳмонидани алокамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баһа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадеӣ бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 акидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асарҳо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (худ, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ
Махтумқули Пирағи шенри Махамбет Өтемисов «Баймағамбет султанга ейтқини», «Ялғузлуқ» шеирлири	Чүшиниш вә жавап бериш	9.1.1.1 фаҳмиши вожаҳо: жанр, ғазал, роман, ривояти халқӣ, типикуноӣ, психологизм, монологи дохилӣ, ҳақиқиқати воқеӣ ва бадеӣ, образҳои ҷовид, характер; 9.1.2.1 фаҳмидани асари бадеӣ, фикрронии танқидӣ, баён намудани фикрҳо аз рӯйи асари хондашуда ва шунидашуда; 9.1.3.1 мустақил аз матн муайян кардани суханони арзишнок, ифоданок хондан ва аз ёд кардани онҳо, лавҳаҳо, вобаста ба муаммоҳои асар;

		9.1.4.1 тартиб додани нақшаи тезисӣ
	Тәҳлил вә интерпретация	9.2.1.1 муайян кардани жанр ва нишонаҳои он (ғазал, роман, роман дар мактуб, ривояти халқӣ); 9.2.2.1 муайян кардани мавзӯъ ва мазмуни асар баёни фикр дар бораи масъалаҳои муҳим ва далелу исботҳо; 9.2.3.1 муайян кардани қисмҳои композитсионии матни асар, ҷудо кардани намудҳои композитсионӣ, шарҳ додани қафомонии лирика; 9.2.4.1 таҳлил намудани лавҳаҳои муҳими асар барои муайян кардани носозиҳо, фаҳмонидани алоқамандӣ бо дигар лавҳаҳо
	Баҳа бериш вә селиштуруш	9.3.1.1 иштирок дар муҳокимаи ва баёни фикру ҳиссиёти шахсӣ шарҳ додани ҳолати шахсӣ бо ёрии фикрҳои гуногун, баҳо додан ба муаммоҳои муҳими асар; 9.3.2.1 муқоисаи асри бадей бо дигар намуди асарҳои санъат сифати махсуси бунёди симоҳо дар намудҳои гуногуни санъат бо истифодаи усулҳои инфиродии муаллиф; 9.3.3.1 ақидаи муаллиф ва фарҳанги миллиро ба назар гирифта, муқоисаи асархо (ёки порчаҳо) аз адабиётҳои қазоқӣ, русӣ, ҷаҳонӣ, ки аз ҷиҳати мавзӯъ, жанр ва муаммо ба ҳам наздик; 9.3.4.1 баҳо додан ба фикрронии даҳонӣ ва хай (ҳуд, ҳамсинфон ва дигарон) мувофиқи мавзӯи интихобшудаи пурра ва чуқур, услуб ва композитсияи ягона, омӯхтани мавзӯъ бо далелҳои дақиқ

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
28-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің

2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
218-қосымша

Негізгі білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Тәжік әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту тәжік тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Әдебиет бойынша оқу бағдарламасының мақсаты – көркем шығармаларды қабылдау және талдау арқылы адамның рухани құндылықтарының қалыптасуына ықпал ету, тұлғалық таңдау негізінде дүниені және өзін-өзі тану үшін білім, білік, дағдыларын пайдалана алатын білікті оқырман тәрбиелеу.

3. "Тәжік әдебиеті" бойынша оқу пәні бағдарламасының міндеттері:

1) тәжік, қазақ, орыс және әлемдік әдебиет және мәдениет негізінде табысты әлеуметтік бейімделуге ықпал ететін білім, білік, дағдыларын қалыптастыру;

2) отансүйгіштікке, азаматтылыққа тәрбиелеу, әдеби мұраларға рухани құндылықтар ретінде құрметпен қарауға тәрбиелеу;

3) оқушыларға көркем әдебиет шығармаларының авторлық ойын терең түсінуге мүмкіндік беретін әдебиеттану ұғымдарын игеруге жағдай жасау;

4) сын тұрғысынан талдау, салыстыру, қорыту, жалпылау дағдыларын қалыптастыру, ұқсастықтарды және себеп-салдарлық байланыстарды анықтай білуге үйрету, құбылыстарды жіктей білуге, шығармаларды талдау негізінде логикалық және сыни ойлай білуге, ой қорытындылары мен тұжырымдарды құруға қалыптастыру;

5) әрбір оқушының шығармашылық қабілеттерін дамыта отырып, оқуға деген рухани және зияткерлік қажеттілігін қалыптастыру, оқу дағдыларын және мәтінді өзінше түсіндіруін әрі қарай жетілдіру;

6) түрлі жанрлардағы көркем шығармаларды терең түсіну және талдау негізінде коммуникативтік дағдыларын дамыту;

7) жалпы адамзаттық және ұлттық құндылықтарды қорғай білуге, ауызша және жазбаша түрде туындылардың идеялық мазмұны мен әдеби кейіпкерлеріне қатысты өз ұстанымын білдіре білуге, бейнелік және сын тұрғысынан ойлауды пайдалана отырып, олардың қылықтарына этикалық баға бере білуге қалыптастыру.

2-тарау. "Тәжік әдебиеті" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. Оқу жүктемесінің бөлінуі:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

5. "Тәжік әдебиеті" оқу пәні бойынша бағдарламаның мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бөлімдер түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстырмалы анализ, сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден тұрады. Оқытудың мақсаты, әрбір бөлімшенің ішкі реттілігін ұйымдастыруға, мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы хабардар ету.

6. "Мәтін бойынша түсіну және жауаптар" бөлімі мына бөлімшелерден тұрады:

1) терминдерді түсіну;

2) көркем шығармаларды түсіну;

3) жатқа оқу және дәйексөз алу;

4) жоспар құру;

5) мазмұнын айту;

6) сұраққа жауап.

7. "Мәтінді талдау және өзінше түсіндіру (интерпретация)" бөлімі мына бөлімшелерден тұрады:

1) жанр;

2) тақырып және идея;

3) композиция;

4) эпизодты талдау;

5) кейіпкерлерге мінездеме;

6) түрлі формада көрсетілген шығарманың көркемдік әлемі;

7) автордың қатынасы;

8) көркем-бейнелеу құралдары;

9) шығармашылық хат.

8. "Бағалау және салыстырмалы талдау" бөлімі мына бөлімшелерден тұрады:

1) көркем туындыны бағалау;

2) көркем туындыны басқа өнер түрлерінің туындыларымен салыстыру;

3) әдебиет туындыларын салыстыру;

4) пікірді бағалау.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

9. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бағдарламаның бөлімшелерін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып; "2.1" - бөлімше; "4" - оқу мақсатының реттік нөмірі.

10. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) түсіну және жауап беру:

Білім алушылар білуі тиіс:					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1 . Терминдерді түсіну	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, батырлар жыры, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем уақыт пен кеңістік, жанжал, батыр, повестеуші, әңгімелеуші, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм	6.1.1.1 терминдерді түсіну: көркемдік әлемі, миф, мифологиялық батыр, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитеза, перифраз, эпос, лирика, әдебиет түріндегі драма	7.1.1.1 терминдерді түсіну: астарлы әңгіме, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, әзіл-оспақ, гротеск, сарказм, ирония, көркем бөлшегі, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифм, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора	8. 1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм сияқты әдеби бағыттар, тарихи бейне бойынша (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм	9. 1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типтеу, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм
2. Көркем шығармаларды түсіну	5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты ұғыну	6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, басты және екінші кезектегі ақпаратты түсіну	7.1.2.1 көркем шығармаларды егжей-тегжейлі түсіну, белгілі және белгісіз ақпараттарды қосқанда	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни ойлау, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпараттарды ажырату	9.1.2.1 көркем шығармаларды түсіну, сыни ойлау, оқылған немесе тыңдалғанға өз көзқарасын білдіру
3. Жатқа оқу және дәйексөз алу	5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту	6.1.3.1 мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық, драмалық) мәнерлеп жатқа оқу	7.1.3.1 лирикалық кейіпкер және/ немесе кейіпкер бейнесінің сипаттамасымен дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу	8.1.3.1 шығарманың тақырыбын айқындатын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу	9.1.3.1 шығарманың проблемаларына байланысты дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу
4. Жоспар құру	5.1.4.1 қарапайым жоспар құру	6.1.4.1 қарапайым дәйекті жоспар құру	7.1.4.1 күрделі жоспар құру	8.1.4.1 күрделі дәйекті жоспар құру	9.1.4.1 тезисті жоспар құру

5 . Мазмұнын айту	5.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын қысқаша айтып беру	6.1.5.1 шығарманың қаһармандары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық түрде мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру	7.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің қаһарман дары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып мазмұнын (қысқа, толық, ішінара) айтып беру	8.1.5.1 дәйексөздің түрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын айтып беру	9.1.5.1 сюжеттің дамуын шығармашыл түрде ойлап, әңгімелеудің түрлі тәсілдерін пайдаланып шығарманың мазмұнын айтып беру
6. Сұраққа жауап	5.1.6.1 сұраққа қысқа және толық жауап беру	6.1.6.1 сұраққа кең түрде жауап беру	7.1.6.1 мәселелі сұраққа дәлелді жауап беру	8.1.6.1 мәселелі сұраққа дәйексөзді пайдаланып дәлелді жауап беру	9.1.6.1 дереккөздерге сілтеме жасалған мәселелі сұраққа кең түрде дәлелді жауап беру

2) мәтінді талдау және өзінше түсіндіру (интерпретация):

Білім алушылар білуі тиіс:					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жанр	5.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (қисса, ертегі, әдебиеттік ертегі) анықтау	6.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (әңгіме, хикаят, ертегі-пьеса) анықтау	7.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (астарлы әңгіме, баллада, аңыз әңгіме, аңыз, комедия , лирикалық өлең, фэнтези, қиял-ғажайып әңгіме) анықтау	8.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (трагедия, комедия, поэма) анықтау	9.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (сонет, роман, хаттардағы роман) анықтау
2. Тақырып және идея	5.2.2.1 шығармадағы негізгі ойды анықтау	6.2.2.1 құрылымдық элементтеріне сүйене отырып шығармадағы негізгі ойды анықтау	7.2.2.1 кейіпкердің қылығы туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау	8.2.2.1 мәселелер туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау	9.2.2.1 өз позициясын дәлел келтіруі және өзектілігі туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау
3 . Композиция	5.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу	6.2.3.1 шығарма сюжетіндегі рөлдерін түсіндіру , шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу	7.2.3.1 эпиграф рөлін және оның мәнін түсіндіру шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу	8.2.3.1 қойылған эпизод мәнін түсіндіру, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу	9.2.3.1 лирикалық ауытқулар дың мәнін түсіндіру, композиция түрлерін ажырату, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу
			7. 2.4.1 бас кейіпкерден басқа		9. 2.4.1 басқа

4. Эпизодты талдау	5. 2.4.1 бас кейіпкерлер мінездемелері үшін маңызды эпизодқа талдау жасау	6.2.4.1 бас кейіпкерлер мінездемелеріүшін маңызды драмалық және прозалық шығармалардың эпизодтарына талдау жасау	кейіпкерлер мінездемелері үшін маңызды драмалық, прозалық және лирикалық шығармалардың эпизодтары на талдау жасау	8. 2.4.1 сюжет дамуының рөлі және олардың мәселелермен байланысын түсіндіру, шығарма эпизодына талдау жасау	эпизодтармен байланысын түсіндіру, кикілжіңді анықтау үшін маңызды шығармадағы эпизодтарға талдау жасау
5. Кейіпкерлерге мінездеме	5.2.5.1 кейіпкерлерге мінездеме беру	6.2.5.1 мәтіндегі жоспармен цитаталарын қолданып кейіпкерлерге мінездеме жасау	7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар негізіндегі детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау	8.2.5.1 шығарма кейіпкерлерінің әрекеті, мінез-құлқына, аты мен тегінің маңызына мінездеме жасау	9.2.5.1 шығарма кейіпкерлерінің әлеуметтік және тұлғааралық қарым-қатынасына мінездеме жасау
6. Түрлі формада көрсетілген шығарманың көркемдік әлемі	5.2.6.1 көркем кеңістікке талдау жасау және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер түрінде безендіру	6.2.6.1 көркем кеңістік пен уақытқа талдау жасау және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер түрінде безендіру	7.2.6.1 сюжет пен композицияға талдау жасау, және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер, презентациятүрінде безендіру	8.2.6.1 бейне жүйесіне талдау жасау, хронотоп, шығарманың құрылымын және ақпаратты қысқартудың әр түрлі тәсілдер көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) безендіру	9.2.6.1 туындының көркемдік әлеміне талдау жасау, шығарманың құрылымын және ақпаратты қысқартудың әр түрлі тәсілдер көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) безендіру
7. Автордың қатынасы	5.2.7.1 бас кейіпкерге автордың қатынасын анықтау	6 2.7.1 бас және басқа кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау	7.2.7.1 өз позициясын ұстанып, бас және басқа кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау	8.2.7.1 кейіпкерге авторлық қатынаспен қараудың түрлерін анықтау	9.2.7.1 кейіпкерге және оқиғаны бейнелеуге авторлық қатынаспен қараудың түрлерін анықтау
	5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен көркем	6.2.8.1 поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық сұрақтар, қаратпа	7.2.8.1 көркем мәтіндегі поэтикалық синтаксис пішіндеріне және бейнелеу құралдарына (	8.2.8.1 кейіпкерлерге авторлық сипаттама беру тәсілдеріне, бейнелеу құралдарына, поэтикалық синтаксис пішіндеріне (	9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдары мен тәсілдеріне, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксис пішіндеріне (эпитеттер, метафоралар,

8. Әдеби тәсілдер мен бейнелеу құралдары	мәтіндегі бейнелеу құралдарына (гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм) талдау жасау	сөздер, лептеу, антитездер, перифраза) және бейнелеу құралдарына (метафоралар, кейіптеу) талдау жасау	аллитерациялар, ассонанстар, аллегория лар, инверсиялар, анафоралар) талдау жасау, комедиялық негізгі түрлері (сатира, юмор, гротеск , ирония, сарказм, әзіл-сықақ)	риторикалық пішіндер, антитездер, перифразалар инверсиялар, анафоралар, градациялар), әдеби тәсілдеріне (символдар, психологиялық параллелизм, өмірбаян) талдау жасау	кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитездер, перифраза, аллитерациялар, ассонанстар, аллегория, инверсия, анафоралар, градация, парцелляция) талдау жасау
9. Шығарма шылық хат	5.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды жазу (ертегі, әңгіме, тірек сөздердің және иллюстрациялардың көмегімен әдеби тақырып тарға шағын шығармалар жазу)	6.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып , оқығанан өз түсінігін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (аңыз-әңгімелер, әдеби тақырыптарға шағын шығарма, салыстыр малы сипаттамалар)	7.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарынпайдалана отырып, оқығанына өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (шығарма, мысал, пікір, әдеби кейіпкермен репортаж, сұхбат)	8.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, кейіпкерлерге, оның іс-қылықтарына өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (әдеби кейіпкерге хат, сценарийлер)	9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптар ға шығарма және пікір (спектакльдерге және/немесе шығармалардың экрандалуы на) жазу

3) бағалау және салыстырмалы талдау:

Білім алушылар білуі тиіс:					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Көркем әдебиетті бағалау	5.3.1.1 өз ойын білдіре отырып, шығарманы талдауға қатысу	6.3.1.1 басты кейіпкерлер дің іс-әрекеттерін бағалай отырып, шығармалар ды талдауға қатысу	7.3.1.1 басты кейікерлер және оқиғалар туралы пікірін қаһармандары туралы білдіре отырып, шығармаларды талдауға қатысу	8.3.1.1 өз көзқарастарын қорғап, кейіпкерлердің мінез-құлықтары мен іс-әрекеттерін , автордың позициясын бағалай отырып, шығармаларды талдауға қатысу	9.3.1.1 әр түрлі пікірлерді ескеріп, шығармалардың келелі мәселелерінің жиынтығын бағалай отырып, өз ұстанымын түсіндіре отырып шығармаларды талдауға қатысу
2. Көркем туындының шығармаларын басқа да өнер	5.3.2.1 мұғалімнің қолдауымен ұқсастықта ры мен айырмашылықтарын түсіндіре отырып, көркем туындының шығармаларын	6.3.2.1 мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіре отырып, (салыстырма лы сипаттама ның жоспары)	7.3.2.1 әдеби бейнелерді құру арқылы ұқсастықта ры мен айырмашылықтарын сипаттай отырып, көркем туындының	8.3.2.1 өнер түрлерінен бейнелерді құру арқылы арнайы ортаны сипаттай отырып, көркем туындының шығармала	9.3.2.1 өнер түрлерінен бейнелерді құру арқылы ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттап, жеке авторлық тәсілдерін сипаттай отырып,

түрлерімен салыстыру	басқа да өнер туындыларының түрлерімен салыстыру	көркем туындының шығармала рын басқа да өнер туындылары түрлерімен салыстыру	шығармаларын басқа да өнер туындыларының түрлерімен салыстыру	рын басқа да өнер туындыларының түрлерімен салыстыру	көркем туындының шығармала рын басқа да өнер туындыларының түрлерімен салыстыру
3. Әдебиет шығармаларын салыстыру	5.3.3.1 мұғалімнің көмегімен тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты шығармаларды (немесе үзінділерін) салыстыру	6.3.3.1 тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты және келелі мәселелерінің жиынтығы туралы шығармалар ды (немесе үзінділерін) салыстыру	7.3.3.1 тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты, жанрды және келелі мәселелерінің жиынтығы туралы шығармаларды (немесе үзінділерін) салыстыру	8.3.3.1 тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты, жанрды және келелі мәселелерінің жиынтығы туралы шығармалар ды (немесе үзінділерін) ұлттық мәдениет ерекшелікте рін ескере отырып , салыстыру	9.3.3.1 тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты, жанрды және келелі мәселелерінің жиынтығы туралы шығармаларды (немесе үзінділерін) ұлттық мәдениет ерекшелікте рін ескеріп, авторлардың ұстанымын түсіндіре отырып, салыстыру
4. Пікірді бағалау	5.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптаста рының) тақырыпқа сәйкестік тұрғысынан бағалау	6.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптаста рының) тақырыптың толық ашылуы, дәйексөздің реттілігі тұрғысынан, бағалау	7.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық бірлігі тұрғысынан бағалау	8.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композиция лық бірлігі мен фактологиялық дәлдік тұрғысынан бағалау	9.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық және стилдік бірлігі мен фактология лық дәлдік тұрғысынан бағалау

11. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Тәжік әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

12. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Тәжік әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған

мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Тәжік әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Батырлар дастаны	1. "Эраж және сиқыршы туралы" аңыз. 2. Әсірелеу өнері. Көркем бейне, көркем бейне кейіпкері. 3. Мақал-мәтелдер. Аңыздар және әңгімелер. 4. Буын, өлең ұйқастары.	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, батырлар жыры, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем уақыт пен кеңістік, жанжал, батыр, повестеуші, әңгімелеуші, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм; 5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты ұғыну; 5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту; 5.1.4.1 қарапайым жоспар құру; 5.1.6.1 сұраққа қысқа және толық жауап беру
		Талдау және интерпретация	5.2.1.1жанрды және оның белгілерін (қисса, ертегі, әдебиеттік ертегі) анықтау; 5.2.2.1 шығармадағы негізгі ойды анықтау; 5.2.5.1 кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына (гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм) талдау жасау
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 өз ойын білдіре отырып, шығарманы талдауға қатысу
2-тоқсан			
Әдеби поэтикалық ертегі	1. Абуабдулло Рудаки "Білім жайында", "Ей, Бұхара қуан...", "Тамаша көктем" өлеңдерінен үзінді. 2. А.И. Сина "Жылан және тостағандағы сүт", "Жолда", "Зафарнома". 3. Саъди Шерози. "	Түсіну және жауап беру	5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты ұғыну; 5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту; 5.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын қысқаша айтып беру
			5.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (қисса, ертегі, әдебиеттік ертегі) анықтау; 5.2.2.1 шығармадағы негізгі ойды анықтау; 5.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 5.2.4.1 бас кейіпкерлер мінездемелері үшін маңызды эпизодқа талдау жасау;

	Гүлістаннан", "Чабри устод бех аз мехри падар" әңгімелер. 4. Бадриддин Хилоли " Дос үшін өмірін қию", "Мінез-құлық туралы".	Талдау және интерпретация	5.2.5.1 кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды жазу (ертегі, әңгіме, тірек сөздердің және иллюстрациялардың көмегімен әдеби тақырыптарға шағын шығармалар жазу)
		Бағалау және салыстыру	5.3.3.1 мұғалімнің көмегімен тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты шығармаларды (немесе үзінділерін) салыстыру
3-тоқсан			
Әдеби прозалық ертегі	1. С. Айни "Тәжік елінің батыры Темірмәлік". 2. М. Турсинзода " Мәңгі жарық" поэмасынан үзінді. 3. Эрадж Мирзо " Аналық құдырет", " Наурыз мерекесі", " Мұғалімнің құдыреті". 4. Хахилуллои Халили "Аналарға сыйлық", " Отанымыздың ұрпақтарына жолдау", " Наурыз қамы".	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, батырлар жыры, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем уақыт пен кеңістік, жанжал, батыр, повестеуші, әңгімелеуші, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм; 5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту; 5.1.6.1 сұраққа қысқа және толық жауап беру
		Талдау және интерпретация	5.2.2.1 шығармадағы негізгі ойды анықтау; 5.2.4.1 бас кейіпкерлер мінездемелері үшін маңызды эпизодқа талдау жасау; 5.2.5.1 кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.2.6.1 көркем кеңістікке талдау жасау және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер түрінде безендіру; 5.2.7.1 бас кейіпкерге автордың қатынасын анықтау; 5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына (гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм) талдау жасау
		Бағалау және салыстыру	5.3.2.1 мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіре отырып, көркем туындының шығармаларын басқа да өнер туындыларының түрлерімен салыстыру
4-тоқсан			
Әдеби шығармалардағы	1. Фотех НиҰзи " Адалдық", " Мамараджаба ерлігі" романдарынан үзінді. 2. М. Миршакар " Мазасыз Пяндж", " Кедей" дастандары. 3. Абдумалик Бахори " Екі даулы ай"	Түсіну және жауап беру	5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты ұғыну; 5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту; 5.1.4.1 қарапайым жоспар құру
			5.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 5.2.4.1 бас кейіпкерлер мінездемелері үшін маңызды эпизодқа талдау жасау; 5.2.5.1 кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.2.6.1 көркем кеңістікке талдау жасау және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер түрінде безендіру;

фольклорлық элементтер	повесінен үзінді, "Алиджан мен Азиза" әңгімесі. 4. Гаффар Мирза "Билік және мемлекет", "Бесік басында" дастандарының бастамасы.	Талдау және интерпретация	5.2.7.1 бас кейіпкерге автордың қатысын анықтау; 5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына (гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм) талдау жасау; 5.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды жазу (ертегі, әңгіме, тірек сөздердің және иллюстрациялардың көмегімен әдеби тақырыптарға шағын шығармалар жазу)
		Бағалау және салыстыру	5.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыпқа сәйкестік тұрғысынан бағалау

2) 6-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Әлем халықтарының мифтері	1. Ауыз әдебиеті және фольклор. 2. Тарихи әндер "Восеъ көтерілісі". 3. Жатжұрттық. 4. Төртшумақты өлеңдер мен жұмбақтар үлгісі.	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдерді түсіну: көркемдік әлемі, миф, мифологиялық батыр, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитеза, перифраз, эпос, лирика, әдебиет түріндегі драма; 6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, басты және екінші кезектегі ақпаратты түсіну; 6.1.3.1 мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық, драмалық) мәнерлеп жатқа оқу; 6.1.5.1 шығарманың қаһармандары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық түрде мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру
		Талдау және интерпретация	6.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (әңгіме, хикаят, ертегі-пьеса) анықтау; 6.2.3.1 шығарма сюжетіндегі рөлдерін түсіндіру, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 6.2.5.1 мәтіндегі жоспар мен цитаталарын қолданып кейіпкерлерге мінездеме жасау; 6.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, оқығаннан өз түсінігін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (аңыз-әңгімелер, әдеби тақырыптарға шағын шығарма, салыстырмалы сипаттамалар)
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 басты кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалай отырып, шығармаларды талдауға қатысу
2-тоқсан			
			6.1.1.1 терминдерді түсіну: көркемдік әлемі, миф, мифологиялық батыр, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу

Әдеби поэтикалық ертегі	1. Унсурулмаоли Кайковус "Кобуснамеден" тарау. 2. Н. Ганджави "Хайр және Шар" поэмасы 3. Мухаммад Газоли "Насихат-ул-мулук" шығармасынан әңгімелер. 4. Мухаммед Авфи Бухороі "Джоме-ул-хикоЎт" шығармасынан әңгімелер.	Түсіну және жауап беру	, риторикалық пішіндер, антитеза, перифраз, эпос, лирика, әдебиет түріндегі драма; 6.1.3.1 мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық, драмалық) мәнерлеп жатқа оқу; 6.1.5.1шығарманың қаһармандары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық түрде мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру; 6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру
		Талдау және интерпретация	6.2.2.1 құрылымдық элементтеріне сүйене отырып шығармадағы негізгі ойды анықтау; 6.2.3.1 шығарма сюжетіндегі рөлдерін түсіндіру, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 6.2.4.1 бас кейіпкерлер мінездемелері үшін маңызды драмалық және прозалық шығармалардың эпизодтарына талдау жасау; 6.2.5.1 мәтіндегі жоспар мен цитаталарын қолданып кейіпкерлерге мінездеме жасау; 6.2.7.1 бас және басқа кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау
		Бағалау және салыстыру	6.3.3.1 тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты және келелі мәселелерінің жиынтығы туралы шығармаларды (немесе үзінділерін) салыстыру
3-тоқсан			
Адамның адамгершілік таңдауы	1. Х. Шерози "Тағдыр кемесі", "Дос жолдауы", "Алаң болма". 2. З.М. Восифи "Бадое-ул-вакое" шығармасынан әңгімелер. 3. Ш. Бухорои "Дил забони шиква пеши ман зи сахтй боз кард", "Кавсар харифи чашми тари ман намешавад" лирикалары. 4. А. Дониш "Наводир-ул-вакое" шығармасынан үзінді.	Түсіну және жауап беру	6.1.4.1 қарапайым дәйекті жоспар құру
		Талдау және интерпретация	6.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (әңгіме, хикаят, ертегі-пьеса) анықтау; 6.2.2.1 құрылымдық элементтеріне сүйене отырып шығармадағы негізгі ойды анықтау; 6.2.4.1 бас кейіпкерлер мінездемелері үшін маңызды драмалық және прозалық шығармалардың эпизодтарына талдау жасау; 6.2.5.1 мәтіндегі жоспар мен цитаталарын қолданып кейіпкерлерге мінездеме жасау; 6.2.6.1 көркем кеңістік пен уақытқа талдау жасау және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер түрінде безендіру; 6.2.7.1 бас және басқа кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау; 6.2.8.1 поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық сұрақтар, қаратпа сөздер, лептеу, антитездер, перифразалар) және бейнелеу құралдарына (метафоралар, кейіптеу) талдау жасау; 6.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, оқығаннан өз түсінігін білдіре отырып, шығармашылық

			жұмыстарды жазу (аңыз-әңгімелер, әдеби тақырыптарға шағын шығарма, салыстырмалы сипаттамалар)
		Бағалау және салыстыру	6.3.2.1 мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіре отырып (салыстырмалы сипаттаманың жоспары), көркем туындының шығармаларын басқа да өнер туындылары түрлерімен салыстыру
4-тоқсан			
Әдеби шығармалардағы ертегі және мифологиялық элементтер	1. А. Лохути "Отан", " Керек емес құлшылық" өлеңдерін талдау. 2. М. Әуезов "Абай" романынан үзінді.	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдерді түсіну: көркемдік әлемі, миф, мифологиялық батыр, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу , риторикалық пішіндер, антитеза, перифраз, эпос, лирика, әдебиет түріндегі драма; 6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, басты және екінші кезектегі ақпаратты түсіну; 6.1.3.1мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық, драмалық) мәнерлеп жатқа оқу; 6.1.4.1 қарапайым дәйекті жоспар құру; 6.1.6.1 сұраққа кең түрде жауап беру
		Талдау және интерпретация	6.2.5.1 мәтіндегі жоспар мен цитаталарын қолданып кейіпкерлерге мінездеме жасау; 6.2.6.1 көркем кеңістік пен уақытқа талдау жасау және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер түрінде безендіру; 6.2.8.1 поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық сұрақтар, қаратпа сөздер, лептеу, антитездер, перифразалар) және бейнелеу құралдарына (метафоралар, кейіптеу) талдау жасау;
		Бағалау және салыстыру	6.4.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толық ашылуы, дәйексөздің реттілігі тұрғысынан, бағалау

3) 7-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	1. А. Фирдауси " Кова ва Заххок" поэмасы, Фирдауси насихаттары. 2. Н.А. Самарканды "Төрт мақала"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминдерді түсіну: астарлы әңгіме, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, әзіл-оспақ, гротеск, сарказм, ирония, көркем бөлшегі, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифм, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора; 7.1.2.1 көркем шығармаларды егжей-тегжейлі түсіну, белгілі және белгісіз ақпараттарды қосқанда; 7.1.3.1 лирикалық кейіпкер және/немесе кейіпкер бейнесінің сипаттамасымен дәйексөзді өз бетімен

Әдебиеттегі аңыздар мен нақылдар	кітабынан "Саъди Салмон өмірі" әңгімесі. 3. Дж. Балхи "Аю мен ақымақ", "Емші мен науқас" әңгімелері. 4. К. Худжанди "Жатжұрттық", "Адал дос" өлеңі.		тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 7.1.4.1 күрделі жоспар құру; 7.1.6.1 мәселелі сұраққа дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	7.2.2.1 кейіпкердің қылығы туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 7.2.4.1 бас кейіпкерден басқа кейіпкерлер мінездемелері үшін маңызды драмалық, прозалық және лирикалық шығармалардың эпизодтарына талдау жасау; 7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар негізіндегі детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау
		Бағалау және салыстыру	7.4.1.1 басты кейікерлер және оқиғалар туралы пікірін қаһармандары туралы білдіре отырып, шығармаларды талдауға қатысу
2-тоқсан			
Адам және табиғат	1. А. Джами "Бахористон", "Силсилат-уз-захаб" шығармаларынан әңгімелер. 2. Х.В. Кошифи "Торғай және келес", "Құтан", "Маймылдың істері" әңгімелері. 3. С. Насафи "Еске алу", "Құндылық", "БахориЎт" 4. А. Құнанбаев "Интизораш набудй асло", "Бо дили хеш сарфакорй кун" өлеңдері.	Түсіну және жауап беру	7.1.3.1 лирикалық кейіпкер және/немесе кейіпкер бейнесінің сипаттамасымен дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу;
		Талдау және интерпретация	7.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (астарлы әңгіме, баллада, аңыз әңгіме, аңыз, комедия, лирикалық өлең, фэнтези, қиял-ғажайып әңгіме) анықтау; 7.2.2.1 кейіпкердің қылығы туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 7.2.3.1 эпиграф рөлін және оның мәнін түсіндіру шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар негізіндегі детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау; 7.2.6.1 сюжет пен композицияға талдау жасау, және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер, презентациятүрінде безендіру; 7.2.8.1 көркем мәтіндегі поэтикалық синтаксис пішіндеріне және бейнелеу құралдарына (аллитерациялар, ассонанстар, аллегориялар, инверсиялар, анафоралар) талдау жасау, комедиялық негізгі түрлері (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм, әзіл-сықақ); 7.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарынпайдалана отырып, оқығанына өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (шығарма, мысал, пікір, әдеби кейіпкермен репортаж, сұхбат)
		Бағалау және салыстыру	7.3.3.1 тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты, жанрды және келелі мәселелерінің жиынтығы туралы шығармаларды (немесе үзінділерін) салыстыру
3-тоқсан			
			7.1.1.1 терминдерді түсіну: астарлы әңгіме, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, әзіл-оспақ, гротеск, сарказм, ирония, көркем бөлшегі, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифм, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора;

Әдебиеттегі сатира және әзіл-сықақ	1. Х. Юсуфи "Отанға махаббат", "Отан". 2. Б. Рахимзода "Мұғалім", "Менің ұлы халқым". 3. А. Шукухи "Біз бейбітшілік жағындамыз", "Үлкендерге құрмет". 4. Л. Шерали "Анама", "Жоғалған тіл".	Түсіну және жауап беру	7.1.2.1 көркем шығармаларды егжей-тегжейлі түсіну, белгілі және белгісіз ақпараттарды қосқанда; 7.1.3.1 лирикалық кейіпкер және/немесе кейіпкер бейнесінің сипаттамасымен дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 7.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің қаһармандары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып мазмұнын (қысқа, толық, ішінара) айтып беру; 7.1.6.1 мәселелі сұраққа дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар негізіндегі детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау; 7.2.6.1 сюжет пен композицияға талдау жасау, және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер, презентациятүрінде безендіру; 7.2.7.1 өз позициясын ұстанып, бас және басқа кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау; 7.2.8.1 көркем мәтіндегі поэтикалық синтаксис пішіндеріне және бейнелеу құралдарына (аллитерациялар, ассонанстар, аллегориялар, инверсиялар, анафоралар) талдау жасау, комедиялық негізгі түрлері (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм, әзіл-сықақ)
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби бейнелерді құру арқылы ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттай отырып, көркем туындының шығармаларын басқа да өнер туындыларының түрлерімен салыстыру
4-тоқсан			
Мораль, этика, құндылық	1. Ж. Баласағұн "Құтадғу білік" тақырыбы және мазмұны. Кейбір кеңестердің қорытындысы. 2. Х.А. Яссауи. Түркі тілді халықтардың фольклоры және шығармашылығы. 3. Ә. Тәжібаев "Жаңбыр", "Алыстан", "Сүйіктім". 4. Қ. Бекқожин "Жел", "Домбыра", "Тәжік досыма".	Түсіну және жауап беру	7.1.4.1 күрделі жоспар құру; 7.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің қаһармандары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып мазмұнын (қысқа, толық, ішінара) айтып беру;
		Талдау және интерпретация	7.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (астарлы әңгіме, баллада, аңыз әңгіме, аңыз, комедия, лирикалық өлең, фэнтези, қиял-ғажайып әңгіме) анықтау; 7.2.3.1 эпиграф рөлін және оның мәнін түсіндіру шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 7.2.4.1 бас кейіпкерден басқа кейіпкерлер мінездемелері үшін маңызды драмалық, прозалық және лирикалық шығармалардың эпизодтарына талдау жасау; 7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар негізіндегі детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау; 7.2.7.1 өз позициясын ұстанып, бас және басқа кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау; 7.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, оқығанына өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (шығарма, мысал, пікір, әдеби кейіпкермен репортаж, сұхбат)
		Бағалау және салыстыру	7.4.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық бірлігі тұрғысынан бағалау

4) 8-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Балалар мен ересектер	1. "Авесто", "Ассурик ағашы", "Ардашер Бобакон ерлігі", "Зариров ескерткіші". 2. А. Рудаки "Кәрілік туралы шағым" мадақ жыры, "Модари май". 3. А. Фирдауси "Шохнаме", "Рустам мен Сухраб", " Исфандияр мен Рустамның күресі" дастандары. 4. А. Сино "Ал-конун", " Китоб–уш-шифо", " Донишнома".	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм сияқты әдеби бағыттар, тарихи бейне бойынша (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм; 8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни ойлау, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпараттарды ажырату; 8.1.3.1 шығарманың тақырыбын айқындатын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 8.1.4.1 күрделі дәйекті жоспар құру; 8.1.5.1 дәйексөздің түрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын айтып беру; 8.1.6.1 мәселелі сұраққа дәйексөзді пайдаланып дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	8.2.2.1 мәселелер туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 8.2.3.1 қойылған эпизод мәнін түсіндіру, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 8.2.5.1 шығарма кейіпкерлерінің әрекеті, мінез-құлқына, аты мен тегінің маңызына мінездеме жасау
		Бағалау және салыстыру	8.4.1.1 өз көзқарастарын қорғап, кейіпкерлердің мінез-құлықтары мен іс-әрекеттерін, автордың позициясын бағалай отырып, шығармаларды талдауға қатысу
2-тоқсан			
	1. А. Туси "Лугати форс", " Гаршоспнома". 2. У. Кайковус "Кабуснаме ", "Бала құқығы" және " Қонақ және қонақжайлылық" бөлімдері . 3. Н. Хусрав "	Түсіну және жауап беру	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни ойлау, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпараттарды ажырату; 8.1.3.1 шығарманың тақырыбын айқындатын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу
			8.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (трагедия, комедия, поэма) анықтау; 8.2.2.1 мәселелер туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 8.2.3.1 қойылған эпизод мәнін түсіндіру, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 8.2.6.1 бейне жүйесіне талдау жасау, хронотоп, шығарманың құрылымын және ақпаратты қысқартудың әр түрлі тәсілдер көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) безендіру; 8.2.7.1 кейіпкерге авторлық қатынаспен қараудың түрлерін анықтау;

Махаббат және ар-намыс	Зод-ул-мусофирин", " Джамеъ-ул-хикматайн", " Сафарнома". 4. О. Хайям "Наврузнаме" тақырыбы және мазмұны.	Талдау және интерпретация	8.2.8.1 кейіпкерлерге авторлық сипаттама беру тәсілдеріне, бейнелеу құралдарына, поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық пішіндер, антитездер, перифразалар инверсиялар, анафоралар, градациялар), әдеби тәсілдеріне (символдар, психологиялық параллелизм, өмірбаян) талдау жасау; 8.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарынпайдалана отырып, кейіпкерлерге, оның іс-қылықтарына өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (әдеби кейіпкерге хат, сценарийлер)
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 өнер түрлерінен бейнелерді құру арқылы арнайы ортаны сипаттай отырып, көркем туындының шығармаларын басқа да өнер туындыларының түрлерімен салыстыру
3-тоқсан			
Сатира және әзіл-сықақ	1. С. Газнави "Илм ?омаи пок" "Лукманның үйі", 2. Абумаолии Насрулло " Калила және Димна", " Қарға мен үкі" тарауы. 3. Фаромарз ибн Худодод " Қу Самак" кітабы, "Самак және оның бастан кешкендері" дастаны. 4. Анварии Абаверди " Жинақ", "Хуросанның көз жасы" мадақ өлеңі.	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм сияқты әдеби бағыттар, тарихи бейне бойынша (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм; 8.1.5.1 дәйексөздің түрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын айтып беру; 8.1.6.1 мәселелі сұраққа дәйексөзді пайдаланып дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	8.2.4.1 сюжет дамуының рөлі және олардың мәселелермен байланысын түсіндіру, шығарма эпизодына талдау жасау; 8.2.5.1 шығарма кейіпкерлерінің әрекеті, мінез-құлқына, аты мен тегінің маңызына мінездеме жасау; 8.2.6.1 бейне жүйесіне талдау жасау, хронотоп, шығарманың құрылымын және ақпаратты қысқартудың әр түрлі тәсілдер көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) безендіру; 8.2.7.1 кейіпкерге авторлық қатынаспен қараудың түрлерін анықтау; 8.2.8.1 кейіпкерлерге авторлық сипаттама беру тәсілдеріне, бейнелеу құралдарына, поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық пішіндер, антитездер, перифразалар инверсиялар, анафоралар, градациялар), әдеби тәсілдеріне (символдар, психологиялық параллелизм, өмірбаян) талдау жасау;
			8.3.2.1 өнер түрлерінен бейнелерді құру арқылы арнайы ортаны сипаттай отырып, көркем туындының шығармаларын басқа да өнер

		Бағалау және салыстыру	туындыларының түрлерімен салыстыру; 8.3.3.1 тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты, жанрды және келелі мәселелерінің жиынтығы туралы шығармаларды (немесе үзінділерін) ұлттық мәдениет ерекшеліктерін ескере отырып, салыстыру
4-тоқсан			
Армандар және шындық	1. Ф.А. Нишопури. "Азия", "Әңгіме" және " Тазкират-ул-авлиҰ" шығармасынан әңгімелер. 2. Х. Шервони "Жинақ", " Тухфат-ул-ирокайн" мысалы. 3. Әдебиет теориясы. " Сұрақтар мен жауаптар" өнері "Сұрақтар мен жауаптар" өнерінің идеясы және мазмұны. 4. Н. Ганжави "Хамса" дастаны, " Искардарнаме" дастанының мазмұны.	Түсіну және жауап беру	8.1.3.1 шығарманың тақырыбын айқындатын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 8.3.4.1 күрделі дәйекті жоспар құру
		Талдау және интерпретация	8.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (трагедия, комедия, поэма) анықтау; 8.2.4.1 сюжет дамуының рөлі және олардың мәселелермен байланысын түсіндіру, шығарма эпизодына талдау жасау; 8.2.6.1 бейне жүйесіне талдау жасау, хронотоп, шығарманың құрылымын және ақпаратты қысқартудың әр түрлі тәсілдер көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) безендіру; 8.2.7.1 кейіпкерге авторлық қатынаспен қараудың түрлерін анықтау; 8.2.8.1 кейіпкерлерге авторлық сипаттама беру тәсілдеріне, бейнелеу құралдарына, поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық пішіндер, антитездер, перифразалар инверсиялар, анафоралар, градациялар), әдеби тәсілдеріне (символдар, психологиялық параллелизм, өмірбаян) талдау жасау; 8.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарынпайдалана отырып, кейіпкерлерге, оның іс-қылықтарына өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (әдеби кейіпкерге хат, сценарийлер)
		Бағалау және салыстыру	8.4.1.1 өз көзқарастарын қорғап, кейіпкерлердің мінез-құлықтары мен іс-әрекеттерін, автордың позициясын бағалай отырып, шығармаларды талдауға қатысу; 8.4.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық бірлігі мен фактологиялық дәлдік тұрғысынан бағалау

5) 9-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

Махаббат тауқыметі	1. С. Шерози "Бустан" мен "Гулистан" тілі және айтылуы. 2. Дж. Балхи " Мәдениет туралы мысал", "Саудагер және тотықұс" әңгімесі 3. А.Х. Дехлави " Хамса", "Дувалрони және Хизрхан" дастандары. 4. М.А. Бухорои " Лубоб-ул-албоб", " Джоме-ул-хикоят". 5. Ибн Ямин "Ба ними ?ав нахаранд".	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типтеу, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; 9.1.2.1 көркем шығармаларды түсіну, сыни ойлау, оқылған немесе тыңдалғанға өз көзқарасын білдіру; 9.1.3.1 шығарманың проблемаларына байланысты дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 9.1.5.1 сюжеттің дамуын шығармашыл түрде ойлап, әңгімелеудің түрлі тәсілдерін пайдаланып шығарманың мазмұнын айтып беру; 9.1.6.1 дереккөздерге сілтеме жасалған мәселелі сұраққа кең түрде дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	9.2.2.1 өз позициясын дәлел келтіруі және өзектілігі туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 9.2.3.1 лирикалық ауытқулардың мәнін түсіндіру, композиция түрлерін ажырату, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 9.2.5.1 шығарма кейіпкерлерінің әлеуметтік және тұлғааралық қарым-қатынасына мінездеме жасау; 9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдары мен тәсілдеріне, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксис пішіндеріне (эпитеттер, метафоралар, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитездер, перифраза, аллитерациялар, ассонанстар, аллегория, инверсия, анафоралар, градация, парцелляция) талдау жасау
		Бағалау және салыстыру	9.4.1.1 әр түрлі пікірлерді ескеріп, шығармалардың келелі мәселелерінің жиынтығын бағалай отырып, өз ұстанымын түсіндіре отырып шығармаларды талдауға қатысу;
2-тоқсан			
Кішкентай адам тақырыбы	1. У. Закони "Тышқан мен мысық". "Он бөлім " тезисі. 2. Х. Шерози " Қайғырма" прозасы, " Ораторлар". 3. К. Худжанди " Жатжұрттық",	Түсіну және жауап беру	9.1.2.1 көркем шығармаларды түсіну, сыни ойлау, оқылған немесе тыңдалғанға өз көзқарасын білдіру; 9.1.3.1 шығарманың проблемаларына байланысты дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу
		Талдау және интерпретация	9.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (сонет, роман, хаттардағы роман) анықтау; 9.2.2.1 өз позициясын дәлел келтіруі және өзектілігі туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 9.2.3.1 лирикалық ауытқулардың мәнін түсіндіру, композиция түрлерін ажырату, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 9.2.6.1 туындының көркемдік әлеміне талдау жасау, шығарманың құрылымын және ақпаратты қысқартудың әр түрлі тәсілдер көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) безендіру; 9.2.7.1 кейіпкерге және оқиғаны бейнелеуге авторлық

	К. Худжандидің көркем прозасы. 4. А. Джоми "?афт авранг", " Бахористон", " Ескендірдің даналығы"		қатынаспен қараудың түрлерін анықтау; 9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдары мен тәсілдеріне, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксис пішіндеріне (эпитеттер, метафоралар, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитездер, перифраза, аллитерациялар, ассонанстар, аллегория, инверсия, анафоралар, градация, парцелляция) талдау жасау; 9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптарға шығарма және пікір (спектакльдерге және/немесе шығармаларың экрандалуына) жазу
		Бағалау және салыстыру	9.4.2.1 өнер түрлерінен бейнелерді құру арқылы ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттап жеке авторлық тәсілдерін сипаттай отырып, көркем туындының шығармаларын басқа да өнер туындыларының түрлерімен салыстыру
3-тоқсан			
Қоғамға сатира	1. А. Навои А.Навои өлеңдерінің жинағы. " Тухфат-ул-афкор", " Жеткіншектер мүмкіндіктері". 2. Х.В. Кошифи " Мухсиннің мінез-құлқы", " Анврории Сухайли".	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типтеу, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; 9.1.5.1 сюжеттің дамуын шығармашыл түрде ойлап, әңгімелеудің түрлі тәсілдерін пайдаланып шығарманың мазмұнын айтып беру; 9.1.6.1 дереккөздерге сілтеме жасалған мәселелі сұраққа кең түрде дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	9.2.4.1 басқа эпизодтармен байланысын түсіндіру, кикілжіңді анықтау үшін маңызды шығармадағы эпизодтарға талдау жасау; 9.2.5.1 шығарма кейіпкерлерінің әлеуметтік және тұлғааралық қарым-қатынасына мінездеме жасау; 9.2.6.1 туындының көркемдік әлеміне талдау жасау, шығарманың құрылымын және ақпаратты қысқартудың әр түрлі тәсілдер көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) безендіру; 9.2.7.1 кейіпкерге және оқиғаны бейнелеуге авторлық қатынаспен қараудың түрлерін анықтау; 9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдары мен тәсілдеріне, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксис пішіндеріне (эпитеттер, метафоралар, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитездер, перифраза, аллитерациялар, ассонанстар, аллегория, инверсия, анафоралар, градация, парцелляция) талдау жасау
		Бағалау және салыстыру	9.4.2.1 өнер түрлерінен бейнелерді құру арқылы ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттап жеке авторлық тәсілдерін сипаттай отырып, көркем туындының шығармаларын басқа да өнер туындыларының түрлерімен салыстыру; 9.4.3.1 тәжік, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттегі жақын тақырыпты, жанрды және келелі мәселелерінің жиынтығы туралы шығармаларды (немесе үзінділерін

			) ұлттық мәдениет ерекшеліктерін ескеріп, авторлардың ұстанымын түсіндіре отырып, салыстыру
4-тоқсан			
Адам жанының құпиялары	1. К. Бинои "Бехруза мен Бахрам" дастаны, ақынның ғылыми-әдеби мұрасы. 2. Б. Хилоли "Патша мен қаңғыбас", "Лейлі мен Мәжнүн" дастаны. 3. З.М. Восифи " Бадое-ул-вакое", өнер мен ғылымды тарату. Ғалым кеңестері. 4. З. Нахшаби " Тутинома", "КуллиҰти джузиҰт", " Лаззат-ун-нисо".	Түсіну және жауап беру	9.1.3.1 шығарманың проблемаларына байланысты дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 9.1.4.1 тезисті жоспар құру
		Талдау және интерпретация	9.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (сонет, роман, хаттардағы роман) анықтау; 9.2.4.1 басқа эпизодтармен байланысын түсіндіру, кикілжіңді анықтау үшін маңызды шығармадағы эпизодтарға талдау жасау; 9.2.6.1 туындының көркемдік әлеміне талдау жасау, шығарманың құрылымын және ақпаратты қысқартудың әр түрлі тәсілдер көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) безендіру; 9.2.7.1 кейіпкерге және оқиғаны бейнелеуге авторлық қатынаспен қараудың түрлерін анықтау; 9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдары мен тәсілдеріне, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксис пішіндеріне (эпитеттер, метафоралар, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитездер, перифраза, аллитерациялар, ассонанстар, аллегория, инверсия, анафоралар, градация, парцелляция) талдау жасау; 9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптарға шығарма және пікір (спектакльдерге және/немесе шығармаларың экрандалуына) жазу
		Бағалау және салыстыру	9.4.3.1 әр түрлі пікірлерді ескеріп, шығармалардың келелі мәселелерінің жиынтығын бағалай отырып, өз ұстанымын түсіндіре отырып шығармаларды талдауға қатысу; 9.4.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық және стилдік бірлігі мен фактологиялық дәлдік тұрғысынан бағалау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
29-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
218-1-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-7-сыныптарына арналған "Өлкетану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. "Өлкетану" – "Қазақстан тарихы", "Қазақ әдебиеті" (қазақ тілді емес мектептерге "Қазақ тілі мен әдебиеті"), "География", "Музыка" жалпы білім беретін оқу пәндерін толықтыратын кіріктірілген оқу курсы және туған өлкенің тарихын, табиғатын, мәдениетін оқуға ықпал етеді.

2. Курстың мақсаты – туған өлкенің қалыптасуы мен дамуын кешенді сипаттайтын географиялық, тарихи, мәдени, табиғи және басқа да факторлар туралы білім қалыптастыру; туған елге деген сүйіспеншілік сезімге, қоршаған табиғи ортаны аялауға тәрбиелеу болып табылады.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) Қазақстан тарихы, география, қазақ әдебиеті және музыка пәндері сабақтарында алынған білімдері мен дағдыларын кеңейту, тереңдету;

2) ежелгі дәуірден бастап қазіргі уақытқа дейінгі туған жер аумағында болып жатқан тарихи процестердің негізгі кезеңдері мен ерекшеліктері туралы білім қалыптастыру;

3) туған өлкенің табиғи байлықтары, тарихи ескерткіштері және мәдени нысандары туралы білімдерін кеңейту;

4) туған өлкенің дәстүрлі қолөнері, мәдени және әдеби мұралары мен өңір мақтанышына айналған адамдар туралы білімдерін кеңейту;

5) туған өлкенің бірегей табиғаты, тарихы мен мәдениетіне деген құрмет сезімдеріне тәрбиелеу; оларды қорғауға жауапкершіліктерін арттыру.

2-тарау. "Өлкетану" оқу курсының мазмұнын ұйымдастыру

4. "Өлкетану" оқу курсы бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – оқу жылында 5 сағат;

2) 6-сыныпта – оқу жылында 7 сағат;

3) 7-сыныпта – оқу жылында 8 сағат. Барлығы – 20 сағат.

5. "Өлкетану" кіріктірілген оқу курсының материалдары

5-7-сыныптардағы "Қазақстан тарихы", "Қазақ әдебиеті" (қазақ тілді емес мектептерге "Қазақ тілі мен әдебиеті"), "География", "Музыка" оқу пәндерінің аясында оқытылады.

6. "Өлкетану" курсының оқу жүктемесін сыныптар мен пәндерге бөлу:

1) 5-сыныпта:

"Қазақстан тарихы" – 4 сағат;

"Музыка" – 1 сағат;

2) 6-сыныпта:
"Қазақстан тарихы" – 4 сағат;
"Қазақ әдебиеті" (қазақ тілді емес мектептерге "Қазақ тілі және әдебиеті") – 2 сағат;
"Музыка" – 1 сағат;
3) 7-сыныпта:
"Қазақстан тарихы" – 4 сағат;
"Қазақ әдебиеті" (қазақ тілді емес мектептерге "Қазақ тілі мен әдебиеті") – 2 сағат;
"География" – 2 сағат.
7. "Өлкетану" курсының 5-сыныптағы базалық мазмұны:
1) "Туған өлкенің аңыз-ертегілері";
2) "Біздің айналамыздағы тарихи ескерткіштер";
3) "Өңірдің тарихи тұлғалары: билер, батырлар мен палуандар";
4) "Жәдігерлер сыр шертеді (өлкетану мұражайына бару)";
5) "Туған өлке симфониясы".
8. "Өлкетану" курсының 6-сыныптағы базалық мазмұны:
1) "Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (өлке тарихы атауларында)";
2) "Мәдени-тарихи дәстүрді сақтаушылар: өлкенің ұлттық қолөнері";
3) "Бір ел – бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары)";
4) "Туған өлке тарихының тірі куәгерлері";
5) "Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада";
6) "Өлкені сипаттау өнері";
7) "Туған жердің таланттары".
9. "Өлкетану" курсының 7-сыныптағы базалық мазмұны:
1) "Туристік маршруттар";
2) "Жомарт жүрек";
3) "Туған өлкенің жылнамасы";
4) "Менің мектебімнің тарихы";
5) "Туған өлке публицистика беттерінде";
6) "Менің туған өлкем" электрондық энциклопедиясы;
7) "Туған өлкенің флорасы мен фаунасы";
8) "Менің өлкемнің визит карточкасы: өлкетанудың деректер базасын әзірлеу".

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

№	Пән	Тақырыптар	Оқу мақсаттары
5-сынып			
Білім алушылар:			
1			туған өлке туралы аңыз-ертегілерді білу; аңыз-ертегілердің мән-мағанасын түсіну және талдау;

	Қазақстан тарихы	Туған өлкенің аңыз-ертегілері	өткен ұрпақтың тарихи және мәдени мұрасын сақтау мен толықтыруды ұғыну
2		Біздің айналамыздағы тарихи ескерткіштер	туған өлкедегі ескерткіштерді білу; туған өлкедегі тарихи ескерткіштердің құндылығын түсіну; туған өлкенің маңызды ескерткіштерінің әрқайсысының пайда болу тарихын түсіндіріп айта білу
3		Өңірдің тарихи тұлғалары: билер, батырлар мен палуандар	туған өлкенің тарихына кірген билер, ақындар, батырлар мен палуандарды білу; бұл тұлғалардың туған өлке тарихына бекер кірмегендігін дәлелдей білу
4		Жәдігерлер сыр шертеді (өлкетану музейіне бару)	тарихи жәдігердің не екендігін білу; тарихи мұраны жеткізудегі жәдігердің рөлін білу; нақты жәдігерлер нені білдіретінін түсіндіре білу
5	Музыка	Туған өлке симфониясы	туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуы; "Менің туған өлкемнің 30 әні мен әуені" аудиокаталогын ұжымдық жұмыс нәтижесінде құрастыру үшін электрондық музыкалық каталог құрастырудың бастапқы дағдыларының болуы
6-сынып			
Білім алушылар:			
6	Қазақстан тарихы	Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (өлке тарихы атауларында)	жергілікті жер, қалалар, өзендер, көлдер, таулар атаулар нені білдіретінін білу; бұл атаулардың пайда болу тарихын түсіндіре білу
7		Мәдени-тарихи дәстүрді сақтаушылар: өлкенің ұлттық қолөнері	жергілікті жерге қандай дәстүрлі қолөнер тән екендігін білу; туған өлкенің дәстүрлі көркем мәдениетін жандандыруға үлесін қосқан шеберлерді білу
8		Бір ел – бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары)	туған өлке халқының қалыптасу тарихын білу; туған жеріндегі ұлттардың салт-дәстүрін білу және құрметпен қабылдау
9		Туған өлке тарихының тірі куәгерлері	туған өлке тарихының тірі куәгерлерін саралау категорияларын білу: Ұлы Отан соғысы ардагерлері, тыл ардагерлері, еңбек ардагерлері, ауған-әскерлері, тың игерушілер, құрметті тұрғындар, еңбегі сіңген педагогтер мен дәрігерлер; соғыс және тыл ардагерлерінің ерліктері туралы білу
10		Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада	туған өлкенің табиғаты және тарихы сипатталатын поэтикалық және прозалық шығармаларды білу; туған өлкенің ақындары мен жазушыларының шығармашылығын білу, олардың шығармашылығы туралы деректер жинау және презентация дайындау; туған өлкеге арналған бір өлеңді жатқа мәнерлеп оқу
11		Өлкені сипаттау өнері	мәтіннің ақпараттылық, оның көркемдік, тілдік ерекшеліктері негізінен өлкетану сипаттамаларын талдау; өлкетану аясында прозалық үзінділер жазудың алғашқы дағдыларын меңгеру.
12		Туған жердің таланттары	туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы әңгімелей білу
7-сынып			

Білім алушылар:			
13	Қазақстан тарихы	Туристік маршруттар	туристік маршрут дегеннің не екенін білу; туристік маршруттар құрастырудың алғашқы дағдыларын меңгеру
14		Жомарт жүрек	демеушілік және меценаттық дегеннің не екенін білу; нақты адамдардың істеген жақсылықтары туралы және өзінің туған жерін қолдау үшін не істеуге болатынын білу
15		Туған өлкенің жылнамасы	дереккөздер негізінде өлке дамуының тарихи маңызды кезеңдерін анықтау; туған өлкенің шежіресін білу; мұражайлардан, мұрағаттардан, кітапханалардан, интернеттен туған өлкеге (ауыл, аудан, қала, облыс) қатысты қажетті ақпаратты табу; тарихи оқиғалардың хронологиясын құрастыра білу
16		Менің мектебімнің тарихы	түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу; сұхбаттасуға қажетті сұрақтар қою және сұхбат жүргізу; өз мектебінің тарихын әңгімелей білу
17	Қазақ әдебиеті/ Қазақ тілі мен әдебиеті	Туған өлке публицистика беттерінде	өңірде шығатын газет-журналдарды білу; туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді ақпараттылығы, мазмұнының тереңдігі, эмоционалдық әсері тұрғысынан талдау
18		"Менің туған өлкем" электрондық энциклопедиясы	энциклопедия ұғымын түсіну; энциклопедияға қажетті материалдарды іріктей білу; өлкетанудың бағыттарын анықтау; өлкетанудың бағыттары бойынша электрондық энциклопедия құрастырудың ұжымдық жұмысына қатысу
19	География	Туған өлкенің флорасы мен фаунасы	өлкенің өсімдік жамылғысын білу; өлкеге тән жануарлар дүниесін білу; Қызыл кітап деген не екенін және өңірдің Қызыл кітабына кірген жануарларды білу
20		Туған өлкемнің визит карточкасы: өлкетанудың деректер базасын әзірлеу	материалды ұсыну формасын анықтау; өлке туралы негізгі анықтамалық мәліметтерді қамтитын түрлі форматтағы ақпараттық материалдарды әзірлеу; оқырманға/тыңдарманға эмоционалдық әсер ету мақсатында материалдарды жинақтай білу

10. Оқу бағдарламасы 2018-2019 оқу жылынан бастап енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрі
міндетін атқарушысының
2017 жылғы 25 қазандағы
№ 545 бұйрығына
30-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
218-2-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 8-сыныбына арналған "Қоғам және дін" пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Қоғам және дін" пәнінің маңыздылығы – зайырлы қоғамның негізгі құндылықтары мен даму тенденцияларын түсінетін, дін және оның тарихи процестегі рөлі туралы ғылыми білімді жүйелеуге қабілетті, ғылыми дүниетаным мен ұлттық санаға ие, өркениеттің тарихи-мәдени тәжірибесі негізінде ойлай алатын рухани тұлғаның қалыптасуына мүмкіндік беретін кіріктірілген әлеуметтік-гуманитарлық пән ретінде заманауи білім беру кеңістігінің негізгі бөлігі болу. Осы тұрғыда Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылғы 20 маусымдағы № 500 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының дін саласындағы мемлекеттік саясатының 2017-2020 жылдарға арналған Тұжырымдамасы негізінде түрлі білім беру стратегиялары қалыптастырылып, жүзеге асырылатын болады.

3. "Қоғам және дін" оқу пәні негізінен ақпараттық-ағартушылық, сондықтан білім берудегі негізгі педагогикалық тәсілі – зайырлы, конфессиялық емес болып табылады.

4. "Қоғам және дін" пәнінің зерттеу объектісі ежелгі заманнан қазіргі кезеңге дейінгі адамзаттың діни мәдениетінің даму барысындағы оқиғалар, құбылыстар мен үрдістердің алуантүрлілігі болып табылады.

5. Оқу пәнінің мақсаты:

1) білім алушыларға әлемдік тарихи процестегі діннің орны, оның өзара байланысы мен қарым-қатынасы туралы, дін туралы ғылыми білім негізінде зайырлылық және мемлекет пен қоғамның зайырлы негіздері туралы түсінік қалыптастыру;

2) өзге халықтардың діни мәдениетіне құрметпен қарауды, діни экстремизм мен фанатизмнің радикалды идеологиясына қарсы иммунитетті қалыптастыру.

6. Оқу пәнінің міндеттері:

1) мемлекеттің білім беру жүйесінің зайырлы сипатын қамтамасыз ету принципін жүзеге асыру;

2) білім алушылардың діндердің тарихы және олардың өзіндік ерекшеліктері туралы ғылыми білімін қалыптастыру;

3) білім алушылардың зайырлы қоғам дамуының қазіргі кезеңін талдау мен жеке өмірін болжау үшін дін туралы қажетті білімді адамзат өркениетінің құбылысы ретінде меңгеруі;

4) қоғам дамуының зайырлы принциптерінің өзіндік құндылықтары мен әлем халықтарының діни мәдениеттерінің бірегейлігін ұғыну;

5) білім алушылардың азаматтық қоғам мен құқықтық мемлекет дамуының зайырлылық принциптеріне негізделген жеке ұстанымдары мен құндылықтық бағдарын қалыптастыру;

6) қазіргі қоғам мен жеке тұлға өміріндегі діннің рөлін анықтау;

7) әртүрлі діндер мен діни ұстанымдар құндылықтарының арасындағы байланыстарды анықтау;

8) түрлі діни мәдениеттер мен дәстүрлерге төзімділікпен қарауды қалыптастыру;

9) дін және оның тарихы туралы білімнің негізінде діни сауаттылыққа тәрбиелеу;

10) Қазақстан халқының тарихи қалыптасқан дәстүрлерін қастерлеу қабілетін арттыра отырып, қоғамдағы әр түрлі жат діни ағымдарға қарсы иммунитет қалыптастыру;

11) білім алушылардың діни әдебиет, электронды ресурстар мен БАҚ материалдарын талдауға қатысты сыни ойлау дағдыларын дамыту;

12) білім алушылардың коммуникативтік байланыс дағдыларын, дін саласындағы өзекті мәселелер бойынша сұхбаттастық қабілетін дамыту.

7. "Қоғам және дін" пәнін оқыту барысында келесі оқу пәндерімен пәнаралық байланыстарды іске асыру көзделеді: "Дүниежүзі тарихы", "Қазақстан тарихы", "Қазақ тілі", "Қазақ әдебиеті", "Орыс тілі мен әдебиеті", "География", "Биология", "Физика", " Өзін-өзі тану".

2-тарау. Оқу пәнінің базалық мазмұны

8. "Қоғам және дін" пәні бойынша 8-сыныпта оқу жүктемесінің көлемі аптасына 1 сағатты, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

9. Оқу пәнінің мазмұны келесі тақырыптарды қамтиды:

1) кіріспе: "Қоғам және дін" пәні, ерекшелігі және бағыты туралы түсінік. Қоғам және оның белгілері туралы ұғым. Қоғамдағы дін. Қазақстанның Тәуелсіздік жылдарындағы жетістіктері туралы (1 сағат);

2) мәдениет және дін: "мәдениет" ұғымы. Рухани және материалдық мәдениет. Мәдениет адам және қоғам қызметінің нәтижесі ретінде. Дін және оның қызметтері. Дін өркениеттердің рухани мәдениетінің бөлігі ретінде. Мәдениетке діни мазмұнның енуі. Адам мәдениет пен діни мәдениетті қалыптастырушы ретінде. Мәдениет және дін қоғамның рухани құрылымында. Мәдениеттер мен діндердің алуан түрлілігі қазіргі әлемнің басты ерекшелігі ретінде (1 сағат);

3) ежелгі наным-сенімдер: діннің пайда болу алғышарттары. Ежелгі наным-сенімдер: ұғымы, шығу тегі, сипаттамасы. Тотемизм. Анимизм. Фетишизм. Магия. Шаманизм. Ежелгі наным-сенімдердің адамның кейінгі діни түсініктерінде көрініс табуы (1 сағат);

4) монотеизм негіздері: "монотеизм" термині дінтанулық, философиялық, теологиялық (құдай ілімі) бір құдайлық ілім ретінде. Жалғыз Құдай туралы діни түсінік . Монотеизмнің пұтқа табынушылық пен политеизмге қарама-қайшылығы. Иудаизм, христиандық және ислам монотеистік діндер ретінде (1 сағат);

5) әлемдік діндер: "әлемдік діндер" түсінігі. Буддизм, христиандық, ислам: тарих негізінде. Қазіргі кезеңдегі әлемдік діндердің таралу ауқымы мен көлемі. Мемлекет пен қоғам қауіпсіздігін және бейбітшілігін сақтаудағы әлемдік діндердің рөлі (1 сағат);

6) адамзаттың пайда болуына қатысты екі көзқарас: ғылыми және діни аспектілері. Эволюциялық және діни дүниетанымдар. Тіршіліктің пайда болуына қатысты көзқарастардың алуантүрлілігі (1 сағат);

7) діндегі адамгершілік қағидалар: "адамгершілік" түсінігі. Адамгершілік қағидалары адам мен қоғам өмірінің айқындаушы бастамасы ретінде. Жақсылық пен зұлымдық: моральдық таңдау. Дін және адамгершілік. Әлемдік діндердің адамгершілік мазмұны: ортақтығы мен ерекшелігі (1 сағат);

8) діни символ және мистика*:* діни символдар туралы түсініктер мен ұғымдар. Мистика. Символдар және мистика діни белгілер формаларының алуантүрлілігі ретінде . Әлемдік діндердің символдары, олардың бейнеленуі мен мағынасы (1 сағат);

9) өнер және дін: ежелгі дәуірден XIV ғасырға дейін. Дін және эстетика. Өнер өркениеттердің рухани әлемінің көрінісі ретінде. Өнердегі діни бейнелер (1 сағат);

10) XIV ғасырдан бүгінгі күнге дейінгі өнер және дін. Өнердің қоғам мен діндердегі рөлі. Қазақ халқының рухани мұрасы (1 сағат);

11) батыс ойшылдары. Мәдениеттің қалыптасуы мен қоғам дамуына батыс ойшылдарының ықпалы (1 сағат);

12) шығыс ойшылдары. Мәдениеттің қалыптасуы мен қоғам дамуына шығыс ойшылдарының қосқан үлесі (1 сағат);

13) Қазақстандағы діндер тарихы: ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін. Қазақстандық қоғамның конфессиялық алуандылығы (1 сағат);

14) қазіргі заманғы адам және діни құндылықтар. Адамның қоғамдағы статусы және оның рухани қажеттіліктері. Тұлғаның өмірлік іс әрекетіндегі діни құндылықтардың мәні туралы (1 сағат);

15) адам өмірі – басты құндылық. "Құндылық" түсінігі. Адам өмірі ең басты құндылық ретінде. Өмір және оның құндылықтары туралы діни ілімдер (1 сағат);

16) таңдау еркіндігі және дін. "Еркіндік", "таңдау еркіндігі", "ар-ождан бостандығы" ұғымдары. Діни дәстүрлердегі таңдау еркіндігі түсінігі. Зайырлы мемлекет адам құқықтары мен бостандықтарын қамтамасыз етудің кепілі ретінде (1 сағат);

17) еркіндік және жауапкершілік. Адамзат ойшылдары еркіндік пен жауапкершілік туралы. Жауапкершілік – тұлға іс-әрекеттерінің өзін-өзі реттеушісі, оның әлеуметтік және моральдық кемелденуінің көрсеткіші. Әлемдік діндер адам жауапкершілігі туралы (1 сағат);

18) махаббат және отбасы құндылықтары. "Махаббат" ұғымы құндылық әрі сапа ретінде. Махаббат – отбасын құрудың негізі. Отбасылық құндылықтар. Қоғам мен мемлекеттегі отбасының рөлі (1 сағат);

19) жасампаз еңбекке сүйіспеншілік және дін. "Еңбек", "жасампаз еңбек" ұғымдары. Сүйіспеншілік жасампаз еңбектің қайнар көзі ретінде. Діни дәстүрлердегі еңбектің мәні . Бәсекеге қабілетті қоғам мен мемлекеттің дамуындағы еңбектің рөлі (1 сағат);

20) дін және жаһандану. "Жаһандану" ұғымы. Жаһанданудың қауіпі мен қатерлері. Әлемдік және дәстүрлі діндердің жаһанданууға қатынасы (1 сағат);

21) экстремизм және терроризм қазіргі әлемнің жаһандық қауіпі ретінде. " Экстремизм" және "терроризм" ұғымдары, түрлері және олардың мәні. Экстремизм және терроризмнің жалған діни себептері. Экстремизм мен терроризм неге дінді таңдайды? Діни экстремизм және терроризм идеологиясының таралу жолдары. Республикада тыйым салынған экстремистік және лаңкестік ұйымдар. Экстремизм мен терроризмге қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының заңнамалық негізі (2 сағат);

22) деструктивті діни ағымдардағы сананы бақылау және арбау тәсілдері. Деструктивтік ағымдар туралы түсініктер мен көзқарастар. Тәуекел топтар арбаудың объектісі ретінде. Сананы бақылау және арбаудың әдістері және тәсілдері. Деструктивті ағымдарға қарсы тұру туралы (1 сағат);

23) XXI ғасырдағы еркін ойшылдық және атеизм. "Еркін ойшылдық", "атеизм" ұғымдары. Үшінші мыңжылдықтағы ғылыми танымның діни дәстүрлерді жаңаша пайымдауы (1 сағат);

24) тарих пен қазіргі заман контекстіндегі ғылым және дін. Әлемді танудағы ғылыми және діни дәстүрлер. Заманауи ғылыми жетістіктер және оларды қолдану аясы (1 сағат);

25) мемлекеттердің дінге қатысы бойынша типологиясы. "Мемлекет" ұғымы. Мемлекет және дін: өзара қарым-қатынастардың түрлі жүйелерін қалыптастыру. Мемлекеттерді дінге қатынасы бойынша түрлері. Зайырлы мемлекеттер. Теократиялық мемлекеттер. Аралас мемлекеттер (1 сағат);

26) Қазақстан – зайырлы мемлекет. Мемлекеттің зайырлы сипаты республиканың табысты дамуының маңызды шарты ретінде. Конституция (Негізгі заң) зайырлы мемлекет туралы. "Зайырлылық" ұғымы. Зайырлылық – ол атеизм емес (1 сағат);

27) XXI ғасырдағы діндердегі жақсылық пен жамандықтың күресі: "Жақсылық" пен "жамандық" түсініктері. Әлемдік діндер жақсылық пен жамандық туралы. "Жақсылық" құндылығы қоғам, тұлға өнегелілігінің өлшемі ретінде. Зұлымдық адамгершіліктің антиподы ретінде (1 сағат).

28) адамның қоғамдағы мінез-құлықтық нормалары. "Мінез-құлық нормалары" түсінігі. Мемлекет заңдары тұлғаның қоғамдағы мінез-құлық нормаларының реттеушісі ретінде. Адамның іс әрекеті туралы діни дәстүрлер (1 сағат);

29) қазіргі Қазақстандағы конфессияаралық жағдай: діни панорама, діни ахуалдың жай-күйі мен даму динамикасы. Дін саласындағы мемлекеттік саясат. Этносаралық және конфессияаралық келісімнің қазақстандық моделі. Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдағы рөлі. Қазақ халқының дәстүрі зайырлы Қазақстан ұстанымдарын нығайтудың негізі (2 сағат);

30) діни төзімділік, толеранттық пен келісім мемлекеттер мен қоғамдардың үйлесімді бірге өмір сүру негізі ретінде. Діни төзімділік, толеранттық және келісім ұғымдары мен түсініктері: зайырлы және діни контекст. Зайырлы Қазақстанның іргелі құндылықтары. Қазақстан Республикасының Президенті қоғамның рухани жаңғыруы туралы. (1 сағат);

31) Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевтың халықаралық қоғамдастық және еліміздегі бейбітшілік пен конфессияаралық келісімді орнату саласындағы саясаты. Елбасының бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтаудағы жаһандық бастамалары (1 сағат);

32) сынақ сабағы: "Қоғам және дін" пәні бойынша жалпы қорытындылар мен тұжырымдар. Шығармашылық жұмыстарды қорғау (1 сағат).

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

10. Құндылыққа бағдарланған тәсіл:

1) бұл оқу іс-әрекетін ұйымдастыру мен жүзеге асыру тәсілі, белгілі бір құндылықтар тарапынан оның нәтижелерін алу және қолдану. Құндылықтарға бағытталған оқу процесі білім алушының жеке тұлғалық құндылықтар жүйесін мақсатты түрде қалыптастырады;

2) қазақстандық патриотизмді, толеранттық сананы, тарихқа, ата-баба дәстүрі мен мәдениетіне құрмет көрсетуді, басқа халықтардың діни дәстүрлеріне сыйластықпен қарауды және экстремизм мен фанатизмнің радикалды идеологиясына қарсы иммунитетті қалыптастыру мүмкіндігін жүзеге асырады;

3) әр түрлі тарихи кезеңдегі діндер тарихын оқи отырып, білім алушылар әлемдік тарихи процесс және ондағы діннің орны, өзара байланысы мен қарым-қатынасының алуантүрлілігі, зайырлылық, мемлекет және қоғамның зайырлы негіздері туралы білімдерін жүйелейді.

11. Тұлғаға бағдарланған тәсіл:

1) сабақта мұғалім мен білім алушылардың субъект-субъектілік қатынасты, білім алушыларға қатысты демократиялық көзқарасты, олардың тұлғасына құрметпен қарауды, білім алушылардың моральдық-этикалық қасиеттерін, олардың қабілеттеріне негізделген әлеуетін барынша толық ашып көрсетуді және қалыптастыруды білдіреді;

2) білім алушылардың жеке мүдделері мен қабілеттерін, дербес оқиғаларды талдау және бағалау үшін қоғамдағы діннің орны мен рөліне қатысты кешенді мәселелерді

талқылау процесінде өз ұстанымын анықтау және қорғау қабілетін, білім алушылардың қорытындылары мен тұжырымдарын, пайымдауларын және мәдени құбылыстар мен процестерді талқылауда жеке пікірі болу құқықтарын іске асыруды қалыптастырады.

12. Іс-әрекеттік тәсіл:

1) білім мен дағдылардың белсенді танымдық іс-әрекет процесінде қалыптасатындығын білдіреді, өз кезегінде бұл тарихи деректер мен басқа да ресурстарды өзіндік іздеу, интерпретациялау, талдау, тұжырымдау мен бағалауды көздейді;

2) білім алушылар өзекті сұрақтарды бірлесіп талқылауға, рөлдік ойындар және басқа да шығармашылық білім беру түрлеріне белсенді қатысады;

3) оқу бағдарламасында жаңа ақпаратты қолдану мен түрлендіру мүмкіндіктерін қолдануға баса назар аударылады, өз кезегінде ол білім алушылардың функционалды сауаттылығын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

13. Саралап оқыту тәсілі:

1) оқу процесін білім алушылардың әртүрлі топтарына мамандандырылуын, білім алушылардың жеке қабілеттіліктерін ескеру мақсатында әртүрлі топтарға түрлі жағдайларды жасауды көздейді;

2) білім алушылардың әр түрлі топтарының оқу қызметін, пәннің арнайы жасақталған құралдарының көмегімен және саралап оқыту тәсілдермен ұйымдастыру кіреді;

3) күрделілігі, оқу-танымдық қызығушылықтары, мұғалім тарапынан көмек сипатымен ерекшеленетін сараланған тапсырмаларды қолдану - сараланған оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың шарты болып табылады.

14. Коммуникативтік тәсіл:

1) оқыту процесінде ақпаратты жеткізу және хабарлау, өзара екі немесе одан да көп адамдар арасындағы коммуникативтік іс-қимыл процесінде білім, білік және дағдылармен алмасуды қамтиды;

2) коммуникативтік тәсілдердің нәтижесі болып тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі, яғни тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдаланып және қатынас жағдайына сай тиімді қатынас жүріс-тұрысын таңдай отырып, түрлі жағдайларда қатынас әрекетінің басқа қатысушыларымен ой бөлісу және алмасу қабілеттілігі болып табылады;

3) оқыту процесі дұрыс сөйлеуді қалыптастыруға мүмкіндік беретін тапсырманы, сондай-ақ жұмыс режимдері, шынайы коммуникативтік қарым-қатынасты (жұптық және топтық жұмыс) қамтиды.

15. "Қоғам және дін" пәнін оқыту барысында ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану:

1) ақпаратты іздеу, сұрыптау және фактілер мен құбылыстар арасындағы байланыстар мен айырмашылықтарды анықтау, салыстыруға байланысты өзіндік жұмыс жасау дағдыларын дамыту;

2) білім алушылардың білімін кеңейту үшін мультимедиялық ресурстарды пайдалану;

3) белсенді оқытудың әдіс-тәсілдерін қолдау үшін интерактивті тақталарды пайдалану;

4) компьютерлік презентациялардың алуан түрлерін пайдалана отырып, таңдалған тақырып бойынша шығармашылық жобалар құру;

5) білім алушылардың шығармашылық белсенділігін дамыту үшін компьютерлік байланыс құралдарын (мысалы, онлайн сабақтар, конференциялар) пайдалану.

4-тарау. Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойлатын талаптар

16. Пәндік нәтижелер. 8-сыныптың соңында білім алушылар:

1) "Қоғам және дін" пәнінің негізгі базалық ұғымдарын;

2) адамзат өркениетінің қалыптасу тұрғысындағы діни дәстүрлердің даму заңдылықтары мен тарихын;

3) негізгі зайырлы және діни мораль нормаларын, олардың қоғамды және тұлғаны қоршаған ортамен нәтижелі қарым-қатынастар орнатудағы мәнін;

4) адам өмірі мен қоғамдағы зайырлы құндылықтардың, жоғары этика нормаларын, сенім мен діннің мәні мен маңыздылығын;

5) ежелгі діндерді, әлемдік және дәстүрлі діндерді, олардың рухани мәдениеттегі, Қазақстан Республикасы тарихындағы және қазіргі кездегі рөлін;

6) қоғам дамуының әр түрлі кезеңдеріндегі адамзаттың діни танымын қалыптастырудағы өнердің рөлін;

7) өркениеттің рухани жаңғыруына өткен заман және қазіргі кездегі ойшылдардың қосқан үлесін;

8) адам өмірінің құндылығы мен мультимәдениетті, көпконфессиялы әлемде өмір сүру үшін қажетті басқа да моральдық қасиеттерді;

9) жаһандану дәуіріндегі елдегі және әлемдегі діни ахуалдың даму динамикасы және жағдайын;

10) діни мәдениеттің ғылым, нанотехнология, медицинаның түрлі аспектілерінің дамуына әсерін;

11) Қазақстандағы діндер тарихын;

12) Қазақстан Республикасының дін саласындағы мемлекеттік саясатының негізгі буындарының орта мерзімді даму бағыттарын;

13) бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтау және нығайту жолындағы Қазақстанның және Ұлт Көшбасшысы – Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың жаһандық бастамаларын білуі тиіс.

17. Тұлғалық нәтижелер.

Білім алушылар:

1) қоғам мен мемлекеттің зайырлы құндылықтарын құрметтеуге және қабылдауға;

2) діндер туралы дәйектерге, фактілер мен білімдерге құрметпен және төзімді қарауға;

3) ежелгі культтер мен әлемдік және дәстүрлі діндерді сипаттауды, олардың түрлерін, негізгі нышандарын, пайда болуы мен даму заңдылықтарын айқындауға;

4) өркениеттің діни дәстүрлерінің және діни мәдениеттер туралы меңгерген көзқарастары мен түсініктерін мысалдар негізінде ашып көрсетуге;

5) "Қоғам және дін" пәнінің ұғымдық аппаратын пайдалану және жүгінуге;

6) ортақ үрдістерді және айырмашылықтарды анықтай отырып, елдегі және әлемдегі діни жағдайды талдауға;

7) мемлекеттің, халықтың дәстүрлі және рухани мәдениетін, қоғам дамуының арасындағы себеп-салдарлық және функционалдық байланыстарын түсіндіруге;

8) пәннің берілген тақырыптарына сәйкес ақпарат іздеу, қабылданған материалдарды салыстыру және талдау, олардың фактілері мен пікірлерін, дәйектері мен қорытындыларын ажырата білуге;

9) пән бойынша алынған білімдер негізінде коғам мен дін саласындағы өзекті сұрақтарға өзіндік пікір қалыптастыру және ұстанымын дәйектеуге;

10) ой-пікірін дәйектей алу, анықтамалар беру, дәлел келтіруге (қарсы дәлелді қоскқанда);

11) негізгі ақпаратты қосалқы ақпараттан ажырату, дін саласының даму динамикасы мен ахуалы туралы алынған ақпараттың анықтығын сыни бағалау, алға қойған мақсатқа сәйкес ақпараттың мазмұнын дұрыс жеткізуге (ықшамдалған, толық, таңдаулы);

12) дін саласындағы өзекті мәселелер бойынша ауызша баяндама, шығармашылық жұмыс дайындауға;

13) оқу пәнінің өзекті мәселелері аясында жиналған ақпаратты өздігінен іздеу, талдау және пайдалануды жүзеге асыруға;

14) қоғамдық және діни өзекті оқиғаларға бейімделе алу, жеке азаматтық ұстанымын анықтауға;

15) әртүрлі әлеуметтік жағдайдағы, мәдени құндылықтардағы және діни наным-сенімдегі адамдармен сындарлы сұхбат пен қарым-қатынасты жүзеге асыруға;

16) дін саласында болып жатқан іс-шараларды қазақстандық заңнамалар мен зайырлы адамның моральдық нормалары тұрғысынан бағалау, сондай-ақ діни экстремизм мен терроризмге қарсы тұруға қабілетті болуы тиіс.

18. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер. Білім алушылар:

1) "Қоғам және дін" пәні бойынша зайырлы мемлекеттің рухани қауіпсіздігін нығайту үшін білімін;

2) дін мәселелері мен мемлекеттік-конфессионалдық қатынастар бойынша оқу-танымдық процестегі тапсырмаларды шешуде пәндік білімін;

3) Қазақстан заңнамасы мен жоғары этикалық нормалар тұрғысынан дін саласындағы болып жатқан оқиғаларды бағалаудағы білімдері мен дағдыларын;

4) діни фанатизм, экстремизм және терроризм идеологияларын танып білудегі білімді;

5) бұқаралық ақпарат құралдарынан, әлеуметтік желілерден, бұқаралық байланыс және тұлға аралық қарым-қатынастан алынған ақпараттарды қабылдауда сыни ойлауды ;

6) әлемде және елде болып жатқан діни жағдайды талдай білуді;

7) діни мазмұндағы материалдарды өңдеуде ұғымдар мен танымдарды;

8) рухани құндылықтары бүкіл адамзаттың мұрасы ретінде жинақтау үшін пәндік ұғымдық аппаратты;

9) жобалау және жобалық-зерттеу қызметінде пайдалану үшін қоғам мен дін туралы ғылыми және кең тараған ақпаратты;

10) қоғамда, ұжымда, отбасында және жақын араласатындар арасында лайықты мінез-құлық қалыптастыру үшін пәнді білуде;

11) өзге ұлттар мен конфессиялардың өкілдерімен сұхбат құру үшін, қарым қатынаспен сұхбатта – келісім және өзара түсіністікке жету, ортақ мақсаттарды табу және оларға қол жеткізу үшін бірлесіп қызмет етуде білімі мен дағдыларын қолдана білуі тиіс.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК